LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Contents

A Psychological Cry of an Alienated Woman:
Anita Desai's *Cry, The Peacock* ...
Dr. C. Alice Evangaline Jebaselvi, M.A., M.Phil., Ph.D. 1-7

Gender Based Violence in India – A Burning Issue ...
Shakuntla Bamal and Asha Saharan 8-17

Who's Afraid of Virginia Woolf?
An Exquisite Messaging of the Moral Collapse of American Society ...
Ashaq Hussain Parray, M.A., M.Phil., NET/SET 18-22

Pasho as a 'Strong' Woman:
Reading Krishna Sobti's *Memory's Daughter* ...
Ashok Verma, Ph.D. 23-31

The Woman is the Victim ...
Azmi Azam 32-41

Decolonizing the Indian Theatre ...
Bishun Kumar, Ph.D. 42-55

Phonological System of Medieval Manipuri ...
Takhellambam Debachand Singh 56-68

Semantic Relations in 3.1-5 Years Old Typically Developing Konkani Speaking Children ...
Debora D'Souza, Post Graduate Student
Satish Kumaraswamy, Asst. Professor and Ph.D. Scholar 69-81

Soft Skills:
A Professional Development Curriculum to Enhance the Employability of Engineering Students ...
Dr. M. Renuga, M.A., M.Phil., Ph.D.
S. Ezhilan, M.A., M.Phil., Ph.D. Candidate 82-130

Narrative Skills in Geriatrics Malayalam Speakers ...
Aswathy E Nebu, MASLP
Deepa Elizabeth Thomas, MASLP
Jittu Susan Varghese, MASLP
Satish Kumaraswamy, Asst. Professor & Ph.D. Scholar 131-138

Brown's Morphological Skills in Typically Developing Bilingual (Malayalam-English) Speaking Children ...
Jittu Susan Varghese, Final Year MASLP
Deepa Elizabeth Thomas, Second Year MASLP
Aswathy E Nebu, Second Year MASLP
Sofia V Sunny, First year MASLP
Satish Kumaraswamy, Asst. Professor & Ph.D. Scholar 139-150

Effect of Speaking Rate on Voice Onset Time in Telugu ...
Madhu Sudarshan Reddy. B. B.Sc ()M.Sc. (Speech Language Pathology)
Mahendra Kumar. N. M.Sc. (Speech Language Pathology)
Sreedevi. N. M.Sc. (Speech & Hearing), Ph.D. (Speech Language Pathology) 151-166

Individual Versus Society in Vijay Tendulkar's *Silence! The Court is in Session* ...
Manjeet 167-176

Treatment of Love and Sex in Kamala Das's Poetry ...
Manju, M.A., B.Ed., M.Phil. 177-184

Stages of Dance during Chola Period ...
Miss Mythilie Arulaiah, M.Phil. 185-195

Phonology of Rongmei ...
Pauthang Haokip 196-210

Reduplication in Liangmai ...
I. D. Raguibou, Ph.D. Research Scholar 211-224

Thematic Evaluation of William Golding's Novel *Lord of the Flies* ...
Mohammad Rahman, M.Phil. Scholar (English Literature) 225-240

Newspapers and Journals of Krishna District
An Assessment
A Doctoral Dissertation in Telugu ...
Dr. K. Ramakrishna, M.A., M.Sc., M.Ed., M.Phil., Ph.D. 242-509

Novels as A Tool to Enhance Thinking Skills –
An Activity-Based Language Teaching Method Using Vikram Seth's
An Equal Music ...
T. Sathya, M.A., Ph.D. Candidate
Dr. R. Saravana Selvan, M.A., M.Phil., M.Ed., P.G.D.J., P.G.D.T.E., Ph.D. 510-514

Pronominal Markers in Hmar ...
Elangbam Sharatkumar Singh, Ph.D. 515-525

Investigating the Need to Embrace Native English Speaking Culture to
Enhance the ESL Experience as Expressed by Pakistani Learners ...
Sheraz Akhtar 526-545

Haptic Communication -
The Unspoken Dialogue ...
Chippy Susan Bobby 546-555

Family Relationships in R. K. Narayan's Novels
A Study of *The English Teacher* and *The Dark Room* ...
R. Baby Gowri 556-566

Alienation in Wesker's Play *The Kitchen* ...
Dr. Vandana Goyal, M.A., M.Phil., Ph.D. 567-576

Polyphonic Voices of Survival: Diaspora in Caryl Phillips's
The Nature of Blood ...
Gils. M. George. M.A., B.Ed., M. Phil., Ph.D. Research Scholar 577-587

A Brief Review of *Relationship between Language Use and Status*,
a book in Tamil by Dr. P. Perumalsamy ...
M. S. Thirumalai, Ph.D. 588-591

Rhythm and Liveliness in the Poems of Sarojini Naidu
Mrs. S. Lalitha 592-600

Weekly Notes: Practical Ideas for Research & Better Writing ...

Creative Works ...
Various Authors - Vijaya, K.R., Raji Narasimhan; Bala Devi; Selvi Bunce; Tanu Kashyap, Kiran Sikka, Kaneez Fatima Syeda, V. Shoba

A PRINT VERSION OF ALL THE PAPERS OF APRIL, 2014 ISSUE IN BOOK FORMAT. This document is better viewed if you open it online and then save it in your computer. After saving it in your computer, you can easily read and print all the pages from the saved document. If you are not connected to a high-speed Internet service provider, you may like to get it downloaded in a "browsing centre" near you and ask them to burn a CD of the entire volume for your personal use and not for distribution. 1-591

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

A Psychological Cry of an Alienated Woman: Anita Desai's *Cry, The Peacock*

Dr. C. Alice Evangaline Jebaselvi, M.A., M.Phil., Ph.D.

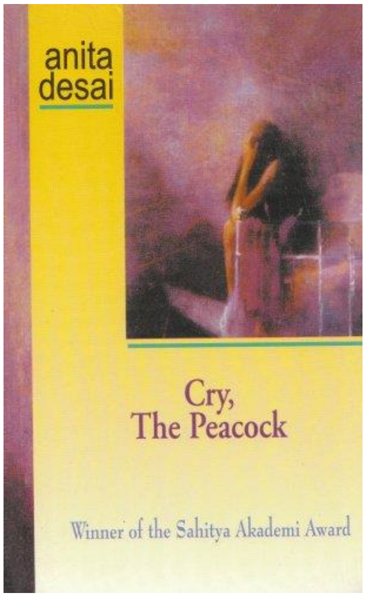

Cry, the Peacock, A Feminine Novel

Cry, the Peacock, by the most famous Indian writer, Anita Desai, remains a splendid piece of writing. The novel has its unique genius and characters. The theme of alienation a recurring motif of Anita Desai is found in this novel. *Cry, the Peacock* is a typically "feminine" novel, a novel of sensibility rather than action. The novel *Cry, the Peacock* portrays the psychological sufferings of Maya, a young protagonist.

Maya's Life and Suffering

Maya was a childless woman. Maya's detached life was another reason for her psychological disorder. Whomever she loved in her life departed from her very soon and she was alienated completely. Maya loved her father and her pet dog too. Her pet dog's death affected the inner mind of Maya. Maya, apart from all differences, loved her husband to the core. But Gautama became careless and never noticed the psychological imbalance of his wife. Her utmost love made her to believe the prophecy. She was more scared of her death than her departure from Gautama. She believed that the revelation of the prophecy may create a wall between them. So she hid the prophecy from Gautama, who was very much detached in life. Once when Maya was fully admiring the moon, Gautama stared to talk about a case. In a fit of frenzy Maya pushed him from upstairs. Maya was psychologically affected because of the death of Gautama. As she felt guilty, she committed suicide and underwent a pathetic psychological death.

A Motherless Girl

Maya was a motherless girl, who was over cared by her father. When she married Gautama she felt that, she lost her father and his affection forever. Often, she used to contrast things with her father's home. Maya was over joyful with the company of her father and her whole world went around him. The first shocking incident she met in her life was the prophecy of the albino priest, which pushed her into a fit of fear. Only in her house, Maya had complete ecstasy. She says, "Delight makes me drowsy" (35). In the palm of Maya's father, Maya was innocent enough to know, the humdrums of the outside world

The Prophecy of the Albino Priest

The most tremendous thing that happened during the span of Maya's life was nothing but the prophecy of the albino priest. The prophecy was a lengthy one. On hearing it, Maya

psychologically had a stress, in her mind. The prophecy mingled into her blood which even after many years gave her fear and tension. Maya used to say, "He had been-large or small? I cannot remember, but his eyes I do: they were pale, opaque, and gave him an appearance of morbidity, as though he had live like a sluggish white worm…" (29).

> Death'. . . . 'to one of your'. When you are married-and you shall be married young'…
> 'Death-an early one-by unnatural causes'…
> 'Four years after your marriage, so the stars prophecy'. (29-31)

The thought of the albino priest disturbed Maya. The prophecy of the albino priest was the first shock in her life. It troubled her tender heart. Each word of the priest was very clear and was recorded well in her mind.

Maya's Loneliness and Dissatisfaction

Maya's loneliness was due to her over imagination. Gautama was totally rational, philosophical and detached and he never gave time for Maya. He always stuck to the Bhagavad Gita and constant in the philosophy of detachment.

Their indifference is mainly due to their different attitude; Gautama was always a performer and he never conjured his thought in love and attachment. Maya loved him and she wanted to fulfill his desires; whenever Gautama became indifferent, she was shattered inwardly. After the vulgar Lal's party when she said it was horrible Gautama said, "Facts are made to be accepted-to be studied. Not to be wept over" (59). This made Maya distressed and she felt that Gautama was devoid of decency and was moving away from her.

Even sexually Maya was not satisfied. Sex is a part of pleasure in married life. But Gautama even rejected it because of his tiredness. She compared the cry of peacock, with her cry for love. As the peacock cried 'pia pia', 'lover, lover', Maya also cried for Gautama to accompany her in love. But without the hands of Gautama, Maya felt insecure as if, she were caught up in the net of inescapable suffering and she cried for help, but in vain. As Prabhat Kumar Pandeya rightly says:

> Maya fails to evoke any response from Gautama either because of exhaustion or boredom. The sensitive wife appears to him petulant, pampered childish and immature, unable to cope with hard facts of life. The sexual hunger gives another blow to the shattered woman. Physical intimacy, the mere warmth of flesh may alleviate her suffering ... Later this unsatisified physical hunger finds expression in an act of delicate violence. (Lonely Voyage 83).

Gautama and Maya

Gautama's negligence and his way of compartmentalization disintegrated Maya into psychological depression soon. Maya substituted the factors and happenings around her and was trying to say something. Arjuna's letter and the remembrance of the prophecy were also fate. Summer season began and it destroyed all the beauty of nature. The heat of the sun, made the flowers, birds, insects, green leaves to disappear. As the heat suppressed all the beauty, Maya too felt suppressed. The dust storm is not more violent than, the storm inside Maya's heart.

Depression

From the beginning of the novel itself Maya's deep depression was evident. She loved her pet dog very much. Because of poor care and due to the carelessness of the vet it died, one day. Maya was literally crying and waited for her husband. Gautama came late and did not show any emotions. When Maya lost Toto she felt she was alone and she wanted someone to console her. She became nervous and walked here and there and whenever she crossed the veranda and saw the dead body of Toto, she became more and more sad. Maya's husband Gautama came and gave the corpse to the welfare office. Maya ran behind the vehicle which took Toto.

The death of Toto had a great impact on Maya. Being a childless woman she developed fanatic attachment to Toto. She always said that childless women do develop fanatic attachments to their pets. Maya was tormented by the death of Toto and she was more agitated to see her husband's emotionless reaction to the death of her pet dog. As Bipin B. Panigrahi and Viney Kirpal rightly observes:

> At the root of Maya's psychic retrogression lies the disparity between their dispositions: she experiences the world through the senses while Gautama looks at it through reason

> and commonsense. While on the metaphysical level, the tension represents a conflict, between two contrary approaches, on the literal level it turns out to be a conflict between objective reality and the Self-nurtured illusion of Maya, Maya loses control over herself because she lives in illusion (71).

Total Alienation

Maya was alienated not only from Gautama and felt lonely, but also from the whole family of Gautama. They did not even know a thing called love in the world. They used to discuss about parliament, rampant, trade, cares of bribery, politics but never about love. For them love was a matter which should not come out, while they speak. They treated Maya as a toy and never used to discuss serious matters with her. So Maya did not find any intimacy with them and she failed to communicate with them properly. Though they went for shopping with Maya, it couldn't help Maya to recover fast.

Maya's complete psychological depression is clear by the end of this chapter. She became aware of the drum sound of the priest and she shouted "stop them, tell them, tell them to stop", she slowly and silently in an inaudible voice replied to the drums. She thought of keeping the matter a secret because it may cause a great danger. Maya herself realized that she was becoming mad. She inwardly needed someone to rescue her from this great danger. She called out. "'Gautama', I said, pressing my hands to my ears. 'Arjuna. I believe I am ill. Something has gone wrong'. But in silence only I no longer dared speak aloud. It must be kept a secret. The danger of it, the terrible danger" (128).

Progressive Disintegration

Maya disintegrated more and more when she saw the climatic changes, she imprisoned herself in the world of imaginary fear, and wanted to go off from the realities of life. She loved too much everyone around her but no one saw her in the correct sense. No one responded to her love. There was a dust storm, outside her room and she also realized it inwardly. Gautama made her more stunned by asking her, who was Toto; these words were said by Gautama in a causal walk in the garden. It took much time for Maya to recover from the shock which Gautama unknowingly gave Maya, only pains, pains of loneliness, and pains of solitude Maya said.

> "But it was Gautama who found many more things to teach that heart, new, strange and painful things. He taught it pain, for there were countless nights when I had been tortured by a humiliating sense of neglect, of loneliness, of desperation that would not have existed had I not loved him so, had he not meant so much". (167)

Detachment and Suicide

Gautama was always detached. One evening they went for a stroll upstairs. They talked plainly and for a long time they stopped talking anything and when she asked him, what he was thinking, he started to talk about a case. Maya was shocked to find his mechanical attitude, even at the time of intimacy. When they turned, at the edge of the parapet, Maya enjoyed the light of the moon. But without knowing all these things, Gautama started to move in front of her, to say something. This was the great blunder he did and Maya felt he interrupted her by, "…coming between me and the worshipped moon… 'Gautama!' I screamed in fury, and thrust out my arms towards him, out at him into him and past him, saw him fall then, pass through an immersity of air, down to the very bottom.". (173)

Out of guilt, Maya committed suicide. When Nila's mother heard footsteps climbing the stairs, she ran to stop Maya but it was too late; she could only watch the heavy white figure go towards the bright, frantic one on the balcony, screaming. Maya's death was the outcome of suppressed love. The thought of losing someone whom she loved much made her move to a fit of frenzy and in that state she killed Gautama. Later losing completely the lovable one gave her no scope to live and decided to go to Gautama.

==

Works Cited

Desai, Anita. *Cry, the Peacock*. New Delhi: Orient Paper Backs, 2008. Print.

Khetrapal, Dilip K. "Anita Desai:First Indian Woman Psychologist in Literature-with special reference to Cry, the Peacock." *Poetcrit* 23.1 (2010): 84-86. Print.

Pandeya, Prabhat Kumar. “The Poly-Timbred Voice: Women in Cry, The Peacock”, *Indian Women Novelists* Ed. R. K. Dhawan Vol.3. New Delhi: Prestige Books, 1991. 36-46. Print.

---. “The Lonely Voyage: Feminine Psyche in Cry, the Peacock”, *Indian Women Novelists* Ed. R. K. Dhawan Vol.3. New Delhi: Prestige Books, 1991. Print.

Panigrahi, Bipin B. and Viney Kirpal “The Individual and the Search for Self-Identity in Cry, the Peacock”, *Indian Women Novelists* Ed. R.K.Dhawan Vol.3. New Delhi: Prestige Books, 1991. Print.

Weir, Ann Lowry. “The Illusion of Maya: Feminine Consciousness in Anita Desai’s Cry, the Peacock”, *Perspectives on Anita Desai.* Ed. Ramesh K. Srivastava. Ghaziabad: Vimal Prakashan, 1984. Print.

Swain, S. P. and P. M. Nayak. “The Alienated Self of Maya: A Study of Anita Desai’s Cry, the Peacock.” *The Journal of Indian Writing in English* 20.1 and 2 (1992): 43-49. Print.

Dr. C. Alice Evangaline Jebaselvi, M.A., M.Phil., Ph.D.
Assistant Professor in English
VSA School of Engineering
Uthamacholapuram
Salem -636010
Tamilnadu
India
dralicekrish@gmail.com

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Gender Based Violence in India – A Burning Issue

Shakuntla Bamal
Asha Saharan

==

Gender-based Violence

> "Caught in the mesh of feudal-patriarchal systems, women's bodies are often the battle-grounds for many wars – between communities and clans, over inadequate dowry settlements or even in the matter of family planning. This daily violence takes its toll in the death and maiming of women in many ways – physical, psychological and emotional." (Dr. Abhijit Das of the Center for Health and Social Justice of New Delhi).

Gender-based violence is one of the most pervasive and yet least-recognized human rights abuses in the world. Gender based violence that threatens the well being, rights and dignity of women has emerged as a global issue extending across regional, social, cultural and economic

boundaries. Gender-based violence (GBV) is violence that is directed against a person on the basis of gender. It constitutes a breach of the fundamental right to life, liberty, security, dignity, equality between women and men, non-discrimination and physical and mental integrity. Gender-based violence replicates the prevailing asymmetry in the power relations between men and women and propagates the relegation and devaluation of the female as opposed to the male.

Violence against Women from Womb to Womb

Violence against Women (VAW) has been described as the "most shameful human rights violation" by the former UN Secretary General, Kofi Annan. What is most objectionable is the fact that in a large section of patriarchal Indian society, violence against girls and women has ceased to be an issue – it has become a fact of routine life and yet another symbol of male superiority that feeds and sustains patriarchal beliefs in the society. It is a structural phenomenon "embedded in the context of cultural, socio-economic and political power relations . . . (which) reduce women to economic and emotional dependency, the property of some male protector. Societies organized around gendered, hierarchical power relations give legitimacy to violence against women" (Schuler 11).

A women's rights organization, *Jagori*, states: "Women in India face high levels of violence . . . Women are . . . unsafe on streets, running the daily risk of harassment, attack, assault, rape, and murder. On the other hand, they do not seem to be very safe at home either." Ranjana Kumari, Director of the Centre for Social Research and President of Women Power Connect, affirms that in India women face violence from "womb to tomb".

Violence against Women

Violence is committed against women despite the glorification of women in many ancient and revered scriptures. B. K. Roy, member of Men's Action for Stopping Violence Against Women (MASVAW) rightly asserts that VAW is only the tip of the iceberg, underneath that exists discrimination of all kinds. Gender based violence is a manifestation of historically unequal power relations between men and women in public and private life. It is embedded in the socio-economic and political context of power relations. It is produced within class, caste and patriarchal social relations in which male power dominates. It is ingrained in the patriarchal

system and is responsible for the internalization of female inferiority through a process of socialization, customs, religious laws and rituals.

Women experience a continuum of violence throughout their lifetimes, in the form of physical, sexual, and psychological violence. Traditional attitudes by which women are regarded as subordinate to men or as having stereotyped roles perpetuate widespread practices involving violence or coercion, such as family violence and abuse, forced marriage, dowry deaths, acid attacks and female circumcision. Such prejudices and practices justify gender-based violence as a form of protection or control of women. The effect of such violence on the physical and mental integrity of women is to deprive them the equal enjoyment, exercise and knowledge of human rights and fundamental freedoms. These forms of gender-based violence help to maintain women in subordinate roles and contribute to the low level of political participation and to their lower level of education, skills and work opportunities. These attitudes also contribute to the propagation of pornography and commercial exploitation of women as sexual objects, rather than as individuals.

Family Violence

Family violence is one of the most insidious forms of violence against women. It is prevalent in all sections of society in India. According to a recent United Nation Population Fund Report, around two-third of married women are victims of domestic violence, as many as 70 percent of married women in India between the age of 15 and 49 are victims of beating, rape or forced sex and more than 55 percent of the women suffer from domestic violence. The nature of family relationship forces women to struggle alone against violence where society supports the male to assert his right to dominate and control the female. Women's bodies continues to be site for all power struggles. Women are the only recipients of shame after the violence has been perpetrated. Traditional values give men propriety rights over women. Women are socialized to accept physical and mental abuses as part of a husband's marital right. Established social attitudes define violence against women as normal practice and not as a punishable crime. "The family is the primary site of female subjection, which is achieved largely through sexuality: women are indoctrinated into their supposed 'natural state' by male control of their sexuality in the family" (French 53). Marital rape is used as a tool to undermine women's place in marriage.

“Patriarchy requires violence or the subliminal threat of violence in order to maintain itself . . . The most dangerous situation for a woman is not an unknown man in the street, or even the enemy in wartime, but a husband or lover in the isolation of their own home" (Gloria Steinem 259-61). Domestic violence is still regarded as a ‘private’ matter, not as an issue meriting ‘public’ concern or a crime.

To the extent that the control of women’s sexuality and physical integrity is regarded as a matter of family or community ‘honor’ rather than personal autonomy and individual right. Women face enormous obstacles in their search for redress when they suffer abuse in the name of custom or tradition. Within family relationships women of all ages are subjected to violence of all kinds, including battering, rape, other forms of sexual assault, mental and other forms of violence, which are perpetuated by traditional attitudes. As the perpetrators of violence are men from within the family a greater pressure is exerted on women to maintain the silence. Lack of economic independence forces many women to stay in violent relationships. The abrogation of their family responsibilities by men can be a form of violence, and coercion. These forms of violence put women's health at risk and impair their ability to participate in family life and public life on a basis of equality.

Justification of Violence Using Culture

Culture is used to justify violence against women through claims that such practices are part of culture. Forms of harmful traditional practices include virginity testing, sex-selective abortion, harmful practices related to menstruation and childbirth, polygamy and polyandry, witch hunting, child marriage and forced marriage, unmatched marriage (whereby a young girl is married to a much older man), honor killing, practices whereby girls are dedicated to temples or monasteries and may be treated as prostitutes, practices whereby women of low status are thrown into prostitution, dowry-related death, bonded labor, human trafficking, forced commercial sexual exploitation of the girl child and women. Culture and religious tradition are frequently used to sanctify customary harmful practices that aim to perpetuate female subjugation. Often, practices which harm women’s social, economic and personal development are linked to the role and status accorded to women. So violence in the name of culture is often strongly defended and unquestioned by even the most educated citizens.

Rape - An epitome of inequality

Rape is the most drastic epitome of the inequality of men and women, and of the degradation and oppression of women by men. It is not a sporadic deviation, but a deeply entrenched social practice. Rape is a direct expression of sexual politics, a ritual enactment of male domination, a form of terror that functions to maintain the status quo. It is an attempt to keep women in a state of fear and powerlessness and to protect male power in a patriarchal society. Acts of sexual coercion terrorize women and make them more dependent on male in a patriarchal society.

As argued by Dworkin: “All men benefit from rape, because all men benefit from the fact that women are not free in this society; that women cower; that women are afraid; that women cannot assert the rights that we have, limited as those rights are, because of the ubiquitous presence of rape" (142).

Rape is a mechanism of social control of women which keeps women in a state of anxiety and encourages the self- imposition of behavioral restrictions in a quest for safety. Susan Brownmiller rightly explains in *Against our Will*: “Rape is nothing more or less than a conscious process of intimidation by which all men keep all women in a state of fear” (6). Among women, rape is feared more than any other offence, including murder, assault and robbery. This fear serves to keep them passive, dependent, and restricted or blaming and punishing them if they become victims while violating sex-stereotyped expectations.

Economic Inequalities

Economic inequalities results in violence against women as lack of economic independence reduces women’s capacity to act and increases their vulnerability. Restrictions on women’s control over economic resources also constitute a form of family violence. Negative effects of structural adjustment and globalization, such as the widening gap between the rich and poor, contribute to increased trafficking and migration and, in many situations, lead to the abuse and exploitation of women. Poverty and unemployment increase opportunities for trafficking in women. In addition to established forms of trafficking there are new forms of sexual exploitation, such as sex tourism, the recruitment of domestic labor from poor states to work in

other states and bride trafficking. These practices are incompatible with the equal enjoyment of rights by women and with respect for their rights and dignity. They put women at special risk of violence and abuse. Poverty and unemployment force many women, including young girls, into prostitution. Prostitutes are especially vulnerable to violence because their status, which may be unlawful, tends to marginalize them.

Lack of Equality in Employment

Equality in employment is seriously impaired when women are subjected to gender-specific violence, such as sexual harassment at the workplace. Sexual harassment includes such unwelcome sexually determined behavior as physical contact and advances, sexually colored remarks, showing pornography and sexual demand, whether by words or actions. Such conduct can be humiliating and may constitute a health and safety problem; it is discriminatory when the woman has reasonable grounds to believe that her objection would disadvantage her in connection with her employment, including recruitment or promotion, or when it creates a hostile working environment.

Consequences of Violence

The consequences of violence against women are severe and far-reaching, affecting women at the individual level as well as affecting families, communities and nations. Violence carries health and economic costs that are often overlooked. It causes harm to physical, reproductive, and mental health, and may lead to drug abuse or suicide. Victims of violence may be prevented from participating in educational, social, economic or political activities, and may pass on the behavior within the family. Gender based violence through its effects on women's ability to act in the world serve as a brake on socio – economic development. Women cannot lend their labor or creative ideas fully when they are burdened with physical and psychological scars of abuse.

Ineffective Legal Solutions

In the outcome of acts of violence against women, the solutions put forth by law enforcement agencies tends towards restricting the movement of women, rather than taking

action against the perpetrator or the culture that allows such acts to continue. At various times, officials have suggested that women should not work after 8PM, should not travel in the dark without a male escort, or be employed in jobs such as in bars. Somehow, the onus of not being attacked is placed on the victim, i.e., the woman. Sex crimes are being used as a pretext to impinge on the autonomy of women.

Statistics of gender based violence

A report on the crimes against women by the National Crime Records Bureau illustrates alarming statistics.

Sl No.	Crime Head	Year 2006	Year 2007	Year 2008	Year 2009	Year 2010	Year 2011	Year 2012	Percentage Variation in 2012 over 2011
1	Rape (Sec. 376 IPC)	19,348	20,737	21,467	21,397	22,172	24,206	24,923	3.0
2	Kidnapping & Abduction (Sec. 363 to 373 IPC)	17,414	20,416	22,939	25,741	29,795	35,565	38,262	7.6
3	Dowry Death (Sec 302/304 IPC)	7,618	8,093	8,172	8,383	8,391	8,618	8,233	-4.5
4	Torture (Sec. 498-A IPC)	63,128	75,930	81,344	89,546	94,041	99,135	1,06,527	7.5
5	Molestation (Sec. 354 IPC)	36,617	38,734	40,413	38,711	40,613	42,968	45,351	5.5
6	Sexual Harassment (Sec. 509 IPC)	9,966	10,950	12,214	11,009	9,961	8,570	9,173	7.0
7	Importation of Girls (Sec. 366-B IPC)	67	61	67	48	36	80	59	-26.3
8	Sati Prevention Act, 1987	0	0	1	0	0	1	0	-100.0
9	Immoral Traffic (Prevention) Act, 1956	4,541	3,568	2,659	2,474	2,499	2,435	2,563	5.3
10	Indecent Representation of Women (Prohibition) Act, 1986	1,562	1,200	1,025	845	895	453	141	-68.9
11	Dowry Prohibition Act, 1961	4,504	5,623	5,555	5,650	5,182	6,619	9,038	36.5
	Total	**1,64,765**	**1,85,312**	**1,95,856**	**2,03,804**	**2,13,585**	**2,28,650**	**2,44,270**	**6.8**

A total of 2,44,270 incidents of crime against women (both under IPC and SLL) were reported in the country during the year 2012 as compared to 2,28,650 in the year 2011 recording an increase of 6.4%

during the year 2012. These crimes have continuously increased during 2008 – 2012 with 1,95,856 cases in the year 2008, 2,03,804 cases in 2009 and 2,13,585 cases in 2010 and 2,28,650 cases in 2011 and 2,44,270 cases in the year 2012. West Bengal with 7.5% share of country's female population has accounted for nearly 12.7% of total crime against women by reporting 30,942 cases during the year 2012.

Ineffective Enforcement and Low Conviction Rates

Many laws have been framed to address crimes against women including the Immoral Traffic (Prevention) Act, the Dowry Prohibition Act, the Child Marriage Restraint (Amendment) Act, the Commission of Sati (Prevention) Act and the Indecent Representation of Women (Prohibition) Act. Further guidelines to prevent sexual harassment at the workplace are provided under the Vishakha Guidelines to prevent Sexual Harassment at the workplace. Implementation of these laws, however, differs considerably. Conviction rates of perpetrators of crimes against women are low.

Women's Groups

Though the inefficacy of the legal system is obvious with laws taking a long time to be implemented, several human rights organizations, women's groups and NGOs have begun taking up the cause of violence against women. The roots of these initiatives can be traced to the government's Women's Development Programme (WDP) launched in 1984. These organizations have demonstrated sensitivity to gender based human rights violations and the culture of silence that hides the problems that destroy and sometimes end women's lives. With their support, women who were previously silent about the experience of their abuse are speaking up. A process for countering gender- based violence has been set in motion in the country and an atmosphere for public protest and mass mobilization to fight atrocities against women has evolved.

Role of government and citizens

National and state governments should incorporate compulsory children's and women's rights education in the school curriculum and lay focus on some egregious practices of violence against women and girls. Getting young boys and girls to discuss these issues among their peers would make them less likely to perpetuate the cycle of violence and not remain silent when they know such acts are being committed. Instead of staying away from

such taboo topics, teachers should take them head on and deal with them in the classroom. Therefore a nationwide teachers training programme must be introduced to ensure that the subject matter is properly taught and disseminated.

The Role of Media

The media can play a proactive, investigative and supportive role in breaking the silence on gender based violence. The media need to expose the reality of discrimination and violence against women and girls perpetrated within the family, community and society. Media organizations must adopt gender-sensitive approaches and gender analysis to internal practices - both in portraying women and women's issues to audiences.

Conclusion

Swami Agnivesh, a prominent social activist and political leader, asserts that "until sons and daughters are treated equally, until life is made safe for the Indian woman, the country remains morally under siege." India must lead the way in changing the status quo on sexual and gender-based violence. It is a shared responsibility that requires the efforts of all, men and women. Patriarchal and sexist attitudes, behaviors, and beliefs have to be changed so that women live in safety, and are free from the threat and fear. "There is no chance for the welfare of the world unless the condition of women is improved. It is not possible for a bird to fly on only one wing," said Swami Vivekananda. Countering gender violence requires challenging the way that gender roles and power relations are defined and articulated in society and promoting alternative constructions of masculinity, gender and identity which foster non-violence and gender justice. There is an urgent need of supporting women's empowerment and women's decision-making, particularly in the domestic and political arena. In order for future generations of women to grow up in a safer and more egalitarian India, gender equality needs to become a national priority and a collective responsibility of government, culture and civil society.

==

Works Cited

Brownmiller, S. *Against Our Will: Men, Women, and Rape*. NewYork: Simon & Schuster, 1989.

Dworkin, Andrea. *Letters From a War Zone*, New York: Dutton Publishing, 1989.

French, Maryln. *The War Against Women*. New York: Ballantine Books, 1992.

Steinem, Gloria. *Revolution from Within: A Book of Self-Esteem*. New York: Little Brown and Company, 1993.

Schuler. M (ed) *Freedom from Violence: Women's Strategies from around the World.* Washington D.C: OEF International. 1992.

Shakuntla Bamal
M.A., M.Phil.
Assistant Professor in Sociology
Government College
Siwani 127102 (Bhiwani)
Haryana
India

Asha Saharan
M.A., Ph.D.
Associate Professor in English
Government College
Siwani 127102 (Bhiwani)
Haryana
India
asha_saharan@yahoo.co.in

.

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Who's Afraid of Virginia Woolf? An Exquisite Messaging of the Moral Collapse of American Society

Ashaq Hussain Parray, M.A., M.Phil., NET/SET

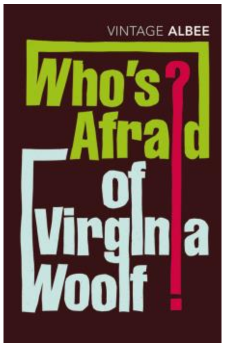

Interrogating the Degrading Moral Precepts

American society was based on some pristine ideals. The ideas like perfect happiness, liberty and individualism, etc, were very dear to them initially. However, the subsequent developments show the gradual collapsing of these ideals, for which the Founding Fathers of America sacrificed their lives even. There have been attempts to expose this collapsing of the moral values by various fiction writers. Nathaniel Hawthorne, Harold Pinter and Edward Albee are famous especially for showing this stark reality of the American society. Edward Albee in *Who's Afraid of Virginia Woolf?* brilliantly exposes the rot that has encrusted the moral fabric of American society. The play was performed in 1962. It very artistically interrogates the degrading moral precepts of the intellectual class of American society.

The Play - Critical Insight into the American Life

The play is set on the campus of a small, New England varsity. Its main characters are George, the husband, and Martha, the wife. In the first act, they expose each other's hallowed self-respect and intellect. They use Honey and Nick (their guests) as an audience to witness humiliation. In the second act, George and Martha even attack Honey and Nick, forcing them to reveal their true selves. Finally, in the last act, everyone's secrets have been disclosed and exorcised.

The play pricks the consciousness of American audience in general, and thereof any society that wants to hurriedly emulate American society in particular. The play provides a critical insight into American life that has imbibed the Darwinian spirit of competition. Like a true cultural critic, Albee is holding the mirror unto the American society to gloss over its sham pretenses. Mere attainment of material pleasures at the cost of emotional peace will be quite detrimental. It will breed violence, corruption and injustice only.

Exposing Corrupt Cultural Values

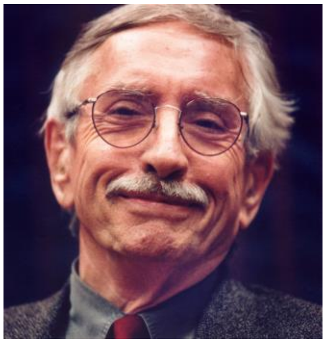

Courtesy: http://smu.edu/newsinfo/releases/m2049.html

Albee is not a protest writer, rather he exposes the extreme corrupt cultural values. The play brilliantly exposes the hypocrisy of the intellectual class's private life. On prima facie, the difficulty that Martha and George had to face in their marital life is George's apparent lack of success at his job. Professional jealousy is brewing up. George is seemingly tense, owing to the success of Nick Caraway, the Biology professor. Through George, Albee interrogates the reason for this blind wish for success, and demonstrates how this ambitious desire can destroy one's individuality. Through Martha, Albee shows that women can be more caught up with the idea of success than men, which can't be viewed in any sense as chauvinistic approach, because Martha's life-style symbolizes extreme of independence. It is a bitter reality that has befogged the American society. Martha is disappointed with George, for he is not able to provide her the desired material pleasures and humiliates him even in front of his guests:

> Martha: You've really screwed up, George.
>
> George [spitting it out]: Oh, for God's sake Martha!
>
> Martha: I mean it … you really have.
>
> George [barely contained anger now]: You can sit there in that chair of yours, you can sit there with the gin running of your mouth, and you can humiliate me, you can tear me apart …. ALL NIGHT …and that's perfectly all right… that's OK….
>
> Martha: YOU CAN STAND IT!
>
> George: I CANNOT STAND IT!
>
> (*Who's Afraid of Virginia Woolf?* 92)

Happy Family

The concept of a happy family is based on the premises that the children act as cementing elements in a family. For Martha and George, their lack of a child is the main reason that they are not able to understand each other. For Honey and Nick, the case is same. Even if communication takes place, it is at the superficial level. Heart to heart communication doesn't take place. The play forwards the thought that the society has become so much materialistic that there exists no emotional bond between the husband and wife, rather everything is a sort of transaction. A happy family symbolises a happy society, and vice-versa. Albee in a very frank and straight forward manner reveals that the American families are in shambles.

Privacy Issues

The play also deliberates upon the idea of privacy in marriage. Albee in a dialogic fashion is opening up George and Martha's marriage not only to Nick and Honey, but he is revealing their mode of interaction to an entire audience. It is not the failure of two families, but rather Albee gives it cosmic touch. There is an implicit message for the entire audience to be contended with what they have, rather than feeling envious.

On the one hand, Martha and George fight about their son's eye color, while in reality, the son doesn't exist. On the other hand, Honey and Nick are not completely innocent. Nick can be seen as a younger version of George. Nick's story about Honey also reveals how sexuality can be used as a means of power by women. It is no longer a means of reproduction. Bodies are used as agencies of power, or in otherword it is commodification of human bodies. Transaction takes place between bodies. Imperfect bodies mean imperfect intellectuals. Defective bodies find it tuff to survive in the Darwinian jungle that the America of 1950s has turned out to be. When Honey appeared pregnant, Nick married her. And, when she couldn't conceive later on, their marriage turns out to be a failure. Both George and Nick recognize that part of having power at the University is sleeping with the women. Martha too thinks that much of her power could come from seduction. That is why, she tries to seduce Nick in front of George. George is a mere spectator.

Flawed Life All Around

Nick, who is dedicated to eradicate the imperfections in human genes, however, his own life is revealed as flawed. Albee seems to be pointing out that one of the major problems in his society is that people have imbibed Darwinian spirit of 'struggle for existence'. George compares his life to Nick's, and thus feels inferiority complex. Seemingly Nick and Honey is an ideal couple, but on close scrutiny even their marriage is a failure.

Edward Albee implicitly castigates the corrupt, dehumanized society which lacks moral conviction. The American seems is in a phase of moral crisis. The spectators plus readers are given a message that despite the characters' material prosperity, their society is in a desperate need for change because of the absence of love, understanding and compassion. Albee suggests that the vitality of the civilized society depends on the ability of the family and the individual; otherwise moral decay is inevitable. Albee is a visionary artist. His beliefs and feelings are of a humanist who probes deep into the psychological make-up of his characters. He is not a propagandist, but he uses his art as a means though which he conducts an exploration of the vitality of his vision of mankind. Self-introspection is what the characters need that will truly purge them of mental stress. Albee warns the spectators that the blind pursuit of material pleasures will lead to chaos and confusion.

==

Work Cited

Albee, Edward. *Who's Afraid of Virginia Woolf?* New York: Athenaeum House, 1962.

Ashaq Hussain Parray, M.A., M.Phil., NET/SET
Assistant Professor in English
IUST, Awantipora
Jammu & Kashmir
India
Ashaq533@gmail.com

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Pasho as a 'Strong' Woman: Reading Krishna Sobti's *Memory's Daughter*

Ashok Verma, Ph.D.

Krishna Sobti
Courtesy: http://www.flickr.com/photos/8234304@N03/6471151101/galleries/

Krishna Sobti's Female Protagonists

Krishna Sobti, the "grand old dame of Hindi Literature" has created some memorable women characters in her long journey as a creative writer. While on the one hand, she has created bold and audacious characters like Mitro and Ratti, she has, by and large, portrayed traditional, stereotypical female protagonists in her novels. Precariously perched on the verge of tradition and modernity, she could be safely associated with the first generation of Indian women novelists and as such, her writings raise the issues related to women and voice their concerns and aspirations, thus offering a parallel perspective to that of the male authors. Sobti has successfully addressed gender issues in her novels by using a myriad canvas for portraying Indian women in all their hues and dimensions.

A Composite Viewpoint on Gender Issues

However, Sobti's understanding of the gender issues is not myopic; she perceives such issues in the light of a broader, humanistic perspective. That is perhaps why the seasoned author does not want the feminist tag for herself. Instead, she seems to be favouring a balance between man and woman each trying to respect and understand the otherness of the other. No doubt, she comes down heavily upon the patriarchal mindset and indicts it severely for the wretched condition of women, she at a deeper level, strives for the stage where man and woman can meet on equal grounds. She believes that man and woman are essentially same and are different only biologically. In answer to a question on gender issues, she quotes Agrippa Von Nettesheim:

> The only difference between man and woman is physical. In everything else they are the same. A woman does not have a soul of different sex from which animates man. Both received a soul which is absolutely the same and of equal condition. Women and men were equally endowed with the gift of spirit, reason and the use of words. They were created for the same and the sexual difference will not confer a different destiny. (Personal Interview)

Thus Sobti displays a composite viewpoint towards issues related to gender. This wide spectrum thus renders a touch of humanism to the feminist issues. Gunjesh Kumar Mishra, a Hindi critic, also supports this viewpoint when he says that Sobti "understands feminism in totality and registers it in her novels by taking it closer to humanism" (Mishra 38).

Lost in the World of Their Own

The first impression about Sobti's women characters is that they are lost in a world of their own as if oblivious of the feminist issues and concerns. There are no apparent feminist issues in their lives. It is largely because they are simplistic and follow certain basic principles in their lives. They are honest to themselves and to the world at large. They are sensitive and instinctive. These features are commonly found in all Sobtian women, irrespective of their situations and circumstances. While a few women of Sobti's creative oeuvre justify the title 'modern emancipated women' with an acute sense of awareness for their rights as individuals, her traditional women lack awareness towards their individuality. They, in fact, epitomize Beauvoir's definition and are no better than wombs. They feel contented in performing subservient roles to their husbands thinking that this is what they are meant for. Their thoughts, actions, behaviour are largely controlled by the male hegemonic power and they simply succumb to male dominance as powerless beings. They are easily accessible to their males, provide them with emotional support and domestic labour and so on. Neither have they got the power of education. As a result, they cannot come to realize their status as individuals. They are exploited by the males in a gendered society and appear to be a part of that section of society for which the feminists claim to have raised their voice. The scope of this paper is to read the character of Pasho, the female protagonist of Sobti's first novel *Memory's Daughter*, who is by and large cast in the stereotypical mould; and yet she impresses the reader with her strong will and courage and therefore, despite being subjected to manifold oppression, she handles the challenges of her life successfully and overcomes all difficulties.

Memory's Daughter

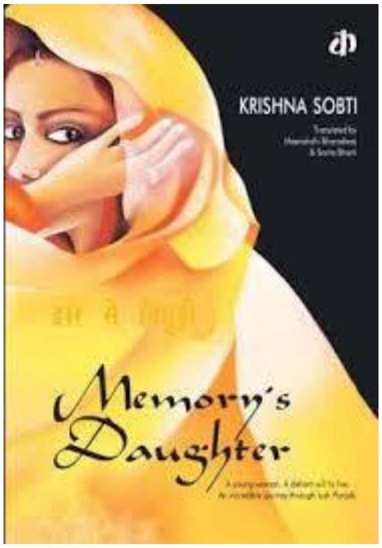

Memory's Daughter was originally published in Hindi with the title *Daar Se Bichchudi* in 1958. In the novel, Pasho exhibits a deep-seated tendency to accept the four walls of the household as her domain. She has been projected as an out-and-out traditional woman who is blissfully ignorant of her rights, has no aspirations other than bearing and rearing children for the family and feels blessed in performing the household chores. She justifies the angel-in-the-house image of woman. Her plight may be seen from the traditional Indian perspective of finding a home, a shelter for a girl. Without home, she is insecure, vulnerable and thus a cause of shame to the entire family. Therefore, once she has crossed the threshold of her maternal uncles' house, circumstances keep on tossing her from one household to another and she has absolutely no clue as to what to do under the circumstances.

Shelter for the Girl: A Must

This necessity to find a home for the girl is so important that all other considerations such as the gaping difference between the ages of the girl and the groom, emotional compatibility etc. are relegated to the background. All that matters is that a girl must have a *thour,* a shelter – a 'roof' over her head. There are many instances in Sobti's novels where finding a *thour* for the girl remains the prime concern for the girl's parents/guardians. In *Zindaginama* too, this tendency is noticed when Kartaro is married to a middle-aged widower without considering the age-difference. The only consideration of her guardians is that the groom earns well and the girl would get all basic amenities. It is primarily because of this

consideration that Pasho cannot think of crossing the threshold of her maternal uncles' house in spite of incessant abuses and thrashing. Finally, when she does that after sensing a potential danger to her life, she can think of only one place – 'Khojon ki Haveli' where she has heard her mother lives. She is married off to Lakhpat Diwan in a clandestine manner who is almost his father's age. Perhaps Pasho would have accepted the new Diwan also as her master had the latter not sold her to another family. She never tries to run away either from her new household with three robust soldiers and their old father; or from Manjhale's grip. The only two places she dares to run away from are those places that cannot be her *thour*. One that has already been described is her maternal uncles' house and the other is the 'firangi' camp which cannot be a shelter for her.

Desire for Beautiful Clothes and Jewellery – A Respite from Suffering

Another noticeable feature in Pasho that puts her in the category of traditional women is her obsession with the idea of having beautiful clothes and jewellery as if there was nothing beyond dresses and ornaments. This strong penchant for jewelry defines Pasho's personality, conditions her behaviour and limits her aspirations. It seems she cannot think beyond nose-pins and earrings and perennially dreams of getting beautiful clothes, ornaments and a handsome groom. That is the be-all and end-all of her aspirations. She gives the reader the impression of an adolescent girl of a romantic novel, always lost in wishful thinking and roaming freely over cloud nine. At the very outset, the girl's passion is seen clearly when she describes her tough days with her maternal grandmother and aunts. Even during tough moments, she simply cannot resist the temptation for jewellery. The wound on her forehead is still fresh and this is what the girl is thinking about:

> I noticed the scar, still showing red and angry. I pulled a curl from any plait and let it fall casually over my forehead. And suddenly I saw dancing before my eyes the gem-studded tika that adorned the foreheads of the Syalkot women. Fingering my nose pin, I promised myself, a tika like this will adorn my forehead too one day. (12)

When her uncle beats her severely and locks her up in a room, Pasho dreams of wearing a red 'joda' and fine jewelry. Later on, her middle-aged husband Lakhpat Diwan, in a generous mood, asks her to make a demand and she fondly demands new earrings. Through this particular trait of her personality, the author perhaps pinpoints a universal feminine desire for decoration and looking beautiful. To a feminist, this fascination for jewellery and clothes might seem disgusting, bizarre and outdated, but for Pasho, it is "real heaven." However, jewellery fails to bring security and confidence. After the sudden death of her husband, she is deprived of her lawful claim on the household and is exploited in every possible manner by the new Diwan. Through her plight, perhaps Sobti wants to show that without consciousness for one's individuality and rights, no amount of jewellery can bring the desired sense of security.

Submissive Character

Be it Lakhpat Diwan, Manjhale or any other man, Pasho seems to be falling in line rather than asserting her choices on others. Things happen to her rather than she making things happen. When the novel opens, she is at the mercy of her maternal uncles; then she takes shelter at 'Khojon ki Haveli' and is under Sheikhji's protection. She meekly accepts Diwanji as her bridegroom; later on is played up on by the new, wily Diwan; becomes Manjhale's mistress and starts even loving him; is protected and given shelter by the Sikh 'brother'; runs away from the firangi camp to survive another molestation bid and finally gets reunited with her family.

Woman as a Commodity and a Womb

Thus "Pasho's journey is the journey of a woman who is bought and sold, who changes hands like land or property for money, whose sex renders her vulnerable and a perpetual victim, and who is trapped in her body" (Jain 102). She is no better than a commodity, a thing, a womb. A typical product of the traditional patriarchal system, she simply cannot think beyond good clothes and ornaments and therefore represents the first category of women characters in Sobti's fiction who are completely overpowered by the forces operating on them.

Pasho befits Simon de Beauvoir's definition of woman as a womb. In fact, she is no better than a female animal, a *bhogya* – a thing to be enjoyed and a toy to be played with by the male. In this sense, she epitomizes a common Indian woman who is never recognized in her ordinariness; as a vibrant individual – a position she so richly deserves but has never been able to get. As such, the rightful place of woman in Indian society has eluded curious minds of a nation that boasts of having a glorious history and culture of more than five thousand years. Mahadevi Varma, a celebrated Indian feminist author, in one of her essays poignantly puts the plight of Indian woman thus:

> For centuries, the Indian woman continued to be deprived of her rights. Numerous political and social conditions led her to that degraded state which cannot be described as anything other than the limit of pathetic wretchedness. (41)

Will to Live – A Characteristic Feature

Nevertheless, the protagonist exhibits what Schopenhauer calls "will to live"—a characteristic feature in Sobti's characters. This is a strong desire in her and this trait of her personality renders a touch of grit and liveliness to her personality. In spite of all hardships, she never loses heart or contemplates suicide. Actually, the girl is in love with her own physical self. She takes great pride in her physical beauty; the shapes of her limbs and her fair complexion. This physical beauty imparts a sense of arrogance to her character though outwardly she appears timid:

> There was a time when I would walk down Shah Almi, sure and arrogant, a song in my stride. Eyes would rise and fall on me like a tide, attention congeal in my wake. And I walk down Shah Almi, flamboyant leather jootis on my feet and bright parandas swinging at the ends of my long plaits, smiling at their murmurs and whistles. There was a time when no gaze or cloth would stay tethered to this body. When my arms would swing to their languorous rhythm, to rise and fall, to hug my supple curves, to hold. (6)

Pride in Physical Charm

The maltreatment Pasho is subjected to at the hands of her uncles and aunts, fails to distract her from this narcissistic feeling. In spite of the fact that the girl is abused, scolded and thrashed almost every day under one pretext or another; the grandmother and the aunts keep on cursing her physical charms, she keeps on taking great pride in her physical beauty: "I glanced at the small mirror in a niche in the wall, my pearl white teeth flashing back at me. I smiled. I will never allow a stare of any uncle or aunt to sully this beautiful face, I told myself fiercely" (12). The use of the word "fiercely" aptly captures the spirit and grit Pasho displays even in adverse circumstances. Another instance that shows Pasho self-love is noticed when her uncle beats her severely and she is locked in a cellar. Pasho waits for the door to open not for freedom but in order to "see myself in that magical mirror in the wall niche" (18).

One might easily term Pasho to be a crazy girl. This craze however becomes her greatest strength as she is able to get through all critical phases her life has in store for her amidst some happy moments. Had she not been in love with the self, she would not have been able to take so much suffering. Perhaps, she would have committed suicide much earlier. Even her unexpected homecoming after a series of adventures, is possible largely due to her willingness to live under any circumstances. Sobti perhaps wants to show Pasho's happy reunion with the family to acknowledge her inner strength.

Victorious?

Pasho emerges victorious even after being repeatedly sold and purchased like a commodity, played upon like a piano and treated like a servant. However, there is another facet of her personality. Her love for the self, instead of being a weakness, becomes an asset, her strength and gets her through all difficulties and reversals of fortune. This desire to live even against heavy odds becomes her forte. A reviewer on Krishna Sobti aptly sums up the character of Pasho thus: "Another fiery spirit, but not like Mitro, Pasho has the will to live, to outwit her tormentors by sheer grit, rather than deception, and to flower whenever fate smiles on her" (Rajan 2).

Pasho thus can be seen as a strong, gritty character who despite her traditionality, stands tall and erect. Of course, she cannot be termed a 'strong' woman when judged on the feminist parameters, she does display a sense of inner strength and personal courage. Her "will to live" does not only help her survive difficult, critical times but also present her as a woman who manages to negotiate her circumstances even without any awareness about her rights as an individual.

==

Works Cited

Jain, Jasbir. "Narrative Patterns: Measures of Feminist Discourse: Krishna Sobti and Anita Desai." *Indian Women Novelists* Vol. XVII. Ed. R.K. Dhawan. New Delhi: Prestige Books, 1995 99-109.

Mishra, Gunjesh Kumar. "Stri ki Nazar me Purush: Krishna Sobti ke Purush Patra." *Aksar* 17 (July-Sept 2011): 37-44.

Rajan, Anjana. "Tales of Determined Women." Rev. of *Memory's Daughter* and *To Hell With You Mitro* by Krishna Sobti. *The Hindu*. 2 Mar. 2008. 10 Jan. 2011. <http://www.hindu.com/lr/2008/03/02/stories/2008030250060300.htm >.

Sobti, Krishna. *Memory's Daughter*. Trans. Smita Bharti and Meenakshi Bhardwaj. New Delhi: Katha, 2007.

---. Personal Interview. 10 Oct. 2010.

Varma, Mahadevi. *Links in the Chain.* Trans. Neera Kuckreja Sohoni. New Delhi: Katha, 2003.

Dr Ashok Verma
Assistant Professor
Department of English
B.P.S. Mahila Vishwavidyalaya
Khanpur Kalan 131305
District Sonipat
Haryana
India
ashokgverma@gmail.com

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

The Woman is the Victim

Azmi Azam

==

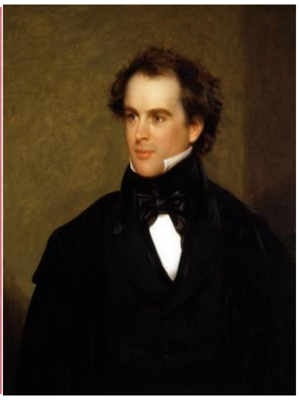

Abstract

Nathaniel Hawthorne has viewed the harsh consequences of the Witch Act and has been deeply regretful of the brutality of manhood toward womanhood during the Puritan age.

He has written *The Scarlet Letter* in order to depict the patriarchy dominance and male chauvinist impulses of Puritan society of Europe. The female p protagonist is the pivotal victim of anti-feminist activities and her subjective torments are a matter of higher feminist concerns. This article sets out to explore the representation of the female protagonist Hester Prynne from feminist point of views. The story will be explained in an encapsulated form to highlight the anti-feminist issues in the novel. Examples and statements of other critics will also be given to illustrate arguments.

Key words: feminism, womanhood, male chauvinism, illegitimacy, guilty, conscience, society, recognition, justice.

Analysis

Nathaniel Hawthorne

Distinguished American novelist and short story writer Nathaniel Hawthorne was born in July 4, 1804 in Salem, Massachusetts to Nathaniel Hathorne and the former Elizabeth Clarke Manning. His ancestors include John Hathorne, the only judge involved in the Salem witch trials who never repented of his actions and this made Nathaniel ashamed of his family. Therefore, he added a "w" to his name "Hawthorne" in order to hide this relation. He studied Bowdoin College in 1821, was elected to Phi Beta Kappa in 1824, and graduated in 1825. Hawthorne published his first work, a novel titled *Fanshawe* (1828). He published several short stories in various periodicals which he collected in 1837 as *Twice-Told Tales*. The next year, he became engaged to Sophia Peabody. He worked at a Custom House and joined Brook Farm, a transcendentalist community, before marriage in 1842. He passed away in May 19, 1864.

Hawthorne's Writing – Moral Allegories

Much of Hawthorne's writing centers on New England marking moral allegories with a Puritan inspiration. His fictions are highlighted as part of the Romantic movement and, more specifically, Dark romanticism. His themes describe the implied evil and sin of humanity, and his works often have moral messages and deep psychological complexity. His published works include novels, short stories, and a biography of his friend Franklin Pierce. Amongst all his novels, *The Scarlet Letter* is considered to be his masterpiece. The novel is a

work of his imaginary dexterity but it is highly influenced by his own observation of the Puritan brutality. He used to keep note-books in which he has written his opinions that served him as a raw material of resources. In this regard, critic Henry James says: ‘The Note-Books, as I have said, deal chiefly with the superficial aspect of English life, and the material objects with which the author was surrounded.’ (1999, p. 123)

The Scarlet Letter

The Scarlet Letter, known as Hawthorne’s magnum opus, is an 1850 romantic fictional work in a historical setting of Puritan England. Set in 17th-century Puritan Boston, Massachusetts (1642–1649), represents the story of Hester Prynne, who conceives a daughter through an adulterous affair with a clergyman (publicly undiscovered and intentionally concealed by Hester) and struggles to create a new life of repentance and dignity exploring diverse dimensions of legalism, sin, and guilt. The word "Puritan" emerges for the first time in 1540 and more effectively in 1964. The Puritans are Calvinists, legalists, and name-callers. They are very serious, and contradict most things that are sources of entertainment for the general public. They want:

- a skilled, educated preaching ministry, based on *the Bible*
- as few ceremonies in church as Biblically possible (no surplice, no signing of the cross)
- abolition of the traditional role of bishop, and replacement of the episcopate by a Presbyterian system
- one legal government church, controlled by Puritans. (Contrast the Separatists.)
- Strictness to virginity, loyalty, matrimonial bonds and opposes separation from the husband at any cause.

Courtesy: www.apuritansmind.com

The Puritans of that age were strictly religious and orthodoxy toward human lifestyle and forcefully pressurized the general public to live according to the rules of *The Bible* only. They were highly anti-feminist and considered women as the roots of all ill and failures. They believed that the purity of woman only exists in keeping their virginity unstained before marriage and loyalty flawless after marriage. Prostitution was totally banished and if any woman was found not following the commandments, she was brutally punished and insulted in public. Hawthorne highlights these issues in his masterpiece *The Scarlet Letter*. C. D. Johnson says:

> Hawthorne's portrait of the Puritan leaders is consistent with the transformation that Puritanism actually underwent in history. The course of Puritanism can be compared to the stereotypical transformation that occurs so often in the lives of fractious individuals who, rebellious against authority in youth, gradually become staid, strict and authoritarian in old age. (1995, p.37)

The Story

The story starts in June 1642, in the Puritan town of Boston, depicting a crowd ready to witness an official punishment of a young woman, Hester Prynne, who has been found guilty of adultery. She is punished to wear a scarlet "A" ("A" is a symbol of adultery and affair) on her dress as a sign of shame. She is ordered to stand on the scaffold for three hours as to bear public humiliation. As Hester approaches the scaffold, many of the women in the crowd are angered by her beauty and when she refuses to name the father of the illegitimate child, the women abuses her verbally.

Courtesy: en.wikipedia.org

The feminist concern comes to the fact that a society blames the woman for sexual intercourse whereas the male partner is equally punishable. Public humiliation for a woman is worse than death and such a deathlike punishment is given to a lady who is trying to protect the reputation of the male, the actual sinner, by not telling his identity. As Hester looks out over the crowd, she notices a small, misshapen man and recognizes him as her long-lost husband, who has been presumed lost at sea. He angrily shouts that the child's father, the partner in the adulterous act, should also be punished and vows to find the man. He disguises as Roger Chillingworth – to aid him in his plan. The word metaphorically represent the meaning of adultery, later, marking Hester's charitable acts it is highlighted as able, accomplished and angel. It can also hints toward Arthur Dimmesdale, as the actual sinner, and authority, the Puritan stubbornness, too. The reason Dimmesdale's name can be metaphorically highlighted 'A' is that:

> The very fact that it is the pious Mr. Dimmesdale who has committed one of the worst of sins, according to the Puritans, underscores their tenet that every human being, whether pious or humanitarian, is depraved and corrupt. He himself struggles with the irony that he is considered to be a man of God, yet hides from them the fact that he is human, which is to say sinful. (Johnson, 1997, p.53)

Reverend John Wilson and the minister of her church, Arthur Dimmesdale, question Hester, but she refuses to name her lover. It makes the readers think that why she is trying to hide and protect the honor of a man who made sexual intercourse with her and then let her suffer shame. It is the dignity of woman that she is the ultimate protector. A man should be the protector of his beloved but in this case, it is the woman who is bearing the intolerable load of insults to protect the honor of a man. After she returns to her prison cell, the jailer brings in Roger Chillingworth, a physician, to calm Hester and her child with his roots and herbs and then demands to know the name of the child's father. When Hester refuses, he insists that she never reveal that he is her husband. If she ever does so, he warns her, he will destroy the child's father. Hester agrees to Chillingworth's terms even though she suspects she will regret it. Hester, the poor helpless woman, not only bears the shame of adultery but also carries the repulsion of her husband. The harsh verbal assaults intensify her subjective pain as well as make the conditions worst for her to face.

Following her release from prison, Hester settles in a cottage at the edge of town and living with her needlework. She lives an unobtrusive, somber life with her daughter, Pearl. She is troubled by her daughter's unusual character. Pearl's attitude turns aggressive with the passage of time and thus the church members suggest Pearl be taken away from Hester. This is another, even much bigger, punishment that anyone could ever give to a mother by taking the child away from her. Hester is living only because of Pearl and Pearl means the world to her. The Puritan legislatives have already punished her unjustly, and now taking away Pearl would be death sentence for her. So, hearing the rumors that she may lose Pearl, she goes to speak to Governor Bellingham and appeals to Reverend Dimmesdale in desperation, and the minister persuades the governor to let Pearl remain in Hester's care.

Courtesy: www.gutenberg.org

Tormented by guilty conscience, Dimmesdale, the father of Pearl, goes to the square where Hester was punished years earlier. Climbing the scaffold, he sees Hester and Pearl and calls to them to join him. He admits his guilt to them but cannot find the courage to do so publicly. Suddenly Dimmesdale sees a meteor forming what appears to be a gigantic A in the sky; simultaneously, Pearl points toward the shadowy figure of Roger Chillingworth. Hester, shocked by Dimmesdale's deterioration, decides to obtain a release from her vow of silence to her husband. In her discussion of this with Chillingworth, she tells him his obsession with revenge must be stopped in order to save his own soul. Several days later, Hester meets Dimmesdale in the forest, where she removes the scarlet letter from her dress and identifies her husband and his desire for revenge. In this conversation, she convinces Dimmesdale to leave Boston in secret on a ship to Europe where they can start life anew. Renewed by this plan, the minister seems to gain new energy. Pearl, however, refuses to acknowledge either of them until Hester replaces her symbol of shame on her dress.

Returning to town, Dimmesdale loses heart in their plan: He has become a changed man and knows he is dying. Meanwhile, Hester is informed by the captain of the ship on which she arranged passage that Roger Chillingworth will also be a passenger.

Courtesy: www.photographersdirect.com

On Election Day, Dimmesdale gives what is declared to be one of his most inspired sermons. But as the procession leaves the church, he sees Hester and Pearl in the crowd watching the parade and he climbs upon the scaffold to confess his sin, dying in Hester's arms. Later, witnesses swear that they saw a stigma in the form of a scarlet "A" upon his chest. Chillingworth, losing his will for revenge, dies shortly thereafter and leaves Pearl a great deal of money. It is hinted that Pearl uses this money to travel to Europe, and possibly gets married. The reader gets a conclusion of Pearl’s future but hardy knows what happens to Hester. The hellish condition which she faces must have given her immense pain and suffering and she deserves justice at the end. Readers are informed that several years later, Hester returns to her cottage, resumes wearing the scarlet letter, and offers solace to women in similar positions. When she dies, she is buried near the grave of Dimmesdale, and they share a simple slate tombstone with a scarlet "A". Showing Hester’s suffering, Hawthorne highlights the extraordinary strength and courage of womanhood:

> Hester Prynne, like Anne Hutchinson, is a woman of strength and independence, uncommon for her time, is depicted by Hawthorne in a number

> of ways after her ordeal on the scaffold. First is her decision to remain in Boston to suffer whatever humiliations the community has in store for her. Her strength is seen in her rearing of her child alone, without family or friends, and her move to work out her penance by becoming a sister of charity for the very community that scorns her. (Johnson, 1997, p. 90)

Feminist Concern

The feminist concern is that why she has to bear the letter “A” after death as well. When she was married, she was a young teenage girl who was left alone by her husband for several years. She even didn’t know whether her husband is alive or not. Therefore, it is her right to move one. She fell in love with another man and that man, Dimmesdale, also loved her but socially failed to recognize his love for her. As a result, the woman is blamed to take the burden of shame of giving birth to an illegitimate child. Though the question is, is only the woman guilty? Or is the child guilty? Guilty is the system of the old Puritans that condemns two helpless female characters suffer. The gloomy picture of the Puritan practice in the novel provided immense popularity to Hawthorne:

> The weird and ghostly legends of the Puritan history present a singularly congenial field for the exercise of Mr. Hawthorne’s peculiar genius…He never appears so much in his element as when threading out some dim,, shadowy tradition of the twilight age of New England, peering into the faded records of our dark-visaged forefathers for lingering traces of the preternatural, and weaving into his gorgeous web of enchantment the slender filaments which he has drawn from the distaff of some muttering witch on Gallows-Hill. (Crowley, 1970, p.158)

The Guilt

Complementing Hawthorne’s philosophical views, Waggoner says: ‘In writing *The Scarlet Letter* Hawthorne let his genius take its course, and death and sin turned out to be more convincing than life and goodness.’(1963, p.129)

The guilt is solely of the man who avoids giving a surname to the child and avoids marrying the woman of his love after making her pregnant. The guilty is the man only who

valued the social reputation more than a woman's honor. The guilty is the man who viewed the unbearable torture and subjective torment of the helpless woman and still remained silent in order to protect his social status. Guilty is the man who fears to face the society in order to stand for his child's security and respect. Though, readers feel consolation for him as he ultimately declares his mistake of hiding the truth and thus make two helpless female individuals suffer. At the end, the scarlet letter 'A' on Dimmesdale's chest is hyperbolic and superficial. It suggests the Nature's punishment to the sinners.

===

References

Aristotle, 1960. *The Poetics: "Longliness" On the Sublime Demetrius on Style.* Cambridge : William Heinemann ltd.

Cunningham, G., 1978. *The New Woman and the Victorian Novel.* London: Macmillan.

Coward, R., n. d., 'Female Desire: Women's Sexuality Today'. In: M. Eagleton., ed., 1994. 2nd ed. *Feminist Literary Theory: A Reader.* Cambridge: Blackwell Publishers.

Crowley, D., ed., 1970. *Hawthorne The Critical Heritage*. London: Routledge.

Eagleton, M., ed., 1996. 2nd ed., Feminist *Literary Theory*. Cambridge: Blackwell Publishers.

Furman, N., n. d., 'The politics of language: beyond the gender principle?'. In G. Greene and C. Kahn, eds., 1985. *Making a Difference: Feminist Literary Criticism*. London: Methuen.

Flint, K., 1987. *The Victorian Novelist: Social Problems and Social Change.* New York: Methuen.

Gerber, J.C., ed., *Twentieth Century Interpretations of The Scarlet Letter*. New Jersey: Englewood Cliffs.

Gilmour, R., 1981. *The Idea of the Gentleman in the Victorian Novel.* London: George Allen & Unwin.

James, H., 1999. *Hawthorne*. Nottingham: Nottingham Trent University.

Johnson, C.D., 1997. *Understanding The Scarlet Letter*. London: Greenwood Press.

Swann, C., 1998. *Nathaniel Hawthorne: Tradition and revolution.* Cambridge: Cambridge University Press.

Scharnhorst, G., ed., 1992. *The Critical Response to Nathaniel Hawthorne*. London: Greenwood.

Showalter, E. n. d. ‘A Literature of Their Own’. In: M. Eagleton. ed. 1989.*Feminist Literary Theory: A Reader*. Oxford: Basil Blackwell.

Tompkins, J., ‘Me and My Shadow’. In: L. Kauffman, ed. 1989. *Gender and Theory: Dialogues on Feminist Criticism.* Oxford: Basil Blackwell.

Todd, J.,1991. *Feminist Literary History*. Cambridge: Polity Press.

Waggoner, H.H., 1999. *Hawthorne: A Critical Study*. London: Oxford University press.

Azmi Azam, M.A. English Literature
Arts, Law and Social Science Faculty
Department of English, Communication, Film and Media
Anglia Ruskin University
Cambridge, England
azmiazam13@yahoo.com

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Decolonizing the Indian Theatre

Bishun Kumar, Ph.D.

==

Abstract

Decolonization, as a post-colonial movement, attempts to dismantle colonial effects and imperialization of weaker countries. It is a process of uprooting colonial facade coated on the valuable Indian cultural legacy with the purpose to make it invaluable. Theatre is one of the glorious legacies of India. During the freedom struggle, the seeds of decolonization were already planted by the freedom fighters such as Mahatma Gandhi, Subhash Chandra Bose, Chandrashekar Azad, etc. Gandhi's battle cry for '*Swadeshi*', '*Hind Swaraj'* and 'Quit India

Movement' strengthened the concept of decolonizing the Indian mind. Literary writers such as Tagore, Tendulkar, Karnad, Anand and Raja Rao realized the need to decolonize, re-discover and re-establish the glory of Indian culture, myths, language, religious ethos, democracy

and Indian governance, etc., and prepared an international stage for the textuality of Indian theatre. The plays of Badal Sarkar, Vijay Tendulkar, Tagore, and Karnad have dominated the world of theatre and encouraged defiance against the effects of colonialism. Re-inventing Bharata's *Natyashastra* raises India to compete with the Aristotelian theatre. Kalidas's plays have sufficient theatrical flavour to dominate Shakespeare's plays. 'Action' is the very feature of the Western theatre while the very feature of the Indian classical theatre is 'action with sentiments' and is an improvement upon the western theatre. In post-modern period, the plays like Vijay Tendulkar's *Ghasiram Kotwal* and Girish Karnad's *Hayavadana* have evidenced the incomparability of Indian theatre. The present paper aims at finding the effects of decolonization in the Indian Theatre.

Key Words: Decolonization, post-colonialism, assimilation, Natyasastra, poststructuralism, classical theatre.

Decolonization

Decolonization is a paradigm shift from colonial dominance to the freedom of natives, from subordination to co-ordination, from suppression to expression, from imposition of language and culture to one's own choice, from surrogate Englishman to indigenous man, from forced civilization to ethnic culture, from autocracy and dictatorship to democracy, from domineering politics to the politics of human welfare, from the exercise of the castration of psyche to re-gaining of manhood and many other things. Postcolonialism has studied the threefold exercise of colonial powers. The first is to rule the colonized interpreting them to be savage, uncultured and immature other and yet promised them of better governance and upliftment of the natives. The second is implementation of 'Macaulay's Minute'—'the mission to colonize the mind' literally to educate the colonized and to civilize them but politically to turn them spiritually handicapped and place them on the position of ambivalence; and the third is to teach them English literature, a model of advanced civilization literally to enlighten the colonized but potentially to castrate them from their spirituality and ethnicity.

The reaction against these exercises made a proper ground for the volcanic explosion of postcolonialism which consequently gave birth to decolonization. Thus, decolonization is an unfailing weapon to dismantle the colonial powers.

Three-fold Forces of Decolonization

Forces of decolonization are also threefold. The first, to resist the imperial government, the second, to resist the imposition of language and the third to reject colonial conditioning what we say castration by way of acculturation. The impact of decolonization earned us several achievements such as independence, Indian Writing in English, Translation of Indian Literature into English and re-establishment of the glory of Indian spirituality. The process of decolonization in India began with the first War of Independence in 1857, followed by Gandhi's claim for '*Purna Swaraj*', 'Quit India Movement', and writers' paradigm shift from the imitation of British writings to the ethos of nationalism either by rejecting English or indianizing it. Implication of Indian culture, myths, customs legends, epics, folk tales in writing relieved the colonized, the natives from the sense of alienness in their own country to the sense of at home.

It is an outcome of the increasing momentum of anti-colonial, anti-imperial and nationalist movements which, after the World War II, took a more confrontational, no-compromise approach to decolonization than had their founders and predecessors.

The demand was for complete independence: '*Purna Swaraj*' (in India), '*ujamaa*' (or independence along collectivist lines in Tanzania), a mandala (or power, the power of the people in South Africa). The demand extended not only to the liberation from political structures which included liberation by violent or militant means but it also aimed at the obliteration of what the revolutionary seer Aurobindo Ghosh in Bengal or Fanon in Algeria, first named the colonization of the psyche. By this they meant the arsenal of complex (Fanon's term for feelings of inferiority and of social invisibility) created by the experiences of having been colonially marginalized and oppressed.

Concurrent with the political changes like Indian Independence in 1947, Ghana Independence in 1957, Nigeria in 1960, Algeria and Jamaica in 1962, and Kenya in 1963 (Mau

Mau guerrilla activity) came also across the once colonized world, the retrieval and animation of indigenous culture as an important vehicle of national self-expression and, therefore, of resistance to the colonial exclusion of the native as uncouth, uncivilized, inarticulate, irrational.

Fanon's View

Fanon is an unquestioned authority in postcolonial readings. American critic Hennery Louise Gates calls it 'Critical Fanonism'. His ideas have molded a number of different interpretations of Postcolonial resistance. The wretched became a virtual primer for different movements in 1960s, such as African American Black power led by Malcolm X ; the intellectual Ngugi Wa Thiang'o's revolutionary Marxism in Kenya in 1970s. It has very differently but powerfully informed the Marxist postcolonial critic like Neil Lazarus in *Resistance in Postcolonial African Fiction* (1990), and Homi Bhabha's psychoanalytic readings of the colonial process, as his "Introduction" to Fanon's *Black Skin, White Masks (1954)*.

It helps those who work on the objective conditions of decolonization and those who deal in colonial subjectivity which better be called double consciousness. Fanon's tripartite schema or 'panorama on three levels' is:

a) **Colonial Assimilation** – leads the politicized native.
b) **Disturbance**- involves reconstitution of identity through reclamation of local cultural traditions.
c) **Fighting Phase** – will shake the people.

(Fanon, 98)

Deconstruction

Etymologically decolonization resembles feminism, deconstruction, post structuralism and Marxism that de-structuralize the disparity among human society at various levels. Translation, too, has played an indispensable part to set stage for Indian writing and to dismantle the colonial powers in almost all disciplines. Indian English novel originates from the translation of Bengali novels and the birth of Indian English theatre is from the translation of Hindi, Bengali and Sanskrit plays. Indian English drama is last to get its origin. The keys to decolonization are:

a) To disapprove the Western conception that suppresses the ethos of nationalism.

b) To reject the European ideology that disregards indigeneity.
c) To establish the Orientalist theoretical framework at international stage.
d) To dismantle the Western hegemony of governance, language, literature, discourse and text.
e) To re-discover the cultural and spiritual heritage of India (the periphery) and writing back to the centre.

This task has to be done in almost all the disciplines such as literature, politics, culture and art and the theatre being one of them.

National School of Drama (NSD) in Delhi

The setting up of the National School of Drama (NSD) in Delhi, with the collective efforts of Nemichand Jain, is a milestone in the history of development of Indian theatre and in decolonizing the British theatre as well. Jain's mission of presenting theatre abroad, especially in England in Indian festival of dramatics is a pioneering effort to achieve an avant-garde identity of Indian theatre. Undoubtedly, in the very beginning of the presentation of plays like Girish Karnad's *Tuglaq,* Mohan Rakesh's *Adhe Adhure* bore the traces of the Western dramatic sensibilities and practices and could not represent any significant creative departure from the West or originality of the Indian sensibility and treatment.

Exploring Classic Sanskrit Tradition

But the constant effort of the directors soon explored the classical Sanskrit tradition with a lot of imagination and vigour, in its search for an identity and its own artistic personality. In this area the directors like Kavalam. Narayana Panikkar, Ratan Kumar Thiyam, and B.V. Karnath have been exceptional and highly creative. Therefore, they were invited by the repertory to produce a *Sanskrit* play for the festival. For, at the time, selecting a modern Indian play can possibly be most ticklish and difficult, particularly so if those entrusted with the responsibility were not properly and deeply aware of the contemporary theatre scene in the country.

Controversial Plays

The controversial presentation of the Marathi play Tendulkar’s *Ghasiram Kotwal* produced by Theatre Academy, Poona under Jabbar Patel's direction, made a tremendous impact on the Western audiences and consequently contemporary Indian drama earned its own prestige on international stage. Excited with the unexpected applaud of the theatre lovers, the directors of Theatre Academy, Poona and National School of Drama staged play after play in the festival in England and abroad but with deviation from the Western sensibility and practice. Dharamvir Bharati's *Andha Yug*, Badal *Sircar's Juloos*, Girish Karnad's *Hayavadna* and Arun Mukharji's *Jagannath* were infinitely more distinctive both for sensibility as well as form.

Ghasiram Kotwal

The establishment of Indigenous culture and literature in the international knowledge market is also a process of decolonization. India is famous for its unity among variety of cultures and has its own unique quality. Translation of indigenous plays into English has given a wide recognition to those plays. For instance, Vijay Tendulkar's play *Ghasiram Kotwal*, a Marathi play, receives appreciation of the critics of the world wide when it was translated into English. The play is about the historical conflict between Nana Phadnavis and his henchman Ghasiram Kotwal. The play, in its theme, resembles Shakespeare’s Macbeth. The play becomes classic for its folk drama format. With the elaborate use of facial expression, mime, song, dance and symbolic use of stage techniques Ghasiram's statement of vengeance when he was humiliated and put into jail by Poona Brahmins;

> I will come back to Poona. I will show my strength. It will cost you! Your good days are gone. I am a Kannauj Brahmin, but I have become a Shudra, a criminal, a useless animal (*Ghasiram Kotwal*, p-26).

The statement reminds us of Seneca’s *Revenge Tragedy*.

In his mad pursuit of revenge upon Poona Brahmins, Ghasiram sells his own budding daughter to Nana. When he finds that his daughter is exploited, tortured and finally killed, his heart broke and tormented with inner pain that he could not express it in public. But when he is stoned to death by mob he regrets and cries;

> I danced on your chests
>
> But I wasted the life of my little daughter,

I should be punished for the death of my daughter.

(*Ghasiram Kotwal*, p-46)

Faustus and Ghasiram

This scene reminds us of Marlowe's *Dr Faustus* when Faustus sells his soul to Mephistopheles to fulfil his ambition of over-reaching power to become the superman but at last he regrets his own decision and ends his life in death.

Contrast in Deconstruction and Other Features

On observing drama from a comparative point of view, we find that Indian drama deconstructs and disapproves the British drama and is an improvement upon it. The western theory of drama derives from, and is conditioned, by Aristotle's *Poetics* which contains his analysis of the tragic drama in the light of Greek praxis. It rests on the assertion that "Necessity is blind and man's encounter with it shall rob him of his eyes" while Bharata's theory of drama is based on the very Indian concept '*Karma*' and the Greek concept of necessity is alien to Indian theory of human suffering.

Western theory talks of only two types of drama- the tragedy and the comedy. The former is disposition of sorrow by tears while the latter is of joy by laughter. But this distinction is inconceivable in the holistic pattern of Indian thinking. Though Bharata, too speaks of the ten kinds of plays but his classification is purely based on the differences in the styles (vritti) of composition and has nothing to do with the naturalistic consideration. He advocates that the drama represents human nature "with its joys and sorrow" (From the Translation of *Natyasastra* by Manmohan Ghosh. 1950). Both sorrows and joys are the complementary part of holistic human life and hence, in his conception of drama both of them play an integral part which resembles tragi-comedy only such as Shakespeare's *As You Like It* or *The Merchant of Venice*.

The significant features of drama, according to the western conception, are peripety, anagnorisis, and hamartia while Bharata maintains that the drama is an artifact just like a toy. Western theory of "imitation" may appear reality for the object of Aristotle's imitation is "action" while in Bharata's case it is emotional states (Bhava). Furthermore, Aristotle suggests

that drama originates from human instinct for imitation but Bharata rejects it and claims it to be a deliberate creation as "an object of diversion" (Kridanyak).

Purpose of Drama According to Indian Theatre

The Indian concept of theatre rejects the concepts of western theatre and claims that the sole purpose of drama is not to produce an effect of 'Katharsis' (that is limited to tragedy in the purgative or curative function) but to provide people with amusement and instruction. In this connection Bharata says,

> The drama, as I have devised, will give courage, amusement and happiness as well as counsel to them all (1.111-12).
>
> The drama will, thus, be instructive to all . . . it will give relief to unlucky persons who are afflicted with sorrow and grief or [over] work, and will be conductive to observance of duty (dharma) as well as to fame, long life, intellect and general good, and will educate people (1.113-15)

The scope of 'rasa', a significant feature of Indian theory of drama, is wider than that of Katharsis. Katharsis provides audience only a negative aesthetic pleasure (experience) as in tragedy while 'rasa' provides both positive and negative as in tragedy, in comedy and also in tragicomedy. Thus, rasa can also be applied to other forms of literature. It is an emotive object which is produced by a proper set of "objective-correlatives" and enjoyed by the spectators as an aesthetic pleasure.

The purpose of comparison between Indian and Western theatre is not to prove the superiority of Indian theory of drama rather to dismantle the colonizer's belief that the colonized are savage, immature and ignorant of everything and to prove that they are no less than them in any discipline be it knowledge, life experiences, governance, art, literature or human values. However, the misery of Indian theatre is that it remained in the dark phase during colonial period.

The Use of Language as a Medium of Expression

On the point of the use of language as a medium of expression one may be confused that Indian drama in the Postcolonial scenario is dominated by English language which is a mark of the colonized mind that reminds us of Ngugi's *Decolonising the Mind*. But this confusion can be removed by realizing the difference between a language that is imposed and a language that is chosen of one's own. The purpose of the former was to exercise colonial powers on the colonized while that of the latter is to learn an extra skill or talent to respond, to make the global stage for the art and intellect of the colonized. Ngugi advocates the rejection of the English language and literature from all the Departments and he himself started writing plays in his national language 'Kiswahili' while Indians preferred to invade it by gaining expertise no less than the British. Once the language is Indianized, remains no more the language of the colonizer but a property taken away from them and manipulated as per needs of the natives. Thus, the process of Indianization too, is an act of decolonization.

Brecht on Indian Drama

Whether western critics agree with the artistic excellence of Indian theatre or not, but Brecht, in his search for artistic impulse which bridged centuries and continents, did not fail to notice the attractions of Indian classical drama. For evidence I quote from the fragmentary "Song of the playwright";

> I studied the presentations of the great feudal lords
> By the English, rich figures
> To whom the world is good for unfolding their grandeur,
> I studied the moralizing Spaniards
> The Indians, masters of beautiful sentiments
> And the Chinese, who present the families
> And the motley destinies in the cities.
> (Lutze, Lothar. "Indian Classical Drama in the Light of Bertold Brecht", 101)

With his praise of "the Indians", Brecht has entered his name into the list of German admirers of the Sanskrit drama, which includes such illustrious names as Goethe, von Humboldt

and Schlegel. On close observations of Brecht's plays, it seems that characteristics of Indian classical drama might have been worth utilizing for his own dramatic theory and practice. Such very features are:

1. Indian classical drama is anti-illusionistic and conductive to alienation, because it is
   (a) Largely epical and descriptive.
   (b) Artistic and audience-conscious in the composition.
2. Its humanity becomes evident, above all, in its combination of religion and servility.

Indian dramatic tradition has always been aware of the fact that a drama, among other things, is "a spectator to delight the eyes" (Keith), perhaps more than the drama of Europe; the very term 'Rupak', play implies "visible form".

The Epic

The Epic, being a universally acknowledged supreme genre, becomes the soul of classical Indian drama. Keith has provided "abundant evidences of the strong influence on the development of the drama exercised by the recitation of the epics", especially the Ramayana, in the case of which this influence "appears in its full development". This very feature of Indian drama becomes a source of interest and inspiration to Brecht, who mentions epic recitals in a different context, calling them "theatralische veranstaltingen", a theatrical performance.

Kalidasa is a renowned personality in Indian theatre for his achievement and incomparable success of *Abhigyanshakuntalam*. He fuses his plays with life, love and poetry into bare lifeless unromantic epic tale. With his keen eye of genius ' in fine frenzy rolling', he has sublimated the story of sordid passion to the very quintessence of ideals of love and poetry. For his poetry, characteristics, plot construction, diction and his treatment of nature and vision Kalidasa has attracted the attention of critics not only of India but of abroad too. Goethe, a German critic pronounces him, 'I name thee O' Shakuntala: and all at once is said'. Sir William Jones gives a patronizing statement for him "our illustrious poet, the Shakespeare of India". And Sir Monier Williams calls him, "The Shakespeare of India". The comparison, however, is yet another instance of measuring the colonized from the standpoint of colonizer. Whether consciously or unconsciously but it is very interesting to notice that if

both of them have been equated, what has prevented all the Western critics in all these years and ages from calling Shakespeare as the Kalidas of India?

Modern Indian Drama and Classical Sanskrit Drama

The concept of modern drama does not deviate from that of the classical Sanskrit except the change in the subject-matter according to the present conditions and needs of India. Indigenous plays are playing significant role to decolonize the colonial dramatic theories. Chorus Repertory Theatre originated on the outskirt of Imphal, Manipur is no less than Eliot's morality play like *Murder in the Cathedral*. Ratan Thiyam, an Indian playwright, actor and theatre director has made the use of chorus in his play *My Earth, My Love (2008)* like that of Eliot's play which, however, is not new for Indian theatre. Thiyam is known for writing and staging plays that use ancient Indian theatre traditions and form in a contemporary context. Mixing the past and the present with myth and history, he unearths a new form in dramatic presentation. The play revolves around horrendous past of warfare and destruction such as devastation of Manipur by Burmese Army, killing during the world war II, Russian Revolution and the mass killings, Japanese attack on Pearl Harbor, bombing of Hiroshima and Nagasaki, genocide during Khmer Rouge regime in Kampuchea. The play is presented with a mythological background of seven sisters, the celestial nymphs, busy at the loom weaving a cloth which is the traditional symbol of love, peace and honour. They are to offer it to the Almighty with a prayer to stop all warfare and destruction, ushering in an era of peace and brotherhood. The nymphs become the piece loving citizens of the world. The prologue begins with the prayer song sung with the accompaniment of pena (traditional Manipuri bow and string instrument) invoking divine blessings and forgiveness.

> O Lord! Lord of the Lords
> O Mother Goddess
> In your divine courtyard
> We, your humble servants,
> Are offering a length of cloth
> Please accept it whole heartedly,
> O, father!
> Forgive our sins. (Thiyam, 50).

The nymphs offer the cloth to the Almighty to put an end to conflict and war and usher in an era of prosperity, peace and harmony on the earth. The very features of Indian writing are spiritual vision, world piece, universal humanity and communal harmony. When western literature focuses individualism Indian focuses on universalism. Though, western critics, on colonial and postcolonial perspective, wish to universalize their own ideology but the Indian writing uncurtains the fact beyond. The title of the Thiyam's play *My Earth, My Love* dismantles all the claims and evidences of western critics. Thiyam's characters are citizens of the earth, a global village rather than of India, Pakistan or of England, America. The nymphs pray to God not only to save the people of India but to save the people on entire earth.

The following passage is an evidence of ignoring nationalism for the sake of Internationalism;

> O father, forgive our sins,
> Save us from making mistakes
> With these words,
> At your divine feet
> We are paying obeisance. (77)

Moreover, images of Lord Buddha's teachings, Mother Teresa's nursing, and Gandhi's world piece in the play are unparalleled in the entire history of world literature.

Regional Drama

The Zhadipati theatre of Vidarbha region of Maharashtra is yet another highly claimed postcolonial perspective of finding voice by reclaiming one's own past. Emergence of the Zhadipati theatre from *theatrum mundi* has undergone severe change in subject matter such as from gods, goddesses and local deities to cardinal issues like economical exploitation of *adivasis,* suicides of farmers, naxal activities, growing corruption in government schemes, and cross fire between the naxalite and the police. One of the important features of this theatre is an intact liberty for women to take part in

the performances. The Theatre geared up for a change with the formation of all India Zhadipati Academy in 2002. The Zhadipati theatre is a kind of mobile theatre, similar to Tamasha of Maharashtra or Jatra of West Bengal.

Etymologically, the term 'Zhadi' means jungle and 'pati' means place. Thus, it gives sense that the theatre enacted at jungle place or simply 'Jungle Theatre'. This theatre directly or indirectly intertwines with Augusto Bwal's 'The Theatre of the oppressed' and Brecht's 'Epic Theatre'. Though known for its indigeniety Zhadpati theatre reminds us of the melody, Aristotle's one of the essential features of drama. However, its subject matter may be indigenous but the implication is always universal, global and humanistic. Melody is the very feature of human life which is indispensable from the Indian *Natya Sangeet* (Musical Drama), a celebrated dramatic tradition in Maharashtra. Whatever may be the subject matter of the play, the use of songs is mandatory. The performance is taken to a great height with the help of songs. Each play starts with the Nandi, an invocation for the blessings of deities. The Zhadipati theatre generally does not follow any particular conventional norm of presentation; rather it modifies the notion of 'Art for Art's Sake' into 'Art for Audience's Sake'.

==

References

Jain, Nemichand. *From the Wings: Notes on Indian Theatre*. New Delhi: NSD Bhawalpur House, 2007. Print.

Karnad, Girish. *Three Plays: Naga Mandala, Hayavadana, and Tuglaq*. New Delhi: Oxford University Press, 1994. Print.

Kushwaha. M.S. *Dramatic Theory and Practice: Indian and Western*. New Delhi: Creative Books, 2000. Print

McLeod, John. *Beginning Post-colonialism*. Manchester: Manchester University Press, 2010. Print.

Nayar, Pramod. K. *Post-colonial Literature: An Introduction*. India: Dorling Kindersley Pvt. Ltd, 2011. Print.

Shubhangi, S. Ryakar. *The Development of Girish Karnad as a Dramatist: Hayavadana.* New Delhi: Prestige Books, 1990. Print.

Sircar, Badal. *Tinti Natak*. Kolkata: Raktakarabi, 2007. Print.

Thiong'O, Ngugi Wa. *Decolonizing the Mind*. Delhi and Kolkata: Worldview Publications, 2007. Print.

Thiyam, Ratan. *My Earth, My Place: Manipur Trilogy*. Guwahati: Wordsmith Publications, 2008. Print.

Bishun Kumar, Ph.D.
Assistant Professor
Babu Banarasi Das National Institute of Technology and Management, Lucknow
A constituent College of Babu Banarasi Das University.
Faizabad Road
Lucknow 227105
Uttar Pradesh
India
gbishunkumar@yahoo.co.in

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Phonological System of Medieval Manipuri

Takhellambam Debachand Singh

===

Abstract

Manipuri is one of the oldest languages of Tibeto-Burman Languages family, spoken in Manipur, a north-eastern state of India. Manipuri has a long history of its own of about 2000 years old history. Manipuri was written in its own script, **Meetei Mayek**. But it was replaced by Bengali script in the late 19th and early part of 20th century. Oldest record of the written document in Manipuri is traced back as early as 14th century. But during the reign of King Garibniwaz, most of the written documents were burnt down publicly. Then some of the oldest books in Manipuri were rewritten during his period. So while trying to study the historical reconstruction of Manipuri, we face a lot of problems. A few scholars already made attempt to study the history of Manipuri. Still nobody has written a comprehensive history of Manipuri. In

this paper I have tried to study the phonological structure of Manipuri during the period of King Garibniwaz, so called *medieval period* in the history of Manipuri.

Conversion to Hinduism

During the reign of King Garibniwaz, an important historical episode took place. Conversion to Hinduism and burning down of Manipuri manuscripts took place. During the same period Hindu-religion based art and literature were encouraged. Books related to new state religion were written in this period, mostly translated from Sanskrit and Bengali. These incidents influenced a lot of people in Manipur and these also influenced Manipuri language.

Introduction

Manipuri (Meeiteilon) belongs to the Sino-Tibetan language family. Dr. G. A. Grierson (1904) placed Manipuri with Kuki-Chin-Naga group as a distinct group on its own, named as "Meithei" in his **Linguistic Survey of India vol.-III part-III**. But Robert Shafer (1974) placed Manipuri under Kukish section of Burmic Division of Sino-Tibetan language family as distinct language. Paul Benedict (1972) classification put Manipuri in the Kuki Naga sub-group of Kachin group. Burling (2003) put it as a separate sub-group of Kachin group.

Manipuri is the only Tibeto-Burman Language spoken in North-East India which has its own indigenous script. G.A. Grierson remarked that Meithei (Meeiteilon) is the chief language of Manipur Valley and has apparently had a long and independent development. Manipuris are mentioned in the Shan chronicles as early as 777 AD, probably owing to the fact that it had developed into a literary language, and also because their form of speech gave the impression of possessing a peculiarly archaic character.

Manipur Valley and Meithei Clans

Manipur Valley is the core region where distinctive Manipuri culture and way of life took shape. The valley of Manipur was divided into small kingdoms under the rule of distinct groups of people particularly the noted seven clan dynasties such as Mangang (Ningthouja), Luwang, Khuman, Moirang, Angom, Chenglei and Khaba-Nganba. Among these clans and other smaller groups Mangang clan emerges as the most powerful and gradually merged with other clans by

subjugating the other clans to form a nation-state known as Meithei by the end of 17th century. The present Manipuri Language evolved out of the traditional Meitei language, the speech of the politically dominant group of Manipur.

Initial Contact with Indo-Aryan Languages and Loss of Royal Patronage for Meithei Script

First contact between Manipuri and Indo-Aryan Languages is traced back to 15th century during the regime of Meidingu Kiyamba (1467-1508). During his reign, Hindu Brahmins migrated into Manipur and they became a part of Meitei society. But it is only in the reign of Meidingu Charairongba (1697-1709), Meidingu Charairongba was formally initiated to Hinduism. *Meetei Mayek* (the indigenous script of Manipuri) lost its royal patronage. Many scripture and historical documents written in Meetei Mayek were burnt down publicly. Later Bengali script was adopted for the official and public use. Due to the adoption of Vaishnavism (Hinduism), there were changes in many dimensions. Present Manipuri vocabulary is quite different in forms from the archaic vocabulary. Many words were added to Meitei lexicon from Hindi, Sanskrit and Bengali, etc.

From the perspective of history, the development of Manipuri language may be divided into three periods. They are:

- 33- 1709 AD: Early Period
- 1709- 1819 AD: Medieval Period
- 1819- Till date: Modern Period.

Medieval Manipuri

Medieval Manipuri is mainly influenced by the newly adopted religion both culturally and linguistically. Therefore the official language of the state gradually lost its prestige; languages such as Sanskrit and Bengali gained prestige. Many religious or ritual ceremonies were performed in these languages. The king was in great favour to propagate the new religion. As a consequence of this, numerous books written in ancient Manipuri were burnt down. New

books were written based on Hindu religion and also many Hindu religious books were translated into Manipuri.

Although the religious faith of the King of Manipur was strong enough to influence the Manipuri society towards the new religion, and many different religious and literary texts were translated and transliterated into Manipuri, the native literary trend of Manipuri continued to flourish. But they lost their prestige, however. Yet they carried their pursuits on their own ways. In the medieval period, so, there were two different kinds of written text emerged, i.e. texts written in ancient Manipuri with little influence of Bengali and text which were strongly influenced by Bengali, mostly related to Hindu religion. For example, **"Sanamahi Laikan," "Samsok Ngamba," Chothe Thangwai Pakhangba," Takhel Ngamba," Langlon," "Awa Ngamba," "Phamlon,"** etc. are written based on Manipuri history and cultural ideology. On the other hand, there were a number of manuscripts found, which were mainly translated from the holy books of the Hindus, such as Mahabharata and Ramayana. For example, "**Ramayan gi Arnaya Kanda**," "**Sunder Kanda**," "**Langka Kanda**," "**Ram Nongaba**," "**Birat Santhuplon**," "**Langoi Sagol Thaba**," etc., are translated into Manipuri. Another kind of literature we find in this period is the story written in Manipuri based on history.

The general characteristic of the first kind of texts found in this period is that these texts were very much free from the loan words from other languages. These texts were inclined towards the ancient language of Manipur. A few loan words and phonemes were found in these texts. But the second type of texts is full of loan words, since these texts were translated from those literatures which are related to the newly adopted religion of Manipur. Therefore many Sanskrit and Bengali words were freely used in these texts. For example, following lines are from the "**Ashwamedha**"

> *"…Shree Krishna nam: hari hayahe shree guru thoikhoiba sana khuya thambal lei hakchang leida pakna hanna hanna khurumjarak ke…"*

In the above line we notice many loan words were freely used. Another contrasting example is from "**Langthabalon**"

"…thang pi lanthapana yaosompika angom chanu leima khupika yangkoisuga thongpam chanuka angoupa yimkhu chanuka thangta khumanthem chanuka tarukma pannatana yaosompina kongyampa pok a. angom chanu leima khupina sana eelenkhanpa pok a. yangkoi suna sanarempa pok a. thongpam chanuna loichangampa pok a. angoupa yimkhu chanuna kwakpa thawanthapa pok a. thangta khumanthem chanunalamyangmei pok a…"

In the later example we notice that it is free from loan words. But we see new phonemes in the texts.

Phonology of Medieval Manipuri

There are six vowels, six diphthongs and fifteen consonants in Old Manipuri (H. Binodkumar Sharma, 2006). During the period from early 15th century to late 19th century Manipuri had added new phonemes and many loan words also entered Manipuri. In the medieval period, nine consonants were added to Manipuri phonological system. They are /b/, /b^h/, /d/, /d^h/, /g/, /g^h/, /j/, /j^h/ and /r/ (H. Binodkumar Sharma) . The phoneme of Medieval Manipuri is given below.

Vowels

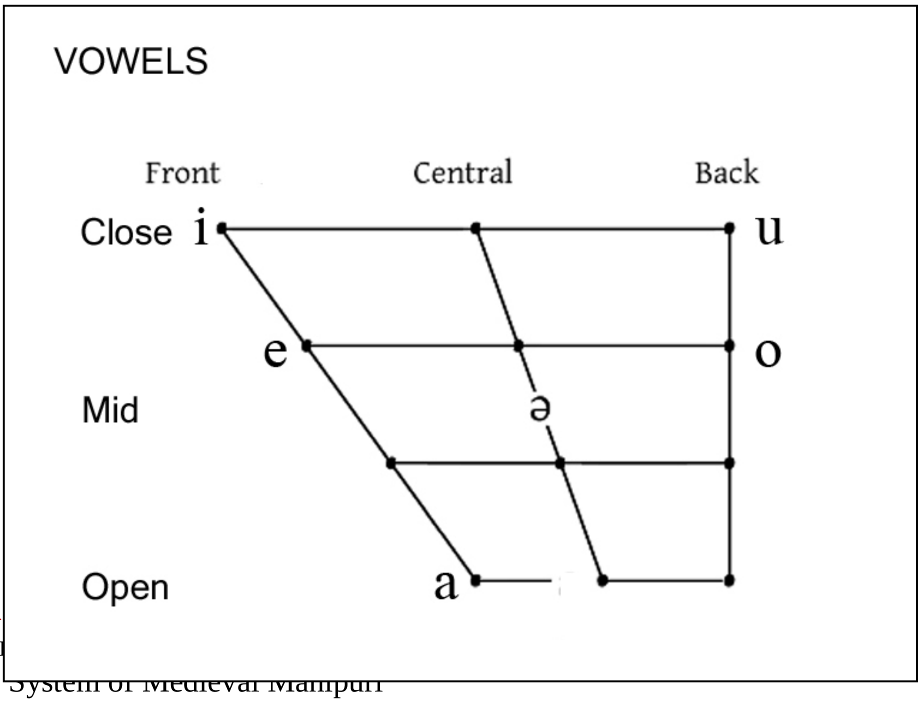

DIPTHONGS

ai, əi, oi, ui, əu, au

CONSONANT

Plosives	p p^h	b b^h	t t^h	d d^h	k k^h	g g^h
Affricates		c	j j^h			
Nasals	m	n	ŋ			
Laterals			l			
Flap			r			
Fricatives		s	h			
Approximant		w	y			

DISTRIBUTION OF PHONEMES

VOWELS

	Initial	Medial	Final
/i/	/ita/ "my friend (female)"	/yimom/ "my daughter"	/pari/ "my son"
/e/		/timen/ "spare"	/t^houkao e/ "forget his duty"
/a/	/atunoŋki/ "for that day"	/lahan/ "a period of time"	/ita/ "my friend(female)"
/o/	/ondenk^{h}iba/ "to go back"	/k^{h}oynou/ "my friend(female)"	/ŋak o/ "keep it"
/u/	/ungoinuŋ/ "in my heart"	/luren/ "head"	/huimu/ "name of a person"
/ə/	/əsaiŋei/ "a period of time"	/nəmda/ "in my back"	/pampə/ "tiger"

Consonants

	Initial	Medial	Final
/p/	/poirei/ "name of meetei"	/məpuŋyai/ "in the middle"	/mitkup/ "a moment of time"
/p^h/	/p^heira/ "lap"	/tanp^{h}aŋba/ "to get"	

/b/	/bramha/ "name of Hindu God *Bramha*"	/yəibi/ "soul"	
/b^h/	/b^hakti/ "respect"	/garb^{h}a/ "womb"	
/k/	/koloi/ "name"	/korou/ "a day"	/yemlak/ "between the house"
/k^h/	/k^hoiyəm/ "God"	/nək^{h}oŋ/ "your leg"	
/d/	/darsan/ "look"	/nadairem/ "your man/servant"	
/d^h/	/d^hyan/ "meditation"	/rad^{h}a/ "name of person"	
/g/	/gwa/ "betel nut"	/yaŋgoi/ "horse"	
/t/	/taŋja/ "snake"	/nak^{h}uton/ "your ring finger"	/ihut/ "in place of me"
/t^h/	/t^houkaobə/ "to forget your duty"	/niŋt^{h}i/ "name of river"	
/c/	/coinou/ "Gold"	/pamaca/ "sons of same father"	
/j/	/jagoi/ "dance"	/t^houjəl/ "blessing"	/jubaraj/ "prince"

/m/	/məsabi/ “her husband”	/leimə/ “women/queen”	/siŋbum/ “whole day/year”
/n/	/noŋhamba/ “to wait”	/pant^{h}ou/ “father”	/lan/ “war”
/ŋ/	/ŋayokp^{h}u/ “container keeping fish”	/moŋba/ “human being”	/maləŋ/ “air”
/l/	/laŋmai/ “land of *Luwang*”	/waŋlen/ “time”	/lahal/ “day before yesterday”
/r/	/ram/ “name of Hindu God *Rama*”	/məpari/ “his son”	
/s/	/senbi/ “Meetei name of *Burma*”	/məsiŋ/ “number”	
/h/	/haorei/ “direction”		
/w/	/waŋlei/ “wine”	/əwaŋba/ “height”	
/y/	/yaipi/ “soul”	/məyim/ “his house”	/məhay/ “fruit”

All the vowel phonemes can occur in the initial position except the vowel /e/. For example:

/ita/ “my friend (female)”

/atunoŋki/ “for that day”

/ondenk^{h}iba/ “to go back”

/ungoinuŋ/ “in my heart”

/əsaiŋei/ “a period of time”

Most consonant phonemes can occur in the initial position. But some phonemes, mostly the loan phoneme, can’t occur. They can be at the initial position only with the loan words. For example:

/b^{h}akti/ “respect”

/darsan/ “look”

/d^{h}yan/ “meditation”

/gwa/ “betel nut”

/jagoi/ “dance”

/ram/ “name of the Hindu God *Rama*”

The entire consonant phonemes can occur in initial and medial positions freely. But all of them cannot occur in the final position. For example, the consonant phoneme /p/, /t/, /k/, /m/, /n/, /ŋ/, /l/ and /y/ cannot occur in the final position. But the remaining consonants can be at the final position.

/mitkup/ “a moment of time”

/yemlak/ “between houses”

/ihut/ “in place of me”

/jubaraj/ “prince”

/siŋbum/ “whole day/year”

/lan/ “war”

/maləŋ/ “air”

/lahal/ “day before yesterday”

/məhay/ “fruit”

Phonotactic Rules of Medieval Manipuri

1. All the phonemes in Medieval Manipuri can occur freely in the medial position.
2. All the vowel phonemes can occur in the initial position but vowel /e/ cannot occur in the word initial position.
3. Most consonant phonemes can occur in the initial position. But the lone phoneme such as /b/, /d/, /d^h/, /g/, /r/ occurs in initial position with lone words only.
4. All the consonant phonemes cannot occur in the final position. A few consonants can occur in the final position. They are /p/, /t/, /k/, /m/, /n/, /ŋ/, /l/ and /y/.

Conclusion

This study is the preliminary study about the nature of the phonological system of Medieval Manipuri. In this paper I have tried to outline the basic structure of the phonological structure of that particular period with emphasis on the vowels and consonants of Manipuri and their occurrence. I hope more research will present a more elaborate picture of the phonological structure of Medieval Phonological System.

References

Chandra Singh, M. (2007) Samsok Ngamba, Manipur Naharol Sahitya Sabha, Imphal.

Chandra Singh, M. (1995) Poireiton Khunthokpa, Poknapham Publication, Imphal.

Hemchandra, Ch. (2008) Numit Kaappa (Of Kings and A Rebel), Lamyanba Publishers, Konung Lampak, Imphal.

Hudson, T. C. (2007) The Meithei Low, Price Publication, Delhi.

Jhaljit, R.K. (1965) A Short History of Manipur, Imphal.

Jhaljit, R.K. (1987) A History of Manipuri Literature, Imphal.

Kabui, Gangumei (2003) History of Manipur: Pre Colonial Period, Vol. I, National Publishing House, New Delhi.

Khelchandra N. (2012) Ariba Manipuri-gi Longei, Imphal.

Khelchandra N. (1992) History of Old Manipuri Literature, Imphal.

Manihar Ch. (1996) A History of Manipuri Literature, Sahitya Akademi.

Modhubala, P. (2002) Manipuri Phonology, Imphal.

Pettigrew, Rev. W. (1912) Manipuri (Meitei) Grammar with Illustrative Sentences, Allahabad.

Sharma, H. Binodkumar (2006) Etymology of Loan Words In Manipuri, Unpublished PhD Thesis, Manipur University.

Tombi Singh, N. & Ibohanbi Singh, Th. (Ed.) (2001) Manipuri Sahityagi Wareng Khara, Manipuri Sahitya Parishad, Imphal.

Sanahal, R.K., (1975) Meiteilon Aribagi Ram Nongaba, Imphal.

Saroj Nalini (2012) The Court Chronicle of the Kings of Manipur, the Cheitharol Kumpapa, Routledge, New York.

Yumjao Singh, W. (1985) Archaic Meitei or Early Manipuri, Monograph on Archaic Meitei, Imphal.

Yumjao Singh, W. (2003) Langlon, Manipur Sahitya Parishad, Imphal

---

Takhellambam Debachand Singh, M.A., NET
Research Scholar, Manipur University
Akham Mayai Leikai
P. O. Lamsang Bazar
Imphal – 795146
Manipur
India
fictionatdev@gmail.com

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Semantic Relations in 3.1-5 Years Old Typically Developing Konkani Speaking Children

Debora D'Souza, Post Graduate Student
Satish Kumaraswamy, Asst. Professor and Ph.D. Scholar

===

Abstract

Semantic relations are the common word combinations which represent a small group of meanings expressed in children's language. These semantic relations are telegraphic in nature. It is the indication of language development in typically developing children. The complexity of the language expression increases with increase in exposure to the language, and combination of three to four words to form sentences are noticed. Semantic development is continuous in coordination with the syntax development.

The present study was determined to account the semantic relations in 3.1- 5 years typically normal developing 18 Konkani speaking children. Two age groups were made to study the semantic relations in and across the two groups. The speech sample was obtained from conversation and monologue tasks. Results indicate that children until age 5, continue to use semantic relations, although the syntactic knowledge has emerged and is inadequately used in different situations such as (picture description and topic description). In conversation task, all the targeted semantic relations were present, attributing to environmental stimulation. The obtained data is useful for identifying, diagnosing and assessing the Konkani speaking children in west coastal region of India.

Key words: Semantic relations, Konkani Language.

Introduction

Language is a complex and dynamic system of conventional symbols that is used in various modes for thought and communication. Contemporary views of human language hold that: language evolves within specific historical, social, and cultural contexts; language, as rule-governed behavior, is described by at least five parameters — phonologic, morphologic, syntactic, semantic, and pragmatic; language learning and use are determined by the interaction of biological, cognitive, psychosocial, and environmental factors; effective use of language for communication requires a broad understanding of human interaction including such associated factors as nonverbal cues, motivation, and sociocultural roles. (American Speech and Hearing Association, 1982).

Semantic is the study of meaning and its development includes the acquisition of words, their meaning and the development of knowledge into a complex hierarchical semantic network of associated meanings. Development of semantic knowledge in children consists of building up the lexicons until their words match that of an adult. Children start using a word in a restricted setting, eventually use it in a larger semantic network and ultimately learn to detach it from the situation in which they gained the knowledge. Semantic development studies the relationship between language and an individual's perceptions of the world, including the things and actions within it (Robert, 2008).

Single Word Level

Several researchers have noted that at the first word level, words are conceptualized as semantic intentions. When children combine these semantic intentions at phrase level, they are referred to as Semantic Relations. These semantic relations are not grammatical patterns. The relationship between objects, person and events are expressed through language. One approach to the early utterances of children was proposed by Brown (1973), tried to account semantic relations expressed by children. Semantic relation is in two word level and three word level. In two word level, Agent + Action, agent +object, possessor+ possession, descriptive, locative, temporal, quantitative, conjunctive, existence, recurrence, non- existence, rejection, and denial is noted. In three word level, agent+ action+ object, agent+ action+ location, action+ object+ location, phrases with preposition, modifying phrases, carrier phrases is explained.

Semantic Relations in Two Word Level in Konkani Language

Agent+ Action: /ɱʌɱɪ ʝɛ/

Action+ object: /ɓɑ:ɭ ðɪ:/

Agent+ Object: /ɖʌɖɑ gɑɖɪ/

Possessive: /ɱɔʤɛ ɓœ:g/

Descriptive: /ɵʌɱɖɔ ɓɔ:ɭ/

Locative: /gʊɖɑ ɓɪɵʌɽ/

Temporal: /rʌɵɪƙ ɳɪɖʧɛ/

Quantitative: /ðɔ:ɳ ɓ'ɑv/

Conjunctive: /gɔɓɭɔ ɓɔʃɪ/

Existence: /ɓ'ɑv ɑsɑ/

Recurrence: /ɱʌɱɪ ʝɛɵɑ/

Non- existence: /gʌɖɪ ɳɑ:/

Rejection: /ðɔ:ð ɳakɑ/

Denial: /ƙɑ'ʝɛ kʌrʊɳɑ/

Semantic Relations in Three Word Level in Konkani

Agent+ Action+ object: /ɱɑ:ɟɪ kaʊɳk ðɪɵɑ/

Agent+ Action+ Location: /ɓ'ɑv ɡɛɭɔ ɪskʌɭ/

Action+ object+ location: /ʧɔ:kɭɜʈ kʌɵɑ g'ʌrɑ/

Phrases with preposition: /pʌɵɔr ʊðkɑ:nɵ/

Language Performance in Normally Developing Children

Speech Language Pathologists/ Therapists are engaged in the tasks of assessment and treatment of language disorders in children. Understanding the performance of children with language disorders demands a reasonable degree of knowledge of language performance in normally developing children. There are several attempts made to understand performance of normally developing children speaking different Indian languages, aspects of semantics is one such important area.

Patricia and Robert (1976) studied Semantic Relations used by Normal and Language-Impaired Children at Brown's Stage I level of linguistic development to determine any difference between the two groups in the use of a set of 10 basic semantic relations. The results showed significant difference between the two groups demonstrating greater diversity in the use of introducer+ entity relation in language impaired group than the normal group. Otherwise, at the Stage I level of linguistic development, the language-impaired children demonstrated a linguistic system no different than the system of normal Stage I children. It also suggested that some language-impaired children rather than being deficient in their ability to understand and code the basic semantic relations demonstrate a deficit in the higher, more complex aspects of the linguistic coding system.

Fokes and Konefal (1981) indicated a developmental trend in the use of case relations and showed manipulation tasks enhanced the use of case relations by the language disordered group, whereas the observation task was more effective for normal groups in a study done to find

the production of agent + action + object + locative relations by 3; 6- and 5; 6-yr-old normal children and language-disordered children.

Stockman (1992) studied locative action utterances and were differentiated by the types of locative words used singly and in combination used by a language-impaired child were tracked between 1 year 6 months and 3 years and compared with those of three age- and MLU-matched normal children. The results suggested that differences in the semantic properties of language-impaired and normal children's utterances goes undetected unless a fine-grained analysis is performed on the types of expressions used within a global relational category. The study also stressed on the potential value of extending semantic-relational analysis by exploring word use in syntactic contexts.

Tim and Pye (2005) opined that, children with language impairments demonstrate a broad range of semantic difficulties, including problems with new word acquisition, storage and organization of known words, and lexical access/ retrieval but unfortunately, assessments of children's semantic skills are often limited to measures of receptive and expressive vocabulary size.

Subba Rao (1995) showed that mentally retarded subjects do not differ significantly from their normal counterparts at semantic intentions at word level and semantic relations at 2 word phrase level constructions. Higher Mental age group performed better than lower Mental age group.

Prathamesh, Kuruvilla and Subba Rao (2013) obtained extensive language data in Kannada speaking children with Intellectual disability and compared with mental age matched normal children and showed no significant difference in performance with normal children in their frequency of use.

Haritha (2013) aimed to understand the usage of semantic relations in 4-5 years old Malayalam speaking children, and found significantly in conversation, monologue and story narration in relatively decreasing order respectively. The study concludes that all the parameters of semantic relations are already acquired in 4-5 year old Malayalam speaking children.

Need for the Study

Konkani language is an Indo-Aryan language belonging to the Indo-European family of languages and is spoken by majority of population in the western coast of India.

Konkani is spoken by majority of people in and around Mangalore and understanding development of semantic relations in typically developing Konkani speaking children is important for screening, diagnosis and intervention of language disordered children speaking Konkani. Description of semantic relations has been attempted in other languages such as Kannada (Subba Rao, 1995), Malayalam (Haritha, 2013), and dearth of research is reported and published on development of semantic relations in Konkani Language. Hence the present study tries to fill this gap by studying the usage of semantic relations in contexts of monologue (Picture description, Topic description) and conversation in 3.1-5 years Konkani speaking children.

Aim of the Study

The aim of the study was to study the usage of semantic relations in 3.1-5 years Konkani speaking children.

Objectives

To understand the usage and commonly seen semantic relations in 3.1- 4 years and 4.1- 5 years Konkani speaking children and to compare the usage of the semantic relations across groups.

Method

Subjects

18 Konkani speaking children in the age range of 3.1- 5 (9 in the age group of 3.1-4years and 9 in the age group of 4.1-5 years) attending kindergarten in Mangalore city, with no history of speech and language disorder, hearing problem, ontological, psychological, ophthalmic problem participated in the present study.

Test Material

Speech samples of minimum 100 utterances from conversation and monologue task (picture and topic description) were audiotaped. The audiotaped samples were further analyzed

based on a list of semantic relations and compared statistically for significant difference across groups using two way Anova test.

Test Procedure

Each subject was tested individually. Before the test, the clinician confirmed that the subject had no hearing and/ visual problem. The test was administered in a quiet room with adequate illumination of noise. The subject was seated next to the examiner at 1 foot distance in front of the standard laptop with inbuilt microphone. Before testing, the clinician had an informal interaction with the subject in order to build a rapport. Subject was instructed to respond properly in every task.

Results and Discussion

Language data obtained from conversation and monologue task was analyzed, based on a list of semantic relations. The uses of various semantic relations from the Brown's list of semantic relations were noted down.

Results showed highly significant values for Descriptive (p=.000), Locative (p=.000), Quantitative (p=.011), Existence (p=.005) and Denial (p=.000) in 3.1- 4 years group and no significant values were found for other semantic relations.

Highly significant values obtained only for Locative (p=.000), Existence (p=.036), Non-existence (p=.041) and Denial (p=.000) in 4.1-5 years group and no significant values were found for other semantic relations.

semantic relations	3.1- 4years	4.1-5 years
Agent Action	0.607	0.884
ActionObject	0.14	0.292
AgentObject	.	.
Possessive	0.383	0.362
Description	0	0.117
Locative	0	0
Temporal	0.128	0.265
Quantitative	0.011	0.46
Conjunctive	0.298	0.243
Existence	0.005	0.036
Recurrence	0.549	0.124
NonExistence	0.157	0.041
Rejection	0.768	0.613
Denial	0	0
AgentActionObject	0.962	0.511
AgentActionlocation	0.856	0.473
ActionObjectLocation	0.713	0.178

Table:1. Shows the significance of the semantic relations in 3.1-4 years group and 4.1-5 years group of normal typically developing Konkani children. Highlighted sections are the highly significant semantic relations among the group.

Semantic relations like Agent+ Object was not seen across the age groups. Agent+ Action, Agent+ Action+ Location, Action+ Object, were commonly seen in both the groups for conversation and monologue (picture and Topic description) task and Action+ Object+ Location was commonly seen in 3.1-4 years group and Agent+Action+ Object was commonly seen in 4.1-5 years group.

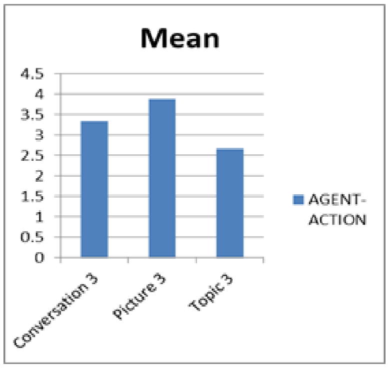

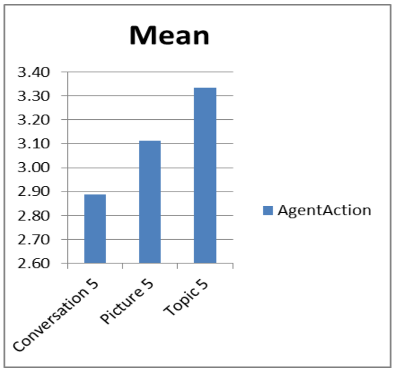

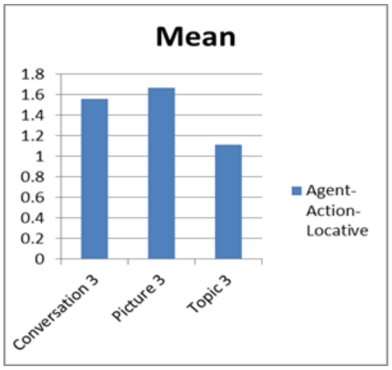

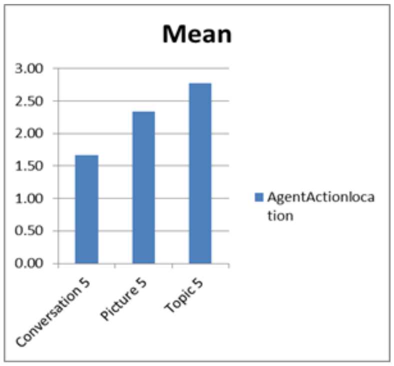

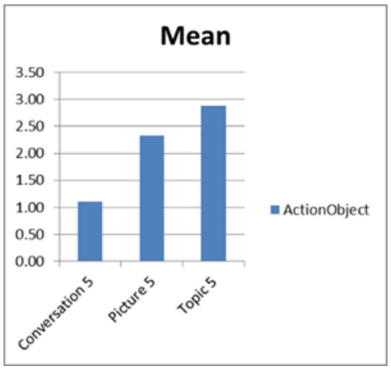

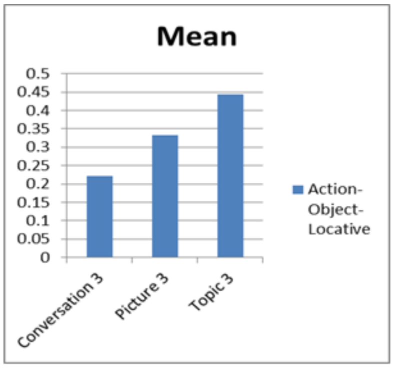

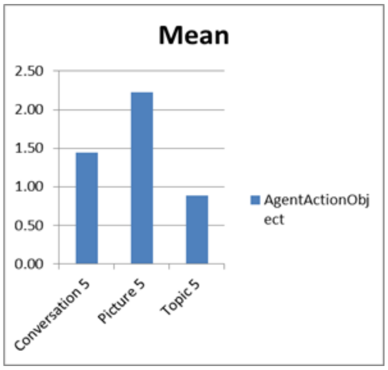

Set1 graphs:

Above mentioned graphs show the mean of most commonly used semantic relations in 3.1-4 years group and 4.1-5 years group of normal typically developing Konkani children.

In conversation task, all the semantic relations were present in both the age groups except Agent+ Object.

Across task comparison, showed presence of semantic relations namely Non-existence, Denial and Possessive only for conversational task and Temporal, Quantitative, Denial were

absent in Picture Description task, and conjunctive was absent for topic description task in 3.1-4yrs group.

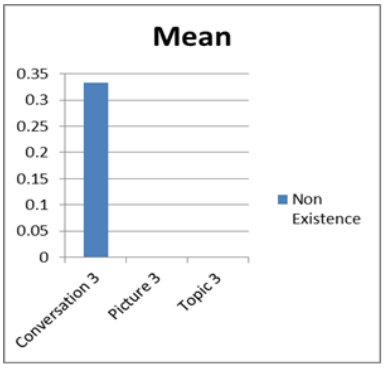

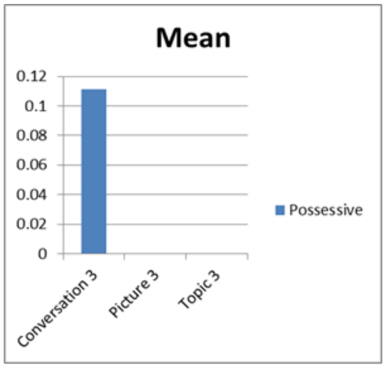

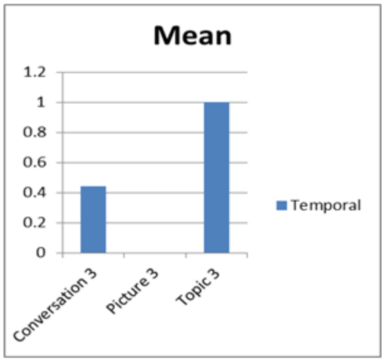

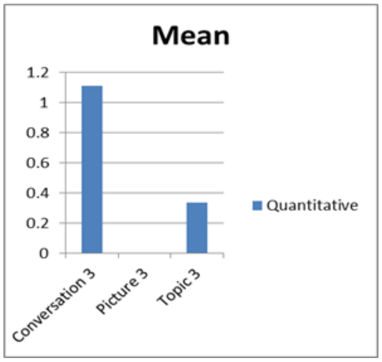

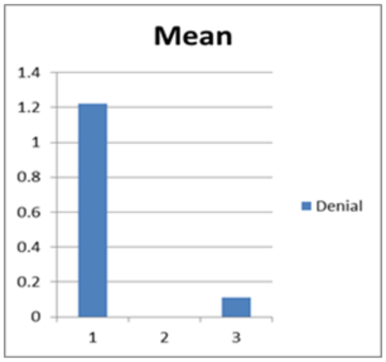

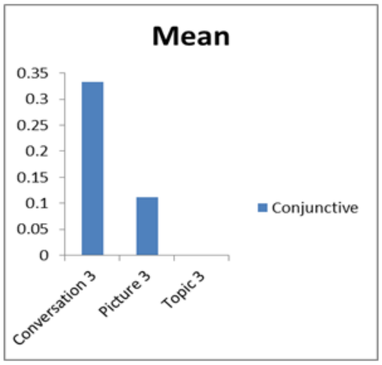

Set 2 graphs:

In the above mentioned graphs of semantic relations namely Non-existence and Possessive shows their usage only for conversational task and graphs of semantic relations namely Temporal, Quantitative, Denial shows their absence in Picture Description task, and the graph of conjunctive shows its absence for topic description task in 3.1-4yrs group.

Conjunctive, Rejection, Action+ Object+ Location were absent for topic description task and Denial was absent for picture description task in 4.1-5yrs group.

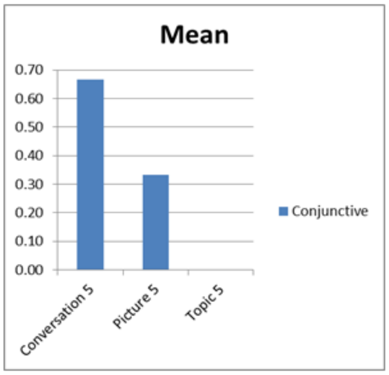

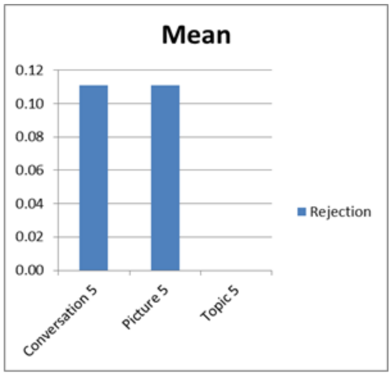

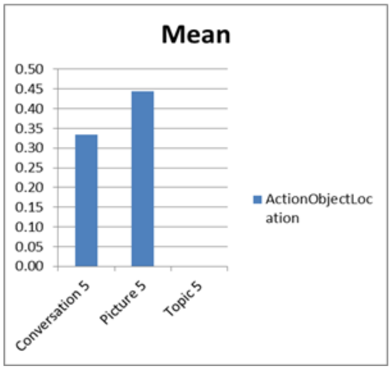

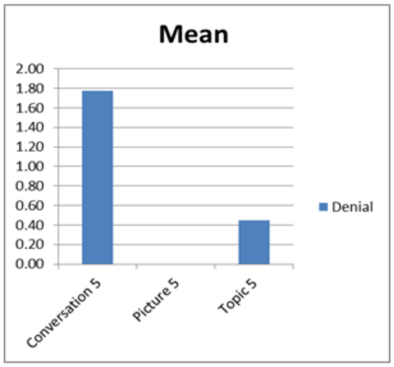

Set 3 graphs:

The above mentioned graphs of the semantic relations such as Conjunctive, Rejection, Action+ Object+ Location shows their absence for topic description task and graph of Denial shows its absence for picture description task in 4.1-5yrs group.

Semantic relation is a critical feature of communicative behavior. The absence of semantic relation control distinguishes reflexive behavior from true communication. In the present study, 3.1-5 years old typically developing children displayed a variety of semantic relations. The flow of language in terms of semantic relation were explicit in conversation task. This study is in correlation with the study done by Prathamesh, Kuruvilla, Subbarao (2013).

Summary and Conclusion

Humans use language to express inner thoughts and emotions, make sense of complex and abstract thought, to learn to communicate with others, to fulfill wants and needs, as well as to establish rules and maintain our culture. In the early language development, as the vocabulary

increases, children move from word to phrase level where they make use of semantic relations to formulate the phrase. The present study was undertaken to understand the semantic relations in and across 3.1- 4years group and 4.1- 5 years group in Konkani speaking children. Both the groups displayed variety of semantic relations and is evident that, the usage of semantic relations were comparatively more in conversation task attributing to the environmental stimulation in both the groups and on elicited speech, few semantic relations were noted to be absent or less and present study is in accordance with the Prathamesh, Kuruvilla and Subba Rao (2013) in which, they have said Agent+ Action, Action+ Object are commonly seen in 4-7 years old children. Hence we can conclude that, though semantic relations are frequently used in 4.1-5 years compared to 3.1-4 years group, all the semantic relations are not adequately used by the age of 5 years in Konkani Speaking children. Hence from present study it is concluded that understanding development of semantic relations in Konkani children is important for screening, diagnosis and intervention of language disordered children across Konkani population in west coastal India.

Limitations

The study included limited participants and excluded phrases with preposition, modifying phrase and carrier phrase semantic relations.

Future Studies

The present study can be further extended to find the excluded semantic relations in a larger population.

==

References

1. American Speech-Language-Hearing Association. (1982). Language [Relevant Paper]. Available from www.asha.org/policy.

2. Bailoor, P., Mathew, K., & Subba Rao, T.A. (2013). Semantic Intentions and relations in children with intellectual disability in the mental age range of 4-7 years. *Advances in life Science and Technology*. *13.*

3. Brackenbury, T., & Clifton, P. (2005). Semantic deficits in children with language impairments: Issues for Clinical Assessment. *Language Speech and hearing Services in* schools, *36*, 5–16. DOI: 10.1044/0161-1461(2005/002)

4. Fokes, J., & Konefal, J. (1981). Children's use of four semantic cases in tow conditions. *Journal of communication disorders, 14(6),* 497-506.

5. Freedman, P. P., & Carpenter, R. L. (1976). Semantic relations used by normal and language impaired children at Stage I. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, *19*, 784-795. doi:10.1044/jshr.1904.784

6. Haritha, C, H. (2013). Semantic relations in 4-5 years old Malayalam speaking children. An unpublished dissertation submitted to Mangalore University. Mangalore.

7. Owens, R. E. (2008). *Language development: An introduction*. Boston, M A: Pearson.

8. Stockman, I. J. (1992). Another look at semantic relational categories and language impairment. *Journal of Communication Disorders*, *25(2-3),* 175-99.

9. Subba Rao, T. A. (1992). *Manual on developing communication skills in mentally retarded persons*. Secundarbad, National institute for the mentally handicapped.

10. Subba Rao, T.A. (1995). *A comprehensive language analysis of Kannada speaking mentally-retarded children.* An unpublished doctoral thesis submitted to Mysore University. Mysore.

==

Debora D'Souza
First Year Post Graduate Student
Dr. M.V. Shetty College of Speech and Hearing
Maladi Court, Kavoor
Mangalore- 575015
Karnataka
India
deboraaslp@gmail.com

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Soft Skills: A Professional Development Curriculum to Enhance the Employability of Engineering Students

Dr. M. Renuga, M.A., M.Phil., Ph.D.
S. Ezhilan, M.A., M.Phil., Ph.D. Candidate

==

Abstract

The issue of employability of professional students has become very serious and critical in many countries including India. The biggest challenge facing institutions of technical education is to develop employable skills, enhance knowledge and make engineering students more attractive to employers. Though the standard of academia has been steadily moving ahead, the updating process of curriculum with respect to soft skills is not as fast as expected by the

industries. Hence a framework is needed to develop creative and innovative ways to give the engineering students a competitive edge. Thus, the purpose of this paper is to develop a professional curriculum to enhance the employability of engineering students, especially identifying modules of soft skills with the perspective of the employers, placement professionals, corporate trainers and observations from the newspapers and job websites on job opportunities. The authors studied related research papers and held a series of discussions with the experts of soft skills. The findings and discussions suggest that (i) Engineering institutions should recognize the importance of soft skills, (ii) integrate important modules of soft skills in the engineering curriculum, (iii) integrate higher-order skills and (iv) interact more with employers of the region or sector to understand the particular demand for skills.

Keywords - Engineering education, soft skills, curriculum, modules and components

1. Introduction

Currently, employability is the buzzword among the engineering students. During the last decade, the opportunities for engineering students in various sectors have increased multifold globally. Current technological and economic changes have created a challenging context for engineering students. The real key to the effectiveness of engineering students is their ability to put their domain knowledge into effective practice and soft skills have a crucial role to play for the effectiveness. The challenge for technical institutions is to work out a healthy balance between the wholeness of knowledge and skill sets that cater to current technological demand. In many countries including India, the issue of incorporating soft skills into the curriculum taught to engineering students in technical institutions has gained momentum in recent years.

The twenty-first century industry has experienced tremendous changes due to advances in technology; consequently, the 'old way' of doing things may be effective but not efficient (Redmann, 2004). The National Business Education Association (2001) indicated that the shortage of skills confronting today's dynamic workforce goes beyond academic and hands-on occupational skills. Various survey reports pointed out that over 75 percent technical graduates are not ready for jobs; among the half a million technical engineers who graduated in 2011, only

17.45 percent are fit for employment. Therefore, the best way to prepare potential employees for the future workforce is to develop not only technical but also human-relation capabilities.

Most students are not 'industry ready' because they lack communication skills and other skill sets. The survey of Agarwal, 2011 reveals that even though India produces more than 0.5 million engineers annually, only 17.45 percent of them are employable for the IT services sector. The research shows that approximately 54 percent engineers are rejected because they are not soft-skill trainable in a short period of time. The issue is that post-secondary education today focuses on syllabi alone and industries seek beyond what a syllabus is capable of teaching like communication and creative skills, and team spirit.

The present system concentrates only on the transfer of knowledge and not on developing skills. According to Narayanan (2007), the current situation is that, in terms of availability of talent, the numbers are good. The problem lies in the suitability of people. The industry has moved forward rapidly and technology also has changed but the educational institutions and the curriculum have not changed as rapidly as expected. The need to revise or eliminate outdated curriculum and develop new programs to meet emerging work trends is a seemingly endless occurrence (Shetty, 2010). Reform curricula to increase the share of tasks where the student or a team of students lead their own problem identification, experimenting, and solving using engineering knowledge and methodologies (Andreas Blom & Hiroshi Saeki, 2011).

Richa Tewari (2012) states that a change is required in designing the curriculum, which should be oriented more towards equipping the student to manage and excel at the work place. Narayanan (2007) implies that the teachers of English at professional colleges should undergo a paradigm shift and cease to be mere teachers of grammar and structure; they are expected to play the role of communication and soft skills trainers. Instead of outsourcing the soft skills training it is recommended to bring soft skills within the curriculum. The present English course in the engineering colleges develops communication skills alone. The other aspects of soft skills can be brought into the curriculum irrespective of the subject (Goeran , 2010). The Workforce Profile defines about 60 soft skills (Phani, 2007) and includes some of the important

skills: adaptability, team skills, attitude, integrity, positive work ethics, interpersonal ethics etc. and 60th one is communication skills.

Curriculum development is one of the key factors related to meaningful and successful program improvement. Curriculum development can be defined as the systematic planning of what is taught and learned in university as reflected in courses of study and university programs. These curricula are embodied in official documents (typically curriculum 'guides' for professors) and diligently being implemented by each academic discipline. Some universities have initiated soft skills as part of their curriculum, for instance, Anna University, India introduced the courses, HS1301- Communication and soft skills laboratory for third B.E / B. Tech students and 'Communication skills lab' (GE1352) for the pre-final year students. Most of the B Schools introduced soft skills curriculum in India and the arts and science colleges have introduced as one of the course.

Hence educating engineering students with the comprehensive soft skills would be of great importance for the employability and for the country's development. A large economic sector, such as information technology, infrastructure, manufacturing, automobile, power, water, pharmaceutical etc. rely critically upon technical skills as well as soft skills. This paper provides an important new site for the professional curriculum development to enhance the employability of engineering students' especially identifying modules of soft skills with the perspective of the employers, placement professionals of engineering colleges, soft skills trainers of corporate and training organizations that associated with the engineering colleges and observations from the newspapers. Distinctively, the study answers to the following three questions.

1. Which skills do employers consider important when recruiting new graduates?
2. What would be in relevant soft skills curriculum in order to develop the employability of engineering students?
3. What are the topmost ten soft skills to be identified for the professional development?
4. What are the components and activities of soft skills?

The paper is structured as follows. The second section briefly summarizes similar studies. Section 3 describes the methodology of the data collection. Section 4 shows descriptive statistics of survey respondents. Section 5 presents findings with analysis of the collected data. Finally, section 6 summarizes and discusses implications for soft skills curriculum in order to develop the employability of engineering students.

2. Previous Employers' Surveys and Related Literature

This section reviews a selected set of previous employer surveys and related literature on skills that guided the design of this employer survey. A number of employer surveys have been conducted for graduates of different academic disciplines, e.g., Engineering education, business administration, economics, psychology, etc. Many of these surveys aim to identify which skills are demanded by employers and to examine how the supply of skills matches labour market demand. Noel-Levitz (a higher education consulting firm) and Utah State University developed a comprehensive and well-designed instrument for employer satisfaction surveys. The objective of the survey was to measure the employer satisfaction for benchmarking purposes (Kleinke, 2005). Seventeen universities participated in the survey in 2004. A survey instrument was mailed to 297 employers of the graduates, of which 112 employers responded (38% response rate).

The questionnaire focused on graduates' knowledge and understanding within the field of the graduates' major, general skills, and specialized skills. Employers rated graduates' knowledge and skills on a five-point scale in two aspects: satisfaction with the specific skills of the graduate and the importance of each of those skills. The survey found that employers were on average *very satisfied* with the knowledge and skills of the graduates (average rating of 4.0 on a five point scale). The survey instrument was found useful especially in that it asked both importance and satisfaction levels of knowledge and skills. This structure was incorporated in our survey instrument.

Lattuca et.al. (2006), assessed the impact of accreditation based upon student learning outcomes as introduced by the Accreditation Board for Engineering and Technology (ABET) in the mid-1990s. The expected student learning outcomes of both ABET and the National Board of Accreditation (NBA) in India is similar due to common membership of the so-called Washington Accord, which mutually recognizes engineering degrees across 12 member-countries, (Washington Accord, 2007). Since many questions in our employer survey were drawn from the NBA‘s learning outcomes, our survey results are to some extent comparable with the above study‘s outcomes. Lattuca et.al. (2006) surveyed 1,622 employers. The employers were asked information on the characteristics of desired employees and three basic issues: (i) the preparation of recent engineering graduates, (ii) whether or not the skills of the graduates had increased, and (iii) the importance employers attach to each of the 11 EC2000 learning outcomes. The study found that the majority of employers agreed that, overall, graduates were adequately or well prepared for the profession. Further, many employers reported that the skill set of the recently hired graduates had improved compared to those in 1990s, in particular for so-called soft skills.

Academy for Education Development (AED) (2008) carried out an employer survey in Egypt, with the objective of providing recommendations to the Ministry of Higher Education on how to improve the quality of middle technical colleges’ graduates. A sample of 240 companies was selected based on stratified sampling technique (by size: small, medium, and large). AED sent surveyors to companies for personal interviews. 92 companies fully completed the survey questionnaire (38% response rate). The survey found that the level of skills demanded by employers had increased, mainly because: (i) higher levels of technology, (ii) increasing competition, and (iii) increasing concerns about the quality of products. The survey also indicated that companies prioritize soft skills including personality (honesty, punctuality, etc.) And what they labeled basic skills (literacy, problem solving, management, etc.). The AED‘s employer survey was especially helpful for our employer satisfaction survey to determine relevant questions about employer characteristics. Data availability on employers' characteristics enabled us to scrutinize the survey results disaggregated by employers' characteristics.

In addition to the survey instruments above, we refer to several papers applying different analytical tools for data from employer surveys. Paranto and Kelker (1999) analysed employers' satisfaction with job skills of business college graduates in a regional university in the US. They examined which skills employers perceived important when hiring business graduates. 346 employers were identified in the survey by the university‘s placement office. They are mostly in rural areas in the upper Midwest of the US, and hired business graduates during the 1990-94 period. 136 employers responded (39% response rates). By using factor analysis, 18 variables (skills) were reduced to four major factors, namely specific skills, core skills, personal characteristics, and communication skills.

Soft skills are essential professional skills and these are also known as the non-technical, intangible, people, corporate, emotional intelligence, employability, life, generic, key, essential, and transferable skills. Perreault (2004) defined "soft" skills as personal qualities, attributes, or the level of commitment of a person that set him or her apart from other individuals who may have similar skills and experience. James and James (2004) accepted that soft skills are a new way to describe a set of abilities or talents that an individual can bring to the work place. Soft skills distinguish certain career attributes that individuals may possess like the ability to work on a team, communication skills, leadership skills, customer service, and problem solving skills. Employers value communication and interpersonal skills specified that one who communicates effectively, gets along with others, embraces teamwork, takes initiative, and has a strong work ethic is considered to have an accomplished set of soft skills.

These prior works guided us in developing the survey methodology analysis for this employer survey in South India.

3. Survey Methodology

The main objective of the study is to identify important soft skills and explore the possibilities of incorporating some essential skills which engineering students need in the workplace. With this objective, the authors studied related literature and gathered and analysed information on soft skills curriculum and to gain realistic insights into learner needs and industry expectations. The necessary data for the study have been collected through an interview schedule. The researchers prepared two different interview schedules, one for the employers and the other for the placement professionals of engineering college. Over 15 employers and 15 placement professionals and trainers were contacted for the collection of data. The collected details were analysed and interpreted objectively. About the sample, it is necessary to mention that the placement professionals such as placement officers and soft skills trainers of engineering colleges are those who arrange for training and campus interview for the students.

The questionnaire design builds upon three sources: the expected Outcome based Accreditation (OBE) process used for accreditation by the National Board of Accreditation (NBA), previous employer surveys, and consultations with employers. The questionnaire has been prepared with 25 different skills employers were asked to evaluate the importance level of each of the 25 skills on a five point scale.

The NBA, India‘s only official accreditation body for engineering education, has established 12 Program Outcomes. The NBA is a provisional member of the Washington Accord—an international agreement between accreditation agencies for engineering education in 18 countries. Therefore, NBA‘s program outcomes (expected learning outcomes for graduates) are based upon the internationally agreed upon set of the skills and knowledge that graduates are expected to possess at the time of graduation. The ‘Outcomes Based Education’ of NBA is:

1. *Engineering knowledge:* Apply knowledge of mathematics, science, engineering fundamentals and an engineering specialization to the solution of complex engineering problems.

2. Problem analysis: Identify, formulate, research literature and analyse complex engineering problems reaching substantiated conclusions using first principles of mathematics, natural sciences and engineering sciences.

3. Design/ development of solutions: Design solutions for complex engineering problems and design system components or processes that meet specified needs with appropriate consideration for public health and safety, cultural, societal and environmental considerations.

4. Conduct investigations of complex problems: **U**sing research-based knowledge and research methods including design of experiments, analysis and interpretation of data and synthesis of information to provide valid conclusions.

5. Modern tool usage: Create, select and apply appropriate techniques, resources and modern engineering and IT tools including prediction and modelling of complex engineering activities with an under- standing of the limitations.

6. The engineer and society: Apply reasoning informed by contextual knowledge to assess societal, health, safety, legal and cultural issues and the consequent responsibilities relevant to professional engineering practice.

7. Environment and Sustainability: Understand the impact of professional engineering solutions to societal and environmental contexts and demonstrate knowledge of and need for sustainable development.

8. Ethics: Apply ethical principles and commit to professional ethics and responsibilities and norms of engineering practice.

9. Individual and team work: Function effectively as an individual, and as a member or leader in diverse teams and in multidisciplinary settings.

10. Communication: Communicate effectively on complex engineering activities with the engineering community and with society at large, such as being able to comprehend and write effective reports and design documentation, make effective presentations and give and receive clear instructions.

11. Lifelong learning: Recognize the need for and have the preparation and ability to engage in independent and life- long learning in the broadest context of technological change.

12. Project management and finance: Demonstrate knowledge and understanding of engineering and management principles and apply these to one's own work, as a member and leader in a team, to manage projects and in multidisciplinary environments.

Ten out of the 12 NBA Program Outcomes were included in the questionnaire (some in an abbreviated form). Thirteen skills from previous employer surveys, notably from Kleinke (2005) were added. These were in particular skills often referred to as *soft skills* or *core skills* or *employability skills*, such as integrity, self-motivation, team skills, etc. Communication in English and entrepreneurship skills as per request of employers and placement professionals were added.

Definition of skills and a common understanding of what a skill is, pose problems for comparability and interpretation. Since the survey has to be relatively short to ensure an acceptable response rate, the questionnaire did not define each skill. In most instances, an additional explanation of examples is provided in parentheses. However, it is possible that employers may have perceived the meaning of the skills differently. In addition, some of the skills overlap in the sense if a person possesses skill *a*, then they are strongly expected also to possess an element of skill *b*. One such example is *Self-motivated* and *Self-discipline*. However, there is no widely accepted categorization of skills that are exhaustive and non-overlapping. Hence, an overlap is unavoidable in the authors' view. Obviously, each employer has different perceptions and expectations toward engineering graduate skills.

The questionnaire 1 (Annexure A) has a list of soft skills that engineering students are typically expected to possess at graduation. Employers were requested to rate on a scale from 5 (extremely), 4 (very), 3 (somewhat), 2 (not very) and 1 (not at all) how important each skill is for an engineering graduate to be an effective employee (importance level). The authors conducted training methods survey (Annexure B) with soft skills trainers of various training organisations and industries located in India and collected the details about the training methods adopted. The researchers observed over 30 job advertisements of newspapers and job websites

on job opportunities and listed out the key skills required by the employers. The data were analysed qualitatively and quantitatively.

4. Results

4.1 Survey Report of the Employers, Placement Professionals, Trainers and Observations of Job Websites

The authors had a series of interviews with the employers during ‘campus drives’, and ‘common placement drives’ held in the engineering colleges. The employers represented different sectors like software, electronics, electrical, automobile, infrastructure, business and BPO companies. The employers had been given the brief details about the existing curriculum of communication skills laboratory with the list of soft skills, definition and objective of the programs offered by the Technical Universities.

By using factor analysis, 25 variables (skills) were reduced to three major factors, namely, core employability skills, professional skills and communication skills. The authors conducted a factor analysis of the 25 individual skills to group the individual skills into a small number of skill groups (factors). We have grouped the skills because it is reasonable that a common latent factor (skill/ability) partially drives the importance and satisfaction ratings of a group of individual abilities. For instance, employers often talk about the importance of soft skills. There is hence a notion that a set of interpersonal skills are related into one group and that this group of skills is important. However, soft skills are often neither well defined nor backed-up by empirical evidence to ensure that the individual skills referred to as soft skills form one group.

Factor analysis is one of the ways to test this notion of soft skills and empirically define the individual skills that make up soft skills. Further, the identification of a small number of factors allows us to identify commonalities in demand and supply for skills, and structures the findings and provides a limited set of overall findings. Factor analysis fits exactly the above goal

of reducing the number of variables into overall groups. It is a statistical procedure to find the latent variables that explain the attributes of common variables in the observed variables.

Factor analysis is a statistical procedure to find the latent variables (or factors) that explain attributes underlying common variables in the matrix. In other words, it is to identify the interrelationships among a large set of observed variables and then, through data reduction, to group a smaller set of these variables into dimensions or factors that have common characteristics (Nunnally & Bernstein, 1994). Therefore, it is sometimes used as a data reduction technique.

Factor analysis is widely used in social science, especially in psychological researchers and business surveys. Psychologists, for instance, conduct empirical researches on the relationship between personality traits and job performance. They examine numerous personal traits and categorize them into five representative personal traits by using factor analysis. Those five personal traits are called Big Five that represents an overall pattern of all personality traits. Recent papers have examined the link between these traits and income (Borghans et al., 2008). By using factor analysis, 25 skills listed in the questionnaire were grouped into three factors using the importance ratings.

The level of importance attached to each skill reveals employers' valuation of, and demand for, that's skill. Table 1 below summarizes the importance level of each skill under the three factors as perceived by the employers. All skills are on average rated from 3.5 (half way between somewhat important and very important) to 4.5 (half way between very important and extremely important). Hence, all skills in the questionnaire are rated as important.

Table 1 Survey report of the employers

Core Employability	**Mean**	**Professional skills**	**Mean**	**Communication skills**	**Mean**
1. Reliability	4.48	1. Problem solving (Critical and reasoning)	4.08	1. Communication in English	4.26

2. Integrity	4.42	2. Leadership	4.07	2. Written communication	4.07
3. Teamwork	4.41	3. Creativity/innovation	4.07	3. Reading	4.04
4. Willingness to learn	4.40	4. Interpersonal abilities.	3.93	4. Spoken communication	4.02
5. Entrepreneurship	4.35	5. Negotiation	3.84	5. Etiquettes (Email, telephone).	4.01
6. Self-discipline	4.26	6. Professional ethics, values and attitude.	3.83	6. Presentation skills.	4.00
7. Self-motivated	4.22	7. Multicultural management	3.51	7. Nonverbal Communication (NVC)	3.95
8. Flexibility	4.15	8. Contemporary issues	3.71		
9. Understand /take directions	4.14				
10. Empathy	3.92	.		.	
Average	**4.27**	Average	**3.91**	Average	**4.01**

The first factor largely consists of personal characteristics. The skills with high factor loading are reliability, integrity, teamwork, willingness to learn, entrepreneurship skills, self-discipline, self-motivated, flexible, understands and takes directions for work assignments, and empathy. This factor is named *Core employability skills*, since these skills do not occupy specific, but cuts across, occupations. Other studies refer to this set of skills as generic, catalytic, core and/or employability.

The second factor is essentially comprised of career specific skills, of which the following are the skills with high loading; problem solving, leadership, creativity/innovation, interpersonal abilities, negotiation, professional ethics, values and attitude, multicultural management and contemporary issues. Following HR-literature and other employer surveys, we call this factor as *Professional skills*. In the engineering education literature, this set of skills is also referred to as non-technical skills.

The third factor is fundamentally connected to communication in English, written communication, reading, spoken communication, etiquettes (Email, telephone), presentation

skills and nonverbal communication (NVC). Communication skills fall in the third factor with relatively higher loadings. Therefore, the third factor is named *Communication skills.*

The three names of the factors do not necessarily represent all skills in respective factors, but these three names do represent the majority of skills with high loadings. It should also be noted that naming factors are a mere poetic, theoretical, and inductive leap (Pett, et al. 2003). Therefore, it is important to look into the composition of these three factors and understand actual skills explaining each factor. The three factors obtained from factor analysis are similar to other studies using factor analysis. For instance, as presented in Table 1 from section 2, Paranto and Kelker (1999) grouped skills into four factors, specifically, core, personal characteristics, and communication skills which one is the fourth one?. The factor, core employability skills, corresponds to core and personal skills, and professional skills to specific skills, and communication skills to communication skills. This similarity with empirical findings from other employer surveys increases our confidence of the above categorization of skills. The three skills group identified by the above factor analysis partly corroborates one of the most used learning classifications, the Bloom's taxonomy (1956). Bloom's taxonomy suggests the existence of three domains of learning. The term *learning* is synonymous to the term skill as used in this paper. The three domains are:

1. *Cognitive skills* involve knowledge and the development of intellectual skills,

2. *Affective skills* include the manner in which we deal with things emotionally, such as feeling, values, appreciation, enthusiasm, motivations, and attitudes, and

3. *Psychomotor skills* encompass physical movements, coordination, and the use of motor-skill areas.

The types of skills that our factor analysis categorizes under the core employability skills mostly belong to the affective domain in Bloom's taxonomy (integrity, self-discipline, reliability, and team-work). The types of skills categorized under the professional skills all belong to the

cognitive domain in Bloom's taxonomy (applying, remembering knowledge, and understanding, analysing, evaluating, and creating). The skills categorized under the third factor communication skills are more employers based demanded skill sets, as discussed above, and do not correspond to a specific domain in the Bloom's taxonomy. In Bloom's taxonomy communication skills are mostly classified as part of the affective domain. This partial match of our identified skills categories with the Bloom's taxonomy provides further confidence in the use of the three skills group in the rest of the paper.

Using these three categories of skills (Core employability, professional skills, and communication skills), the remaining part of this section responds to the three research questions on importance, satisfaction, and skill gaps.

Core employability skills show the highest level of importance on average. The high importance level of reliability and teamwork is consistent with the qualitative feedback from employers received during the pilot surveys. Many employers specifically look for engineers who are reliable and can effectively work with team members. Employers rated p*rofessional skills* the lowest on average among the three factor skills. This may be partly because employers think that engineering related skills can be partly remedied through in-house training even after graduation while c*ore employability skills* would require a longer timeframe to be acquired.

Communication in English is ranked the most important skill under c*ommunication skills*. This could be explained in English being the preferred language in many economic sectors and firms. Azam, Chin, and Prakash (2010) also find that employers demand English skills. Specifically, they estimate, based upon a large household survey, that English communication skills increase the hourly wages of men by a whopping 34%. The return mainly accrues to young highly educated workers (such as engineers). As Indian economic activities go global, better command of the English language is desired. In addition, the high ranking of communication in English could be partially attributed to the fact that there has been an increasing demand for Indian engineers in the software and information technology-enabled services (ITES) sectors that provide services in English to customers in the United States and the United Kingdom (Ferrari

and Dhingra, 2009). Large-size firms consider communication in English more important than medium and small-size firms. Firms with foreign capital have higher importance mean scores than those without foreign capital. The IT sector has relatively higher scores than other sectors.

5. Components of Employability Skills

Reliability is very much needed for all the employees since the 21st century is going through many corporate and technological changes. Many employers specifically look for engineers who are reliable and can effectively work with team members. Corporate trainers suggest that project kind of assignments can be given to the engineering students and they should be trained to complete the tasks related to their domain areas in a time frame.

To understand that integrity is a concept of consistency of actions, values, methods, measures, principles, expectations, and outcomes and in ethics, this is honesty and truthfulness or accuracy of one's actions and develop all these concepts in the workplace. Asking the students to remember and talk on an occasion where they showcased honesty and integrity will be an apt activity, HR Managers suggest. You need to cite the source shown in blue and then list the source under the list of references at the end. Kindly note that the blue items take the readers directly to the website/s. It is better for you to summarize the information in your own words and then cite the source. Kindly note this suggestion is applicable to all materials you may have used from other sources.

Team work is building up of good interpersonal relationships. This has various dimensions such as ability to understand group dynamics and work effectively within a team and work together to reach common goals, define leadership, recognize styles, personalities and internalize. Students can be asked to address on ‘Qualities of a good leader’ and ‘Leadership styles’. They can discuss on the roles of the leaders and team players. Forming the students’ groups and assigning some tasks like creating a group e-mail id, preparing PowerPoint presentations and so on will be effective. Such suggestions are given to employers during interviews.

Willingness to learn is probably the most important part of managing one's career and, as one keeps climbing the ladder, the breadth of the profession, domain, technical experience, managerial capability, and leadership direction abilities matter significantly. Employees need to learn these consistently and constantly and update the current technologies to survive and sustain and achieve top position on their own, without any external force or support but with thirst thrust from the inner heart. The recruiters say updating knowledge and skills are pivotal and with this knowledge students can interact with the industrialists and they can also access different sources such as websites of the organisations.

Role play - working in pairs and enacting the situation, sharing the experiences in the social networks, etc., will be valuable assignments.

Entrepreneurship is the practice of starting new organisations and new businesses generally in response to identified opportunities. The engineering students need to be motivated and trained to become successful employers rather than employees. The training cultivates enthusiastic vision, new ideas, strategies to change the vision into reality, skills to meet the challenges of risks, skills to prepare the business plan and its execute the same and finally to become a positive thinker.

Self-discipline means deliberately aligning our energy with our values and priorities. This is one of the more important attributes a person needs to master. Corporates expect every employee to possess such quality without the need of or dependence on any external force. The students need to be develop self-discipline in their early stages, the trainers insist.

Self-motivation is an ability to do what needs to be done, without influence from other people or situations. People with self-motivation can find a reason and strength to complete a task, even when the task is very challenging, without giving up or needing another to encourage them. The aspects of self- motivation need to be developed and inculcated, the trainers suggest.

When one wants to work for international or national companies, he or she has to be flexible. ***Adaptability*** is the ability to fit into a situation under changed circumstances. Adaptability has the same meaning as flexibility. A flexible person is one who can adapt to any situation or arrangement. The students need to be given such corporate exposure during internship programme. The human resource practitioners are keen to include such activities.

Undertake/take direction is another important quality. To take upon oneself the responsibility for a task or performance, etc., is very much needed for any entry level engineers.

Empathy is the ability to mutually experience the thoughts, emotions, and directions or instructions of others. In the corporate context, when one works for any project, empathy is very important. Identifying another's situation, feelings and motives will be helpful during any activity in the industry. Many employers emphasized the importance of empathy.

6. Interview with Placement Professionals

The majority of the placement professionals say that the soft skills are very much essential for the students to succeed in the campus interviews. According to some placement professionals, the students who do not have requisite skills set are getting rejected at the time of their campus interviews. They also say that in most of the leading engineering colleges soft skills training is being outsourced. Soft skills training and personality development programmes are conducted once every year for 2 to 3 days. Only this much is done by the training outfits.

7. The Majority of the Placement Professionals Say that the Following Seven Soft Skills Are Essential

1. Communication skills
2. Critical thinking and problem solving skills
3. Team work
4. Lifelong learning and Information management skills

5. Entrepreneurship skills
6. Ethics, morality and professionalism
7. Leadership skills

The placement professionals suggest that the soft skills training has to be incorporated in the curriculum and it should be spread over all the four years of their B.E. /B. Tech degree program. This will enhance the students' performance in the campus interviews. They strongly feel that soft skills should be integrated with the existing curriculum. Both the technological skills and soft skills are equally important for a successful engineering professional. Moreover, this will be highly helpful in their career growth and sustainable employment.

8. Survey Report of the Trainers of Corporates and Training Organisations

The main objective of the questionnaire (see Annexure B) administered to placement professionals and trainers was to get the views of corporate trainers on what skills engineering students should have in order to get placed in well-established and reputed IT companies or core engineering companies and on the role of English language teachers in imparting the skills to engineering students. The corporates like Infosys, WIPRO, Intel (eLite Program) and CISCO conduct soft skills training programs in the engineering colleges. The trainers from various industries and training organizations were identified through the websites of the engineering colleges. Fifteen out of 28 placement professionals and trainers responded to the questionnaire. Eight trainers have had more than 5 years of training experience and four of them have had more than 10 years of experience in the field. Their areas of specialization include Quantitative Aptitude, technical and business solving, logical ability, coding, decoding, salesmanship, communication skills, group discussion, leadership, interpersonal skills, team building, human resource development, and attitude development.

The authors had a series of structured interviews with members of the placement professionals' team and a few HR managers. During the interviews with them, the authors asked what skills engineering graduates need in order to achieve placement in reputed IT

companies or core engineering industries. Most of the trainers had mentioned communication, team and interpersonal skills as important skills for engineers. A summary of the skills (and qualities) mentioned by them are given in the order of priority.

The questionnaire 2 (Annexure B) was given to the trainers to mention the importance of soft skills, to get the employability status as soon as the engineering students complete their degrees successfully. Trainers were requested to rate how important each skill is for an engineering graduate to become an effective employee (Importance Level) on a scale from 5 (extremely) to 1 (not at all). The survey report of the importance of soft skills (See Table 2) is given as below:

Table 2 Survey reports of the trainers

S.NO.	Soft skills	Mean Scale from 5 (extremely) to 1 (not at all)
1	Communication skills (Oral, written and non-verbal).	4.63
2	Problem solving/Critical thinking skills.	5.54
3	Team skills.	4.45
4	Adaptability	4.31
5	Interpersonal skills.	4.27
6	Innovation /resourcefulness	4.17
7	Learn to update	4.00
8	Negotiation/ conciliation	3.94
9	Seminar/Presentation skills.	3.88
10	Professional ethics.	3.71
11	Etiquettes (Email, telephone).	3.43
12	Self-evaluation	3.12
13	Multicultural tolerance	3.02
14	Self-esteem	2.91

16	Group dynamics	2.83
17	Resume preparation	2.77
18	Interview skills	2.61
19	Time management	2.56

Over 80 percent of trainers of corporate and training organisations focus on the modules related to selection criteria of employers and especially on communication skills, interview skills, group discussions, presentation techniques, resume building, telephonic interview and personal grooming. In addition to these modules, they prefer to train the employees on professional speaking and writing skills, problem-solving skills, reasoning (verbal), positive work ethics, interpersonal skills, and team building skills for better employability. Countries like India produce over two million engineering graduates every year. The employers are keen on selecting the best performers as their employees. To train and make high potential candidates, the trainers conduct need analysis and they assess the strengths and weaknesses of the candidates initially. Based on the requirement, the trainers design the training programme and conduct the training sessions. Their preference will be communication skills, problem-solving and team skills. 'We believe strong communication in English alone will get the job in India', one of the soft skills trainers stated. As regards Critical Thinking and managing crucial issues, college training placement professionals insist on training the fresh candidates to undergo micro projects so that the candidates will definitely pursue proper engineering streams.

9. Analysis of Job Advertisements

Job advertisements play an important role in helping job seekers to apply for the right jobs. A typical job advertisement has these main sections: company details, the position advertised, job responsibilities, required skills and remuneration. One-hundred job advertisements (posted on the Internet and appeared in different newspapers in India and abroad) were analysed. The advertisements were selected based on the criteria that the advertisements were addressed to engineering graduates and that they should state clearly

what they expected of the candidate: qualifications, experience, job responsibilities and especially skill sets required, etc.

The Table 3 below shows the required top 10 skills for engineering students as demanded by the advertisements. The analysis of job advertisements helped the researchers gain an insight into the target needs of engineering students. The skills set specified for various job positions should be incorporated into the soft skills curriculum in order to develop engineering students' employability skills.

Table 3 Importance: Which skills do employers demand in engineering graduates in their job advertisements?

S. No	Skills	The importance of skills demanded by employers %
1	Ability to communicate	95.72
2	Problem solving skills	92.14
3	Interpersonal skills	89.88
4	Current trends/innovation/creativity	83.56
5	Leadership / team building skills	81.00
6	Negotiation / persuasion skills	75.21
7	Willingness/desire to learn	72.49
8	Grooming and multi culture awareness	68.90
9	Self-motivation and discipline	65.73
10	Ethics/ values	64.23

Table 3 shows the main trend of employers demand in engineering colleges and responses on the importance of soft skills. Communication Skills (95.72 %), Problem Solving (92.14%) and interpersonal skills (89.88%) have the order of first preference for the employers.

So, the communication skills appear as the most needed skills in the working environment. Current trends/innovation/creativity, leadership/team building skills and negotiation/persuasion skills contribute at an average mean of 79.92%. The descending order rate was willingness/desire to learn (72.49%), grooming and multicultural awareness (68.90%), self-motivation and discipline (65.73%) and ethics/values (64.23).

10. Main Outcomes

A Professional Development Curriculum

Based on the above survey reports (Questionnaires 1, 2 and observation of job description), the authors have identified the topmost 10 skills. Authors grouped these skills together because a common latent factor (skill/ability) partially drives the importance and selection criteria ratings of a group of individual abilities. For instance, employers often speak about the importance of soft skills. There is hence the opinion that a set of interpersonal skills may be related and these may form a group and that this group of skills is important. However, soft skills are often neither well defined nor backed-up by observed evidence. So, the individual skills one tends to group together as related soft skills may not really form a single cohesive group.

Factor analysis is one of the ways to test this notion of soft skills and experimentally define the individual skills that make up soft skills. Further, the identification of a small number of factors allows us to identify commonalities in demand and supply for skills, and structures the findings and provides a limit set of overall findings.

11. Factor Analysis

By using factor analysis, 25 skills listed in the questionnaire were grouped into three factors using the importance ratings. The level of importance attached to each skill reveals employers' valuation of, and demand for that skill.

Table 4 below summarises the importance level of each skill under the three factors as perceived by the employers. All skills are on average rated from 3.5 (half way between ―Somewhat important and ―very important) to 4.5 (half way between ―very important and ―extremely important). Hence, all skills in the questionnaire are rated as important.

Soft skills for employability show the highest level of importance on average. The high importance level of integrity and problem solving skills is consistent with the qualitative feedback from employers received during the on campus drives. Many employers specifically look for engineering students who are reliable and can effectively work with team members.

Table 4 below presents the resulting groups (factors) of skills generated by factor analysis summary of ranking of importance of skills (see Table 4)

Table 4 Summary of ranking of importance of skills

S.NO	SKILLS	Demand of Skills			Ranking of Importance of Skills
		% Employers Survey	% Trainers Survey	% Job advertisements Survey	Average
1	Ability to communicate	85.2	92.74	95.72	91.22
2	Problem solving skills/critical thinking	81.6	90.82	92.14	88.18
3	Leadership / team building skills	84.4	89.0	81.00	84.80
4	Interpersonal skills	78.6	85.40	89.88	84.62
5	Current trends/Innovation	81.4	83.40	83.56	82.78
6	Self-motivation and discipline	88.4	82.40	65.73	78.84
7	Negotiation / persuasion skills	76.8	78.80	75.21	76.93
8	Willingness/desire to learn	68.0	80.0	72.49	73.49

9	Ethics/ values	76.6	74.20	64.23	71.64
10	Self-esteem/ multi culture awareness	70.2	60.40	68.90	66.50

Table 4 shows a summary of the ranking of the importance of soft skills. All the three emphasize the ability to communicate is most important among top ten soft skills. Being a prospective engineering graduate, he or she should know and have problem solving skills and he or she should possess critical thinking to enter and sustain himself or herself in the industry. Achieving the status of a leader is everybody's dream and so building up team skills will support the organisation. Without interpersonal skills, no one can build better relationships. Self-motivation and self-esteem are perceived to be the great qualities of the employees. To climb the ladder in the industry, one should know the current trends. When conflict arises, one should know how to negotiate with the stakeholders. One has to learn willingly and should always desire in his or her mind to attend to the simple to hard tasks. Ethics and values play pivotal roles in the industry. Self-esteem and multi-cultural awareness are expected by the local as well as international companies to build up self-confidence and to understand various diverse cultures. The industry expects that all these modules to be integrated in the engineering curriculum. The students need to be trained during degree courses and the corporates expect well qualified final products.

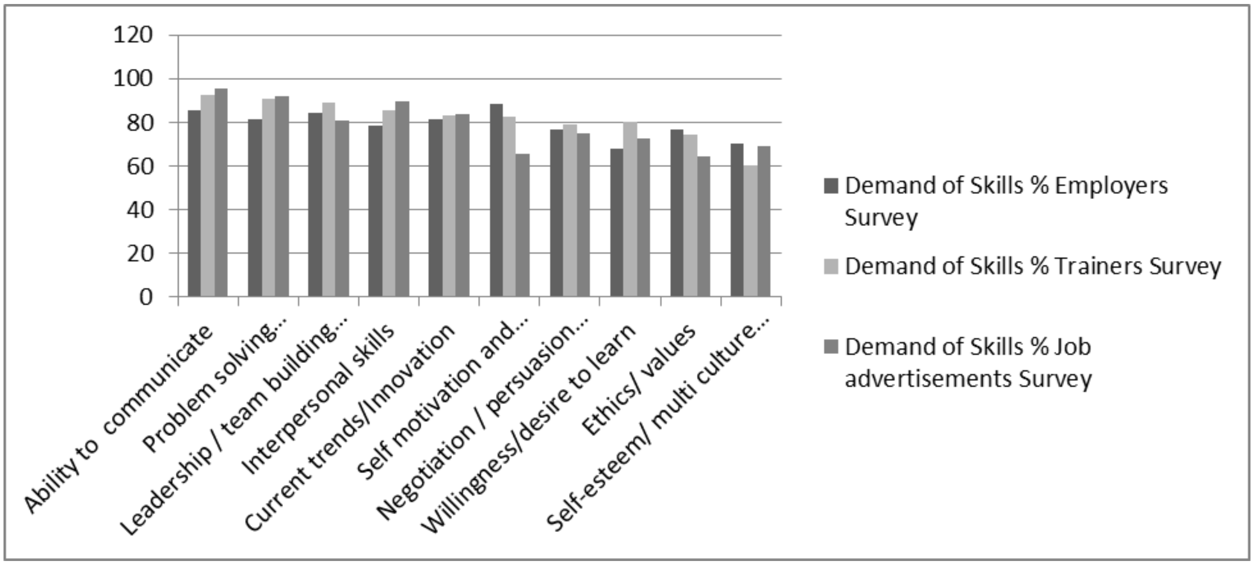

Fig.1 The summary report of importance of soft skills

Employers and trainers value communication in English and ability to communicate is the highest priority in India. Due to LPG (Liberalization, Privatization and Globalization), Indians have more opportunities to access jobs across the world using their competence in English. English is crucial to an employee's ability to work smarter in Indian context. When the employees work as a team which is usually diverse in terms of language and cultural identities of the members, communication skills build and sustain effective relationships that will result in mutual gain. 'Communication skills have become extremely important in all types of occupations especially the highest significance for entry-level success in the workplace' says one IT Employer during personal interview.

Clear and concise communication will be supportive and project managers expect these from their team members to have all the dimensions of communication skills. Jaderstrom and Schoenrock (2008) noted that clear, concise communication is vital for success in the global business environment. According to Davis and Brantley (2003), the ability to effectively communicate permeates every aspect of life and applies to all disciplines. Lehman and DuFrene (2008) defined communication as "the process of a common system of symbols, signs, and behaviour. Other words used to describe the communication process include expressing feelings, conversing, speaking, corresponding, writing, listening, and exchanging." Davis and Brantley (2003) agreed that essential basic communication skills include the ability to speak, signal, listen, write, and read. Further, Lehman and DuFrene stated that attending meetings, writing reports, presenting information, explaining and clarifying management procedures, coordinating the work of various employees, and promoting the company's image are all described as ways to communicate. Communication skills are listed by numerous executives as prime requisites for obtaining and retaining employment (Hartman & Lemay, 2004). Davis and Brantley (2003) concurred that the ability to communicate is essential for success in career growth and personal relationships.

When recession happened in 2008, most of the companies downsized the number of their

employees and some employees were alone retained. The reason behind this was the employees with communication skills survived in the industry. Lehman and DuFrene (2008) asserted that regardless of the field, communication skills are important to all twenty-first century job applicants. Twenty-first century businesses have placed enormous emphasis on the ability to communicate (Employers Value Communication and Interpersonal Abilities, 2004). Communication-based interactions promote personal and work-related associations (Job Market for the Class of 2002, 2002). In the business arena, employers rate communication skills as the number one attribute for recruits. Davis and Brantley (2003) indicated that basic communication skills are keys to success in the twenty-first century workforce. Hoggatt (2003) revealed that twenty-first century businesses and companies are adamant that "the value of good communication skills is no longer a matter for debate" (p. 30).

12. Technical Communication

Researches over the decades repeatedly indicated that technical communication is a skill needed for engineering and business graduates. Current studies yielded similar results. In our study of employers, 91% of the respondents listed communication skills as crucial skills for employees. They insist upon the institutions to create conducive environment to develop verbal, written, business communication skills right from the first year. The Faculty Members also need to converse in English in all the situations and this will facilitate the students to listen and pursue later stages.

13, Integration

According to Lehman and DuFrene (2008), the integration of teams, committees, and groups is vitally important to the twenty-first century workforce. Dupin-Bryant (2008) added that the use of groups or teams has become fundamental in today's business world. Winter, Neal, and Waner (2005) concurred that the use of teams and group work in business is extremely important. Lehman and DuFrene asserted that teams are able to achieve more collectively than they could individually by combining efforts and expertise. One of the most desired skills in potential employees is the ability to work on a team (Good for the Workplace and the Classroom, 2004). Olivio and Kuschke (2001) added that it is essential for individuals to possess the

interpersonal skills to work well with others and to be able to function competently as a member of a group or team. Lehman and DuFrene (2008) defined team as “a small number of people with complementary skills who work together for a common purpose” (p. 32).

14. Formation of Teams

Teams can be formed to solve particular problems, or as permanent groups; regardless, they play a key role in the twenty-first century workforce (Good for the Workplace and the Classroom, 2004). According to Lehman and DuFrene, different types of teams can be formed that are specific to the task; some teams are permanent, high-powered, and self-managed, while other teams meet only long enough to solve specific problems. Teams generally form to accomplish tasks; therefore, there is a knack for creating a successful work environment for a group of employees that otherwise would not collaborate (Employers Value Communication and Interpersonal Abilities, 2004). Lehman and DuFrene reported that the use of teams has increased in recent years. Winter et al. (2005) observed that many times team members have different ideas and different personalities. Employers are seeking workers that can effectively manage teams with diverse characteristics (Winter et al., 2005).

15. Simulating Team Experiences

In fact, companies scrutinize potential employees by having them simulate team experiences during interviews (Good for the Workplace and the Classroom, 2004). According to Lehman and DuFrene (2008) a group must go through a developmental process, sometimes involving conflict, in order to function as a team. Furthermore, Winter et al. found that if conflict is handled appropriately, it can be an effective tool for the development of the team. According to Lehman and DuFrene, (2008) organizations are prevalently utilizing teams to solve problems more so than ever before. The four stages of team development are: *forming, storming, norming, and performing. Forming* is when team members become acquainted with each other and the assigned task. S*torming* is dealing with conflicting personalities of different team members and creating new ideas. *Norming* involves developing strategies to promote team goals and

achievement of those goals. *Performing* is when the team is working together at optimal performance and achieving goals (Lehman and DuFrene, 2008, p. 60).

According to Glenn (2007), "the global economy is the new reality and the world is the new workplace" (p. 9). The NBEA maintained that global issues have exaggerated almost every aspect of life (PCBEE Statement No. 74, 2004). Statz (2005) reported that business graduates must understand how to function in the global marketplace. Dlabay (2003) defined globalization as "the process of expanding business activities in order to gain a worldwide perspective". Cook, Cook, and Yale (2005) contended that the globalization of the twenty-first century marketplace has created a blending of cultural customs and practices that makes exact rules for business etiquette impossible.

16. Demands of Intercultural Communication

According to Scott (2002), culture is composed of the learned, shared, interrelated, and unifying beliefs, values, and assumptions that guide the beliefs and behaviour of a group of people. Successful business people recognize the uniqueness of international settings and embrace the idea that many organizations are now part of a global economy (2005). Differences like culture, age, gender, and education are all factors to consider. Furthermore, labour statistics report growing proportions of minorities and women in the workforce, while the proportion of white males declines (Leman & DuFrene, 2008). The NBEA contended that in order to be successful in the global business environment, a multi-cultural perspective is crucial (PCBEE Statement No. 74, 2004).

Many companies from the United States have begun to conduct business with international companies; therefore, understanding how to effectively communicate with people from other countries is fundamental for success (Lehman & DuFrene, 2008). According to Statz (2005), business transactions across borders, direct foreign investments, licensing, franchising, and management contracts are some of the international business issues that twenty-first century employees will encounter. Glenn (2007) contended that ethics are an important aspect of conducting international business. Cook et al. (2005) reported that it is important to realize that

not all people from the same country or culture act the same. Dupin-Bryant (2008) assessed that as companies continue to expand internationally, they will face major challenges.

17. Demands of Diversity

According to Lehman and DuFrene (2008), a major strategic force that influences communication in the global marketplace is diversity. Glenn (2005c) concurred and added that because it is multi-generational, multi-cultural, and multi-national, diversity is not always immediately obvious. Lehman and DuFrene defined diversity as “Your ability to communicate effectively with both men and women of all ages and with people of other cultures or minority groups” (p. 23). As the population of the United States becomes more diverse, it is particularly important to relate well to people of different cultures (Employers Value Communication and Interpersonal Abilities, 2004). Amyx, Bristow, and Luehlfing (Amyx, 2005) claimed that diversity is continuously growing and changing; consequently, customer needs, behaviour, and values must be addressed by successful companies. Diversity has impacted the United States as a world leader because changing demographics require businesses to face ethnic diversity in the workplace (Lehman & DuFrene). The United States, once defined as a *Melting pot*, according to Lehman and DuFrene is now better described as a *mosaic* where “small distinct groups combine to form the U.S. population and workforce” (p. 24).

18. Components and Activities of Soft skills

The authors worked with the placement professionals, corporate trainers and requested them to explore the components of soft skills and identify them. The authors designed components of soft skills, sub-skills and activities as follows: (See Table 5A, 5B and 5C)

Table 5A I Communication skills- Description of sub-skills, topics and activities

Description of sub skills	**Details of Topics**	**Activities**
1. Listening skills. To understand the process of	**The listening process** - Hearing and listening	• ***Listening*** to the radio (FM) for 30 minutes

listening, differentiate between hearing and listening, analyse the differences between effective and ineffective listening, know the differences between active and passive listening, identify barriers to listening and understand listening comprehension skills in the work environment	- Types of listening - Listening with a purpose - Barriers of listening **Improving listening comprehension** - Listening comprehension - Effective listening strategies - Team listening - Listening and note taking	• Listening to a panel discussion on television • Listening to a specific dialogue in a television/ movie//video clipping • Listening to any lecture in the college • Listening to a group discussion in the college • Listening to the telephone conversation
2. Reading skills To understand the reading process, identify the purposes of reading, know to differentiate between efficient and inefficient reading and grasp techniques to improve reading speed and update the current technology for professional development.	**The reading process** - Reading- a communicative process - Reading with a purpose - Active and passive reading - Reading a speed **Reading strategies** -Reading skills - Scanning and skimming skills	• ***Reading comprehension*** • Reading and marking true or false • Reading the passage and noting down reading speed • Scanning the passage and answering within 30 seconds • Skimming and finding the central idea of the passage • Reading flow chart, pie chart and table and answering the questions
3. Professional speaking skills a) Ability to understand the speech process realises the importance of conversation skills, improve fluency and self-expression and learn the use of body language. b) Ability to communicate effectively include public speaking, negotiation, knowledge-sharing; understand non-verbal	**The speaking strategies** - The speech processor - Conversation and oral skills - Improving fluency and self-expression - Body language **Phonetics and spoken English** - Basics in phonetics - Pronunciation guidelines **Speaking techniques** - Developing word accent and	• ***Speaking practice*** exercises with communicative functions • Making an oral presentation in English • Preparing the check list on body language • Pronunciation exercises using audio/video clippings • Using language lab software and improving

behaviours, communicate on the telephone, teleconferences and video conferences and master four channels of communication: downward, upward, horizontal and diagonal communication.	stress - Voice quality - Developing correct tone	pronunciation
4. Professional writing Ability to understand corporate writing skills for preparing reports, proposals, instructional manuals, writing memos, notices, official correspondence email etiquettes and communicating grammatically	**Business and official letter writing** Sales letters Resumes and job application writing Business memos E-mail message writing Reports writing , proposals and technical articles	• ***Writing practice of different letters*** • Studying the layout of a business and official letter • Writing sales letters • Resume design and styles • Writing practice of effective job application and Job application • Writing e-mail • Learning of memos, reports, proposals and technical articles
5. Seminar presentations To overcome stage fear, the ability to analyse audience needs, structure powerful presentations, develop effective presentations, body language, use audio-visual aids and power point presentations.	**Presentation skills** - Difference between oral presentation and seminar presentation (Power Point presentation) - Planning and presentation - Structure of presentation - Checklist for presentation	• ***Preparing and presenting PowerPoint presentations*** • Paper in preparation • Practice sessions • Observing and reporting presentations • Mock presentations
6. Group discussions To know the nature and the importance of group discussion, understand the characteristics, learn to identify areas of evaluation in the selection, know how to participate, chalk out strategies for making individual contributions	**The difference between group discussion and debate** Characteristics of Group discussion strategies Group interaction strategies Dos' and Don'ts Group discussion topics Evaluation	• ***Brain storming sessions*** • Mock sessions group discussion • Discussing problems among the small group members • Giving opinions on the topics • Studying case studies and

know how to exchange opinions and suggestions.		discussions • Preparing the checklist before group discussion • Preparing the list of topics • Self-evaluation
7. Interview skills To understand the nature of the interviewing process, know the characteristics of job interviews, identify pre-interview preparation techniques, know the different types of interview questions and how to answer frequently asked questions, understand how to project a positive image during a job interview and know alternative interview formats	**The Interview process** - Characteristics of the job interview - pre-interview preparation techniques - Interview questions - Stage fright elimination - Identifying job openings	• ***Mock interview sessions*** • Self-analysis • Analysing skill sets • Research the organization and submitting as an assignment • Preparing frequently asked interview questions • Self-evaluation • Checklist
8. Job readiness To build resumes and job applications, interview questionnaire and image conscious.	Preparing resumes and curriculum vitae - Cover letter - Grooming	• ***Developing the interview file*** and submitting • ***Visuals on body language*** • Viewing the mirror-appearance and dress code

Table 5 B II Professional Skills - Description of sub-skills, topics and activities

Description of sub skills	Details of Topics	Activities
1. Self-Management Ability to balance the work and life. To develop the personality, personal attitude, capability and personal objectives towards	**Self-assessment** Self- awareness, Self-motivation, Self-discipline Self-direction and	• ***Real life examples*** • ***Preparing questionnaire and checking***

success.	Self-confidence	
2. Essentials of Language Recap- Vocabulary, word parts, confused words, homophones fluency building, grammar for communication and letter writing. Overview of Parts of Speech	Business vocabulary based word formation with prefixes and suffixes, Synonyms and antonyms. Verb patterns, subject-verb agreement and tenses. Voices, 'What/how' questions and question tags British and American vocabulary, Editing (Punctuation, spelling and grammar)	• ***Practicing a variety of sentences.*** • Forming words using prefixes and suffixes and finding the meanings and opposites. • Finding verb patterns of the sentences. • Changing sentences from the active voice to passive voice and vice versa. • Preparing work sheet of 'What /How' questions and responses. • Preparing tables and studying British and American vocabulary • Editing features
3. Goal Setting- Professional objectives	Immediate, short time, long term	• ***Preparing personal goals***

To learn SMART, groups and personal goals, priorities , professional goals- short term and long term, action plan and achieve for success	SMART goals Strategies to achieve goals	• Preparing professional goals • Discussion on goals with the friends circle
4. Time Management Ability to prioritize assignments and mange time effectively	Types of time Identifying of time wasters Time management skills	• ***Real life /professional situations*** • Preparing the schedule for weekdays/ weekend days • Preparing schedule for 24 hours with priorities • Reviewing and reporting
5. Interpersonal relationship skills Ability to build cordial relationships and develop dynamic interaction among team members and clients.	Focusing the message Magnifying the listener's attention Penetrating barriers Listening actively.	• ***Audio and video listening***
6. Critical thinking skills Ability to expand and improve thinking skills such as explanation, analysis and evaluate	What is creative thinking? How creative thinking is useful in industries?	• ***Project report*** • Asking the students to write a paragraph on both good and

discussion and to think beyond		bad of the themes. e. g • Computers, global warming
7. Positive attitude Ability to recognize the value of a positive attitude, understand how to maintain a positive attitude, cooperate with coworkers to create positive experiences for customers and demonstrate a positive attitude	Difference between attitude and behaviour Relationship of thinking, behaviour and attitude. How to change attitude and behaviour	• ***Discussion*** on difference between attitude and behaviour • Role plays showcasing on different personalities and their attitude and behaviour.
8. Persistence and perseverance Ability to overcome challenging situations and obstacles and maintain the same energy	Studying on determination	• Asking the students to prepare and submit ***an essay*** on their professional determination.

Table 5 C III Soft skills for employability- *D*escription of sub-skills, topics and activities

Description of sub skills	**Details of Topics**	**Activities**
1. Honesty/integrity To understand that integrity is a concept of consistency of actions, values, methods, measures, principles,	The values of honesty and integrity. How integrity helps one to climb the ladder?	• ***Stories*** • Asking the students to remember and talk on an occasion where they

expectations, and outcomes and in ethics, this is honesty and truthfulness or accuracy of one's actions and develop all these concepts in the workplace. Please give citations for blue-marked items.		showcased honesty and integrity.
2. Problem solving skills Ability to make decisions; develop creative, innovative, and practical solutions, showing independence and initiative in identifying problems and solving them within stipulated time.	What qualities should one possess in order to solve problems? What are some of the steps involved in problem solving? What are the characteristics of an effective solution?	• ***Quiz/puzzles*** • Working for some ***case studies*** • Working in groups and discussing the situations
3. Leadership and Team building Ability to understand group dynamics and work effectively within a team and work together to reach common goals, define leadership, recognize styles, personalities and internalize	Qualities of a good leader. Leadership styles, decision making, negotiation skills What is a team? What are the skills required to work in a team? How will you develop these skills in yourself?	• ***Discussing*** on the roles of the leaders and team players. • Forming the groups and assigning some tasks like creating a group e- mail id, preparing power point presentations and so on. • Organizing various group discussions
4. Willingness to learn To understand that learning is	Updating knowledge and skills Accessing different sources	• ***Action learning***

probably the most important part of managing one's career and as one keeps climbing the ladder, the breadth of the profession; domain; technical experience; managerial capability; and leadership direction abilities matter significantly and learn consistently and constantly and update the current technologies to survive and sustain and achieve top position and without any external force and thirst from the inner heart.	Motivation towards learning Upgrading skills Visiting industries and learning Accessing websites and equipping	• ***Role play***- working in pairs and enacting the situation • Sharing the experiences in the social networks
5. Assertiveness Ability to express opinions or desires strongly and with confidence, know the techniques for assertiveness, learn to become more assertive and improve assertive behaviour.	What is assertiveness? How is assertiveness different from aggression? What are the characteristics of an assertive person? Why do employers prefer assertive candidates?	• ***Role plays*** – situations of personal and professional life on assertiveness.
6. Adaptability To understand the contemporary organisations and rapid changes and willing to work accordingly and possess the flexibility and ability to respond to rapid changes.	What is adaptability? How adaptability is a survival skill in an organisation? Who needs this skill most in an organisation/? How is knowledge of human relations an important	• Studying ***case studies***. e. g • With the advancements in personal computers and the widespread use of computers

	dimension of adaptability? How do you maintain your self-respect and yet adjust with others?	and laptops for office purpose, the job of the typist has become a thing of the past. Find out from some middle level and senior level managers how the change has affected their companies. Have typists been forced out of jobs or have they upgraded their skills?
7. Change management To understand that change management is a structured approach to shifting/transitioning individuals, teams, and organisations to accept and embrace changes to a desired future state.	Mission change, Strategic changes, operational changes, technological changes and changing the attitudes and behaviours of personnel.	• ***Quiz/puzzles*** • Studying and taking notes on change management. • Preparing ***work sheets*** for change Management
8. Diversity management Getting along with others in a multi-cultural work environment, respect for others' faith and belief systems and	Learning on multi-cultural environment. Learning about Multi National Companies	• ***Action learning*** • Preparing the list of dos' and Don'ts of diversity management.

avoiding racial/cultural discrimination at the workplace.		
9. Professional ethics Ability to build trust; to internalize honesty and integrity	Understanding the economy crisis, the environment and social cultural aspects professionally.	• Assigning the students to present oral presentations on professional ethics

19. Findings with Analysis of the Collected Data

Equipping and working out engineering students with a comprehensive and deep set of skills that are in demand would be of great importance for the employability for the nation's development. Large economic sectors, such as IT, infrastructure, power and automobile, water, rely critically upon soft skills. Only through these skills, one can explore and excel technologies. This employer survey provides important new insight on which specific skills are important for employers and where the engineering students currently fall short.

20. The following findings are important:

1. The curricula of academia focus mostly language and grammar in the first year of engineering education. Technical English is more of an examination based rather than application oriented. There is little opportunity of providing oral presentations, interactions and small group discussions in the language classrooms. The third year B E/B. Tech students should have exposure of seminar skills, group discussions and interviewing skills. These skill sets need to be provided to compete in the competitive world.

2. The employers expect end products directly from the academia. Recruiting as mediocre candidates and train those for three to six months would be a tedious and economically not feasible for most of the industries.

3. To match with the requirement of the industries and to make a number of employable candidates, an exclusive curriculum of soft skills needs to be introduced. The articulation should be followed like corporate. The evaluation system needs to be revamped to have more exposure and practice rather than a written examination oriented.

21. Suggestions

Training on soft skills becomes more relevant in a country like India where the education system does not delve into personal development. Soft skills' training is essential because we do not have it in our academic curricula. Therefore, corporate houses have to take up the task of grooming employees who are the link between the company and the external world, so that they are able to present themselves better. Instead of outsourcing the soft skills training it is recommended to bring soft skills within the curriculum.

The present English course in the Engineering colleges communication skills alone. The other aspects of soft skills can be brought into the curriculum irrespective of the subject. More thrust has to be given for role play, group discussion, seminar, presentation, questioning, brainstorming, book reviews, interaction etc. This will initially be more challenging i.e. Bringing a thorough change in teaching methodology in the existing system but if we bring this sort of change in the existing curriculum this will result in enhancing the skill set of the students and their personality as a professional. Soft skills training need not be confined only with English curriculum but also it could be extended to all the other subjects also. Initially it would be more challenging but it would be like by the learners. This will bring in lot more changes in the learning as well as teaching. The entire teaching should be learner centred approach rather than teacher centred. The industry people do not want to spend their time on soft skills training again instead they expect the candidates who are industry ready. In such a case the necessary changes have to be made in the teaching methodology and curriculum as well as meet the expectations of the corporate. A lot of time and money spent by the corporate can be saved by introducing necessary changes in the curriculum teaching methodology.

22. Implications for Soft Skills Curriculum

Several implications flow from these results

- Experiential learning opportunities involving collaborative projects with the industries need to be provided.
- Blogs need to be used to enhance written communication.
- Multidisciplinary competency development is needed.
- Opportunities have to be given to relate to real-world problems and ability to see the larger picture.
- In the age of globalization, Language teachers need to undergo a paradigm shift and change their teaching methodology that will suit the needs of candidates.
- The teachers should be willing to come down to the level of students and instill confidence in the latter.
- They should assess the present and future language needs.
- They are expected to play the role of soft skill trainers as facilitators.
- The soft skills training programme need to be introduced right from first year.
- The ratio between technical skills and soft skills can be 80 % and 20 % respectively.

This is possible only if curriculum designers become aware of the real needs of the future professionals of the world. There should be more representative of the industries, finishing schools and soft skills trainers during curriculum framework. The curriculum has to be updated at least once in three years.

23. Conclusion

In this paper the authors have conducted two surveys on professional development curriculum design and methods of teaching of modules. In a survey format and interviews, a sample of employers, employers and soft skills trainers of the corporate and training institutions were asked to reflect on the curriculum framework and pedagogical approaches with the perspective of the industries and businesses. Research results indicate that (i) recognize the

importance of soft skills, (ii) integrates soft skills into the engineering curriculum (iii) refocus the assessments, teaching-learning process toward higher-order skills; and (iv) interact more with employers to understand the particular demand for skills in that region and sector.

Further the employers insist that the University and industry collaboration are important in order to produce graduates, as required by industries. Collaborations will reduce the mismatch between what the industry wants and what the university can produce. Basically, it bridges the gap between University's curriculum and the relevant industry employability skill, by closely partnering to enhance graduate competency. The examples of university industry collaboration are scholarship for students, fellowship grant for a research post-graduates, and research grants for university research work. They insisted that the teaching methods are also needed to be shifted to training especially in face to face practice sessions rather than delivery or any other conventional methods. Teachers have a crucial role in efforts to enact the new curricula that are being developed.

Therefore, it is most important for the engineering colleges have teachers with up-to-date knowledge and skills to design, implement and deliver new curricula. The needs of the engineering students for industry are continuously changing. In order to meet the requisites of the industries, the teachers need to be trained and update their industrial exposures and settings. Identifying the soft skills, articulating and assessing time to time are essential to providing curricula and pedagogy that promotes continuous improvement and demonstrates accountability.

==

ANNEXURE A

Employers' importance level of soft skills survey

1. Which of the following soft skills do you consider important when hiring new engineering graduates? Please rate on a scale as

1 Extremely important, 2 Very important, 3 Important, 4 somewhat important and

5 Not important

Questionnaire 1 for Employer Importance Survey

Modules	Rate IMPORTANCE for successful Performance of the job				
	5. Extremely	4. Very	3. Somewhat	1. Not very	1. Not at all
Reliability (can be depended on to complete work assignments)					
Empathy (understands the situations, feelings, or motives of others)					
Willingness to learn (lifelong learning)					
Teamwork (interpersonal relationships)					
Entrepreneurship (able to convert a new idea or invention into a successful innovation and establish enterprises) Please check the blue-marked item with citation.					
Presentation skills (able to *Present the topics* via speech and various additional *means)*					
Flexibility (responds well to change)					
Self-motivated (Ability to do what needs to be done, without influence from other people or situations)					
Leadership (A person who is in charge or able to in command of others.)					
Self-discipline (exhibits control of personal behaviour)					
Contemporary issues (able to understand issues and					

resolve)					
Understand /take directions (able to listen and take directions)					
Creativity/innovation (identifies new approaches to problems)					
Communication in English (ability to communicate in English)					
Interpersonal abilities (ability to interact others)					
Negation (					
Multicultural management (able to recognize and accepting the differences)					
Problem solving (Critical and reasoning)					
Professional ethics, values and attitude (able to encompass the personal, organizational and corporate standards of behaviour expected of professionals)					
Written communication (able to write words, letters, emails, and manuals etc.)					
Reading (able to decoding symbols in order to construct or derive meaning)					
Spoken communication (able to speak in all the situations)					
Etiquettes (Email, telephone) (able to communicate when using email and telephone).					
Integrity (understands/applies professional and ethical principles to decisions)					
Nonverbal Communication (NVC) (able to communicate through gestures, body, face, eye, touch etc.)					

ANNEXURE B

Placement professionals and Trainers' importance level of pedagogies of soft skills survey

1. Which of the following soft skills do you consider important when hiring new engineering graduates?

Please rate on a scale as

1. Extremely important, 2. Very important, 3. Important, 4. Somewhat important and 5. Not important.

Questionnaire 2 for Trainers

S.NO.	**Pedagogies of soft skills**	Rate IMPORTANCE for successful performance of the job				
		5. Extremely	4. Very	3. Somewhat	2. Not very	1. Not at all
1	Emotional Quotient.					
2	Problem solving/Critical thinking skills.					
3	Etiquettes (Email, telephone).					
4	Self evaluation					
5	Interpersonal skills.					
6	Professional writing skills like memo, report, letters etc.					
7	Communication skills (Oral, written and non-verbal).					
8	Team skills.					
9	Self esteem					
10	Professional ethics.					

11	Time management.					
12	Seminar/Presentation skills.					
13	Multicultural tolerance					
14	Personal grooming					
16	Interview skills					
17	Resume preparation					
18	Group dynamics					
19	Adaptability					

==

References

Academy for Educational Development, (2008). *Middle Technical College Employer Survey*. AED, Washington DC, USA.

Agarwal Himanshu, (2011). *National Employability Report Engineering Graduates- Annual Report*, Aspiring Minds, 4-7.

Amyx, D. A., Bristow, D. N., & Luehlfing, M. S. (2005). Men are from Mars, Women are from Venus. Sometimes: A cross-cultural study among University students. *National Association for Business Teacher Education (NABTE Review)*, 32, 22- 28.

Andreas Blom and Hiroshi Saeki. (2011). *Employability and Skill Set of Newly Graduated Engineers in India, Policy Research* , The World Bank, South Asia Region, Education Team Report, 12.

Azam, Mehtabul & Aimee Chin & Nishith Prakash, (2010). *The Returns to English- Language Skills in India CReAM Discussion Paper Series 1002*, Centre for Research and Analysis of Migration (CReAM), Department of Economics, University College London, UK.

Borghans, Lex, Angela Lee Duckworth, James J. Heckman, Baster Weel, (2008). *The Economics and Psychology of Personality Traits, working Paper 13810*, National Bureau of Economic Research, Massachusetts, USA.

Chella Ram Phani, (2007). *The Workforce Profile*, from www.workforce.com

Cook R. Cook, G. & Yale., L. (2005). *Guide to Business Etiquette* New Jersey: Pearson Prentice Hall.

Davis, B. J., & Brantley, C. P. (2003). Communication in M. H. Rader & L. A. Kurth (Eds.), *Effective Methods of Teaching Business Education in the 21st Century*. Reston, Virginia: National Business Education Association, pp. 147-165.

Dlabay, L. R. (2003). International business In M. H. Rader & L. A. Kurth (Eds.), *Effective Methods of Teaching Business Education in the 21st Century*. Reston, VA: National Business Education Association, pp. 251- 266.

Goeran Nieragden Cologne, (2000). *The Soft skills of Business English* from (www.eltnewsletter.com/back/September2000/art282000.htm)

Hoggatt, J. (2003). Addressing the communication needs of Business *Education Forum, 58* (1), 26-30.

Jaderstrom, S., & Schoenrock, R. (2008). Teaching the NBEA communication standards. *Business Education Forum, 62* (4), 25-29.

James, R. F., & James, M. L. (2004). Teaching career and technical skills in a 'mini' business world *Business Education Forum*, 59 (2), 39-41.

Kleinke, Joan, Noel-Levitz., (2005). *Employer Satisfaction Survey Utah University*, Noel- Levitz Inc., Iowa, USA.

Lattuca, Lisa R., Patrick T. Terenzini, J. Fredricks Volkwein, (2006). *Engineering Change: A Study of the Impact of EC2000 Center for the Study of Higher Education*, The Pennsylvania State University, ABETS, inc., Maryland, USA.

Narayanan, (2007). from http://www.rediff.com/money/2007/jun/04inter1.htm. 1 and 3.
National Business Education Association, (2001). *National Standards for business education: What America's students should be able to do in business?* from http://www.nbea.org/curfpolicy/html).

Olivio, J. J., & Kuschke, R.D. (2008). American inventors: Your students. *Business Education Forum, 64* (4), 30-34.

Paranto, Sharon R., Mayuresh Kelker, (1999). Employer Satisfaction with Job Skills of Business College Graduates and Its Impact on Hiring, Behaviour, *Journal of Marketing for Higher Education*, The Haworth Press, Inc., New York, USA. Vol. 9 (3).

Perreault, H. (2004). Business educators can take a leadership role in character education. *Business Education Forum, 59* (1), 23-24.

Pett, Marjorie A., Nancy R. Lackey, John J. Sullivan, (2003). *Making Sense of Factor Analysis, The use of factor analysis for instrument development in health care search,* Sage Publications, Inc., California, USA.

Redmann, D.H, & Kotrilik, J.W. (2004). Technology integration into the teaching-learning process by business education teachers. *The Delta Pi Epsilon Journal*, *XLVI (2)*, 76-91.

Richa Tewari, (2012). *Training students in soft skills for the Liberalization, Privatization & Globalisation from* www.englishclub.com.

Scott, J. C. (2002).Global Technology, Communication, Language, and Culture in A. Remp (Ed.), *Technology, Methodology, and Business Education...* Reston, VA: National Business Education Association, pp. 131-147.

Shetty N.R. (2010). *Competency Based Vocational Education*, ISTE Newsletter, Vol. XXX, 3.

Statz, B. L. (2005). Understanding the Global Marketplace: An interdisciplinary Approach *Business Education Forum, 60* (1), 28-31.

Dr. M. Renuga, M.A., M.Phil., Ph.D.
Professor of English and Head of Languages and Sciences
Sona College of Technology
Salem 636005
Tamilnadu
India
mrenuravi@yahoo.com

S. Ezhilan, M.A., M. Phil., (Ph.D.) **Corresponding Author**
Professor of English
Jayam College of Engineering and Technology
Dharmapuri 636 813
Tamilnadu
India
profezhilan@gmail.com

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Narrative Skills in Geriatrics Malayalam Speakers

Aswathy E Nebu, MASLP
Deepa Elizabeth Thomas, MASLP
Jittu Susan Varghese, MASLP
Satish Kumaraswamy, Asst. Professor & Ph.D. Scholar

==

Abstract

Narrative analysis is a systematic procedure for the analysis of recording the naturally occurring talk produced in everyday human interaction. The study focused on analysis of narrative skills in geriatrics. It includes a total 15 geriatrics (8 males&7 females) of age 60-70 years with no history of speech and hearing problem, neurological problem and who spoke Malayalam as their native language.

Narrative samples of familiar and unfamiliar tasks were taken and analyzed to study types of trouble sources such as phonological, morphological-syntactic, semantic, discourse and

also repair strategies such as repetition, unrelated, elaboration, reduction and substitution along with the complexity and success of resolution like most successful, successful and unsuccessful and type token ratio using the systematic procedure.

The result shows that there is no significant difference between the trouble sources and type of repair strategies in familiar and unfamiliar tasks, while the repair sequences value is and type of resolutions showed highly significant difference. The comparison of type token ratio for familiar and unfamiliar tasks revealed that there is a highly significant difference for both open and close class words. So as the age increases there will be deterioration in the communicative skills. Future research is required to study the narrative aspects across various groups of adults and geriatrics and can be used in children with language disorders.

Key Words: Narrative skills, Geriatrics, Malayalam.

Introduction

Narrative analysis is a systematic procedure for the analysis of recording the naturally occurring talk produced in everyday human interaction. Narrative Skills build upon vocabulary skills. In order to have the ability to describe things, emotions, and objects, a child needs to have a wide vocabulary. Having strong narrative skills helps build reading comprehension and fluency. Narrative skills help children understand what they are reading and hearing.

A narrative is some kind of retelling, often in words, of something that happened (e.g. a story). Gloria (2009) studied the narrative skills in the age group of 5-6 year old typically developing children and concluded that children had more phonological errors and they used reduction and unrelated repair strategy.

Westby (1989) stated that narrative skills forms the bridge between oral language and literacy by providing examples of the extended, decontextualized, cohesive discourse units that a child will encounter in written texts. In the field of Speech Language Pathology, narratives have served distinctive evaluative functions.

Aging

Aging is a natural phenomenon and is inevitable. As an individual starts aging, there is a gradual wear and tear of one's body systems. Language and communication is no exception to this. The linguistic and communication patterns of the old are quite different from that of the younger groups. Geriatric individuals need to put in a lot of effort to get their message across to others. As we age, our ability to communicate effectively will get influence by some normal changes in speech, language, swallowing, and hearing. (Busacco, 1999) .

Narrative Analysis

Narrative Analysis is a systematic procedure for recording the naturally occurring talk produced in everyday human interaction. "Narrative" in sequence and consequence: events are selected, organized, connected, and evaluated as meaningful for a particular audience. Narratives represent storied ways of knowing and communicating (Hinchman 1997).

John, Veena, George & Rajashekhar (2008) compared narrative and procedural discourse in normal young adults and elderly subjects. They also studied the influence of age, gender and education in the Malayalam speakers. The results indicated that the discourse skills alter with the advancing age for all the parameters.

Hegde, Shruthi and Subba Rao (2010) evaluated the narrative skill performance in normal young adults under familiar and non-familiar communication contexts and they states that the number of trouble sources and repair strategies used were higher in young adults than the middle aged adults and geriatrics.

Need of the Study

The average life span of human being is increasing, so it is important to know the narrative skills of older individual and it is also taken into consideration when we assess the older individual. From previously mentioned studies, it is clear that there is only few research work in narrative analysis of geriatrics in Malayalam. It is also an important population for study because Malayalam users are a large fiction of Indian population. India is a multilingual country so that cultural variations will directly affect the narrative skills. Hence the present study focuses on narrative skills of geriatrics in Malayalam.

Aim

The aim of the present study was to analyze the narrative skills in normal geriatrics of 60-70years Malayalam speakers.

Methodology

A group of 15 geriatrics (8males &7females) with no history of speech and hearing problem, neurological problem and who spoke Malayalam as their native language participated in the present study.

The geriatrics were seated comfortably in a sound treated room and a narrative sample was video recorded for each subjects for familiar and unfamiliar contexts. Familiar contexts involved story narration & past experiences of life (e.g.: About family, job, festivals etc.) Non-familiar contexts involved asking subjects to imagine the specified situation and narrate with respect to different characters/personality (e.g.: Clinician would ask 'what developments will

you do if you become a Chief Minister?). Obtained data were transcribed and analyzed to study types of trouble sources such as phonological, morphological-syntactic, semantic, discourse and also repair strategies such as repetition, unrelated, elaboration, reduction and substitution along with the complexity and success of resolution like most successful, successful and unsuccessful and type token ratio using the systematic procedure [Orange, Lubinski & Higginbotham (1996)]. The analyzed data was subjected to statistical analysis using Man-Whitney t test for significant values.

Results & Discussion

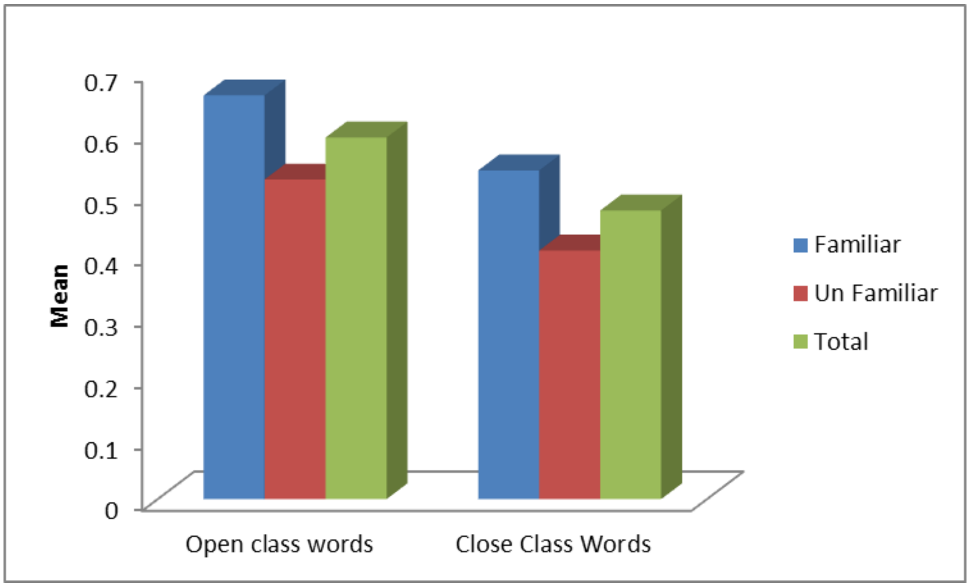

Figure (1) shows that there is a highly significant difference between open class and close class words for familiar and unfamiliar tasks.

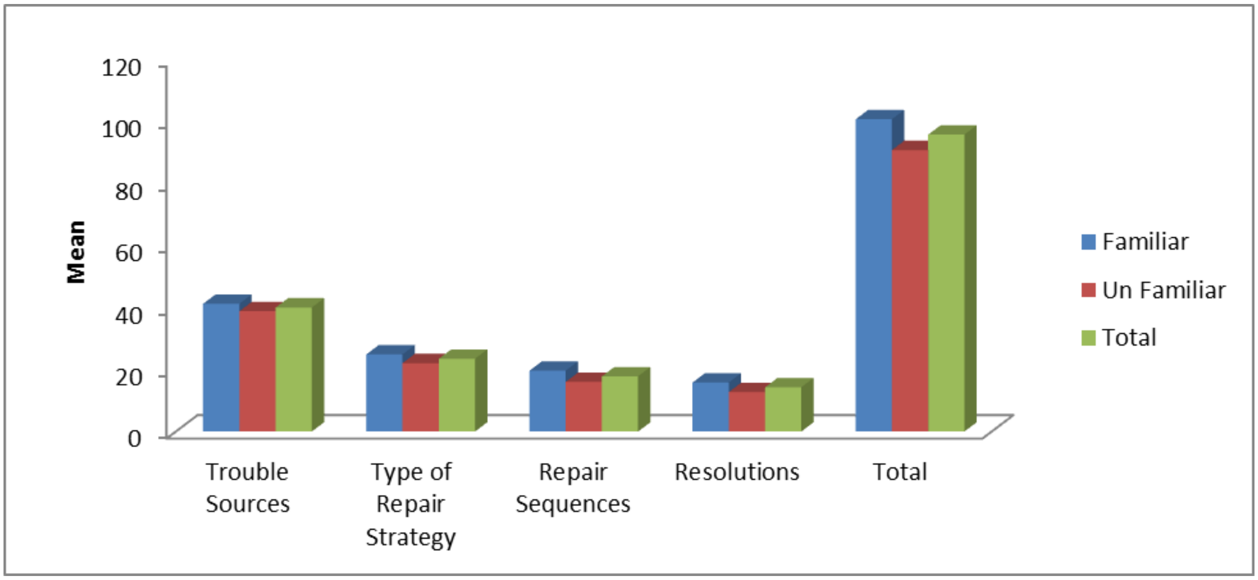

Figure (2) shows that showed that there is a highly significant difference between the repair sequences and type of resolutions

The above graphs depicts that there is no significant difference between the trouble sources and type of repair strategies in familiar and unfamiliar tasks, while the repair sequences value is (.034) and type of resolutions (.000) and showed highly significant difference. The comparison of type token ratio for familiar and unfamiliar tasks revealed that there is a highly significant difference for both open (.001) and closeclass words (.000)

Performance of geriatrics on familiar and unfamiliar tasks can be distinguished from each other using narrative skill analysis. Since there are few studies on narrative skill analysis it is difficult to validate the result in more stringent fashion. Among geriatrics when we compare the familiar and unfamiliar tasks there has more number of trouble sources and type of repair strategies in familiar tasks compared to non familiar tasks. The values reported in the studies are out of hundred consecutive utterances so that further studies can be carried out in different language and culture of groups to understand the phenomenon of narration of language.

Summary and Conclusion

Narrative analysis can be used for both assessment and treatment of language disordered population. It also gives information regarding individual's communication skills in a natural situation. Also gives information regarding the parameters of language. Narrative analysis can be used among various communities and also helps to know the deficits across languages.

Narrative Analysis is a systematic procedure for the analysis of recording the naturally occurring talk produced in everyday human interaction. “Narrative” in sequence and consequence: events are selected, organized, connected, and evaluated as meaningful for a particular audience. Narratives represent storied ways of knowing and communicating (Hinchman 1997). The aim of the study was to analyze the narrative skills in normal geriatrics of age 60-70 years. The study was done on group of 15 geriatrics seated comfortably in a sound treated room and a narrative sample was video recorded. The statistical analysis was done using Man-Whitney t test and the result showed that there is only significant difference in repair sequences and type of resolutions. The comparison of type token ratio revealed a highly significant difference for both open and close class words. The comparison of familiar and unfamiliar topics using type token ratio revealed that there was a significant difference in both openclass and close class words. This is in accordance with the study done by Mahendar and Raksha (1994) indicating less generative naming abilities in aged individuals. So as the age increases there will be deterioration in the communicative skills. Future research is required to study the narrative aspects across various groups of adults and geriatrics and can be used in children with language disorders.

==

References

Beekes. , J., & Wilkinson, R.,(2007). Using conversation Analysis to asses and treat people with aphasia. Seminar in speech and language.

Busacco., D.(1999). Let’s talk. American Speech and Language Association .72 , 49-50. Retrieved from http:// www.asha.org / uploaded files / publications / archive / 0499ashamag.pd

Busacco., D(1999). Cited in Fausti, S.A., Wilmington, D.J., Helt, V.P., Helt, J.W., & Martin, D.K. (2005).Hearing health and care: The need for improved hearing loss prevention and hearing conservation practices. Journal of rehabilitation research & development, 42, 45-62. Doi: 10.1682/JRRD (2005) 0039

Hegde, M., Shruthy.T.S., & Subba Rao, T.A. (2010).Narrative skill performance in normal young adults under familiar and non-familiar communication contexts. Paper presented at the 42nd ISHA conference, Bangalore, January.

Heilmann, J., Nockerts, A., & Dunaway,C.(2010). Properties of the narrative scoring scheme using narrative retell in young school age children. American journal of Speech –Language Pathology, 19,154-166.

Hinchman, L.P.,& ScieHinchman,S.K. (1997).Memory , identify, Community. The Idea of Narrative in the Human Sciences , Albany NY : State University of NY Press.

James, L., Burke. Austin, A., & Hulme , E. (1998). Production and perception of "verbosity" in younger and older adults. Psychology and Aging , 13(3),355-367

John. S., Veena, K.D., George, A, & Rajashekhar , B. (2008). Spoken discourse in normal young adults and elderly: influence of age, gender and education in Malayalam speakers. Paper presented at ISHA conference, Mangalore, February 1-3.

Mathias, C.S. (2008). Conversation analysis: A comparison between normal geriatrics and middle aged adults. Un published masters dissertation, Mangalore University Mangalore

Mahendra, N; & Raksha, H.R.(1994). Generative naming in Elderly: Evidence of an Age Related Decline? The journal of Indian speech and Hearing Association.52-55.

Murray, L.(2010). Bilingual Aphasia: A Theoretical and Clinical Review. American Journal of speech Language Pathology, 17, 299-317.

Orange J.B; Lubinski, R.B; & Higginbotham, D.J. (1996).Conversational Repair by individuals with Dementia of the Alzheimer's type.Journal of speech and hearing research, 39,881-895.

Westby, C.E. (1990). The role of Speech Language Pathologist in Whole Language. Language , Speech and Hearing Services in Schools, 21 , 228-237.

==

Acknowledgement

Our grateful thanks are due to
Mr. Satish Kumaraswamy
Assistant Professor
Dr. M. V. Shetty College of Speech and Hearing
Mangalore 575015
Karnataka
India
satishnayaka@yahoo.co.in
for his guidance and supervision in writing this paper.

==

Aswathy E Nebu **(Corresponding Author)**
Final Year Postgraduate Student
Dr. M. V. Shetty College of Speech and Hearing
Mangalore 575015
Karnataka
India
aswathy.enebu@gmail.com

Deepa Elizabeth Thomas
Second Year Postgraduate Student
Dr. M. V. Shetty College of Speech and Hearing
Mangalore 575015
Karnataka
India

Jittu Susan Varghese
Second Year Postgraduate Student
Dr. M. V. Shetty College of Speech and Hearing
Mangalore 575015
Karnataka
India

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Brown's Morphological Skills in Typically Developing Bilingual (Malayalam-English) Speaking Children

Jittu Susan Varghese, MASLP
Deepa Elizabeth Thomas, MASLP
Aswathy E Nebu, MASLP
Sofia V Sunny, MASLP
Satish Kumaraswamy, Asst. Professor & Ph.D. Scholar

==

Abstract

Language is the core of an effective communicative process. The appearance and mastery of the 14 grammatical morphemes in relation to the stages of development was found in the Brown's research. Morphemes generally convey meanings that could only be implied through the simple word orders and they were mastered at various stages as the child's language

developed. The present study was determined to account which morphological structures were achieved by 5-6 years Malayalam – English speaking children. A total of 30 typically developing children participated in the present study. The speech sample was obtained from conversation and picture description tasks. Results indicate that in picture description task out of 14 grammatical morphemes only six morphemes were present and for general conversation eight morphemes were present in 5-7 Years typically developing Malayalam-English bilingual children. Out of two tasks the children performed well in general conversation. The obtained data is useful for Speech- Language pathologists to understand typical English second language acquisition and how it differs from monolingual English in order to accurately assess and effectively identify potential language disorders as early as possible. Also the results can be used to compare with language disordered group.

Key words: Morphological skills, Malayalam Language

Introduction

Language is the main vehicle for communication. Language is the core of an effective communicative process. Children in the process of language development go through the variety of universally sequential stages of development with amazing case unless on interference due to any motor or sensory deficits occurs.

Language is a complex and dynamic system of conventional symbols that is used in various modes for thought and communication. Contemporary views of human language holds that, language evolves within specific historical, social and cultural context; language is a rule governed behavior, described by at least five parameters phonologic, morphologic, syntactic, semantic and pragmatic language learning and use are determined by interaction of biological, cognitive, psychological and environmental factors(American Speech and Hearing Association (ASHA,1982).

An individual is exposed to more than one language, with increasing mobility or globalization. Hence an individual must or should know more than one language i.e. be bilingual

or multilingual to be an efficient communicator. Bilingualism means a person who knows more than one language (Mackey, 1962).

Tucker (1998) reported that majority of children across the globe grow up speaking more than one language. The pattern of language development in these children has attracted various researchers. Generally it is accepted that there are two different pattern of bilingual language development i.e. Simultaneous and sequential.

Simultaneous bilingual children are those whose dual language learning experiences began at birth or at least before the age of three (Howard 1995). Sequential bilinguals are distinct from simultaneous bilinguals in that one language introduced after the other language has become somewhat established (Castilla, Restrepo & Leroux, 2009). Hence one needs to study each aspects of bilingual language to comment on the development of bilinguals. Relatively little research has been conducted on children's English grammatical development in bilinguals.

Bland-Stewart and Fitzgerald (2001) studied Standard American English (SAE) morphological development in bilingual Hispanic preschoolers. Analysis of the data revealed emergent use of Brown's 14 grammatical morphemes, although mastery generally was not seen at the same ages as those expected for SAE speakers. They found that the English morphological structures produced by bilingual children followed a different developmental pattern when compared to the order of acquisition of typically developing monolingual English children as outlined by Brown (1973).

Khan and James (2008) the order and rate of acquisition of Brown's(1973) 14 grammatical morphemes were investigated in three children with language disorders periodic spontaneous language samples were analyzed for correct and incorrect use of the morphemes in obligatory contexts. Results indicated that the group's order of acquisition was similar to that reported by Brown (1973) and De Villiers (1973) for normal children but that there were individual variations in the children's acquisition orders. Also, the language disordered children

demonstrated a much slower rate of acquisition than that reported for normally developing children.

Steckol and Leonard (1979) studied the grammatical morpheme usage of normal children and language- impaired children matched at two different levels of mean utterance length. The language- impaired children displayed less grammatical morpheme usage than the normal children with equivalent mean utterance length.

Viji and Kumaraswamy (2013) studied Brown's Morphological skills in Kannada – English Bilingual children and results shows that out of 14 grammatical morphemes only 6 morphemes namely present progressive'ing', articles, plurals, prepositions like 'on', 'in' and contractible auxiliary were present in 5-7 years in Kannada-English speaking bilingual children.

Need of the Study

India with its history of exposure to English language and current demand for English medium Education joins global trend of multilingualism. English is generally learnt as second language in school system from the age of 3 or 4 years. English language development hence forms an important Educational issue in India. Since, English is spoken in India (Indian English) and currently treated as one of the official languages in India. Speech Language Pathologist need to understand typical English language acquisition and how it differs from monolingual English in order to accurately assess and effectively identify potential language disorders as early as possible. Hence, in the current study we take a small step towards studying English morphological development in Malayalam-English bilinguals.

Aim

The aim of the study was to determine the order of acquisition of English morphological structures produced by Malayalam-English bilingual children and which morphological structures mastered by 5-7 years.

Methodology

A total of thirty school going Malayalam speaking children in the age range of 5-7 years attending English medium school, speaking Malayalam as native language and English as their second language with no history of speech and hearing problems, Neurological problems and other medical illness participated in the present study.

A conversation sample between clinician-child and picture card description (school, home, and playground) was digitally recorded using PRAAT software 5.1 version (Boersma & Weenink, 2009). Stimulus preparation was done based on the 5 experienced Speech Language Pathologists view, four color picture cards depicting the activities of school, home and playground were chosen for picture description task.

The most noise free room of the school was chosen for the recording of data. At a time one child was taken for the recording. Child was asked to sit in a chair, conversation sample was recorded and four picture cards were given to him, one after the other which he had to describe the activities happened in the picture card. The instruction by the clinician was given in English for conversation sample and for picture description task. For the above two task the client has to describe in full and meaningful sentence. If the participants were not able to say in complete sentence, semantic cues were given only once.

A score of one for presence of morphemes and zero for absence was obtained. The audio recorded samples were transcribed using International Phonetic Alphabet -5 and analyzed for morphological structures. This data is statistically analyzed using Kruskal Walli's test to find the presence or absence of the various morphemes as well as the pattern of the morphemic development to have a general idea about the bilingual Malayalam-English speakers speaker's English morphemic development. The identified morphemes were compared with Brown's 14 stages and checked for order of acquisition and its relevance in Malayalam-English bilinguals.

Result and Discussion

The aim of the present study is to determine which English morphemes were produced by 5-7 years typically developing bilingual (Malayalam- English) children. Each subject's utterances were analyzed separately for the acquisition of 14 Brown's morphological skills.

Age group: Total

	Task	N	Minimum	Maximum	Sum	Mean	Std. Deviation	Median	Mannwhitney test Z value	p value
Present Progression "ing"	General conversation	30	1	2	42	1.40	.498	1.00	3.02	.003
	Picture description	30	0	2	28	.93	.583	1.00		HS
Preposition-in	General conversation	30	0	1	21	.70	.466	1.00	2.32	.021
	Picture description	30	0	1	12	.40	.498	.00		sig
Preposition on	General conversation	30	0	1	16	.53	.507	1.00	2.09	.037
	Picture description	30	0	1	8	.27	.450	.00		sig
Plural	General conversation	30	0	1	15	.50	.509	.50	1.30	.194
	Picture description	30	0	1	10	.33	.479	.00		
Past Irregular	General conversation	30	0	1	5	.17	.379	.00	2.32	.021
	Picture description	30	0	0	0	.00	.000	.00		sig
Possessive Inflection	General conversation	30	0	0	0	.00	.000	.00	.00	1.000
	Picture description	30	0	0	0	.00	.000	.00		
Uncontractible Copula	General conversation	30	0	0	0	.00	.000	.00	.00	1.000
	Picture description	30	0	0	0	.00	.000	.00		
Articles	General conversation	30	0	1	20	.67	.479	1.00	1.55	.121
	Picture description	30	0	1	14	.47	.507	.00		
Regular Past Tense	General conversation	30	0	1	4	.13	.346	.00	2.05	.040
	Picture description	30	0	0	0	.00	.000	.00		sig
Regular Third Person Singular	General conversation	30	0	0	0	.00	.000	.00	.00	1.000
	Picture description	30	0	0	0	.00	.000	.00		
Irregular Third Person Singular	General conversation	30	0	0	0	.00	.000	.00	.00	1.000
	Picture description	30	0	0	0	.00	.000	.00		
Uncontractible Auxillary	General conversation	30	0	0	0	.00	.000	.00	.00	1.000
	Picture description	30	0	0	0	.00	.000	.00		
Contractible Copula	General conversation	30	0	0	0	.00	.000	.00	.00	1.000
	Picture description	30	0	0	0	.00	.000	.00		
Contractible Auxillary	General conversation	30	0	1	10	.33	.479	.00	.85	.394
	Picture description	30	0	1	7	.23	.430	.00		
Total	General conversation	30	2	7	133	4.43	1.331	5.00	4.42	.000
	Picture description	30	0	5	79	2.63	1.273	3.00		HS

Table 1: showing the mean, standard deviation of evaluated Brown 14 morphemes for general conversation and picture description tasks.

The above table reveals the 14 Brown's morphemes. In picture description task out of 14 grammatical morphemes only six morphemes were present in 5-7 Years typically developing Malayalam-English bilingual children namely present progressive'ing'(0.93),articles(0.47),prepositions like 'in'(0.40), 'on' (0.27) plurals(0.33), and contractible auxiliary(0.23) from most commonly used morpheme to least used morphemes respectively.

In general conversation out of 14 grammatical morphemes eight morphemes were present in 5-7 years typically developing Malayalam-English bilingual children namely present progressive'ing'(1.40), prepositions like 'in' (0.70),)'on' (0.53),plurals(0.50),contractible auxiliary(0.33), articles(0.67) past irregular(0.17), and regular past tense(0.13) from most commonly used morpheme to least used morphemes respectively. Out of two tasks the children performed well in general conversation.

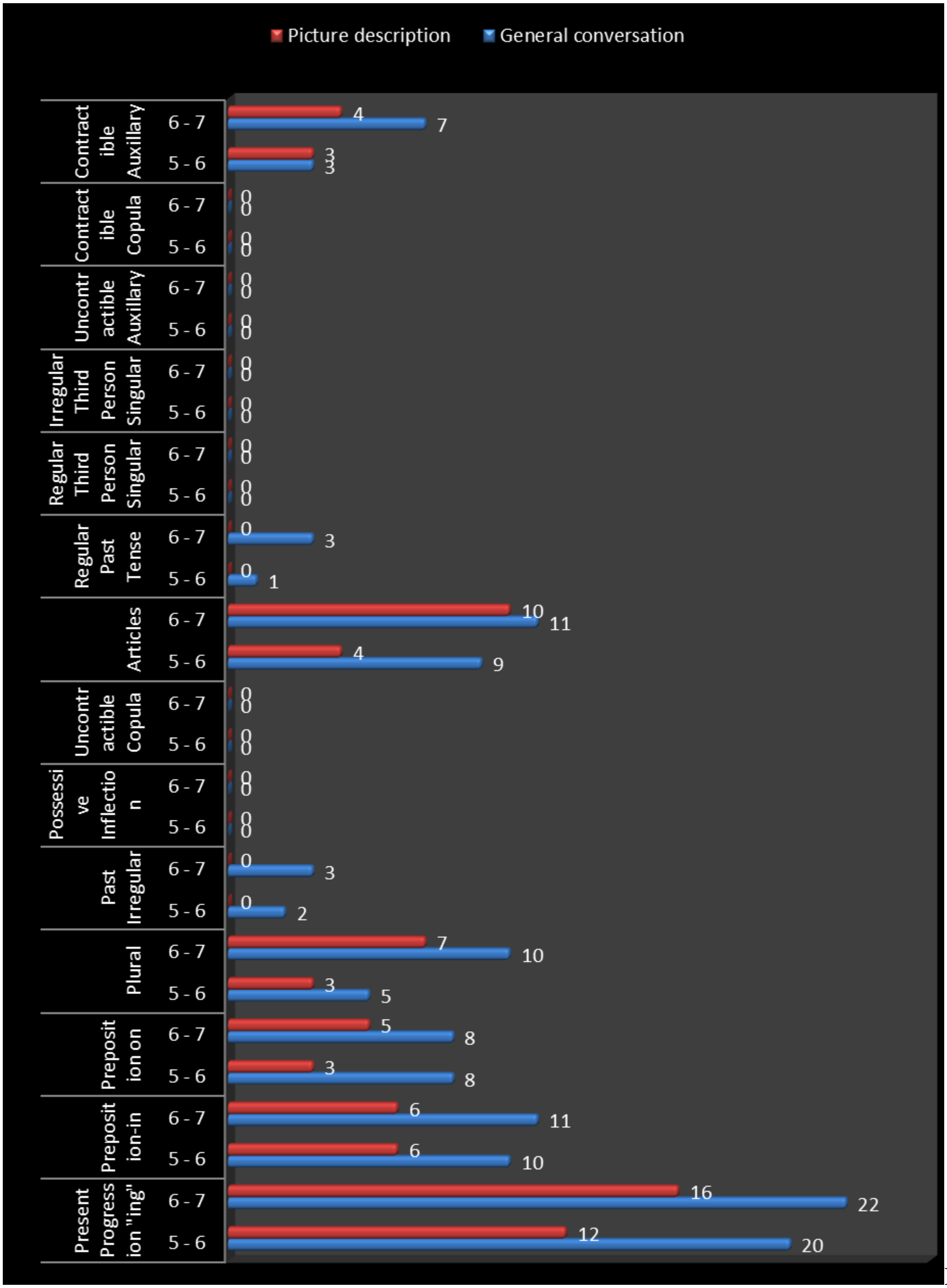
Picture description
General conversation
Contractible Auxillary
Contractible Copula
Uncontractible Auxillary
Irregular Third Person Singular
Regular Third Person Singular
Regular Past Tense
Articles
Uncontractible Copula
Possessive Inflection
Past Irregular
Plural
Preposition on
Preposition-in
Present Progression "ing"
6 - 7
5 - 6
4
7
3
3
0
0
0
1
10
11
4
9
0
3
0
2
7
10
3
5
5
8
3
8
6
11
6
10
16
22
12
20
Figu

re 1: showing the mean of evaluated Brown 14 morphemes for general conversation and picture description tasks.

Discussion

The present study investigated which morphological structures achieved by 5-7 years bilingual (Malayalam – English)speaking children.More specifically,accuracy in the production of Brown's(1973)14 grammatical morphemes were compared between Malayalam-English speaking children, who were not expected to communicate in English until they began kindergarten and they had been expected only to communicate in Malayalam at home before entering kindergarten. The present study reveals that out of 14 morphemes only 6 and 8 morphemes were present in picture task and general conversation.

Summary and Conclusion

Language is the systematic and conventional use of sounds for the purpose of communication or self-expression (Crystal, 1995).In the recent year's language behavior of children has become an important area. The description of language acquisition in children is basic to providing data on normal language acquisition and all language groups need to be studied.

An individual is exposed to more than one language, with increasing mobility or globalization. Hence an individual must or should know more than one language i.e. be bilingual or multilingual to be an efficient communicator. Bilingualism means a person who knows more than one language (Mackey, 1962). However, differences in morphologic language development may be observed when considering children learning two languages. Under the assumptions of a usage-based theory of language acquisition (Tomasello, 2003) language input and age have important role for children's morphologic language development. Relatively little research has been conducted on children's English grammatical development in bilinguals. The present study investigated which morphological structures achieved by 5-7 years Malayalam – English bilingual children. A conversation sample between clinician- child and picture card description was recorded on thirty school going (Malayalam-English) bilingual speakers. More specifically,

accuracy in production of Brown's (1973) 14 grammatical morphemes were compared between Malayalam-English speaking children, who were not expected to communicate in English until they began kindergarten and they had been expected only to communicate in Malayalam at home before entering kindergarten. The present study reveals that out of 14 morphemes only 6 and 8 morphemes were present in picture task and general conversation respectively which are in accordance with Bland-Stewart and Fitzgerald (2001). He hypothesized that English morphological structures produced by bilingual (Hispanic – English) children followed a different developmental pattern when compared to the order of acquisition of typically developing monolingual English children. Malayalam-English bilingual children followed a different morphological developmental pattern when compared to the typically developing monolingual English children.

Clinical Implications

Speech language pathologists may benefit by using the above profile for better assessment and rehabilitation of language in Malayalam speaking individual. So for further research this study can be carried across various Indian languages and other language impaired population.

==

References

1. American Speech-Language-Hearing Association. (1982). Language [Relevant Paper]. Available from www.asha.org/policy.

2. Bland-Stewart, L. M., & Fitzgerald, S. M. (2001). Use of Brown's 14 grammatical morphemes by bilingual Hispanic preschoolers: a pilot study. *Communication disorders quarterly, 22 (4),* 171-186

3. Boresma, P., & Weenink, D. (2007). PRAAT, Doing Phonetics by computer (version 5.3.14), Computer software available from website: http//www.praat.org.

4. Brown, R. (1973). Development of syntax. In R. C. Naremure, R. Hopper (Eds.) Children learning language. *A practical introduction to communication development.* London (3rd) singular publishing group.

5. Castilla et al (2009). International journal of bilingual education and bilingualism, 12 (5), 288-297.

6. Crystal, D. (1995). The Cambridge encyclopedia of the English language. Cambridge: Cambridge University press.

7. De Villiers, J. G., & De Villiers, P. A. (1973). A cross sectional study of the acquisition of grammatical morphemes in child speech. *Journal of psycholinguistic Research, 2(3),* 267- 278.

8. Howard. J.(1995). Language learning in bilingual children. *International Journal of Educational Development*, 15 (3), 231-243.

9. Khan L. M., & James, S. L. (2008). Grammatical morpheme acquisition: An approximately invariant order? *Journal of psycholinguistic research, 11*(4), 381-388.

10. Mackey, W. F. (1962). The description of bilingualism. Canadian *Journal of Linguistics*, 7, 57-85.

11. Steckol, K. F., & Leonard, L.B. (1979).The use of grammatical morphemes by normal and language-impaired children. *Journal of Communication Disorders*, 12(4), 291-301.

12. Tomasello, M. (2003). *Constructing a language*. Cambridge: Harvard University Press.

13. Tucker, G. R. (1998). A global perspective on multilingualism and multilingual education. *In. J. Cenoz and F. Genesee (eds.), beyond bilingualism: Multilingualism and Multilingual education*. (3-15).

14. Varghese, M. V., Kumaraswamy, S. (2013).Brown's morphological skills in typically developing bilingual (kannada- English) speaking children. An unpublished dissertation submitted to Mangalore University. Mangalore.

===

Our grateful thanks are due to
Mr. Satish Kumaraswamy
Assistant Professor
Dr. M. V. Shetty College of Speech and Hearing
Mangalore 575015
Karnataka
India
satishnayaka@yahoo.co.in
for his guidance and supervision in writing this paper.

Jittu Susan Varghese (Corresponding Author)
Final Year Post Graduate Student
Dr. M. V. Shetty College of Speech and Hearing
Mangalore 575015
Karnataka
India
jittuvarghese89@gmail.com

Deepa Elizabeth Thomas
Second Year Post Graduate Student
Dr. M. V. Shetty College of Speech and Hearing
Mangalore 575015
Karnataka
India
dt81072@gmail.com

Aswathy E Nebu
Second Year Post Graduate Student
Dr. M. V. Shetty College of Speech and Hearing
Mangalore 575015
Karnataka
India
aswathy.enebu@gmail.com

Sofia V Sunny
First year postgraduate Student
Dr. M. V. Shetty College of Speech and Hearing
Mangalore 575015
Karnataka
India
sophiasunny91@gmail.com

Satish Kumaraswamy
Assistant Professor
Dr. M. V. Shetty College of Speech and Hearing
Bangalore 575015
Karnataka
India
satishknayaka@yahoo.co.in

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Effect of Speaking Rate on Voice Onset Time in Telugu

Madhu Sudarshan Reddy. B. B.Sc., M.Sc. (Speech-Language Pathology)
Mahendra Kumar. N. M.Sc. (Speech-Language Pathology)
Sreedevi. N. M.Sc. (Speech & Hearing), Ph.D. (Speech-Language Pathology).
==

Introduction

Speech is a system of verbal communication and is distinctive to human beings. Stetson (1928) suggested that "speech is movement made audible". In simple, audible sounds are produced by effort of vocal folds which is further altered by the articulators (tongue, lips) to generate speech. Acoustics deals with the study of sounds. The analysis of sounds in terms of temporal and spectral aspects is called acoustic analysis. It allows the speech pathologist to infer a great deal about the movement and placement of the articulators during the production of both normal and abnormal speech. Sounds comprise of vowels and consonants.

Vowels and Consonants

Vowels convey maximum energy and helps in understanding speech. Consonants convey less energy but have meaningful message in speech communication. Stops are abundantly represented in the world's languages and often are frequently occurring consonants in a language. The stop consonants are produced by the complete occlusion of the oral cavity by articulators. Acoustic characteristics of stops include closure duration, voice onset time (VOT), release burst and formant transition. VOT is a strong cue to voicing differences between stops (Lisker & Abramson 1964, 1970). Voice onset time (VOT) is the time between the release of a stop consonant occlusion and the onset of the vocal fold vibration and is measured as the time interval between the release burst and the first quasi periodicity in the acoustic signal (Lisker & Abramson, 1964; Keating, 1984; Klatt, 1975).

Voice Onset Time

Voice onset time is influenced by language (Lisker & Abramson, 1964, 1967 in American English) and also by age (Menyuk & Klatt, 1975) and gender (Ravishankar, 1981). Most of the studies focused on two categories such as speaker related and non-speaker related factors. Extensively studied are speaker related factors such as gender (Whiteside & Irving, 1998, 2001; Ryalls, Zipper & Baldauff 1997, 2002), age (Ryalls et al., 1997), speaking rate (Kessinger & Blumstein, 1998; Volatis & Miller,1992), lung volume (Ryalls et al., 2002) and ethnic background (Ryalls et al., 1997).The non-speaker related factors include place of articulation, word frequency, phonetic context (Whiteside et al., 2004; Neiman et al., 1983). In CV syllables, VOT is less in the context of low vowels /a/ and /æ/ when compared to high vowels /u/ and /i/ (Docherty, 1992; Higgins, Netsell, & Schulte, 1998; Klatt, 1975; Smith, 1978).

Speaking Rate

Speaking rate is typically defined as the number of output syllables or words per unit time. It depends on the speed of articulatory movement, degree of overlapping of co articulation and linguistic culture. Speaking rate affects the VOT values (Miller et al., 1986; Summerfield, 1975). The voiceless plosives have shorter VOTs at faster speaking rates and vice versa.

However, no significant variation is observed in the negative or short-lag VOTs of voiced plosives (Kessinger & Blumstein, 1997, 1998; Volaitis & Miller, 1992).

Measurement of VOT

Miller et al. (1986) measured VOT and overall syllable duration at wide range of speaking rates for /bi/ and /pi/. They found that syllable duration increased as rate was slowed and VOT values become systematically longer. Volaitis and Miller (1992) also measured the VOT for both voiceless (p, t, k) and voiced (b, d, g) stop consonants for syllable initial consonant at different speaking rates. Their results revealed that, VOT systematically increased with an increase in syllable duration. Their results replicate the findings of Miller and Baer (1986) for labial consonants and extend them to alveolar and velar consonants. Miller and Volaitis (1989) noted that, for the voiceless consonants an increase in syllable duration not only resulted in longer VOT values, but also results in a wider range of VOT values. Hence, VOT is negatively correlated with speaking rate especially for voiceless stop consonants and is highly significant (Kessinger & Blumstein, 1998; Volatis & Miller, 1992).

Robb, Gilbert and Lerman (2005) measured the VOT and syllable durations in phrases. Results revealed that females demonstrated significantly longer VOT's for voiceless stops but not for voiced stops. Conclusion of this study was that the differences were gender based rather than speech tempo-based. Manjunath, Sneha and Narasimhan (2010) investigated the variation in VOT in Kannada language (a south Indian Dravidian Language) for both voiceless and voiced stop consonants across different speaking rates. They used the metronome with a flashlight to maintain the speaking rate and instructed the participants to read the phrases.Results revealed that slower speaking rates had higher VOT values and faster speaking rates had lower VOT values. They concluded that variation in VOT across speaking rates is attributed to the changes in dynamic specification of gesture of articulators.

Lisker and Abramson (1967) were among the first investigators to find that VOT values were influenced by the utterance type (i.e., CV syllables, CVC words, or connected speech). They concluded that voiceless plosives embedded in phrases exhibited shorter VOTs than

plosives elicited in CV syllables or CVC words. Later several studies noted the VOT across gender in isolated CV syllables and/or CVC words (Ryalls et al., 1997; Smith, 1978; Whiteside & Irving, 1997, 1998), VOT in words embedded in phrases (Robb et al., 2005; Swartz, 1992; Sweeting & Baken, 1982). Hence, variation in the utterance type across studies might relate to the variability of results.

Studies Mostly in English

Literature on VOT suggests that studies are mostly in English. Also with the discrepancies in study design and method, it is very difficult to compare the results of studies across each other. There are no studies in Telugu* language reporting the effect of speaking rate on VOT across different vowel contexts and gender. Hence, the present study was planned.

Method

Participants

A total of 12 participants were considered in the present study. They were divided into two groups. Group I consisted of six adult males in the age range of 19–26 years with a mean age of 22.83 years and Group II consisted of six adult females in the age range of 19-25 years with a mean age of 21.85 years. All the participants were native speakers of Telugu language and were devoid of any structural or functional abnormalities.

Materials

A set of 18 meaningful words in Telugu language with initial stop consonants /p/,/t̪/,/k/,/b/,/d̪/,/g/ in the vowel contexts /a/,/i/,/u/ were considered (Appendix 1) and these 18 target words were embedded in a target carrier phrase: [/Ippudu/ __________ /əne/ /pəd̪əm/ /ʧept̪ənu/] (i.e. Now I will tell the word ____).Thus, each participant was made to produce a total of 54 target sentences (18 sentences each in slow, normal and fast rate). A total of 648 target phrases were recorded from all the 12 participants. The recorded samples were subjected to perceptual evaluation by three judges who rated the speech as slow or normal or fast. No objective measures were used to determine the rate of speech.

Recording Procedure

Initially the participants were familiarized with the test stimuli. Following the familiarization task, the participants were instructed to utter the sentences at different rates with comfortable loudness level and pitch. All the recordings were completed in a quiet chamber and the participants were seated comfortably. The recordings were carried out using a high-quality Headset with Microphone (iBalli342MV). The microphone was kept at a distance of 5-10 cm. from the mouth of the speaker. Each sentence stimuli was elicited in slow, normal and fast rate of speech consecutively. The three speaking rates were demonstrated to the participants before the recording session.

Perceptual analysis

Both inter and intra judge reliability was carried out. Three well qualified post graduates native Telugu speaking speech language pathologists who were blind to the aims of the study served as judges. Telugu is one of the South Dravidian groups of languages (Krishnamurti, 2003) and is the second most widely spoken language in India (Hussain, Durrani&Gul, 2005). Telugu language is one of the 22 official languages in India as recognized by Indian constitution in Article 343 and recently it has been declared as an official classical language (Wikimedia Foundation, 2008a). It is widely spoken in the state of Andhra Pradesh.

A total of 648 sentences recorded in slow, normal and fast rates from each participant were given to three judges for perceptual judgment of the speaking rate. The recorded tokens were randomized and each judge rated them individually as slow or normal or fast rate of speech.A high reliability co-efficient was found (α = 0.956) after running the Cronbach's Alpha Test. 10 %of the data were randomly selected to assess the intra-judge reliability of each judge. The results showed a high reliability co-efficiency {judge 1 (α = 0.92); judge 2 (α = 95) and judge 3 (α = 94)}.

Acoustic Analysis

The recorded samples were fed into a SAMSUNG RVS509 laptop loaded with PRAAT (version 5.3.17) Software program for acoustic analysis. The recorded samples were selected randomly for analysis in PRAAT and VOT measurements were made directly from the

waveform by measuring the distance between the onset of the burst to the onset of voicing in each target syllable.

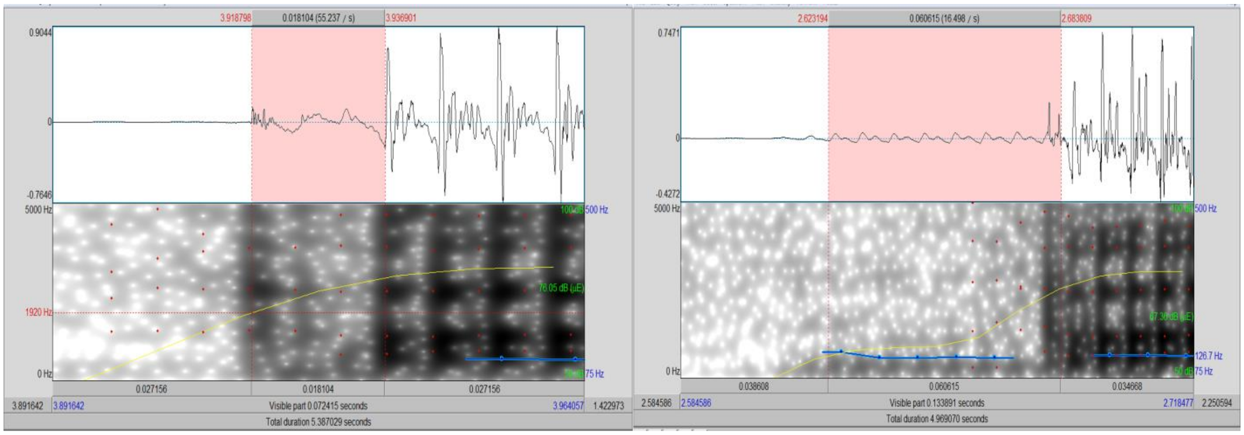

*Figure 1.*Screen display of a VOT representation analyzed in the study. The picture on the left side depicts lag VOT (positive VOT) of /pa/ and the picture on the right side depicts lead VOT (negative VOT) of /ba/ in a male speaker.

Statistical Analysis

Mann-Whitney U test was carried out to assess the gender differences. Since data showed significance gender difference, further statistical analysis was carried out separately for males and females. Friedman test was used to obtain the effect of speech rate on VOT. Wherever there were significant differences across the three rates, Wilcoxon's signed rank test was used for pair wise analysis in different rates that is slow, medium and fast. Cronbach's alpha test was used to assess the inter-judge reliability.

Results

The present study aimed to analyze the effect of speaking rate on VOT across different vowel contexts and gender in Telugu. There were 6 plosives including voiceless and voiced bilabials, dentals and velars. The target tokens were analyzed individually and the mean and Standard Deviation of VOT in different vowel contexts /a/, /i/ and /u/ are presented in Tables 1, 2 and 3 respectively.

Table 1: *Shows the mean and standard deviation of VOT across speaking rate in the context of vowel /a/*

/a/ context	Slow rate		Normal rate		Fast rate	
	Males	Females	Males	Females	Males	Females
/p/	23.06 (10.17)	13.76 (2.40)	20.13 (2.98)	14.63 (2.32)	16.61 (4.54)	14.63 (3.84)
/t̪/	22.40 (9.50)	15.56 (4.17)	22.26 (3.75)	16.12 (5.09)	19.80 (16.80)	16.98 (4.55)
/k/	35.28 (4.83)	32.98 (7.03)	34.98 (6.92)	27.43 (5.34)	30.06 (6.12)	21.38 (3.33)
/b/	113.91 (26.24)	119.50 (29.41)	72.83 (32.27)	96.07 (26.58)	61.43 (18.50)	70.93 (14.30)
/d̪/	120.08 (36.75)	86.46 (17.35)	83.96 (21.20)	82.02 (17.31)	49.63 (10.26)	50.51 (8.60)
/g/	101.28 (33.43)	98.71 (28.64)	96.20 (16.06)	78.05 (11.84)	49.30 (12.55)	40.70 (3.77)

Table 2: Shows the mean and standard deviation of VOT across speaking rate in the context of vowel /i/

/i/ context	Slow rate		Normal rate		Fast rate	
	Male	Female	Male	Female	Male	Female
/p/	17.41 (3.18)	16.15 (2.64)	18.46 (2.89)	12.51 (4.23)	14.85 (3.87)	14.6 (4.92)
/t̪/	33.56 (5.65)	19.05 (4.0)	30.83 (9.58)	16.63 (3.39)	23.18 (5.06)	15.03 (2.72)
/k/	41.51 (10.32)	44.32 (4.53)	39.17 (6.41)	34.83 (5.43)	32.62 (5.79)	28.83 (4.52)
/b/	142.93	116.93	96.47	84.97	58.58	69.08

	(46.46)	(36.57)	(31.27)	(35.32)	(6.92)	(11.31)
/d̪/	125.63	111.17	85.63	94.65	60.17	60.58
	(29.94)	(25.98)	(30.6)	(23.59)	(15.65)	(21.06)
/g/	100.95	105.17	100.63	93.87	52.42	50.8
	(25.14)	(24.8)	(14.05)	(11.04)	(11.72)	(4.44)

Table 3: Shows the mean and standard deviation of VOT across speaking rate in the context of vowel /u/

/u/ context	Slow rate		Normal rate		Fast rate	
	Male	Female	Male	Female	Male	Female
/p/	31.76	37.25	31.58	27.90	21.78	26.83
	(11.81)	(17.12)	(5.7)	(10.71)	(21.4)	(7.82)
/t̪/	29.83	20.62	21.06	20.03	20.87	15.62
	(5.31)	(7.07)	(5.56)	(6.21)	(5.17)	(3.55)
/k/	40.73	34.90	38.62	34.87	29.51	25.53
	(8.88)	(10.64)	(7.18)	(11.63)	(3.08)	(3.30)
/b/	122.55	119.71	91.73	100.95	61.32	74.8
	(27.37)	(19.72)	(28.97)	(16.88)	(7.30)	(10.92)
/d̪/	132.71	109.65	91.81	88.55	58.88	60.41
	(32.89)	(28.06)	(24.98)	(16.55)	(18.75)	(9.47)
/g/	112.11	109.5	92.28	102.18	52.95	48.63
	(43.53)	(23.35)	(14.83)	(17.31)	(18.35)	(8.4)

It can be seen from Tables 1, 2 and 3 that the mean VOT values for voiced stops are longer than that of their voiceless cognates in all the three vowel contexts viz. /a/ /i/ /u/ and across the three rates of speech – slow, normal and fast. Thus, mean lead VOT values are longer than the lag VOT in phrases with slow, normal and fast rate of speech. Also, the mean VOT are longer for males than females in most of the tokens. It can also be observed that the VOT values

reduce as the rate of speech increases from slow to fast rate of speech in nearly all of the tokens analyzed.

Gender Effect

In slow rate of speech VOT values differed significantly between males and females in the context of /i/ [|Z| = 2.88, $p < 0.05$] and /u/ [|Z| = 2.08, $p < 0.05$] for unvoiced dental plosive /t̪/. In normal rate of speech, VOT values were significantly different between males and females in the context of /a/ and /i/ for unvoiced bilabial plosive /p/ {/pa/ [|Z| = 2.72, $p < 0.05$]; /pi/ [|Z| = 2.08, $p < 0.05$]} and for dental plosive /t̪/{/t̪a/ [|Z| = 2.08, $p < 0.05$]; /t̪i/ [|Z| = 2.88, $p < 0.05$]}. In fast rate of speech, VOT values varied significantly between males and females for velar /k/ in the context of /a/ [|Z| = 2.40, $p < 0.05$], dental /t/ in the context of /i/ [|Z| = 2.40, $p < 0.05$] and /b/ in the context of /u/ [|Z| = 2.08, $p < 0.05$]. Rest of the tokens did not show any significant difference across gender.

Thus, the tokens which had significant gender differences include: /t̪i/ and /t̪u/ in slow rate; /pa/ /pi/ /t̪a/ and /t̪u/ in normal rate and /t̪i/, /ka/ and /bu/ in fast rate of speech. The gender differences observed were present predominantly in anterior unvoiced stops (bilabials and dentals). The mean VOT values of males were higher in all the tokens except for voiced bilabial stop /b/ in the context of /u/ in fast rate of speech.

VOT Across Rate

A total of six stops were considered in three vowel contexts leading to 18 target sentences. The mean VOT values reduced systematically as the rate of speech increased for all the bilabial, dental and velar stops for both voiced and unvoiced cognates and in all the three vowel contexts (Table 1, 2 & 3). The CV combinations which had statistically significant difference between the three rates of speech on Freedman test were further analyzed using Wilcoxon's signed rank test and the results are displayed in Tables 4 and 5 for males and females respectively.

Table 4: Shows significant differences across the three rates of speech for the target CV combinations in males

Combination of stop and vowel	Rate of speech		
	Slow-Normal	Normal-Fast	Slow-Fast
/ṯu/	*	-	*
/ku/	-	*	*
/ba/	-	-	*
/bi/	-	*	*
/bu/	-	-	*
/ḏa/	-	*	*
/ḏi/	-	-	*
/ḏu/	*	-	*
/ga/	-	*	*
/gi/	-	*	*
/gu/	-	*	*

* indicates tokens which have significant difference across speech rates at p<0.05

Table 5: Shows significant differences across the three rates of speech for the target CV combinations in females

Combination of stop and vowel	Rate of speech		
	Slow-Normal	Normal-Fast	Slow-Fast
/ki/	*	*	*
/bi/	*	-	*
/bu/	*	*	*
/ḏa/	*	*	*
/ḏi/	*	*	*
/ḏu/	-	*	*
/ga/	*	*	*
/gi/	-	*	*
/gu/	-	*	*

* indicates tokens which have significant difference at p<0.05

It can be observed from Table 4 and 5 that, out of 18 target tokens, 11 in males and 9 in females have significant differences across different rates of speech. More number of voiced tokens showed significant difference for VOT across rate compared to voiceless tokens.

Another observation on comparison of tokens across rate is that there was a significant difference between slow and fast rates and also many of the tokens vary across normal and fast rates in both males and females. However, only 2 out of 11 tokens among males and 5 out of 9 tokens among females vary significantly between slow and normal rate of speech. This indicates that the VOT values reduce with increase in rate of speech from slow to fast while the differences may not be statistically significant between slow and normal rate.

Discussion

Present study had several interesting findings. Males had higher mean VOT values than females. And also the gender differences observed were present predominantly in anterior unvoiced stops (bilabials and dentals). This can be reasoned out from an aerodynamic perspective. Some studies discussed the gender differences in VOT based on the smaller vocal tract volume among females. This size difference would result in longer VOTs in females because of the additional time required to achieve the trans-glottal pressure difference for voicing to begin (Cho & Ladefoged, 1999; Docherty, 1992). An effect of this size difference would be related to the greater accuracy of articulatory movements among females (Simpson, 2001, 2002).

It was also found that mean VOT values for voiced stops were higher than their voiceless cognates in all the three vowel contexts viz. /a/ /i/ /u/ and in all the three rates of speech – slow, normal and fast. These results are consistent with the findings in other Indian languages that the VOT for voiced stops (lead VOT) is longer than the VOT of voiceless stops (lag VOT) (Savithri & Sreedevi 1991).

The results also showed that VOT values reduce with increase in rate of speech from slow to fast rate while the differences were not statistically significant from slow to normal rate. Thus, normal to fast rate had reduced VOT when compared to normal to slow rate. Similar findings were observed in English where it was found that VOT is negatively correlated with

speaking rate especially for voiceless stop consonants and is highly significant (Kessinger & Blumstein, 1998; Volatis & Miller, 1992).

The reduced VOT at fast rate of speech in the present study might be because of the reduced time difference between articulatory release and laryngeal release is in all voiceless cognates. All temporal parameters including VOT are also compromised. Earlier study by Manjunath et. al (2010) also reported that VOT values were higher at slower speaking rates and lower at faster speaking rates. They attributed these changes in VOT primarily to the changes in dynamic specifications of gesture of articulators. To conclude, it can be said that VOT varies with rate of speech and also with gender in Telugu. This finding augments our understanding on the physiology of speech production and also variation in sub phonemic features of plosives such as VOT.

==

References

Cho, T., & Ladefoged, P. (1999). Variation and universality in VOT: Evidence from 18 languages. *Journal of Phonetics*, 27, 207–229.

Docherty, G. J. (1992). *The timing of voicing in British English obstruents*. New York: Fortis

Higgins, M. B., Netsell, R., & Schulte, L. (1998). Vowel-related differences in laryngeal articulatory and phonatory function. *Journal of Speech, Language, & Hearing Research,41*, 712–724.

Hussain, S., Durrani, N., & Gul, S. (2005). Survey of Language Computing in Asia.Lahore, Pakistan: Center for Research in Urdu Language Processing, University of Computer and Emerging Sciences.

Kessinger, R. H., & Blumstein, S. E. (1998). Effects of speaking rate on voice-onset time and vowel production: Some implications for perception studies. *Journal of Phonetics, 26,* 117-128.

Kessinger, R., & Blumstein,S.(1997). Effects of speaking rate on voice onset time in Thai, French, and English. *Journal of Phonetics,25*, 143-168.

Klatt, D. (1975). Voice onset time, frication, and aspiration in word-initial consonant clusters.*Journal of Speech & Hearing Research*, *18*,686–706.

Krishnamurti, B. H. (2003). *The Dravidian Languages*. London: Cambridge University Press.

Lisker, L., & Abramson, A. (1964). A cross-language study of voicing in initial stops: Acoustical measurements. *Word*, *20*, 384–422.

Lisker, L., & Abramson, A. (1967). Some effects of context on voice onset time in English stops. *Language & Speech*, 10, 1–28.

Manjunath, N., Sneha,M.V., & Narasimhan.S.V.(2010), Variation of Voice Onset Time (VOT) in Kannada Language, *Language in India,10*,170-181.

Miller, J. L., & Baer, T. (1983). Some effects of speaking rate on the production of /b/ and /w/. *Journal of the Acoustical Society of America*, *73*, 1751-1755.

Miller,J. L., Green, K. P., & Reeves, A. (1986). Speaking rate and segments: A look at the relation between speech production and speech perception for the voicing contrast.*Phonetica*, *43*, 106-115.

Ravanan, M.P. (1996). Cross linguistic study of some temporal parameters. Dissertation submitted in part fulfillment of Masters degree in speech and hearing to the university of Mysore.

Ravishankar, K. S. (1981).VOT in children. Dissertation submitted in part fulfillment of Masters degree in Speech and Hearing to the University of Mysore.

Robb,M., Gilbert,H., & Lerman , J.(2005). Influence of gender and environmental setting on VOT. *Folia Phoniatrica and Logopaedica, 57,* 125-133.

Ryalls, J., Zipprer, A., & Baldauff, P. (1997).A preliminary investigation of the effects of gender and race on voice onset time.*Journal of Speech, Language, & Hearing Research, 40,* 642–645.

Ryalls, J., Simon, M., & Thomason, J. (2004).Voice onset time production in older Caucasian- and African–Americans.*Journal of Multilingual Communication Disorders, 2*, 61–67.

Savithri, S. R. & H. S. Sreedevi.(1991). Perceptual cues of stop consonants in Kannada.*Journal of Indian Speech & Hearing Association, 8.* 21-28

Simpson, A. (2001). Dynamic consequences of differences in male and female vocal tract dimensions.*Journal of the Acoustical Society ofAmerica, 109*, 2153–2164.

Simpson, A. (2002). Gender-specific articulatory-acoustic relations in vowel sequences.*Journal of Phonetics, 30*, 417–435.

Smith, B. (1978). Effects of place of articulation and vowel environment on voiced stop consonant production. *Glossa, 12*, 163–175.

Sreedevi, N. (2000). Acoustic Characteristics of Vowels in Kannada.UnpublishedPh.D Thesis submitted to the University of Mysore, Mysore.

Stetson, H. R. (1928). In R. D. Kent & R. Charles (Eds.).*The Acoustic Analysis of Speech.* New Delhi: A.I.T.B.S Publishers and Distributors.

Summerfield.G. A.,& Haggard.M.P., (1972). *Speech rate effects in the perception of voicing.speech synthesis andperception, psychological lab*, University of Cambridge, England.

Swartz, B. (1992). Gender differences in voice onset time.*Perceptual & Motor Skills, 75*, 983–992.

Volaitis, L., & Miller, J. (1992). Phonetic prototypes: Influence of place of articulation and speaking rate on the internal structure of voicing categories. *Journal of the Acoustical Society of America, 92*, 723–735.

Whiteside, S., Hanson, A., & Cowell, P. (2004). Hormones and temporal components of speech: Sex differences and effects of menstrual cyclicity on speech. *Neuroscience Letters, 367*, 44–47.

Whiteside, S., & Irving, C. (1997). Speaker's sex differences in voice onset time: Some preliminary findings. *Perception & Motor Skills*, *85*,459–463.

Whiteside, S., & Irving, C. (1998). Speakers' sex differences in voice onset time: A study of isolated word production. *Perceptual & Motor Skills*, *86*, 651–654.

Whiteside, S., & Marshall, J. (2001). Developmental trends in voice onset time: Some evidence for sex differences. *Phonetica*, *58*, 196–210.

==

Appendix 1

List of stimuli words used in the study

/pəllI/	/pIllI/	/pulI/
/t̪əttə/	/t̪Ittu/	/t̪ummu/
/kəkku/	/kIkku/	/kukkə/
/bədi/	/bIddə/	/buddI/
/d̪əggu/	/d̪Ittə/	/d̪uddu/
/gəddI/	/gudI/	/gIrI/

Note: The carrier phrase used is - (/Ippudu/ __________ /əne/ /pəd̪əm/ /ʧept̪ənu/)

==

Acknowledgement

Authors would like to thank Prof. S. R. Savithri, Director, AIISH, for permitting us to conduct the study. Due thanks are also rendered to all participants in the study.

MadhuSudarshan Reddy. B. M.Sc. (Speech Language Pathology)
All India Institute of Speech & Hearing
Mysore 570 006
Karnataka
India
Madhusudarshan@rocketmail.com

Mahendra Kumar.N. M.Sc (Speech Language Pathology)
All India Institute of Speech & Hearing
Mysore 570 006
Karnatala
India
mahe15kn@gmail.com

Dr. Sreedevi. N
Reader & Head
Department of Speech Language Sciences
All India Institute of Speech & Hearing
Mysore 570 006
Karnataka
India
srij_01@yahoo.co.in

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Individual Versus Society in Vijay Tendulkar's *Silence! The Court is in Session*

Manjeet

==

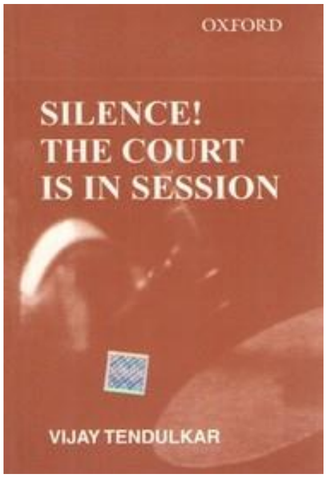

Abstract

The present paper is concerned with irresolvable conflicts between an individual and his or her society. Through the play *Silence! The Court is in Session*, Vijay Tendulkar reveals the fundamentally orthodox nature of society. The play discusses the problems of unmarried motherhood. The main character Miss Benare, who is self-determined and self-assertive, is cross- examined in the mock-court and her private life is exposed to everyone. Miss Benare is not only blamed but humiliated also by her own companions. The very men who give lectures on the dignity of women and motherhood are responsible for inflicting shame and indignity on her.

Tendulkar throws light on the inherent wickedness of human nature that neither allows anybody to be happy with life, nor endures others happiness. Through the rehearsal of the play, which is ostensibly a game, Tendulkar exposes the double standard of our society, which probes individual minds and forces its orthodoxical boundaries on individual wishes.

Keywords: Individual, Society, Patriarchal Dominance, Suppression, Orthodoxy, Culture, Assertiveness, Freedom, Self-realization.

Vijay Tendulkar – Multifaceted Creative Genius

Vijay Tendulkar is undeniably a great Indian playwright, known for his multifaceted creative genius. As a versatile and prolific Marathi writer he has authored twenty-eight full length dramas, twenty-four one act plays and eleven plays for children. Besides being an acclaimed dramatist he is well known for his literary essays, political journalism, screen and television writing. Despite his interest and involvement in different social political and literary activities, his genius finds full expression only in dramas. It is the subtle and complex nature of his plays that gives him a place of pride in the international galaxy of playwrights.

All his plays such as *Silence! The Court is in Session, The Vultures, Sukharam Binder, Ghasiram Kotwal, Encounter in Umbugland, Kamala,* and *A Friend's Story,* reflect contemporary Indian society, its problems, and its challenges. Tendulkar is an individualist and,

as such, presents the individual versus society issues. Thus, he stands for individual freedom. As Wadikar comments:

> His plays put forth several questions without providing any answer to them. The playwright seeks to present the modern man with his predicament, his challenges, his difficulties, and his complexities. The life seen around is projected as it is and the dramatist makes no effort to moralize or philosophise it.(2)

Silence! The Court is in Session

Silence! The Court is in Session, one of Tendulkar's finest dramatic works, is a play originally written in Marathi and later translated into English by Priya Adarkar. This play discusses the problem of unmarried motherhood through the conflict between an individual and society where innocence is ruthlessly crushed by cruelty. As Wadikar says in Preface to *Vijay Tendulkar*, "Tendulkar is interested in showing disharmony rather than harmony in the relationship between man and society. There is the tension between individual identity and social existence" (xiii).

Miss Benare – The Central Figure

The play *Silence! The Court is in Session* is in reality a mock trial of a simple and straight-forward school teacher Miss Benare. She is cross-examined in the court with full mockery. She is charged with infanticide and having illicit relations with a married person Professor Damle and in this way her private life is exposed. All the other characters like witness, Mr. Gopal Ponkshe, Mr. Karnik, Rokde , Samant, counsel for the defense and counsel for the crown Mr. Sukhatme and judge, Mr. Kashikar and his wife Mrs. Kashikar behave in a way of mockery.

Megha Trivedi rightly says, "Tendulkar has tried to initiate the new form by commenting on the mendacity of the social and ethical standards existing in the society" (4). Benare wanted to live a free life, free from the patriarchal dominance and the conservative norms of the society. She displays self – determination, self – assertiveness and cynicism but is also receptive to the conventional norms of integrity. Reddy and Devi compare Benare with the heroine of Shakespeare's romantic comedies, "Benare, the principal character in the play is sprightly,

rebellious and assertive …of course, Benare is a lovely spark from the thunder bolt of Tendulker. She is a new woman pleading for freedom from the social norms…" (quoted in Trivedi 4).

The Philosophical Doctrine of Determinism

This play refers to the philosophical doctrine of determinism, which is opposed to the concept of free will. *The Dictionary of World Literary Terms* defines it as, "It is a doctrine which is based on the belief that man's choice plays little or no part in determining what happens to them, since their decisions are overwhelmed by natural or social forces" (80). Man is not free to choose his mode of behavior, his way of life for these things are decided by his background, surrounding, and other things over which he has no control.

The Witnesses

Balu Rokde, Ponkshe, Karnik, and Samant appeared as witness for the trial against Benare. Samant, a village chap was forced to accept and act as the fourth witness in the play on behalf of Prof. Damle. Sukhatme suggested the theater artists to make Mis. Benare , the accused in the mock trial. Mr. Kashikar played the role of the judge, as he proclaims, "Prisoner Miss Benare, under section No. 302 of the Indian Penal Code, you have been accused of the crime of infanticide. Are you guilty or not guilty of the aforementioned crime"(Tendulkar 73).

Kashikar, Sukhatme and others formed a group to torture Leela Benare in the mock trial. She was even charged to have an illicit relationship with her maternal uncle and later with Prof. Damle.

In this context Megha Trivedi writes:

> The character of Ms. Benare reminds us of Ammu, the protagonist in *The God of Small Things* by Arundhati Roy. She is also identical to various female character presented by Shashi Deshpande and Anita Desai in their books. They have also exposed the naked realities of women suffering at the hands of the male dominating society. (6)

Wickedness of Human Nature

Tendulkar here throws light on the inherent wickedness of human nature that neither allows anybody to be happy with life, nor endures other's happiness. B. Wadikar is justified in saying,

"Benare's companions are themselves dissatisfied with life as they fail to achieve their desired aims in their lives. Sukhatme fails to be a successful lawyer; Karnik, to be a successful artist; and Ponkshe, to be a scientist" (15). All the characters except Leela Benare are the representatives of the fundamentally orthodox society.

So-called Modern Society and Vilification

Ms. Benare is disappointed by this so-called modern society. When she says, "My children are so much better than adults … There's no nonsense stuffed in their heads. They don't scratch you, till you bleed, then run away like cowards" (Tendulkar 57). Surprisingly, at the end this fake charge turns in to a verdict, in to a punishment. This very rehearsal of the mock - trial takes a serious turn as the co - actors arrange it cunningly to discuss and dissect the private life of Benare. In the so-called game, her relationship with Prof. Damle, missing member of party, which has resulted in her pregnancy, stands exposed. According to Veena Das, in her "Women Characters in the Plays of Tendulkar":

> It is important here to note that these charges became verbalized only in absence of Damle. Miss Benare was thrown in to the dock and there she remained trying to joke herself out of it, but trapped too murderously the male vultures around her, witness after witness, charge upon charge was heaped upon her, the defense lawyer was so frightened that he only asked a little mercy on her behalf. (10)

Cruel Accusations

Every member, except Samant, has something to say against the accused Benare. They all give their personal comments on life of Benare. As Mrs. Kashikar has problem with her not marring at the age of 34 and her awkward living style, "Look how loudly she laughs! How she sings, dances, cracks jokes! And wandering alone with how many men" (Tendulkar 100). She shows her concerns that there should be a limit to how freely an unmarried woman can behave with a man. These are not really, the way of living of an unmarried woman in our society. As Shailaja expresses her views in this context, "In the developmental process of culture and civilization, the natural way of life comes to an end. Biologically, and culturally too, human

beings are divided in to men and women, both of them suppress their spontaneity and loss their real joy of life" (70).

Entertainment Turns into Tragedy

The game of mock court, which started for entertainment, turns in to Benare's tragedy. Benare is totally devastated. She is also stricken with a sense of fear like a trapped animal, and has been dismembered morally and socially. While commenting on Tendulkar's play *Silence! The Court is in Session*, G.P. Deshpande asserts:

> Modernization costs of loss of individual freedom. In Freud's words, civilization comes in to being from the suppression of Eros … From conceptual point of view we think true, ideal individual freedom thrives only in the civilized world, but actually in practice, it implies that we should put up with tyranny. (qut.in Wadikar)

Cultural Distortions of Human Personality

With the march of progressive civilization, the natural way of life comes to an end. Culture distorts human personality. As a result of distortion, everyone acquires a deformed personality. The character of Mr. and Mrs. Kashikar, Ponkshe, Rokde, Sukhatme represents hypocricy and inferiority complex. One can clearly notice a conflict raised by Tendulkar between the real self and the performed self in the play. Veena Dass says, "Tendulkar digs the inner self of all characters in the play, how they present themselves and what they actually are"(10). The last speech of Mrs. Benare is skillfully constructed by Tendulkar. It echoes the irony, sorrow and lampoon present in the Indian society. She says :

> My life was a burden to me. But when you can't lose it, you realize the value of it … I taught them well! I know that life is no straight forward thing. People can be so cruel. I did n't teach any of this to those tender, young souls. I swallowed that poison, but did n't even let a drop of it touch them! I taught them beauty. I taught them purity … My private life is my own business. For what sin are they robbing me of my job, my only comfort? I'll decide what to do with myself; every one should be able to!(Tendulkar 117)

A Long Soliloquy

Arundhati Benarjee points out, “Leela Benare’s defence of herself against the onslaught of the upholders of social norms in a long soliloquy, has become famous in the history of contemporary Marathi theater”(ix). Sukhatme, the lawyer prosecutes his case against Benare, earlier when he was glorifying motherhood on the case of infanticide, now his last plea comes, “Infanticide is a dreadful act. But bringing up the child of an illegal union is certainly more horrifying. Woman bears the grave responsibility of building up the high values of society ‘Miss Benare is not fit for independence” (Tendulkar).

Nora and Benare

The judgment passed on Mss Benare seems to be absurd. She is held guilty by the court that asks the school authorities to dismiss her from the job, and further orders that the babe in her womb be destroyed. She screamed to this, “No! No! No! I won’t let you do it. I won’t let it happen” (Tendulkar 76). According to Arundhati Banerjee, “Benare’s monologue is reminiscent of Ibsen’s Nora’s declaration of independence” (40). Mrs. Kashikar does not help the helpless Miss Benare in the court inspite of being a woman. She is against Mis Benare, because she is a conventional Indian house wife who has accepted all the norms framed by the society. Megha Trivedi makes a remark, “Benare was a progressive contemporary woman, she was psychologically tortured but was still starving to search for her existence” (8).

Glaring Contrasts

The character of Benare symbolizes simplicity, innocence, and straight forwardness and the characters of her fellow-companions symbolize meanness, crookedness, and cruelty. Her tragedy reveals the fact that, in the male dominated society, woman’s innocence is punished and man’s violence goes scot-free. That is why Prof. Damle, despite the fact that he wholly disowns his responsibility is summoned merely as a witness while, “Benare remains the prime accused, principally because contemporary Indian society, with all its roots grounded firmly in reactionary ideas, cannot allow the birth of a child out of wedlock”(Wadicar 45). According to N.S. Dharan, “It is Benare’s fear of such a code that makes her crave for marriage and forces her to beg the inferior men around her, one after another to marry her’ (40). Benare is denied both, the right of

living, as she is dismissed from the job, and the right of becoming a mother, as the baby in her womb has to be destroyed, for that is the sentence passed on her.

Double Standards Exposed through the Game

Through the rehearsal of the play, which is ostensibly a game, Tendulkar exposes the double standards of our society. Her tragedy reveals that too much innocence is unpardonable even in the so – called cultured society. According to Jyoti Havnurkar, “The deeper implications of the play are to expose the way how inferior, mediocre persons – small men as Shakespeare calls them – trap superior individuals and fulfill their innate burning itch of publically denouncing them”(10). They cannot do it openly. Hence they take recourse to such subterfuges as a mock –trial. These educated civilized people become aggressive and violent against their fellow companion and entertain themselves at the cost of her honor and dignity. Benare suffers at their hands for the offence she has not committed. So she bursts out, “These are mortal remains of some cultured men of the twentieth century. See their faces, how ferocious they look! Their lips are full of lovely worn- out phrases! And their bellies are full of unsatisfied desires” (Tendulkar 117).

Blame and Humiliation Inflicted by Traditional Society

Miss Benare is not only blamed but humiliated also by her own companions. The very men who give lectures on the dignity of women and motherhood are responsible for inflicting shame and indignity on her. Benare appears to be the victim of circumstances. In the depiction of the characters such as Prof. Damle and maternal uncle of Benare, the playwright exposes the excessive sexual lust of her male – counterparts. The tragedy of Benare bears evidence to the fact that in Indian society a mistaken innocent woman becomes helpless and suffers humiliation doubly first, physically on a personal level and then mentally on a public level. One can easily notice that Tendulkar, in his play, rejects idealized portrayal of life and attains complete accuracy in realistically presenting details. “He displays disinterested objectivity and frankness in depicting life as a brutal struggle for survival. He neither praises nor blames the characters for the actions with in or without their control” (Wadikar 68).

A traditional society cannot relinquish its paralyzed values and customs. The society does not like to perceive or receive any social change. Tendulkar presents a treatment of these ugly ways of society in this play, which probes individual mind and forces its orthodox boundaries on individual wishes and tries to block the ways through which one can breathe the air of freedom. What Rousseau says of man is perfectly applicable to Indian society, "Man is born free, but everywhere he is in chains." This is so because each and every one tries his / her best to suppress others to establish power and authority.

===

Works Cited

Das, Veena Noble. "Woman Character." *New Directions in Indian Darama*. Ed. Sudhaker Pandey and Freya Burya. New Delhi: Prestige Books, 1994. Print.

Dharan, N. S. "Gyno-centrism in *Silence! The Court is in Session." The Plays of Vijay Tendulkar*. New Delhi: Creative Books,1999. 28 -50. Print.

Havnurkar, Jyoti. "Levity and Seriouness in *Silence! The Court is in Session*." *Vijay Tendulkar's Plays: An Anthology of Recent Criticism*. Ed. V. M. Madge. Deihi: Pencraft Intl., 2009. 98-106. Print.

Joseph, T. Sipley, ed. *Dictionary of World Literary Terms*. New Delhi: Doaba House, 1993. 80. Print

Tendulkar, Vijay. *Five Plays*. Trans. Priya Adarkar. New Delhi: Oxford UP, 2008. Print.

Trivedi, Megha. "*Silence! The Court is in Session*: The Quintessence of Gender Discrimination". *Indian Reivew of World Literature in English* 5.11(July 2009): 1-11. *Worldlit Online*. Web. 16 March 2012.

Wadikar, Shailja. B. *Vijay Tendulkar: A Pioneer Playwright*. New Delhi; Atlantic Pub., 2008.

Print.

==

Manjeet Research Scholar
Department of English and Foreign Languages
MDU
Rohtak
Haryana
India
Narwalmanjeet3@gmail.com

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Treatment of Love and Sex in Kamala Das's Poetry

Manju, M.A., B.Ed., M.Phil.

Kamala Das (1934-2009)

Courtesy: http://www.bookchums.com/blog-detail/guest-blogs/guest-blog-remembering-amma-kamala-das/NDEx.html

Abstract

In the history of Indian English poetry, Kamala Das is a well known, interesting and controversial poet in post-colonial era. The best thing about her poetry is the openness and the frankness which is unusual in Indian context. Her style of writing best expresses the feminine sensibility and its suppression in the male dominated society.

Our country is having a patriarchal system in society. Man is considered as the head of the family as well as owner of its members. Female is the main sufferer in patriarchal system. Man assumes himself as the owner of female's mind as well as body. Husband-wife relationship is also not an exception.

This paper focuses on husband-wife relationship as depicted in the poems of Kamala Das.

Keywords: Frustration, Unsuccessful

Kamala Das' Love Poems

Kamala Das holds a prominent place in post-colonial era. Poetry was in her blood as there were two poets in her family: her mother and maternal uncle. Kamala Das being a bilingual writer writes in two languages, English and Malayalam. Her poetic output in English is thin. It consists of three slender volumes: *Summer in Calcutta* 1965, *The Descendants* 1967 and *The Old Playhouse and other poems*. Most of the poems from her two volumes *The Decendants* and *The Old Playhouse and other poems* are love poems.

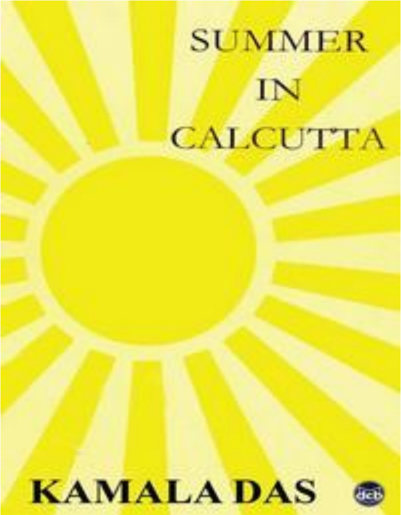

It's not easy to describe each and every love poem of Kamala Das. But with the help of a few well known creations of Kamala Das, namely, "An Introduction", "Glass", "The Suicide", "The Old playhouse", and "Composition", an attempt is made to show the treatment of love and sex in her poetry.

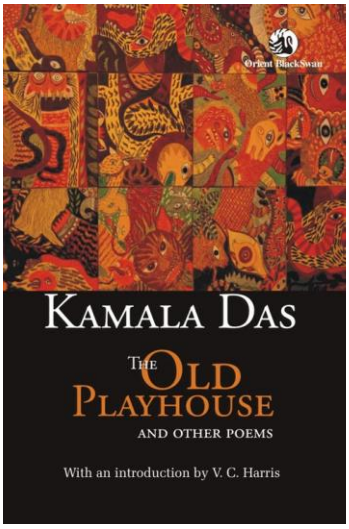

Kamala's Woman

Kamala's woman in "An Introduction" is only sixteen when she gets married. Traditionally, a married man thinks that his wife is a sexual object and wants to make love with her, irrespective of her age as shown in the following lines:

When I asked for love when not knowing what else to ask
For, he drew a youth of sixteen into the
Bedroom and closed the door. He did not beat me
But my sad woman-body felt so beaten.

(Das.12)

Love and Lust Faced by Kamala's Woman

In "Composition" the woman talks about her relationship with her husband during early days of marriage:

When I got married
my husband said
you may have freedom
as much as you want.

(Das.77, 78)

Husband gives the woman freedom but what kind of freedom, he has not stated. Though he gives freedom to his wife, this does not apply to the sexual context as he is rude with his wife during sex. The woman reveals this through the poem entitled "Glass":

He drew me to him rudely with a lover's haste,

an armful of splinters, designed to hurt and pregnant

with pain

(Das.103)

Woman's Questions

In "Composition" the woman asks her husband

I asked my husband,

am I hetero

am I lesbian

or am I just plain frigid

(Das.78)

These types of questions may arise naturally in a woman's mind when her husband neither loves her nor has any concern regarding her desires. Although a husband remains unconcerned about his wife's feelings, he expects her to be happy all the time.

Pretend to be Happy

In "The Suicide" following lines represent this:

I must pose,

I must pretend,

I must act the role,

Of happy woman,

Happy wife.

(Das.28)

To look happy, a wife has to pose and pretend only to make her husband happy. She has to act in order to get the look of a happy wife. She has to wear a mask of happiness. For an Indian wife, her husband is her whole life, but for man she is only a part of his life.

The Shrewd Nature of a Husband

A husband's shrewd nature is depicted in the poem "The Suicide". The woman tells that it is easier to hold sea than her husband:

Holding you is easy

Clutching at moving water,

I tell you, Sea,

This is easy,

But to hold him for half a day

Was a difficult task.

It required drinks

To hold him down,

To make him love.

But when he did love,

Believe me,

All I could do was sob like a fool

(Das. 30)

In this picture, we see that the woman's husband is so harsh natured that the woman has to use alcoholic drinks to make him available for making love. Wife toils for mutual understanding but she remains unsuccessful.

Problems and Failures

Woman reveals her problems and failures in the poem entitled "The Oldplayhouse":

I come to you but to learn

What I was and by learning....

..............all its light put out

(Das.100)

Unable to Establish Self-identity

The wife's longing to realize about self remain unfulfilled. She only comes to know about man's lust. The monstrous ego of husband wouldn't allow him to treat the woman in any other fashion than as a wife. The only duty of wife is to look after his needs and obey him. She loses her will and reasoning ability. She becomes a dwarf and just mumbles incoherently. She says she can no more sing or dance. She compares her mind with an old playhouse with "lights put out" as she also has no new ideas.

As K.R.S. Iyenger points out, the subject of her poetry is, "Love is crucified in sex; the sex defiles itself again and again." (K.R.S.Iyenger, 1983:677)

Wants to Be Dead

In a poem titled "The Suicide", the wife is so frustrated that she wants to be dead on not getting true love from her husband.

O, Sea I am fed up

I want to be simple

I want to be loved

And

If love is not to be had,

I want to be dead, just dead.

(Das.28)

The wife is fed up with her husband's unemotional love-making. She only wants to be loved and she said that if she will not get true love for which she hungered for, she wants to become dead, i.e., to take her life out.

Unending Concern and Love for Husband

Though the woman shows courage to die, she is also afraid to disobey her husband because she doesn't want to hurt him due to her concern for him as shown in these lines:

I have enough courage to die,

But not enough.

Not enough to disobey him,

Who said not to die

And hurt that certain way.

(Das.28)

The husband is not concerned with the woman emotionally but he has asked her not to die because he has realised that living without a wife is terrible and he is still young. So he asks the woman to leave the thought of dying.

Love and Comfort in Extra-marital Love

Later in her married life the woman meets a man who shows concern for her which she doesn't receive from her husband. She starts seeking love and comfort in an extra-marital relationship as shown in these lines from "An Introduction":

Later, I met a man. Loved him. Call him.

not by any name, he is every man who wants his

woman, just as I am every woman who seeks love.

(Das.13)

According to Devindra Kohli (1975), "[W] hen Kamala Das speaks for love outside marriage she is not really propagating adultery and infidelity, but merely searching for a relationship which gives both love and security" (27).

Mutual Adjustment

When the woman remains unsuccessful in extra-marital relationship she changes her mind from the search for love to a search for mutual adjustment, as in "Composition".

It may be

that in my heart

I have replaced love with guilt

and discovered

that both love and hate are

involvements.

(Das.77)

Both love and hate are involved in the discovery of love in extra- marital relationship, "love" because the woman is in search of it, and "hate" because her search fails. The woman feels guilty of her extra- marital relationship.

To Conclude

Kamala Das's approach to the theme of love is original which defines the complexity of man-woman relationship. Her depiction of love experience does not revolve around the traditional frame of womanhood but it revolves around the agony of a woman who remains unsuccessful in getting love from her husband through physical relationship. The woman as portrayed seeks sexual-spiritual fulfilment in extra marital relationship also but remains unsuccessful.

==

References

- Raveendran, P.P. . "The Best of Kamala Das".Kozhikode, Keralam: Bodhi Publishing House, 1991.
- Kohli,Devindra. "Passionate Sincerity in Indian Poetry in English."The Journal of Commonwealth Literature IX.1(1974):20-34.

- Iyengar , K.R.S., Indian Writing in English, New Delhi: Sterling Publishers, 1983.

Manju, M.A., B.Ed., M.Phil.
Visiting Faculty
Delhi College of Arts and Commerce
New Delhi India
manju.chhikara10@gmail.com

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Stages of Dance during Chola Period

Miss Mythilie Arulaiah, M.Phil.

==

Introduction

During the Sangam period dances were performed in many places, for example, under the shadow of Vengai and Kaanchi trees, atop the mountains, on streets, in sandy places, on the stages at festivals, stages in the villages, in awnings decorated for the kings and on prestigious stages. During the Post-Sangam period 'Arangam' (stage), after the careful selection of land for it, was constructed maintaining the measurement and structure prescribed by the authors of books of sculpture. Performances were staged as specified by the authors of works on dance. The places in which dances were performed during the Pallava and Paandiya period were called 'Ambalam' and 'Arangam'. Stages were constructed to accommodate hundreds of audience. Dance performances were presented by performing ladies according to the norms of dance with

five types of teachers of dance among the audience. Temples too became the stages of dance similar to the street-stages, festival stages and stages in the palaces.

Though the stages before the Chola period were of different variety, we could conclude that the stages similar to that of Pallava stages evolved into the stages of various designs in Chola period.

Temples Became the Centres of Art Development

The total number of temples multiplied during the Chola period. The art forms which gained prominence inside the temples commenced to prosper. Temples were the centres of art development. They were constructed with various structural attachments like Thirumanchana maNdapam (hall for bathing the stature of God), Thiruvolakka maNdapam (congregation hall), ThirukkaavaNam and Niruththa maNdapam (hall of dance). A statement of Ira.Kalaikovan (2003) which reads as "stone inscriptions prove that all the maNdapas of temples, except Thirumanchana maNdapam, were used as stages by the dance composers and dancers" depicts the influence temples had on the stages during Chola period, the high status they enjoyed during that time, the ways of maintenance of their purity and the reverence given to them (p.174).

Chola Support for Dance

All the Chola Kings, who were Saivite devotees, patronized the dance desired by Lord Thillai Natarajan. They founded many cultural institutions consisting dancing ladies and others by granting donations. Undoubtedly temples became the centres of growth for dance. As the number of performances of dance and forms of Koothus increased and since the Chola Kings had high level commitment for dance, it would have been essential for having many stages at that time.

Therefore it would be appropriate to examine the different types of stages of dance during the Chola period under the categories of Niruththa maNdapas (hall of Niruththa) , Sathursaalais (halls of dance), Naadakasaalai (halls of plays), ThirukkaavaNam, Thiruvolakka maNdapam (congregation hall), Arangam and Ampalam.

Niruththa MaNdapam

Messages on several Niruththa maNdapas are available in the epigraphs at Chola temples in Tamilnadu. “Some of these Niruththa maNdapas were called Sathirsaalai and Nadakasaalai” (Kalaikovan.Ira,2003, p.174). Another epigraph reads as “… Ilankeswara Thevan constructed a niruththa maNdapam at Virinchipuram Maarkkasakaayeswarar Temple” (ARE 1939-40:1192). Another one depicts that“a Niruththa maNdapam was constructed during the thirteenth year of the rule of King Rajarajan I at Naankupattimadaththu temple” (ARE 1914-399). A Chola epigraph at Kuraiyoor Swarnapureeswarar temple explicates that Rajaraja Kovalaraayan constructed the temple with stone and completed it with Thirumanchana maNdapam and Niruththa maNdapam. Panguni festival was celebrated at an extravagant scale in this temple.

Another epigraph reads as “a village named UkaLoork Koottaththu Thirugnaanasampanthanallur was donated to meet the expenses of music and dance performances conducted and for the expenses of poojas during this festival” (ARE 1918:93-94). We could infer from this statement that the dances were performed at the niruththa maNdapas of this temple and these niruththa maNdapas were catering as the stages for dance performances. Thiruvaakkeeswaramudaiya nayanaar temple in Veloor also had niruththa maNdapam. This is known by an “epigraph which proves that the niruththa maNdapa was constructed by Asoornaattu Soundariya Cholapura Thiththan”(ARE. 1919:108). There were two niruththa maNdapas at Parvathakireeswarar temple at Kunraadarkovil. One of them was built by a government official called Cholanaadaazhvaan. This temple is a rock temple which has many maNdapas, existing to date, in front of it and on its right. As the inscription about the niruththa maNdapas is on the northern wall of the hall which is in front of the rock temple, we could assume that this particular maNdapa is one of the two niruththa maNdapas. There is ample space for dance among the pillars of this maNdapa. The other is a big hall that provides huge space for dancing. We could infer that dances were performed in these maNdapas from the inscription that reads as “there were ladies of dance at this temple and they served God with their dance performances” (ARE. 1914:357).

There was a niruththa maNdapa at the Mahaalingaswamy temple at Thiruvidaimaruthoor during the reign of King Vikkramachola. There were twenty chandeliers consisting of eight lamps and two set of sash-lamps consisting of hundred and twenty lamps. Epigraphs on stones depict that there were similar lamps at the niruththa maNdapas and they substantiate that the

niruththa maNdapas were brightly illuminated by numerous lamps. In addition to this there was another stone inscription that proves the existence of many Thalaikkoliyar (leading dancers/ choreographers) and Pathiyilar (women appointed to serve God with dance).

We could conclude, by synthesizing the data of these two inscriptions, that the niruththa maNdapas of Thiruvidaimaruthoor temple served as stages of performances of music and dance. There is a niruththa maNdapa which was built during the Chola period, existing to date, at an ancient and prestigious Sivan temple in AkaNda Nallur which was called AraiyaNi Nallur earlier.

Therefore it is brought to the limelight by these inscriptions that the temples, constructed by the Chola kings incorporating the unique qualities of architecture, mostly consisted of niruththa maNdapas.

Sections of Bharathanatya and Origin of the Word 'Niruththa'

Niruththa, Niruththya and Natya are three sections of Barathanatya. The 'Niruththya' is a word closely related to Natya. Niruththobasaara, i.e., worshiping God by offering dance, is one of the sixteen honours offered to God. Therefore it is obvious that the word Niruththa is closely related to dance and the maNdapa in which the Niruththa was offered was called Niruththa maNdapa. We can infer from the stone inscriptions that the Niruththa maNdapa was one of the dance stages during the Chola period.

Sathur Saalai (Hall of Sathur)

There was a hall named Rajendran Sathursaalai at SheNpakeswarar temple in Naththam. Members of Samvathsara board of Nikarilichchola Sathurvethi Mangalam held board meetings in this hall and had discussions about the activities of the village. Members of Saaththanoor board met at a similar hall at Komuktheeswarar temple in ThiruvaavaduthuRai and announced, on behalf of the templar, a land for the requirements of Niruththya. "Kumaran SrikaNdan who had SaakkaikkaaNi in Saaththanoor donated this Niruththyapokam land for performing seven portions of Aariyakkooththu" (ARE. 1912:262, 1925:120).

Only two Sathursaalais at SheNpakeswarar temple and Komuktheeswarar were mentioned in the epigraphs during the reigns of King Rajarajan I and King Rajendran I. Initially the word 'Sathir' was used to refer to dance. Therefore the word Sathur should be considered as a variant of the word Sathir. Sathir is dancing to the rhythmic words (Jathi). V.K.P. Suntharam has explained the root of this word by referring to a Thevaram of Thirugnanasampanthar.

"… sathivazhi varuvathOr sathiré " (Sathi / Dance evolving from Jathi)

V.K.P. Suntharam says (2004) "here Sathi refers to the Jathis (word-constructed by drum-beats) like 'thaa thee thakathinathOm. Sathir is dancing to the Jathis. Thirugnanasampanthar's line 'Dance evolving from Jathi' seems to explain the word Sathir"(p.271). Sri AandaL (885 AD), who was a successor of Thirugnaana Sampanthar, too referred to Sathir in her Naachchiyaar Thirumozhi. When she sang, she uttered,

'…Sathiri ILa mangaiyar thaam vanthu ethir kolla…'

(…welcomed by young ladies of Sathir…) .

"What is notable here is that she used the word Sathir to refer to dance"(Aazhvarkal, 1959, p.101) Therefore it is clear that the Sathursaalais at Naththam SheNpakeswarar temple and ThiruvaavaduthuRai Komuktheswarar temple were Sathirsalai (halls of Sathir) and they were the places for performing dances. Therefore we could conclude that Sathirsalai was a type of stages of dances during the Chola period.

Natakasaalai (Hall of Plays)

There were many stages for dance which were called Natakasaalai. Two epigraphs declare that there was a stage called 'Naanaavitha Natakasaalai' (hall of Miscellaneous Plays) in ThiruvaavaduthuRai. One of those epigraphs elaborates "the actions taken for the maintenance of the particular Natakasaalai" (ARE 1925:152).

Thiruvathikai Veerattaanam has the architecture designs similar to the temples of the Pallava period. Dances were performed by Devaradiyaar (Devdasis) and Pathiyilaars in the hall of hundred pillars of this temple. "…Pathiyilar shall dance if the screen was lifted earlier and Devaradiyar shall dance if the screen is lifted afterwards at an occasion when Kooththar and

Nayagar, who were unapproachable to the Mudaliyar of the Hall of Hundred Pillars, appeared in the hall at Thiruveerattaanamudiaya Naayanaar temple" (SII 8:333). This affirms the truth that the halls of hundred pillars and halls of thousand pillars were used as the stages of dances those days.

There was a hall of plays at the Mahaalingaswamy temple at Thiruvidaimaruthoor during the period of King Paranthakan I. There were chandeliers of oil lamps and sash-lamps at this hall of plays. The epigraphs at this temple depict that there were numerous Thalaikkoliyar and Pathiyilar in this temple. It is clearly proved by this information that there dance and music performances were held daily at the hall of plays at Thiruvidaimaruthoor temple.

There was a hall of plays named "Azhakiya Paandiyan Koodam" at Somanaatheeswara temple, Aaththoor, Thirunelvely. An inscription at this temple illustrates that "Shaanthik kooththu had been performed there since long ago and this place had been renovated during the period of Sripallava Pandiyan and Devadaasi ThirumenipiriyaathaL of this temple was given two huge lands for performing plays on any day during the AavaNi festival" (ARE 1929-30: 439, 444).

It is proved that these halls of plays also catered as the stages of dances of Devadasis. We are able to deduce that there were many dance performances in the temples under the patronage of the Kings and the repertoires were performed in the illuminations of lamp lights. These halls of dances were depicted in literature as 'hall of plays in which ladies like young peacocks performing nice dances…', '…place where ladies of golden bangles perform plays' and 'place where plays are performed by talented ladies wearing various jewels'. All these evidences prove that the halls of plays were used as stages of dance as well, during the Chola period.

ThirukkaavaNam

Many of the temples in Chola period had ThirukkaavaNams. Epigraphs prove that ThirukkaavaNams too have catered to needs of the dance performances. "The maNdapas of Devadasis at Thiruvaaroor Thiyaagarajaswamy temple were called 'Devadasi ThirukkaavaNam' during Chola period" (Kalaikkovan.Ira, 2003 , p.213). When God Siva came to this hall,

Poonkoyil Naayagath Thalaikkoli, one of the Pathiyilars, performed a dance repertoire. "Another person called Poonkoyil Nambi wrote songs entitled 'VeeraNukka Vijayam' about the servants of God" (Kalaikkovan.Ira, 2003, p.179). This proves that Poonkoyil Nambi had the talents of dancing and singing. An inscription says that "God Veethividankaswamy of this temple came to the hall of Devadasis and watched the dance performance of PukkaththuRai Vallapath Thalaikkoli ,one of the Pathiyilars of this temple" (Kalaikkovan.Ira, 2003, p.180). Statue of Veethividankaswamy was brought to the ThirukkaavaNam and was placed on the throne on a Sunday in the month of Chiththirai by the Templar for the specially celebrated Chathayam festival. One of the Pathiyilars, depending on the templar, called 'Thiyaaka Vinothath Thalaikoli' performed in the presence of God Thiyaagarajaswamy. These three inscriptions show that Thalaikoliyars from Pathiyilaars were special people who had the privilege of dancing in front of God. Therefore the epigraphs help us to conclude that the ThirukkaavaNams of Devadasis at Thiruvaaroor were catering to the dance and music performances during the Chola period, artists excelled in their performing arts were honoured in front of the God there and ThirukkaavaNam was not only a place for music and dance but also for the God to appear before the congregation and shower blessings to devotees.

Thiruvolakka MaNdapam (Congregation Hall)

Thirovolakka maNdapas of Aathipooreeswarar temple at Thiruvottiyoor exist to date. One of them was known as Rajarajan maNdapa those days. During the AavaNi festivals God appeared before the congregation in the Thiruvolakka maNdapa and dance repertoires and music recitals were performed in front of God. Epigraphs prove that even the Chola Emperors came to the Thiruvolakka maNdapa to watch the dances of introvert nature and kooththus of fun. "There was a Thiruvolakka maNdapa at ThirukkaaRaayil temple. This was built during the twenty seventh year of the reign of King Rajarajan I. Only the pillars of the maNdapa remain to date" (Tharumapura Aatheenam. 1957, pp.9,67). Epigraphs on the pillars of the Thiruvolakka maNdapa show that the maNdapa was serving as Niruththa maNdapa at Selam Sukavaneswarar temple and it was built by mountain people of Malai maNdapa" (SII, 4:144).

There was a Thiruvolakka maNdapa at Kanchipuram Mayaanamudaiyaar temple. There were music and dance performances during the festivals. There were special poojas on the days

of full moon and new moon in the month of Maasi (February). It is clearly depicted by the epigraphs that during the festival seasons the statue of God Siva was brought before the congregation and was placed in the Thiruvolakka maNdapa. Pathiyilars and Devadasis performed dance repertoires and Gandharvas (devotional singers) presented music in that occasion. It is clear that the Kings too assembled in these Thiruvolakka maNdapas to watch music and dance performances when such performances were on stage. All these messages help to deduce that the Thiruvolakka maNdapas too served as the stages of dance.

Arangam (Stage)

Some of the temples constructed by Chola Kings had stages and mandapas with stages for the purpose of conducting music and for dance performances. A stone inscription belonging to the period of King Paranthakan illuminates that there were performances of kooththus and music at Kothandaraameswarar temple in Thondaimaanaadu and it tells further about a carpenter who repaired the stage. “This Arangam is a stage built for kooththu and for singing” (SII, 8:529). There were Thiruvaadarangu (stage of holy dance) and Niruththa maNdapa at Vaithyanathaswamy temple in Thirumazhpaadi. An epigraph proves that this maNdapa, which was in a damaged condition during King Kuloththunga III, was “renovated by Ethirili Chola Mooventha VeLaar” (ARE. 1920-99). We are able to deduce from these that the stages were renovated for uninterrupted performances of dances.

An epigraph found in the Senchadainaatheswara temple at Thirumaal Ukanthan Fort tells about an agreement between Srirudras and dancing ladies of the temple. This epigraph speaks of the privileges given to the dancing ladies and their heirs and it calls those ladies as ‘Thiruvarangiruntha PeNdukaL’ (women of holy stages). Therefore we are enlightened that there was a stage in this temple. Another epigraph reports that “there was holy stage in ThirunedungkaLam Sivan temple and it was built by King VallaLa Thevar” (ARE. 1931: 32, 52).

It would be appropriate to note that the literature of Chola period referred to the dance stages as ‘Arangu’ and the dancing ladies as ‘Arangak KooththikaL’. Another epigraph, belonging to the year 1446 A.D. at Ponnamaraavathy Sunthararaasa Perumal temple, is in the form of a poem and it speaks greatly of the dance performance of a dancing woman called Emperumaan AdiyaaL Seeranga Naachchi as follows,

"… arangeRi avai mathikka aadinaaLe" (IPS. 781)

(danced on stage gaining the respect of the audience). Thus, this inscription also proves that there were dance stages in the temples and there were dancers who had the talents of performance that were respected by the audience.

It is obvious that the stages built in the temples of Chola period had dance and music performances, the damaged stages were renovated for the continuation of dance performances and they catered to the performances of dancers who gained great respect from the audience. All these information prove that the Arangams served as the important places where dance repertoires were presented during the Chola period.

Ambalam

A line from Seevakasinthaamani refers to dancing Ambalam and it depicts that the Ambalams were also utilized to perform dances. The authors of ThirumuRais began calling Siva, the Lord of dance, as 'Ambalak Kooththan', and Thillai, where he performs dance, as 'Thillaiambalam'. This helps to infer that the Ambalam is a place for dance and it is related to devotional dancing. During the latter part of Chola reign the worship of the God Siva, the Lord of dance, gained precedence. Thillai Ponnambalavan, the maestro of dance, became the God of the clan of the Chola Kings. It was a Chola King who covered the roof with golden tiles. Chola epigraphs enlighten us that not only the place of dance of Siva, the dance-maestro, but also the places of performance of dancing ladies in Chola period were called Ambalam. Therefore it could be concluded that the Ambalams too served as stages of dance during the Chola period.

Another early Chola period epigraph, which was found deformed in a Vishnu temple, reads as "the board has donated lands to maintain an Ambalam that existed in the village" (ARE. 1937: 38, 387). A rock inscription, near Thimichchoor Sivan temple belonging to the reign of Aathiththa Karikaalan, indicates that there was an Ambalam in the village and land was donated to illuminate it with oil lamps. An epigraph of King Rajarajan I, found in Punkanoor Sivan temple, declares that Ponnaiyan, son of Thiruvaroor Adikal, had built an Ambalam named 'VeeraChola' and granted lands to the temple to illuminate the Ambalam with oil lamps. "Mummudich Cholan Perambalam was built at the Valampuranaathar temple in Melap

Perumpallam" (ARE. 1940-41:9). Therefore we conclude that the halls, which were called Ambalams during the Chola period, were also catering to the needs of dance performances of dancing ladies.

Conclusion

Chola period was the golden era of the evolution of art forms in the history of Tamils. During this time, dance too had its unique growth. As dance is a performing art, it should definitely have a space to accommodate its audience. Such space was called Arangam (stage). Arangu is very important for any dance repertoire that was performed in any time of the history. These Arangus were differently designed according to the socioeconomic conditions of the society. Thus the Arangu of the Chola period could be considered to be of seven categories mentioned above.

As the number of dance performances increased during the Chola period, it would have been essential to have stages of dance. While PaaNars, Pidaarars, and Kaantharvars sang songs on these stages, Pathiyilaar, ThaLiyilaar, Thevaradiyaar, and ThaLichcheri women danced to those songs. Thus we assume that the dances were performed to their songs. There were performances of ladies dancing to the music of Veena, Flute, and Drums like Udukkai and MaththaLam. Therefore the dance stages of Chola period was a whole one with dancing ladies, musicians and artists of drums.

From the messages which show that there were lamps lit during the night in these stages of dances, we could conclude that the dance repertoires were presented day and night. The Chola Kings were present in those stages to enjoy the music and dance performances. The stages of Chola period were prestigious as they had even the Kings among its audience. As the halls of hundred pillars and thousand pillars were utilized as stages, those stages could be considered beautiful ones with a system of using screens as mentioned earlier.

==

Reference

Aazhvarkal. (1959). *Naalaayira Pirapantham*. Chennai, India. Thirumagal Vilaasa.

Archaeological Survey of Indi. 1885-1993-94 Annual Reports on Indian Epigraphy, New Delhi, India: Author

Archaeological Survey of India.(1986) South Indian Inscriptions.Mysore, India. Author.

Kalaikkovan.Ira.(2003). SoLar Kaalaththil Aadatkalai. Chennai, India: Alamu Pathippakam.

Pudukkottai (Princely State).(1929). *Inscriptions (texts) of the Pudukkottai State*. Pudukkottai, India: Author

Suntharam.V.K.P.(2004) *Thamizhisaik Kalaikkazhanchiyam*. Volume II. Thiruchi, India. Barathidhasan University.

Tharumapura Aatheenam. (1957). *Panniru ThirumuRai* (Vol.II).India: Author.

==

Miss. Mythilie Arulaiah, M.Phil.
Senior Lecturer in Dance
Department of Dance
University of Jaffna
Jaffna 40000
Sri Lanka
maithiliaruliah@gmail.com

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Phonology of Rongmei

Pauthang Haokip

==

Abstract

The paper presents a preliminary analysis of the phonology of Rongmei, a Tibeto-Burman language of Northeast India. Rongmei is reported to have at least three geographical dialects: Tamenglong dialect, Imphal dialect and Cachar dialect. The data for the present analysis is collected in and around Silchar town, the main trade centre for three districts of Cachar, Hilakandi and Karimganj districts of southern Assam. This paper discusses the segmental phonology of Rongmei, the syllable structure and the tones of Rongmei.

Keywords: Phonology, Rongmei, Zeme, Tibeto-Burman language

1. Introduction

The paper attempts to present the phonology of Rongmei (a.k.a Kabui or Kapwi by the *Linguistic Survey of India*, hereafter referred to as *LSI* in short) spoken in Barak Valley of Southern Assam (see map 1. below). Ever since the publication of *LSI* in (1903), Rongmei along with other Liangmai and Zemei has been treated as belonging to the Naga subgroup of the Tibeto-Burman family. But of late, Burling (2005) has strongly argued about the validity of the term 'Naga' forming a separate coherent subgroup within the Tibeto-Burman family and chooses to call them under different geographical names.

Thus, Burling grouped together Rongmei, Liangmai and Zeme under the separate Zeme group. The number of Rongmei speakers in Cachar by the time of *LSI* was estimated to be around 3,073. By now the number of Rongmei speakers in Barak Valley might have doubled, but it difficult to get reliable sources to ascertain the exact number of speakers.

Rongmei is reported to have at least three geographical dialects: Tamenglong dialect, Imphal dialect and Cachar dialect. The data for the present analysis is collected in and around Silchar town, the main trade centre for three districts of Cachar, Hilakandi and Karimganj districts of southern Assam. These three districts are collectively referred to as Barak valley after the name of principal river 'Barak' which has its origin somewhere in Tamenglong district of Manipur and flows into Cachar district of Assam before it enters the Sylhet province of Bangladesh. The intense contact which existed between the Rongmei and a local variety of Bengali *Sylheti* for many decades might have influenced the language to a considerable extent. Thus, it is not surprising to find many lexical items which are borrowed from

Bengali.

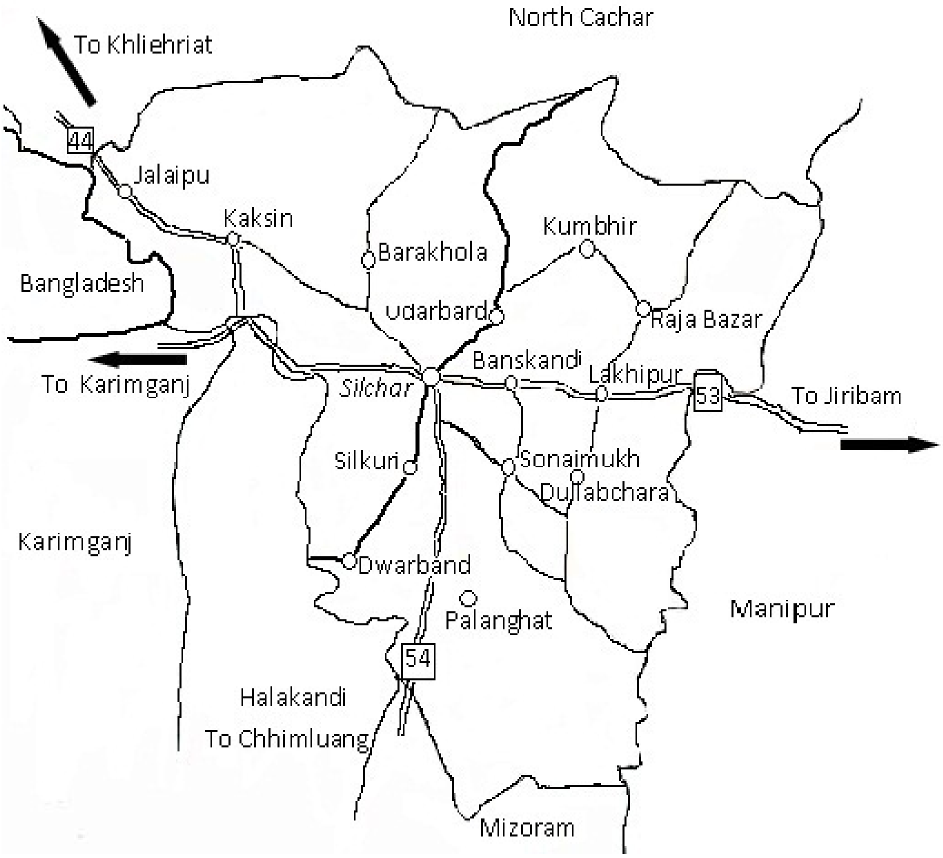

Map 1. Barak valley and surrounding states

Rongmei is taught in Manipur and Nagaland up to primary level, but not in Assam. Most Rongmei children go to English medium schools although Bengali medium schools are well spread throughout the region. Most elderly people can read and write Bengali written in Bengali script. The *LSI* gave a very imperfect account of the grammar of Rongmei along with a specimen and wordlists collected by Babu Bisharup Singh. But, a section on the phonology of the language has not been discussed. Since then, no linguist has ever attempted to describe the language until an amateur practitioner and a priest Fr. Francis who learnt the language during his stay in Tamenlong district of Manipur published the first dictionary *The Anglo-Rongmei Dictionary* based on the Tamenglong dialect.

This article is arranged as follows: section 2 discusses the segmental phonology of Rongmei consonants and vowels. Section 3

discusses the syllable structure. Section 4 discusses the lexical tones of Rongmei. The last section discusses the conclusion and findings of the Rongmei phonology in a nutshell.

2. Segmental phonology

2.1. Consonant[1]

The distinctive consonants that can occur as onset and coda are shown in Table 1.

	onset consonants			coda consonants		
voiceless unaspirated stops	p	t	k	p	t	k
voiceless aspirated stops	p^h	t^h	k^h			
voiced stops	b	d	g			
voiceless affricate		ts				
voiceless fricative		s	h			
voiced fricative		z				
nasals	m	n	ŋ	m	n	ŋ
rhotic		r				
lateral		l				
semi-vowel				w	j	

Table 1. Consonant phonemes of Rongmei

Rongmei has a total of 20 consonants of which 18 appear as syllable onsets, while 8 appear as codas. The horizontal rows represent the manner of articulation, while the vertical columns refer to the place of articulation, i.e. labial, alveolar and velar. Three series of stops, voiceless unaspirated, voiceless aspirated and voiced unaspirated appear at bilabial, alveolar and velar positions. In addition to its stops, Rongmei has one voiceless unaspirated affricate, symbolized here as *ts*. An expectation of symmetry leads one to look for an aspirated affricate as well, but there is none. Three fricatives

[1] Yashawanta & N. Singh (2012 treat the voiceless alveolar affricate /ts/ as palatal stop /c/. They also treat the alveolar fricative /s/ as palatal fricative, but employ the symbol /s/.

appear at alveolar and glottal positions. One lateral and one rhotic each appear in alveolar place of articulation. Three nasal consonants can also occur in bilabial, alveolar and velar positions.

2.1.1. Consonants and their allophones

Few allophonic variations have been noticed. The phoneme /p/ or /pʰ/ is sometimes pronounced as [f] in onset position by Rongmei speakers residing in Ziribam. All the voiceless unaspirated stops are unreleased when they occur as syllable codas. Lastly, the phonemes /s/ and /z/ are realized as [ʃ] and [ʒ] before [i].

2.1.2. Onset consonants

Stops

The contrast between voiceless unaspirated stops are shown in (1) with the help of minimal pairs.

unaspirated stops

(1) a. /p-/ pàːj 'bow'
b. /t-/ tàːj 'harvest'
c. /k-/ kàːj 'house'

The contrast between voiceless aspirated stops are shown in (2) with the help of minimal pairs.

aspirated

(2) a. /pʰ-/ pʰàːj 'available'
b. /tʰ-/ tʰàːj 'know'
c. /kʰ-/ kʰàːj 'venom'

Rongmei also contrasts voiceless unaspirated, voiceless aspirated and voiced stops at bilabial, alveolar and velar place of articulation as shown in (3), (4) and (5) below.

bilabial

(3) a. /p-/ pàk 'running'
b. /pʰ-/ pʰàk 'blast'
c. /b-/ bàk 'breaking'

alveolar

(4) c. /t-/tù 'eat'

d. /t^h-/ t^{h}ù 'steaming'

e. /d-/ dùk 'far/madness'

velar

(5) e. /k-/ kwàk 'forgive'

g. /k^h-/ k^{h}wàk 'peal'

h. /g-/ gwàk 'pig'

Nasals

The three nasals of Rongmei are illustrated with the help of minimal pairs in (6) below.

(6) a.	/m-/	màŋ	'dream	màːj	'fire'	mjàn	'insert'
b.	/n/	nàŋ	'you'	nàːj	'to have'	njàn	'late'
c.	/ŋ/	ŋàn	'lean'	ŋêj	'thatch'	ŋjàn	'hoof'

Fricative and affricate

There are no palatal stops or palatal fricatives in Rongmei. There is a single affricate /ts/ which some speakers palatalize it as /tʃ/ as in *tsànàːj ~tʃànàːj* 'seven'. We write /ts/, which is the most commonly recorded. Although, Rongmei does not have /f/, and its equivalent voiced counterpart /v/, it does have /s/ and its voiced equivalent /z/ in addition to voiceless glottal fricative /h/. The contrast between the fricatives at different places of articulation is provided with the help of minimal pair in (7), (8) and (9) below.

Alveolar fricatives

(7) a. /s/ sèŋ 'tall'

b. /z/ zèŋ 'slow'

Alveolar and glottal fricatives

(8) c. /z/ zàŋ 'drink'

d. /h/ hàŋ 'around'

(9) e. /s/ sjàn 'money'

f. /h/ hjàn 'surplus'

Lateral and rhotic

Rongmei has one lateral and one rhotic each at the alveolar place of articulation only in onset position. The contrast between the two is shown below with the help of minimal pairs.

(10) a. /r/ ràm 'land' rwàːj 'bird'
b. /l/ làn 'property' lwàːj 'finish'

2.1.3. Coda consonants

As shown in table 1. The coda may consist of the stops *p, t, k,* nasals *m, n, ŋ* and semi-vowel *w* and *j*. The contrast for *w* and *j* is not found in coda position. See section 2.2.2. for the discussion on why the glides *w* and *j* are treated as coda consonants. The phonemic status of the voiceless unaspirated stops and nasals can be further established in coda position with minimal pairs as in (11) and (12) below.

<u>Stops coda</u>

(11) a. /p-/ zìp 'sleep' làp 'cutting chilies into half'
b. /-t/ zìt 'in a flash' làt 'word'
c. /-k/ zìk 'tender shoot' làk 'tire/fatigue'

<u>Nasal coda</u>

(12) d. /-m/ ràm 'land/area'
e. /-n/ ràn 'better'
f. /-ŋ/ ràŋ 'shock'

2.2. The vowel[2] system

[2] The inventory of vowel phonemes adopted here differs from that of Jashawant and Naor Singh (2012:156) in that they include schwa *ə* as one of the vowels in their inventory and contrasted it with *i* in words *ni* 'wish' and *nə* 'near' in support of their claim. The contrast between schwa *ə* and low central unrounded vowel *a* is not found in my data.

Rongmei can be described as having five monophthongs vowels as shown in Table 2.

i		u
e		o
	a	

Table 2. Rongmei vowels

The Rongmei vowel phonemes may be described in phonetic terms as follows.

/i/	Close, front, unrounded vowel	[i]
/u/	Close, back, rounded vowel	[u]
/e/	Close-mid, front, unrounded vowel	[ɛ]
/o/	Close-mid, back, rounded vowel	[ɔ]
/a/	Open, central, unrounded vowel	[a]

The close-mid, front, unrounded vowel /e/ and the close-mid, back, rounded vowel /o/ are phonetically realized as [ɛ] and [ɔ] respectively. All the vowels are phonetically pronounced as long in open syllable. The vowel /a/ and /o/ are realized phonetically as long vowels before *y* and *w* or the nasal *n*, e.g. *kàːj* 'house', *k*[h]*òːj* 'bee' and *bàːn* 'arm'. The open, central, unrounded vowel /a/ is raised to a mid, unrounded central vowel [ə] in closed syllables like *kə̀p* 'cry'. All the vowels phonemes of Rongmei are found to occur in open syllable. It must be noted here that, though vowel length is not phonemic in the language, vowels /a/ and /o/ tend to be long before a sonorant consonants, e.g. *p*[h]*òːj* 'grass', *p*[h]*àːj* 'thigh', rwà:j 'bird', *làːj* 'pot' *kàgàːn* 'time'. Vowel length in such cases is always accompanied by low tone.

2.2.1. Minimal pairs: vowels

The minimal and near minimal pairs in (13) establish the phonemic status of these vowels.

(13) a. /i/ bí 'yam'
b. /u/ bù 'moon'
c. /e/ bè 'bent'
d. /o/ bò 'Q. marker'
e. /a/ bà 'dung'

The vowels /i/, /u/, /e/, and /a/ occur in closed syllable ending in velar nasals /ŋ/ and /k/ as shown by the minimal pairs in (14).

(14) a.	/i/	pìŋ	'afraid'	mìk	'eye'
b.	/u/	pùŋ	'swollen/bulge'	mùk	'ink'
c.	/e/	pèŋ	'outside'	mèk	'brother-in-law'
d.	/o/	------		------	
e.	/a/	pàŋ	'foolish'	màk	'negative marker'

2.2.2. Diphthongs

There are two types of diphthongs, those converging on a close front vowel and those converging on a close back vowel as shown in Figure 1.

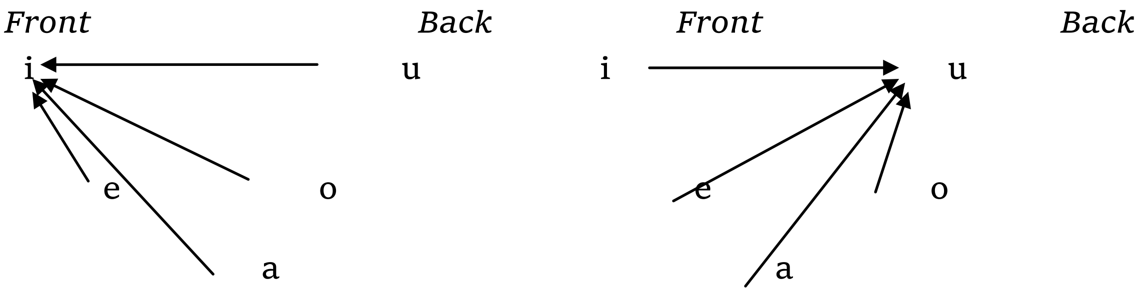

Figure 1. Direction of the vowel-glide

The following are examples of vowel vowel-glides towards /i/.

Diphthongs	example	gloss
/ui/	dùi	'water'
/ei/	p^hèi	'cloth'
/ai/	kàː i	'house'
/oi/	p^hòː i	'grass'

Following are examples of vowel-glides towards /u/.

/iu/	hìu	'feather'
/eu/	anèu	'afterward'
/au/	sàu	'thorn'
/ou/	ròu	'bone'

A question arises whether the high, front unrounded off-glide vowel /i/ and the high, back rounded off-glide /u/ should be treated as

the second member of a diphthong (VV) or as a consonant glide coda (VC). Interpreting the off-glide as the second member of a diphthong would add a three member vowel (C) Vː V syllable type as shown in affecting long vowel examples like *kàː i* 'house'. Treating the off-glide as a final consonant would pattern with existing codas in (C) Vː syllables and simplify the syllable structure inventory. Therefore, V-i and V-u combinations are treated as VC combinations with /w/ and /j/ as codas. It may be further noted here that these V-i and V-u combinations only function as single tone-bearing units.

3. Syllable structure

The Rongmei syllable consists of a nucleus and an onset and may include a coda. The syllable canon of Rongmei syllable is given in Figure 2.

[(C_1) (C_2) V (ː) (C_3)] T

The minimal syllable type is a single vowel. C_1 is an optional onset; all the onset consonants listed in Table 1. can occur in this position. The second optional consonant is C_2 is a glide and only the two vowels can occur in this position. V is the obligatory nucleus of Rongmei syllable, (ː) is optional vowel length. C_3 is an optional coda restricted to voiced nasals, voiceless stops and semivowels.

The different types of Rongmei syllables are shown below with example.

V	à	'first person possessive pronoun'
Vː C	àː jʔ	'I/myself'
CV	bà	'dung'
CVC	làt	'word'
CVː C	bàː n	'arm'
CCVC	pwâk	'rat'

Jashawanta & Naor Singh (2012ː 179) provide *um* 'keep in mouth' as their only example of VC syllable. But my informants told me that no such word exists in the language and the meaning of 'keep

in mouth' is *bàm*. It is to be noted here that the only consonant that can occur as in final position is the glottal stop.

Rongmei permits complex onsets of the type CG where C can be any member of unaspirated stops, voiceless aspirated stops, nasals, fricatives and liquids and G from the two the glides /w/ and /j/. Examples of complex onsets recorded in the data are illustrated below.

pj	pjàn	'satisfied'	tsw	lìmtswàŋ	'star'
bj	bjàŋ	'cheek'	gw	gwàk	'buffalo'
bw	bwàk	'brain'	nj	njàŋ	'sand'
phw	phwàn	'white'	nw	nwàːj	'fat'
pw	pwàn	'air'	khw	khwàŋ	'drum'
thj	thjàm	'tempt'	rw	rùj	'cane'
rj	rjàŋ	'rope'	lw	kàːjlwàŋ	'village'
rw	karwàŋ	'colour'	sw	swàn	'weak'
mw	mwàŋ	'cloud'	zw	zwàŋ	'sell'
tsj	tsjàŋ	'branch'	gw	gwàt	'shave'

Phonetic clusters of /ts/ and /r/ are the result of the tendency of /a/ to delete when it is followed by liquid in the onset of a following syllable. Thus, 'wonderful' may be pronounced as *tsàrìn* or *tsrìn*, 'spider' as *pàŋtsàrà* or *pàŋtsrà* and 'angel' as *bàntsàrà* or *bàntsrà*.

The status of glottal stop

The final glottal stop, unlike their counterpart plosives co-occur with final sonorants forming a complex coda like –jʔ, -wʔ and -ŋʔ as in *nèjʔ* 'sun', *tàwʔ* 'stone', *zàŋʔ* 'drink'. A similar situation of the unusual final glottal stop of this nature has been also reported from a number of Kuki-Chin languages - Daai Chin (Helga-So-Hartmann 2009), Mizo and other Kuki-Chin languages (Henderson 1948). The final glottal stop has been treated differently within the Kuki-Chin languages. For instance, Henderson is of the opinion that the glottal stop in Lushai plays a double role — as a realization of syllabic shortness and also as a final plosive. Hyman and VanBik (2002) Hyman and VanBik (2004)

treat such combinations as glottalized sonorants rather than sequences of a sonorant and a glottal stop. Hartmann further argues about the possibility of treating final glottal as an autosegment, occurring on the tone tier and not just as another kind of consonant. Drawing evidence from (Burling 1992 and Daunmu, 1994 on Garo), she went on to say that “Laryngeals/glottal are well known in Asian languages, as in some instances, having an association with tone, either occurring with certain tones or being a feature of a tone” (Hartmann 2009: 39). The solution she offers for Daai Chin for the unusual final –CC (jʔ, wʔ) would be to remove the final glottal stop from the consonant tier and represent it at the tonal tier.

Like Daai Chin, Rongmei unusual final glottal stop of the type (wʔ, jʔ or nʔ) is also found to occur on with a low tone but never with a high tone. Thus, taking cue from the above hypothesis, the most elegant way of treating the unusual final glottal stop stated above is to treat them under the tonal tier.

Pre-nasalization

Pre-nasalized sounds are inconsistently recorded in the data especially in unconscious speech. My informants when asked to repeat the data sometimes pronounced them with pre-nasalized sound sometimes without the pre-nasalized sound. Some of examples where pre-nasalized sounds are commonly recorded are given below.

^{n}thwàn	‘praising’	^{n}dwàŋ	‘accompany’	^{n}bùt	‘dust’
^{n}tsìn	‘fog’	^{n}kùpùj	‘cat’	^{n}thùk	‘deep’
^{n}bùŋ	‘curve’	^{n}tsù	‘cold’	^{n}thàn	‘python’
^{n}tìp	‘dip’	^{n}rjàk	‘comb’	^{n}sù	‘thick’
^{n}rùːy	python’	^{n}thjàk	‘to clear throat’	^{n}dwàk	‘confess’
^{n}thèk	‘stop’	^{n}zwàn	‘follow behind’	^{n}khùk	‘bitter’

Pre-nasalized has been recorded mostly with low tone syllables. It is not certain whether pre-nasalization is influence by tone, dialectal feature and or is in the initial stage of becoming a full-fledged phoneme.

4. Tone

The current analysis posits two tones in Rongmei, viz. high and low tones. Throughout this study the two tones are marked over the vowel, e.g. [á]=high tone and [à] =low tone.

Tonal contrast

bú	'enough'	bù	'pulse (n.)'
gwáŋ	‘to crawl’	gwàŋ	‘king’
záw	‘monkey’	zàw	‘wine’
p^{h}áː j[3]	‘throw’	p^{h}àː j	‘horizontal’
búŋ	‘container’	bùŋ	‘curve’
báŋ	‘under’	bàŋ	‘close’
tsíŋ	‘to become ice’	tsìŋ	‘hill’
thwán	‘praising’	$^{n}t^{h}$wàn	‘tomorrow’
pán	‘distance’	pàn	‘mushroom’

No suspicious minimal pairs have been found with stopped syllable (ending in *p, t, k*). Also, no high tones were recorded with the stopped syllable. In most cases, short vowel before a stopped syllables carry a low tone. The following examples are illustrative.

nàp	‘cooked rice’	làt	‘speak/word’	gùk	‘ginger’
zìp	‘sleep’	dàt	‘balance’	kàp	‘cry’
sàt	‘pull’	tàt	‘go’	gìʔ	‘skin’
mùk	‘forget’	nùk	‘mucus’	pàt	‘go’

Both the two tones are recorded in open syllables as shown below.

Rising		*Low*	
tsé	‘paper’	bù	‘moon’
sí	‘dog’	bà	‘dung’
lú	‘song’	nù	‘mucus’

---

[3] There is a tendency for low tone to fall from a higher position in *j* coda if the preceding vowel is a low central vowel *a*.

pé ‘umbrella’ $t^hù$ ‘seed’

Closed syllables ending in nasals are mostly recorded or analysed as having either rising or low tone.

Rising		*Low*	
tán	‘iron’	sìm	‘house flies’
núm	‘forest’	tàm	‘chutney’
t^hún	‘bamboo shoot’	pùm	‘body’
asán	‘deer’	p^hùm	‘duck’

Concluding remarks

This paper offers a preliminary analysis of Rongmei phonology. As a result this paper cannot claim to be an exhaustive study approaching the full-scale phonology of the dialect. Altogether, 20 consonants and five vowels have been established. Of the total number of consonants only the voiceless unaspirated stops /p, t, k/, the nasals /m, n, ŋ/ and semi-vowels /w/ and /j/ occur in coda position. The vowels /e/ and /o/ are phonetically realized as [ɛ] and [ɔ] and the vowel /a/ is raised to central vowel [ə] in closed syllables. Again, based on the direction of vowel glide, four diphthongs have been established. At the level of syllabic structure, seven syllable types are recorded in the data, viz. V, Vː C, CV, CVC, CVː C and CCVC. The only permissible complex onsets recorded are those in which the first member is either an unaspirated stops, voiceless aspirated stops, nasals, fricatives and liquids and the second member selected from the two the glides /w/ and /j/. In the area of tone, two lexical tones, viz. high and low have been established and that too in monosyllabic words. But the tonal behavior of disyllabic, affixes and phrases have not analysed. It is the wish of the author to carry out a full-scale study of the tones of Rongmei in near future.

==

References

Burling, Robbins. 2003. The Tibeto-Burman languages of northeastern India. In Graham Thurgood and Randy J. LaPolla (eds.), *The Sino-Tibetan languages*, 169-191. London & New York: Routledge.

Francis, Fr (1992). *First ever Rongmei Anglo Rongmei Dictionary*. Don Bosco Publications. Dimapur.

Grierson, G. A. 1903. *Linguistic survey of India*. Vol. III. Part II. (reprint: 2005. Delhi: Low Price Publications).

Hartmann-So, Helga (2009). *A descriptive grammar of Daai Chin*. STEDT Monograph 7. Berkeley: University of California STEDT.

Yashawanta Ch & Singh Noar (2012). Rongmei phonology. In *International Journal of Dravidian Linguistics*. Vol. XXXXI. No. 2:155-185.

===

Colophon

I am indebted to Rongmei speaking friends for enthusiastically sharing their language with me and patiently answering all my questions. In particular I would like to thank Judi Rongmei, P.G Kakhanlung and Paul Gonmei with whom I had many hours of fruitful discussion and recording. I would also like to extend my sincere thanks to Amos Teo and T.Temsunungsang for their valuable comments and suggestions. The present work on Rongmei has been supported by UGC, New Delhi. The author is solely responsibility for any errors and omission of fact.

Pauthang Haokip
Department of Linguistics
Assam University
Silchar 788011
Assam
India
pauthanghaokip@yahoo.co.in

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Reduplication in Liangmai

I. D. Raguibou, Ph.D. Research Scholar

==

1.0 Introduction

Liangmai is one of the tribes of Zeliangrong Naga. Zeliangrong is a name given to the amalgamation of four tribes, namely, Zeme, Liangmai, Rongmei and Puimai. It is said that these tribes are the descendants of the same father. Liangmai is the name of both the people and of the language. Ethnically, Liangmai are Mongoloids and their language belongs to Kuki-Naga section of the Kamarupan group of the Baric sub-division of Tibeto-Burman family of languages (Matisoff, 2001). Liangmai language is mainly spoken in the Tamenglong and Senapati districts of Manipur and Tening and Jalukie areas of the Paren district of Nagaland. The other languages spoken in the neighborhoods include Zeme (TB), Rongmei (TB), and Meitei (TB). According to the 2001 census of India, the total population of Liangmai in India was 34,232 with 17,477 males

and 16,755 females. The majority of Liangmai speakers reside in Manipur with a total population of 32,787 as per the 2001 census report.

1.1 Reduplication in Liangmai

Reduplication is the repetition of a part or a whole of a lexical item carrying a semantic modification. It is a common phenomenon in the languages of the world, taking a variety of forms which serve different purposes. Liangmai language also uses various reduplication processes for the purpose of creating new words by either repeating a syllabus or the whole word. Different process of reduplication like expressive that includes onomatopoeias, sound symbolism, idiophones and imitative, compounds and word reduplications are used in Liangmai.

Expressives in Liangmai

The expressives are used in Liangmai to convey all the five senses of perception, i.e. the sense of smell, sight, touch, hearing and taste.

a. **Acoustic noises**: It includes noises of natural phenomena, noises made by human, noises made by miscellaneous inanimate objects etc. that the Liangmai language copy audibly to describe that particular object. The reduplication can be either complete or partial. Consider the following examples in Liangmai.

Noises of natural phenomena:

/ru:ru/ 'sounds of raining' as in

/tiŋriu	ru:ru	bəm	e/
rain+fall	sound	prog	asp

'It is raining heavily'

/ho:ho/ 'sounds of water flowing' as in

/tədui	luaŋ	ho:ho	bəm	e/
water	flow	sound	prog	asp

'The water is flowing making a sound'

Noises made by human beings:

/prum:rum/ 'clapping sounds' as in

/cəben kəphi prum:rum bəm e/

hand clap sound prog asp

'There is a sounds of clapping hands'

/he:he/ 'panting sound' as in

/pəsiu lu he:he bəm e/

3p+breath take sound prog asp

'he is panting/puffing making sound'

Noises made by miscellaneous inanimate objects:

/kliŋ:liŋ/ 'sounds of falling coin' as in

/pico məkai kliŋ:liŋ bo I ciu e/

Coin fall sounds NOM I heard asp

'I heard the sound of falling coin'

/ti:ti/ 'sound of vehicle's horn' as in

/gəri ti:ti məra bam e/

Vehicle sounds shout prog asp

'the vehicle is making a horn sound'

b. **Sense of sight:** These kinds of expresives are used in Liangmai to refer to the glimmering, sparkling or glittering aspects of an object. The reduplicating syllabus or whole word may be either complete or partial in nature. Examples in Liangmai are given below:

/cən:cən/ ‘shining brightly’ as in

/nəimik thau cən:cən bam e/

Sun shine bright prog asp

‘the sun is shining brightly’

/priŋ:riŋ/ ‘glittering’ as in

/naŋlan priŋ:riŋ e/

2p+earring glittering asp

‘your earring is sparkling’

/phiŋ:phiŋ/ ‘sparkling’ as in

/nəŋmik siu phiŋ:phiŋ e/

2p+eye cl. Sparkling asp

‘Your eye is sparkling’

c. **Sense of touch:** These kinds of expressives are used in Liangmai to indicate the sense of feeling while touching the objects. They occur only in complete reduplication. Examples are given below:

/nəp:nəp/ ‘sticky’ as in

/aben nəp:nəp e/

1p+hand sticky asp

‘my hand is sticky’

/ni:ni/ ‘slippery’ as in

/puiki ni ni/

Road slippery

‘The road is slippery’

/nuai:nuai/ ‘soft’ as in

/haibo cəphai nuai:nuai e/

Det+Nom clothe soft asp

‘This clothe is very soft’

d. Sense of taste: These kinds of expressives are used in Liangmai to describe the taste of a particular item. If a particular sense of taste is reduplicated in Liangmai, it indicates that the degree of taste is high or extreme. They occur in complete reduplication. The following examples will make the above statement clear.

/hum:hum/ ‘very sweet’ as in

/haibo ca hum hum/

Det+Nom tea sweet

‘This tea is very sweet’

/khə:khə/ ‘very bitter’ as in

/haibo cərasi khə:khə/

Det+Nom fruit bitter

‘This fruit taste very bitter’

/thiu:thiu/ ‘very hot’ as in

/tədui thiu thiu/

Water hot

‘The water is very hot’

e. Sense of smell: Liangmai makes use of expressives for good and bad smells. They occur only in complete reduplication. Consider the following examples.

/hun:hun/ ‘aroma/odour’ as in

/nəmwi bo rim hun hun e/

Sniff+good Nom smell odour asp

'There is a good smell or odour around'

Onomatopoeias and imitative:

Onomatopoeias are those words that are used to imitate sound. It is a kind of figure of speech in which the sounds tries to reflect the sense. Imitative or onomatopoeias denotes a sound or an object, which gives out a sound (Bloomfield 1935). These forms are in reality are nothing but imitative as it copies the sounds of natural phenomena as well as action. It also expresses the physical or mental feelings of pain, joy, agony etc. Liangmai is not an exception in this regard. There are many words of this type found in Liangmai language and the function of these words is to reflect as accurately as possible those natural phenomena. Onomatopoeias and imitatives are also examples of complete reduplications. Consider the following onomatopoeias and imitative words found in Liangmai.

/we:we/ 'crying sound of pig' as in

/kəbak məra we we bam e/

Pig shout sound prog asp

'the pig is crying making a sound'

/ŋəŋ:ŋəŋ/ 'barking sound of dog' as in

/təthi thaŋ ŋəŋ ŋəŋ bam e/

Dog bark sound prog asp

'the dog is barking making a sound'

/riŋ:riŋ/ 'tearful eyes expressing joy or physical and mental pair' as in

/pəmik dui riŋ riŋ bam e/

2p+eye water tearful prog asp

'He has a tearful eye'

1.2 Lexical Reduplication

Reduplication can be partial or complete at the lexical level. Lexical reduplication is divided into three types and they are echo formations, compounds and word reduplication.

(a) Echo formation: The formations of echo words as a widespread phenomenon in most of the languages of South-Asia is acknowledged by almost all the scholars in the field (Abbi, 1992). She further says that the phenomenon is more common in the colloquial variety of a language than in its standard or literary counterpart.

Liangmai does not use echo words extensively in their speech but there are some traces of echo words found in Liangmai. They are discussed below with suitable examples.

a. In this type, the final syllable with a consonant and vowel are replaced by another consonant and vowel as in /pətut pətap/ 'fragment or piece' here the final syllable 'ut' is replaced by 'ap'

/pətut pətap kəcaŋ kam məha dulo/

Fragments upto do lost Neg+Comm/Req

'Don't lost even the fragment/pieces'

b. In this type, the final syllable of vowel and consonant are replaced by only one vowel as in /pəman pəmi/ 'price etc.' here, the final syllable 'an' is replaced by a single vowel 'i'.

/pəman pəmi lamga kəphiet khe/

Price, etc. about discuss Req.

'let us discus about the price etc.

c. In this type, the final syllable of vowel and consonant are deleted in the reduplicated word. In the word /məliam məli/ 'available' the final syllable of vowel and consonant –am is deleted.

/tek məliam məli bam e/

Food available prog asp

'foods are available'

d. In this type, the final syllable –niu is replaced by another syllable –tu as in /khətniu khəttu/ 'one another'

/khətniu khəttu lungsa lo/

One another love Req

'love one another'

1.3 Compounds

The compounds refer to paired constructions in which the second word is not an exact repetition of the first but has some similarity or relationship to the first word either on the semantic syntactic? or on the semantic level. It is to be noted that each constituent word of a compound has a meaning of its own and hence can be used independently in a sentence. However when combined in a compound formation, the two constituent words retain their original meaning to some extent more often than not, the paired construction has new meaning and new reference.

Compounding is a very important factor in word formation process for Liangmai. The most common types of compounds are the compound nouns. Both the compound of two semantically identical words and two semantically related words are found in Liangmai. Examples of these types of compounds are given below:

a. /pou/ 'grandfather' + /pe/ 'grandmother' = /poupe/ 'ancester'
b. /pui/ 'mother' + /piu/ 'father' = /puipiu/ 'parents'
c. /cəheŋ/ 'dagger' + /cəŋiu/ 'spear' = /cəheŋcəŋiu/ 'weapons'
d. /cəphai/ 'shawl' + /cəni/ 'pant' = /cəphaicəni/ 'dresses'
e. /tiŋ/ 'sky' + /kədi/ 'earth' = /tiŋkədi/ 'universe'

1.4 Word reduplication

Word reduplication means the repetition of the base word either partially or completely. Abbi (1992) divided complete reduplication into two types and the division was based on functional criteria. The two sub-types are (a) Class maintaining type, referring to those words which remain in the same grammatical class even after reduplication and (b) class changing type, refers to

those reduplicated words which change its grammatical class after reduplication from its non-reduplicated counterpart. Both the types are discussed below by citing Liangmai examples.

a. Class maintaining:

/siam/ 'small' (adj) /siam siam/ (adj) as in

/cəkha duŋ siam siam/

fish Pl small

'fish are very small'

/dun/ 'short' (adj) /dun dun/ (adj) as in

/təthun dun dun/

Stick short

'very short stick'

b. Class changing:

/tiu/ 'eat' (v) /tiu tiu/ (adv) as in

/tiu tiu pien de/

Eating satisfied asp

'Satisfied by eating'

/koi/ 'slow' (adj) /koi koi/ (adv) as in

/koi koi na tət lo/

Slow go Comm/Req

'go slowly'

Duplicating only a part of the base word (generally a syllable) can constitute partial reduplication. Liangmai makes use of a few partially reduplicated forms. Consider the following examples of final partial reduplication:

/pəkak kak/ 'sometimes' as in

/pəkak kak ga waŋ lo/

Sometimes Abl. Come Comm/Req

'do come sometimes'

/Pəkhien khien/ 'own will' as in

/Pəkhien khien thiu lo/

Own will do Comm/Req

'do your own will'

/pəgu gu/ 'for himself' as in

/pəgu gu lu lo/

For himself take Comm/Req

'Take your own'

1.5 Reduplication of verbal adverbs (RVADV)

Reduplicated verbal adverbs in conjunction with the appropriate main verbs indicated two aspectual categories in Liangmai. They are simultaneity and non-precipitation. The word order allows reduplicated verbal adverbs to precede main verb.

Simultaneity: Simultaneity identifies synchronization of two events/actions (non-states) at a particular point of time which in turn may signal the completion of events or actions together or protraction of one of the events/actions or continuity of two events for a certain point of times (Abbi 1992). In Liangmai, the situation could be that while one activity is in action (reflected by the RVADV) the activity coincides with the first one in such a way that either both of them get completed at the same point of time or the second one continues along with the first one simultaneously or it could be that the two allow only one of them (here reflected by RVADV) to continue further. Consider the following examples:

/pə mərasi tiuja tiuja cəlat ra e/

He betel eating language speak asp

‘he speaks while eating betels’

/pə cəlat raja raja pəmik dui kum e/

He language talking 3p+eye water down asp

‘while talking, tears came out of his eyes’

Non-precipitation: The cases where the main events/actions, represented by the main verb (y) occurs on the verge of operation of another event/action, manifested in RVADV (x) and put a stop to the operation of x: the result is that x never takes place. The verb inflection for RVADV for simultaneity and non-precipitation is identical in many of the languages. It is the semantic constructs of the main verb which are always antithetical manifested in verbs like ‘stop’ escape, ‘stage’ along with reduplication structure of verb adverbial that gives us non-precipitation aspect (Abbi 1992). She further says that “an antithesis is a counter-preposition: something that is set up against something else”. This holds true in the case of Liangmai language, consider the following examples:

/tiŋ riurəkum riurəkum riu mak e/

Rain likely Neg asp

‘it was going to rain/about to rain but did not’

/pə kəprakum kəprakum lu kəp mak e/

He cry+likely cry Neg asp

‘He was about to cry but did not cry’

1.6 Modification and reduplication:

Nominal modifiers: The state of a noun could be either relatives or absolute state, verbs modifying nominal can be studied or distinguished under two basic kinds i.e. taste and colour in Liangmai. They are intensified by reduplication both in distributive and non-distributive uses. The following examples with reduplication structure indicate intensification.

/cərapen duŋ heŋ heŋ ŋa bam e/

Flowes Pl red red Prog asp

‘there are many red flowers’

/Jon napui duŋ tik tik ga e/

John daughters Pl black asp

‘John daughters are so dark’

There are other nominal modifiers like quantifiers which when reduplicated emphasis the numeral that quantify the particular nominal under consideration as in

/haibo kiduŋ ga kəbaŋ khaŋne khaŋne tətien tien e/

These house+Pl servant Cl+two work asp

‘two servants works in these houses (i.e. two servants in each house).

Verbal modifiers i.e. adverbs in a sentence can be used to indicated focus or intensity of the action/event provided they can be used in reduplicated form in Liangmai.

/pə kətum kətum jiu haiga waŋ e/

He fast fast here come asp

‘he came here hurriedly’

/rim rim e/

Silent asp

‘Very quiet’

Interrogative pronouns such as *who, what, where, when, which,* etc., are also reduplicated in Liangmai.

/səu səu delhi tatra lo/

Who who delhi going Qmk

'Who are going to Delhi?'

/de de luni lo/

What what take+want Qmk

'What are the things you want?'

Liangmai also reduplicated main verb as in

/I təthi cu piŋ piŋ kumai/

I dog acc fear Prog+asp

I am very afraid of the dog'

Proper nouns are reduplicated for designates recurrence in Liangmai as in

/pə arapiu arapiu ciu ku bam e/

He God God call Prog asp

'he kept saying 'God God'

In the noun, there is full reduplication, the entire word is copied and the resulting word has an augmentative meaning as in /saŋ/ 'thousand' /saŋ saŋ/ 'in numerable'

Noun reduplication also expresses the meanings 'x' and 'x' by 'x' thus in Liangmai

/kəne/ 'two' /kəne kəne/ 'two by two'

/kəriu/ 'ten' /kəriu kəriu/ 'ten by ten'

/kai/ 'hundred' /kai kai/ 'hundred by hundred' etc.

==

References

1. Abbi, A. 1992. Reduplication in South Asian languages: An arial, typological and historical study, New Delhi: Allied Publishers Ltd.

2. Baishya, A.K. and Rahman, 2008. Reduplication in Modern Assamese: Assam University journal, Silchar:

3. Katamba, Francis. 1993. Modern Linguistics: Morphology, London: First published by the MACMILLIN PRESS Ltd.

4. Matthews, P.H. 1997. Concise Dictionary of Linguistics, Oxford University Press.

5. Miri, Sujata. 1991. Liangmai Nagas: Legends and stories.

===

I. D. Raguibou, Ph.D. Research Scholar
Department of Linguistics
Assam University
Silchar-788011
Assam
daimairagui@yahoo.com

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Thematic Evaluation of William Golding's Novel, *Lord of the Flies*

Mohammad Rahman, M.Phil. Scholar (English Literature) ISPaR Peshawar

---

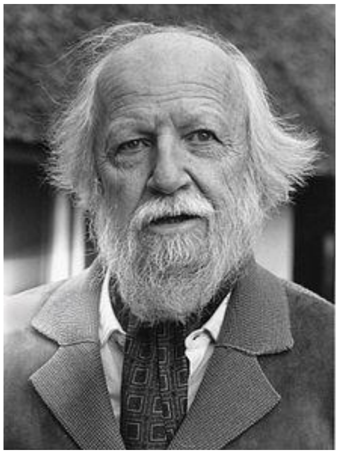

William Golding (1911-1993)
Courtesy: http://en.wikipedia.org/wiki/William_Golding

Abstract

This research study aims at attempting to assess thematically the underlying ideas implied by the novel, *Lord of the Flies*. The novel reflects quite effectively the social and cultural conditions of the contemporary times. It revolves around the idea of the evil which is inherent specifically in human nature and in society at large. The author asserts the view that man is evil by nature. It is that culture and pressure of civilization which stops that evil from emerging sometimes, but as soon as that sociological and civilizational barrier has been removed, then the human heart comes out in its true shape and shows the bestial instinct quite fearlessly.

Moreover, the author has also woven a web of thematic elements that holds together the novel, *Lord of the Flies* in a clever, artistic way. Above all, the thematic elements involved in the novel are the emergence of evil, the loss of civilization, the motif of power, the fate of the intellectual, the uncertainty of life, rules and orders, loss of innocence, primitivism, symbolic manifestations and the tone of pessimism. I have applied the methods of historical and textual approaches for the evaluation of the thematic concerns of the novel.

Key Words: Golding, Lord, Flies, Evil, Thematic, Evaluation, Civilization, Motif

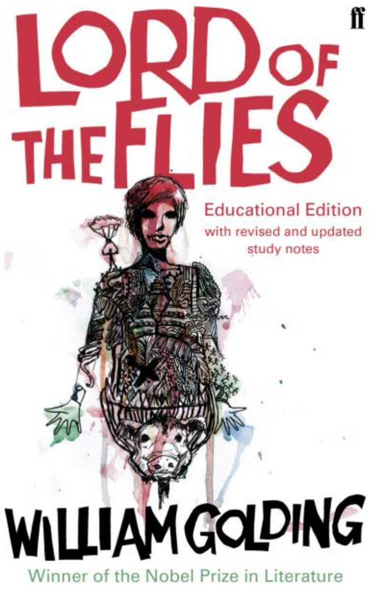

Courtesy: http://lordofthefliescover.com/

Introduction

The English Nobel laureate, Sir William Gerald Golding (1911-1993) published his first novel, *Lord of the Flies* in 1954. Like many other contemporary novelists, Golding seems to have been influenced by the annihilation and the aftermaths of the Second World War. The novelist creates a microcosm dominated by the evil impulses which are inherent in human beings.

The Story

The novel tells us the story of the marooned English schoolboys, probably aged between six and twelve who have got scattered on a fictitious island far off in the Pacific Ocean, as a result of an air crash occurring during an evacuation of the boys from the nuclear war that had broken out in Europe. This coral island which is uninhabited and undiscovered so far awaits the advent of the young representatives of the modern world.

After the crash of their plane, the plane is destroyed but the pilot manages to drop the boys safely through a passenger-tube. After landing on the Island, the schoolboys thus become the only inhabitants of the island. They somehow succeed in organizing themselves on the island. We first meet Ralph and Piggy. They discover a conch and Piggy shows Ralph how to blow it and so it begins its role to call the other boys.

As a result of the blowing of this conch by Ralph and Piggy, all the scattered boys on the island begin to come together. Once all the boys are gathered on the island, a talk about the supposed leader of the boys starts. Jack wants to be the leader of the boys, but due to the blowing of the conch for the gathering of the boys and his impressive personality Ralph is unanimously elected with the exception of the Choir, as the leader for the boys on this Island. With this Jack goes on the war path with Ralph and all his supporters.

All the boys now are divided into two hostile groups. One group including Piggy, Simon, Sam, Eric and the twins are led by Ralph who represents the good and discipline. Ralph blows the conch, builds shelters, stresses on the lighting of the fire on the top of the mountain and

hopes to be rescued. On the other hand, Roger, Maurice and Robert are led by Jack who represents evil in the novel. They are always after hunting as a sport. Thus from the very beginning, the seed of rivalry is sown, that would explode in course of time, in the form of viciousness and homicide.

With the death of Piggy and Simon representing wisdom and divine help, Ralph remains all alone, frustrated, low spirited and frightened of death due to the brutality of Jack and his team. Sam and Eric are also forced to side with Jack. The vengeful Jack and his merciless group being in pursuit of Ralph set all the forest on fire; the setting of fire forces Ralph out while he is hiding in the bushes and he runs to save himself from Jack and his brutal team; while running madly on the beach, he tumbles down where the naval officer sailing by, gets hold of him and others. First, the naval officer takes all this mad running and their mad pursuit of Ralph, to be a kind of sport, but upon finding exactly what has happened, he becomes serious and sad. It is ultimately the fire which symbolizes hope and rescue, saves the boys.

A Thematic Novel – A Reformative Mood

Lord of the Flies may be classified as a thematic novel, sociological novel or allegorical novel. It calls our attention to the evil inherent in human nature in particular and in society at large. It reflects symbolically the author's notion of the breakdown of civilization and the ultimate triumph of good over evil. Indu Kulkarni, in his *The Novels of William Golding* (2003, p.10) talks about this phenomenon very effectively, "Golding presents the conflict between good and evil with the intention of reforming human nature like most other allegorists."

Golding`s work seems to be reformative and he seems to preach about the notion of evil inherent in man, which needs to be purged if society is to maintain its sanity. Indu Kulkarni says that Golding examines the phenomenon of social rebels, deviant behavior, terrorism and chaos which is symptomatic of a diseased, unloving, inhuman and intolerant society. Ralph, Piggy and Simon and their colleagues are said to be representative of the principle of good, while Jack, Roger, Robert and their accomplices and even Maurice are the embodiment of evil in the novel.

Turning into a Savage Mode

As the story progresses, most of the characters begin to forget about their civilization and their civilized behaviors; they turn into savages (Jack`s camp) and cause a threat to all who are still not fully turned into unruly savages. Jack's camp (representing evil) overcomes that of Ralph's camp (representing good) and as a result of the savagery and brutality of Jack`s camp, Simon and Piggy lose their lives. Even the conch, the symbol of authority, democracy and discipline is smashed and "Lord of the Flies" (refers to Beelzebub or Satan; the enemy of God, who hates Man) seems to laugh at these human efforts and he begins his rule over this far off, temporarily human-inhabited island.

Thematic Evaluation

The Emergence of Evil

"Without the bounds of civilization, without an imbedded natural morality, the boys regress. Ralph's initial leadership is marred by his uncertainty and inadequacy" (Encyclopedia of Censorship, 2009, p. 331).William Golding is of the view that evil is an intrinsic part of the human being and that it gradually comes to the forefront, when Man is put in a natural and unrestricted milieu. In the very start of the novel, obviously there seems to be no evil on the island. All the boys are in a state of euphoria when they found themselves away from adult supervision. We can hear the words "Sche-aa-owl" and "Whizzoh" from their mouths. In the words of the author, "A storm of laughter arose and even the tiniest child joined in; they laughed and tumbled and shouted on the mountain." (LOF, p 23 & 32) As the story moves along, the evil comes to the surface in most of the major characters with the exception of Ralph and Piggy who are said to be the bright side of humanity in the novel. When Ralph is elected as leader of the boys, a sort of antagonism arises between Ralph and Jack. It is out of this ill will that jack becomes evil incarnate. Although, at the school he used to be the symbol of discipline and was in charge of the Choir-boys, on the island he becomes so relentless that he sets the entire island on fire.

The killing of two innocent figures, Simon and Piggy, indicates the culmination of emerging evils in the novel. The first two episodes of the mock-hunt put forth a kind of prelude to the death of Simon. During the third mock-hunt, Golding describes the death of Simon as,

> ---------The beast (Simon) was on its knees in the centre, its arms folded over its face. It was crying out against the abominable noise something about

> a body on the hill. The beast struggled forward, broke the ring and fell over the steep edge of the rock to the sand by the water. At once the crowd surged after it, poured down the rock, leapt on to the beast, screamed, struck, bit, tore. There were no words, and no movements but the tearing of teeth and claws.
>
> (LOF, Chapter 9, p 168)

As Simon comes out of the forest to inform the boys about the dead body of a man on the top of the hill, the hunters think of him as the beast, stab him with their spears and thus put him to death. Similarly, the way for Piggy's death is also paved when the blood thirsty Roger being out of his mind, almost verging on insanity, pushes down a huge rock which strikes Piggy on the head and kills him on the spot.

Loss of Civilization

Lord of the Flies is a philosophical allegory about the nature of evil and the precariousness of civilization." (Ifor Evans, 1940, p 363) Golding has explicitly revived the notion of an English philosopher Thomas Hobbes who says that Man in a state of nature would be corrupt, brutal and antisocial. He suggests that civilization provides us with a kind of sanctuary; where we can peacefully promote our social values. When this veil of civilization is taken away; man morally and socially degenerates and his brutal qualities come to the surface.

This deterioration and loss of social values increasingly appears in *Lord of the Flies*. As soon as the boys find that they are on the island, they immediately start thinking about the constructive activities. They call the assemblies, lay down rules, and assign duties, making huts and so on, before they find themselves indulging in destructive activities. They start throwing stones, calling names and even killing each other. Jack out of his negligence, discontinues his duty of lighting fire on top of the mountain. It is in the absence of social taboos, that the mock-hunt turns into the pig-hunt and ultimately into the man-hunt. Being unaware of their action, Simon is killed by the frenzied hunters. Similarly, the lighting of the fire, the only hope of rescue is transformed into the burning of the entire forest.

Hope and Faith of Ralph

The character of Ralph has been fortified by Golding as an astute politician of the Post War era, who is sanguine about the future of the boys. Ralph strongly believes that one day they would be rescued from the island. Even Ralph's unconscious has apprehended the loss of civilized life on the island. One night, when he is sleeping in his hut, he dreams about the life he once used to enjoy in England. Golding has explicitly given an account of that childish experience in the following words.

> Supposing they could be transported home by yet, then before morning they would land at that big airfield in Wiltshire. They would go by car; no, for things to be perfect they would go by train; all the way down to Devon and take that cottage again. Then at the foot of the garden the wild ponies would come and look over the wall……..
>
> (LOF, p 181)

Desperation

Contrasting with that ingenuous phenomenon undergone by Ralph, we can hear a desperate cry from Ralph's mouth when he finds himself fallen at the feet of the naval officer. Tears roll down from his innocent cheeks when Ralph looks at the officer and his friends around him. This state of nostalgia reminds him of that nasty game they have played on the coral island.

> Ralph looked at him dumbly. For a moment he had a fleeting picture of the strange glamour that had once invested the beaches. But the island was scorched up like dead wood—His voice rose under the black smoke before the burning wreckage of the island; and infected by that emotion, the other little boys began to shake and sob too.
>
> (LOF, p 223)

The Motif of Power

Almost all the principal characters in *Lord of the Flies* seem to possess in a way, a gifted power. They may be termed as the embodiments of different powers existing within a society. Golding has attributed democratic power to Ralph. On the island, a twelve year old boy with fair hair is selected as a chief by the majority of the boys. Since then he tries to maintain discipline

on the island. He calls meetings of the boys and also assigns them various responsibilities. He suggests the lighting of fire on the top of the mountain. It is he who explores that they have arrived on the uninhabited island. He also proposes the building of shelters on the beach. He encourages the Littluns who are afraid of the beastie. In fact, he can be called the hero of the novel. As a democratic chief he is assisted by Piggy and Simon (Intellectuals). Later he is embarrassed, when the boys ignore him as a chief; and no more cooperate with him. On the other hand, Jack and his group of hunters challenge his authority. They chase him till the arrival of the naval officer.

According to Santawana Halder, “The changes in Jack's character display the truth that ‘all power corrupts’ Jack’s hankering for power and obsession for hunting attach him to the evils of materialism” (William Golding’s *Lord of the Flies*, 2006, p 112). Jack is the representative of the autocratic power in the novel. Apparently, he promises to obey all the decided rules and conventions of the island, but violates them when his authority is on stake. Once he said,

> “I agree with Ralph. We‘ve got to have rules and obey them.
> After all, we‘re not savages. We‘re English; and the English
> are best at everything. So we‘ve got to do the right things.”

Evil of Hypocrisy

Contrasting with the above words spoken by him, later he speaks to piggy regarding the significance of the conch as a symbol of authority on the top of the mountain “The conch doesn’t count on top of the mountain," said Jack, “so you shut up" (LOF, p. 46). This affirms the evil of hypocrisy ingrained in him. We can obviously observe his domineering behavior when he proposes to be the chief of the boys, but is disheartened when majority of the boys vote for Ralph. He is no doubt an adventurous-minded person and is busy all the time at pig-hunting. He is bold, reckless and brutal in his actions. He defies the authority of Ralph by neglecting the lighting of the fire on the mountain top. He connives against the position of Ralph; he threatens Sam and Eric not to side with Ralph. Although he does not believe in the existence of the beast yet, he is obsessed with the fear of the unknown. Once he gets scared by the dead parachutist,

when he climbs up to the top of the mountain in search of the beast. He soothes the Littluns by offering the head of the Pig as a sacrifice to the beast.

The Spiritual Power

The spiritual power is vested in the character of Simon. He is a Christ-like figure and is helpful to all those who are in need. It is his farsightedness which helps the boys in the discovering of the real truth about the beast seen by the twins. He further ensures the boys that there is no beast on the island. Although he himself is a victim to some sort of hallucination, he does not believe in the existence of the beast. "I don't believe in the beast," Simon mumbles confusedly. (LOF, p 115) Simon believes that the real beast exists within man himself.

"Roger edged past the Chief, only just avoiding pushing him with his shoulder. The yelling ceased, and Sam 'n Eric lay looking up in quiet terror. Roger advanced upon them as one wielding a nameless authority." (LOF, p 201)

The above lines refer to the brutal power exercised in the novel. The most brutal action ever performed in the story is the death of Piggy at the hands of the unsympathetic Roger. After killing Piggy, he turns to threaten Sam and Eric to side with Jack's tribe. It is by the use of Roger's vicious tactics that Jack and his fellows forcibly bring Sam and Eric to their side. Hence, the author has presented Roger as a concrete manifestation of brute force.

The Intellectual Power

The intellectual power in the novel rests with the fat boy, Piggy. We first meet him when he comes out of the undergrowth and guesses with insight about the other boys who may be lying scattered on the island. After his first meeting with Ralph, Piggy says "I expect there's a lot more of us scattered about." (LOF, p 09) Piggy is scientific in most of his designs. It is he who introduces the conch to Ralph and also teaches him how to make a sound out of it. He also advises the boys for building huts on the beach. He is very much anxious about the Littluns. He tries his best to calm them and also tries to arrange for their safety. When the Littluns feel afraid of the existence of the .beast on the island, Piggy answers them that there is nothing to be afraid

of on the island. The death of Piggy at the hands of Roger implies that intellectual power cannot withstand brutal power.

The Fate of the Intellectual

The tragic and unexpected deaths of the noble men also seem to have a thematic interest in the novel. It is the intellectuals who have always brought humanity out of the abyss of ignorance and barbarism in every society. Unfortunately, they have never been given their rightful prestige and honor in the society. William Golding has realistically depicted the true condition of the contemporary intellectuals in *Lord of the Flies*. Both Simon and Piggy are men of knowledge and understanding. It is because of their sagacity that they contested against the evil forces on the island. It is with the tragic deaths of Simon and Piggy, that the evil overwhelms the entire island. E.M. Forster in his famous novel "Howard's End" also corroborates this point of view by saying that civilization depends on those people who are gifted with insight and understanding.

The Uncertainty of Life

After World War II, people began to wonder whether life was good or bad. This element of uncertainty may be seen in most of the Post War literary masterpieces. *Lord of the Flies* also reflects the contemporary approach to life. The plot of the novel has minutely been saturated with uncertain events. The dramatic air crash seems to be the first unexpected event, which gives further impetus to the uncertain situations on the island. The sudden deaths of Simon and Piggy are unexpected dealings. All the boys give the impression of both hopefulness and despair. The head of the slain pig looks to Simon as if it is the Lord of the Flies. The mock-hunt staged by Jack and his hunters turns into a man-hunt and ends in Simon's death. Ultimately, the arrival of the naval officer at the eleventh-hour is the last unexpected happening that leads the boys to the world which is more uncertain than the coral island. Further, the fear of the unknown and the existence of the beast have enhanced the atmosphere of uncertainty on the island. In the words of the author,

> "They talk and scream. The Littluns. Even some of the others.
> As if-----"

> "As if it wasn't a good island."
> Astonished at the interruption, they looked up at Simon's serious face.
> "As if" said Simon, "the beastie, the beastie or the snake-thing, was real.
> Remember?" (LOF p, 56)

Rules and Order

Lord of the Flies is deeply concerned with rules and order in a society. Ralph is very much disappointed when he saw that they were getting disorganized and the rules were going out of order. All the boys are unhappy over losing a golden chance of rescue when they allow the fire to die out. Ralph calls a meeting to decide about certain rules and discipline on the island. Ralph said, "The thing is: we need an assembly" (LOF, p 86). They decide that the fire had to be regularly maintained. They also manage to provide fresh water for drinking in coconut shells. Ralph also pacifies the boys by telling them that there was no beast or any other fearful thing on the island. In addition, the boys have also chosen a suitable place for the lavatory. In the words of Ralph, "We chose rocks right along beyond the bathing-pool as a lavatory. That was sensible too." (LOF, p 87) The disorder in the novel further spreads when Piggy shows his disapproval of the rumor of the existence of the beast on the island. With this censure, a bitter quarrel starts between Piggy and Jack. Rules and orders were slowly going out of control. At that moment, Ralph reminds them about the rules, but Jack says that he does not care about them. Thereafter, the boys separate into hostile groups. Jack does not want Ralph giving orders to the boys.

Piggy's intellectualism is appealing to all, but it could not control the commotion which was emerging among the boys. Further, the breaking of the conch and Piggy's glasses as well as the collapse of the huts on the beach, are redolent of the failure of civilization and the end of the rule of law.

Loss of Innocence

Lord of the Flies starts with the innocent playfulness of the boys on an uninhabited island. They take delight in their boyish adventures. All the boys except Piggy are happy, when they find themselves without any adult supervision. While reinforcing the absence of grown-ups on the island, we hear the following words from the boys,

"Isn't there a ship then?"

'Isn't there a man here?"

"Aren't there any grown-ups?"

"No"

"Then we'll have to look after ourselves." (LOF, p, 21 & 22).

No sooner do the boys find themselves isolated from the rest of society, their happiness knows no bounds. They begin enjoying playing, dancing, laughing, swimming and hunting. These cheerful activities become a prologue to the tragic end of the novel. The memorable lines on the last page of the novel reflect Golding's striking theme of his novel:

> "Ralph wept for the end of innocence, the darkness of man's heart,
> and the fall through the air of the true, wise friend called Piggy"
> (LOF, p 223)

The last scene of the novel seems to be reminiscent of the devastation brought by the Second World War. All the tragic deeds and inimical undertakings on the island were brought about by Jack and his tribe. When Ralph tumbles down before the navel officer, he begins to recollect all the events of the past and so uncontrollable tears and sobs overtake him. On the black, scorched island, Ralph finds himself surrounded by unrestrained hunters with wooden spears, painted faces and long hair. He weeps for the loss of innocence and the loss of his friends, more than for himself getting hurt.

Primitivism

The primitiveness of man and the darkness of his heart also carry thematic importance in the novel, *Lord of the Flies*. Painted faces and long hair of the characters, the building of castles and making of huts, the rolling of stones, hunting of animals, drinking of water with Coconut shells, roasting of meat, the making of fire, living in caves and taking delight in killing and dancing, and so on, are the discernible symptoms of primitivism in the novel. The Castle Rock which is a symbol of primitiveness is of great attraction to Jack and his savage hunters.

> “With ludicrous care he (Ralph) embraced the rock, pressing himself to it above the sucking sea. The sniggering of the savages became a loud derisive jeer” (LOF, p, 195)

> “The shivering, silvery, unreal laughter of the savages sprayed out and echoed away. A gust of rage shook Ralph. His voice cracked”
> (LOF, p, 197)

Symbolic Manifestations

`A number of symbols have been used by Golding to heighten and highlight his thematic concerns of the novel. The head of the pig killed by the hunters symbolizes the emergence of evil which is the most dominant theme in *Lord of the Flies*. When a pig is killed by Jack and his hunters, Jack cuts off the head of the slain pig and stabs it with a wooden spear and then inserts that spear into a rock. It is believed to be a sacrifice to the beast. The beast seems to be the symbol of evil in the novel. All the boys have realized the existence of the beast on the island. All the boys are afraid of the beast as well. Simon in hallucination experiences the Pig’s head as the lord of the flies which speaks to him. Meanwhile, Simon comes out and looks at the Pig’s head which is surrounded by flies. The Lord of the Flies (the title refers to the Evil One; Satan; enemy of God and hater of Man) scares Simon and tells him that he is present in all the boys. Thus the very title of the novel is also symbolic of the emergence of evil and its conflict with the saint-like figure Simon. It also testifies to Golding’s view that evil is inherent in human nature and can be separated only through selfless sacrifice.

The sporadic mock-hunts and the fretful cries of the boys, “Kill the beast! Cut his throat! Spill his blood!” symbolize their deterioration into savages and their remoteness from civilized life and behavior.

Fire has got both positive as well as negative connotations in *Lord of the Flies*. In the beginning, it becomes a symbol of hope but at the end it becomes a symbol of disappointment. The responsibility of lighting the fire is unanimously assigned to Jack and his group of hunters.

Ralph and Piggy insist on the maintenance of the fire. They think that the smoke rising out of the fire may attract the passersby and thus they would be rescued. But all the hopes of the boys are dashed to the ground; when Jack and his hunters neglect the fire and the hope of their rescue is gone, when they see a ship passing by the island. At the end, the fire serves as a symbol of disappointment when all the forest is set on fire. It is Jack who sets the fire in order to get Ralph out of the forest and arrest him but the destructive nature of fire turns all the forest into ashes. Thus the negative and positive connotations of fire coincide with the concept of good and evil thematically represented in the novel.

Piggy's glasses symbolize wisdom and intellectuality in the novel. It is the glasses which are used to make fire on the island. Ralph's survival depends mostly on the guideline provided by Piggy. It is Piggy who knows about the conch and teaches Ralph how to blow it. Piggy's death at the hands of merciless Roger and the breaking of the glasses, symbolize the triumph of evil over good and the fate of the wise counselors in society.

The major characters chosen by the author also carry a symbolic significance. Ralph is a symbol of civilized life and behavior. He brings unity and discipline among the boys on the island. Jack represents brutality and evil. Piggy is an epitome of intellectuality and farsightedness, while Simon signifies saintliness in *Lord of the Flies*.

The Tone of Pessimism

As an allegory, *Lord of the Flies* depicts the post-World War years and its aftermath of pessimism. Initially, William Golding was a school teacher. He was well aware of child psychology. Later, during the War time, he gave up that profession and joined the Royal Navy. When the War came to an end, he once again returned to the profession of teaching. The experiences of the war and the bleak aspect of human nature had left a deep pessimistic impression on the mind of the author.

The fictitious island manifests an atmosphere of warfare as well as the hide out of the English school boys. It is in view of the war that the boys have been evacuated by the pilot of an aircraft. At the end of the novel we have an intervention by the British naval officer. The boys

being rescued by the officer may or may not bring any drastic change in the behavior of the boys. There is dramatic irony with the fact that the boys are safely taken away from the coral island, to the world where the war is already being waged by the adults. Thus nobody can escape from the tone of pessimism prevalent in the novel.

Conclusion

The theme in *Lord of the Flies* like that of most of the other novels by the same author, revolves around the concept of the emergence of evil and its conflict with that which is good. This leitmotif has been presented very well through a well-knit plot, the universality of the myth, realistic portrayal of characters, apt and perceptible symbolism, thematic imagery, graphic and imaginative descriptions and last but not least, his unique narrative style which makes the story gripping and full of suspense. As the story progresses, the thematic concern of the novel is enhanced and integrated by so many motifs intertwining in the novel including, loss of civilization, the motif of power, the fate of intellectuals, the uncertainty of life, rules and orders, loss of innocence, primitivism, symbolic imagery, and the tone of pessimism prevailing to the very end of the novel.

The Encyclopedia of British Writers, 1800 to the Present, Volume 2 (2009, p 51) sums up the very crux of the novel: "In Golding's novel, the society formed by his castaways is presided over by the 'Lord of the Flies' or 'Beelzebub, and reveals the innate depravity of human nature. Ralph, a representative of reason, and piggy, who stands for intellect are overcome by the brute violence and bloodlust of Jack and his henchmen before Ralph's last minute reprieve."

Yet, with all that pessimism and presence of evil, there is still a ray of hope at the end of the novel, with the arrival of the naval officer and the rescue of the boys.

===

References

Evans, I. (1940). A Short History of English Literature. England: Penguin Books Ltd.

Golding, W. (1958). Lord of the Flies. London: Faber and Faber Ltd.

Green, J; Nicholas J. Karolides (2009). Encyclopedia of Censorship. New York: Infobase Publishing

Halder, S. (2006). William Golding's Lord of the Flies. New Delhi: Atlantic Publishers Distributers, (P) Ltd

Kulkarni, I. (2003). The Novels of William Golding. New Delhi: Atlantic Publishers Distributors, (P) Ltd

Stade, G; Karbienner, K. (2009). The Encyclopedia of British Writers, 1800 to the Present, Volume 2. New York: Infobase Publishing.

==

Mohammad Rahman, M.Phil. Scholar (English Literature)
Institute of Social Policy & Research (ISPaR), Peshawar
Bacha Khan University, Charsadda
KPK, Pakistan

Postal Address:
Village & P.O Kota, Tehsil Barikot, Mohallah Wali Khail, Distt. Swat, KPK, Pakistan, Postal Code 19240
rahmanmsw@gmail.com

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Krishna Zilla Patrika Rangam - Oka Pariselana

Newspapers and Journals of Krishna District
An Assessment

A Doctoral Dissertation in Telugu

Dr. K. Ramakrishna
M.A., M.Sc., M.Ed., M.Phil., Ph.D.
Lecturer in Telugu
S.R.S.V. College of Education
Gandhinagar, Vijayawada 520 003
Krishna District, AndhraPradesh
India

కృష్ణాజిల్లా పత్రికారంగం - ఒక అధ్యయనం

పరిశోధకుడు

కప్పగంతు రామకృష్ణ

ఎన్‌రోల్‌మెంట్ నంబరు : A08PD042003

పర్యవేక్షణ

డాక్టర్ గుమ్మా సాంబశివరావు

ఎం.ఎ., పిహెచ్.డి.,

తెలుగు శాఖాగ్రణి,

ఆంధ్ర లొయోలా కళాశాల, విజయవాడ

దూరవిద్యాకేంద్రం

ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం

నాగార్జున నగర్ – 522 510

దూరవిద్యాకేంద్రం

ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం

నాగార్జునగర్ –522 310, ఆంధ్రప్రదేశ్.

డాక్టర్ గుమ్మా సాంబశివరావు,

ఎం.ఎ., పిహెచ్‌డి.,

తెలుగుశాఖాగ్రణి, ఆంధ్ర లయోలా కళాశాల,

విజయవాడ–10.

ధ్రువీకరణ పత్రం

కృష్ణాజిల్లా పత్రికారంగం – ఒక అధ్యయనం అనే అంశంపై

పరిశోధకుడు **కప్పగంతు రామకృష్ణ** (ఎన్‌రోల్‌మెంట్ నంబరు : A08PD042003)

- పూర్తిగా నా పర్యవేక్షణలో పరిశోధన సాగించాడని,
- సిద్ధాంత గ్రంథాన్ని పిహెచ్.డి పట్టం కోసం స్వయంగా రచించాడని,
- పరిశోధన ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా ఈ సిద్ధాంత గ్రంథాన్ని రచించాడని,
- ఇంతకుపూర్వం ఇతరులెవ్వరు ఏ ఇతర విశ్వవిద్యాలయానికి, ఎటువంటి పట్టం కోసం

ఈ సిద్ధాంత గ్రంథాన్ని సమర్పించలేదని

ఇందుమూలముగా ధ్రువపరుస్తున్నాను.

స్థలం: విజయవాడ **డాక్టర్ గుమ్మా సాంబశివరావు**

తేదీ: పరిశోధన మార్గదర్శకులు

హామీ పత్రం

కృష్ణాజిల్లా పత్రికారంగం - ఒక అధ్యయనం

అనే సిద్ధాంత గ్రంథాన్ని నేను స్వయంగా రాశాననీ,

ఈ పరిశోధన నా స్వయంకృషి ఫలితమేననీ హామీ ఇస్తున్నాను.

మా పర్యవేక్షకులు **డాక్టర్ గుమ్మా సాంబశివరావు** గారి

(తెలుగు శాఖాగ్రణి, ఆంధ్ర లయోలా కళాశాల, విజయవాడ)

ప్రత్యక్ష పర్యవేక్షణలో ఈ సిద్ధాంత వ్యాసాన్ని రాశాననీ,

ఇంతకుముందు ఏ ఇతర విశ్వవిద్యాలయానికి గాని, మరే ఇతర సంస్థకు గానీ,

ఏ ఇతర పట్టం కొరకు దీన్ని సమర్పించలేదని ఇందుమూలంగా తెలియజేస్తున్నాను.

స్థలం : విజయవాడ
తేదీ :

కప్పగంతు రామకృష్ణ
పరిశోధకుడు
(ఎన్‌రోల్‌మెంట్ నంబరు : A08PD042003)

కృతజ్ఞతలు

కృష్ణాజిల్లా పత్రికారంగం – ఒక అధ్యయనం అనే పరిశోధనాంశాన్ని సూచించడం మొదలు పి.హెచ్‌డి పట్టం కోసం ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయానికి ఈ పరిశోధన గ్రంథాన్ని సమర్పించే వరకు వెన్నంటి ఉండి నాకు మార్గదర్శకత్వం వహించిన విజయవాడ ఆంధ్ర లొయోలా కళాశాల తెలుగు శాఖాగ్రణి **డాక్టర్ గుమ్మా సాంబశివరావు** గారికి తొలిగా హృదయపూర్వక ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. పరిశోధన క్రమంలో ఎప్పటికప్పుడు నన్ను ఉత్తేజపరుస్తూ, విలువైన సూచనలతో అత్యంత ప్రామాణికంగా నాచేత పరిశోధన చేయించిన ఆయనకు అక్షర రూపంలో చెప్పే ధన్యవాదాలు ఎంతమాత్రమూ సరిపోవు.

పరిశోధన మార్గంలో అనుక్షణం చేయి పట్టుకుని నన్ను నడిపించిన వ్యక్తి **డాక్టర్ పమ్మి పవన్‌కుమార్** (అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, తెలుగుశాఖ, హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయం) గారు. ఏదో తెలియని ఆత్మీయతను నాలో నింపి, నా చేత పరిశోధన పూర్తిచేయించినందుకు కృతజ్ఞతలు చెప్పి ఆయన్ను దూరంగా ఉంచలేను.

పాఠశాల దశ నుంచి విద్యార్థిగా కాకుండా ఇంటి మనిషిగా నన్ను ఆదరించి, ఈ సిద్ధాంత గ్రంథం మేలు ప్రతిని తయారుచేయడం వరకు ప్రతి అంశంలో తన ఆశీర్వాదబలాన్ని నాకందించిన మా మాస్టారు **డాక్టర్ ప్రఖ్య సత్యనారాయణశర్మ** (విశ్రాంత ప్రధానోపాధ్యాయుడు, శిశువిద్యామందిరం ఉన్నత పాఠశాల, విజయవాడ) గారికి; నాలో పరిశోధనాసక్తిని రేకెత్తించి, ఎం.ఈడి; ఎం.ఫిల్ సిద్ధాంత వ్యాసాలు రాయించడంతో పాటు ప్రస్తుత పరిశోధనకు అమూల్యమైన సలహాలనిచ్చిన **ప్రొఫెసర్ డి.ఎస్.ఎన్.శాస్త్రి** (విశ్రాంత ప్రాచార్యుడు, ఎ.జె.కాలేజ్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్, మచిలీపట్నం) గారికి నా నమస్కారాలు తెలియజేస్తున్నాను.

పదవుల పరంగా ఉన్నతాధికారి అయినప్పటికీ, పుత్రవాత్సల్యంతో నన్ను ప్రోత్సహించిన మా కళాశాల ప్రత్యేకాధికారి **డాక్టర్ జె.నాగేశ్వరరావు** (జాతీయ ఉత్తమ ఉపాధ్యాయ అవార్డు గ్రహీత) గారికి కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాను. అక్షర దోషాలతో పాటు నా ఆలోచనల్లోని దోషాలను సైతం సవరించి, ప్రస్తుత సిద్ధాంత గ్రంథ శుద్ధప్రతిని సిద్ధం చేయించిన **డాక్టర్ వారణాసి వేంకట భానుమూర్తి** (విశ్రాంత ఆంధ్రోపన్యాసకుడు, ఎస్.ఆర్.ఎస్.వి.కాలేజ్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్, విజయవాడ) గారికి నిండైన మనసుతో ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. కృష్ణాజిల్లా నుంచి వెలువడిన వివిధ పత్రికల తొలిసంచికల చిత్రాలను సహృదయంతో అందించిన **పులిపాటి దుర్గారావు** (ఉపాధ్యాయుడు, నగరపాలక సంస్థ పాఠశాల, విజయవాడ) గారికి ప్రత్యేక ధన్యవాదాలు చెబుతున్నాను.

పరిశోధన త్వరగా పూర్తిచేసుకోమంటూ ఉత్సాహాన్ని అందించి ప్రోత్సహించిన మా **ఎస్.ఆర్.ఎస్.వి. కాలేజ్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్** అధ్యాపక, అధ్యాపకేతర మిత్ర బృందానికి కృతజ్ఞతలు. ఇంకా ఈ క్రమంలో నాకు ఆత్మీయ సహకారాన్ని అందించిన **శ్రీసన్‌ఫ్లవర్‌న్యూస్ దినపత్రిక** యాజమాన్య, ఉద్యోగ బృందానికి; ఈనాడు దినపత్రిక విజయవాడ ఎడిషన్ ఇన్‌ఛార్జి **శ్రీ గొడవర్తి శ్రీనివాస భరణికుమార్**గారికి; ఇంకా ఎందరో..ఎందరెందరో.. హితులు, సన్నిహితులు, పాత్రికేయ మిత్రులు.. అందరికీ కైదండలు.

పరిశోధకుడు

కృష్ణా జిల్లా పత్రికారంగం

ఒక అధ్యయనం

విషయసూచిక

ప్రవేశిక		*i-v*
అధ్యాయం - 1 : ఉపోద్ఘాతం		**01-26**
1.1	పత్రిక - పదావిర్భావం	03
1.2	లక్షణాలు	05
	1.2.1 పత్రిక - లక్షణాలు	05
	1.2.2 విలేకరి - లక్షణాలు	05
	1.2.3 ఉపసంపాదకుడు - లక్షణాలు	05
	1.2.4 చందాదారుడు - లక్షణాలు	06
	1.2.5 పాఠకుడు - లక్షణాలు	06
1.3	పత్రికలు - లక్ష్యం	06
1.4	'వార్త' నిర్వచనం	07
	1.4.1 ప్రముఖుల నిర్వచనాలు / అభిప్రాయాలు	09
	1.4.2 వార్త : లక్షణాలు / విలువలు	10
1.5	భారతదేశంలో పత్రికా వ్యవస్థ - చారిత్రిక నేపథ్యం	15
1.6	భారతదేశంలో ముద్రణారంగం - చారిత్రిక నేపథ్యం	17
	1.6.1 భారతదేశంలో ముద్రణారంగం - ఆవిర్భావ వికాసాలు	17
	1.6.2 తెలుగులో ముద్రణ వ్యవస్థ - ఆవిర్భావ వికాసాలు	18
1.7	భారతదేశంలో పత్రికారంగం	19
	1.7.1 భారతీయ పత్రికల ఆవిర్భావం	21
1.8	తొలితరం తెలుగు పత్రికలు	23
	1.8.1 మద్రాస్ క్రానికల్	23
	1.8.2 కర్నాటిక్ క్రానికల్	24
	1.8.3 ఫోర్ట్‌సెంట్ జార్జ్‌గెజిట్	24
	1.8.4 వృత్తాంతి	24
	1.8.5 వర్తమాన తరంగిణి	25
	1.8.6 హితవాది	25
	1.8.7 దినవర్తమాని	26

అధ్యాయం - 2 : కృష్ణా జిల్లా నుంచి వెలువడిన పత్రికలు **27-104**

2.1 కృష్ణాజిల్లా చారిత్రక నేపథ్యం 28

2.1.1 కృష్ణాజిల్లా సరిహద్దులు 31

2.2 కృష్ణాజిల్లాలో గ్రంథాలయోద్యమం 36

2.2.1 తెలంగాణలో గ్రంథాలయోద్యమం 38

2.2.2 గ్రంథాలయ సంఘం - కార్యకలాపాలు 39

2.3 కృష్ణాజిల్లాలో ప్రముఖ పత్రికా సంపాదకులు 39

2.3.1 కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు 40

2.3.1.1 ఆంధ్రపత్రిక ఆవిర్భావం 41

2.3.1.2 ఉద్యమాల బాట 42

2.3.1.3 దేశోద్ధారకుడు, విశ్వదాత 42

2.3.2 ముట్నూరి కృష్ణారావు 43

2.3.2.1 ఉన్నత వ్యక్తిత్వం, నిరాడంబరత 45

2.3.3 కోలవెన్ను రామకోటీశ్వరరావు 46

2.3.3.1 త్రివేణి ఆవిర్భావం 47

2.3.4 జి.వి.కృపానిధి 48

2.3.5 నార్ల వెంకటేశ్వరరావు 49

2.3.5.1 ఆంధ్రజ్యోతికి అంకురార్పణ 51

2.3.6. శివలెంక శంభుప్రసాద్ 52

2.3.6.1 ఆంధ్రపత్రికలో ప్రవేశం 53

2.3.7 నందూరి రామ్మోహనరావు 54

2.3.7.1 అసామాన్య రచనావిన్యాసం 55

2.3.8 సి.రాఘవాచారి 56

2.3.8.1 పాత్రికేయ జీవితం 57

2.3.8.2 కృష్ణాజిల్లాతో అనుబంధం 58

2.4 కృష్ణాజిల్లాలో వెలువడిన పత్రికలు 58

అధ్యాయం – 3 : కృష్ణా జిల్లా నుంచి వెలువడిన దినపత్రికలు – విషయ విశ్లేషణ **105–125**

3.1 ఉపోద్ఘాతం 105

3.2 దేశాభిమాని 106

3.3 కృష్ణాపత్రిక 107

3.3.1 ముట్నూరి సంపాదకీయాలు 110

3.4 ప్రజాశక్తి 111

3.5 ఆంధ్రపత్రిక 113

3.6 ఆంధ్రప్రభ 115

3.6.1 నార్ల సంపాదకీయాలు 116

3.7 విశాలాంధ్ర 116

3.7.1 తెలుగు గడ్డపై కమ్యూనిస్ట్ పత్రికలు 117

3.7.2 విశాలాంధ్రకు అంకురార్పణ 118

3.8 ఆంధ్రభూమి 119

3.9 ఆంధ్రజ్యోతి 119

3.10 ఈనాడు 120

3.11 ఉదయం 121

3.12 వార్త 122

3.13 సాక్షి 123

3.14 మరికొన్ని దినపత్రికలు 124

అధ్యాయం – 4 : కృష్ణా జిల్లా నుంచి వెలువడిన ఇతర పత్రికలు – విషయ విశ్లేషణ **126–149**

4.1 ఉపోద్ఘాతం 126

4.2 వార పత్రికలు 127

4.2.1 స్వాతి 130

4.3 పక్ష పత్రికలు 131

4.4 మాస పత్రికలు 133

4.4.1 ఆంధ్రభారతి 133

4.4.2 శారద 134

4.4.3 వీణ 134

4.4.4 నవభారతి 135

4.4.5 కమ్యూనిస్ట్ పత్రికలు 135

4.4.6 మహిళా పత్రికలు 136

4.4.7 ఆధ్యాత్మిక పత్రికలు 136

4.4.8 విద్య / ఉద్యోగ పత్రికలు 137

4.4.9 కుల పత్రికలు / తెలుగు భాషా పత్రికలు 138

4.4.10 హాస్యపత్రికలు 138

4.4.11 కంప్యూటర్ విజ్ఞాన పత్రికలు 139

4.4.12 కళాసాంస్కృతిక పత్రికలు 140

4.4.13 భక్తి పత్రికలు 140

4.4.14 బాలల పత్రికలు 141

4.4.15 ఇతర పత్రికలు 141

4.5 ద్వైమాసిక పత్రికలు 143

4.5.1 జయంతి 143

4.5.2 మాతృక 144

4.6 త్రైమాసిక పత్రికలు 145

4.6.1 గణితచంద్రిక 146

4.7 లిఖిత పత్రికలు 147

4.8 అర్ధవార్షిక / వార్షిక పత్రికలు 148

4.9 కళాశాల పత్రికలు / ప్రత్యేక సంచికలు 149

అధ్యాయం – 5 : కృష్ణాజిల్లా పత్రికలు – భాషా స్వరూపం **150 –185**

5.1 ఉపోద్ఘాతం 151
5.2 దినపత్రికలు – శీర్షికారచన 153
5.2.1 శీర్షికారచన – వర్గీకరణ 154
5.2.1.1 సాభిప్రాయ శీర్షికలు 155
5.2.1.2 వ్యంగ్య శీర్షికలు 156
5.2.1.3 అతిశయోక్తి శీర్షికలు 157
5.2.1.4 శ్లేష శీర్షికలు 158
5.2.1.5 అంత్యప్రాస శీర్షికలు 159
5.2.1.6 కవిత్వపాదాల శీర్షికలు 160
5.2.1.7 భావార్థక శీర్షికలు 161
5.2.1.8 కర్మణ్యర్థక శీర్షికలు 162
5.2.1.9 సమాపక క్రియాసహిత శీర్షికలు 162
5.2.1.10 లేబిల్ శీర్షికలు 162
5.2.1.11 డెక్ శీర్షికలు 163
5.3 తెలుగు దినపత్రికలు – నవ్యపద కల్పన 164
5.3.1 మణిప్రవాళ పద్ధతి 165
5.3.2 సహజ పరిణామ పద్ధతి 165
5.3.3 పరిభాషా వివరణ పద్ధతి 166
5.3.3.1 ప్రతిష్ఠాపాద ఆదానాలు 166
5.3.3.2 అవశ్యపూరక ఆదానాలు 166
5.3.3.3 సంపూర్ణ పద ఆదానం

167

5.3.3.4 మిశ్రసమాస కల్పన 167
5.3.3.5 పదానువాదం 168
5.3.3.6 తాత్పర్యార్థం 169
5.3.3.7 అర్థపునర్వచనం 169
5.3.3.8 అర్థవ్యాకోచం 170
5.3.3.9 భావానువాదం 171
5.3.3.10 శబ్దపల్లవీకరణం 171

5.4 తెలుగు దినపత్రికలు – లేఖనపద్ధతులు 172

5.4.1 ఋ, ౠ; ఱ 173

5.4.2 అర్ధానుస్వారం 174

5.4.3 పదాది సంయుక్తాక్షర రేఫ లోపం 175

5.4.4 పదాంత 'ము'వర్ణకం 176

5.4.5 అల్పప్రాణ, మహాప్రాణ భేదాలు 176

5.4.6 థ – ధ; గ – వ; మ – వ; శ – స భేదాలు 177

5.4.7 దీర్ఘలోపం 179

5.5 తెలుగు దినపత్రికలు – లిప్యంతరీకరణ 179

5.5.1 పదాది సంయుక్తాక్షరంలో 'య'కార లోపం 180

5.5.2 అద్విరుక్తీకరణం

180

5.5.3 సంధి స్వరాల్లో మార్పులు 181

5.5.4 'వు'; 'వొ' లలో మార్పులు 182

5.5.5 హల్లుల లిప్యంతరీకరణం 182

5.5.6 సంజ్ఞావాచకాలు 184

5.5.7 పూర్ణానుస్వారం 184

5.5.8 అతిశోధిత రూపాలు 185

5.5.9 ఉర్దూ పదాలు 185

అధ్యాయం – 6 : కృష్ణా జిల్లా నుంచి వెలువడిన పత్రికలు – భాష, శైలి 186–234

6.1 శైలి రకాలు 187

6.1.1 కథన పద్ధతిని బట్టి శైలి 187

6.1.2 విషయ వివరణను బట్టి శైలి 187

6.1.3 అభివ్యక్తి తీరును బట్టి శైలి 188

6.1.4 పదాలు, పదబంధాల ప్రయోగాన్ని బట్టి శైలి 188

6.2 పత్రికా రచన – పద నిర్మాణం / పద ప్రయోగం 188
6.2.1 సులభ పదాలు 189
6.2.2 సంక్షిప్త పదం 192
6.2.3 నవ్య పదకల్పన 192
6.2.4 పదం – నవ్యార్థ కల్పన 194
6.2.4.1 అర్థ వ్యాకోచం 195
6.2.4.2 అర్థాపకర్ష 197
6.2.4.3 సభ్యోక్తి 198
6.2.4.4 అర్థపరివర్తనం 199
6.2.5 సంక్షిప్త పదకల్పన 199
6.2.6 ప్రాచీన పదాల ప్రయోగం 201
6.2.7 అన్యభాషా పద ప్రయోగం 202
6.2.8 ప్రతీకార్థం 203
6.3 వ్యాకరణం, వాక్యరచన 203
6.4 వార్తా రచన–శైలి 204
6.5 వార్తా రచన – పరిచయం 206
6.5.1 ప్రత్యేక సంఘటనలు – పరిచయం 206
6.5.1.1 మరో ప్రపంచానికి మహాకవి ప్రస్థానం 207
6.5.1.2 అంతా అయిపోయింది 207
6.5.1.3 త్రీడీ..మోడీ 208
6.5.1.4 స్వామీ! నీ దరి చేరగ 208
6.5.2 విషయాన్ని సూటిగా పరిచయం చేయడం
209
6.5.2.1 రాష్ట్రంలో 32 పథకాలకు నగదు బదలీ 209
6.5.2.2 వైద్య పీజీకి ప్రత్యేక పరీక్ష 209
6.5.2.3 గుటకాయస్వాహా...! 210
6.5.2.4 దేనికైనా సిద్ధం 210
6.5.3 విషయాన్ని పరోక్షంగా పరిచయం చేయడం 210
6.5.3.1 లోకోక్తులతో విషయాన్ని పరిచయం చేయడం 210
6.5.3.2 విమర్శనాత్మకంగా విషయాన్ని పరిచయం చేయడం 211
6.5.3.3 ఉత్కంఠాత్మకంగా విషయాన్ని పరిచయం చేయడం 212
6.5.3.4 కథనాత్మకంగా విషయాన్ని పరిచయం చేయడం 213

6.6	వార్తా రచన – ముగింపు	215
6.6.1	కొసమెరుపు ముగింపు	216
6.6.2	ప్రశ్నలతో ముగింపు	217
6.6.3	వేదాంత ప్రభోదంతో ముగింపు	218
6.7	ఆలంకారిక రచన	218
6.8	కరుణరసాత్మక రచన	219
6.9	మాండలిక రచన	221
6.10	చిత్ర కథనాలు	221
6.10.1	మసకబారిన నిఘా కన్ను	223
6.10.2	ప్రమాదం నడుమ...	224
6.10.3	రోడ్లపైనే పశువుల సంచారం	225
6.10.4	అడవిగాచిన ఆరోగ్యం	226
6.10.5	కాలువల కడగండ్లు	227
6.10.6	మానవత్వం మరణించింది..పేగుబంధం తెగింది	228
6.11	సంపాదకీయాలు	229
6.11.1	సంపాదకుడు – నాడు నేడు	229
6.11.2	సంపాదకీయాలు – ఆధునిక ధోరణులు	231
అధ్యాయం – 7 : కృష్ణా జిల్లా పత్రికారంగం అనుబంధ అంశాలు		**235–249**
7.1	కృష్ణాజిల్లా పత్రికలు – జాతీయోద్యమాలు	235
7.2	కృష్ణాజిల్లా పాత్రికేయ సంఘం	237
7.3	ముద్రణ విభాగం – నాడు నేడు	240
7.4	పత్రికారంగం – పాత్రికేయుల పాత్ర	243
7.5	పాత్రికేయులు – నైతిక నియమావళి	245
7.6	పత్రికలు – ప్రభుత్వ ఆంక్షలు	247
అధ్యాయం – 8 : ముగింపు		**250–258**
8.1	తొలితరం తెలుగు పత్రికలు	251
8.2	కృష్ణాజిల్లా నుంచి వెలువడిన పత్రికలు	251

8.3 కృష్ణాజిల్లా పత్రికలు – భాషా స్వరూపం 252

8.3.1 శీర్షికలు 252

8.3.2 నవ్యపద కల్పన 252

8.3.3 లేఖన పద్ధతులు 253

8.3.4 లిప్యంతరీకరణ 254

8.4 కృష్ణా జిల్లా నుంచి వెలువడుతున్న పత్రికలు – శైలి 255

8.4.1 శైలి రకాలు 255

8.4.1.1 కథన పద్ధతిని బట్టి శైలి 255

8.4.1.1.2 విషయ వివరణను బట్టి శైలి 256

8.4.1.1.3 అభివ్యక్తి తీరును బట్టి శైలి 256

8.4.1.1.4 పదాలు, పదబంధాల ప్రయోగాన్ని బట్టి శైలి 256

8.4.2 వార్తా రచన పరిచయం 256

ఉపయుక్త గ్రంథ సూచి **259–262**

అనుబంధం **263–279**

1 గణితచంద్రిక, కృష్ణవేణి, తూర్పుగాలి, నూతనతరం పత్రికల తొలి సంచికలు 263

2 సిసింద్రీలు, రోజా, ఆహ్వానం, యువ సంచలనం పత్రికల తొలి సంచికలు 264

3 ఎయిడ్స్, ఖాళీ ఉద్యోగాలు, రుద్రభూమి, ఫిలిమ్ఎన్‌కౌంటర్ పత్రికల తొలి సంచికలు 265

4 షేర్‌కాలం, అష్టైశ్వర్యాలు, మేథ్స్ అండ్ సైన్స్, క్యాపిటల్ మార్కెట్ పత్రికల తొలిసంచిలు 266

5 ఉష, కలువబాల, దిక్సూచి, పాలిటిక్స్ పత్రికల తొలి సంచిలు 267

6 నవచిత్ర కథ, సుమన, సిరివెన్నెల, ఉద్యోగపర్వం పత్రికల తొలి సంచికలు 268

7 ప్రజావిప్లవం, మాయా ప్రపంచం, ఎన్‌కౌంటర్ పత్రికల తొలి సంచికలు 269

8 విజయవాడ ఛాంబర్, సన్‌ఫ్లవర్ వారపత్రిక, కనకదుర్గప్రభ మాస పత్రిక,
శ్రీసన్‌ఫ్లవర్‌న్యూస్ దినపత్రికల సంచికలు 270

9 ఈనాడు దినపత్రిక విజయవాడ ఎడిషన్ ఇన్‌ఛార్జి
శ్రీ గొడవర్తి శ్రీనివాస భరణికుమార్‌తో ముఖాముఖి 271

10 ఆంధ్రజ్యోతి దినపత్రిక పూర్వ సంపాదకుడు
'పద్మశ్రీ' తుర్లపాటి కుటుంబరావుతో పరిశోధకుడి ముఖాముఖి 274

11 గణితచంద్రిక పత్రిక ప్రధాన సంపాదకుడు
డాక్టర్ ప్రఖ్య సత్యనారాయణశర్మతో పరిశోధకుడి ముఖాముఖి
278

పట్టికల సూచిక

2.4.1 అసంపూర్తి వివరాలు లభ్యమవుతున్న పత్రికలు 59

2.4.2 రిజిస్ట్రార్ ఆఫ్ న్యూస్ పేపర్స్ వద్ద నమోదు కాని పత్రికలు 63

2.3.4 రిజిస్ట్రార్ ఆఫ్ న్యూస్ పేపర్స్ అధికారిక సమాచారం ప్రకారం
కృష్ణాజిల్లాలో వెలువడుతున్న పత్రికలు 72

చిత్రాల సూచిక

పటం 1 ఆంధ్రప్రదేశ్ పటంలో కృష్ణాజిల్లా 32

పటం 2 కృష్ణా జిల్లా భౌగోళిక స్వరూపం 33

పటం 3 కృష్ణా జిల్లా భౌగోళిక స్వరూపం – అసెంబ్లీ నియోజకవర్గాల వారీగా 34

పటం 4 కృష్ణాజిల్లా భౌగోళిక స్వరూపం – మండలాల వారీగా 35

ప్రవేశిక

ప్రవేశిక

పరాయి పాలనలో నిస్తేజంగా ఉన్న తెలుగుజాతి హృదయంలో పౌరుషాగ్ని రగిలించి, ప్రజలను దేశస్వాతంత్ర్య సంగ్రామం వైపు ఉన్ముఖులను చేయాలనే సంకల్పంతో తెలుగు పత్రికారంగం ఊపిరిపోసుకుంది. తొలినాటి తెలుగు పత్రికలను చూస్తే ఈ విషయం స్పష్టమవుతుంది. కేవలం వార్తా ప్రచురణకు మాత్రమే పరిమితం కాకుండా, సమాజంలో జరిగే అన్యాయాలు, అక్రమాలను ఎత్తిచూపుతూ; భారతజాతికి బ్రిటీషు ప్రభుత్వం చేస్తున్న ద్రోహాన్ని తొలినాటి తెలుగు పత్రికలు ప్రధానంగా ప్రచురించాయి. సమాజోద్ధరణ, సమాజ సేవ తమ లక్ష్యాలని ఆయా పత్రికలు తమ ప్రారంభ సంచికల్లో ప్రకటించాయి. ఈవిధంగా ఉద్యమాల నేపథ్యంలో పుట్టిన పత్రికలు క్రమంగా శాఖోపశాఖలుగా విస్తరించాయి. అనుక్షణం మారుతున్న సాంకేతిక విజ్ఞానాన్ని అందిపుచ్చుకుంటున్న పత్రికారంగం పెను మార్పులకు లోనైంది. అధునాతన యంత్రపరికరాల వినియోగం పెరిగింది. ఉపగ్రహ ప్రసార వ్యవస్థను సైతం పత్రికలు ఉపయోగించుకుంటూ వాయువేగంతో సమాచారాన్ని సేకరిస్తూ తెల్లవారే సరికి పాఠకులకు తాజా విషయాల్ని అందిస్తున్నాయి. తమకంటూ ఓ ప్రత్యేకతను, స్థానాన్ని ఏర్పరచుకున్నాయి. క్రమంగా సమాజ దశ, దిశ నిర్దేశించే స్థాయికి చేరుకున్నాయి.

i) పరిశోధనాంశ వివరణ

తెలుగు పత్రికల ప్రస్థానంలో కృష్ణాజిల్లా పాత్ర ఎంతో ప్రముఖమైంది. ఆంధ్రరాష్ట్రంలో ఎన్నో ఉద్యమాలకు పురిటిగడ్డగా నిలిచిన కృష్ణాజిల్లా పత్రికారంగంలోను ముందువరుసలో ఉంది. తొట్టతొలి తెలుగు దినపత్రిక 'దేశాభిమాని' కృష్ణాజిల్లా విజయవాడలో పుట్టింది. కేవలం దినపత్రికలే కాదు. వందలాది వార, పక్ష, మాస, ద్వైమాసిక, త్రైమాసిక, అర్ధవార్షిక, వార్షిక పత్రికలెన్నో కృష్ణాజిల్లాలో ఆవిర్భవించాయి. ఇవన్నీ తాము ఎంచుకున్న అంశాల్లో విస్తృతమైన పరిజ్ఞానాన్ని పాఠకులకు అందిస్తున్నాయి. ఈకోణంలో ఆలోచించిన ప్రస్తుత పరిశోధకుడు ఆధునిక తెలుగు పత్రికారంగంలో కృష్ణా జిల్లా పాత్రను మరింతగా పరిశోధించాలనే లక్ష్యంతో **కృష్ణాజిల్లా పత్రికారంగం – ఒక అధ్యయనం** అనే శీర్షికతో తన పరిశోధనాంశాన్ని ఎంచుకున్నాడు. కృష్ణా జిల్లాలో తెలుగు పత్రికల ఆవిర్భావం నుంచి నేటి వరకు విభిన్న కోణాల్లో ఆయా పత్రికల ప్రస్థానాన్ని ఈ పరిశోధన గ్రంథంలో వివరించే ప్రయత్నం చేయడం జరిగింది.

ii) పరిశోధనాంశ పరిధి

నైసర్గికంగా కృష్ణాజిల్లా పలుమార్పులకు లోనైంది. మొదట్లో కృష్ణాజిల్లాను కృష్ణామండలంగా వ్యవహరించేవారు. ఇప్పుడున్న కృష్ణాజిల్లాతో పాటు రాజమండ్రి, గుంటూరు జిల్లాను కలిపి 1859లో కృష్ణాజిల్లాను ఏర్పాటుచేశారు. తర్వాత 1904లో కృష్ణాజిల్లా నుంచి గుంటూరు జిల్లాను విడదీసి, పశ్చిమగోదావరి ప్రాంతాన్ని కృష్ణాజిల్లాలో కలిపారు. తిరిగి 1925లో కృష్ణా, పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలను విభజించారు. ఈవిధంగా కృష్ణాజిల్లా భౌగోళిక స్వరూపంలో అనేక మార్పులు వచ్చి, 1925 తర్వాత ఇప్పుడున్న రూపం ఏర్పడింది.

ఈవిధమైన మార్పులు చోటుచేసుకున్నప్పటికీ, ఆశ్చర్యకరమైన విషయం ఏమిటంటే– ఇప్పుడున్న ప్రాంతంలోనే తొలినాటి నుంచి పత్రికలు వెలువడ్డాయి. జిల్లాలో పత్రికలకు ప్రధాన కేంద్రాలుగా మచిలీపట్నం, విజయవాడ నాడు ఉండేవి. మిగిలిన ప్రాంతాల్లో పత్రికలు వెలువడినప్పటికీ ఈ రెండు ప్రాంతాల్లో వెలువడిన పత్రికలు పత్రికారంగంలో ఓ సంచలనం సృష్టించాయి. ఈవిషయాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకున్న పరిశోధకుడు కృష్ణాజిల్లాను తన పరిశోధనాంశ పరిధిగా ఎంచుకున్నాడు. కేవలం కృష్ణాజిల్లాలో వెలువడిన పత్రికలను మాత్రమే ఈ పరిశోధనలో విశ్లేషణకు తీసుకోవడం జరిగింది.

iii) ఆకరాలు

తెలుగు పత్రికారంగం కృష్ణాజిల్లాలో అత్యంత వేగంగా అభివృద్ధి చెందినప్పటికీ, ఇక్కడి పత్రికారంగాన్ని ప్రధానంగా చేసుకుని పరిశోధనలు ఇంతవరకు జరుగలేదు. మొత్తంగా తెలుగు పత్రికల్లోని విభిన్న కోణాలు స్పృశిస్తూ ఇంతకుపూర్వం పరిశోధనలు జరిగాయి. కాబట్టి, ఆయా పరిశోధన గ్రంథాలను ప్రస్తుత పరిశోధకుడు తన పరిశోధనకు ప్రధాన సాధనంగా ఉపయోగించుకున్నాడు. వీటితోపాటు రచన జర్నలిజం కళాశాల (హైదరాబాదు, ఆంధ్రప్రదేశ్) ప్రచురించిన గ్రంథాలు ప్రస్తుత పరిశోధనకు ప్రాథమిక ఆకరాలు. విజయవాడలోని రామ్మోహనరాయ పుస్తక భాండాగారం, విజయవాడ బుక్‌ఫెస్టివల్ సొసైటీ గ్రంథాలయంలో లభించిన పుస్తకాలు ద్వితీయశ్రేణిలో ఆకరాలుగా తీసుకోవడం జరిగింది. తెలుగు పత్రికా రంగంలో ఉన్నతశ్రేణి సంపాదకులుగా, రాష్ట్రస్థాయి పాత్రికేయులుగా పేరుపొందిన వ్యక్తులు కృష్ణాజిల్లాలో ఉన్నారు. వారిలో కొంతమంది వ్యక్తులతో పరిశోధకుడు ముఖాముఖి జరిపి, కృష్ణాజిల్లా నుంచి వెలువడిన పత్రికల నూతన పోకడలను అధ్యయనం చేయడం జరిగింది. తర్వాతి ఆకరాలుగా సంగణకం, అంతర్జాలాన్ని ఉపయోగించుకోవడం జరిగింది. పత్రికల మీద వచ్చిన పుస్తకాలు, సమీక్షలు, వ్యాస సంపుటాలను పరిశీలించడం జరిగింది. వివిధ పత్రికల పాత సంచికలను కూడా సమీక్షించడం జరిగింది.

iv) తెలుగు పత్రికారంగంపై జరిగిన కృషి

వాయువేగంతో విస్తరిస్తున్న శాస్త్రసాంకేతిక ప్రగతిని అందిపుచ్చుకుంటున్న తెలుగు పత్రికారంగంపై ఇప్పటికే అనేక పరిశోధనలు జరిగాయి. వీటిలో రాష్ట్రంలోని వివిధ విశ్వవిద్యాలయాలకు సిద్ధాంత పరిశోధన గ్రంథాలుగా సమర్పించినవి ఉన్నాయి. మరికొన్ని ఆయా రచయితలు పత్రికారంగంలో తమకున్న అనుభవాన్ని క్రోడీకరించి రాసినవి ఉన్నాయి. పాత్రికేయ సంఘాలు, పాత్రికేయ కళాశాలలు తమ కార్యక్రమాల్లో భాగంగా పత్రికారంగంలో లబ్ధప్రతిష్ఠులైన వారితో ఉపన్యాసాలు నిర్వహించాయి. తెలుగు పత్రికారంగంలో వస్తున్న మార్పులు, చేయదగిన కృషి తదితర అంశాలతో ఈ సంస్థలు జాతీయస్థాయి సదస్సులు నిర్వహించాయి. ఆయా సదస్సుల్లో వక్తలు సమర్పించిన పత్రాలను ప్రత్యేక సంచికలుగా ఆయా సంస్థలు ప్రచురించాయి. ఇవికాకుండా మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రం, భోపాల్‌లోని మాఖన్‌లాల్ చతుర్వేది రాష్ట్రీయ పత్రకారిత సంచార విశ్వవిద్యాలయం *భారతీయ భాషా పత్రికల చరిత్ర* పేరుతో కొన్ని వరుస గ్రంథాలు ప్రచురించింది. ఈ క్రమంలో తెలుగు పత్రికలపై కొన్ని పుస్తకాలు వెలువడ్డాయి.

v) పరిశోధన ఆవశ్యకత

సమాజాన్ని తీర్చిదిద్దంతో పత్రికల పాత్ర గణనీయమైంది. ఇంతకుముందు చెప్పుకున్నట్లు తెలుగు పత్రికల ఆవిర్భావ వికాసాల్లో కృష్ణాజిల్లాకు ఎంతో ప్రాధాన్యత ఉంది. ఈవిషయాలన్నీ పరిశీలించదగినవి. పరిశోధించదగినవి. భారతదేశం భిన్న సంస్కృతులకు, భిన్న భాషలకు నిలయం. ప్రతిభాషకు అనుగుణంగా ప్రాంతీయ సంస్కృతి ఏర్పడుతుంది. వీటన్నిటినీ అక్కడి పత్రికలు ప్రతిబింబిస్తాయి. కాబట్టి, మొత్తంగా తెలుగు పత్రికల మీద పరిశోధన చేయడం ఒక కోణమైతే, ఒక జిల్లాను కేంద్రంగా తీసుకుని పరిశోధన చేసి, పత్రికలపై ప్రాంతీయత ప్రభావాన్ని పరిశోధించడం రెండో కోణం. రాష్ట్రంలోని చైతన్యవంతమైన జిల్లాల్లో కృష్ణాజిల్లా ఒకటి కాబట్టి, ప్రస్తుత పరిశోధనకు కృష్ణాజిల్లాను కేంద్రంగా తీసుకోవడం జరిగింది.

vi) పరిశోధన లక్ష్యం

తెలుగు పత్రికారంగంలో కృష్ణాజిల్లా పాత్రను విశ్లేషించడం ప్రస్తుత పరిశోధన లక్ష్యం. కృష్ణాజిల్లా మాండలికం అక్కడి పత్రికల్లో చూపిన ప్రభావం, పత్రికా భాషలో వచ్చిన మార్పులు, కృష్ణాజిల్లా పాత్రికేయ సంఘాల ఆవిర్భావ వికాసాలను పరిశీలించడం ప్రస్తుత పరిశోధన లక్ష్యాలు.

vii) పరిశోధన పద్ధతి

'కృష్ణాజిల్లా పత్రికారంగం – ఒక అధ్యయనం' అనే ప్రస్తుత పరిశోధనలో తొలుత తెలుగు పత్రికారంగంలో ఇప్పటివరకు వచ్చిన వివిధ పరిశోధన గ్రంథాలను పరిశీలించడం జరిగింది. వీటన్నిటి ఆధారంగా ప్రస్తుత పరిశోధనను ఎనిమిది అధ్యాయాలుగా విభజించడం జరిగింది.

మొదటి అధ్యాయం **'ఉపోద్ఘాతం'**లో పత్రిక పదావిర్భావం, పత్రిక లక్షణాలు, పత్రికల లక్ష్యం, 'వార్త' నిర్వచనం, లక్షణాలు; భారతదేశంలో ముద్రణ రంగం, తెలుగులో ముద్రణ వ్యవస్థ–ఆవిర్భావ వికాసాలు; భారతీయ పత్రికల ఆవిర్భావం, తొలితరం తెలుగు పత్రికల గురించిన పరిశీలన, వివరణ ఇవ్వడం జరిగింది.

రెండో అధ్యాయం **'కృష్ణాజిల్లా నుంచి వెలువడిన పత్రికలు'**లో కృష్ణాజిల్లా చారిత్రక నేపథ్యం, కృష్ణాజిల్లా సరిహద్దులు, కృష్ణాజిల్లా గ్రంథాలయోద్యమం, కృష్ణాజిల్లాలో ప్రముఖ పత్రికా సంపాదకుల జీవిత చరిత్రలు ఇవ్వడం జరిగింది. వీటితో పాటు కృష్ణాజిల్లాలో ఇప్పటివరకు వెలువడిన పత్రికల వివరాలను పట్టికల రూపంలో ఇవ్వడం జరిగింది.

మూడో అధ్యాయం **'కృష్ణాజిల్లా నుంచి వెలువడిన దిన పత్రికలు – విశ్లేషణ'**లో దేశాభిమాని, కృష్ణాపత్రిక, ప్రజాశక్తి, ఆంధ్రపత్రిక, ఆంధ్రప్రభ, ఆంధ్రభూమి, ఆంధ్రజ్యోతి, ఈనాడు, ఉదయం, వార్త, సాక్షి తదితర పత్రికల గురించిన విశ్లేషణ సమగ్రంగా ఇవ్వడం జరిగింది.

నాలుగో అధ్యాయం **'కృష్ణాజిల్లా నుంచి వెలువడిన ఇతర పత్రికలు – విషయ విశ్లేషణ'**లో కృష్ణాజిల్లా నుంచి వెలువడిన వార, పక్ష, ద్వైమాసిక, త్రైమాసిక, అర్ధవార్షిక, వార్షిక పత్రికలను విశ్లేషించడం జరిగింది.

ఈ ఆవర్తన వ్యవధుల్లో వెలువడిన పత్రికలను ఆయా అంశాలవారీగా (కమ్యూనిస్ట్ పత్రికలు, ఆధ్యాత్మిక పత్రికలు, విద్య, ఉద్యోగ పత్రికలు, కంప్యూటర్ విజ్ఞాన పత్రికలు, లిఖిత పత్రికలు తదితరాలు) వర్గీకరించి, వాటిలోని అంశాలను భిన్నకోణాల్లో విశ్లేషించడం జరిగింది.

ఐదో అధ్యాయం **'కృష్ణాజిల్లా పత్రికలు – భాషా స్వరూపం'**. ఇందులో దినపత్రికల్లో ఉండే శీర్షికల రచన, వాటిలోని రకాలు; తెలుగు దిన పత్రికల్లో జరిగే నవ్యపద కల్పన; పత్రికల లేఖన పద్ధతులు, లిప్యంతరీకరణ తదితర అంశాలను వివరించడం జరిగింది.

ఆరో అధ్యాయం **'కృష్ణాజిల్లా నుంచి వెలువడిన పత్రికలు – భాష, శైలి'**. ఈ అధ్యాయంలో పత్రికల శైలి–రకాలు; పత్రికా రచనలో పద ప్రయోగం, వ్యాకరణం, వాక్యరచన, వార్త రచనా విధానాలు, సంపాదకీయ రచనా విధానాలను విశ్లేషించడం జరిగింది.

ఏడవ అధ్యాయం **'కృష్ణాజిల్లా పత్రికారంగం అనుబంధ అంశాలు'.** ఇందులో జాతీయోద్యమంలో కృష్ణాజిల్లా పత్రికలు పోషించిన పాత్ర, కృష్ణాజిల్లా పాత్రికేయ సంఘం కార్యకలాపాలు, పత్రిక ముద్రణ రంగం, పాత్రికేయుల నైతిక నియమావళి, పత్రికలపై ప్రభుత్వ అంక్షలు తదితర అంశాలను విశ్లేషించడం జరిగింది.

ఎనిమిదో అధ్యాయం **'ముగింపు'**లో ఇంతకుపూర్వం రాసిన ఏడు అధ్యాయాల్లోని సారాంశాన్ని సంక్షిప్తంగా ప్రకటించడం జరిగింది.

మొత్తం సిద్ధాంత గ్రంధాన్ని సరళ వ్యావహారిక భాషలో రాయడం జరిగింది. పరిశోధనలో ఉ పయోగించిన గ్రంథాలు, పరిశీలనలు, ప్రముఖులతో పరిశోధకుడు జరిపిన ముఖాముఖి తదితర అంశాలను సూచికలుగా ఎక్కడికక్కడే ఇవ్వడం జరిగింది. ప్రత్యేకంగా అధోసూచికలు ఇవ్వకుండా, వాటిస్థానంలో వ్యాసంలోనే ఆయా సందర్భాలను సూచించడం జరిగింది.

కృష్ణాజిల్లా నుంచి వెలువడిన పత్రికల మొదటి సంచికల చిత్రాలు కొన్నింటిని అనుబంధంలో చేర్చడం జరిగింది. అలాగే, పత్రికారంగ ప్రముఖులతో పరిశోధకుడు జరిపిన ముఖాముఖి పూర్తి వివరాలు కూడా అనుబంధంలో చేర్చడం జరిగింది. ఉపయుక్త గ్రంథాలను చివరగా పేర్కొనడం జరిగింది.

ఉపోద్ఘాతం

అధ్యాయం - 1

ఉపోద్ఘాతం

సమాజ శ్రేయస్సుకు, దేశాభివృద్ధికి అత్యంత మూలమైన నైతిక విలువలను ప్రజల్లో ఇనుమడింపజేయడానికి, వారి మనోభావాలను చాలావరకు తీర్చిదిద్దడానికి పత్రికలు కృషి చేస్తుంటాయి. ఈ క్రమంలో అవి పోషిస్తున్న పాత్ర ఎంతో క్రియాశీలకంగా ఉంటుంది. ఏదేశ రాజ్యాంగంలో అయినా దేశాభివృద్ధికి, ప్రజాస్వామ్య పరిరక్షణకు, ప్రజల ప్రయోజనాలను సాధించేందుకు రాజ్యాంగంలో ముఖ్యంగా మూడు విభాగాలు ఉంటాయి. అవి 1. ప్రభుత్వం. 2. పార్లమెంటు. 3. న్యాయవ్యవస్థ. ఈ మూడు వ్యవస్థలను ప్రభావితం చేయగలిగిన శక్తి పత్రికలకు ఉంటుంది. అందుకే పత్రికారంగాన్ని నాలుగో వ్యవస్థ (ఫోర్త్ ఎస్టేట్)గా వ్యవహరిస్తుంటారు. ప్రభుత్వాలను మార్చగలిగన శక్తి, ప్రభుత్వాల్ని ఏర్పాటు చేయగలిగిన శక్తి కూడా పత్రికలకు ఉంది.

'చుట్టూ ఉన్న చీకటిని తిట్టుకుంటూ కూచునే కంటే ఓ చిరుదీపం వెలిగించు' అని ఓ కవి చెప్పినట్లు అనేక సమస్యలతో సతమతమవుతూ, నడిచేందుకు ఇబ్బందిపడే సమాజ నావను సరైన దిశలో పయనింపజేసే దిక్సూచికలుగా పత్రికల్ని పేర్కొనవచ్చు. మానవుడు ఆశాజీవి. అనేక అంశాలపట్ల ఆసక్తి కలిగిన బుద్ధిజీవి. కానీ ఈ అంశాలు అతని దృష్టికి తెచ్చేదెవరు? ఇలాంటి ప్రశ్నలకు తేలికగా సమాధానాలు చెప్పే అక్షరదర్పణాలు పత్రికలు. ఓ నిరుద్యోగి ఉపాధి కోసం వెదుకులాడాలనుకున్నా, ఓ నిరుపేద తన కూతురిని అత్తవారింటికి పంపించేందుకు వేట సాగించాలనుకున్నా, ఓ రాజకీయ పక్షి విజయావకాశాల కోసం వెర్రిగంగలెత్తినా, ఓ విద్యార్థి తన అదృష్టాన్ని పరీక్షించుకోదలచినా ముందుగా పత్రికలనే ఆశ్రయిస్తారు. అనుక్షణం పత్రికలనే వెతుకుతుంటారు.

పత్రికల్ని సమాజం నుంచి విడదీయలేం. అనాది నుంచి ఇది కొనసాగుతోంది. సంఘ సంస్కరణలతోను, సమాజోద్ధరణలతోను మొదలైన పత్రికా వ్యాసంగం ఎన్నో ప్రయాసలకోర్చి, ప్రసవ వేదనలు దాటి విశ్వమంతా వ్యాప్తి చెందింది. నల్లధనం ఆచూకీ, దగాకోర్ల చిరునామాలు, పైరవీకార్ల ప్రహసనాలు... ఒకటేమిటి సమాచారం చేరవేతలో వీటికి మించిన సాధనం మరొకటి లేదు. అందుకనే పత్రికలు లేని సమాజాన్ని ఊహించుకోవడం కష్టమనే నానుడి వ్యాప్తిలో ఉంది. పొద్దునే నిద్రలేవగానే ఒక చేత్తో కాఫీ కప్పు మరోచేత్తో దినపత్రిక పుచ్చుకునే వారు ఎందరో ఉన్నారు.

పత్రికలు కేవలం జరిగిన విషయాలను తెలిపేవి మాత్రమే కాదు. అంతకుమించిన లక్ష్యం పత్రికలకు ఉంది. నాడు తెల్లదొరల పెత్తనాన్ని నిలదీయడానికి నిలువెత్తు సాక్ష్యాలుగా పత్రికలు నిలిచాయి. టంగుటూరి, వీరేశలింగం, తిలక్, గాంధీ వంటి నేతలు పత్రికల్నే ఆయుధాలుగా చేపట్టి వలసదారుల పీచమణిచారు. నాటి సమాజం యావత్తూ పత్రికల్ని కరదీపికలుగా పరిగణించి, చైతన్యవంతం అయింది. ఈవిధంగా పత్రికలు భారతదేశ స్వాతంత్ర్య సమరంలోనూ ఓ కీలకపాత్ర పోషించాయి.

భోజనం లేకున్నా భరించగలిగిన మానవుడు సమాచారం కరువైతే మనుగడ సాగించలేడు. మానవ మనుగడే సమాజ వికాసానికి ఆయువుపట్టు. అసలైన గుట్టు, సామాజిక పరిస్థితులను ఎప్పటికప్పుడు ప్రజల దృష్టిలోకి తెస్తూ, వారిలో చైతన్యాన్ని రగుల్కొలిపే సాధనాలుగా పత్రికల్ని వర్ణించవచ్చు. ఎక్కడో నిక్షిప్తమైన నిధి విలాసాన్ని, నిర్లిప్తంగా బతికేసే యువ మేధాశక్తిని వెలుగులోకి తెచ్చే కారకాలు పత్రికలు. మానవుడు చంద్రునిపై కాలుమోపిన వైనాన్ని చరిత్రీకరించినవి పత్రికలే. నిత్యావసరాలతో పాటు వివిధ వస్తువుల ధరలు, రైళ్ళ రాకపోకల వివరాలు, వాన రాకపోకల సంగతులు, వినోద, విజ్ఞాన అంశాలు మొదలైన వాటిని ఎప్పటికప్పుడు సమాజం ముందు ఆవిష్కరించే అక్షరాల అల్లికలు పత్రికలు. విద్యాసుగంధాల్ని, విదేశీ సంబంధాల్ని, ప్రభుత్వాల మనుగడల్ని, ప్రముఖుల రాకపోకల్ని ప్రాచుర్యానికి నోచుకునే వీలుకల్పించే సంపత్తులు పత్రికలు. రాతియుగం నాటి సంగతుల్ని, రాచరికంలోని విశేషాల్ని తెలియజేసినంత తేలికగానే – నాతి పాటించాల్సిన మెలకువల్ని, నానాజాతి సమితి చర్యల్ని సమాజానికి చేరవేసే సంధానకర్తలుగా పత్రికలు పనిచేస్తాయి.

సమాజాభివృద్ధికి సైతం పత్రికలు ఎంతగనో ఉపయోగిస్తాయనడం అతిశయోక్తి కాదు. ఏ ప్రాంతం ఆర్థికంగా, సామాజికంగా వెనుకబడి ఉందో, ఏ అంశాలకు ప్రాధాన్యతనిస్తే అభివృద్ధి సాధ్యమవుతుందో తన సంపాదకీయాలు, ప్రత్యేక వ్యాసాల ద్వారా విధాన నిర్ణేతల దృష్టికి తీసుకురావడంలో పత్రికలు ప్రధానపాత్ర పోషిస్తాయి. మరోమాటలో చెప్పాలంటే ప్రజలు ఎన్నుకున్న ప్రభుత్వానికి పత్రికలు సూచనలు చేస్తాయన్నమాట. కత్తికి భయపడని వాడు కలానికి భయపడతాడన్న నానుడికి నిఖార్సయిన నకళ్ళు పత్రికలు. దుందుడుకుగా వ్యవహరిస్తున్న ప్రభుత్వాల పతనానికి పత్రికలే దోహదపడిన దాఖలాలు కోకొల్లలు. ప్రజాస్వామ్య మనుగడ పత్రికల మీదనే ఆధారపడి ఉంటుంది చట్టసభలు, న్యాయస్థానాలు సైతం కొన్ని కారణాల వల్ల నిర్వర్తించలేకపోయిన విధుల్ని పత్రికలు నిర్వహిస్తాయి. ఇందుకు అనేక ఉదాహరణలు కూడా ఉన్నాయి. ప్రభుత్వాల మనుగడ తాము నిర్వహించే ప్రణాళికాబద్ధమైన అంశాలమీద ఆధారణడి ఉంటుంది. దీనికి ప్రతిపక్షాల పాత్ర అతి కీలకమైంది. దురదృష్టవశాత్తూ నేటి సమాజంలో ప్రతిపక్షాల పాత్ర ప్రశ్నార్థకంగా మారింది. గొడవలు, రగడలకు మాత్రమే ఇవి పరిమితమవుతున్నాయి.

ఇలాంటిచోట్ల పత్రికలే ప్రతిపక్షాల పాత్ర నిర్వహిస్తూ, ప్రభుత్వ పనితీరు మీద కొరడాల వంటి విమర్శనాస్త్రాలు సంధించడం కూడా కద్దు. దీనివల్ల ప్రజోపయోగం ఎంతగానో ఉంటోంది. వితంతు వివాహాల్ని ప్రోత్సహించడం, సామాజిక దురాచారాల్ని తుదముట్టించడం వంటి ప్రజోపయోగ చర్యలకు నాటి పత్రికలు పూనుకుంటే, సమాజానికి పనికొచ్చే ప్రతి అంశాన్ని వెలుగులోకి తీసుకురావడం ద్వారా ఇప్పటి పత్రికలు నిజమైన సామాజిక దర్పణాలుగా వెలుగొందుతున్నాయి. వెలుగు చూపుతున్నాయి.

పత్రికలు లేని ఆధునిక ప్రపంచాన్ని ఊహించలేం. మనిషి జీవిత విధానాన్ని, ఆలోచన క్రమాన్ని సమూలంగా మార్చివేసే శక్తి పత్రికలకు ఉంది. తెలుగులో పత్రికా రచన అంటే స్థూలంగా సామాజిక చరిత్ర రచనే అవుతుంది. ఏ పత్రికనైనా సరే అందులో ప్రచురించిన అంశాలన్నింటినీ ఓ క్రమపద్ధతిలో పరిశీలన చేస్తే ఆ సమాజంలోని కొంతభాగం లేదా భాగాలు మనకు అవగాహనకు వస్తాయి.

1.1 పత్రిక – పదావిర్భావం

పత్రిక అనే పదం తొలిరోజుల్లో కేవలం వ్యవహారరూపంలో వాడుకలో ఉండేది. కేవలం ఇద్దరు వ్యక్తుల మధ్య క్రయవిక్రయాల ఒప్పందం మొదలైనవి రాతపూర్వకంగా భద్రపరచుకునే విధానానికి పత్రిక అనే పదాన్ని ఉపయోగించేవారు. తర్వాతి కాలంలో ఇద్దరు వ్యక్తులు పరస్పరం రాతపూర్వకంగా సమాచారాన్ని చేరవేసుకునేందుకు ఉపయోగించే సాధనాన్ని పత్రిక అని వ్యవహరించడం ప్రారంభమైంది. శబ్దరత్నాకర రచయిత బహుజనపల్లి సీతారామాచార్యులు తన గ్రంథం (శబ్దరత్నాకరం: పుట 548)లో పత్రిక అనేపదానికి 'వ్యవహారం యొక్క చెల్లుబడికై యొకరికొకరు వ్రాసుకొనడి పత్రము' అని అర్థం ఇచ్చారు. వార్తాపత్రిక అనే అర్థం ఈ నిఘంటువులో లేదు. ఆ తర్వాత దాదాపు 50 సంవత్సరాలకు అంటే 1936లో వెలువడిన సూర్యరాయాంధ్ర నిఘంటువులో 'వ్రాతకాధారమగు తాటియాకు కాగితం, వ్యవహారంలో పరస్పరం వ్రాసుకొనెడు పత్రం' అనే అర్థాన్ని పత్రికకు ఇచ్చారు.

ముద్రణకు లేదా రాతకు కాగితాన్ని ఉపయోగించడానికి పూర్వం తాటాకులు లేదా భూర్జపత్రాలను ఉపయోగించేవారు. ఈ కారణంగా వ్యక్తులు వేటిని రాతకు ఉపయోగించేవారో వాటిని పత్రికలుగా వ్యవహరించడం మొదలైంది. 'విడియాకులు', 'విడాకులు' మొదలైన పదబంధాల ఉపయోగాన్నిబట్టి తొలిరోజుల్లో రాతకు పత్రాలను ఉపయోగించేవారని తెలుస్తోంది. ఈవిధంగా పత్రం నుంచి పత్రిక ఆవిర్భవించిందని భావించవచ్చు.

సాహిత్యపరంగా పత్రిక పదావిర్భావాన్ని పరిశీలిస్తే మొట్టమొదటగా పింగళి సూరన రచించిన ప్రభావతీప్రద్యుమ్నంలో పత్రిక అనే పదం కనిపిస్తుంది. వజ్రపురానికి వెళుతున్న చిలుకతో ప్రద్యుమ్నుడు తన ప్రణయలేఖను ప్రభావతికి అందించమని చెబుతున్న సందర్భంలో పత్రిక అనే పదాన్ని సూరన ప్రయోగించాడు.

సీ॥ ఓ పక్షివర! విను, మా పురి శుచిముఖి
యను పేర యొక రాజహంసియుండు,
నదియున్న చోట నీవరసి యీ పత్త్రిక
యందింప వలయు మత్ప్రార్థనమున...!

(తృతీయాశ్వాసం, పద్యం 32)

ఈవిధంగా పత్రం నుంచి పత్రిక అనే పదం ఉద్భవించిందని రూఢి అవుతుంది. అయితే కాలక్రమంలో పత్రిక అనే పదానికి అనేక అర్థాలు మారుతూ వచ్చాయి. వర్తమానంలో పత్రిక అనేపదానికి వార్తలు ప్రచురించే దినపత్రిక అనే అర్థం ఎక్కువగా వాడుకలో ఉంది. దినపత్రికలో రీతిలో ఉండే వార, పక్ష, మాస తదితర పత్రికలకు కూడా ఈ అర్థాన్ని ఉపయోగిస్తున్నారు. అయితే దినపత్రికలకు ఉన్న అత్యధిక ప్రజాదరణ కారణంగా పత్రిక పదానికి వార్తాపత్రిక అనే పదమే సర్వసాధారణంగా వాడుకలో ఉంది. పత్రికకు సమానార్థకంగా ఇంగ్లిషులో పేపర్ (Paper) అనే పదాన్ని ఉపయోగిస్తున్నారు. ఇక్కడ కూడా పేపర్ అంటే అది ఏ కాగితమైనా కావచ్చు. కానీ సర్వసాధారణంగా పేపర్ అంటే దినపత్రిక (Daily News Paper) అనే భావమే అందరికీ స్ఫురిస్తుంది.

1.2 లక్షణాలు

పత్రిక సమాజ ప్రతిబింబం. వాస్తవ సమాజంలో జరిగే ప్రతి అంశాన్ని పత్రిక ప్రకటిస్తుంది. ఒక్కోసారి సమాజం ఎలా ఉండాలో కూడా పత్రిక నేర్పిస్తుంది. సమాజంలోని అన్ని వర్గాల భావాలకు పత్రిక దర్పణంగా నిలుస్తుంది. వంటింటి నుంచి విమానయానం దాకా, గల్లీ ఆట నుంచి అంతర్జాతీయ క్రీడల దాకా, రచ్చబండ నుంచి విదేశీ రాజకీయాల దాకా, ఒకటనేమిటి మానవ జీవితంలోని ప్రతి అంశాన్ని, అడుగుని పత్రిక స్పృశిస్తుంది. అందుకనే పత్రిక అనేది సర్వజన ఆమోదయోగ్యంగా ఉండాలి. ప్రతి పత్రికకూ ఉండాల్సిన ప్రాథమిక లక్షణం ఇది. కర్తవ్యం కూడా. ఇదేవిషయాన్ని సమర్థిస్తూ కొక్కొండ వేంకటరత్నం పంతులు తమ *ఆంధ్రభాషా సంజీవని* పత్రికలో పత్రిక, సంపాదకుడు, విలేఖరి, ఉపసంపాదకుడు, పాఠకుడు, చందాదారుల లక్షణాలు (*శ్రీమద్వర్తమాన తరంగిణి*, ఏప్రిల్ 1895, సంచిక 1, సంపుటి 2) ఎలా ఉండాలో వివరించారు. ఆ లక్షణాలను 1.2.1 నుంచి 1.2.5 వరకు సంక్షిప్తంగా వివరించడం జరిగింది.

1.2.1 పత్రిక – లక్షణాలు

“నాణ్యత కలిగిన కాగితం, చక్కనిభాష, ధర్మం, నీతి, న్యాయతత్త్వప్రతిపాదకమైన వ్యాసం, రకరకాల వార్తలు, కావ్యవిమర్శ, మంచిలేఖల సమాచారం, శాస్త్రాల్లో చెప్పిన మంచి ఆచారాలు, తన ఆశయాన్ని ప్రతిబింబించేవార్తలు, అర్థలాభం కోసం తగిన క్రియలు.”

1.2.2 విలేకరి – లక్షణాలు

“పాండిత్యం, లోకజ్ఞత, ధైర్యం, స్థైర్యం, సత్ప్రవర్తన, ధనం, ఉచితజ్ఞత, సూక్తిచతురత్వం.”

1.2.3 ఉపసంపాదకుడు – లక్షణాలు

“వార్తలోని సారాంశాన్ని పూర్తిగా తెలుసుకోవాలి. వార్తను సంగ్రహంగా రాయాలి. విషయ వివరణ స్పష్టంగా ఉండాలి. సందర్భం, అర్థం సక్రమంగా ఉండాలి. ఎవరినీ నొప్పించకూడదు. అబద్ధపు పొగడ్తలు పనికిరావు. వాస్తవమైన వార్తనే రాయాలి.”

1.2.4 చందాదారుడు – లక్షణాలు

“పత్రికకు చెల్లించాల్సిన చందాను క్రమం తప్పకుండా చెల్లించాలి. పత్రిక అందకపోతే అడిగి తెప్పించుకోవాలి. పత్రికలను ఒక కట్టగా కట్టి ఉంచుకోవాలి. ఇతరులకు ఇవ్వకూడదు. ఒకవేళ ఇస్తే డబ్బు అప్పిచ్చినవాని దగ్గర ఎలా వసూలు చేస్తామో అలాగే పత్రికలు కూడా వారినుంచి తీసుకోవాలి. పాతపత్రికలు చెడిపోకుండా తగిన జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి.”

1.2.5 పాఠకుడు – లక్షణాలు

“పత్రిక పాడవకుండా జాగ్రత్తగా పై అట్ట తొలగించాలి. మొదటగా శీర్షికలు చదవాలి. ముందుగా తన విషయాలు, ఆ తర్వాత తనవాళ్ళ విషయాలు చదవాలి. చివరగా పరుల విషయాలు చదవాలి. పత్రిక మడతలు మార్చకూడదు. ముడతలు పడనీయకూడదు. చదవడం పూర్తయిన తర్వాత ఏమాత్రం నలగకుండా జాగ్రత్త చేయాలి.”

1.3 పత్రికలు - లక్ష్యం

ప్రజల జీవితంలో పత్రికల పాత్ర ఎంతో కీలకమైంది. దేశచరిత్రలో, మరీముఖ్యంగా ఆంధ్రరాష్ట్రచరిత్రలో పత్రికలు పోషించిన పాత్ర అనిర్వచనీయమైంది. ఎన్నో సామాజిక మార్పులకు పత్రికలు ఆధారంగా నిలుస్తాయి. ఇంతటి ప్రధానస్థానం పత్రికలకు ఉంది కాబట్టే ప్రతి పత్రిక ఓ లక్ష్యంతో పనిచేస్తుంటుంది. పత్రిక యొక్క లక్ష్యం ఎలా ఉండాలనేది చాలా ప్రధానమైన అంశం. కవులకే కాదు పాత్రికేయులు, సంపాదకులకు కూడా విశ్వశ్రేయస్సు ప్రధానమైన అంశం కావాలి. అందుకు రాతలో నిజాయితీ ఉండాలి. మాటలో విశ్వసనీయత ఉండాలి.

తెలుగు పత్రికారంగ జనకుడిగా విఖ్యాతి పొందిన కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు అభిప్రాయం ప్రకారం... "ప్రజలకు విద్యాభివృద్ధీ, ప్రపంచజ్ఞానాభివృద్ధీ గావించడం ముఖ్యం. ప్రజల యోగక్షేమాభివృద్ధికి దేశాభిమానం మిక్కిలి సహకారి. తెలుగు వాఙ్మయ వికాసానికి ప్రజాహృదయం సుక్షేత్రం. ప్రజాహృదయం విజ్ఞానవంతం కాకుండా ప్రజల వికాసం సాధ్యంకాదు. అంతేకాదు... మానవాభ్యుదయానికి మానవ విజ్ఞానం మూలధనం. సకల శాస్త్రాల విజ్ఞానమూ మానవ అభ్యుదయానికి, విశ్వకల్యాణానికి వినియోగించడమే విజ్ఞానానికి పరమార్థం. ఇంతకుమించి లక్ష్యం పత్రికలకు ఉండదు. ప్రజల విషయాలు, ప్రజాభివృద్ధి, ప్రజావ్యాపనం, వాఙ్మయాభివృద్ధికి కారణం కాగా ప్రజాక్షయం, ప్రజాదౌర్బల్యం, వాఙ్మయం ఎదుగుబొదుగూ లేకుండా స్తంభించి పోవడానికి కారణమవుతుందీనాడు. దేశం విశాలం. భాష మధురం. జనులూ ఉత్సాహ సంపన్నులు. ఇక పత్రికలు చెలిమితో తమ తనాన్ని ముద్రవేసుకోవాలి" (బాలశౌరి రెడ్డి, తెలుగు పత్రికల చరిత్ర, పుట 12). కవులకే కాదు పాత్రికేయులకు, సంపాదకులకు సైతం విశ్వశ్రేయస్సు ప్రధానమైన ఎజెండా కావాలి. అందుకు రాతలో నిజాయితీ, మాటలో విశ్వసనీయత ఉండాలి.

త్రిలింగ పత్రిక తొలి సంపాదకీయాన్ని రాస్తూ వావిళ్ళవారు "...జాతి యొక్క నాగరకత దాని వాఙ్మయమున ప్రదర్శితమగుచుండును. నాగరకతను అనుసరించి వాఙ్మయము మార్పుచెందుట సహజము. నూతన భావములను, నవీన ఆదర్శములను వ్యాప్తిలోనికి తెచ్చుటకు పత్రికలు ముఖ్యసాధనముగా ఉ ండవలెను. పత్రికలు చేయవలసిన పని విస్తారముగా కలదు." (బాలశౌరి రెడ్డి, తెలుగు పత్రికల చరిత్ర, పుట 13) అన్నారు. ఈవిధంగా ఉన్నత ఆశయాలు, ఆకాంక్షలతో ప్రారంభమైన తెలుగు పత్రికారంగం కాలక్రమంలో ఎన్నో మార్పులకు లోనవుతూ వచ్చింది. ప్రధానంగా భాషా వ్యవహారంలో వచ్చిన మార్పు స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. వ్యావహారిక భాషోద్యమం తెలుగు పత్రికలపై తీవ్రప్రభావాన్ని చూపించింది. స్వీయలక్ష్యం, సమాజసేవ-రెండు అంశాలను ఏకకాలంలో సమన్వయం చేసుకుంటూ తెలుగుపత్రికారంగం ప్రయాణం సాగిస్తోంది.

1.4 'వార్త' నిర్వచనం

'పత్రిక'; 'వార్త' రెండూ అవిభాజ్యమైన అంశాలు. ఈ రెండూ చక్కగా అమరితేనే పత్రిక ప్రజాదరణ పొందుతుంది. ఆ వార్త ప్రజలకు సరైన తీరులో చేరుతుంది. తద్వారా పత్రికా ప్రయోజనం నెరవేరుతుంది. పురా నవ అర్థాల్లో వార్త అనే శీర్షికతో డాక్టర్ పమ్మి పవన్‌కుమార్ అక్టోబరు 10, 2010న ఆంధ్రజ్యోతి దినపత్రికలో రాసిన వ్యాసంలో వార్త అనే పదాన్ని ప్రాచీన సాహిత్యంలో ఎలా ఉపయోగించారో విస్తృతంగా వివరించారు. ఆయన ప్రకారం "వార్త అనే పదాన్ని వ్యాస, కవిత్రయ భారతాలతో పాటు మనుస్మృతి (10:80), యాజ్ఞవల్క్యస్మృతి (1:311), అర్థశాస్త్రం (క్రీ.పూ.4వ శతాబ్ది) తదితర గ్రంథాల్లో కృషి, జీవనాధారం, పశుపాలనం, వాణిజ్యం..అనే అర్థాల్లో వాడారు. మలివేద కాలానికే (క్రీ.పూ.1000 – ఇతిహాసయుగానికి ముందు) 'వార్తావహులు' ఉన్నట్లు చరిత్రకారులు పేర్కొంటున్నారు. నాటిపాలనలో రాజుకు, పురోహితవర్గం, మంత్రిమండలితో పాటు వార్తావహులు... వంటివారు సేవలు అందించేవారని చరిత్ర చెబుతోంది."

వర్తమాన వ్యవహారంలో వాడుకలో ఉన్న అర్థంలోనే వార్త అనేపదం నన్నయ కాలానికే వాడుకలో ఉన్నట్లు మనకు తెలుస్తోంది. ఇందుకు ఉదాహరణగా ఈ కింది పద్యాన్ని పేర్కొనవచ్చు.

వార్తయంద జగము వర్తిల్లుచున్నది – యదియులేని నాడ యఖిల జనులు
నంధకారమగ్నులగుదురు గావున – వార్త నిర్వహింపవలయు బతికి ॥

(*ఆంధ్రమహాభారతం*, సభాపర్వం, 1–51)

మహాభారతంలో రాజసూయ యాగాన్ని సందర్శించడానికి వచ్చిన నారదమహర్షి ధర్మరాజుతో అనేక రాజ్యపాలన విషయాలు, ధర్మాల గురించి మాట్లాడుతూ రాజ్యానికి అధినేత అయినవాడు వార్తను ఎలా నిర్వహించాలో తెలిపే సన్నివేశం లోనిది ఈ పద్యం. ఇందులో వార్త అనేపదానికి సమాచారం అనే అర్థం అన్వయించుకోవాలి. 'వార్త నిర్వహింపవలయు పతికి...' అంటే రాజుకు వార్తను నడపవలసిన అవసరం ఉందని అర్థం. వర్తమాన ప్రజాస్వామ్యరాజ్యంలో పౌరుడే దేశానికి రాజు కాబట్టి ప్రజలకు వార్తలు (సమాచారం) అందించాలని అర్థం అన్వయం అవుతుంది.

కాలానుగుణంగా వార్త అనే పదానికి ఎందరో ప్రముఖులు ఎన్నో నిర్వచనాలు చెప్పారు. అయితే వీటిలో ఏఒక్కటీ సర్వజనామోదం పొందలేదు. వార్తకు ఉన్న విస్తృతార్థాన్ని వీటిలో సంపూర్ణంగా వివరించలేకపోవడం ఇందుకు కారణం కావచ్చు. అయితే అయా నిర్వచనాలను పరిశీలిస్తే వార్తకు ఉండాల్సిన ప్రాథమిక లక్షణాలు మనకు కనిపిస్తాయి. వార్త అనే పదానికి పత్రికా రంగంలో వ్యాప్తిలో ఉన్న నిర్వచనాలు ఈ దిగువన ఇవ్వడం జరిగింది.

– వక్రతలేని ఉక్తి వార్త.

– సంభవించిన సంఘటన తాలూకు తాజా వివరాలన్నీ కలిపితే వార్త అవుతుంది.

– ఆసక్తి కలిగించే కొత్త విషయాలు వార్తలు అవుతాయి.

– పాతవిషయాన్ని కొత్తగా చెబితే వార్త అవుతుంది.

– వార్త అంటే ఆసక్తి కలిగించేది.

– అసహజంగా ఉండే విషయాలు, అసాధారణమైన సంగతులన్నీ వార్తలు అవుతాయి.

– ఆంగ్లంలో వార్తను న్యూస్ (NEWS) అంటారు.

N అంటే నార్త్ (ఉత్తరం) E అంటే ఈస్ట్ (తూర్పు)

W అంటే వెస్ట్ (పడమర) S అంటే సౌత్ (దక్షిణం)

ఈ వివరణ ద్వారా న్యూస్ అంటే నాలుగు దిక్కుల నుంచి వచ్చే సమాచారం అని తెలుస్తోంది.

1.4.1 ప్రముఖుల నిర్వచనాలు / అభిప్రాయాలు

– పరిగణనలోకి తీసుకున్న ప్రతి నూతన విషయం వార్త అవుతుంది.

(News is something new and notable)

– ఎక్కువమందికి ఆసక్తి కలిగించేదిగా ఉన్న తాజా సంఘటన ఏదైనా వార్త అవుతుంది. అందులో కూడా అత్యధిక సంఖ్యాకుల్లో అత్యధిక ఉత్సుకతను రేకెత్తించేది ఉత్తమవార్త అవుతుంది.

(News is any thing timely that interests a number of persons and the best news is that which has the greatest interest for the greatest number - W.C.Bleyer)

– సామాన్యుడికి తృప్తి కలిగించే లేదా అతనిలో ప్రేరణ కలిగించే సమాచారం వార్త అవుతుంది.

(News is usually stimulating information from which the ordinary human being derives satisfaction or stimulation - Chilten.R.Bush)

– అప్పుడే జరిగిన సంఘటనకు సంబంధించి తాజా సమాచారం వార్త అవుతుంది.

(Something that is heared of is news, first information of some thing that has just happened. - Chambers Dictionary)

– అనుభవజ్ఞుడైన సంపాదకుడు తన పత్రికలో ప్రచురించుకోవడానికి ఎన్నుకున్న సమాచారం వార్త అవుతుంది.

(News is that a well trained editor decided to put in his paper. - Gerald W. Johnson)

– News paper is the Bible of democracy. It is the only serious book most people read. It is the book out of which a people determine its behaviour.

(ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం, స్కూల్ ఆఫ్ కరస్పాండెన్స్ కోర్సు, ఎం.ఎ. (జర్నలిజం) – పేపరు 4, పుట 4)

ఇంకా ఎందరో ప్రముఖ సంపాదకులు, విమర్శకులు వార్తను అనేకరకాలుగా నిర్వచించారు. ఒక్కో నిర్వచనం వార్తకు ఉండాల్సిన ఒక్కో లక్షణాన్ని చెబుతుంది. దీన్నిబట్టి చూస్తే ఈ నిర్వచనాలన్నిటి లక్షణ సారాంశం ప్రతివార్తలో తప్పకుండా ఉండాలని తెలుస్తోంది. నిర్వచనాల ఆధారంగా వార్తకు ఉండాల్సిన లక్షణాలను ఈ క్రిందివిధంగా క్రోడీకరించవచ్చు.

1.4.2 వార్త : లక్షణాలు / విలువలు

1. ప్రాముఖ్యం
2. సామీప్యం
3. పర్యవసానం
4. అన్వయింపు
5. సంఘర్షణ
6. సంచలనశీలత
7. మానవాసక్తి
8. వేగం – సమయానుకూలత
9. ప్రమాదం – అభివృద్ధి

ప్రాముఖ్యం (Prominence)

సమాజంలో అంతకుముందే ప్రాముఖ్యాన్ని సంతరించుకొన్న వ్యక్తులు, ప్రదేశాలు, సంఘటనలు, సంస్థల వివరాలు వార్తా ప్రాముఖ్యాన్ని కలిగి ఉంటాయి. రాష్ట్రపతి, ప్రధానమంత్రి, ప్రముఖ శాస్త్రవేత్తలు, సంఘసేవకులు, రాజకీయ నాయకులు, విదేశీ నేతలు, గొప్ప నటీనటులు, ఉన్నత ప్రభుత్వాధికారులు, మత ప్రవక్తల వంటి కొందరు వ్యక్తుల ఉనికే ఒక వార్త అవుతుంది. వారు ఏం మాట్లాడినా, ఎక్కడికి వెళ్ళినా ఆ విషయం వార్తా ప్రాధాన్యం సంతరించుకుంటుంది. రాష్ట్రపతి, ప్రధానమంత్రి లాంటి వారు హైదరాబాద్ రావడం విశేషం. అది వార్త అవుతుంది. క్రిస్టియన్ మతప్రవక్త పోప్, అమెరికా అధ్యక్షుడు లేదా ఇతర దేశాధినేత ఎవరైనా భారతదేశాన్ని సందర్శించడంలో విశేషం ఉంటుంది. కాబట్టి వారి రాక వార్త అవుతుంది. ఈ విధంగా ప్రముఖ వ్యక్తులకు సంబంధించిన పలు అంశాలు వార్తా ప్రాముఖ్యాన్ని కలిగి ఉంటాయి.

అలాగే కొన్ని చారిత్రక ప్రదేశాలు లేదా ఇతర ప్రదేశాలు కూడా వార్తా ప్రాముఖ్యాన్ని కలిగి ఉంటాయి. పార్లమెంటు భవనం, ఆవరణ, శాసన సభ, సచివాలయం, ప్రముఖ దేవాలయాలు, రాయబార కార్యాలయాలు, చారిత్రక ప్రాధాన్యం ఉన్న కట్టడాలు, ప్రదేశాలు మ్యూజియంలాంటి ప్రాంతాలన్నీ ఆ కోవకు చెందినవే. ఇలాంటి ప్రదేశాల్లో క్రమం తప్పి చిన్న సంఘటన జరిగినా, ప్రమాదం వాటిల్లినా అదొక వార్త అవుతుంది.

పార్లమెంట్, శాసనసభల్లో ఎలా మసలుకోవాలో సభ్యులు కానివారు కూడా ప్రవర్తించడానికి కొన్ని నియమాలు, పద్ధతులుంటాయి. వాటిని అతిక్రమించి ఎవరైనా అక్కడ దురుసుగా ప్రవర్తించడం లాంటివి చేస్తే ఆ సంఘటనకు వార్తా ప్రాముఖ్యత వస్తుంది. అలాగే మ్యూజియం, దేవాలయాల్లో దొంగతనం జరగడం, అక్రమంగా చొరబడటం, విపరీతంగా ప్రవర్తించడం లాంటి సంఘటనలు వార్తలు అవుతాయి. జనాకర్షణ ఉన్న నాయకులు, సినీనటుల వ్యక్తిగత విషయాలపట్ల సామాన్య జనులకు, అభిమానులకు మంచి ఆసక్తి ఉ ంటుంది. వారు ఎలాంటి వంటకాలను ఇష్టపడతారు? వారికి ఏ రంగు అంటే ఇష్టం? వారి బాల్యం ఎలా గడిచింది? ఇలాంటి చిన్న విషయాలు కూడా అభిమానులకు ఆసక్తి కలిగిస్తాయి. ఇలాంటి సందర్భాల్లో వీరికి సంబంధించిన ప్రతి విషయం వార్త అవుతుంది.

సామీప్యం (Proximity)

వ్యక్తి తన సమీప పరిధిలో జరిగే సంఘటనల పట్ల ఎంతో ఆసక్తి కనబరుస్తాడు. సంఘటన ఎంత సమీపంలో జరిగితే ఆ విషయానికి అంత ప్రాధాన్యం ఇస్తాడు. ఎక్కడో అమెరికా బ్యాంకులో కోటి రూపాయల దొంగతనం, ఢిల్లీలో లక్షరూపాయల దొంగతనం జరిగిందన్న వార్తకన్నా మన పక్కింట్లో జరిగిన వంద రూపాయల దొంగతనం వివరాలు అతనికి ఎక్కువ ఆసక్తి కలిగిస్తాయి. ఇలా సామీప్యం అన్నది వార్తకు ముఖ్య లక్షణం. బంగ్లాదేశ్‌లో సాధారణ ఎన్నికలు జరుగనున్నాయి అనే వార్తకన్నా తన ఊరిలో మున్సిపాలిటీ లేదా పంచాయతీ సమితికి ఎన్నికలు జరగనున్నాయి అనే వార్త అతనిలో ఎక్కువ ఆసక్తిని కల్పిస్తుంది. దీన్ని గుర్తించే ప్రాంతీయ వార్తలకు మన పత్రికలు ఇటీవలి కాలంలో ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇచ్చి ప్రచురిస్తున్నాయి. దీన్ని ప్రత్యేకంగా మఫిసిల్ వార్తలు అని కూడా అంటారు. ఆయా జిల్లాలకు సంబంధించి ఆయా జిల్లా ఎడిషన్లు కూడా ప్రచురిస్తున్నారు. ఈ ఎడిషన్లలో ఆయా ప్రాంతాలకు సంబంధించిన వార్తలకే ప్రాధాన్యమిస్తారు.

పర్యవసానం (Consequence)

ఏ సంఘటనల ప్రభావం తమపై పడుతుందో ఆ సంఘటనల వివరాల్ని తెలుసుకోడానికి పాఠకులు ఎక్కువ ఆసక్తి చూపిస్తారు, ప్రభుత్వ విధానాలు, నాయకుల మాటలు, వ్యాపార సంస్థల ప్రకటనలు, కొత్త చట్టాల వివరాలు మొదలైనవి ప్రజల సాంఘిక, ఆర్థిక పరిస్థితులపై ఎక్కువ ప్రభావం చూపిస్తాయి. 'ఆ చట్టం పర్యవసానంగా నేను ఇంత పన్ను అదనంగా కట్టాల్సి వస్తుంది' అన్న విషయం పాఠకుడికి ఆ సమాచారంపట్ల ఆసక్తిని పెంచుంతుంది. దైనందిన జీవితాలపై ప్రభావం చూపే వార్తలపట్ల పాఠకులు ఎక్కువ ఆసక్తి కలిగి ఉంటారు. కాబట్టి పర్యవసానం అన్నది కూడా ముఖ్య వార్తా లక్షణమైంది. ద్విచక్ర వాహనాలపై లైఫ్‌ట్రాక్స్, భూమిశిస్తు రద్దు, కరెంట్ కోత, ఉద్యోగుల సమ్మె, యుద్ధం, ఎన్నికలు, బడ్జెట్, వాతావరణ సూచన మొదలైన వార్తలు పర్యవసానం అనే లక్షణం వల్లనే పాఠకుల దృష్టిని ఆకర్షిస్తాయి. గల్ఫ్ యుద్ధం వల్ల మనదేశంలో పెట్రోలియం ఉత్పత్తుల కొరత ఏర్పడింది. దేశంలో ప్రతి వస్తువు ధర పెరిగిపోయింది. వ్యక్తుల జీవితం అతలాకుతలం అయ్యింది. అందుకే ఆ యుద్ధ వార్తలపట్ల మనందరికి అంత ఆసక్తి చూపించింది. కాబట్టి పర్యవసానం అనే లక్షణం కూడా వార్తా లక్షణాల్లో ఒకటైంది.

అన్వయింపు (Applicability)

వ్యక్తులు తమ జీవిత విధానంతో, ఆలోచనలతో పోలిన సంఘటనల సమాచారం పట్ల ఆసక్తి చూపిస్తారు. సంఘటనల ఫలితాలను, సంఘటన జరిగిన తీరుతెన్నులను తమకు అన్వయించుకొని దాని ప్రభావాన్ని అంచనా వేసుకోవడం లేదా ఆలోచించడం చేస్తుంటారు. సంపన్నుడైన వ్యక్తి ఆదాయం పన్నుల వార్తలపట్ల ఆసక్తి చూపించడానికి ఇదే కారణం. కాపీ కొడుతూ పట్టుబడిన విద్యార్థుల తాలూకు వార్తల పట్ల విద్యార్థి లోకం, ఉపాధ్యాయుల వర్గం ఆసక్తి చూపిస్తుంది. దేశాన్ని కుదిపేసిన రిజర్వేషన్ల గొడవకు సంబంధించిన వార్తలపట్ల ఆసక్తి చూపించడం వెనుకవున్న కారణం కూడా ఇదే. లాటరీలో ఒక వ్యక్తికి లక్ష రూపాయల బహుమతి రావడం ఎవరికో భూమిలో నిధి దొరకడం, పండుగలు, ప్రమాదాలు మొదలైన వార్తలలోని సంఘటనలతో పాఠకులు తమని తాము అన్వయించుకొంటారు. కాబట్టి ఆ వార్తలు ఎక్కువ ప్రాముఖ్యాన్ని కలిగి ఉంటాయి. అందుకే ఈ 'అన్వయింపు' కూడా ముఖ్య వార్తా లక్షణమైంది.

సంఘర్షణ (Conflict)

మానవ జీవితం సంఘర్షణలమయం. ప్రకృతిలో సంఘర్షణ, తనలోని మనస్సుతో సంఘర్షణ, సంఘంతో సంఘర్షణ, శాస్త్రవిజ్ఞానంతో సంఘర్షణ. ఈ సంఘర్షణల పర్వమే మానవుడ్ని ఇంత ఉన్నతుడిని చేసింది. అందుకే సంఘర్షణ అనే భావంపట్ల పాఠకులు సులభంగా ఆకర్షితులవుతున్నారు. వ్యక్తులు, సంస్థలు, ఉద్యమాలు, మతాలు తదితరమైన సమాజ అంశాల మధ్య ఉండే భావభేదం, సంఘర్షణ పాఠకులకు ఆసక్తిని కలిగిస్తుంది.

సిద్ధాంత విభేదాలపై జరిగే వాదోపవాదాలు, ఎన్నికల్లో పోటీ, వర్గాలు, జాతుల మధ్య జరిగే కొట్లాటలు మొదలైన వార్తల్లో మిళితమై ఉండే సంఘర్షణ అనే లక్షణం వల్లనే ఆ వార్తలపట్ల పాఠకులు ఆకర్షితులవుతున్నారు. కాబట్టి సంఘర్షణ మరొక వార్తా లక్షణం అయింది.

సంచలన శీలత (Sensationalisation)

మానవ బలహీనతలవల్ల సంభవించే రకరకాల వికృతచేష్టలు నేరాలు, ఘోరాలు, మానభంగ వార్తలు, ప్రముఖుల మధ్య ఉండే అక్రమసంబంధాలు, లోభం, మోసం, అదృష్టం, నమ్మకద్రోహం, ప్రేమ, ద్వేషం మొదలైన విషయాలన్నీ సంచలన శీలమైనవే.

ఇలాంటి వార్తలపట్ల సహజంగానే పాఠకులు ఆకర్షితులవుతారు. అందుకే సంచలన శీలత ఒక వార్తా లక్షణమైంది. మానవ బలహీనతవల్ల సంభవించే ఇలాంటి విషయాలకు సంబంధించిన వార్తలు పాఠకులను ఆకర్షిస్తాయనే ఈ లక్షణాలున్న వార్తలను తరచుగా రాయాల్సి వస్తోంది. ఇటీవల ఈ ధోరణి మరింత వికృతరూపాన్ని సంతరించుకుంది. సంచలన వార్తలు రాసేవారే పాత్రికేయులు అన్న ధోరణి బాగా ప్రబలింది. ఈ తరహా వార్తలు రాయడం కోసం విలువలను సైతం పక్కన పెడుతున్న సందర్భాలు కనిపిస్తున్నాయి. ఇలాంటి వార్తలను రాస్తున్నప్పుడు ఆ బలహీనతలను నిరుత్సాహపర్చే విధంగా రాయాలి కాని పత్రికల వారు తరచు ఈ విషయాన్ని విమర్శిస్తుంటారు. ఆ కారణంగానే ఇలాంటి వార్తలను చదివిన స్ఫూర్తితోనే మండల్ కమిషన్ రిజర్వేషన్ గొడవల్లో అన్నెం పున్నెం ఎరుగని యువత తమని తాము కాల్చుకొని చనిపోయింది. అందుకే పోలీసులు, మానసిక శాస్త్రజ్ఞులు ఇలాంటి వార్తలను ప్రముఖంగా ప్రచురించవద్దని అప్పుడప్పుడు పాత్రికేయులకు విజ్ఞప్తి చేస్తుంటారు.

మానవాసక్తి (Human interest)

ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించే సంఘటనలు, అసాధారణమైన విషయాలు, సాహసం, శృంగారం, సౌందర్యం, ప్రతిభ, కాకతాళీయంగా జరిగే కొన్ని సంఘటనలు ఎంతో ఆసక్తిని కలిగిస్తుంటాయి. ఇలాంటి విషయాలపట్ల మానవులందరూ సహజంగానే ఆసక్తి చూపిస్తారు. అందుకే మానవాసక్తి కూడా వార్త లక్షణాల్లో ఒకటైంది. బతికున్న పామును తినే వ్యక్తి, వంద పెళ్ళిళ్ళు చేసుకొన్న వనిత, 12 అడుగుల జుట్టు పెంచుకున్న మనిషి, కారును నడిపిన మూడేళ్ళ బాబు, హుస్సేన్‌సాగర్‌లో బుద్ధవిగ్రహం మునక మొదలైన వార్తలు మానవాసక్తిని కలిగిస్తాయి. మారుమూల గ్రామీణ ప్రాంతాలవారి మూఢనమ్మకాలు, గిరిజనుల ఆచార వ్యవహారాలు, జంతుబలి, నరబలి లాంటి సంఘటనలన్నీ పూర్తిగా 'మానవాసక్తి' అనే అంశం కారణంగానే వార్తలుగా పత్రికల్లో చోటు సంపాదించుకుంటున్నాయి.

వేగం – సమయానుకూలత (Timeliness)

సమాచారం ఎంత త్వరగా అందితే ఆ సమాచారానికి అంతటి ప్రాముఖ్యం ఉంటుంది. ఏ వార్తయినా తాజాగా అందించగలిగినప్పుడే దానికి పాఠకుల్లో ప్రాధాన్యం ఉండేది. మాజీ ప్రధాన మంత్రి ఇందిరాగాంధీ హత్య వార్తను మొదటగా బి.బి.సి వారు ప్రసారం చేశారు అప్పుడు ఆ వార్తకు విపరీతమైన ప్రాధాన్యం వచ్చింది. ఆధికారిక లాంఛనాలు అన్నీ పూర్తి అయ్యాక తీరిగ్గా ఆల్ ఇండియా రేడియో వారు ప్రసారం చేస్తే అప్పటికే పాతబడిపోయిన ఆ వార్తను ఎవరూ పట్టించుకోలేదు. వేగం అన్నది వార్త చేరవేయడంలో చాలా ముఖ్యమైన అంశం. అందుకే వేగం, సమయానుకూలత అన్నవి వార్తా లక్షణాల్లో ఒకటిగా పరిగణలోకి వచ్చింది. దీన్ని దృష్టిలో పెట్టుకునే ప్రముఖ పత్రికా సంపాదకుడు నార్ల వేంకటేశ్వరరావు 'వేగం జర్నలిస్టుల వేదం' అన్నారని అనిపిస్తుంది.

ప్రమాదం–అభివృద్ధి (Disaster - development)

భూకంపం, వరదలు, అగ్ని ప్రమాదాలు, కరువు కాటకాలు, పేలుడు సంఘటనలు, ప్రమాదాల వార్తలను పాఠకులు ఎంతో ఆసక్తితో చదువుతుంటారు. అలాగే ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం, వంతెనల నిర్మాణం, వైద్యశాల ఏర్పాటు, రక్షిత మంచినీటి సౌకర్యం కల్పించడం లాంటి అభివృద్ధికరమైన సంఘటనల సమాచారాన్ని తెలుసుకోడానికి కూడా పాఠకులు ఆసక్తి చూపిస్తారు. కాబట్టి ప్రమాదం అభివృద్ధి అనే అంశాలు కూడా వార్తా లక్షణాల్లో ఇమిడిపోయాయి. వార్తా లక్షణాలను బట్టి అందిన సమాచారం వార్త అవునో కాదో ముందుగా నిర్ధారించుకోవాలి. నిర్ధారించుకొన్న తర్వాత అది ఎంత ప్రధానమైన వార్తో పరిశీలించాలి. వార్తా ప్రాధాన్యతను సరిగా అంచనా వేసి ప్రచురణలో కూడా ఆ వార్తక ఎంత ప్రాముఖ్యం ఇవ్వాలో నిర్ణయించవచ్చు. ఒక విషయానికి వార్త రూపం కల్పించడానికి మూడు దశలు ఉంటాయి. ఘటన, దానికి సంబంధించిన వివరాల సేకరణ, ఆ వివరాల వ్యాప్తి. ఈ మూడు దశలు పూర్తయిన తర్వాత వార్త తయారవుతుంది.

1.5 భారతదేశంలో పత్రికా వ్యవస్థ – చారిత్రిక నేపథ్యం

యాంత్రిక సాధనాలు వాడి వార్తలను ప్రజలందరూ తెలుసుకునే విధానం అందుబాటులోకి రాని ప్రాచీనకాలానికే భారతదేశంలో వార్తావ్యవస్థ ఉండేదని ఆనాటి రచనల ద్వారా మనకు తెలుస్తోంది. పురాణ, ప్రబంధ, ఇతిహాసాది వాఙ్మయాన్ని పరిశీలించినట్లయితే ఈవిషయం మనకు అర్థమవుతుంది.

వార్తాహరుల ద్వారా రాజులు ఇతర రాజ్యాలతో సంబంధాలు నెరపిన తీరు, యుద్ధసందర్భాల్లో వార్తాహరుల ప్రాముఖ్యం మొదలైన విషయాలన్నీ ఆయా కవుల రచనల్లో స్పష్టంగా ఉన్నాయి.

శ్రీకృష్ణుణ్ణి వివాహం చేసుకోవాలని కోరుకున్న రుక్మిణి తన తండ్రి వేరే ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారనే విషయాన్ని తన పురోహితుడైన అగ్నిద్యోతనుని ద్వారా కృష్ణునికి వర్తమానం పంపుతుంది. పోతన భాగవతంలో ఎంతో హృద్యంగా ఈ సందర్భం వర్ణితమై ఉంది. తర్వాతి కాలంలో పావురాల ద్వారా వార్తలు చేరవేసే పద్ధతి వాడుకలోకి వచ్చింది. రాజకుమారుల ప్రణయానికి పావురాలు వారధులుగా నిలచిన అనేక ఘట్టాలు ప్రాచీన రచనల్లో కనిపిస్తాయి.

నలదమయంతుల ప్రణయానికి హంస దూతగా వ్యవహరించిన సంగతి కూడా ప్రబంధాల్లో వర్ణితమై ఉంది. ఇలా ఒకరి నుంచి మరొకరికి వార్తలు చేరవేయడం అనే పద్ధతి పురాణ, ఇతిహాసాల కాలం నాటికే మనకు కనిపిస్తుంది. కొన్నాళ్ళకు ప్రత్యేక రాజభటుల ద్వారా రహదారి కూడళ్ళలో రాజప్రకటనలు టముకువేసి వినిపించడం ప్రారంభమైంది.

ఈవిధంగా రాజుల స్థాయిలో వార్తలు ప్రసారమయ్యే పద్ధతి నుంచి క్రమంగా ప్రజలందరికీ వార్తలు చేరవేసే పద్ధతి వాడుకలోకి వచ్చింది. తర్వాత అశోకుని కాలానికి గోడలు, రాతిస్తంభాలు, పలకల మీద ప్రకటనలు వేయడం కనిపిస్తుంది. శిలాశాసనాలుగా ఇవి చరిత్ర ప్రసిద్ధి పొందాయి.

భారతదేశంలో మొగలాయిల పాలన వచ్చేసరికి వార్తాప్రసారంలో నూతన వ్యవస్థ అంకురించింది. ప్రతిమండల కేంద్రంలో వార్తాకేంద్రాలు ఏర్పాటుచేసి, విలేకరులను నియమించేవారు. తాము సేకరించిన వార్తలను లేఖల ద్వారా వారు రాజధానికి పంపించేవారు. రాత్రి వేళల్లో ఈ లేఖలను అంత:పురకాంతలు చదివి వినిపించేవారు. లండన్‌లోని రాయల్ ఏషియాటిక్ సొసైటీలో ఈ లేఖల ప్రతులు ఇప్పటికీ భద్రంగా ఉన్నాయి (లక్ష్మణరెడ్డి,వి. *తెలుగు జర్నలిజం అవతరణ వికాసం*, 2002, పుట 9–10).

ఈ పద్ధతి క్రమంగా లిఖిత వార్తాపత్రికలు ప్రచురించేందుకు ఆలంబనగా నిలిచింది. ప్రథమ స్వాతంత్ర్య సంగ్రామకాలంలో ఈ తరహా పత్రికలు ప్రధాన పాత్ర పోషించాయి. క్రమంగా ముద్రణకళ, కాగిత పరిశ్రమ అభివృద్ధి చెందడంతో వార్తాప్రసారవ్యవస్థలో పెనుమార్పులు చోటుచేసుకున్నాయి. దీంతో నాటి సామాజిక వ్యవస్థలో కూడా ఎన్నో మార్పులు వచ్చాయి.

1.6 భారతదేశంలో ముద్రణారంగం - చారిత్రిక నేపథ్యం

ప్రపంచ చరిత్రలో సనాతన భారతీయ సాహిత్యానికి ఉన్న అగ్రస్థానం తెలియంది కాదు. ఈ విజ్ఞానమంతా తాళపత్రాల మీద రాసినదనే విషయమూ విదితమే. అంటే చైనా దేశీయులు కాగితాన్ని కనుగోనడం, ఆ తర్వాత జాన్‌గూటెన్‌బర్గ్ (క్రీ.శ.1400–క్రీ.శ.1468) ముద్రణాయంత్రాన్ని అభివృద్ధి చేయడానికి పూర్వమే ఇక్కడ అక్షరలిపిలో రాసే పద్ధతి వాడుకలో ఉన్నట్లు తెలుస్తోంది. తాళపత్రాలతో పాటు మృగచర్మాలు, రాతి పలకలు, లోహపురేకులు తదితరాలపై రాసే అలవాటు ఉండేది. వీటితోపాటు 'కడితం' (జిగురు పదార్థంతో మసిని కలిపి ఎండబెట్టిన వస్త్రం) మీద సుద్దబలపంతో రాసేవారు. క్రమంగా పదమూడో శతాబ్దంలో అంటే మహమ్మదీయుల కాలంలో కాగితం, సిరా వాడుకలోకి వచ్చినట్లు చారిత్రిక ఆధారాలు ఉన్నాయి. అలాగే, రెడ్డి రాజుల కాలంలో కూడా కాగితం వాడుకలో ఉన్నట్లు శ్రీనాథ మహాకవి రచించిన 'భీమేశ్వర పురాణం' ద్వారా తెలుస్తోంది. అయితే కాగితం తయారీ అవసరానికి తగినంత వేగంగా జరగకపోవడంతో కాగితం వాడుకలో ఉన్నప్పటికీ చాలాకాలం పాటు తాటాకులే ఎక్కువగా వాడుకలో ఉండేవి.

1.6.1 భారతదేశంలో ముద్రణారంగం - ఆవిర్భావ వికాసాలు

వ్యాపారం నెపంతో క్రైస్తవమత ప్రచారం కోసం భారతదేశంలో అడుగుపెట్టిన ఆంగ్లేయులకు భారతీయ భాషల అధ్యయనం తప్పనిసరైంది. ఈ క్రమంలో భారతీయ గ్రంథాల అనువాదం, నిఘంటువుల తయారీ, దీంతోపాటు భారతీయులకు క్రైస్తవగ్రంథాలు అందించడం అనివార్యంగా మారింది. అలాగే, ఇక్కడి రాజ్యాధికారాన్ని కాపాడుకోవడం కోసం తమదేశం నుంచి తెప్పించిన అధికారులు కూడా భారతీయభాషల అధ్యయనం తప్పక చేయవలసి వచ్చింది. ఈ అవసరాలన్నింటినీ దృష్టిలో ఉంచుకుని క్రైస్తవ మతప్రచారకులు, వారికి అవసరమైన వారికి సహకారాన్ని అందిస్తూ ఆంగ్లప్రభుత్వం భారతదేశంలో తొలిగా ముద్రాక్షరశాలను స్థాపించడమే కాకుండా ముద్రణకళను ఎంతగానో ప్రోత్సహించడం ప్రారంభించారు.

జెసూట్ మిషనరీ (Jesuit Missionary) 1556లో గోవాలో ముద్రణాలయాన్ని నెలకొల్పి అక్కడ నుంచి డౌట్రినా క్రిష్టా (Doutrina Crista) అనే గ్రంథాన్ని ముద్రించింది. భారతదేశంలో అచ్చయిన తొలిపుస్తకంగా ఇది చరిత్రలో నిలిచిపోయింది. క్రమంగా 1578 నాటికి తిరునల్వేలి జిల్లాలోని పునికయెల్ గ్రామంలో, 1579 నాటికి కొచ్చిన్‌లో ముద్రణాలయాలు ఏర్పాటయ్యాయి.

క్రీ.శ.1602లో పోప్ నుంచి ఒక యంత్రం మిషనరీ అవసరాల కోసం పశ్చిమతీరంలోని వై.పి.కోట (Y.P.Kota)కు వచ్చింది. ఇక్కడ తమిళ, మళయాళ, కొంకణి భాషల్లో క్రైస్తవ ప్రార్థన పుస్తకాలు ప్రచురితమయ్యేవి. క్రీ.శ.1616, 1649, 1654 సంవత్సరాల్లో ఇక్కడ నుంచే క్రైస్తవ గ్రంథాలు మళయాళ భాషలో వెలువడ్డాయి. ఇవన్నీ పోర్చుగీసు భాషలో రచించిన గ్రంథాలకు అనువాదాలు. ఆ తర్వాత 1679లో తిరుచూరుకు సమీపంలోని అంబల్‌కాడ్ (Ambalkad) గ్రామంలో స్థాపించిన ముద్రణాలయంలో మొట్టమొదటి తమిళ–పోర్చుగీసు నిఘంటువు అచ్చయింది.

క్రమంగా 1712లో తంజావూరు జిల్లా ట్రాంక్‌బార్‌లో, 1761లో చెన్నపురిలో, 1778లో కలకత్తాకు సమీపంలోని హుగ్లీలో ముద్రణాలయాలు ఏర్పాటయ్యాయి. ఇంతగా భారతదేశంలో ముద్రణ జరుగుతున్నా తెలుగులో ముద్రణ మాత్రం 1808 ప్రాంతానికి గాని ప్రారంభం కాలేదు. అది కూడా 1830 తర్వాతనే మరింతగా వ్యాప్తిలోకి వచ్చింది.

1.6.2 తెలుగులో ముద్రణ వ్యవస్థ – ఆవిర్భావ వికాసాలు

జర్మనీకి చెందిన ప్రొటెస్టెంట్ మతాచార్యుడైన బెంజిమిన్ షూల్జ్ తెలుగులో ముద్రణకు తొలిగా శ్రీకారం చుట్టాడు. అయితే, ఇది భారతదేశంలో కాకుండా జర్మనీలోని హాలే పట్టణంలో జరిగింది. క్రీ.శ.1746లో ఇక్కడ మూడు, 1747లో మూడు – మొత్తం ఆరు తెలుగు పుస్తకాలు అచ్చయ్యాయి. ఈవిధంగా తొలి తెలుగు పుస్తక ప్రచురణ క్రైస్తవ మతగ్రంథాలతో జర్మనీలో ప్రారంభమైంది. ఆ తర్వాత దాదాపు 65 సంవత్సరాల తర్వాత అంటే 1812లో భారతదేశంలోని సిరాంపూర్ ముద్రణాలయంలో తెలుగుపుస్తకాలు ముద్రితమయ్యాయి. ఇవి కూడా క్రైస్తవ సువార్తలే.

ఆ తర్వాత 1814లో విలియం కేరీ రచించిన *తెలుగు వ్యాకరణం* (Grammar of the Telinga language) ఇక్కడ ముద్రించారు. తర్వాత కొంతకాలానికి కలకత్తాలో కూడా తెలుగు పుస్తకాల ముద్రణ జరిగినట్లు ఆధారాలు లభిస్తున్నాయి. సిరాంపూర్ తర్వాత మద్రాసులో 1816లో ఎ.డి.క్యాంప్‌బెల్ (Alexander Duncan Campbell) రచించిన *తెలుగు వ్యాకరణం* (Grammar of the Teloogoo language) ముద్రితమైంది. తర్వాతి సంవత్సరం అంటే 1817లో విలియంబ్రౌన్ (Willium Brown) రచించిన *తెలుగువ్యాకరణం* (A Grammar of Gentoo Language), 1818లో బ్రౌన్ రచన *తెలుగు శబ్దావళి* కూడా మద్రాసు నుంచే వెలువడ్డాయి.

తెలుగువారిచే రచితమై, ముద్రణ జరుపుకున్న తొలిగ్రంథం రావిపాటి గురుమూర్తిశాస్త్రి రచించిన *విక్రమార్క కథలు*. ఇది 1819లో మద్రాసు కళాశాల నుంచి వెలువడింది. తర్వాత 1821లో క్యాంప్‌బెల్ (Alexander Duncan Campbell) రచించిన *తెలుగు నిఘంటువు* (Telugu Dictionary), 1823లో జె.సి.మోరిస్ (J.C.Moris) రాసిన తెలుగు వాచకం, 1827లో బ్రౌన్ రాసిన సంస్కృతాంధ్ర భాషల *ఛందోగ్రంథం*, 1829లో జాన్‌గార్డన్ రచించిన కొత్త *నిబంధన*, అదేఏడాది బ్రౌన్ రచించిన వేమన పద్యాల ఇంగ్లిషు అనువాదం ముద్రితరూపంలో వెలుగులోకి వచ్చాయి.

ఈ మధ్యకాలంలో లక్షలాది క్రైస్తవ ప్రార్థనా పుస్తకాలు, సువార్తలు ప్రచురితమయ్యాయి. ఇలా మద్రాసు నగరంలో వేగంగా పుస్తక ముద్రణ జరుగుతున్న కాలంలో 1825లో బళ్ళారి ట్రాక్ట్ సొసైటీ (Ballari Tract Society) బళ్ళారిలో ఓ ముద్రణాలయాన్ని ప్రారంభించింది. అనేక క్రైస్తవ గ్రంథాలు ఇక్కడ నుంచి ముద్రితమయ్యేవి.

తొలి తెలుగు పత్రిక *సత్యదూత* ఇక్కడనుంచే వెలువడిందనే వాదన ఉంది. కానీ ఇందుకు తగిన ఆధారాలు మాత్రం లభించడం లేదు. బళ్ళారి తర్వాత విశాఖపట్టణంలో తెలుగుముద్రణ ఎక్కువగా జరిగేది. దాదాపు 80 వరకు క్రైస్తవ గ్రంథాలతోపాటు అనేకానేక కరపత్రాల వంటి చిన్నచిన్న క్రైస్తవగ్రంథాలు ఇక్కడ నుంచి వెలువడ్డాయి. క్రమంగా మచిలీపట్టణం, కాకినాడ ప్రాంతాల్లో ముద్రణాలయాలు ప్రారంభమయ్యాయి. ఈవిధంగా తెలుగుభాషలో ముద్రణరంగం క్రైస్తవ మతాచార్యుల చొరవతో ఊపిరిపోసుకుని, కాలక్రమంలో తెలుగు భాషాసాహిత్యాల అభివృద్ధిలో తనకంటూ ఓ ప్రత్యేకస్థానాన్ని చరిత్రలో ఏర్పాటుచేసుకుంది.

1.7 భారతదేశంలో పత్రికారంగం

భారతదేశ రాజ్యవ్యవస్థను పూర్తిగా తమ అధీనంలోకి తెచ్చుకున్న బ్రిటీష్‌పాలకులు 18వ శతాబ్దినాటికి కలకత్తాను తమ కార్యస్థానంగా మార్చుకుని కార్యకలాపాలు సాగించేవారు. ఈ కారణంగా తొలి భారతీయ పత్రిక కూడా కలకత్తా నుంచే వెలువడింది. దీనిపేరు *బెంగాల్ గెజిట్*. క్రీ.శ.1780 జనవరి 29వ తేదీ శనివారం నాడు ఈ పత్రిక బయటకు వచ్చింది. జేమ్స్ ఆగస్టస్ హికీ (James Agustus Hieke) అనే ఆంగ్లేయుడు దీనికి సంపాదకుడు, ముద్రాపకుడు కూడా.

వారపత్రికగా వెలువడిన *బెంగాల్ గెజిట్* తొలిరోజుల్లో కేవలం రెండు పేజీలతో వెలువడేది. *కలకత్తా జర్నల్ అడ్వయిజర్; హికీస్ గెజిట్* అనే పేర్లు కూడా దీనికి వ్యవహారంలో ఉండేవి. బ్రిటీష్ కంపెనీలో జరుగుతున్న అన్యాయాలు, ఫలితంగా దేశం నష్టపోతున్న తీరు, అధికారుల అక్రమాలు, అవినీతి కార్యకలాపాలను హికీ తన పత్రికలో నిస్సంకోచంగా ప్రకటించేవాడు. ఈ కారణంగా ప్రభుత్వం నుంచి అనేకవిధాలుగా ఆయన కష్టాలు ఎదుర్కొన్నాడు. జైలుశిక్ష కూడా అనుభవించాడు. పత్రికాపరంగా ఎన్ని కష్టాలు ఎదురైనా వాటన్నింటినీ తుదకంటూ ధైర్యంగా ఎదుర్కొన్నాడు.

హికీ మరణం తర్వాత ఆ పత్రికను ప్రభుత్వం తన అధీనంలోకి తీసుకుంది. ఈవిధంగా తొలి భారతీయ పత్రిక తీవ్ర అణచివేతకు గురైంది. బెంగాల్ గెజిట్ ప్రారంభమైన కొద్దికాలానికే బెర్నాల్డ్ మిస్సినిక్ (Bernald Missinik), పీటర్ రీడ్ (Peter Ried) అనే ఇద్దరు ఆంగ్లేయులు కలకత్తా నుంచి ఇండియా *గెజిట్* అనే పత్రికను ప్రారంభించారు. ఇదికూడా ఆంగ్లభాషా వారపత్రికే. దీని నిర్వాహకులు ప్రభుత్వాన్ని సమర్థిస్తూ, వారినుంచి ఎన్నో రాయితీలు, లాభాలు అందుకున్నారు.

తర్వాత నాలుగేళ్ళకు అంటే 1784 ఫిబ్రవరిలో *కలకత్తా గెజిట్* అనే మరొక ఆంగ్లభాషా వారపత్రిక ప్రారంభమైంది. అయితే వ్యాపార ప్రకటనలు మాత్రం వంగ, పారశీక భాషల్లో ముద్రితమయ్యేవి. అనంతరకాలంలో ఇది ప్రభుత్వ అధికార గెజిట్‌గా మారింది. మరో ఏడాది గడిచేసరికి అంటే 1785 ఫిబ్రవరిలో *బెంగాల్ జర్నల్* అనే పత్రిక థామస్ జోన్స్ (Thomas Jones) సంపాదకత్వంలో వెలువడింది. ఇదికూడా ఆంగ్లభాషా వారపత్రికే. *బెంగాల్‌జర్నల్* ప్రారంభమైన రెండు నెలల వ్యవధిలో *ఓరియంటల్ మ్యాగజైన్* అనే పత్రిక వెలువడింది. దీన్నే *కలకత్తా ఎమ్యూజ్‌మెంట్* అని కూడా వ్యవహరించేవారు.

ఇదే సమయంలో మద్రాసు నగరంలో *మద్రాసు కొరియర్* అనే పత్రిక ఆవిర్భవించింది. నాలుగు పేజీలతో ఆంగ్లభాషా వారపత్రికగా వెలువడిన మద్రాసుకొరియర్‌కు ప్రభుత్వ గుర్తింపు లభించింది. రిచర్డ్ జాన్సన్ (Richard Jhonson) దీని ముద్రాపకుడు. క్రీ.శ1786 జనవరిలో కలకత్తా నుంచి *కలకత్తా క్రానికల్* పత్రిక మొదలైంది. తర్వాతి నాలుగైదేళ్ళ కాలంలో కలకత్తా నుంచి *ఏషియాటిక్ మిర్రర్, ఇండియన్ వరల్డ్, ఇండియన్ డైలీ న్యూస్, టెలిగ్రాఫ్, కలకత్తా మార్నింగ్ పోస్ట్, ఓరియంటల్ స్టార్, రిలేటర్* తదితర పత్రికలు ఆవిర్భవించాయి. వీటిలో చాలావరకు ప్రజాదరణ పొందాయి.

కలకత్తా నుంచి పత్రికలు ఉద్ధృతంగా వెలువడుతున్న సమయంలో బొంబాయి నుంచి 1789లో తొలిసారిగా *బాంబే హెరాల్డ్* అనే పత్రిక వెలువడింది. ఏడాది గడిచేసరికి అంటే 1790లో లూకాస్‌బర్నర్ (Lukas Burner) *బాంబే కొరియర్* పత్రికను ప్రారంభించాడు. ఇదే అనంతర కాలంలో టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియాకు ప్రాతిపదికగా నిలిచింది. *బాంబేగెజిట్* అనే పేరుతో 1791లో మరో పత్రిక వెలువడింది. ఇదిజరిగిన ఏడాదికే అంటే 1792లో *బాంబేహెరాల్డ్, బాంబేగెజిట్* పత్రికలు విలీనమయ్యాయి. ఇదిలా ఉ ండగా, మద్రాసు నుంచి 1791లో హరకారు అనే పత్రిక ప్రారంభమైంది. మద్రాసు కొరియర్‌కు సంపాదకుడిగా పనిచేసిన బోల్డ్ (Bold) ఈ పత్రికను ప్రారంభించాడు. పత్రిక ప్రారంభించిన రెండేళ్ళ కాలానికే బోల్డ్ మరణించడంతో హరకారు ప్రస్థానం ఆగింది. ఇదేఏడాది విలియం డూయేన్ (William Duyen) అనే బ్రిటీష్ జాతీయుడు బెంగాల్ నుంచి *బెంగాల్ జర్నల్* అనే పత్రికను నడిపాడు. వదంతులు ప్రచురించిన కారణంగా ప్రభుత్వ ఒత్తిడి ఎక్కువ కావడంతో పత్రికను కొనసాగించలేక *ఇండియన్ వరల్డ్* అనే పేరుతో మరో కొత్త పత్రికను ప్రారంభించాడు.

బెంగాల్‌లో పరిస్థితి ఇలా ఉండగా, 1795లో రాబర్ట్ విలియమ్స్ (Williams) మద్రాసు నగరం నుంచి వీక్లీ *మద్రాసు గెజిట్* పత్రికను ప్రారంభించాడు. దీనితర్వాత కొన్ని నెలలకే హంఫ్రీస్ (Humpries) నేతృత్వంలో *ఇండియా హెరాల్డ్* పత్రిక వెలువడింది. అయితే ప్రభుత్వ అనుమతులు లేనికారణంగా ఈయన ప్రవాసశిక్షకు గురికావలసి వచ్చింది. ఈ సంఘటన తర్వాత నాటి ప్రభుత్వం పత్రికలపై ఆంక్షలు విధించింది. క్రమంగా 1799 నాటికి ఇవి మరింత జటిలమయ్యాయి. ఈవిధంగా 18వ శతాబ్దకాలంలో దేశీయ పత్రికారంగం ఊపిరిపోసుకుని మనుగడ సాగించడానికి ఎన్నో కష్టాలు పడింది. ఈ పత్రికలన్నీ ఆంగ్లేయుల సారథ్యంలో.. పైగా కంపెనీ ఉద్యోగులు, అధికారుల నేతృత్వంలో వెలువడినవే కావడం విశేషం.

1.7.1 భారతీయ పత్రికల ఆవిర్భావం

భారతదేశంలో తొలి భారతీయ పత్రిక *బెంగాల్ గెజిట్* బెంగాల్ నుంచి వెలువడింది. గంగాధర భట్టాచార్య 1816లో వంగభాషలో ఈ పత్రికను ప్రారంభించాడు. భారతీయులు స్థాపించిన తొలిపత్రికగా ఇది చరిత్రలో స్థానం సంపాదించుకుంది. ఆ తర్వాత 1818లో సిరాంపూర్ మిషనరీ ఆధ్వర్యంలో *దిగ్దర్శన్* అనే మాసపత్రిక వెలువడింది. రాజనీతి, చరిత్ర, మత విషయాలు ఇందులో ప్రచురితమయ్యేవి. ఆ తర్వాత రెండు నెలల వ్యవధిలోనే *సమాచార్‌దర్పణ్* అనే బెంగాలీ వార పత్రిక మిషనరీ ఆధ్వర్యంలోనే ప్రారంభమైంది. ఈపత్రికలో భారతీయవేదాంతం, తత్త్వశాస్త్రం, మత విషయాలపై తీవ్ర విమర్శలు ప్రచురించేవారు.

దీన్ని నిరసిస్తూ రాజా రామమోహనరాయ్ ఆ పత్రికకు ఎన్నో ఉత్తరాలు రాశారు. వీటిలో ఏ ఒక్కదాన్ని పత్రిక ప్రచురించకపోవడంతో ఆగ్రహించిన రామమోహనరాయ్ తానే స్వయంగా *బ్రాహ్మిణికల్ మ్యాగజైన్* అనే పత్రికను ప్రారంభించారు. తన మిత్రుడైన శివప్రసాదశర్మకు సంపాదకత్వ బాధ్యతలు అప్పగించారు. మిషనరీల విమర్శలకు తగిన సమాధానాన్ని ఇందులో ప్రచురించేవారు. అయితే 12 సంచికలు వెలువడిన తర్వాత ఈ పత్రిక ఆగిపోయింది. తర్వాత వంగ, ఆంగ్ల భాషల్లో *బ్రాహ్మిణికల్ సేవాధీ* అనే పత్రికను నడిపారు. ఇందులో కూడా మిషనరీల దుష్ప్రచారాన్ని తిప్పికొడుతూ వ్యాసాలు ప్రచురించేవారు. కొంతకాలానికి అంటే 1821లో తానే నిర్వహణ బాధ్యతలు వహిస్తూ రామమోహనరాయ్ సంవాదకౌముది అనే పత్రికను ప్రారంభించారు. ప్రతి మంగళవారం ఈ పత్రికద్వారా హైందవజాతిని జాగృతం చేసే ఎన్నో వ్యాసాలను ప్రచురించేవారు.

మరో పారశీక వారపత్రిక *మిరాత్ ఉల్ అఖ్ బార్* (Mirat-Ul-Akh-Bar)ను కూడా రామమోహనరాయ్ 1822లో ప్రారంభించారు. ప్రతి శుక్రవారం వెలువడే ఈ పత్రిక సంచలనాత్మక సంపాదకీయాలకు పెట్టిందిపేరుగా నిలిచింది. ఇదే ఏడాది ఫర్దూన్‌జీ మర్జబాన్ (Furthunji-arja-bab) ముంబయి సమాచార్ అనే పేరుతో గుజరాతీ వారపత్రిక స్థాపించారు. (ఇదే 1832లో దినపత్రికగా మారింది.) రామమోహనరాయ్ సంపాదకీయాలకు భయపడిన ఆంగ్లప్రభుత్వం 1823లో పత్రికా స్వాతంత్ర్యాన్ని నియంత్రిస్తూ ఆజ్ఞలు జారీచేసింది. యుగల్‌కిషోర్‌శుక్లా (Yugal Kishore Sukla) 1826లో హిందీలో ఉదయ్ మార్తాండ్ అనే వారపత్రికను కలకత్తా నుంచి వెలువరించారు. ఆర్థిక ఇబ్బందులు కారణంగా ప్రారంభించిన ఏడాదికే ఈ పత్రిక ఆగిపోయింది. తర్వాతికాలంలో అనేక పారశీక, గుజరాతీ పత్రికలు వెలువడ్డాయి. ఇవన్నీ ఆయా కాలాల్లో జరిగిన వివాదాల కారణంగా ప్రాణం పోసుకున్నవే. 1835లో నాటి గవర్నర్ జనరల్ సర్ చార్లెస్ మెట్‌కాఫ్ (Charles Metcaff) పత్రికానిర్బంధ శాసనాన్ని రద్దుచేశాడు. దీంతో దేశీయపత్రికలు తిరిగి స్వేచ్ఛావాయువు తీసుకున్నాయి. పరతంత్ర భారతావనిలో స్వతంత్ర భావాలతో జాతిని జాగృతం చేయడానికి పత్రికలు ప్రధానసాధనంగా ఎంచుకుని కృషిచేసిన వారిగా రామమోహనరాయ్ చరిత్రలో నిలిచిపోయారు.

మద్రాసు నుంచి 1844, అక్టోబరు 2న *క్రెసెంట్* అనే ఆంగ్లపత్రిక వెలువడింది. వృత్తిరీత్యా వ్యాపారి అయిన గాజుల లక్ష్మీనర్సుసెట్టి ఈ పత్రిక వ్యవస్థాపకుడు. దేశప్రజల హృదయాల్లో చైతన్యాన్ని రగల్చాలనే ఉద్దేశంతో చెన్నపట్టణంలో నారాయణస్వామి అనే ఆయన నడుపుతున్న *నేటివ్ సర్క్యులేటర్* పత్రికను, దాని ముద్రణాలయాన్ని తన యావదాస్తిని వెచ్చించి, కొని దానిపేరును *క్రెసెంట్*గా మార్చాడు. దేశీయుల పట్ల ఆంగ్లేయులు చేస్తున్న దౌర్జన్యాలను ఈ పత్రికలో ఈయన విమర్శించేవాడు.

అలాగే, మిషనరీల దుశ్చర్యలు కూడా ఈయనను ఎంతో కదిలించాయి. ప్రభుత్వోద్యోగుల అనైతిక చర్యలు, అకృత్యాలు, ప్రభుత్వం చేస్తున్న అమానుష వసూళ్ళు మొదలైన విషయాలను ఆయన తన పత్రికలో ఎండగట్టేవాడు. కానీ, ప్రభుత్వాన్ని వ్యతిరేకించిన ఫలితంగా నిర్బంధాన్ని ఎదుర్కోక తప్పలేదు.

1.8 తొలితరం తెలుగు పత్రికలు

తెలుగునాట పత్రికల చరిత్రను గ్రంథస్థం చేయడంలో జరిగిన లోపాల కారణంగా తొట్టతొలి తెలుగు పత్రిక ఏదనే విషయంలో నేటికీ సందిగ్ధత తొలగలేదు. మొదటి తెలుగుపత్రిక సత్యదూత అని అనేకమంది అభిప్రాయం. నిడదవోలు వెంకటరావు, నార్ల వెంకటేశ్వరరావు దీన్ని సమర్థించారు. బళ్ళారి క్రైస్తవ సంఘం నిర్వహణలో ఇది మద్రాసు నుంచి ప్రచురితమయ్యేదనే అభిప్రాయం వాడుకలో ఉంది. అయితే ఇందుకు నిర్దుష్టమైన ఆధారాలేవీ లభించలేదు. సత్యదూత ప్రతులు కూడా ఎక్కడా లభించడం లేదు. మిషనరీల రికార్డుల ప్రకారం ట్రూత్‌ఫుల్ మెసెంజర్ అనే తమిళ పత్రిక ఉన్నట్లు తెలుస్తోంది. ఈ పేరుకు తెలుగు అనువాదం సత్యదూత కాబట్టి అటువంటి పత్రిక ఒకటి ఉండేదని పాత్రికేయ / పత్రికారంగ చరిత్రకారుల్లో కొందరి అభిప్రాయం. తొలితరం తెలుగు పత్రికలు కొన్నింటిని ఇక్కడ గమనిద్దాం.

1.8.1 మద్రాస్ క్రానికల్ (Madras Chronicle)

తమిళనాడులో లభిస్తున్న ఆర్కైవ్‌ల ప్రకారం 1832లో కాన్‌స్టెంటైన్‌శాంపి, ఆదిశైవ, విశాఖ పెరుమాళ్ అయ్యర్, శరవణ పెరుమాళ్ అయ్యర్ మద్రాసు నుంచి తెలుగు, తమిళ భాషల్లో తాము ఒక పత్రిక ప్రారంభించదలచినట్లు, ఇందుకు అనుమతి ఇవ్వలసిందిగా ప్రభుత్వానికి అర్జీ పెట్టుకున్నారు. ఇదే మద్రాస్ క్రానికల్ అని చరిత్రకారుల అభిప్రాయం.

అలాగే 1853లో రెవరెండ్ జె.లాంగ్ ప్రభుత్వానికి ఇచ్చిన నివేదికలో తొలి తెలుగు, తమిళ పత్రికలు 1833 నాటికి వెలువడినట్లు ఉంది. దీనిబట్టి ఆ తెలుగు పత్రిక మద్రాస్ క్రానికల్ అయ్యే అవకాశం ఉంది. ఈ పత్రిక, బుధవారం తెలుగులో; శనివారం తమిళంలో వచ్చేది. ఇంతకుమించి ఈ పత్రిక ప్రస్థానం గురించి ఇతర ఆధారాలేవీ లభించలేదు. అయితే, మద్రాస్ విశ్వవిద్యాలయం ప్రచురించిన 'ఏ సర్వే ఆఫ్ తమిళ్ ప్రెస్' అనే గ్రంథంలో 1835లో మద్రాస్‌క్రానికల్ పేరుతో తమిళ, తెలుగు పత్రికలు వెలువడినట్లు ఉంది.

1.8.2 కర్నాటిక్ క్రానికల్ (Karnatic Chronicle)

ఏషియాటిక్ జర్నల్ 1833, నవంబరు సంచికలో ఇంగ్లిషు, తమిళ, తెలుగు భాషల్లో ముద్రితమైన పత్రికల ప్రస్తావన ఉంది. ఇదే కర్నాటిక్ క్రానికల్. ఈ పత్రిక ప్రతులు తమకు అందినట్లు జర్నల్ అధికారులు పేర్కొన్నారు. ఇంగ్లిషు నుంచి తెలుగు, తమిళ భాషల్లోకి వార్తలను అనువాదం చేసి ప్రచురించేవారు.

1.8.3 ఫోర్ట్‌సెంట్ జార్ట్‌గెజిట్ (Fortcent George Gazitte)

క్రీ.శ. 1832, జనవరి 4వ తేదీన *ఫోర్ట్‌సెంట్ జార్జి గెజిట్* పత్రిక వెలువడింది. కేవలం వ్యాపార ప్రకటనలు ఇందులో ప్రచురితమయ్యేవి. మొదట ఇంగ్లిషులో వెలువడినా, క్రమంగా తెలుగు పాఠకుల ఆదరణ పెరగడంతో 1834 నుంచి తెలుగులో కూడా ప్రచురణ మొదలైంది.

1.8.4 వృత్తాంతి

మండిగల వెంకటరాయశాస్త్రి సంపాదకత్వంలో 1833 నుంచి 1838 వరకు మద్రాసు కేంద్రంగా వృత్తాంతి పత్రిక వెలువడింది. ఇంగ్లిషు పత్రికల్లో వచ్చిన వార్తలను తెలుగు, తమిళ భాషల్లోకి తర్జుమా చేసి ఇందులో ప్రచురించేవారు. ఈ పత్రిక ప్రతులు ప్రస్తుతం ఎక్కడా లభించడం లేదు. గిడుగు రామ్మూర్తి పంతులుగారు రచించిన *గద్యచింతామణి*లో ఈ పత్రిక ప్రస్తావన ఉంది.

1.8.5 వర్తమాన తరంగిణి

మద్రాసు కేంద్రంగా వెలువడిన మరోతెలుగు *వర్తమాన తరంగిణి*. సయ్యద్ రహమతుల్లా ముద్రాపకుడిగా, పువ్వాడ వెంకట్రావు సంపాదకత్వంలో ఈ పత్రిక తొలిసంచిక 1842 జూన్ 8వ తేదీన వెలువడింది. కొంతకాలానికి వేంకట్రావు ఈ పత్రికకు పూర్తిగా యాజమాన్య బాధ్యతలు తీసుకున్నట్లు తెలుస్తోంది. డెమ్మీ పరిమాణంలో వచ్చే ఈ పత్రిక నెల చందా ఒక రూపాయి కాగా సంవత్సరచందా పది రూపాయలు. పన్నెండు పేజీలతో ప్రతి బుధవారం ఈ పత్రిక వెలువడేది. అయితే కొంతకాలానికి దీన్ని గురువారం వెలువడేలా మార్పు చేశారు. ప్రత్యేక సందర్భాల్లో ఉపపత్రికల పేరుతో సప్లిమెంట్లను ఈ పత్రిక ప్రచురించేది. వివాదాస్పద వార్తలకు దూరంగా ఉండడాన్ని పత్రిక నియమంగా పెట్టుకుంది. జాతీయ, అంతర్జాతీయ వార్తలు ఇందులో ప్రధానంగా ప్రచురించేవారు. దీంతోపాటు రాజకీయం, భూగోళం, గణితం, ధర్మ, నీతిశాస్త్రాలు తదితర విషయాలు కూడా ఇందులో ప్రచురిస్తుండడంతో పాఠకుల ఆదరణ ఉండేది. పరవస్తు చిన్నయసూరి వంటి పండితులు కూడా ఈ పత్రికకు లేఖలు రాసేవారు.

1.8.6 హితవాది

తెల్లదొరల్లో తెలుగు పండితుడిగా పేరుపొందిన ఎడ్మండ్ జె.షార్కీ (Edmand J Sharki) 1848లో *హితవాది* పత్రికను ప్రారంభించాడు. మద్రాసులోని అమెరికన్ మిషన్ ముద్రణాలయంలో దీన్ని ముద్రించి, కృష్ణాజిల్లా మచిలీపట్టణం నుంచి ప్రకటించేవారు. ఈ పత్రిక ప్రతులు కొన్ని (1862 నాటివి) లండన్‌లోని బ్రిటీష్ మ్యూజియం లైబ్రరీలో ఉన్నట్లు డాక్టర్ వి.లక్ష్మణరెడ్డి తన *తెలుగు జర్నలిజం అవతరణ, వికాసం*లో రాశారు. క్రైస్తవ మతప్రచారం ధ్యేయంగా ఈ పత్రిక పనిచేసేది.ప్రభుత్వ నియామకాలు, సార్వజనీన ప్రకటనలు, దేశవిదేశీ వార్తలు ఇందులో ఉండేవి. పత్రికలో సామినేని ముద్దునరసింహం రచించిన వ్యాసాలే అనంతర కాలంలో *హితసూచని* పేరుతో పుస్తకంగా వెలువడ్డాయి. *హితవాది* ప్రారంభకాలం గురించి ఒకటిరెండు అభిప్రాయభేదాలు వ్యక్తమయ్యాయి. నార్ల వేంకటేశ్వరరావు, నిడుదవోలు వెంకట్రావుల అభిప్రాయం ప్రకారం *హితవాది* ప్రారంభకాలం 1862. ఈ పత్రిక 1848లో ప్రారంభమై 1862 వరకు నడిచినట్లు ఆరుద్ర తన *నార్ల షష్ట్యబ్దిపూర్తి* ప్రచురణలో రాశారు. ఈ పత్రిక 1848లో ప్రారంభమై, కొంతకాలానికి ఆగి, తిరిగి 1862లో ప్రారంభమై ఉంటుందని బంగోరె (బండి గోపాలరెడ్డి) తన *బ్రౌన్ జాబులు – తెలుగు జర్నలిజం చరిత్ర*లో పేర్కొన్నారు. ఏదిఏమైనా *హితవాది* ప్రారంభకాలం 1848 అని ఎక్కువమంది అంగీకరించారు.

1.8.7 దినవర్తమాని

ప్రతి శనివారం మద్రాసు నుంచి వెలువడిన ఈ పత్రిక 1855లో వెలువడింది. మొదట తమిళంలో, ఆ తర్వాత 1856లో తెలుగులో ఈ పత్రిక వచ్చింది. వారం రోజుల పాటు జరిగిన వార్తలు, విశేషాలను ఈ పత్రిక ప్రకటించేది. వారపత్రిక అయినా పేరుమాత్రం దినపత్రిక అని భ్రమ కలిగించేట్లుగా ఉండేది. రాజధాని కళాశాలలో భాషోపన్యాసకుడిగా పనిచేస్తున్న రెవరెండ్ పీటర్ పెర్సివల్ ఈ పత్రిక సంపాదకుడి పనిచేశారు.క్రైస్తవ మతప్రచారానికి అధిక ప్రాధాన్యత ఇస్తూనే సైన్సు, విమర్శనా వ్యాసాలను ఈ పత్రిక ప్రచురించేది. ప్రభుత్వ చర్యలను కూడా అవి ఎటువంటివైనా సమర్థించేది. ఈకారణంగా పత్రిక కార్యాలయానికి ఉచిత భవన వసతి, నెలకు రూ.200 సహాయం ప్రభుత్వం నుంచి క్రమం తప్పకుండా అందేది. దాదాపు 700 వరకు ప్రతులు అమ్ముడయ్యేవి. ఈ పత్రిక ప్రతి ఒకటి (1861 నాటిది) బ్రిటీష్ మ్యూజియంలో ఉంది. తర్వాతి కాలంలో *గోదావరి ఎడ్యుకేషనిస్ట్* (రాజమండ్రి); *శ్రీయక్షిణి* (బళ్ళారి, 1863); *సుజనరంజని* (మద్రాసు, 1864); *తత్త్వబోధిని* (మద్రాసు, 1864); *నేటివ్ పబ్లిక్ ఒపీనియన్* (మద్రాసు, 1865); *ఆంధ్రభాషా సంజీవని* (మద్రాసు 1871); *వ్యవహార తరంగిణి* (మద్రాసు, 1872) తదితర పత్రికలెన్నో వెలువడ్డాయి. ఆయా పత్రికలన్నీ తమ లక్ష్యాన్ని తొలి సంచికలోనే ప్రకటిస్తూ పాఠకుల ఆదరాన్ని పొందాయి. ముఖ్యంగా స్వాతంత్ర్యోద్యమ కాలంలో దేశపౌరుల్లో స్వేచ్ఛాభావాలను పెంపొందించి, స్వాతంత్రోద్యమ స్ఫూర్తిలో ఉద్దీపింపజేసి, వారిని కర్తవ్యోన్ముఖులను చేయడానికి అనేక పత్రికలు కృషి చేశాయి. చాలా వరకు పత్రికలు ఈ విషయంలో విజయం సాధించాయి.

అధ్యాయం 2

కృష్ణా జిల్లా నుంచి వెలువడిన పత్రికలు

చారిత్రకంగా, భౌగోళికంగా కృష్ణాజిల్లా ఎంతో ప్రాధాన్యత కలిగి ఉంది. విస్తారమైన పంట భూములు ఇక్కడ ఉన్నాయి. భారతదేశపు గొప్ప నదుల్లో ఒకటైన కృష్ణానది ఇక్కడ ప్రవహిస్తోంది. పౌరాణిక, ఆధ్యాత్మిక పరంగాను కృష్ణాజిల్లాకు గొప్పస్థానం ఉంది. శక్తి పీఠాల్లో ఒకటైన ఇంద్రకీలాద్రి ఇక్కడ ఉంది. ఆంధ్రదేశానికి ఈ జిల్లాలోని శ్రీకాకుళం కొంత కాలం రాజధానిగా ఉంది. ప్రాచీన కాలం నుంచి ఇది వర్తక, వ్యాపారాలకు కేంద్రంగా ఉంది. తెలుగు సాహిత్యంలో ప్రఖ్యాతిగాంచిన మహామహులెందరో కృష్ణాతీరంలో పుట్టి, ఈ ప్రాంత ఖ్యాతిని దశదిశలా వ్యాపింపజేశారు. తెలుగు పంచకావ్యాల్లో ఒకటైన ఆముక్తమాల్యదను శ్రీకృష్ణదేవరాయలు కృష్ణాజిల్లాలోని శ్రీకాకుళంలో రచించాడు.

స్వాతంత్రోద్యమంలోను కృష్ణాజిల్లా చిరస్మరణీయమైన పాత్ర పోషించింది. అల్లూరి సీతారామరాజు వంటి దేశభక్తులు బ్రిటీషు పాలకులను తారెత్తించారు. భారత జాతీయ పతాకాన్ని కృష్ణాజిల్లాకు చెందిన పింగళి వెంకయ్య తయారుచేశారు. ఇలా ఎన్నో చిరస్మరణీయమైన ఘట్టాలకు కృష్ణాజిల్లా వేదికగా నిలిచింది. స్వాతంత్ర్యానంతరం కూడా కృష్ణాజిల్లా ఆంధ్రరాష్ట్రం, దేశ అభివృద్ధిలో చురుకైన పాత్ర పోషిస్తోంది. హైదరాబాదు ప్రాంతం నేటి స్థాయిలో అభివృద్ధిచెందడానికి పూర్వం అనేక రంగాలకు కృష్ణాజిల్లాలోని విజయవాడ రాజధానిగా ఉండేది. ఇప్పటికీ వర్తకవ్యాపారాలకు, రాజకీయాలకు, రవాణా, ముద్రణ రంగాలకు విజయవాడే కీలకంగా ఉంటోంది.

ఇంతటి ఘన చరిత్ర ఉన్న కృష్ణాజిల్లా పత్రికారంగానికి కూడా కొంతకాలం రాజధానిగా నిలిచింది. మొట్టమొదటి తెలుగు దినపత్రిక దేశాభిమాని కృష్ణాజిల్లా విజయవాడ నుంచే వెలువడింది. ఇక, సాంకేతికంగా తొలి తెలుగు దినపత్రిక కాకపోయినప్పటికీ, తెలుగు పత్రికారంగం అనగానే గుర్తుకువచ్చే కృష్ణాపత్రిక ఈ జిల్లా ముఖ్యపట్టణం మచిలీపట్నం కేంద్రంగా నడిచింది. ఈవిధంగా పత్రికారంగంలోను కృష్ణాజిల్లా ప్రముఖ స్థానం కలిగిఉంది. ఇన్ని విశేషాలు, ప్రత్యేకతలు కలిగిఉండడంతో, కృష్ణాజిల్లా చారిత్రక నేపథ్యాన్ని, ఇక్కడ జరిగిన గ్రంథాలయోద్యమ విశేషాలను ఈ అధ్యాయంలో చర్చించడం జరిగింది.

2.1 కృష్ణాజిల్లా చారిత్రిక నేపథ్యం

భౌగోళికపరంగా కృష్ణాజిల్లా ఎంతో ప్రాముఖ్యత కలిగి ఉంది. ఇక్కడి నేల కూడా ఎంతో సారవంతమైంది. పవిత్ర కృష్ణానది ఈ జిల్లాగుండా ప్రవహిస్తోంది. ఈ నది పేరుమీదే జిల్లాకు కృష్ణాజిల్లాగా పేరువచ్చింది. అనేక సహజ సంపదలు ఉండడం వల్ల అతిప్రాచీన కాలం నుంచే ఇక్కడ మానవసంచారం ఉండేదని చరిత్రకారుల ఊహ.

ప్రఖ్యాత చరిత్రకారుడు హిప్పాలస్ (Hippalus) రచించిన 'పెరిప్లస్ ఆఫ్ ది ఎరిత్రియన్ సీ' (Periplus of Arithrian Sea), గ్రీకు చరిత్రకారుడు టాలమి (Ptolemy) రాత ప్రకారం కృష్ణానది ముఖద్వారం ఖండాంతర వాణిజ్యానికి అనుకూలంగా ఉండేది. మొదటి శతాబ్దం నుంచి మచిలీపట్నం రేవులో గ్రీకు తదితర దేశాలకు వ్యాపారలావాదేవీలు జరిగేవి. మరోచరిత్రకారుడు మార్కోపోలో (Marcopolo) తన రచనల్లో మచిలీపట్నంలోని చాపకన్ను దర్వాజాను వర్ణించాడు. ప్రఖ్యాత చరిత్రకారుడు యార్లగడ్డ బాలగంగాధరరావు తన కృష్ణాజిల్లా చరిత్ర వ్యాసంలో (*కృష్ణాతరంగం*, కృష్ణామహోత్సవాల ప్రత్యేక సంచిక, 2003, పుట 41) '... క్రీస్తుకు పూర్వమే ఇక్కడ మానవసంచారం ఉండేది. తెన్నేరు ప్రాంతంలో నూతన శిలాయుగం నాటి అవశేషాలు, హైదరాబాదు రైలుమార్గం వెంట ప్రాచీన మానవసమాధులు (రాక్షసగుళు ్ళ) బయటపడ్డాయి. చరిత్రకు అందినంత వరకు క్రీ.పూ.3, 4 శతాబ్దాల్లో ఉత్తరాది నుంచి దక్షిణాదికి ఆంధ్రుల వలస ప్రారంభమైంది..' అని రాశారు. వీటన్నిటి ఆధారంగా అతి ప్రాచీనకాలం నుంచే ఇక్కడ జనసంచారం ఉన్నట్లు తెలుస్తోంది.

అశోకుని మరణం తర్వాత క్రీ.పూ.3వ శతాబ్దం చివరిభాగంలో శాతవాహనులు మౌర్య సామ్రాజ్యాన్ని ధిక్కరించి, స్వతంత్ర రాజ్యాన్ని స్థాపించారు. శ్రీముఖుడు ఈ వంశానికి మూలపురుషుడు. కృష్ణానదీ తీరంలో శ్రీకాకుళం రాజధానిగా వీరిపరిపాలన సాగింది. అత్యంత వైభవ సంపదలతో విలసిల్లిన ఈ నగరం కాలక్రమంలో కుగ్రామంగా మారిపోయింది. కానీ, శాతవాహనులు ఇక్కడ నిర్మించిన ఆంధ్రమహావిష్ణు దేవాలయం నేటికీ నిలిచిఉండడమే కాకుండా, నాటి చరిత్రకు సజీవ సాక్ష్యాన్నిస్తోంది. తర్వాత కొంతకాలానికి శాతవాహనులు తమ రాజధానిని ధాన్యకటాకానికి మార్చారు. క్రీ.పూ.230 నుంచి క్రీ.శ.227 వరకు వీరి పరిపాలన సాగింది. ఈ రాజుల్లో గౌతమీపుత్ర శాతకర్ణి చారిత్రకంగా ప్రసిద్ధి పొందాడు. ఇతని పరిపాలన కాలంలో విదేశీ వ్యాపారం ఎక్కువగా సాగేది. మొత్తమ్మీద శాతవాహనుల పరిపాలన కాలంలో ప్రజలు అత్యంత సుఖ సంతోషాలతో జీవించారు.

క్రీ.శ. 3వ శతాబ్దం మొదటిభాగంలో శాతవాహనుల రాజ్యం పతనమైంది. శాతవాహనుల తర్వాత దివి తాలూకాలోని కోడూరు గ్రామం రాజధానిగా దాదాపు 20 సంవత్సరాల పాటు కృష్ణాప్రాంతాన్ని బృహత్పలాయనులు పాలించారు. జయవర్మ ఈ రాజ్యానికి స్థాపకుడు. తర్వాతి కాలంలో సుమారుగా క్రీ.శ. 4వ శతాబ్దం నాటికి శాలంకాయన రాజులు కృష్ణానది ఉత్తరభాగాన్ని ఆక్రమించారు. క్రమంగా వీరు కృష్ణ, గోదావరి ప్రాంతాన్నంతటినీ జయించి, పెదవేగి రాజధానిగా దాదాపు ఒక శతాబ్దం పాటు రాజ్యాన్ని పరిపాలించారు.

క్రీ.శ. 5వ శతాబ్దం మొదటి అర్ధభాగం వచ్చేసరికి విష్ణుకుండినులు శాలంకాయనుల నుంచి రాజ్యాన్ని హస్తగతం చేసుకున్నారు. విజయవాడ రాజధానిగా క్రీ.శ. 7వ శతాబ్దం వరకు వీరి రాజ్యాన్ని పాలించినట్లు చారిత్రక ఆధారాలు లభిస్తున్నాయి. చారిత్రక ప్రసిద్ధి పొందిన విజయవాడ మొఘల్‌రాజపురం గుహలు, ఉండవల్లి గుహలు వీరికాలం నాటివే. క్రీ.శ. 618లో జరిగిన యుద్ధంలో ఈ వంశపు రాజైన మాధవవర్మ చాళుక్యచక్రవర్తి అయిన రెండవ పులకేశి చేతిలో పరాజయం పాలయ్యాడు. దీంతో కృష్ణాజిల్లాలో వేంగీ చాళుక్యుల పాలన ప్రారంభమైంది.

మాధవవర్మ తమ్ముడైన కుబ్జ విష్ణువర్ధనుడు రాజుగా పీఠం ఎక్కాడు. ఈ వంశస్థుడైన రెండవ విజయాదిత్యుడు విజయవాడలో సమస్త భువనాశ్రయ శైవ దేవాలయాన్ని నిర్మించాడు. ఇది ఎంతో ప్రసిద్ధి పొందింది. క్రీ.శ. 12వ శతాబ్దం వచ్చేనాటికి కృష్ణా జిల్లాలో తూర్పు చాళుక్యుల పరిపాలన అంతమై వెలనాటి చోళుల పరిపాలన ప్రారంభమైంది. రాజమహేంద్రవరం రాజధానిగా వీరు పరిపాలన సాగించారు. ఈ వంశస్థుడైన రాజరాజ నరేంద్రుడి కాలంలోనే నన్నయభట్టారకుడు వ్యాసమహాభారతాన్ని తెలుగులోకి అనువాదం చేశాడు.

తదనంతర పరిణామాల నేపథ్యంలో రాజ్యంలో అరాచకాలు బాగా ప్రబలాయి. దీన్ని అవకాశంగా తీసుకుని చాగి వంశస్థులు జిల్లాలోని మరికొంతభాగాన్ని వశపరుచుకుని రాజ్యాన్ని పాలించారు. ఇది క్రీ.శ. 12వ శతాబ్దం చివరినాటికి కాకతీయుల వశమైంది. క్రీ.శ. 1323లో ఢిల్లీ సుల్తానులతో జరిగిన యుద్ధంలో కాకతీయుల రాజ్యం పతనమైంది. తర్వాతికాలంలో రెడ్డిరాజులు ఢిల్లీ సుల్తానులను పారద్రోలి స్వతంత్రరాజ్యాలను స్థాపించారు. దీంతో కృష్ణా జిల్లాలో రెడ్డిరాజుల పరిపాలన ప్రారంభమైంది. ఈ రాజ్యస్థాపకుడైన ప్రోలయ వేమారెడ్డి కొండపల్లిలో ఒక దుర్గాన్ని కట్టించాడు. ఈ రాజుల పరిపాలన కాలంలో తెలుగు భాషా సాహిత్యాలు బాగా ఆదరణ పొందాయి.

కవిసార్వభౌమ బిరుదాంకితుడైన శ్రీనాథుడు, సహజకవి బమ్మెర పోతనామాత్యుడు ఈ రాజుల కాలం నాటివారే. అనంతర కాలంలో గజపతులు కొండపల్లి దుర్గాన్ని ఆక్రమించారు. క్రీ.శ. 16వ శతాబ్దం వచ్చేసరికి శ్రీకృష్ణదేవరాయలు గజపతులను ఓడించి విజయవాడ, కొండపల్లి, శ్రీకాకుళం ప్రాంతాలను వశపరచుకున్నాడు. క్రీ.శ. 1565లో జరిగిన చారిత్రక తళ్ళికోట యుద్ధంలో విజయనగర సామ్రాజ్యం పతనమైంది. గోల్కొండ నవాబు కులీకుతుబ్‌షాకు, కొండపల్లి పాలకుడైన రామచంద్రగజపతికి పెనుగంచిప్రోలు వద్ద జరిగిన యుద్ధంలో కొండపల్లి దుర్గం కుతుబ్‌షా వశమైంది.

గోల్కొండ నవాబులు పరిపాలిస్తున్న కాలంలో ఇంగ్లిషువారు ఆంధ్రదేశంలో వ్యాపారం ప్రారంభించారు. తూర్పుఇండియా కంపెనీ 1611లో ప్రథమంగా మచిలీపట్నంలో ఫ్యాక్టరీని ప్రారంభించింది. తర్వాత 1614లో డచ్చివారు, 1669లో ఫ్రెంచివారు మచిలీపట్నంలో వ్యాపారాలు ప్రారంభించారు. ఔరంగజేబు గోల్కొండరాజ్యాన్ని ఆక్రమించినప్పుడు మచిలీపట్నంలోని ఇంగ్లిషువారి ఫ్యాక్టరీని ఆక్రమించుకున్నాడు. తర్వాత వారితో సంధి చేసుకుని వదిలేశాడు. దక్కన్ ప్రాంతాన్ని పరిపాలించడం కోసం ఔరంగజేబు నిజాం ఉల్ ముల్క్‌ను నియమించాడు. అయితే, అతడు 1748లో తనను తాను స్వతంత్రుడిగా ప్రకటించుకుని అసఫ్‌జా వంశాన్ని స్థాపించాడు.

ముల్క్ మరణానంతరం ముజఫర్‌జంగ్, నాజర్‌జంగ్‌ల మధ్య జరిగిన తగాదాల్లో నాజర్‌జంగ్ మచిలీపట్నంలోని ఫ్రెంచి ఫ్యాక్టరీని, ఉద్యోగులను బందీలుగా పట్టుకున్నాడు. ఇదేసమయంలో పాండిచ్చేరి నుంచి డూప్లే తన సైన్యాలను పంపించి ఫ్యాక్టరీని స్వాధీనం చేసుకున్నాడు. దీంతో 1759లో మచిలీపట్నం కల్నల్‌ఫోర్డ్ చేతిలోకి వెళ్ళింది. సర్కారు పూర్తిగా ఇంగ్లిషు వారి వశం కావడంతో 1766లో తూర్పుఇండియా కంపెనీ సలహాసంఘం తన ప్రధాన కార్యాలయాన్ని మచిలీపట్నంలో ఏర్పాటుచేసింది. అనంతర పరిణామాల నేపథ్యంలో 1794లో మచిలీపట్నం కౌన్సిల్ రద్దుకావడంతో జిల్లాల పాలన కలెక్టర్ల చేతిలోకి వెళ్ళింది. క్రమంగా 1859 వచ్చేనాటికి రాజమండ్రి, మచిలీపట్నం, గుంటూరు జిల్లాలు కలిసి కృష్ణ, గోదావరి జిల్లాలు ఏర్పడ్డాయి.

కృష్ణాజిల్లాకు మచిలీపట్నం కేంద్రస్థానంగా నిలిచింది. తిరిగి 1904లో కృష్ణాజిల్లా నుంచి గుంటూరు జిల్లాను విడదీసి పశ్చిమగోదావరి ప్రాంతాన్ని కృష్ణాజిల్లాలో కలిపారు. మళ్ళీ 1925లో కృష్ణాజిల్లాను కృష్ణా, పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలుగా విభజించారు. అప్పటినుంచి ఒకటి రెండు మార్పులు మినహా జిల్లా భౌగోళిక స్వరూపంలో ఎలాంటి మార్పు రాలేదు.

2.1.1 కృష్ణాజిల్లా సరిహద్దులు

జిల్లా అధికారిక వెబ్‌సైటు (http://krishna.ap.nic.in/zp-chairmam.html) ప్రకారం కృష్ణా జిల్లా భౌగోళిక సరిహద్దులు ఈవిధంగా ఉన్నాయి.

అక్షాంశాలు	: ఉత్తరాన 150043' మరియు దక్షిణాన 170010'	
రేఖాంశాలు	: తూర్పున 80000' మరియు పశ్చిమాన 810033'	
విస్తీర్ణం	: 8,727 చ.కిమీ.	
తీరప్రాంతం	: 88 కి.మీ.	
సరిహద్దులు	:	
	తూర్పు	: పశ్చిమగోదావరి జిల్లా
	పశ్చిమం	: గుంటూరు, నల్గొండ జిల్లాలు
	ఉత్తరం	: ఖమ్మం జిల్లా
	దక్షిణం	: బంగాళాఖాతం
	జిల్లా ప్రధానకేంద్రం	: మచిలీపట్నం
	వ్యాపారకేంద్రం	: విజయవాడ (రాష్ట్రంలో మూడో పెద్దనగరం)

పటం 2 : కృష్ణాజిల్లా భౌగోళిక స్వరూపం

పటం 3 : కృష్ణాజిల్లా భౌగోళిక స్వరూపం–అసెంబ్లీ నియోజక వర్గాల వారీగా

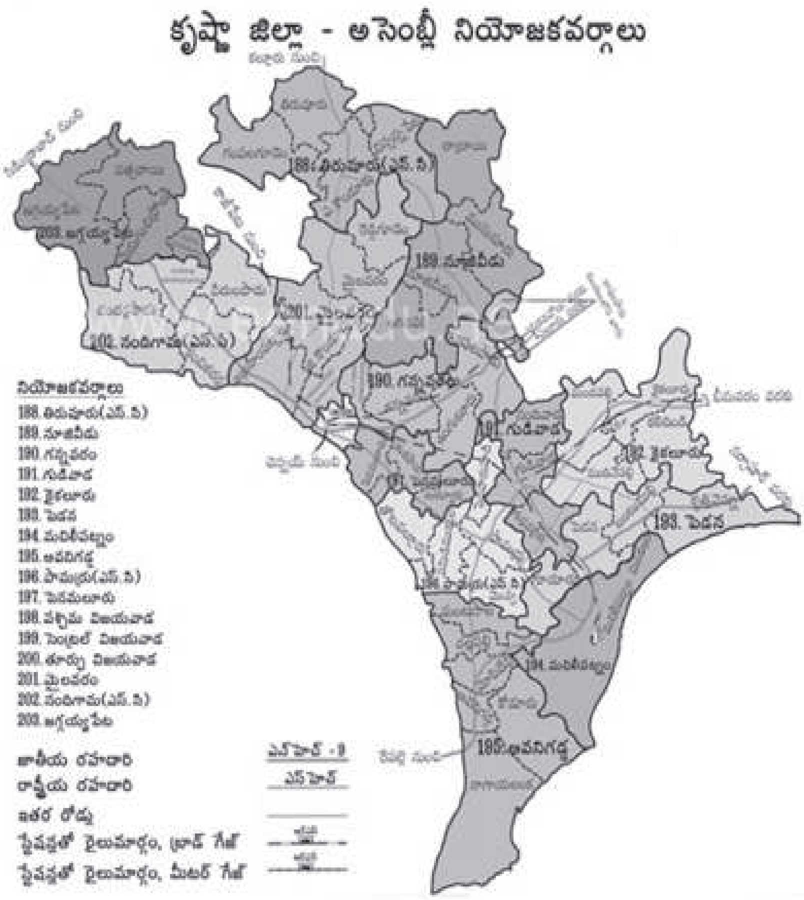

పటం 4 : కృష్ణాజిల్లా భౌగోళిక స్వరూపం – మండలాల వారీగా

పటం 1 : ఆంధ్రప్రదేశ్‌పటంలో కృష్ణాజిల్లా

2.2 కృష్ణాజిల్లాలో గ్రంథాలయోద్యమం

పూర్తిగా ప్రజల భాగస్వామ్యంతో, వారి సామూహికశక్తిని సమీకరించి వ్యవస్థాగతమైన మార్పుకోసం దీర్ఘకాలం సాగిన ఉద్యమాల్లో ప్రముఖమైనదిగా రాష్ట్రంలో సాగిన గ్రంథాలయోద్యమం చరిత్ర ప్రసిద్ధి పొందింది. గ్రంథాలయ పితామహుడు అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య చెప్పినట్లు ప్రజాహృదయాల నుంచి ఈ ఉద్యమం 'స్వయంభువు'గా వెలుగులోకి వచ్చింది. స్వాతంత్ర్యోద్యమ కాలంలో తెలుగుజాతి జీవితాన్ని ప్రభావితం చేయడంతో పాటు ఓ మహత్తరశక్తిగా ఆది అవతరించింది. తెలుగునాట వెలసిన అనేక ఉద్యమాలు కాలగర్భంలో కలిసిపోగా నేటికీ నిలిచిఉండి, ప్రజాహితమే పరమావధిగా పనిచేస్తున్న ఏకైక ఉద్యమం ఇది. పంతొమ్మిదో శతాబ్దం చివరిభాగం నాటికి ఆంధ్రరాష్ట్రంలో గ్రంథాలయాలు ఏర్పడినట్లు తెలుస్తోంది. అయితే ఏయే ప్రాంతాల్లో ఇవి ఏర్పడ్డాయో తెలుసుకునేందుకు ఖచ్చితమైన ఆధారాలు మాత్రం లభించలేదు. ప్రభుత్వాలకు చిత్తశుద్ధి కొరవడిన కారణంగా ప్రజలే తమకు తాముగా ముందుకువచ్చి గ్రంథాలయాలు ఏర్పాటుచేసుకున్నారు. ఈకారణంగా ఏవిధమైన రికార్డులు దొరకడంలేదు.

అందుబాటులో ఉన్న సమాచారం ఆధారంగా 1886లో విశాఖపట్నం వాస్తవ్యుడైన మంతెన ఆదినారాయణమూర్తి స్థాపించిన సరస్వతీగ్రంథాలయం ఆంధ్రరాష్ట్రంలోనే మొదటి పౌరగ్రంథాలయంగా చరిత్రకారులు నిర్ణయించారు. అయితే దీనికన్నా ముందుగా 1839లో బ్రిటీషు న్యాయమూర్తి జేమ్స్‌థామస్ (James Thomas) రాజమండ్రిలో ఒక పఠనమందిరాన్ని (Reading Room) నిర్మించాడని, ఇక్కడకు రోజుకు సుమారు 100 మంది పాఠకులు వచ్చేవారని పాతూరి నాగభూషణం తన *ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథాలయోద్యమం (1839–1950)* వ్యాసంలో (*ఆంధ్రప్రదేశ్ దర్శిని*, సెప్టెంబరు 2007, పుట 253) రాశారు. ఈ రెండిటి ఆధారంగా తెలుగువారు స్థాపించిన తొలి గ్రంథాలయంగా సరస్వతీగ్రంథాలయాన్ని చెప్పుకోవచ్చు. ఈ రెండు గ్రంథాలయాల తర్వాత 19వ శతాబ్దకాలంలోనే పులివెందుల (కడప జిల్లా), ఒంగోలు, విజయనగరం, ఉండి, కుముదపల్లి (పశ్చిమగోదావరిజిల్లా), రాజమండ్రి తదితర ప్రాంతాల్లో గ్రంథాలయాలు ఏర్పాటయ్యాయి. ఇవన్నీ ఆయా వ్యవస్థాపకులు లేదా ప్రజల ప్రోత్సాహం, సహకారంతో నడిచినవే. ప్రభుత్వం నుంచి ఏవిధమైన సహకారమూ వీటికి లభించలేదు. క్రీ.శ.20వ శతాబ్దం ప్రారంభకాలం నాటికి హైదరాబాదులో శ్రీకృష్ణదేవరాయ ఆంధ్రభాషా నిలయం (1901); ఏలూరులో హిందూ యువజన సమాజ గ్రంథాలయం (1904); హనుమకొండలో రాజరాజనరేంద్ర ఆంధ్రభాషా నిలయం; వరంగల్లులో శబ్దశాసన ఆంధ్ర గ్రంథాలయం; తెనాలి తాలూకా పెదపాలెం గ్రామంలో ఆర్యబాల సమాజం ఏర్పడ్డాయి.

పాతూరి నాగభూషణం *ఆంధ్రప్రదేశ్‌దర్శిని* (2007:253)లో రాసిన *ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథాలయోద్యమం (1839-1950)* వ్యాసం ప్రకారం 20వ శతాబ్దం తొలిరోజుల్లో రాష్ట్రంలో 21 గ్రంథాలయాలు (అధికారిక లెక్కల ప్రకారం) మాత్రమే ఉన్నాయి.

ఇదే సమయంలో కందుకూరి వీరేశలింగంపంతులు నాయకత్వంలో సంఘ సంస్కరణ ఉద్యమం ప్రారంభమైంది. బెంగాల్ విభజనతో విజృంభించిన వందేమాతరోద్యమం ఆంధ్రదేశంలో గొప్ప సంచలనాన్ని కలిగించింది. ప్రజల్లో మాతృభాషపై మమకారం పెరుగుతుండడంతో తెలుగులో పుస్తకాలు, పత్రికల ముద్రణ విరివిగా జరగడం మొదలైంది. పుస్తక ప్రచురణ ఊపందుకోవడంతో గ్రంథాలయాల సంఖ్య కూడా పెరిగింది. ఈ క్రమంలో రాష్ట్రంలోనే పేరుపొందిన శ్రీరామమోహన ధర్మపుస్తక భాండాగారం 1910లో విజయవాడలో మొదలైంది. ఇలా 1913 వచ్చేసరికి సుమారు 123 గ్రంథాలయాలు రాష్ట్రంలో ఏర్పాటయ్యాయి.

గ్రంథాలయోద్యమంలో ప్రముఖపాత్ర పోషిస్తున్న అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య, సూరి వేంకట నరసింహశాస్త్రి 1914లో ఆంధ్రరాష్ట్రంలోని గ్రంథాలయ నిర్వాహకులందరితో సమావేశం ఏర్పాటుచేయాలని సంకల్పించి, ఇందుకు ప్రయత్నాలు ప్రారంభించారు. ఫలితంగా 10.04.1914న విజయవాడలో తొలిసారిగా గ్రంథాలయ నిర్వాహకుల సమావేశం జరిగింది. గంజాం, విశాఖపట్నం, గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు, నెల్లూరు, కడప, కర్నూలు, బళ్ళారి జిల్లాలు, హైదరాబాదు సంస్థానాల్లోని 60 గ్రంథాలయాల నుంచి 200 మంది ప్రతినిధులు ఈ సమావేశానికి హాజరయ్యారు. 'కవిశేఖర' చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం పంతులు ఈ సభకు అధ్యక్షత వహించారు. వీరంతా కలిసి 'ఆంధ్రదేశ గ్రంథ భాండాగార సంఘం' పేరుతో ఒక సంస్థను ఏర్పాటుచేశారు. దీనికి మోచర్ల రామచంద్రరావు అధ్యక్షుడిగా, చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం పంతులు, సూరి వెంకట నరసింహశాస్త్రి ఉపాధ్యక్షుడుగా, అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య, నాళం కృష్ణారావు కార్యదర్శులుగా ఎన్నికయ్యారు. ఈసంఘాన్ని స్థాపించడంతో రాష్ట్రంలో గ్రంథాలయోద్యమానికి చక్కని చేయూత లభించింది.

అనంతరకాలంలో కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు ఈ ఉద్యమ వ్యాప్తికి క్రియాశీలకంగా పనిచేశారు. తాను స్వయంగా ఆంధ్ర గ్రంథమాలను స్థాపించి ఎన్నో ఉత్తమ గ్రంథాలను ప్రచురించారు. *భారతి* పత్రికను ప్రచురించడంతోపాటు తన పత్రికలు, పుస్తకాలను తగ్గింపు ధరలకు, ఒక్కోసారి ఉచితంగా కూడా గ్రంథాలయాలకు సరఫరా చేసేవారు. దీంతోపాటు స్వయంగా ఎన్నో గ్రంథాలయాలను సందర్శించి, అక్కడ వివిధ కార్యక్రమాలు నిర్వహించేవారు. గిడుగు వెంకట రామ్మూర్తి పంతులు ప్రారంభించిన వ్యావహారిక భాషోద్యమం కూడా గ్రంథాలయోద్యమ వ్యాప్తికి ఎంతగానో దోహదం చేసింది.

పుస్తకాలు, పత్రికల ప్రచురణ ఎక్కువగా జరుగుతుండడంతో గ్రంథాలయాలు కూడా ఎక్కువ సంఖ్యలో ఏర్పడడం ప్రారంభమైంది. తిరిగి ఈ గ్రంథాలయాలు ఎన్నో ఉద్యమాలకు బాసటగా నిలవడం కూడా గ్రంథాలయోద్యమంలో ఓ విశిష్టతగా నిలిచింది. హోం రూల్ ఉద్యమం, సహాయనిరాకరణ, సత్యాగ్రహం, సాంఘికసేవా దృక్పథం గ్రంథాలయాల ద్వారా ప్రజల్లో పెరిగాయి.

2.2.1 తెలంగాణలో గ్రంథాలయోద్యమం

కృష్ణాజిల్లా విజయవాడలో 1914లో జరిగిన ప్రథమ గ్రంథాలయ మహాసభకు హైదరాబాదు సంస్థానం నుంచి ప్రతినిధులు హాజరయ్యారు. ఈవిధంగా తెలంగాణ ప్రాంతం ఆదినుంచి గ్రంథాలయోద్యమంలో భాగం పంచుకుంటూనే ఉంది. మాడపాటి హనుమంతరావు తెలంగాణ ప్రాంతంలో ఈ ఉద్యమానికి మూలపురుషుడిగా నిలిచారు. ఇదిలా ఉండగా, 1901లో రావిచెట్టు రంగారావు దంపతుల కృషితో హైదరాబాదులో శ్రీకృష్ణదేవరాయాంధ్రభాషా నిలయం పేరుతో గ్రంథాలయం ఏర్పాటైంది. క్రమంగా వరంగల్లు, సికింద్రాబాదు, ఖమ్మం, ఎర్రుపాలెం, నల్గొండ, సూర్యాపేట ప్రాంతాల్లో గ్రంథాలయాలు వెలిశాయి. ఇవన్నీ నాటి తెలంగాణ యువకుల్లో భాషాభిమానాన్ని, దేశాభిమానాన్ని రేకెత్తించడమే కాకుండా వారిలో నూతన ఆలోచనా దృక్పథం ఏర్పడడానికి బీజం వేశాయి. తొలుత ప్రభుత్వోద్యోగులు, న్యాయవాదులు, ఉపాధ్యాయలను మాత్రమే ఆకర్షించిన ఈ ఉద్యమ స్వరూపంలో 1917 వచ్చేసరికి కొన్ని మార్పులు చోటుచేసుకున్నాయి. ఫలితంగా వర్తకులు కూడా ఈ ఉద్యమంవైపు దృష్టి సారించడం ప్రారంభించారు. క్రమంగా 1925 నాటికి తెలంగాణ ప్రాంతంలో దాదాపు 100 వరకు గ్రంథాలయాలు ఏర్పడ్డాయి. ఇదిలా ఉండగా, నాటి నిజాం ప్రభుత్వం దమననీతి ప్రయోగించి ఉద్యమాన్ని అణగదొక్కాలని ప్రయత్నించింది. ఎన్నో నిర్బంధాల నడుమ కార్యకర్తలు ఉద్యమాన్నిసాగించారు. తదనంతర రాజకీయ పరిణామాల ఫలితంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథాయల సంఘం ఏర్పాటై, నేటికీ కార్యక్రమాలు కొనసాగిస్తోంది.

2.2.2 గ్రంథాలయ సంఘం - కార్యకలాపాలు

విజయవాడలో 1914లో ఏర్పాటైన ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథ భాండాగార సంఘం తన కార్యక్రమాలను విస్తృతపరచుకుంటూ ఉద్యమవ్యాప్తికి విశేషంగా కృషి చేసింది. కొంతకాలానికి దీనిపేరు 'ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘం'గా మార్చారు. పేరు మారినప్పటికీ ఉద్యమస్ఫూర్తిలో ఏమాత్రం మార్పురాలేదు. సంఘం ఆధ్వర్యంలో సుమారుగా 35కు పైగా మహాసభలు జరిగాయి. సంఘం ఆధ్వర్యంలో 1915లో గ్రంథాలయ సర్వస్వం అనే త్రైమాసిక పత్రిక వెలువడింది. 1939-1941 మధ్యకాలంలో ప్రచురణ నిలిచినప్పటికీ, తిరిగి మాసపత్రికగా రూపుమార్చుకుని నేటికీ వెలువడుతోంది.

ఈ పత్రికతోపాటు మహాసభల ప్రత్యేక సంచికలు, పలువురు ప్రముఖ రచయితల పుస్తకాలను సంఘం ప్రచురించింది. కేవలం పుస్తక ప్రచురణతో సరిపెట్టుకోకుండా 1920లో తొలిసారిగా 20మంది గ్రంథాలయ సేవకులకు శిక్షణ కార్యక్రమాలు నిర్వహించింది. నేటికీ నిర్ణీతకాలాల్లో ఈ శిక్షణ జరుగుతూనే ఉంది. ఇదిలా ఉండగా, గ్రంథాలయ ఉద్యమాన్ని ప్రచారం చేయడానికి అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య గ్రంథాలయ ప్రచారయాత్రలకు శ్రీకారం చుట్టారు. ఇందులోభాగంగా ఎంచుకున్న గ్రామాల్లో ప్రసంగాలు, చైతన్యకార్యక్రమాలు నిర్వహించారు. కృష్ణా, గుంటూరు, పశ్చిమగోదావరి జిల్లాల్లో ఈ యాత్రలు చక్కటి ఫలితాలనిచ్చాయి.

2.3 కృష్ణాజిల్లాలో ప్రముఖ పత్రికా సంపాదకులు

తెలుగు పత్రికారంగానికి దశ, దిశ నిర్దేశం చేసిన కృష్ణాజిల్లాలో ముట్నూరి కృష్ణారావు, కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు వంటి ఉత్తమశ్రేణి పత్రికా సంపాదకులెందరో జన్మించారు. ఇక్కడ జన్మించకపోయినా వృత్తిరీత్యా ఇక్కడ పనిచేసి పత్రికా సంపాదకులుగా ఖ్యాతి గడించినవారూ ఉన్నారు. నార్ల వెంకటేశ్వరరావు, సి.రాఘవాచారి వంటి ఉద్దండులు ఈ కోవకు చెందుతారు. వీరిలో కొందరి జీవిత విశేషాలను రేఖామాత్రంగా ఈ అధ్యాయంలో చర్చించడం జరిగింది.

2.3.1 కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు

దినపత్రికకు కావ్యగౌరవాన్ని సాధించిపెట్టిన మహోన్నత వ్యక్తిగా కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు జీవితం జగత్ప్రసిద్ధి పొందింది. పారిశ్రామికవేత్తగా, పత్రికా సంపాదకుడిగా, కళాపోషకుడిగా విభిన్నమైన ప్రవృత్తులను ఏకకాలంలో సమన్వయపరుచుకుంటూ, ఒకరంగం ద్వారా మరొక రంగాన్ని సుస్థిరం చేసిన అసమాన ప్రతిభాశాలి ఆయన. యావదాస్తిని దేశప్రజల సుఖసంతోషాల కోసం, వారిలో చైతన్యాన్ని ఉద్దీపనం చేయడం కోసం వెచ్చించి, 'విశ్వదాత'గా, 'దేశోద్ధారకుడి'గా చరిత్రలో నిలిచిపోయారు.

కృష్ణాజిల్లా ఎలకుర్రు గ్రామంలో 1867, మే ఒకటో తేదీన నాగేశ్వరరావు జన్మించారు. సనాతన సంప్రదాయ పరాయణులైన కాశీనాథుని బుచ్చయ్య, శ్యామలాంబ వీరి తల్లిదండ్రులు. స్వగ్రామంలో ప్రాథమిక విద్యాభ్యాసం, తర్వాత బందరు హిందూ హైస్కూల్, మద్రాసు క్రైస్తవ కళాశాలల్లో ఉన్నత విద్యాభ్యాసం చేశారు. బి.ఎ. చదువుతున్న రోజుల్లోనే (1890) ప్రఖ్యాత వ్యాపారవేత్త రెంటాల సుబ్బారావుగారి మేనకోడలు రమాబాయితో వివాహం చేశారు. పాఠశాల చదివే రోజుల నుంచే నాగేశ్వరరావుకు నాటకాలంటే తగనిమోజు ఉండేది. బందరులో ఏర్పడిన నాటక సంఘాల్లో చేరి, నాటకాలు వేస్తుండేవారు.

వివాహమై, సుబ్బారావుగారితో పరిచయం పెరిగిన తర్వాత నాగేశ్వరరావులో వ్యాపారంపై మక్కువ పెరిగింది. ఆయనతోపాటే మద్రాసులో కొంతకాలం వ్యాపారం చేశారు. అయితే స్వతంత్రంగా ఎదగాలనే కోరికతో స్వగ్రామమైన ఎలకుర్రుకు తిరిగివచ్చారు. తండ్రి గతించడంతో కుటుంబ బాధ్యతలు నాగేశ్వరరావుపై పడ్డాయి. ఈ క్రమంలో పిత్రార్జితం తరిగి, ఆస్తులు తాకట్టు పెట్టాల్సివచ్చింది.

ఈ పరిస్థితుల్లో సంపాదన కోసం నాగేశ్వరరావుగారు కలకత్తాలోని 'బౌమెన్ అండ్ కంపెనీ'లో మేనేజరుగా కొంతకాలం పనిచేసి, అక్కడ నుంచి బొంబాయిలోని 'విలియం అండ్ కో'కు మారారు. నాగేశ్వరరావుగారి నిజాయితీ నచ్చడంతో కంపెనీ యజమాని ఆయన్ను ఎంతో ఆదరించాడు. తాను స్వదేశానికి తిరిగివెళ్ళే సమయంలో కంపెనీని పూర్తిగా నాగేశ్వరరావుకి అప్పగించి వెళ్ళాడు. చిన్ననాటి నుంచి ఉన్న వ్యాపారాభిలాషను నేర్పుతో తీర్చిదిద్దుకునేందుకు ఈ అవకాశం ఎంతగానో ఆయనకు ఉపయోగపడింది. నిజాయితీగా వ్యాపారం చేస్తూనే ఔషధాలు తయారుచేసే సిద్ధాంతాలపై ఆయన పరిశోధన చేశారు. ఫలితంగా 'అమృతాంజనం' తయారైంది. ఆ తర్వాత 1899లో వ్యాపారాన్ని యజమానికి తిరిగి ఇచ్చి, తాను స్వయంగా అమృతాంజనం వ్యాపారం ప్రారంభించారు. భార్యాభర్తలు ఇద్దరే వ్యాపారానికి కావలసిన అన్నిపనులు చేసుకునేవారు. ఈ సమయంలోనే బొంబాయిలో ఉండే ఆంధ్రులతో నాగేశ్వరరావు సన్నిహితంగా మెలుగుతూ వారిలో ఐకమత్యాన్ని ప్రోదిచేశారు. తనకున్నంతలోనే ఆపన్నులను ఆదుకుంటూ అందరికీ తలలో నాలుకలా నిలిచారు. దీంతో ఆయన ప్రతిభావైశిష్ట్యాలు క్రమంగా విస్తరించసాగాయి.

2.3.1.1 ఆంధ్రపత్రిక ఆవిర్భావం

సూరత్‌లో 1907లో జరిగిన భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ సమావేశంలో నాగేశ్వరరావు పాల్గొన్నారు. తెలుగువారి కోసం తెలుగులో పత్రికలు నడపాల్సిన అవసరాన్ని ఈ సమావేశాల్లో ఆయన గుర్తించారు. వెంటనే ఇందుకు తగిన ప్రణాళికలు రూపొందించడం ప్రారంభించారు. కానీ, నాటి బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం అప్పటికే దేశంలో విస్తరిస్తున్న ప్రాంతీయ పత్రికలపై ఎంతో కఠినంగా వ్యవహరించేది. అకుంఠిత దీక్ష, మొక్కవోని పట్టుదల ఉన్న నాగేశ్వరరావు వీటిని లెక్కచేయలేదు. బొంబాయి నుంచి 1908లో *ఆంధ్రపత్రిక* పేరుతో వారపత్రికను ప్రారంభించారు. రావడంతోనే ఈ పత్రిక ప్రజల్లో కొత్త ఉత్సాహాన్ని తీసుకువచ్చింది. ఇందులో నాగేశ్వరరావు రాసిన వ్యాసాలు ఆయనకు సమకాలీన చరిత్రపై ఉన్న అవగాహనను, సామాజిక చేతనా దృక్పథాన్ని తేటతెల్లం చేసేవి.

మొదటి ప్రపంచయుద్ధం (1914) ప్రారంభమైనప్పుడు దేశంలో మారుతున్న రాజకీయ, సామాజిక పరిస్థితులను తెలుగువారికి అందించాలనే సంకల్పంతో ఆంధ్రపత్రికను దినపత్రికగా మార్పుచేశారు. ఈ పత్రిక తొలి సంచిక 1914 ఏప్రిల్ ఒకటోతేదీన మద్రాసు నుంచి విడుదలైంది. అచిరకాలంలోనే ఈ పత్రిక తెలుగు ప్రజాహృదయాలతో విడదీయరాన్ని బంధాన్ని ఏర్పరచుకుంది. *ఆంధ్రపత్రిక* చేస్తున్న విజయవిహారం అందించిన స్ఫూర్తితో 1924లో *భారతి* పేరుతో సాహిత్య మాసపత్రికను నాగేశ్వరరావు ప్రారంభించారు. తెలుగు భాషా సాహిత్య చరిత్రలో *భారతి* ఓ సువర్ణాధ్యాయంగా ఓ ప్రభంజనాన్ని సృష్టించింది. అంతేకాదు, ఉగాది ప్రత్యేక సంచికల పేరుతో *భారతి* పత్రికా రంగంలో నూతన ఒరవడికి శ్రీకారం చుట్టింది. వెలుగులోకి రాని ఎన్నో విలువైన గ్రంథాలను తన పత్రికల ద్వారా నాగేశ్వరరావు వెలుగులోకి తీసుకువచ్చారు. ఈవిధంగా పత్రికల ద్వారా తెలుగు సాహిత్యానికి ఆయన చేసిన సేవ మాటల్లో వర్ణించలేనిది. అలాగే, 1926లో ఆంధ్రగ్రంథమాల పేరుతో పుస్తక ప్రచురణ సంస్థ నెలకొల్పారు. దీనిపక్షాన అమూల్య రత్నాలనదగిన ఎన్నో పుస్తకాలను ప్రచురించడంతో పాటు వాటిని తక్కువ ధరకు గ్రంథాలయాలకు ఇచ్చేవారు. ఒక్కోసారి ఉచితంగా ఇచ్చిన సందర్భాలూ ఉన్నాయి.

2.3.1.2 ఉద్యమాల బాట

ఆంధ్రపత్రిక, భారతి పత్రికల ప్రారంభమే తెలుగునాట ఓ సరికొత్త ఉద్యమానికి ఊపిరిపోసింది. దీంతోపాటు ప్రత్యక్షంగా ఎన్నో ఉద్యమాల్లో నాగేశ్వరరావు పాల్గొన్నారు. ఉప్పుసత్యాగ్రహం, తెలుగునాట గ్రంథాలయోద్యమం, ఖద్దరు ఉద్యమం, ఆంధ్రోద్యమం... ఇలా ఎన్నో ఉ ద్యమాల్లో ఆయన క్రియాశీలకపాత్ర పోషించారు. మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీ నుంచి ఆంధ్రరాష్ట్రాన్ని విభజించాలనే ఉద్యమానికి ఆదినుంచీ నాగేశ్వరరావు నాయకులుగా ఉన్నారు. ఉప్పు సత్యాగ్రమం సందర్భంలో ఏడాదిపాటు ప్రభుత్వం ఆయన్ను జైలులో ఉంచింది. ఈకాలంలో *భగవద్గీత*కు ఆయన రాసిన వ్యాఖ్యానం సార్వకాలిక సందేశం ఇచ్చిందంటూ విమర్శకుల ప్రశంసలు పొందింది. అంతేకాదు 1924–34 మధ్యకాలంలో నాలుగుసార్లు ప్రాంతీయ కాంగ్రెస్ కమిటీ అధ్యక్షుడిగా కూడా ఆయన పనిచేశారు. మద్రాసులో నాగేశ్వరరావు నివాసమైన 'శ్రీబాగ్'లోనే చారిత్రాత్మక 'శ్రీబాగ్ ఒప్పందం' కుదిరింది. ఆయన మాటంటే ప్రజల్లో విపరీతమైన నమ్మకం ఉండేది.

2.3.1.3 దేశోద్ధారకుడు, విశ్వదాత

పత్రికలు, అమృతాంజనం సంస్థల ద్వారా తాను సంపాదించిన యావదాస్తిని నాగేశ్వరరావు తిరిగి ప్రజాసేవకే వెచ్చించారు. ఆయన ఇల్లు నిత్యం కళకళలాడుతూ ఉండేది. ఎంతోమంది బీదలు ఆయన చల్లనిచేతుల మీదుగా సహాయం అందుకునేవారు. కళాకారులు, సాహితీవేత్తలు, దేశభక్తులు... ఒకరేమిటి ఆయన ఇంటికి వచ్చినవారెవరూ వట్టి చేతులతో తిరిగి వెళ్ళేవారుకారు. విజయవాడలో 1921లో జరిగిన కాంగ్రెస్ సభలకు వచ్చిన ప్రజలు సరైన వసతుల్లేక అల్లాడుతుంటే ఆయన చలించిపోయారు.

జీర్ణావస్థలో ఉన్న చల్లపల్లిరాజావారి మేడను కొనుగోలు చేసి, అక్కడ 'దుర్గావిలాస'మనే పేరుతో చక్కటి వసతిగృహాన్ని నిర్మించారు. అలాగే, చిన్ననాటి నుంచి ఆయన అమితంగా అభిమానించిన నాటకరంగం కోసం విజయవాడలో 'దుర్గాకళామందిరం' పేరుతో నాటకశాల నిర్మించారు. ఇందుకోసం 1929లో ఆయన లక్షా ఇరవైవేల రూపాయలు ఖర్చు చేశారంటే ఆశ్చర్యం కలుగకమానదు. స్వాతంత్ర్యోద్యమ కాలంలో జరిగిన వందలాది సభలకు వచ్చిన అశేష ప్రజానీకం ఆయన ఆతిథ్యం తీసుకున్నవారే.

దానం అనే పదానికి అర్థాన్ని తన ఆచరణ ద్వారా ప్రపంచానికి చాటిచెప్పిన నాగేశ్వరరావు దాతృత్వానికి అబ్బురపడిన మహాత్మాగాంధీ ఆయన్ను 'విశ్వదాత'గా అభివర్ణించారు. అశేష ప్రజానీకం 'దేశోద్ధారకుడి'గా బ్రహ్మరథం పట్టారు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయం 'కళాప్రపూర్ణ' పట్టం ఇచ్చి తన స్థాయిని పెంచుకుంది. కర్ణ, శిబి చక్రవర్తులతో పోల్చదగిన ఏకైకవ్యక్తిగా నీరాజనాలందుకున్న నాగేశ్వరరావు 1938, ఏప్రిల్ 11న శివైక్యం చెందారు.

2.3.2 ముట్నూరి కృష్ణారావు

మేటి వచన రచనకు ఒరవడి దిద్దిన మహనీయుడిగా, అకుంఠిత దేశభక్తుడిగా, అసమాన ప్రతిభా సమన్వితుడైన పత్రికా సంపాదకుడిగా ముట్నూరి కృష్ణారావు గడించిన గౌరవమర్యాదలు అనన్యసామాన్యమైనవి. తెలుగు పత్రికా రంగంలో ఆయనది పరమపూజ్యస్థానం. ఆంధ్రుల ప్రథమ రాజధానిగా ప్రసిద్ధి పొందిన శ్రీకాకుళం సమీపంలోని 'ముట్నూరు' కృష్ణారావు స్వగ్రామం. కాలక్రమంలో ఆ ఊరిపేరే వారిఇంటిపేరుగా మారింది. కృష్ణారావుగారి తండ్రి నాగభూషణం కృష్ణాజిల్లా మునసబుగా చేసేవారు. మచిలీపట్నంలోని గొడుగుపేటలో నివసించేవారు. కృష్ణారావు అక్కడే 1879లో జన్మించారు. పుట్టగానే తల్లిని, ఆరేళ్ళ వయసులో తండ్రిని కోల్పోయారు. పినతండ్రి రామస్వామి, ముత్తమ్మ కొండూరి సుబ్బమ్మ ఆయన్ను పెంచి పెద్దచేశారు. అందరిలాగా ఆయన బాల్యం గడవలేదు. అందం, అతిశయం, తెలుగుదనం, నాయకత్వం, భావుకత్వం.. వీటన్నిటినీ తనతోపాటు పెంచుకుంటూ పెరిగారు.

బందరు హిందూ హైస్కూల్, ఆ తర్వాత నోబుల్ కళాశాలల్లో విద్యాభ్యాసం గడిచింది. కళాశాలలో రఘుపతి వేంకటరత్నం నాయుడు శిష్యరికం కృష్ణారావు జీవితంలో ఓ మలుపు తీసుకువచ్చింది. భోగరాజు పట్టాభిసీతారామయ్య ఇక్కడ ఆయనకు సహాధ్యాయి. తర్వాత మద్రాసు క్రిస్టియన్ కళాశాల నుంచి బి.ఎ. పూర్తిచేశారు. తర్వాత 1903లో బందరుకు తిరిగి రావడంతోనే కృష్ణాక్లబ్‌లో సభ్యులుగా చేరారు. ఆ వెంటనే కృష్ణాపత్రికలో సహాయ సంపాదకుడిగా బాధ్యతలు చేపట్టారు.

కొంతకాలానికి దేశమంతటా స్వదేశీ ఉద్యమం ఊపందుకుంది. ఈ దశలో 1905లో జరిగిన వంగరాష్ట్ర విభజన ఫలితంగా ఉద్ధృతమైన జాతీయోద్యమం, వందేమాతర నినాదాలతో కృష్ణారావు స్ఫూర్తిపొందారు. వెంటనే ఉపసంపాదకుడి పదవి వదలి, వంగరాష్ట్రానికి చేరుకుని, బిపిన్‌చంద్రపాల్ శిష్యరికం చేశారు. ఆయనతో కలిసి వంగరాష్ట్రమంతటా పర్యటించి స్వదేశీ ఉద్యమాన్ని తీవ్రతరం చేశారు. కొంతకాలానికి ఇనుమడించిన జాతీయభావం, రెట్టించిన స్వాతంత్ర్యదీక్ష తన వెంట తీసుకుని బందరు చేరుకున్నారు. తిరిగి 1906లో కృష్ణాపత్రిక సంపాదకత్వ బాధ్యతలు చేపట్టారు.

నాటినుంచి స్వదేశీ ఉద్యమానికి అక్షరరూపంగా తన పత్రికను తీర్చిదిద్దారు కృష్ణారావు. సంపాదకుడిగా బాధ్యతలు స్వీకరించగానే తన పత్రికను ముద్రించే యంత్రశాలకు 'కృష్ణా స్వదేశీ ముద్రాక్షరశాల'గా నామకరణం చేశారు. తన భార్య అచ్చాయమ్మ పేరును రుక్మిణిగా మార్చారు. ఇలా ఆయన పేరు కృష్ణారావు, పత్రిక – కృష్ణాపత్రిక, ప్రదేశం – కృష్ణాతీరం, మొదటగా చేరింది – కృష్ణాక్లబ్‌లో, ప్రెస్ పేరు – కృష్ణా స్వదేశీ ముద్రాక్షరశాల. ఇవన్నీ ఆయనకు 'కృష్ణ' శబ్దంతో ఉన్న అనుబంధాన్ని తెలియజేస్తున్నాయి అంతేకాదు... కృష్ణాపత్రిక విషయం వచ్చినప్పుడల్లా 'పత్రికకు పేరు పెట్టే సమయంలో నేనుంటే కృష్ణవేణి అని పెట్టేవాడిని' అంటుండేవారు. కృష్ణారావు సంపాదకత్వంలో కృష్ణాపత్రిక ప్రత్యేక ప్రాభవాన్ని సంతరించుకుంది. కొత్తసొగసులు దిద్దుకుంది. పత్రికకు సంబంధించిన ప్రతి అంశంలోనూ పరుచుకున్న నిండుదనం ప్రజాహృదయాల్లో కృష్ణాపత్రికకు విశిష్టస్థానం తెచ్చిపెట్టింది. కలాన్ని ఆయుధంగా చేసుకుని కాలాన్ని తీర్చిదిద్దిన ఘనత ఆయనకు దక్కింది. అందుకే విమర్శకులు సైతం ఆయన కలాన్ని వెండికలంగా అభివర్ణించారు.

2.3.2.1 ఉన్నత వ్యక్తిత్వం, నిరాడంబరత

రూపంతోపాటు వచ్చిన హుందాతనం, దానివెంట నిరాడంబరత కృష్ణారావులో ఎక్కువగా కనిపించేవి. ఒక ఉత్తమ పత్రికకు సంపాదకుడనన్న అహంకారం కానీ, కనీసం ఆ ఛాయలుగానీ ఆయనలో కనిపించేవి కావు. అతి సామాన్యమైన వ్యక్తిగా కనిపించేవారు. ఎక్కువగా మౌనంగా ఉండేవారు. అందుకే ఆయన్ను అందరూ మౌనమూర్తిగా 'మౌనముద్రాలంకారుల'నే బిరుదుపేరుతో పిలిచేవారు. ఈ మౌనాన్ని అహంకారం అనుకుని పొరపాటున విపరీత వ్యాఖ్యానాలు చేసినవాళ్ళూ ఉన్నారు. కృష్ణారావు రెండుపూటలా నియమం తప్పకుండా కార్యాలయానికి వచ్చేవారు. తన కార్యాలయంలో, ప్రింటింగ్ ప్రెస్‌లో పనిచేసే ఉద్యోగులందరితో ఎల్లప్పుడూ ఓ సహోద్యోగిగానే ప్రవర్తించేవారు. ఏ ఒక్క ఉద్యోగినీ మందలించడం గానీ, ఫలానా పని చేయమని ఆదేశించడం గానీ జరిగేది కాదు. అక్కడివారు కూడా ఓ దేవాలయంలో ఉన్నట్లు భావించి, తమ ధర్మాలను తెలుసుకుని ఆచరించేవారు. ది హిందూ పత్రికను క్రమం తప్పకుండా రోజూ ఆసాంతం చదివేవారు. ఆఫీసు వదిలి ఇంటికి వెళ్ళేటప్పుడు కూడా ఆ పత్రికను వెంట తీసుకువెళ్ళేవారు.

రాజకీయాలపై కృష్ణారావుకి ఆసక్తి తక్కువనే చెప్పాలి. వ్యక్తిగతంగా కాంగ్రెస్ పార్టీలో చేరడానికి ఇష్టత చూపలేదు. పైగా *'రాజకీయ రంగంలోకి ఉరకడం దేనికి. నా పత్రిక నాకు యుద్ధరంగం. ఈ నాలుగు గోడల మధ్య నుంచే పోరాటం సాగిస్తాను. మీరందరూ రాజకీయాల్లో ఉన్నారుగా. పత్రిక కూడా బలమైన ఆయుధమే...'* అనేవారు. అయితే గాంధీజీ సిద్ధాంతాలను తన పత్రిక ద్వారా ఎంతగానో వ్యాపింపజేశారు. ఆయన రాసిన సంపాదకీయాలకు ఎందరో ఉత్తేజితులై స్వాతంత్ర్య సంగ్రామంలోకి సైనికులై ఉరికిన ఉదాహరణలు ఉన్నాయి. గాంధీజీనే స్వయంగా కృష్ణాపత్రిక తెప్పించుకుని సంపాదకీయాలను అనువాదం చేయించుకుని మరీ చదివేవారట. కృష్ణారావు ప్రతిభకు ఇంతకన్నా వేరే ఉదాహరణ అవసరం లేదు. సంపాదకీయాలతో పాటు కృష్ణారావు పత్రికలో నిర్వహించిన శీర్షికలు ఎంతగానో జనాదరణ పొందాయి. 'లో వెలుగులు', 'వెలుగు జిలుగులు', 'వడగళ్ళు', 'చాటువులు', 'శిల్పము – చిత్రకళ', 'సాహిత్యము–విమర్శ', 'పాడిపంటలు', 'ఆరోగ్యం–విద్య', 'నాట్యము – రూపకములు', 'రసమంజరి' ఇలా ఎన్నో శీర్షికలు ఆ రోజుల్లో కృష్ణాపత్రిక కీర్తికిరీటంలో కలికితురాళ్ళుగా ఆ పత్రిక వైభవాన్ని దశదిశలా వ్యాపితం చేశాయి. అఖిలాంధ్ర దేశాన్ని తన పత్రిక ద్వారా ఓ విశిష్ట సమాజంగా తీర్చిదిద్దిన ఆ మహనీయుడు 1945లో మద్రాసు నగరంలోని తన కుమార్తె ఇంట్లో కన్నుమూశారు. శాశ్వత విశ్రాంతి ఆయన భౌతికదేహానికే గానీ ఆయన తెలుగు గుండెల్లో ప్రజ్వరిల్లజేసిన చైతన్యానికి కాదు.

2.3.3 కోలవెన్ను రామకోటీశ్వరరావు

కృష్ణాపత్రిక అనగానే ముట్నూరి కృష్ణారావుగారు గుర్తుకువచ్చినట్లుగా త్రివేణి పత్రిక అనగానే గుర్తుకువచ్చే పేరు 'కోలవెన్ను రామకోటీశ్వరరావు'. పత్రిక అభివృద్ధే ఊపిరిగా జీవించిన ఆయన 40 సంవత్సరాలపాటు నిర్విరామంగా సంపాదకత్వ బాధ్యతలు నిర్వహించారు. త్రివేణి పత్రిక కృష్ణాజిల్లాలో ప్రారంభమైనదికానప్పటికీ రామకోటీశ్వరరావుకు కృష్ణా జిల్లాతో అనుబంధం ఎక్కువగా ఉంది. ఇక్కడ నుంచి వెలువడిన ప్రసిద్ధ కృష్ణాపత్రిక, *జయంతి* పత్రికలకు కొంతకాలంపాటు ఆయన సంపాదకుడిగా పనిచేశారు. మచిలీపట్నంలోని జాతీయకళాశాలలో అధ్యాపకుడిగా, ప్రిన్సిపాల్‌గా పనిచేశారు త్రివేణి రామకోటీశ్వరరావుగా ప్రసిద్ధిపొందిన కోలవెన్ను రామకోటీశ్వరరావు 1894, అక్టోబరు 22న గుంటూరు జిల్లా నరసరావుపేటలో జన్మించారు. తల్లిదండ్రులు వియన్న పంతులు, రుక్మిణమ్మ. నరసరావుపేటలో ప్రాథమిక విద్యాభ్యాసం అనంతరం గుంటూరు టౌన్ హైస్కూల్‌లో మెట్రిక్యులేషన్ పూర్తిచేశారు. మచిలీపట్నం నోబుల్ కళాశాలలో ఇంటర్మీడియట్ కోర్సు చేరడంతో ఆయనకు కృష్ణాజిల్లాతో అనుబంధం ఏర్పడింది. ఈ కాలంలోనే మచిలీపట్నంలోని ముట్నూరు కృష్ణారావు, కోపల్లె హనుమంతరావు, భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్య మొదలైన మహామహులతో పరిచయం ఏర్పడింది.

తర్వాతికాలంలో మద్రాసు నుంచి డిగ్రీ, బి.ఎల్ డిగ్రీలు పూర్తిచేసి, నరసరావుపేటలో న్యాయవాదిగా ప్రాక్టీసు ప్రారంభించారు. న్యాయవాదిగా ప్రాక్టీసు చేస్తున్న కాలంలోనే గుంటూరులో జరుగుతున్న గ్రంథాలయోద్యమంలో ఆయన చురుకుగా పాల్గొన్నారు. తర్వాత 1921 డిసెంబరులో ప్రకాశం పంతులు ప్రారంభించిన స్వరాజ్య పత్రికలో ఉప సంపాదకుడిగా చేరారు. ఈ సమయంలో ఆయనకు ప్రసిద్ధ పాత్రికేయులు ఖాసా సుబ్బారావు, కోటంరాజు రామారావు, జి.వి.కృపానిధి మొదలైనవారితో పరిచయాలు ఏర్పడ్డాయి.

పట్టాభి సీతారామయ్య ప్రేరణతో 1923లో 'స్వరాజ్య'ను విడిచి మచిలీపట్నంలోని జాతీయకళాశాలలో అధ్యాపకుడిగా చేరారు. అప్పటికే 'ముట్నూరు'తో ఉన్న పరిచయం కారణంగా సాయంత్రం వేళ ఆయన నిర్వహించే 'దర్బారు'లో పాల్గొనేవారు. ఈ సమయంలోనే విశ్వనాథ సత్యనారాయణ ప్రారంభించిన జయంతి పత్రికకు ఆయనతో కలిసి సంపాదకత్వ బాధ్యతలు నిర్వహించారు.

2.3.3.1 త్రివేణి ఆవిర్భావం

తనలో అంతర్లీనంగా దాగిఉన్న పత్రికా ప్రియత్వానికి రూపుదిద్దుతూ 1927, డిసెంబరు 25న 'త్రివేణి' ఆంగ్ల మాసపత్రికను ఆయన ప్రారంభించారు. తొలుత మద్రాసు నగరం నుంచి ఈ పత్రిక వెలువడేది. నలభై సంవత్సరాలపాటు అప్రతిహతంగా ఈ పత్రికను రామకోటీశ్వరరావు తన సంపాదకత్వంలో నడిపారు. పత్రికా బాధ్యతల నిర్వహణకు ఇబ్బందిగా ఉందని భావించి, జాతీయకళాశాల ప్రాచార్య పదవికి రాజీనామా చేశారు. త్రివేణి పత్రిక 1928 నుంచి 1936 వరకు ద్వైమాసిక పత్రికగాను, 1936 నుంచి 1940 వరకు మాసపత్రికగాను వెలువడింది. ఆ తర్వాత త్రైమాసిక పత్రికగా ఇప్పటికీ ఐ.వి.చలపతిరావు సంపాదకత్వంలో వెలువడుతోందని రాపాక ఏకాంబరాచార్యులు మన ప్రముఖ పత్రికా సంపాదకులులో రాశారు. ఆయన ప్రకారం త్రివేణి పత్రిక కార్యస్థానాలు చాలాసార్లు మారుతూ వచ్చాయి. 1927 నుంచి 1942 వరకు మద్రాసు నుంచి, 1942 నుంచి 1948 వరకు బెంగళూరు నుంచి, 1948 నుంచి 1950 వరకు, 1957 నుంచి 1961 వరకు హైదరాబాదు నుంచి, 1961 నుంచి 1988 వరకు మచిలీపట్నం నుంచి, 1989 నుంచి 1993 వరకు గుంటూరు నుంచి ఈ పత్రిక నడిచింది. ఆ తర్వాత అంటే 1994 నుంచి ఇప్పటికీ హైదరాబాదు నుంచి వెలువడుతోంది.

భారతీయభాషల్లో రూపుదిద్దుకున్న నవ్యసాహిత్య రీతులన్నీ త్రివేణిలో ప్రాతినిధ్యం వహించేవి. కథ, ఖండకావ్యం, సాహిత్యవిమర్శ, సంగీతం, నాట్యరీతులు, చిత్రకళ, శిల్పం, సారస్వత పునరుజ్జీవం తదితర విషయాలన్నీ ఇందులో ప్రచురితమయ్యేవి. ఆరోజుల్లో సాహిత్యకారులుగా ప్రసిద్ధికెక్కిన రచయితలు, కవులు తమ రచనలను త్రివేణికి పంపేవారు.

కన్నడ రాష్ట్రం నుంచి డి.వి.గుండప్ప, మార్తి వెంకటేశయ్య, తమిళదేశం నుంచి చంద్రశేఖరన్, కె.ఎస్.వేంకటరమణి, మళయాళ పండితులైన కె.ఎస్.ఫణిక్కర్, కున్హన్‌రాజా, పొట్టెకాట్, తెలుగు నుంచి శ్రీశ్రీ, ఖండవల్లి లక్ష్మీరంజనం, రాయప్రోలు సుబ్బారావు, తనికెళ్ళ వీరభద్రుడు మొదలైనవారంతా ఈ కోవకు చెందినవారే. కోలవెన్ను అనంతరం త్రివేణికి సంపాదకులెందరో మారినప్పటికీ పత్రిక స్థాపించిన నాటి ప్రమాణాలు నేటికీ మనకు కనిపిస్తాయి. ఇరవయ్యవ శతాబ్దంలో వచ్చిన ఆంగ్లపత్రికలన్నింటిలో భారతీయ సాహిత్యానికి, సంస్కృతికి సేవచేసిన ఏకైక పత్రికగా త్రివేణి గుర్తింపు పొందింది.

2.3.4 జి.వి.కృపానిధి

స్వాతంత్రోద్యమకాలంలో జాతీయతాభావాన్ని సమాజంలో వ్యాప్తిచేయడానికి పత్రికాముఖంగా ఉద్యమించి భారతదేశంలోని అగ్రశ్రేణి పత్రికాసంపాదకుల్లో ఒకరిగా ఎదిగిన ప్రముఖుల్లో జి.వి.కృపానిధి ఒకరు. టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులు ద్వారా పత్రికాలోకానికి పరిచయమై, ఆతర్వాత అనేక పత్రికలకు సంపాదకత్వం వహించారాయన. తాను సంపాదకుడిగా బాధ్యతలు నిర్వహించిన పత్రికలను ఉన్నత విలువలతో నడిపిన కృపానిధి విమర్శకుల ప్రశంసలు అందుకున్నారు.

కృష్ణాజిల్లా మచిలీపట్నంలో 1898, జూన్ 24న కృపానిధి జన్మించారు. స్వగ్రామంలోనే ప్రాథమిక విద్య పూర్తిచేసిన అనంతరం మద్రాసు నుంచి బి.ఎ.ఆనర్సు, బి.ఎల్. డిగ్రీ పట్టాలు అందుకున్నారు. న్యాయవాదిగా ప్రాక్టీసు ప్రారంభించాలన్న కోరికతో ఆ రోజుల్లో ప్రముఖ న్యాయవాదిగా ఉన్న టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగారి వద్ద సహాయకుడిగా చేరారు. అదే సమయంలో దేశమంతటా స్వాతంత్ర్యోద్యమం తీవ్రస్థాయికి చేరుకోవడం, గాంధీజీ సహాయనిరాకరణ ఉద్యమం ఊపందుకోవడం, అందులో భాగంగా ప్రకాశం పంతులు న్యాయవాద వృత్తిని విడిచిపెట్టడం, స్వరాజ్య పత్రికను ప్రారంభించడం జరిగాయి. 'తానొకటి తలిస్తే దైవం మరొకటి తలిచింది అన్నట్లు' జరిగిన ఈ సంఘటనతో కృపానిధి స్వరాజ్య పత్రికలో సహాయ సంపాదకుడిగా మారారు. పత్రిక ప్రారంభంలో కార్యాలయ నిర్వహణ బాధ్యతలు కూడా ఆయన నిర్వహించేవారు. మొత్తం 12 సంవత్సరాలపాటు ఆయన స్వరాజ్యలో పనిచేశారు.

ఆతర్వాత కొంతమంది మిత్రులతో కలిసి ఇండియన్ న్యూస్ క్రానికల్ పత్రికను స్థాపించి, ఆ పత్రికకు అసోసియేట్ ఎడిటర్‌గా పనిచేశారు. కారణాంతరాలవల్ల ఆపత్రిక అతికొద్దికాలం మాత్రమే నడిచింది. అక్కడి నుంచి హిందుస్థాన్‌టైమ్స్ పత్రికలో ప్రత్యేక విలేకరిగా పనిచేశారు. ఆ హోదాలో పనిచేసిన తర్వాత పార్లమెంటరీ వ్యవహారాల విలేకరిగా కృపానిధి రాసిన వ్యాసాలు ఎంతో ప్రాచుర్యం పొందాయి.

రాజ్యాంగ పరిషత్తు వ్యవహారాల నిపుణుడిగా కూడా ఆయన రాసిన వ్యాఖ్యానాలు, విశ్లేషణలు, వీటికితోడు శంకర్ కార్టూన్లతో ఆరోజుల్లో హిందుస్థాన్ టైమ్స్ పత్రిక సర్వాంగ సుందరంగా వెలువడేదని రాపాక ఏకాంబరాచార్యులు తన మన ప్రముఖ పత్రికా సంపాదకులులో రాశారు. స్వాతంత్ర్యానంతరం కూడా హిందుస్థాన్‌టైమ్స్‌తో కృపానిధి అనుబంధం కొనసాగింది. తన సంపాదకీయాల ద్వారా కేంద్ర, రాష్ట్ర మంత్రులకు ఆయన సలహాలిచ్చేవారు. మొత్తం 15 సంవత్సరాలపాటు ఆ పత్రికలో వివిధ హోదాల్లో పనిచేశారు. ఆతర్వాత సౌత్‌ఇండియన్ బుక్‌ట్రస్ట్ ఛైర్మన్‌గా, డెక్కన్ హెరాల్డ్ పత్రిక సంపాదకులుగా పనిచేశారు.

సంపాదకీయాలు రాయడంలో కృపానిధిది ప్రత్యేకశైలి. చక్కని పలుకుబడి, రమ్యమైనశైలి, సూక్ష్మబుద్ధి, రాజకీయ విశ్లేషణలతో ఆయన సంపాదకీయాలు రాసేవారు. నమతూకంతో ఉండే హాస్యం ఆయన వ్యాసాలకు కీర్తి తెచ్చిపెట్టింది. ఆయన తొలిగా వాడిన పలుకుబడిని ఇప్పటికీ పత్రికా విలేకరులు వాడుతుండడమే ఇందుకు నిదర్శనం. ఏవిధమైన శిక్షణ లేకుండానే పత్రికకు సంబంధించిన అన్ని విషయాలను స్వయంగా నేర్చుకోవడంతో పాటు కృపానిధి తాను నమ్మిన సిద్ధాంతాలు, సత్యాలు, విశ్వాసాలను తన పత్రికల ద్వారా వ్యాప్తిచేసి, ఎన్నో సత్సాంప్రదాయాలను విలువల రూపంలో పత్రికాలోకానికి అందించారు. డెబ్బైనాలుగు సంవత్సరాల తన జీవితకాలంలో దాదాపు అర్ధశతాబ్దం పాటు పత్రికా వ్యాసంగానికే పరిమితమైన కృపానిధి 1970, మే 25న బెంగళూరులోని తన స్వగృహంలో తుదిశ్వాస విడిచారు.

2.3.5 నార్ల వెంకటేశ్వరరావు

కుల, మత తత్త్వాలు, మత మౌఢ్యాలు, సాంఘికదురాచారాలను నిర్భయంగా తన రచనలు, సంపాదకీయాల ద్వారా ఖండించి సమాజ రుగ్మతలపై సాహిత్యపోరాటం జరిపిన కలంయోధుడు నార్ల వేంకటేశ్వరరావు. అంతరాత్మ ప్రబోధించిన సత్యాన్ని నిర్భయంగా చాటిచెప్పడంలో మరో ఆలోచనకు తావివ్వని ధీశాలి ఆయన. అంతేకాదు.. ఆయన ఓ భావుకుడు. సత్యాన్వేషి. కవి. నాటక కర్త. స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడు. మానవతావాది. సంస్కరణాభిలాషి. మీమాసంకుడు. దేశవిదేశ తత్త్వరహస్యాలు, రాజకీయ, సామాజిక, ఆర్థికశాస్త్రాలను ఆపోసన పట్టిన అగస్త్యుడు. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే బహుముఖ ప్రజ్ఞావంతుడనే పదానికి సిసలైన ఉదాహరణ.

కృష్ణా జిల్లాలో నార్ల జన్మించనప్పటికీ ఎక్కువకాలంలో ఇక్కడే గడిపారు. అంతేకాదు... నార్ల జీవితంలో ప్రముఖ ఘట్టమైన ఆంధ్రజ్యోతి పత్రికను జిల్లాలోని విజయవాడలో స్థాపించి, ఆధునిక పత్రికారంగంలో సంచలానలకు తెరతీయడంతో ఇక్కడి ప్రముఖుడిగానే గుర్తింపుపొందారు.

మధ్యప్రదేశ్‌లోని జబల్‌పూర్ ప్రాంతంలో శ్రీమతి మహాలక్ష్మమ్మ, శ్రీలక్ష్మణరావు దంపతులకు నార్ల 1908, డిసెంబరు ఒకటోతేదీన జన్మించారు. నార్లవారి పూర్వికులు కృష్ణాజిల్లాలోని కాటూరు గ్రామానికి చెందినవారు. తల్లి కూడా ఇక్కడి కౌతరం గ్రామం ఆడపడుచు. ఈకారణంగా నార్ల ప్రాథమిక విద్యాభ్యాసం ఈ గ్రామంలోనే జరిగింది. తర్వాత గుంటూరు, గుడివాడ, కాకినాడల్లో చదువు కొనసాగింది.

కాకినాడలో చదువుతున్న రోజుల్లో బ్రహ్మసమాజ సిద్ధాంతాల పట్ల ఆకర్షితులయ్యారు. ఆ పుస్తకాలను విపరీతంగా చదివేవారు. 1928లో కలకత్తాలో జరిగిన భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ మహాసభలకు హాజరయ్యారు. ఆ సభలో శ్రీనివాస అయ్యంగార్ ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని ఖండిస్తూ 'యువమిత్రుడి ఆవేదన' పేరుతో ఓ వ్యాసాన్ని కాంగ్రెస్ పత్రికకు పంపించారు. ఇదే నార్లవారి తొలి ప్రకటిత వ్యాసం. తర్వాత 'ఉపేంద్ర', 'రవీంద్ర' పేర్లతో అనేక వ్యాసాలు రాశారు. కాకినాడలో చదువు ముగించుకుని కౌతరం తిరిగివచ్చిన తర్వాత భారతి, కృష్ణాపత్రిక, ప్రజామిత్ర, జన్మభూమి పత్రికల్లో అనేక వ్యాసాలు రాశారు.

జన్మభూమిలో ఈయన రాసిన వ్యాసాలకు ఆగ్రహించిన తెల్లదొరలు తప్పుడు కేసులు బనాయించితో బెజవాడ న్యాయస్థానం ఆయనకు ఏడునెలల కఠిన కారాగారశిక్ష విధించింది. తర్వాత గాంధీ-ఇర్విన్ ఒడంబడిక ప్రకారం ప్రభుత్వం నార్లపై కేసు ఉపసంహరించుకుంది. ఈ సమయంలోనే అతివాద కార్యక్రమాల్లో ఎక్కువగా పాల్గొన్నారు. ఆ తర్వాత మచిలీపట్నం నోబుల్ కళాశాల నుంచి బి.ఎ. డిగ్రీ పూర్తిచేశారు. తర్వాత బెనారస్ నుంచి ఎం.ఎ. చదవాలనుకున్నారు గానీ ఆర్థిక పరిస్థితి అనుకూలించకపోవడంతో ఆ ప్రయత్నం మానుకున్నారు.

మచిలీపట్నంలో ఉన్న సమయంలో *'స్వదేశీ సంస్థానాలు'*, *'నేటి రష్యా'* అనే రెండు పుస్తకాలను నార్ల రచించారు. కొంతకాలానికి గద్దె లింగయ్య నడిపిన *'ప్రభ'* పత్రిక, తర్వాత *'జ్యోతి'*, *'కృష్ణాపత్రిక'*ల్లో పనిచేశారు. వీటన్నిటిని వదులుకుని 1935లో మద్రాసు చేరుకున్నారు. ఇక్కడ ఉంటూనే *ప్రజాబంధు, భారతి, సమదర్శిని, వినోదిని* తదితర పత్రికల్లో విరివిగా వ్యాసాలు రాసేవారు.

మద్రాసులో ఉన్నకాలంలో *సమదర్శిని, స్వరాజ్య, జనవాణి, ప్రజామిత్ర* పత్రికల్లో పనిచేశారు. క్రీ.శ.1938, ఆగస్టు ఒకటోతేదీన *ఆంధ్రప్రభ*లో సహాయసంపాదకుడిగా చేరడంతో నార్ల జీవితంలో నూతన అధ్యాయం ప్రారంభమైంది. ఇక్కడ పనిచేస్తున్న కాలంలో నార్ల సృష్టించిన పదాలు 'తిరోగమనం, శిఖరాగ్రం, ఐక్యరాజ్యసమితి, కాందిశీకులు, అలీనవిధానం' బహుళప్రచారం పొందాయి. *ఆంధ్రప్రభ* యాజమాన్యంతో వచ్చిన విభేదాల కారణంగా 1958లో సంపాదక బాధ్యతల నుంచి నార్ల స్వచ్ఛందంగా తప్పుకున్నారు.

2.3.5.1 ఆంధ్రజ్యోతికి అంకురార్పణ

ఆంధ్రప్రభ నుంచి బయటకు వచ్చిన తర్వాత 1960లో నార్ల విజయవాడ నుంచి *ఆంధ్రజ్యోతి* పత్రికను నడిపారు. ఆధునిక పత్రికారంగంలో ఇదొక సంచలనం. పోటీని తట్టుకునేందుకు నార్ల ఎన్నో ప్రయోగాలు చేశారు. రాష్ట్రంలోని వివిధ నగరాలకు సప్లిమెంట్లు ప్రచురించి, స్థానిక ప్రకటనలు అందులో వచ్చేలా చేశారు. వ్యవసాయదారులు, మహిళలకోసం ప్రత్యేకంగా నిపుణులచే వ్యాసాలు రాయించేవారు. ఏదైనా సమస్య వచ్చినప్పుడు ఆ విషయంపై ధారావాహికంగా సంపాదకీయాలు రాయడం ఆయన ప్రత్యేకత. ఈ కోవలో 'సంస్కృతి' గురించి ఆయన రాసిన సంపాదకీయం ఎంతో ప్రసిద్ధి పొందింది. పుస్తక సమీక్షల పద్ధతి కూడా తొలిగా నార్ల ప్రవేశపెట్టినదే. బాగా నచ్చిన పుస్తకాన్ని సమీక్షిస్తూ నార్ల వెంకటేశ్వరరావు రాసిన సంపాదకీయాల వల్ల ఆ పుస్తకాలు బాగా అమ్ముడైన సందర్భాలెన్నో ఉన్నాయి. వార్తాపత్రికల తీరుతెన్నులను తన విప్లవాత్మకమైన పద్ధతుల ద్వారా మార్చివేసిన ఘనత నార్లకే దక్కుతుంది. వార్తాపత్రికలకు కొత్త ఒరవడి, శైలి సాధించిపెట్టారు. వార్తలకు కొత్త పేర్లు పెట్టడం ఇందులో ఒకటి. నార్ల సంపాదకీయాల్లో విషయవివేచనాశక్తి, ఆధునిక దృక్పథం, లోకజ్ఞత, సాహితీపరిజ్ఞానం, హాస్యచతురత కనిపిస్తాయి.

తన మనసుకు నచ్చని విషయంలో ఎవరితో విభేదించడానికైనా వెనుకాడేవారు కాదు. చివరకు తన ఉద్యోగాన్ని కూడా ఈ కారణంగానే వదులుకున్నారు. జర్నలిజం ద్వారా తెలుగు సాహితీలోకానికి విశేష సేవలందించిన నవీన సాహితీ ప్రతిభామూర్తి నార్ల. సుమారు 40 వరకు గ్రంథాలు రచించారు. *'నవయుగాల బాట నార్లవారి మాట'*, *'వాస్తవమ్ము నార్లవారి మాట'* మకుటాలతో రాసిన పద్యాలు శతకకర్తగా ఆయన స్థానాన్ని సుస్థిరం చేశాయి. కేంద్ర సాహిత్య అకాడెమి నార్ల రచనలు ప్రచురించింది. ఎన్నో విశ్వవిద్యాలయాల్లో ఆయన గౌరవోపన్యాసాలు ఇచ్చారు. ఆజన్మాంతం తాను నమ్మిన సిద్ధాంతానికి కట్టుబడిన అరుదైన వ్యక్తుల్లో ఒకడిగా తన ముద్రను నార్ల వేంకటేశ్వరరావు శాశ్వతం చేశారు.

2.3.6 శివలెంక శంభుప్రసాద్

గతానుగతికంగా కాకుండా స్వయంప్రతిభతో తెలుగు జాతిరత్నాలనదగిన *ఆంధ్రపత్రిక (దినపత్రిక)*, *ఆంధ్రపత్రిక (సచిత్ర వారపత్రిక)*, *భారతి (మాస పత్రిక)* పత్రికలకు సంపాదకత్వ బాధ్యతలను మూడున్నర దశాబ్దాలపాటు వహించి, పత్రికారంగంలో ధ్రువతారగా నిలిచిన మహోన్నతమూర్తి శివలెంక శంభుప్రసాద్.

కేవలం 27 సంవత్సరాల వయస్సులోనే అగ్రశ్రేణి పత్రికలకు సంపాదకుడు కావడమే విశేషమైతే, లక్షలాది రూపాయల అప్పులపాలైన పత్రికలను లాభాల బాట పట్టించడంతోపాటు తాను జీవించి ఉన్నంతకాలం పత్రికా విలువలను కాపాడిన దీక్షాదక్షుడుగా తెలుగు పత్రికా రంగంలో సుస్థిర స్థానాన్ని సంపాదించుకున్నారు. శంభుప్రసాద్ 1911, జనవరి 26న కృష్ణాజిల్లా ఎలకుర్రు గ్రామంలో శ్రీమతి భ్రమరాంబ, శ్రీ శివసుబ్రహ్మణ్యం దంపతులకు జన్మించారు. అక్కడే ప్రాథమిక విద్య పూర్తిచేసుకుని, మచిలీపట్నం, మద్రాసు నగరాల నుంచి ఉన్నతవిద్య పూర్తిచేశారు. తర్వాత కలకత్తాలోని శాంతినికేతనంలో 'విశ్వకవి' రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్ స్వీయశిక్షణలో పట్టభద్రులయ్యారు. తన మేనమామ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు కుమార్తె కామాక్షమ్మను 1929లో విజయవాడలో వివాహం చేసుకున్నారు.

2.3.6.1 ఆంధ్రపత్రికలో ప్రవేశం

ప్రసాద్‌కు విద్యార్థి దశనుంచే పత్రికారంగంపై ఆసక్తి ఎక్కువగా ఉండేది. ఈకారణంగానే విద్యాభ్యాసం పూర్తికాగానే తన మేనమామ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు నడుపుతున్న ఆంధ్రపత్రిక నిర్వహణలో ఆసక్తిగా పాల్గొన్నారు. ప్రత్యేకించి వారపత్రిక నిర్వహణలో ఆయనకు ఎంతో ఆసక్తి ఉండేది. ఈ కారణంగానే నాగేశ్వరరావు పంతులు హయాంలోకూడా వారపత్రికను తానే నిర్వహించేవారు. నూతనాంశాలతో, కొత్తపోకడలతో వారపత్రికను తీర్చిదిద్ది పాఠకుల హృదయాలకు మరింత చేరువచేసిన ఘనత శంభుప్రసాద్‌కే దక్కుతుంది.

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు మరణం తర్వాత 1938 నుంచి శివలెంక శంభుప్రసాద్ *ఆంధ్రపత్రిక దిన, వార పత్రికలు, భారతి మాసపత్రిక*లకు పూర్తిస్థాయి యజమానిగా, సంపాదకుడిగా ఉండి వాటిని విజయపథంలో నడిపారు. దాదాపు 34 సంవత్సరాల పాటు ఆ పత్రికలను అవిచ్ఛిన్నంగా నడపడంతో పాటు ఏటేటా *ఆంధ్రపత్రిక ఉగాది సంచిక* క్రమం తప్పకుండా వెలువరించారు. ఆమధ్యలోనే *ఆంధ్రపత్రిక (వారపత్రిక) స్వర్ణోత్సవ సంచిక, నాగేశ్వరరావు శతజయంతి ఉత్సవ ప్రత్యేక సంచిక* కూడా వెలువరించారు. ఇదంతా నల్లేరు మీద నడకలాగా సాగలేదు. నాగేశ్వరరావు పంతులు దానధర్మాల కారణంగా ప్రసాద్ యాజమాన్యానికి వచ్చేసరికి పత్రికలు లక్షలాది రూపాయల నష్టాల్లో కూరుకుపోయాయి. సంస్థల ఆధిపత్యం ఒకపక్క, సంపాదకత్వం మరోపక్క సమతూకంతో నిర్వహిస్తూ పత్రికలను అతికొద్దికాలంలోనే లాభాలబాట పట్టించారు.

శంభుప్రసాద్ సంపాదకత్వంలో ఆంధ్రపత్రిక కాంగ్రెస్‌పార్టీ ఆశయాలు, సిద్ధాంతాలను ప్రతిబింబించే పత్రికగా పేరుపొందింది. స్వరాజ్య సమరం సాగుతున్న రోజుల్లో ప్రజలను ఆదిశగా కర్తవ్యోన్ముఖులను చేసింది. స్వతంత్రం వచ్చిన తర్వాత ఉన్నతాశయాలతో, ప్రమాణాలతో స్వతంత్ర దృక్పథాన్ని ఏర్పాటుచేసుకుని పాలకపక్షంలోని లోపాలను సైతం ఎత్తిచూపి, నిష్పక్షపాతంగా విమర్శించే పత్రికగా భాసించింది.

వీటన్నిటికి కారణం ప్రసాద్ సంపాదకీయాలు. మంచి భావనా పటిమతో పాఠకుల్లో ఆలోచనలు రేకెత్తించేలా ఆయన రాసిన సంపాదకీయాలు పత్రికారంగంలో నూతన ఒరవడికి నాంది పలికాయి. ఏవిషయాన్నైనా నిశితంగా పరిశీలించి, తాను చెప్పదలచుకున్న విషయాన్ని సూటిగా తన సంపాదకీయాల ద్వారా ప్రకటించడం శంభుప్రసాద్ ప్రత్యేకత.

నాగేశ్వరరావు పంతులు కోరిక ప్రకారం 1965లో ఆంధ్రపత్రిక ప్రధాన కార్యాలయాన్ని విజయవాడకు మార్చారు. అంతేకాదు... ఆయన ఆదేశించినట్లుగా ఆంధ్రుల సమైక్యత కోసం తన పత్రికల ద్వారా ఎంతో కృషిచేశారు. శాసనమండలి సభ్యులుగా ఉంటూనే అక్కడివారి ప్రవర్తనలను ప్రసాద్ తన పత్రికల ద్వార తీవ్రంగా విమర్శించేవారు. రైతు సమస్యలు, గ్రామీణ ప్రజాజీవనం పట్ల ప్రత్యేక శ్రద్ధ చూపేవారు. ప్రకృతి వైపరీత్యాలు సంభవించినప్పుడు తన పత్రికల ద్వారా చందాలు సేకరించి, ప్రభుత్వ సంస్థల ద్వారా బాధితులకు అందించిన ఉదారగుణం ఆయనది. ప్రెస్ ట్రస్ట్ ఆఫ్ ఇండియాకు డైరెక్టర్‌గా పనిచేసిన కాలంలో పాత్రికేయుల సమస్యల పరిష్కారానికి, వారి అభ్యున్నతికూడా ఎంతో కృషి చేశారు. ప్రజల హృదయాల్లో తన పత్రికలకు చిరంజీవత్వాన్ని సంపాదించిపెట్టి, తాను మాత్రం 1972, జూన్ 8వ తేదీన శివసాయుజ్యం పొందారు.

2.3.7 నండూరి రామ్మోహనరావు

ఆధునిక సాహిత్యంలో వైవిధ్యభరితమైన వ్యాసరచనకు ప్రతిభావంతమైన ఒరవడి దిద్దిన అక్షరయాత్రికుడు నండూరి రామ్మోహనరావు. సృజనాత్మకేతర సాహిత్యాన్ని సృజన సాహిత్యంగా మలిచి, ప్రతిభావంతుడైన రచయితగా ఆధునిక సాహిత్యచరిత్రలో తనకంటూ ప్రత్యేక అధ్యాయాన్ని సృష్టించుకున్నారు. సుమారు అర్ధశతాబ్దం పాటు తన అసమాన రచనావిన్యాసాలతో, తేట తెలుగు పదాల వరదతో తెలుగునాట నవీన రచనాశకాన్ని స్థాపించారాయన. ఆంధ్రదేశంలో రెండోతరం పాత్రికేయుల్లో నండూరివారిదే అగ్రస్థానం. ఆయన స్వయంగా కవి, భావుకుడు, తత్త్వవేత్త, వాజ్మి, లలితకళావేత్త, సంగీతజ్ఞుడు...అన్నిటికన్నా 'మంచిమనిషి'గా తోటివారి ప్రశంసలు అందుకున్న మహామనీషి.

కృష్ణాజిల్లా ఆరుగొలను గ్రామంలో 1927, ఏప్రిల్ 24న నండూరి జన్మించారు. నూజివీడు, మచిలీపట్నం, రాజమండ్రిల్లో విద్యాభ్యాసం చేశారు. 1947లో ట్యూటర్‌గా కొద్దికాలం పనిచేసి, తర్వాత *జన్మభూమి, ఆంధ్రప్రభ* పత్రికల్లో సహాయ సంపాదకుడిగా పనిచేశారు. *ఆంధ్రప్రభ*కు ఇన్‌ఛార్జి ఎడిటర్‌గా 1958లో నియమితులై రెండేళ్ళపాటు ఆ బాధ్యతలు నిర్వహించారు. ఆ తర్వాత 1960లో *ఆంధ్రజ్యోతి*లో ఉపసంపాదకుడిగా ఉద్యోగంలో చేరారు. అనంతరం అక్కడే.. అంటే 1976లో ఇదే పత్రికకు సంపాదకులుగా నియమితులై, 1993లో పదవీ విరమణ చేసేవరకు అక్కడే కొనసాగారు.

ఈ సమయంలోనే 'జ్యోతిచిత్ర' (సినీ వారపత్రిక), వనితాజ్యోతి, బాలజ్యోతి పత్రికలకు సంపాదకుడిగా అదనపు బాధ్యతలు నిర్వహించారు.

2.3.7.1 అసామాన్య రచనావిన్యాసం

సంపాదకుడిగా ఎంతగా ప్రఖ్యాతి పొందారో ఉత్తమశ్రేణి రచయితగా అంతే పేరుప్రఖ్యాతులు నండూరి సంపాదించారు. నార్లవారి ప్రోత్సాహంతో ఆయన రాసిన నరావతారం, విశ్వరూపం, విశ్వదర్శనం తెలుగు సాహిత్యచరిత్రలో సంచలనం సృష్టించాయనడంలో సందేహం లేదు. ఈ మూడు రచనలు ఆంధ్రజ్యోతి వారపత్రికలో ధారావాహికలుగా వచ్చాయి. ఇవికాకుండా ఆయన రాసిన *అక్షరయాత్ర, అనుపల్లవి, టాయ్‌సాయర్ సాహసకృత్యాలు, మయూరకన్య, కాంచనద్వీపం, రాజుపేద, చిలకచెప్పిన కథలు...* ఇంకా మరెన్నో రచనలు ఆయనలోని బహుముఖీనమైన రచనాపాటవానికి నిదర్శనాలుగా నిలుస్తాయి.

వ్యాసరచయితగా పేరుపొందిన నండూరికి పద్యరచనలోనూ సాధికారత ఉంది. దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి, శ్రీశ్రీల స్ఫూర్తితో ఆయన రాసిన పద్య, గేయ కవిత్వాలు ఉషస్విని పేరుతో ప్రచురితమయ్యాయి. బాలల కోసం రాసిన గేయాలు బాపు చిత్రాలతో హరివిల్లు పేరుతో పుస్తకంగా వచ్చాయి. విజయవాడ ఆకాశవాణికేంద్రం ద్వారా ప్రముఖ సాహితీవేత్తల జీవన విశేషాలతో వందలాదిగా ఉపన్యాసాలిచ్చారు.

ఆంధ్రపత్రిక, ఆంధ్రజ్యోతి దినపత్రికల్లో పనిచేసినంతకాలం కాటిలో ప్రచురించేందుకు తగిన కథలు, వ్యాసాలను ఎంపికచేయడంలో నండూరిదే తుదినిర్ణయంగా ఉండేది. పాఠకుల మనస్సులు మెప్పించే రచనలు ఎంపికచేయడంలో ఆయన సిద్ధహస్తుడు. నండూరిలో ఉన్న విలక్షణ లక్షణాల్లో ఒకటి.. 'యువకవులను ప్రోత్సహించడం'. ఎనభయ్యోదశకంలో ఆంధ్రజ్యోతిలో ఆయన నిర్వహించిన శీర్షికలు సాహిత్యంలో నూతన కవిత్వ మార్గాలకు దారితీశాయి. 'అనుభూతివాద కవిత్వం', 'మినీకవిత్వం' ఊపిరిపోసుకోవడానికి ఒకరకంగా నండూరి నడిపిన శీర్షికలే కారణంగా చెప్పుకోవచ్చు.

నండూరిలో ఉన్న అత్యంత విశిష్ట లక్షణం.. 'తాను ఏనాడూ ఉన్నతశ్రేణి రచయితననిగాని, పెద్దపేరున్న పత్రికకు సంపాదకుడననే భేషజంగానీ ప్రదర్శించకపోవడం'. పత్రికలో పనిచేసే అతిచిన్న ఉద్యోగి కూడా ప్రధాన సంపాదకుడిని నేరుగా కలిసే అవకాశం నండూరివారి దగ్గర ఉండేది. ఏనాడూ తనకంటూ ప్రత్యేకతను ఆపాదించుకోవడానికి ఆయన అర్రులు చాచలేదు. అంతేకాదు... తన రచనల్లో, సంపాదకీయాల్లో ఎక్కడా వ్యక్తిగత అభిప్రాయాలకు చోటివ్వలేదు. చెప్పదలచుకున్న విషయాన్ని సూటిగా, స్పష్టంగా చెప్పేవారు. అందులో వెనుకడుగులేదు.

అలాగని, తన అభిప్రాయాలను పాఠకుల మీద రుద్దే ప్రయత్నం ఏనాడూ చేయలేదు. పత్రికారంగంలో దశాబ్దాలకాలం ఉన్నా ఏఒక్క రచనా వివాదాస్పదం కాలేదు. ఇది ఆయనకు పెట్టని కిరీటంగా నిలిచింది. రచనల తోడిదే జీవితంగా గడిపిన నండూరి 2011, సెప్టెంబరు 2న తిరిగిరాని లోకాలకు తరలి వెళ్ళారు.

2.3.8 సి.రాఘవాచారి

సుమారు మూడు దశాబ్దాల పాటు అవిరామంగా, అకుంఠిత దీక్షతో తనదైన శైలిలో విశాలాంధ్ర పత్రికకు సంపాదకత్వం వహించి, విస్తృత రచనా వ్యాసంగంతో యావదాంధ్రదేశంతో పాటు ప్రపంచ దేశాల ఆంధ్రులను ప్రభావితం చేసిన సంపాదక చక్రవర్తి సి.రాఘవాచారి. వరంగల్ జిల్లా జనగామ మండలం శాతాపురం గ్రామంలో 1939, సెప్టెంబరు 10వ తేదీన కనకవల్లి, వరదాచార్యులు దంపతులకు జన్మించారు. చిన్నతనంలోనే తండ్రి మరణించడంతో ఆయన బాల్యం తల్లి స్వగ్రామమైన కృష్ణాజిల్లా ఉంగుటూరు మండలం బొకినాల గ్రామంలో గడిచింది. అక్కడే ప్రాథమిక విద్య పూర్తిచేశారు. తర్వాత పొన్నూరులోని భావనారాయణ సంస్కృత పాఠశాల, హైదరాబాదులోని లాలాగూడ హైస్కూల్, జి.ఎన్.ఎఫ్ హైస్కూల్ నుంచి ఉన్నత విద్య పూర్తిచేశారు. నిజాం కళాశాల నుంచి 1956లో పి.యు.సి, 1958-61లో వరంగల్ ప్రభుత్వ కళాశాల నుంచి బి.ఎస్.సి పట్టా పొందారు. తర్వాత ఉస్మానియా లా కళాశాల నుంచి ఎల్.ఎల్.ఎం పూర్తి చేశారు.

విద్యార్థి దశలోనే రాఘవాచారి రాజకీయ రంగ ప్రవేశం జరిగింది. ఎల్.ఎల్.ఎం చదువుతున్న రోజుల్లోనే విద్యార్థి సంఘానికి నాయకత్వం వహించారు. అప్పుడే ఆయన కమ్యూనిస్ట్ సాహిత్యాన్ని అధ్యయనం చేయడం, ఆ సిద్ధాంతాల పట్ల విశేషంగా ఆకర్షితులు కావడం జరిగింది. నిజాం వ్యతిరేక పోరాటంలో అమరవీరులైన వారి గాథలు ఆయన్ను ఉత్తేజపరిచాయి. క్రమంగా ఆయన కమ్యూనిజం వైపు పూర్తిగా దృష్టి కేంద్రీకరించడం ప్రారంభించారు. కాలేజీ చదివే రోజుల్లోనే రాఘవాచారి రచనా వ్యాసంగం ప్రారంభమైంది. జనధర్మ పత్రికలో క్రీడాభిరామం కావ్యంలోని ఓరుగల్లు వర్ణనపై తొలి వ్యాసం రాశారు. ఆ తర్వాత వామపక్ష సిద్ధాంతాల వ్యాప్తి కోసం అనేక రచనలు చేశారు. వామపక్షనేత కనపర్తి నాగయ్య కుమార్తె జ్యోత్స్నను ఆదర్శ, కులాంతర వివాహం చేసుకున్నారు.

2.3.8.1 పాత్రికేయ జీవితం

న్యాయవాద విద్యాభ్యాసం పూర్తికాగానే రాఘవాచారి *విశాలాంధ్ర* పత్రిక హైదరాబాదు విభాగంలో విలేకరిగా కుదురుకున్నారు. నాలుగేళ్ళ తర్వాత ఢిల్లీ పత్రికలైన *పేట్రియాట్, లింక్* లకు హైదరాబాదు విలేకరిగా నియమితులయ్యారు. జర్నలిస్టుగా ఉంటూనే 1969లో రాష్ట్ర వర్కింగ్ జర్నలిస్ట్ యూనియన్ (ఎ.పి.యు.డబ్ల్యు.జె) నాయకులుగా పనిచేశారు. ఆతర్వాత 1971 నుంచి *విశాలాంధ్ర* సంపాదకవర్గంలో పనిచేయడం ప్రారంభించారు.

న్యాయ, ధర్మ శాస్త్రాలపై చక్కని పట్టు, కుదురైన రచనా సామర్థ్యం ఉన్న కారణంగా ఒక్క సంవత్సరంలోనే సంపాదకులుగా ఆయనకు పదోన్నతి లభించింది. 1972 జూన్ 6వ తేదీన *విశాలాంధ్ర* దినపత్రిక సంపాదకులుగా బాధ్యతలు స్వీకరించారు. ఆనాటి నుంచి నిర్విరామంగా 2002 వరకు *విశాలాంధ్ర* ఆయన సంపాదకత్వంలో నడిచింది. బహుముఖ ప్రజ్ఞతో పత్రికను నడిపిన రాఘవాచారి 2006 జూన్ 25 తర్వాత సాంకేతికంగా పత్రిక బాధ్యతల నుంచి విశ్రాంతి తీసుకున్నారు.

విశాలాంధ్ర సంపాదకుడిగా రాఘవాచారి రాసిన సంపాదకీయాలు సంచలనం సృష్టించాయి. కేవలం రాఘవాచారి సంపాదకీయాల కోసమే *విశాలాంధ్ర* పత్రికను కొనేవారు. అంతటి విద్వత్తు ఆయన సొంతం. ముప్పై సంవత్సరాల సంపాదక జీవితంలో ఐదువేలకు పైగా సంపాదకీయాలు రాశారు. అన్నీ వేటికవే మణిపూసలుగా నిలిచాయి. వామపక్ష సిద్ధాంతానికి కట్టుబడిన వ్యక్తి అయినా త్యాగరాజ కీర్తనల గురించి, శ్రీనాథుడి కవిత్వం గురించి, సిద్ధేంద్రయోగి నాట్యకళ గురించి... ఒకటేమిటి ఎంకుకున్న ప్రతి అంశంపైనా ఆయా రంగాల్లో నిష్ణాతులైన వారిలాగా సంపాదకీయాలు రాయడం రాఘవాచారి బహుముఖ విషయనైపుణ్యానికి ప్రతీక.

విశాలాంధ్రకు సంపాదకుడిగా ఉంటూనే అనేక విశ్వవిద్యాలయాల్లో జర్నలిజం కోర్సులకు అధ్యాపకుడిగా, సందర్శకాచార్యుడిగా, పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్ జర్నలిజం కోర్సులకు ఎగ్జామినర్‌గా వ్యవహరించారు రాఘవాచారి. పద్మావతీ విశ్వవిద్యాలయం, అంబేద్కర్ సార్వత్రిక విశ్వవిద్యాలయం, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం, పొట్టి శ్రీరాములు విశ్వవిద్యాలయం, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రెస్ అకాడెమి తదితర సంస్థల్లో ఆయన జర్నలిజం పాఠాలు బోధించారు. బహుముఖ ప్రజ్ఞాశీలి అయిన రాఘవాచారి అందుకున్న సన్మానాలు, సత్కారాలకు లెక్కలేదు. డాక్టర్ రామినేని ఫౌండేషన్ (2000), రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉత్తమ జర్నలిస్ట్ అవార్డు (1999), మద్రాసు తెలుగు అకాడమి పురస్కారం (1997) వాటిలో కొన్ని మాత్రమే.

2.3.8.2 కృష్ణాజిల్లాతో అనుబంధం

వరంగల్ జిల్లాలో జన్మించినప్పటికీ రాఘవాచారి బాల్యం కృష్ణాజిల్లాలోనే గడిచింది. విద్యాభ్యాసం తర్వాత పాత్రికేయ వృత్తిలోకి చేరడం, విశాలాంధ్ర పత్రికకు సంపాదకుడు కావడం, ఆ పత్రిక విజయవాడ కేంద్రంగా పనిచేయడంతో ఆయన విజయవాడవాసిగా మారారు. విజయవాడలో జరిగే దాదాపు అన్ని కళా, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల్లో ఆయన అతిథిగా పాల్గొనేవారు. కొన్నేళ్ల పాటు రాఘవాచారి పాల్గొనని సాంస్కృతిక కార్యక్రమం విజయవాడలో జరగలేదని చెప్పడం అతిశయోక్తి కాదు. అంతగా విజయవాడ నగరంతో రాఘవాచారి జీవితం పెనవేసుకుంది. వయసు రీత్యా పత్రికా బాధ్యతల నుంచి తప్పుకున్నా, నమ్మిన సిద్ధాంతాల వ్యాప్తి కోసం నేటికీ రాఘవాచారి అవిశ్రాంతంగా పనిచేస్తునే ఉన్నారు.

2.4 కృష్ణాజిల్లాలో వెలువడిన పత్రికలు

పత్రికలు వెలువడే ఆవర్తన వ్యవధి ఆయా పత్రికా సంపాదకుల అభీష్టంపై ఆధారపడి ఉంటుంది. పత్రిక ఎంచుకున్న విషయాంశ లభ్యత, ఇతర సౌకర్యాల అందుబాటు తదితరాలన్నీ పత్రిక ఆవర్తన వ్యవధిని నిర్ణయిస్తాయి. ఇందులో పత్రికా సంపాదకుడు / యజమానిదే పూర్తి నిర్ణయంగా ఉంటుంది. సర్వసాధారణంగా పత్రికలు దిన, వార, పక్ష, మాస, ద్వైమాసిక, త్రైమాసిక, అర్ధవార్షిక, వార్షిక, ప్రత్యేక సంచికలుగా వెలువడతాయి. కృష్ణాజిల్లాలో ఇప్పటి వరకు వందలాది పత్రికలు వెలువడ్డాయి. వీటిలో అనేక పత్రికల వివరాలు పూర్తిగా లభించలేదు. మొత్తం పత్రికలను మూడు విభాగాలుగా చేయడం జరిగింది. అవి

1. అసంపూర్తి వివరాలు లభ్యమవుతున్న పత్రికలు
2. రిజిస్ట్రార్ ఆఫ్ న్యూస్ పేపర్స్ వద్ద నమోదు కాని పత్రికలు
3. రిజిస్ట్రార్ ఆఫ్ న్యూస్ పేపర్స్ అధికారిక సమాచారం ప్రకారం వెలువడుతున్న పత్రికలు

మొత్తం 500కు పైగా పత్రికలు కృష్ణాజిల్లాలో వెలువడినట్లు ఈ పరిశోధనలో గమనించడం జరిగింది. ఇంకా వివరాలు లభించని / పరిశోధకుడికి వివరాలు అందని పత్రికలు ఉండవచ్చు. పరిశోధనలో లభించినంత వరకు ఆయా పత్రికల వివరాలను పట్టిక రూపంలో ఇవ్వడం జరిగింది.

అధ్యాయం 3

కృష్ణా జిల్లా నుంచి వెలువడిన దినపత్రికలు - విషయ విశ్లేషణ

వర్తమాన సమాజంలో దినపత్రికల పాత్ర ఎనలేనిది. సమాజంలోని ప్రతి రంగాన్ని దినపత్రికలు స్పృశించడమే ఇందుకు కారణం. ముఖ్యంగా రాజకీయ విషయాల్లో దినపత్రికలు అటు ప్రభుత్వంపైనా ఇటు సమాజంపైనా అత్యధిక ప్రభావాన్ని చూపిస్తున్నాయి. ఇతర వార్తలకన్నా రాజకీయ వార్తలకే ఎక్కువ ప్రాధాన్యతనిస్తూ దినపత్రికలు ప్రధాన శీర్షికలతో వ్యాసాలు రాస్తున్నాయి. సందర్భాన్ని బట్టి ఆయా అంశాలకు ప్రాధాన్యతనిస్తూనే తమదైన ఓ విలక్షణతను ప్రకటించుకునేందుకు నేటి దినపత్రికలు ప్రయత్నిస్తున్నాయి. అనేకానేక నూతన శీర్షికలు, అనుబంధాలతో తమ ప్రత్యేకతను ప్రకటించే ప్రయత్నం చేస్తున్నాయి.

3.1 ఉపోద్ఘాతం

ప్రజలను చైతన్యవంతులను చేయడంలో పత్రికలు ప్రముఖమైన పాత్ర పోషిస్తాయి. నిజానికి పత్రికలంటే కేవలం దినపత్రికలు మాత్రమే కాదు. వార, పక్ష, మాస, ద్వైమాసిక...ఇలా అనేక రకాల ఆవర్తన వ్యవధుల్లో వెలువడేవన్నీ పత్రికలే. అయితే సమాజంలోని ప్రతి సభ్యుడి ఆలోచనలకు దర్పణంగా నిలిచిన కారణమో, నిత్యనూతనత్వాన్ని అందించడమో గానీ పత్రిక అంటే దినపత్రిక అనే అర్థమే వర్తమానంలో రూఢి అయింది. ఆంధ్రాంగ్ల మిశ్రమ వ్యవహారంలో కూడా పేపర్ (Paper) అంటే Daily News Paper (దినపత్రిక) అనే అర్థమే శ్రోతకు / పాఠకుడికి స్ఫురిస్తోంది.

ఇంతగా, దినపత్రికలు మనిషి జీవితంతో గాఢానుబంధాన్ని పెనవేసుకున్నాయి. ఇంత జరగడానికి వెనుక పెద్ద చరిత్రే ఉంది. దాదాపు 150 సంవత్సరాలకు పైబడిన పత్రికారంగ చరిత్ర, అందులోను 100 సంవత్సరాలకు పైబడిన తెలుగు పత్రికారంగ చరిత్ర...తక్కువ వ్యవధేమీ కాదు. ప్రజల ఆశయాలు, ఆకాంక్షలకు దర్పణంగా నిలిచిన కారణంగా దినపత్రికలే నేటి సమాజాన్ని అత్యంత వేగంగా, అత్యధికంగా ప్రభావితం చేసే స్థితికి చేరుకున్నాయి. ఇంకా చెప్పాలంటే..ఒరకంగా ఆంధ్ర రాష్ట్ర రాజకీయాలకు తెలుగు దినపత్రికలు దిశానిర్దేశం చేస్తున్నాయి.

అయితే, కేవలం రాజకీయ వార్తలకు మాత్రమే దినపత్రికలు ప్రాధాన్యత ఇవ్వలేదు. సినిమా, విద్యావైజ్ఞానిక, వ్యాపార, మహిళ, బాల, క్రీడా వార్తలన్నింటినీ దినపత్రికలు అందిస్తున్నాయి. గృహిణులు, ఉద్యోగార్థులు, విద్యార్థుల కోసం ప్రత్యేక పేజీలు కేటాయిస్తున్నాయి. వీటన్నిటి కారణంగా దినపత్రికల పఠనం దాదాపుగా ప్రతి పౌరుడికి దైనందిన జీవన క్రియలో భాగంగా మారింది. ఇంతటి ఉన్నత స్థానం ఉన్న దినపత్రికల తీరుతెన్నులు, వాటిలోని విశేషాలను ఈ అధ్యాయంలో చర్చించడం జరుగుతుంది.

3.2 దేశాభిమాని

తెలుగులో తొలిపత్రిక ఏదనే విషయంలో అనేక వాదోపవాదాలు నడుస్తున్నప్పటికీ తొలి తెలుగు దినపత్రిక మాత్రం *దేశాభిమాని* అనే విషయంలో ఎటువంటి సందేహం లేదు. ఇప్పటివరకు లభించిన ఆధారాలన్నీ ఈ విషయాన్ని రూఢి చేస్తున్నాయి. దేవగుప్తం శేషాచలపతిరావు దీనికి వ్యవస్థాపకుడు. బెజవాడ నుంచి కృష్ణావృత్తాంతిని, కృష్ణాన్యూస్ పేర్లతో కొంతకాలం వెలువడిన ఈ పత్రిక అనంతర కాలంలో దినపత్రికగా మారినట్లు తెలుస్తోంది. కృష్ణాపత్రిక 1906, మార్చి సంచికలో చెన్నాప్రగడ వేంకట కృష్ణరాయశర్మ *తెలుగు పత్రికలు* అనే వ్యాసంలో 'దేశాభిమాని యొక్కసారిగనే దినపత్రికగా మారినది' అని రాశారు. దీన్నిబట్టి 1906కు పూర్వమే *దేశాభిమాని* దినపత్రికగా వెలువడిందని తెలుస్తోంది. అలాగే, 1910 నాటి ఆంధ్రపత్రిక ఉగాది సంచికలో అప్పటికి దేశంలో వెలువడిన / నడుస్తున్న పత్రికల వివరాలు ఇచ్చారు. ఇందులో *దేశాభిమాని*ని మాత్రమే దినపత్రికగా పేర్కొన్నారు. ఈ అధారం కూడా *దేశాభిమానే* తొలి తెలుగు దినపత్రిక అనడానికి ఉపకరిస్తుంది. మరోఆధారం..*తెలుగు జనానా* పత్రిక 1901 సెప్టెంబరు సంచికలో శ్రీపాద గోపాలకృష్ణమూర్తి శాస్త్రి నడుపుతున్న *గౌతమి* పత్రిక గురించి రాసిన వ్యాసంలో "ఆంధ్రలోకమున గౌతమియే మొదటి దినపత్రిక కాదు. అట్టి భాగ్యము కృష్ణకే లభించినది. కానీ అది కృష్ణవెల్లువల వలెనే మూడునాళ్ళ మురిపమేయై సింధు గతమైనది. ఇది వరకు బెజవాడలో నుండి, ఈ మధ్య కృష్ణ దాటి గుంటూరు జొచ్చిన దేశాభిమాని కొంతకాలం క్రిందట దినదినమును దలచూపుచు వచ్చెను. ఇప్పుడు ప్రచురమగుచున్న గౌతమి పత్రిక యొక్క మొదటిపుటలో..." అని ఉంది జె.చెన్నయ్య తన *తెలుగు దినపత్రికలు: భాషా సాహిత్య స్వరూపం* (1998, పుట 128, 129)లో రాశారు.

వి.లక్ష్మణరెడ్డి తన *తెలుగు జర్నలిజం : అవతరణ వికాసం*లో (2002, పుట52, 53) "శేషాచలపతిరావు *కృష్ణావృత్తాంతిని* అని, *కృష్ణాన్యూస్* అని కొంతకాలం బెజవాడలో ప్రచురించి, దాన్నే *దేశాభిమాని*గా మార్చారు. ఇది కొంతకాలం ఆంధ్రాంగ్ల భాషల్లో ప్రచురితమైంది. ఈ శతాబ్ది ప్రారంభంలో ఇది దినపత్రికగా కొంతకాలం ప్రచురితమైంది. తెలుగులో వెలువడ్డ మొదటి దినపత్రిక ఇదే. ఈ పత్రిక 30 సంవత్సరాలు నడిచింది. దినపత్రికలకు నేడు కాణాచిగా ఉంటున్న విజయవాడలో ఈ మొదటి దినపత్రిక అవతరించడం పేర్కొనదగ్గ విశేషం" అని రాశారు. ఈ అధారాలన్నీ *దేశాభిమానినే* తొలి తెలుగు దినపత్రికగా ప్రకటిస్తున్నాయి. దీంతో తెలుగులో తొలిగా దినపత్రికను వెలువరించిన ఖ్యాతి కృష్ణాజిల్లాలోని విజయవాడకు దక్కుతోంది. పట్టుదలకు శేషాచలపతిరావు పెట్టింది పేరు. మూడుపైసల (0-0-3) చొప్పున ఈ పత్రికను అమ్మేవారు. ఈయన నేతృత్వంలో దేశాభిమాని మధ్యాంధ్రదేశ ప్రజల్లో పత్రికా పఠనాసక్తిని ఎంతగానో పెంచింది. నిర్మొహమాటమైన విమర్శలు ఇందులో ప్రచురించేందుకు శేషాచలపతిరావు వెనుకంజ వేసేవారు కాదు. స్థానిక అధికారుల చర్యలను సైతం ఈ పత్రిక విమర్శించేంది. దాదాపు 30 సంవత్సరాలు ఈ పత్రిక నడిచింది.

3.3 కృష్ణాపత్రిక

బ్రిటిష్ ఈస్టిండియా కంపెనీ వారు 1611లో మచిలీపట్నం ఓడరేవు దగ్గర ఫ్యాక్టరీ స్థాపన చేయడం ద్వారా ఆంధ్రదేశంలో కాలుమోపారు. ఈరకంగా విదేశీయుల పరిపాలన కాలంలోనే మచిలీపట్నం ప్రధానవ్యాపార కేంద్రంగా రూపుదిద్దుకుంది. ఆకాలంలో కృష్ణా జిల్లాను కృష్ణా మండలంగా వ్యవహరించేవారు. ఇప్పటి కృష్ణా జిల్లా, గుంటూరు, పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలు కలిసి కృష్ణామండలంగా ఉండేవి. ఈవిధంగా విదేశీ వ్యాపారాలు తదితర కారణాలతో కృష్ణామండలం అన్నిరకాల చైతన్యాలకు నిలయంగా ఉండేది.

క్రమంగా 1902 నాటికి ఇక్కడి ఉత్సాహవంతులైన యువకులు, సంఘసంస్కరణ శీలురు కలిసి కృష్ణాజిల్లా సంఘంగా ఏర్పడ్డారు. సంఘం ఆశయాల్లో భాగంగా పత్రికను ఏర్పాటుచేయాలని నిర్ణయించారు. అదే ఏడాది అంటే 1902లో జరిగిన సంఘం సభకు రెంటాల వెంకట సుబ్బారావు అధ్యక్షత వహించి మాట్లాడుతూ సంఘం తరఫున పత్రికను ప్రారంభించాల్సిన అవసరం గురించి ప్రసంగించారు.

ప్రతిపాదనతో పాటుగా తొలిగా వంద రూపాయల విరాళాన్ని కూడా పత్రిక నిర్వహణకు అందించారు. అవెంటనే సంఘ సభ్యులైన పురాణం వెంకటప్పయ్య, జంధ్యాల గౌరీనాథశాస్త్రి, వేమూరి వేంకట సుబ్బారావు, శెడింబి హనుమంతరావు, వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు, పెద్దిభొట్ల వీరయ్య మొదలైనవారు కూడా విరాళాలు అందించారు. క్రీ.శ.1902, ఫిబ్రవరి 1వ తేదీన కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులు, దాసు నారాయణరావు సంయుక్త సంపాదకత్వంలో కృష్ణాపత్రిక తొలి సంచిక విడుదలైంది.

ఆ పత్రికలోనే 'స్వవిషయం' అనే శీర్షికతో పత్రిక ప్రకటనావశ్యకత, తమ ఆశయాలు ప్రస్తావన చేస్తూ ప్రచురణకర్తలు ఇలా రాశారు... "రాజ్య పద్ధతులను, వాని లోపములను నివృత్త చేయు మార్గములను, సంఘ సంస్కరణ రీతులను, రసవాద, ప్రకృతిశాస్త్ర విశేషములను, వ్యవసాయము, చేతిపనులు మొదలుగా గల నుపయుక్త విషయముల నిందు వ్రాయుచుంటిమి. ఆ విషయములందు కూడ జనసామాన్యమునకు కొంతపాటి పరిచయము కలిగిన కాని దేశమభివృద్ధి గానేరదు. స్వలాభము గోరక దేశాభివృద్ధి కొరకై అభిమాన బుద్ధితో బూనిన యీ ప్రయత్నమునకు కృష్ణామండలము నందలి చదువరులందరు తోడ్పడి దీనికి చందాదారులుగా జేరి దీనినభివృద్ధికి దెచ్చెదరని నమ్ముచున్నాము.." (వేంకట స్వామి నాయుడు, సాదనాల. కృష్ణాపత్రిక సాహిత్య సేవ – ఒక పరిశీలన, 1994, పుట 14)

ప్రారంభం నుంచి 1905వ సంవత్సరం వరకు పక్షపత్రికగా నడిచిన కృష్ణాపత్రిక 1906–07 మధ్యకాలంలో వారపత్రికగా మారింది. పత్రిక సహసంపాదకుడైన దాసు నారాయణరావు 02.09.1905న మరణించడంతో ఆయన స్థానంలో ముట్నూరి కృష్ణారావు సహాయ సంపాదకుడిగా కృష్ణాపత్రికలో చేరారు. ఇదిలాఉండగా, పరిపాలన సౌలభ్యం కోసం 1905లో నాటి బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం కృష్ణాజిల్లాను రెండుగా విభజించి గుంటూరు జిల్లాను ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటుచేసింది.

ఈకారణంగా అప్పటివరకు శెడింబి హనుమంతరావుతో కలసి ప్లీడర్‌గా ప్రాక్టీసు చేస్తున్న కొండా వెంకటప్పయ్య తమ స్వస్థానమైన గుంటూరుకు మకాం మార్చారు. దీంతో కృష్ణాపత్రిక నిర్వహణ, సంపాదకత్వ బాధ్యతలు పూర్తిగా ముట్నూరి కృష్ణారావు చేపట్టవలసి వచ్చింది. అదే ఏడాది అంటే 1905లో జరిగిన వంగరాష్ట్ర విభజనకు అసమ్మతి ప్రకటిస్తూ తిలక్, అరవిందఘోష్, బిపిన్‌చంద్రపాల్ నాయకత్వంలో విదేశీవస్తు బహిష్కార ఉద్యమం దేశమంతటా జరిగింది. ఆ సమయంలో బిపిన్‌చంద్రపాల్ నిర్వహిస్తున్న న్యూ ఇండియా పత్రిక ముట్నూరి కృష్ణారావును అధికంగా ప్రభావితం చేసింది.

ఈ పరిస్థితుల్లో 1905–07 మధ్యకాలంలో కృష్ణారావు బిపిన్‌చంద్రపాల్‌తో కలిసి వంగదేశమంతటా పర్యటించారు. ఈ సమయంలో అవటవల్లి నారాయణరావు కృష్ణాపత్రిక బాధ్యతలు నిర్వహించారు. బెంగాల్ పర్యటన అనంతరం ముట్నూరి తిరిగి కృష్ణాపత్రిక సంపాదకత్వ బాధ్యతలు తీసుకున్నారు. స్వదేశీయోద్యమ ప్రభావంతో 'కృష్ణా స్వదేశీ ముద్రాక్షర శాల' పేరుతో సొంత ముద్రణాలయాన్ని ఏర్పాటుచేసుకుని, పత్రికకు తానే సంపూర్ణ ఆధిపత్యం వహించారు.

వంగరాష్ట్ర విభజన, వందేమాతరం ఉద్యమం ముట్నూరిలో నూతన చైతన్యం తీసుకురావడంతో పాటు జాతీయ స్ఫూర్తి కలిగించాయి. దీంతో అప్పటిదాకా మితవాద ధోరణితో నడిచిన కృష్ణాపత్రిక కొంత తీవ్రవాద ధోరణి అలవరుచుకుంది. ఈ క్రమంలో 1908లో కృష్ణాపత్రికలో ముట్నూరి రాసిన 'తెల్లవారిని తుపాకులతో కాల్చుట' అనే సంపాదకీయం పత్రికను కష్టాల్లో పడేసింది. బ్రిటీష్ ప్రభుత్వ ఆగ్రహానికి గురికావలసి రావడంతో 18.07.1908న ముట్నూరి కృష్ణాపత్రిక బాధ్యతల నుంచి తప్పుకున్నారు. అదేసమయంలో డాక్టర్ భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్య దాదాపు మూడు సంవత్సరాలు పత్రిక బాధ్యతలు వహించడంతో పాటు పత్రికను లాభాల బాట పట్టించి 1912లో ముట్నూరికి తిరిగి అప్పగించారు.

గత అనుభవాల నుంచి నేర్చుకున్న పాఠాలతో కృష్ణాపత్రిక ఒకవిధమైన గడుసుదనపు రీతికి మారింది. "చట్ట నిబంధనలకు లొంగని చక్కని వ్యంగ్య స్ఫూర్తితో బ్రిటీషు పరిపాలకుల నపహాస్యమొనరిస్తూ, తోటి దేశీయుల్లో జాతీయతా ప్రబోధం గావించిన వాక్చాతుర్యమది. ఈ రచనా ధోరణి పాఠకలోకాన్ని ఉద్రూతలూగించేది. విస్మయచకితుల్ని చేసేది. కర్తవ్య దీక్షాబద్ధులుగా మలచేది." (ముట్నూరి కృష్ణారావు సంపాదకీయాలు, దత్తాత్రేయశర్మ, ఎం. 1992, పుట 42).

అప్పటినుంచి ఆంధ్రజాతి పునరుజ్జీవనానికి, అభ్యుదయ కళాకవిత్వ వికాసానికి కృష్ణాపత్రిక వేదికగా మారింది. సాంఘిక, రాజకీయ, ఆర్థిక, శిల్ప, సాహిత్య, కళారంగాలపై ఎన్నో విలువైన వ్యాసాలు ఇందులో ప్రచురితమయ్యాయి. వీటికి తోడుగా కృష్ణారావు సంపాదకీయాలు పత్రికకు మరింత శోభ తెచ్చేవి.

కేవలం ఆయన సంపాదకీయాల కోసమే పత్రిక చదివేవారనడం అతిశయోక్తి కాదు. మొత్తం ఆంధ్రదేశం కృష్ణాపత్రికను ఆదర్శంగా తీసుకుంది. పత్రిక రాక కోసం గ్రామాల్లో ఎదురుచూసేవారు. రచ్చబండపై సమావేశమై పత్రికను చదివించుకునేవారు.

సమాజంలోని వివిధ రంగాల్లో ఆయా సందర్భాల్లో జరుగుతున్న పరిణామాలను విశ్లేషించడంతో పాటు సమాజంలోని దురాగతాలను ఎండగట్టడంలో కృష్ణాపత్రిక ముందుండేది. ప్రభుత్వ దుశ్చేష్టలు నిరసిస్తూ వార్తలు వచ్చేవి. ఆర్థిక, సాంఘిక సమస్యలకు చక్కని పరిష్కారాలు సూచిస్తూ వార్తలు ప్రకటితమయ్యేవి. పత్రికలో ఏ వార్త వచ్చినా అందులో పరిపూర్ణత కనిపించేది.

3.3.1 ముట్నూరి సంపాదకీయాలు

కృష్ణాపత్రిక అనగానే ముట్నూరి సంపాదకీయాలు గుర్తుకువస్తాయి. వీటితోపాటు ఆసక్తిదాయకమైన రచనలెన్నో ఇందులో ఉండేవి. హాస్యానికి, హర్షానికి ఆలంబనగా ఎన్నో శీర్షికలు ఇందులో నడిచేవి. ఇందులో ప్రచురించిన ధారవాహికల్లో *'అభినయాలు–రూపకాలు'*, *'కావ్యమీమాంస–శాస్త్ర విచారము'*, *'కల్పనాకథలు'*, *'రసమంజరి'* ఎంతగానో ప్రజాదరణ పొందాయి. ఇక, రచయితలపరంగా చూస్తే పింగళి నాగేంద్రరావు, కాటూరి వేంకటేశ్వరరావు, విశ్వనాథ సత్యనారాయణ, కొడాలి ఆంజనేయులు, విశ్వనాథ వేంకటేశ్వర్లు, సర్వా వెంకట శేషయ్య, సబ్నీవీసు రామారావు, సబ్నీవీసు గురునాథరావు, శేషాద్రి రమణ కవులు, వేమూరి వేంకట రామనాథం, వేమూరి రామకృష్ణ, కొడాలి వేంకట సుబ్బారావు, కామరాజుగడ్డ శివయోగానందరావు మొదలైన ప్రముఖుల రచనలు ఇందులో ఉండేవి.

అలాగే *'బాలానందం'* శీర్షికలో బాలసాహిత్యం, *'గ్రంథ సమీక్షలు'* శీర్షికలో గ్రంథ విమర్శ, *'వార్తావళి'*లో క్లుప్తంగా జాతీయ, అంతర్జాతీయ వార్తలు, *'ఆకాశవాణి'* పేరుతో రేడియో ప్రసంగ వ్యాసాలు, *'వెండితెర'* పేరుతో సినిమా విశేషాలు ప్రచురించేవారు. ఇంకా, *'కాలవాహిని'; 'గ్రామ సమాచారములు'; 'చరిత్ర చణుకులు'* శీర్షికలో సంక్షిప్త సమాచారాన్ని అందించేవారు. *'విచిత్ర చిత్రావళి'* శీర్షికలో కార్టూన్ సంభాషణలు, *'ఆంధ్రవాణి'; 'తపాలాపెట్టె'* శీర్షికలు ప్రచురించేవారు. రావూరి సత్యనారాయణ నిర్వహించిన *'వడగళ్ళు'* శీర్షిక పూర్తిగా హాస్యంతో నిండిఉంది పాఠకులను ఎంతగానో ఆకట్టుకునేది.

మారుపేర్లతో కృష్ణాపత్రికలో రచనలు చేసినవారున్నారు. మల్లాది రామకృష్ణశాస్త్రి 'పరమానందయ్య శిష్యుడు' పేరుతో రాసిన 'చలువ మిరియాలు'; 'దర్బారు శాయరు' పేరుతో కాటూరి వేంకటేశ్వరరావు రాసిన 'పన్నీటి జల్లులు' పాఠకుల మన్ననలు అందుకున్నాయి. వీటితో పాటు 'సూర్యం చెప్పిన కథలు' శీర్షికతో అబ్బూరి రామకృష్ణారావు చేసిన రచన కూడ పత్రిక కీర్తికిరీటంలో చేరింది. కృష్ణాపత్రికలో ప్రచురితమైన నాటకాల పరంగా చూస్తే పింగళి నాగేంద్రరావు రాసిన *'పాషాణి'; 'జేబున్నీసా'; 'శ్రీకృత్తివాసతీర్థుల 'దయ్యాలు'*, సబ్నీవీసు రామారావు *'రైతుబిడ్డ'*, వేలూరి చంద్రశేఖరం 'కాంచనమాల' పత్రికా ప్రచురణలో ఓ నవ్యపథానికి నాందిపలికాయి. 'నల్లకలువ' పేరుతో అలెగ్జాండర్ డ్యూమస్ నవలకు కాటూరి వేంకటేశ్వరరావు చేసిన అనువాదం, మునిమాణిక్యం నరసింహారావు *'తిరుమాళిగ'* నవల చరిత్ర సృష్టించాయి. రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్, ప్రేమ్‌చంద్, శరచ్చంద్రఛటోపాధ్యాయ తదితరుల వంగసాహిత్యానికి తెలుగు అనువాదం కృష్ణాపత్రికకు వన్నెతెచ్చిన అంశాల్లో ఒకటిగా నిలిచింది.

ఈవిధంగా ఇతర భాషా సాహిత్య పరిమళాలను అందిస్తూనే తెలుగు సాహిత్య సాంస్కృతిక వారసత్వాన్ని కాపాడడంలో కృష్ణాపత్రిక తన కర్తవ్యాన్ని దిగ్విజయంగా పూర్తి చేసింది. (వేంకట స్వామి నాయుడు, సాదనాల. కృష్ణాపత్రిక సాహిత్య సేవ – ఒక పరిశీలన, 1994, పుట 21–23)

"దేశ చరిత్రలోని వివిధ ఘట్టాల్లో వివిధోద్యమాలకు కృష్ణారావు చేసిన వ్యాఖ్యానాలు వెలుగుబాటలయ్యాయి. ముఖ్యంగా సహాయనిరాకరణోద్యమ కాలంలో గాంధీజీ నవీన సిద్ధాంతాలను విశదపరచడంలో కృష్ణాపత్రిక ప్రముఖ స్థానం వహించింది. ఖాదీ, హరిజనోద్ధరణ, హిందూ–ముస్లిం సమైక్యత మొదలైన సాంఘిక సమస్యలను విపులంగా వ్యాఖ్యానించి నిర్మాణ కార్యక్రమాలకు దోహదం చేసింది.". (గోపాలరెడ్డి, బెజవాడ. నేనెరిగిన కృష్ణాపత్రిక, పుట 8,9. 1964)

3.4 ప్రజాశక్తి

క్రీ.శ. 1942లో సోవియట్ రష్యాపై దండయాత్ర చేయడం, అనంతర పరిణామాల నేపథ్యంలో భారతదేశంలో కమ్యూనిస్ట్ పార్టీపై ప్రభుత్వ నిషేధం తొలగింది. దీంతో అప్పటిదాకా రహస్య జీవితం గడుపుతున్న వామపక్ష పత్రిక సంపాదకులు వెలుగులోకి వచ్చారు. దీంతో 1942, జూన్ 17వ తేదీన విజయవాడ నుంచి *ప్రజాశక్తి* వారపత్రిక వెలువడింది. దాదాపు మూడు సంవత్సరాల తర్వాత, అంటే 1965, డిసెంబరు 3వ తేదీన విజయవాడ నుంచే *ప్రజాశక్తి* దినపత్రికగా వెలువడింది. ప్రసిద్ధ చిత్రకారుడు అడవి బాపిరాజు *ప్రజాశక్తి* ముఖపత్రానికి అక్షరాలు దిద్దారు. ప్రధానంగా కమ్యూనిజం భావజాలాన్ని వ్యాప్తిలోకి తీసుకువచ్చేందుకు ఈ పత్రిక ప్రయత్నించింది.

అయితే సాంఘిక, భాషా సాహిత్యాలకు సైతం తగిన ప్రాధాన్యత ఇస్తూ ఇందులో వార్తలు ప్రచురితమయ్యేవి. పీడిత ప్రజల వాణిగా ప్రజాశక్తి ఎదిగింది. "భారత జాతీయోద్యమ వెల్లువను ప్రతిబింబిస్తూ వివిధ ప్రజా ఉద్యమాలు, అభ్యుదయోద్యమాలు విస్తరిల్లిన ఆ రోజుల్లో ఆ ఉద్యమాల నిర్మాతగా *ప్రజాశక్తి* పనిచేసింది. యుద్ధానంతరం ఆజాద్ హింద్ సైనికుల విడుదల కోసం ప్రజ్వరిల్లిన ప్రజావెల్లువకు, నావికుల తిరుగుబాటుకు *ప్రజాశక్తి* అండగా నిలిచింది" అని లక్ష్మణరెడ్డి, వి. తన *తెలుగు జర్నలిజం అవతరణ వికాసం* (2002:పుట 145)లో రాశారు.

నిజాం పాలనకు వ్యతిరేకంగా కమ్యూనిస్టులు సాగించిన పోరాటానికి *ప్రజాశక్తి* అండగా నిలిచింది. ఇందులో నిర్వహించిన 'కంచుకాగడా' శీర్షిక నిశిత విమర్శలకు, పదునైన భాషకు, వ్యంగ్యానికి పేరు పొందింది. కమ్యూనిస్ట్ ఉద్యమాలపై జరిగిన నిర్బంధ కాండలో భాగంగా 1948 ప్రాంతాల్లో పత్రికా కార్యాలయంపై అనేక దాడులు జరిగాయి. ఫలితంగా 1948, ఏప్రిల్ 22న *ప్రజాశక్తి* ప్రచురణ ఆగింది. 1951లో నిర్బంధం కొంత సడలడంతో ఆదే ఏడాది నవంబరు 21న *ప్రజాశక్తి* వారపత్రికగా తిరిగి ప్రారంభమైంది. 1952లో కొంతకాలం ద్వైవారపత్రికగా కూడా నడిచింది.

తర్వాత 1968, జులై 28 నుంచి తిరిగి వారపత్రికగా మారి 13 సంవత్సరాల పాటు వెలువడింది. 1981 ఆగష్టు 1 నుంచి దినపత్రికగా మారి సి.పి.ఐ.(ఎం) అధికార పత్రికగా, విజయవాడ ప్రధాన కేంద్రంగా ఇప్పటికీ నడుస్తోంది.

వారపత్రికగా వెలువడిన తొలిసంచికలో *ప్రజాశక్తి* తన లక్ష్యప్రస్తావన ఇలా చేసింది. "అభివృద్ధి నిరోధకత్వాన్ని, విధానాలను, గుత్తాధిపత్యాన్ని ప్రతిఘటించడానికి జరిగే పోరాటానికి ప్రజాశక్తి ప్రోద్బలమిచ్చి బలపరుస్తుంది. అందుకు అభ్యుదయకాముక ప్రజాశక్తులన్నీ కలిసి పనిచేయాలని *ప్రజాశక్తి* కోరుకుంటుంది. కార్మికవర్గ నాయకత్వాన కార్మిక, కర్షక ఐక్యతకు పునాదిరాయి వేసుకుని ప్రజాస్వామిక విప్లవాన్ని సాధించడానికి ప్రజాశక్తి కృషిచేస్తుంది." (చంద్రశేఖర్, పగడాల. *తెలుగు దినపత్రికలు భాషా సాహిత్య స్వరూపం*; 2011, పుట 138). పత్రిక ప్రారంభ సంచికలో ప్రచురించిన లక్ష్యప్రస్తావనలో చెప్పినట్లుగా అట్టడుగు వర్గాల పత్రికగా *ప్రజాశక్తి* పేరుపొందింది. ప్రస్తుతం ఇతర పత్రికలతో పాటు కాలానుగుణమైన మార్పులు చేసుకుంటూ వినూత్న శీర్షికలు ప్రవేశపెడుతోంది. వార్తా సేకరణ నుంచి పత్రిక ప్రచురణ వరకు అన్ని విభాగాల్లో అధునాతన సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని అందిపుచ్చుకుని, సంస్థాగత మార్పులు చేసుకుంటూ పాఠకుల మన్ననలు అందుకునేందుకు కృషి చేస్తోంది. అయితే వామపక్ష పార్టీల కొమ్ముకాచే పత్రికగా ఈ పత్రిక మీద ఉన్న అపవాదు ఇప్పటికీ తొలగలేదు.

3.5 ఆంధ్రపత్రిక

తెలుగు జాతి సర్వతోముఖాభివృద్ధి సాధించడానికి కంకణం కట్టుకుని పనిచేసిన ఏకైక పత్రిక ఆంధ్రపత్రిక. రాజకీయ, సాంఘిక, సాంస్కృతిక, కళా, విద్యా, విజ్ఞాన, వ్యాపార, క్రీడ తదితర రంగాల్లో తెలుగువారిని విషయ నిష్ణాతులుగా చేసిన ఘనత *ఆంధ్రపత్రిక*కే దక్కుతుంది. మొత్తంగా తెలుగుజాతి చైతన్యదీప్తిగా ఈ పత్రిక పనిచేసిందని నిస్సంకోచంగా చెప్పవచ్చు.

'విశ్వదాత' కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు నేతృత్వంలో తొలిగా *ఆంధ్రపత్రిక* ది.09.09.1908న వారపత్రికగా వెలువడింది. బొంబాయి నుంచి వెలువడిన ఈ పత్రిక అచిరకాలంలోనే పాఠకుల మెప్పు పొందింది. అనంతర పరిణామాల నేపథ్యంలో 1914లో పత్రిక కార్యాలయం మద్రాసుకు మారింది. ఇదే సమయంలో జరిగిన హోమ్‌రూల్ ఉద్యమం, మొదటి ప్రపంచ సంగ్రామం.. తదితర అంశాలపై ప్రజలకు మక్కువ పెరిగింది. ఈ వార్తలను అందించే దినపత్రికల కొరత ఆంధ్ర ప్రాంతంలో ఎక్కువగా ఉండేది. ఇది గమనించిన కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు 1914, ఏప్రిల్ ఒకటో తేదీన ఆంధ్రపత్రిక దినపత్రికను ప్రారంభించారు. తొలి సంచికలో రాసిన సంపాదకీయంలో పత్రిక ఆశయాలను ఈవిధంగా ప్రకటించారు.

"విచారణీయంబులైన విషయంబులనేకములు గలవు. జనాభిప్రాయముల కనుకూలముగ విషయ విమర్శనము జేయుచు ననుదినమును నాంధ్ర దేశ వృత్తాంతాదులను ప్రచురించుటకు దినపత్రికను ప్రచురించుటకేర్పాటులు చేయబడినవి. కాని యనివార్యంబులైన యాటంకముల వలన

విలంబనమేర్పడినందులకు జింతిచుచున్నాము. దేశీయ మహాసభాదర్శములును, రాష్ట్రీయ మహాసభాదర్శములును నాంధ్రపత్రికాదర్శములు. హైందవ జాతీయాభ్యుదయములకు నాంధ్ర జాతీయాభ్యుదయమును బ్రసాదించుట పత్రికా నిర్వాహకుల ముఖ్యోద్దేశము. ఆంధ్ర జాతీయాభ్యుదయము సహకారి గాని ప్రతికూలముగాదని పత్రికా నిర్వాహకుల మతము. ఉభయభావములకు విరుద్ధభావమేర్పడినప్పుడు హైందవ జాతీయతకు బ్రతికూలముగ బ్రవర్తింప జూడము. నిమిత్తము ఆంధ్రాభ్యుదయము గాని యితర జాతి ద్వేషము గాదు. అవసరమైనపుడెల్ల యాంధ్రుల వృద్ధికి తగిన సదుపాయములను విసుగు విరామము లేకను ప్రజలకును పాలకులకును నివేదించెదము. శాఖాభేదములను, కులభేదములను, మత భేదములను, జాతిభేదములను గమనింపక మిత్రభావమును వ్యాపింపజేయుటకై ప్రయత్నించెదము. ఆంధ్రోద్యమము పట్ల సంపూర్ణ సానుభూతినుపయోగించెదము.

ఆంధ్రభాష, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణము, ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణావశ్యకత మొదలగు విషయములను సమదృష్టితో సమర్థించుటయే దినపత్రికను ప్రచురించుటకు గల ముఖ్యకారణము. భేదాభిప్రాయములు గలవారు మా యద్దేశములను వేరుగా గ్రహింపకుండుటకు బ్రార్థితులు. పత్రికల యందు విదేశ స్వదేశ తంతి వార్తలు ఎప్పటికప్పుడు తెలుగు నందును నాంగ్ల భాష నందును బ్రచురించుటకు సాహసించితిమి.

దైవానుగ్రహము వలను దినపత్రిక యించుకేనియు దేశాభ్యుదయమునకు దోడ్పడిన పత్రికా నిర్వాహకులు కృతకృత్యులు. ఇంతవరకును సహాయము జేసినవారలకును, చందాదారులుగా జేరినవారలకును వందనములు. ఆంధ్రమహాజనులు సదభిమానమును బూని పత్రికను పోషించి దేశోపయోగకరముగ జేయుటకు బ్రార్థితులు.”

ఈ సంపాదకీయం ఆధారంగా ఆంధ్రపత్రిక ఆవిర్భావ కారణాలు, పత్రిక ఎంచుకున్న మార్గం బోధపడుతుంది. పత్రిక ప్రారంభం నాటికి యుద్ధం జరుగుతున్న కారణంగా పత్రికలో తెలుగు వార్తలతో పాటు ఇంగ్లిషులో రాయ్‌టర్స్ వార్తలు, టెలిగ్రాము వార్తలు ప్రచురించేవారు. వీటివల్ల పత్రికా నిర్వహణ వ్యయం పెరిగినా ప్రజల్లో ఆసక్తి ఉన్న కారణంగా యాజమాన్యం పత్రికను భారంగా పరిగణించలేదు. యుద్ధం తర్వాతి కాలంలో తెలుగు జాతి హృదయాన్ని ప్రతిబింబించే వార్తలకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇస్తూ వార్తలు ప్రకటించేది.

తెలుగు జాతి సుసంపన్నం కావడానికి, ఆంధ్రుల్లో ఐక్యత పెంపొందింపజేయడానికి అంకితమైన ఆంధ్రపత్రిక పత్రికారచనలో నూతన పోకడలకు తెరతీసింది. తెలుగువారిలో పత్రికా పఠనాభిలాష పెరిగింది. గ్రంథాలయాలకు ఆంధ్రపత్రిక ప్రతులను ఉచితంగా పంపిణీ చేసేవారు. దినపత్రికకు అనుబంధంగా సారస్వతానుబంధం వెలువడేది.

తర్వాతికాలంలో ఆంధ్రపత్రిక విజయవాడకు మారింది. కొంతకాలానికి హైదరాబాదుకు విస్తరించి, ఏకకాలంలో రెండు నగరాల నుండి వెలువడింది. కొంతకాలం పత్రిక సాయంకాలం ఎడిషన్ కూడా వెలువడింది. పత్రికారంగంలో వచ్చిన అధునాతన పోకడలు, ఆర్థిక కారణాల వల్ల 1990లో *ఆంధ్రపత్రిక* ప్రచురణ నిలిపివేశారు.

3.6 ఆంధ్రప్రభ

తెలుగుజాతి ఔన్నత్యాన్ని కాపాడడంతో పాటు తెలుగు పత్రికా రంగంలో వినూత్న పోకడలకు శ్రీకారం చుట్టిన ఘనత ఆంధ్రప్రభకు దక్కుతుంది. మారుతున్న సమాజావసరాలను గ్రహించి, వార్త ప్రచురణలో విప్లవానికి ఈ పత్రిక నాందీవాచకం పలికింది. 1938, ఆగష్టు 15వ తేదీన ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్ గ్రూపు సంస్థల అధినేత రామనాథ్‌గోయంకా *ఆంధ్రప్రభ* దినపత్రికను మద్రాసు నుంచి ప్రారంభించారు. ఖాసా సుబ్బారావు ఈ పత్రికకు మొదటి సంపాదకుడు. తర్వాత న్యాపతి నారాయణమూర్తి 1942 వరకు సంపాదకుడుగా పనిచేశారు. అప్పటినుంచి 1959 వరకు నార్ల వెంకటేశ్వరరావు సంపాదకుడిగా పనిచేశారు. నార్ల పనిచేసిన కాలంలోనే *ఆంధ్రప్రభ* 'ప్రభ' తెలుగునేల నాలుగుచెరగులా విస్తరించింది. నిజానికి, *ఆంధ్రప్రభ* అంటేనే నార్ల, నార్ల అంటేనే *ఆంధ్రప్రభ* అన్నంతగా పత్రికను ప్రజల అక్కునజేర్చిన ఘనతను నార్ల సాధించారు.

తెలుగు పత్రికా రంగంలోనే ఎన్నో సంచనాలకు మారుపేరుగా, ఎన్నో నూతన విధానాలను తొలిగా ప్రవేశపెట్టిన పత్రికగా *ఆంధ్రప్రభ* నిలిచింది. ఇందులో ముఖ్యమైనది వార్తలను పేజీలో అందంగా తీర్చిదిద్దడం. దీంతోపాటు పత్రిక మొదటి పేజీలో వ్యాపార ప్రకటనలు ప్రచురించడాన్ని *ఆంధ్రప్రభ* ఒప్పుకోలేదు. ఏ వార్తకు ఎంత ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలో ఆలోచించి, అందుకు అనుగుణంగా వార్తలు తీర్చిదిద్దేవారు నార్ల. పత్రిక మొదటి పేజీలో వార్తలు తొలిగా ప్రచురించిన ఘనతను కూడా నార్ల సొంతం చేసుకున్నారు. పత్రిక మొదటి పేజీలో పతాక శీర్షికలు పెట్టడం, కార్టూన్లు వేయడంలో ఆంధ్రప్రభ ఇతర పత్రికలకు మార్గదర్శిగా నిలిచింది.

క్విట్ఇండియా ఉద్యమ పరిణామాల నేపథ్యంలో పత్రిక ప్రచురణ కొంతకాలం ఆగింది. ఇది యాజమాన్యం స్వచ్ఛందంగా తీసుకున్న నిర్ణయం. 1959 ప్రారంభంలో నార్ల వెంకటేశ్వరరావు *ఆంధ్రప్రభకు* రాజీనామా చేశారు. తర్వాత సుమారు మూడు నెలల పాటు వి.డి. ప్రసాదరావు సంపాదకత్వం వహించారు. తర్వాత కొంతకాలం మూతబడిన ప్రభ సుమారు ఏడు నెలల తర్వాత విజయవాడలో ప్రారంభమైంది. నీలంరాజు వేంకటశేషయ్య, పండితారాధ్యుల నాగేశ్వరరావు, కూచిమంచి సత్యసుబ్రహ్మణ్యం, ఎబికె ప్రసాద్, పొత్తూరి వెంకటేశ్వరరావు, వాసుదేవ దీక్షితులు వంటి ఉద్దండులు తర్వాతి కాలంలో సంపాదకులుగా పనిచేశారు. ప్రస్తుతం హైదరాబాదు, విజయవాడ, బెంగళూరు, విశాఖపట్నం, చెన్నైల నుంచి ఏకకాలంలో పత్రిక వస్తోంది. ఒకటి కన్నా ఎక్కువ కేంద్రాల నుంచి విడుదలైన తొలి పత్రిక కూడా *ఆంధ్రప్రభ* కావడం విశేషం.

3.6.1 నార్ల సంపాదకీయాలు

ఆంధ్రప్రభను ప్రస్తావించి నార్ల సంపాదకీయాలను ప్రస్తావించకపోవడం దోషమే అవుతుంది. తాను చెప్పదలచుకున్న విషయాన్ని సుస్పష్టంగా చెప్పడంలో ఆయన దిట్ట. భాషకు, జర్నలిజానికి ఏదో గతానుబంధం ఉందనిపించేలా భావస్ఫోరకంగా, ఉత్తేజకరంగా ఆయన సంపాదకీయాలు సాగేవి. తాత్కాలిక సన్నివేశాలు, సామాజిక సమస్యలు, నిత్యజీవిత సంఘటనలపైనే సంపాదకీయాలు సాగినా వాటిలో ఎన్నో సాహిత్య విషయాలు దాగుండేవి. అందుకే నార్ల సంపాదకీయాలకు శాశ్వతమైన విలువ వచ్చింది. "ఆయన సంపాదకీయాలలో ఉద్రేకం, ఉద్వేగం ఉండవు. నిప్పులు గుప్పించడు. నీళ్ళు నమలడు. అవి వివేచనా పటిమను వృద్ధి పొందించడంతో పాటు హృదయవైశాల్యాన్ని వృద్ధి చేసేవి" అని లక్ష్మణరెడ్డి, వి. తన *తెలుగు జర్నలిజం అవతరణ వికాసం* (2002, పుట 1550)లో రాశారు. ఆంగ్ల పదాలకు తగిన నూతన పదాలు సృష్టించడంలోను నార్లది అందెవేసిన చెయ్యి. యునైటెడ్ నేషన్స్‌కు ఐక్యరాజ్యసమితి, యునెస్కోకు ప్రపంచ విజ్ఞాన సమితి, నాన్‌ఎలైన్డ్‌కు అలీన అనే పదాన్ని నార్ల సృష్టించారు. ఆయనదొక అపూర్వ శైలి. అది తర్వాతి పత్రికలకు, పత్రికా సంపాదకులకు మార్గదర్శకతారగా నిలిచింది.

3.7 విశాలాంధ్ర

సరిగ్గా అరవయ్యేళ్ళ క్రితం *విశాలాంధ్ర* తెలుగు నేలపై దినపత్రికగా తన ప్రస్థానం ప్రారంభించింది. ఈ పత్రిక ఆరంభం కావడానికి ఒక చారిత్రక నేపథ్యం, లక్ష్యం ఉన్నాయి. స్వదేశీ సంస్థానాల పాలనలో, బ్రిటీష్ వారి పాలనలో చెల్లాచెదురైన తెలుగువారందరూ భౌగోళికంగా, పరిపాలనా పరంగా ఒక్కటి కావాలన్న ఆకాంక్ష బలంగా ఉన్న రోజులవి. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రోద్యమం పెల్లుబికిన రోజులవి. వీర తెలంగాణ ప్రజలు రైతాంగ సాయుధ పోరాటం పర్యవసానంగా 'తరతరాల బూజు' నిజాం నిరంకుశ పాలనను వదిలించుకుని హైదరాబాదు రాష్ట్రంగా స్వతంత్ర భారతావనిలో భాగస్వాములయ్యారు. మద్రాసు రాష్ట్రంలో ఉన్న తెలుగు భాషా ప్రాంతవాసులు ఆంధ్రరాష్ట్రం కోసం ఉవ్వెత్తున ఉద్యమిస్తున్నారు. తెలుగు ప్రజలు తమ సర్వతోముఖాభివృద్ధికి, సాంస్కృతికాభివృద్ధికి ఒకే ఆచ్ఛాదన కిందకు రావాలన్న ప్రబలమైన ఆకాంక్షతో విశాలాంధ్ర ఉద్యమం ఉరకలెత్తుతోంది. తెలుగు ప్రజల జాతీయోద్యమ వెల్లువకు ప్రతిబింబంగా విశాలాంధ్ర పేరుతో దినపత్రికను ప్రారంభించాలని ఆంధ్ర కమ్యూనిస్టు కమిటీ నిర్ణయించిన చారిత్రక నేపథ్యం అది.

అంతకుమునుపే కమ్యూనిస్టు పార్టీ విశాలాంధ్రలో ప్రజారాజ్యం పిలుపునిచ్చింది. కార్మిక కర్షక ఐక్యతతో శ్రమజీవులందరి సౌఖ్యం కోరే పరిపాలనను నెలకొల్పటం చారిత్రిక లక్ష్యంగా నిర్ణయించుకుంది. ఈ నేపథ్యంలోనే తెలుగు ప్రజల సమైక్యత, సర్వతోముఖాభివృద్ధి ఆకాంక్షలకు, ప్రజారాజ్య నిర్మాణ లక్ష్యానికి ప్రతీకగా విశాలాంధ్ర జాతీయ దినపత్రిక తన ప్రస్థానం ప్రారంభించింది.

3.7.1 తెలుగు గడ్డపై కమ్యూనిస్టు పత్రికలు

తెలుగు గడ్డపై కమ్యూనిస్టు ఉద్యమం 1933లో ప్రారంభం కాగా, 1937 నాటికి నవశక్తి అక్షరబద్ధమై సామాన్యుడికి చేరువ అయింది. 1937 డిసెంబరు 15వ తేదీన రాజమండ్రిలో ప్రారంభమైన నవశక్తి తెలుగు గడ్డపై వెలువడిన తొలి కమ్యూనిస్టు పత్రిక. నిర్బంధ రాజకీయ ఒత్తిడుల మధ్య చాలా సంవత్సరాల పాటు, కొన్నాళ్ళు రాజమండ్రి నుంచి, మరికొన్నాళ్ళు విజయవాడ నుంచి వెలువడిన నవశక్తి రెండో ప్రపంచయుద్ధ కాలంలో పాలకుల దుర్నీతికి మూతపడాల్సి వచ్చింది.

ఆ తర్వాత *స్వతంత్ర భారత్* పత్రిక రహస్యంగా ముద్రితమై, ప్రజలకు చేరేది. అది అభ్యుదయవాదులకు ఆయుధంగా మారింది. ఇది గిట్టని పాలకులు పోలీసులతో దాడులు చేయించడంతో పత్రిక నిర్వహణ కష్టసాధ్యంగా మారింది. అనంతర కాలంలో *ప్రజాశక్తి* వార పత్రికగా 1924లో ప్రారంభమై శ్రామిక ప్రజల పక్షాన నిలబడి, నిజమైన ప్రతినిధిగా కర్తవ్యాన్ని నెరవేర్చింది.

పార్టీ నిర్మాణ ఉద్యమంలో తనదైన పాత్రను పోషించిన ప్రజాశక్తికి ఆరంభం నుంచీ అన్నీ ఆటుపోట్లే. అణచిపెట్టే కొద్దీ రెట్టించిన ఉత్సాహంతో *ప్రజాశక్తి* ప్రజల పత్రికగా రూపుదిద్దుకుని 1945 నుంచి దినపత్రికగా వెలువడింది. పీడిత ప్రజల హక్కుల కోసం ప్రజాఉద్యమ నిర్మాణంలో పాలు పంచుకుంటున్న *ప్రజాశక్తి* నడక పాలకుల గుండెల్లో గుబులు పుట్టించడంతో 1948లో ఆ పత్రికను నిషేధిస్తూ ప్రభుత్వ ఉత్తర్వులు వెలువడ్డాయి.

ఈ నేపథ్యంలో పత్రిక ముద్రణాలయం పూర్తిగా ధ్వంసం అయింది. ఆ నిర్బంధకాలంలోనే విజయవాడ నుంచి *జనత*, మద్రాసు నుంచి *సందేశం* పత్రికలను కమ్యూనిస్టు పార్టీ నడిపింది. అలాగే తెనాలి నుంచి *నగారా*, మద్రాసు నుంచి *జనవాణి* పత్రికలు వెలువడ్డాయి.

3.7.2 విశాలాంధ్రకు అంకురార్పణ

ప్రజా పత్రికలపై ఉక్కుపాదం మోపి, పాలకులు నిర్బంధ పాలన కొనసాగిస్తున్న ఈ కాలంలోనే సెట్టి ఈశ్వరరావు సంపాదకత్వంలో మద్రాసు నుంచి విశాలాంధ్ర పక్షపత్రిక ఒకటి వెలువడుతుండేది. అదే సమయంలో ఆంధ్ర కమ్యూనిస్టు పార్టీ విశాలాంధ్ర పేరుతో సైక్లోస్టయిల్ పత్రికను ప్రజలకు అందించింది. జాతీయోద్యమం విజయవంతమై, భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాలకు ప్రజలు ఉద్యమిస్తున్న ఆ చారిత్రిక దశలో విశాలాంధ్ర నినాదం ప్రజాభిమానం పొందింది.

మూతబడిన *ప్రజాశక్తి* 1951లో వారపత్రికగా వెలువడింది. ఆ తర్వాత కొన్నాళ్ళు ద్వైవారపత్రికగా నడిచింది. ఈ సమయంలోనే హైదరాబాదు నుంచి *ప్రజాయుగం* ప్రారంభమై కొద్దికాలం నడిచింది. సరిగ్గా ఈ నేపథ్యంలోనే తెలుగు ప్రజల జాతీయాభిమానాన్ని, ఆకాంక్షలను ప్రతిబింబిస్తూ ప్రజాభిమానాన్ని విశేషంగా పొందిన *విశాలాంధ్ర* పేరుతో ఒక దినపత్రికను నిర్వహించాలని కమ్యూనిస్టు పార్టీ నిర్ణయించింది. ఫలితంగా రూపుదిద్దుకున్న *విశాలాంధ్ర* దినపత్రిక 1952, జూన్ 22న విజయవాడ నుంచి ప్రారంభమైంది.

మొదట్లో ఈ పత్రికకు మద్దుకూరి చంద్రశేఖరరావు, కంభంపాటి సత్యనారాయణ, కాట్రగడ్డ రాజగోపాలరావు సంపాదకవర్గంగా ఉండేవారు. 1965–68 మధ్య కాలంలో ఏటుకూరి బలరామ్మూర్తి సంపాదకత్వ బాధ్యతలు నిర్వహించారు. ఆయన తర్వాత 1968–72 కాలంలో వేములపల్లి శ్రీకృష్ణ సంపాదకులుగా ఉన్నారు.

అదే ఏడాది అంటే 1972లో సి.రాఘవాచారి *విశాలాంధ్ర* సంపాదకత్వం స్వీకరించి, మూడు దశాబ్దాల పాటు పత్రికను అప్రతిహతంగా నడిపారు. 2002లో *విశాలాంధ్ర* స్వర్ణోత్సవం జరుపుకుంది. నాటి నుంచి 2011 వరకు ఈడ్పుగంటి నాగేశ్వరరావు సంపాదకత్వ బాధ్యతలు నిర్వహించారు. ఆయన నుంచి కె.శ్రీనివాసరెడ్డి బాధ్యతలు తీసుకున్నారు. ఈడ్పుగంటి నాగేశ్వరరావు ఎడిటోరియల్ బోర్డు చైర్మన్‌గా వ్యవహరిస్తున్నారు. గతేడాది అంటే 2012లో *విశాలాంధ్ర* వజ్రోత్సవాలు అట్టహాసంగా జరిగాయి. అన్ని ఇతర పత్రికల తీరులోనే విశాలాంధ్ర కూడా సమాజంలోని వివిధ వర్గాలను ఆకర్షించేలా శీర్షికలు నిర్వహిస్తోంది. అధునాతన సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని అందిపుచ్చుకుని, ఎప్పటికప్పుడు పాఠకులకు కొత్తదనాన్ని అందించేందుకు తనను తాను తీర్చిదిద్దుకుంటోంది.

3.8 ఆంధ్రభూమి

ఆంధ్రపత్రిక, ఆంధ్రప్రభ, ప్రజాశక్తి తదితర పత్రికలు అప్పటికే తెలుగుదేశంలో నిలదొక్కుకున్న కాలంలో వెలువడిన దినపత్రిక *ఆంధ్రభూమి.* అరవయ్యో దశకం తొలినాళ్లలో వచ్చిన ఈ దిన పత్రిక ప్రారంభంలో కొద్దిగా ఒడిదుడుకులు ఎదుర్కొన్నప్పటికీ క్రమంగా పాఠకుల ఆదరణ పొందింది. దక్కన్ క్రానికల్ గ్రూపు నుంచి వెలువడిన తెలుగు దినపత్రిక *ఆంధ్రభూమి.* 1960లో తొలిగా సికింద్రాబాదు నుంచి ఈ పత్రిక వెలువడింది. పండితారాధ్యుల నాగేశ్వరరావు దీనికి తొలి సంపాదకుడు. తర్వాతికాలంలో గోరా శాస్త్రి, గజ్జెల మల్లారెడ్డి, ఎబికె ప్రసాద్ సంపాదకులుగా పనిచేశారు. గోరా శాస్త్రి క్రీ.శ.1962లో సంపాదక బాధ్యతలు చేపట్టిన కాలంలోనే జి.ఎస్.వరదాచారి, బెల్లంకొండ రామదాసు వంటి హేమాహేమీలు ఇక్కడ పనిచేశారు. వీరందరి సమష్టి కృషి ఆంధ్రభూమిని పాఠకులు అక్కున చేర్చుకునేలా చేసింది. తెలంగాణ ఉద్యమ కాలంలో గోరా శాస్త్రి వేర్పాటు వాదాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ రాసిన సంపాదకీయాలు అప్పట్లో చర్చకు దారితీశాయి.

దాదాపు 20 సంవత్సరాల పాటు ఆయన సంపాదకత్వంలో వెలువడిన ఈ పత్రిక ప్రజాభిమానాన్ని పొందింది. ప్రస్తుతం హైదరాబాదు, విజయవాడ, విశాఖపట్నం, రాజమండ్రి కేంద్రాల నుంచి ప్రచురితమవుతున్న ఈ పత్రికకు ఎంవిఆర్ శాస్త్రి ప్రధాన సంపాదకుడుగా వ్యవహరిస్తున్నారు. సినిమా, బాలలు, మహిళలు, క్రీడలు, కళ, సాహిత్యం తదితర రంగాల పాఠకులను ఆకట్టుకునేందుకు ప్రత్యేక పేజీలు కేటాయిస్తూ మరింతగా పాఠకాదరణ పొందేందుకు ప్రస్తుతం ఈ పత్రిక వడిగా అడుగులు వేస్తోంది.

3.9 ఆంధ్రజ్యోతి

ఆంధ్రప్రభ సంపాదకత్వానికి 1959లో రాజీనామా చేసిన నార్ల వెంకటేశ్వరరావు సంపాదకత్వంలో 1960లో విజయవాడ కేంద్రంగా కెఎల్ఎన్ ప్రసాద్ ఆంధ్రజ్యోతి పత్రికను ప్రారంభించారు. ఆంధ్రప్రభ మాదిరిగానే జ్యోతిలో కూడా నార్లదే అగ్రస్థానం. అయితే, ప్రభలో అనుసరించిన పద్ధతులనే ఇక్కడ కూడా అనుసరించకుండా నూతనత్వానికి పాదులుతొక్కారు నార్ల. నిరంతర అన్వేషణ, నిత్యనూతనత్వం పరమావధిగా ఆయన చేసిన కృషి ఫలించి, అచిరకాలంలో ఆంధ్రజ్యోతి ఆంధ్రుల వార్తాజ్యోతిగా వెలుగొందింది. వాడుకభాషతో పాటు మాండలిక ప్రయోగాలను కూడా పత్రికా రచనకు నార్ల ఎన్నుకోవడం ఓ కీలక నిర్ణయం.

నార్ల తర్వాత 1977లో నండూరి రామ్మోహనరావు సంపాదకుడిగా బాధ్యతలు తీసుకున్నారు. కొంతకాలానికి హైదరాబాదు ఎడిషన్ ప్రారంభం కావడంతో దానికి ఎబికె ప్రసాద్ రెసిడెంట్ ఎడిటర్‌గా పనిచేశారు. తర్వాత విశాఖపట్నం, తిరుపతి తదితర కేంద్రాల నుంచి జ్యోతి ప్రచురణ సాగింది. నార్ల, ఎబికె ప్రసాద్ తర్వాత ఐ.వెంకట్రావు సంపాదకుడిగా పనిచేశారు.

అనంతర పరిణామాల నేపథ్యంలో పత్రిక యాజమాన్యం మారింది. 2002, అక్టోబరు 15 నుంచి వేమూరి రాధాకృష్ణ మేనేజింగ్ డైరెక్టర్‌గా, కె.రామచంద్రమూర్తి సంపాదకుడిగా తిరిగి ఆంధ్రజ్యోతి వెలువడింది. ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలోని అన్ని ముఖ్యపట్టణాల నుంచి వెలువడుతున్న ఈ పత్రిక సంచలనాలకు మారుపేరుగా మారింది. ప్రధానంగా రాష్ట్ర రాజకీయాలకు సంబంధించి అనేక సంచలనాత్మక వార్తలు, కథనాలు ప్రచురిస్తూ పాఠకుల్లో ఉత్కంఠత పెంచుతోంది. ప్రస్తుతం తెలుగు దినపత్రికల్లో అత్యధిక ఆదరణ కలిగిన పత్రికల్లో మూడవస్థానంలో కొనసాగుతోంది.

3.10 ఈనాడు

తెలుగు దినపత్రికల చరిత్రను తిరగరాసిన ఘనత సాధించిన పత్రిక ఈనాడు. ఆధునిక జర్నలిజానికి అర్థం చెప్పి, దినపత్రిక పఠనాన్ని ప్రజలకు ఓ వ్యవసనంగా తయారుచేసింది కూడా ఈనాడే అనడంలో అతిశయోక్తి లేదు. ఎప్పటికప్పుడు పాఠకుల నాడి పట్టుకుంటూ, వారు ఏది కోరుకుంటారో ఆ వార్తలకు అధిక ప్రాధాన్యం ఇస్తూనే నాణ్యత విషయంలో పట్టువిడవని ధోరణితో ఈ పత్రిక ఎన్నో సంచలనాలకు నిలయంగా మారింది.

దినపత్రికల రంగంలో అధునాతన సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని నింపిన ఘనత కూడా ఈనాడుకే నిస్సందేహంగా దక్కుతుంది. తమ పత్రికను అన్ని ఇతర పత్రికల కన్నా ఉన్నత స్థాయిలో నిలపాలన్న పత్రికాధినేత పట్టుదలో, మరే ఇతర కారణమో కానీ ఈనాడు రాసింది వార్తగా పాఠకులు చదివారు. అలాగని, ఏనాడు పత్రికా ప్రమాణాలు దిగజార్చుకోవడానికి ఈనాడు ఇష్టపడలేదు.

చెరుకూరి రామోజీరావు 1974, ఆగష్టు 11వ తేదీన ఎబికె ప్రసాద్ చీఫ్ ఎడిటర్‌గా విశాఖపట్నం నుంచి ఈనాడు పత్రికను ప్రారంభించారు. పత్రికా నిర్వహణలో రామోజీరావు చూపిన తెగువ, దీక్ష కారణంగా మరే ఇతర పత్రిక అప్పటివరకు సాధించని పాఠకాదరణతో పాటు పాఠకుల నమ్మకాన్ని కూడా ఈనాడు సొంతం చేసుకుంది.

పత్రికలో శీర్షికలు ఒకటి కంటె ఎక్కువ పంక్తిలో ఉండకుండా చూడడం, అతి తేలికగా ప్రజలకు అర్థమయ్యే సామాన్య భాషలో శీర్షికలు పెట్టడం, స్థానిక వార్తలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం, ప్రాంతీయ ఎడిషన్లు తీసుకురావడం, అత్యంత వేగవంతమైన సమాచార వ్యవస్థ, ఆధునిక ముద్రణ యంత్రాల వాడకం, తెల్లవారకమునుపే పాఠకుల లోగిళ్లలో పత్రిక ఉండేలా చూడడం... ఇలా ఎన్నో మేటి గుణాలు ఈనాడును అగ్రశ్రేణి పత్రికగా తీర్చిదిద్దాయి. వీటన్నిటినీ మించి నమ్మకస్తులైన అధికారులు, ఉద్యోగులు ఈనాడును మరే ఇతర పత్రిక అందుకోలేని ఎత్తుకు పెంచారు.

వార్తాంశాలపరంగా చూస్తే వాడుక భాషకు..ఇంకా చెప్పాలంటే అతిసామాన్య భాషకు ఈనాడు పట్టం కట్టింది. భూభ్రమణము, రైతేరాజు, టూకీగా, పుణ్యభూమి మొదలైన శీర్షికలు చదువరులను ఎంతగానో ఆకట్టుకున్నాయి. ప్రాంతీయ వార్తలకు అధికప్రాధాన్యత ఇచ్చినప్పటికీ అదేస్థాయిలో జాతీయ, అంతర్జాతీయ వార్తలు, కంప్యూటర్ సహా అత్యాధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని ప్రచురించడంలో ఈనాడు ఎంతో జాగ్రత్త తీసుకుంది. అందుకనే సమాజంలోని అన్నివర్గాల పత్రికగా నిలదొక్కుకుంది.

ఈనాడు ఆదివారం అనుబంధం కోసం అర్రులు చాచే పాఠకులే ఇందుకు ఉదాహరణగా నిలుస్తారు. ఈవిధంగా పాఠకులకు చేరువ కాగానే 1975, డిసెంబరులో హైదరాబాదు నుంచి 1978 మే నెలలో విజయవాడ నుంచి, 1982 జూన్‌లో తిరుపతి నుంచి ఎడిషన్లు ప్రచురించడం ప్రారంభించారు. ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలోని అన్ని జిల్లాల ముఖ్యకేంద్రాలతో సహా ముంబయి, ఢిల్లీ, చెన్నై, బెంగళూరు తదితర రాష్ట్రేతర ప్రాంతాల నుంచి ఈనాడు ఎడిషన్లు ప్రచురితమవుతున్నాయి. ఈవిధంగా చేయడానికి మరే ఇతర భారతీయ భాషా పత్రిక సాహసించలేదు.

3.11 ఉదయం

ప్రారంభంలోనే రెండు లక్షలకు పైగా సర్క్యులేషన్ చేరుకున్న ఘనతను సాధించిన పత్రిక *ఉదయం*. ప్రఖ్యాత సినీ దర్శకుడు దాసరి నారాయణరావు తారకప్రభు పబ్లికేషన్స్ పేరుతో ఎబికె ప్రసాద్ సంపాదకుడిగా 1984లో ఉదయం పత్రికను ప్రారంభించారు. అంతవరకు ఎవ్వరూ సాహసించని కథనాలు ప్రచురించడంతో ప్రారంభంలోనే పత్రికకు చక్కటి ప్రజాదరణ వచ్చింది. పత్రికాభాషను మరింతగా సరళీకరించి, మాండలిక ప్రయోగాలకు పట్టం కట్టింది. విద్య, ఉద్యోగ రంగాల వారి కోసం అనుబంధంగా ప్రవేశపెట్టిన దిక్సూచి పత్రిక డిమాండ్ పెంచేలా చేసింది. తర్వాతి కాలంలో ఎన్నో పత్రికలు ఈ తరహా అనుబంధాలను ప్రారంభించడమే ఇందుకు తార్కాణం.

ప్రగతిశీల భావుకత, వామపక్ష భావ సానుభూతి ధోరణి ఈ పత్రికలో కనిపిస్తాయి. పత్రికా రచనలో ఔత్సాహికులను ఈ పత్రిక ఎంతగానో ప్రోత్సహించింది. సుమారు 1987 ప్రాంతాల్లో ఎబికె ప్రసాద్ ఉదయం బాధ్యతల నుంచి తప్పుకోవడంతో చీఫ్ ఎడిటర్‌గా దాసరి నారాయణరావు పేరు ప్రకటించారు. ఈ సమయంలో విజయవాడ ఎడిషన్‌కు కె.రామచంద్రమూర్తి, హైదరాబాదు ఎడిషన్‌కు కెఎన్‌వై పతంజలి నిర్వాహక సంపాదకులుగా వ్యవహరించారు. 1991లో పత్రికను మాగుంట సుబ్బరామిరెడ్డి కొన్నారు. అయితే కార్మిక సమస్యల కారణంగా కొంతకాలానికే పత్రిక మూతబడింది.

3.12 వార్త

పత్రికారంగంలో అపార అనుభవం ఉన్న ఎబికె ప్రసాద్ స్వీయ సారథ్యంలో వార్త పత్రికను నడపాలని నిశ్చయించుకుని ఇందుకోసం కొంత మూలధనాన్ని కూడా సేకరించారు. అయితే, పూర్తిస్థాయి ఆర్థిక వనరులు అందకపోవడంతో ఆ ప్రయత్నాన్ని విరమించుకున్నారు. ఈ సమయంలో సంఘీ గ్రూపు సంస్థల అధినేత గిరీష్ సంఘీ ముందుకు వచ్చి వార్త యాజమాన్యం స్వీకరించారు. ఈ విధంగా 1997లో వార్త దినపత్రిక తెలుగు పాఠకుల చేతిలోకి వచ్చింది. ఎబికె ప్రసాద్ దీనికి తొలి సంపాదకుడు. అధునాతన సాంకేతిక పరిజ్ఞానంతో హైదరాబాదు, విజయవాడ, విశాఖపట్నం, రాజమండ్రి, కడప, అనంతపురం, ఒంగోలు, నిజామాబాదు, వరంగల్, తిరుపతి కేంద్రాల నుంచి పత్రిక వెలువడింది. దీంతో ఏకకాలంలో పది కేంద్రాల నుంచి వెలువడిన తొలి దినపత్రికగా వార్త గుర్తింపు పొందింది. ఇతర దినపత్రికల మాదిరిగానే వార్త కూడా అన్నిరకాల విషయాలకు తగిన ప్రాధాన్యత ఇచ్చి, వార్తలు ప్రచురిస్తోంది. ఎబికె ప్రసాద్ తర్వాత కె.రామచంద్రమూర్తి కొంతకాలం సంపాదకుడిగా పనిచేశారు. 2002లో ఆయన *ఆంధ్రజ్యోతి*కి సంపాదకుడిగా వెళ్లడంతో టంకశాల అశోక్ సంపాదకుడిగా బాధ్యతలు స్వీకరించారు. కారణాలేవైనప్పటికీ, వెలువడిన తొలిరోజుల్లో కనిపించిన ఉత్సాహం వార్తలో ఇప్పుడు కనిపించడంలేదు. ఒక దశలో పత్రిక మూతపడుతుందన్న ఊహాగానాలు వెలువడ్డాయి. వీటికి తట్టుకుని ప్రస్తుతానికి పత్రిక నిలబడుతున్నా, పత్రిక భవిష్యత్తుపై ఏర్పడిన సందేహాలకు ఇప్పటికీ సమాధానం దొరకడం లేదు.

3.13 సాక్షి

జగతి పబ్లికేషన్స్ పేరుతో వైఎస్ జగన్మోహనరెడ్డి ఛైర్మన్‌గా కెఎన్‌వై పతంజలి ప్రధాన సంపాదకుడిగా సాక్షి దినపత్రిక ప్రారంభమైంది. ప్రారంభ సంచిక నుంచి అన్ని పేజీలను రంగుల్లో ముద్రించడం ఈ పత్రిక ప్రత్యేకత. మరే ఇతర పత్రిక సాక్షికి ముందుకానీ, తర్వాత కానీ ఈ ప్రయోగం చేయడానికి సాహసించలేదు.

ప్రారంభించిన అనతికాలంలో లక్షలాది పాఠకులకు ఇది చేరువ అయింది. ముద్రణ,వార్తల సేకరణ, పంపిణీ తదితర అంశాల్లో ఎప్పటికప్పుడు ముందుండాలనే కోరికతో పనిచేస్తున్న యాజమాన్యం కారణంగా ప్రారంభించిన తొలి ఏడాదే రెండో స్థానానికి పత్రిక చేరుకుంది.

పతంజలి అనంతరం ప్రస్తుతం ఎన్.రామకృష్ణారెడ్డి సంపాదకుడిగా కొనసాగుతున్నారు. అన్ని ఇతర ప్రధాన పత్రికల తీరులోనే అన్నివర్గాల ప్రజలను ఆకట్టుకునేలా ఈ పత్రిక వివిధరకాల శీర్షికలు నిర్వహిస్తోంది. అనుబంధాలు అందిస్తోంది. అయితే పత్రికాధినేత స్థాపించిన రాజకీయ పార్టీకి కొమ్ముకాస్తూ, ఆ పార్టీకి అత్యంత అనుకూలంగా రాస్తున్న పత్రికగా సాక్షి పేరుతెచ్చుకుంది. పోటీ పత్రిక యాజమాన్యాన్ని నిందిస్తూ, తాను రాసిందే నిజంగా పేర్కొంటూ ప్రత్యేక వ్యాసాలు రాయడం ఈ పత్రికలో కనిపిస్తుంది. 'ఫ్యామిలీ' పేరుతో ఈ పత్రిక రోజూ ఇస్తున్న శీర్షిక పాఠకులను ఎంతగానో ఆకట్టుకుంది. పత్రిక ప్రారంభంలో దీన్ని ప్రత్యేక అనుబంధంగా ఇచ్చేవారు. ప్రారంభించిన అనతికాలంలో పత్రిక రాష్ట్రంలో రెండో స్థానానికి ఎదగడంలో ఈ అనుబంధం ప్రధానభూమిక వహించిందని చెప్పుకోవచ్చు. ప్రారంభమైన తొలినాళ్ళలో కేవలం రెండు రూపాయాలకే అన్ని పేజీలను రంగుల్లో ముద్రించి ఇచ్చిన సాక్షి తర్వాతి కాలంలో ధరను అనేక సార్లు పెంచింది. ఇదిలా ఉండగా, భాష విషయంలో సాక్షి అనుసరిస్తున్న తీరు పత్రికారంగంలో ఒకసారి చర్చనీయాంశంగా మారింది. మన మాతృభాష అయిన తెలుగుకు ఏమాత్రం ప్రాధాన్యత ఇవ్వకపోవడం, అనుబంధ సంచికల నుంచి ప్రధాన శీర్షికల వరకు ఇంగ్లిషులో పేర్లు పెట్టడం, వార్తల్లోను ఇంగ్లిషు పదాలు ఎక్కువ వాడడం కొద్దిగా చర్చనీయాంశమయ్యాయి. ఏదిఏమైనప్పటికీ తెలుగు పత్రికా రంగంలో నూతన శకాన్ని సృష్టించిన ఘనత సాక్షికి దక్కుతుందనడంలో ఏమాత్రం సందేహం లేదు.

3.14 మరికొన్ని దినపత్రికలు

ఇప్పటికి వరకు చర్చించుకున్న పత్రికలు కృష్ణాజిల్లాలో అధికసంఖ్యలో పాఠకులను కలిగి ఉన్నాయి. ఇవికాకుండా మరికొన్ని దినపత్రికలు కూడా కృష్ణాజిల్లా నుంచి వెలువడినవి ఉన్నాయి. వాటిలో ఒకటి.. నూకారపు సూర్యప్రకాశరావు నేతృత్వంలో ప్రారంభమైన సూర్య పత్రిక. ప్రారంభించిన తొలినాళ్ళలో సూర్య పాఠకులను ఆకట్టుకుంది. అయితే, అంతర్గత కారణాలతో ప్రస్తుతం కొద్దిగా వెనుకంజ వేసింది. సాక్షి మాత్రం ద్వితీయస్థానంలో కొనసాగుతోంది. ఈ పత్రికలతో పాటు కృష్ణాజిల్లాలో వెలువడిన పత్రికలు...*మాతృభూమి* (1949, అన్నె అంజయ్య); *జనశక్తి* (1966, ఎబికె ప్రసాద్); *విజయం* (1988, ముక్కాముల వేంకటేశ్వరరావు); *ఫ్లాష్‌టైమ్స్* (ఇంగ్లిషు, ఆర్ఎన్ మూర్తి), *ది న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్* (1967, ఎన్‌వి స్వామి); *బెజవాడ కమర్షియల్ డైలీ రిపోర్టు* (ఇంగ్లిషు, 1967, ఎం. ఆదినారాయణమూర్తి); *విజయవాడ డైలీ మార్కెట్ రిపోర్టు* (ఇంగ్లిషు, 1967, సుఖదేవ్‌రాఠి); *జనమిత్ర* (1969, డి.కృష్ణమూర్తి); *ఓం ఆంధ్రవాణి* (1981, జివి సత్యనారాయణ); *కృష్ణా హెరాల్డ్* (1988, కెఐ కిషోర్); *దక్కన్ క్రానికల్* (1988, కె.ప్రభాకర్); *అదృష్టం* (1993, ఎన్ మణిమరన్); *ఈ రోజు రేపు* (1994, టి.వెంకటస్వామి); *ఇవాళ రేపు* (1994, టి.వెంకటస్వామి); *సిటీ ఇమేజ్* (1998, తాడంకి రవి); *స్వర్ణాంధ్ర* (1998, కెజిబి తిలక్); *టుడే ఫ్రీడం* (ఇంగ్లిషు, 1998, బి దేవదాసు); *పొద్దు* (1999, బి.రామదాసు); *పల్లెబాట* (1999, కె.నాగేశ్వరరావు); *సిక్స్ ఒ క్లాక్* (ఇంగ్లిషు, 1999, ఇవిఎన్ రాయుడు); *భాగ్యనగర్ సాయంకాలం దినపత్రిక*

(1999, వివిఎన్ రాయుడు); వార్తాప్రభ (2002, వీర్ల శ్రీరామయాదవ్); నేటి మనదేశం (2002, కెఎన్ రంగసాయి); స్కైలైన్ (ఇంగ్లిషు, 2002, కెఎన్ఆర్ సాయి), విజయాంధ్ర (2003, బి.గోపాలరావు); నమస్తే (2003, ముత్యాల సిద్ధేశ్వరరావు); కృష్ణజ్యోతి (2004, మాంతి చిన్నారి); గండ్ర గొడ్డలి (2004, పి.హెచ్.వి.నారాయణశాస్త్రి); రక్షణ (2004, తుర్లపాటి రాజేష్); న్యూస్ బూమ్ (ఇంగ్లిషు, 2004, డిఎస్ ఎన్ మూర్తి); ఉదయ భారతం (2006, డిఎస్ఎన్ మూర్తి); వెన్నెల (2006, అంబడిపూడి సత్యనారాయణమూర్తి); ద ఫోర్త్ వాయిస్ (ఇంగ్లిషు, 2006, ఆర్.మురళీధరరావు); సేన (2006, అద్దంకి వేంకట శ్రీనివాసరావు); రత్నగర్భ (2006, పివిఎ ప్రసాద్); ఆంధ్ర వాయిస్ (2007, బి.గిరిబాబు); వార్తామండలి (2007, ఎ.ప్రతాప్‌చంద్); లోకల్ న్యూస్ 5 పిఎం (2008, కె.విజయ్‌కుమార్), శ్రీ సన్‌ఫ్లవర్‌న్యూస్ (2008, ఎండివిఎస్ఆర్ పున్నంరాజు); వ్యూస్ అబ్జర్వర్ (ఇంగ్లిషు, 2008, యువిఎస్ సూర్యకుమార్); ప్రజాభీష్టం (2008, ఎంవి సుబ్బారావు); విజయభాను (2008, బి.చంద్రశేఖర్), జనవాహినిలో నేడు (2008, పులిపాక సత్యమూర్తి); తెలుగువారం (2009, టి.ప్రియంవద); అంతిమ తీర్పు (2009, బి.ప్రసాదకుమార్); ఆబ్లిగేషన్ (ఇంగ్లిషు, 2009, కె.సత్యనారాయణ), ప్రగతిబాట (2009, పి.శ్రీనివాసరావు); నేటి ప్రతిరోజు (2009, పులిపాక శ్రీలక్ష్మి). లక్ష్మి ప్రతిరోజు (2009, పి.శ్రీలక్ష్మి); రీజినల్ రియల్ న్యూస్ (2009, డి.వెంకట కృష్ణారావు); గ్రేటర్ వాయిస్ (2009, సిహెచ్ రమణారెడ్డి), కృష్ణాఎక్స్‌ప్రెస్ (2009, డి.ఏసుబాబు); ట్రస్ట్ న్యూస్ (2010, కొమ్మరాజు రవి); ఆంధ్ర సాక్షి (2010), మార్కండేయ (2010); ఉత్తరాంధ్ర సాక్షి (2010), ఆంధ్రశక్తి (2010, ఎం.అబ్దుల్ రవూఫ్); స్పెషల్ న్యూస్ (2010, వి.నాగేశ్వరరావు); హోలిక (2010, పాటిబండ్ల శివశర్మ); నీలిమేఘం (2010, విన్నకోట శ్రీనివాస్); నిప్పు (2010, కొంగర బ్రహ్మయ్య); భారతశక్తి (2010, కె.పెంటారెడ్డి), నవ్యవిజ్ఞానం (2010, కొట్టిపాటి పద్మజ); కేసరి (2010, కె.సత్యనారాయణ), కృష్ణాతీరం (2011, మద్దినేని భాస్కరరావు),మచిలీపట్నం టైమ్స్ (2011, ఎం.నాగరాజు); అక్షర స్పందన (2011, కన్నెకంటి సజ్జనరావు)

దాదాపు 50కి పైగా దినపత్రికలు కృష్ణాజిల్లాలో వెలువడినట్లు తెలుస్తోంది. వీటిలో చాలావరకు ఆయా కాలవ్యవధుల్లో సమాజంపై ఎంతో కొంత ముద్ర వేసినవే కావడం గమనార్హం. ఫలితంగా అటు సంఖ్యాపరంగాను, ఇటు నాణ్యత పరంగాను ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి పత్రికా కేంద్రంగా నిలవడం కృష్ణాజిల్లాకు సాధ్యమైంది. ప్రస్తుతం అన్ని దినపత్రికల ప్రధాన కేంద్రాలు హైదరాబాదుకు తరలివెళ్ళాయి. అయినప్పటికీ, కృష్ణాజిల్లా.. అందులోను విజయవాడ నేటికీ పత్రికలకు కేంద్రంగా నిలుస్తోంది. ప్రధానంగా కృష్ణాజిల్లాలో రాజకీయ చైతన్యం ఎక్కువ కావడం, వర్తక వాణిజ్యాలు, ఇతర అనుబంధ పరిశ్రమలు, ప్రచురణ రంగం తదితరాలన్నీ ఇక్కడే వేళ్ళూనుకోవడంతో ప్రధాన పత్రికల యాజమాన్యాలన్నీ తమ దృష్టిని విజయవాడపై ఎక్కువగా కేంద్రీకరిస్తాయి. ఈవిధంగా నాటికీ, నేటికీ కృష్ణాజిల్లా పత్రికారంగంపై తనదైన ప్రభావాన్ని చూపిస్తూనే ఉంది.

అధ్యాయం - 4

కృష్ణా జిల్లా నుంచి వెలువడిన ఇతర పత్రికలు - విషయ విశ్లేషణ

సమాజ గమనానికి కారకమైన అంశాలను ప్రస్తావించాల్సివస్తే నేటితరంలో పత్రికలను కూడా చెప్పాల్సివస్తుంది. సమాజ సభ్యుల్లో ఆలోచనా ధోరణి కొత్తపుంతలు తొక్కడానికి, సమకాలీన అంశాల పట్ల అవగాహన పెరగడానికి పత్రికలు చేస్తున్న కృషి అనిర్వచనీయం. సమాజ జీవితంతో ఇంతగా పత్రికలు తమ అనుబంధాన్ని పెనవేసుకున్నాయి. పత్రికలనగానే దినపత్రికలు గుర్తుకురావడం కద్దు. అయితే, దినపత్రికలతో పాటు సమాజంపై చెరగని ముద్రవేస్తున్న / వేసిన ఇతర పత్రికలు ఎన్నో ఉన్నాయి. ఆయా పత్రికాధినేతల అభిప్రాయాలకు అనుగుణంగా వార, పక్ష, మాస, ద్వైమాసిక, త్రైమాసిక, అర్ధవార్షిక, వార్షిక పత్రికలుగా వెలువడిన పత్రికలు కృష్ణాజిల్లాలో అనేకం ఉన్నాయి. ఇది ఆవర్తన వ్యవధికి సంబంధించిన వర్గీకరణ. ఇక, విషయ పరంగా చూస్తే పత్రికల్లో రాజకీయ పత్రికలు, సినీ పత్రికలు, విద్యాపత్రికలు, ఉద్యోగ పత్రికలు, ఆధ్యాత్మిక పత్రికలు, వైజ్ఞానిక పత్రికలు, హాస్య పత్రికలు, వ్యవసాయ విజ్ఞాన పత్రికలు..ఇలా ఎన్నో రకాలు ఉన్నాయి.

4.1 ఉపోద్ఘాతం

పత్రికలను అవి వెలువడుతున్న ఆవర్తన వ్యవధులను బట్టి వార, పక్ష, మాస, ద్వైమాసిక, త్రైమాసిక, అర్ధవార్షిక, వార్షిక, ప్రత్యేక సంచికలుగా వర్గీకరించవచ్చు. వీటిలో దాదాపుగా ప్రతిపత్రిక ఏదో ఒక విషయం / అంశం ప్రధానంగా చేసుకుని సాగుతుంటుంది. అంటే వ్యవసాయం, విజ్ఞానం, కళలు, చరిత్ర, భాష... ఇలా ఏదో ఒక అంశాన్ని ప్రధానాంశంగా తీసుకుని వెలువడుతున్న పత్రికలే అధికంగా ఉన్నాయి. దీంతోపాటు సమాజంలోని అన్ని వర్గాల ప్రజలను ఆకట్టుకునేందుకు ప్రత్యేక శీర్షికలను కూడా ఇవి నిర్వహిస్తుంటాయి. కృష్ణాజిల్లాను ప్రధానంగా చేసుకుని పరిశీలన చేస్తే దాదాపు 500 పైచిలుకు పత్రికలు ఇక్కడ నుంచి వెలువడినట్లు తెలుస్తోంది. (పత్రికల వివరాలు రెండో అధ్యాయంలో ఉన్నాయి) ఆయా సమయాల్లో సమాజంపై అత్యధిక ప్రభావం చూపిన పత్రికలు వీటిలో ఎన్నో ఉన్నాయి. ఆవర్తన వ్యవధుల ఆధారంగా వార, పక్ష, మాస, ద్వైమాసిక, త్రైమాసిక, అర్ధవార్షిక, వార్షిక పత్రికలు, ప్రత్యేక సంచికలుగా వీటిలోని అంశాలను ఈ అధ్యాయంలో విశ్లేషించడం జరిగింది.

4.2 వార పత్రికలు

పూర్వకాలంలో పత్రిక స్థాపన ఒక లక్ష్యాన్ని ఆధారంగా చేసుకుని ప్రారంభమయ్యేది. దాదాపుగా పత్రిక నడిచినంతకాలం లక్ష్యప్రస్తావనలో చెప్పిన అంశాలకు పత్రికలు కట్టుబడి ఉండేవి. ఈ క్రమంలో పత్రిక ఆవర్తన వ్యవధి నిర్ణయం ప్రధానాంశంగా ఉండేది.

అప్పటి సాంకేతికాంశాల అందుబాటో, ముద్రణ, కాగితం తదితర అంశాల ఉపయోగ సౌలభ్యమో... మరే ఇతర కారణమో తెలియదు కానీ తొలినాటి పత్రికలు దాదాపుగా వారపత్రికలుగానే వెలువడ్డాయి. విదేశీ పత్రికల నుంచి అందుకున్న స్ఫూర్తి లేదా వాటి ప్రభావం మన తెలుగు పత్రికల మీద ప్రారంభం నుంచి కనిపిస్తోంది. విదేశీ పత్రికల తీరులో తమ పత్రికలు నడపాలన్న ఆలోచన, లేదా వాటిలోని అంశాలను తర్జుమా చేసేందుకు అవసరమైన కాలవ్యవధి... ఇవన్నీ పత్రిక ఆవర్తన వ్యవధిని 'వారం'గా నిర్ణయించేందుకు కారణమై ఉండవచ్చు.

తెలుగులో తొలిపత్రిక వృత్తాంతి, ఆ తర్వాతికాలంలో మద్రాసు నుంచి కుంఫిణీ ప్రభుత్వం ఆధ్వర్యంలో వచ్చిన *ఫోర్ట్ సెంట్ జార్జి గెజిట్*లోని అంశాలను తెలుగులో అందించిన *వర్తమాన తరంగిణి*, ప్రతి శనివారం వెలువడిన *దినవర్తమాని* వారపత్రికలుగా వెలువడ్డాయి. కృష్ణాజిల్లా నుంచి వెలువడిన పత్రికలను పరిశీలిస్తే... తొలి తెలుగు దినపత్రికగా పేరొందిన *దేశాభిమాని* కూడా కృష్ణాజిల్లా నుంచి తొలుత వారపత్రికగానే వెలువడింది. ఆ తర్వాత పత్రికారంగ దిశ, దశ మార్చిన కృష్ణాపత్రిక కూడా వారపత్రికగానే ప్రారంభమైంది. మరోప్రముఖ పత్రిక *ఆంధ్రపత్రిక* కూడా వారపత్రికగానే తన ప్రస్థానాన్ని ప్రారంభించింది. ఇవి కాకుండా దినపత్రికలుగా విఖ్యాతిపొందిన *ఆంధ్రభూమి, ఆంధ్రప్రభ, ఆంధ్రజ్యోతి* దినపత్రికలుగానే మొదలైనప్పటికీ కొంతకాలం తర్వాత వారపత్రికలు ప్రచురించడం ప్రారంభించాయి. ఇవి ఇప్పటికీ వెలువడుతున్నాయి. ఇప్పుడు దినపత్రికగా వెలువడుతూ ముఖ్యపత్రికల్లో ఒకటిగా పేరుపొందిన *ప్రజాశక్తి* అనేకసార్లు తన ఆవర్తనవ్యవధిని మార్చుకుంది. ఈ క్రమంలో ఇది వారపత్రికగా కూడా ఇది వెలువడడం గమనించదగిన అంశం.

ఇరవయ్యో శతాబ్దం తొలిరోజుల్లో విజయవాడ నుంచి *శ్రీవేంకటేశ్వర పత్రిక* పేరుతో శ్రీనివాసాచార్యులు హైందవ ఆధ్యాత్మిక విషయాలు ప్రకటిస్తూ ఓ వారపత్రికను నడిపారు. 1907లో గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు ఇక్కడ నుంచే నడిపిన వారపత్రిక స్వరాజ్య ఆకాలంలో పెద్ద సంచలనమే సృష్టించింది. దేశభక్తి ప్రేరితమైన విషయాలు ఇందులో ఎక్కువగా వచ్చేవి. ఈ పేరుతోనే దుగ్గిరాల రాఘవచంద్రయ్య విజయవాడ నుంచే 1921లో మరో వారపత్రిక ప్రారంభించారు. రెండో స్వరాజ్యగా ఇది పేరుపొందింది. విజయవాడ నుంచి వచ్చిన నవశక్తి (1921) వారపత్రిక రాజకీయ ప్రాధాన్యం కలిగిన వార్తలను ఎక్కువగా ప్రచురించేది. రాజా కోటగిరి వెంకట కృష్ణారావు దీనికి సంపాదకుడు.

కులప్రధాన వార్తలు ప్రకటిస్తూ మనుగడ సాగించిన పత్రికలు కూడా కృష్ణాజిల్లా నుంచి వెలువడ్డాయి. *కమ్మ పత్రిక (1923), కమ్మ కులపత్రిక (1923)* – రెండూ వారపత్రికలుగానే వెలువడ్డాయి. పేరులోనే ఇవి తమ లక్ష్యాన్ని ప్రకటిస్తున్నాయి. కమ్మ కులానికి సంబంధించిన వార్తలు, ఆ కులాన్ని అభివృద్ధిలోకి తీసుకువచ్చేందుకు అవసరమైన విషయాలను ఇవి ప్రచురించేవి.

ఏడాది గడిచేసరికి అంటే 1924లో ఇక్కుర్తి తిరుపతి నాయుడు కాపు పేరుతో కాపు కులస్తుల వార్తలకు ప్రాధాన్యత ఇస్తూ మండవల్లి నుంచి ఓ వారపత్రిక ప్రారంభించారు. సూర్యదేవర సంజీవరావు సంపాదకత్వంలో 1923లో విజయవాడ నుంచి వెలువడిన వారపత్రిక *ఐకమత్యం*. బందరు నుంచి ఎం.శేషాచలం సంపాదకత్వంలో వచ్చిన వారపత్రిక *సత్సంగ*. హిందూ మత సంబంధమైన వార్తలు వీటిలో ఎక్కువగా ప్రకటితమయ్యేవి. ఇదేఏడాది *దీనబంధు* పేరుతో ఓ వారపత్రికను వేమూరి రాంజీరావు మచిలీపట్నం నుంచి ప్రకటించారు. నిమ్నజాతుల ఉద్ధరణ ప్రధానంగా ఈ పత్రిక వ్యాసాలు ప్రచురించేది.

రెవరెండ్ డానియేల్ సంపాదకత్వంలో 1925లో మచిలీపట్నం నుంచి వచ్చిన *ఆంధ్రక్రైస్తవ పత్రిక* వారపత్రిక పేరుకు తగినట్లుగా క్రైస్తవ మత విషయాలు ప్రచురించేది. ఇదేఏడాది విజయవాడ నుంచి ధన్వాడ రామచంద్రరావు *విజయవాడ* పేరుతో వారపత్రిక నడిపారు. శీలం జగన్నాథరావు నాయుడు నేతృత్వంలో 1928లో మచిలీపట్నం నుంచి వచ్చిన *సత్యసాధని* కూడా వారపత్రికగా పాఠకాదరణకు నోచుకుంది.

ఇరవయ్యో శతాబ్దం నాలుగో దశకంలో విజయవాడ నుంచి వచ్చిన వారపత్రికలు *భాగవతసేవ* (భక్త సుబ్రహ్మణ్యం), *వేదభూమి* (జె.నరసింహశాస్త్రి) పూర్తిగా హిందూ మత సంబంధ విషయాలు ప్రచురించేవి. ఈ దశాబ్దంలోనే అన్నవరపు రామస్వామి వైశ్యకుల ప్రధానంగా *భారతీయవైశ్య* పేరుతో వారపత్రికను విజయవాడ నుంచి నడిపారు.

వి.లక్ష్మీనారాయణ 1974లో విజయవాడ నుంచి *లాటరీ సమాచార్* పేరుతో ఓ వారపత్రికను నడిపినట్లు రిజిస్ట్రార్ ఆఫ్ న్యూస్ పేపర్స్ వద్ద నమోదైంది. పేరును బట్టి ఇది లాటరీ వ్యాపారానికి సంబంధించిన వార్తలకు పరిమితమైన పత్రికగా భావించవచ్చు. అప్పట్లో ఆంధ్రరాష్ట్రంలో లాటరీ వ్యాపారం జోరుగా సాగడం కూడా ఈ పత్రిక వెలువడడానికి కారణమై ఉండవచ్చు. విజయవాడ నుంచి 1976లో కె.జగదీష్‌ప్రసాద్ సంపాదకత్వంలో వచ్చిన *జ్యోతిచిత్ర* వారపత్రిక యువతరంలో సంచలనమే కలిగించింది. సినీవార్తలకు ప్రాధాన్యత ఇస్తూనే యువతరాన్ని ఆకట్టుకునే శీర్షికలు ఈ పత్రిక ప్రచురించేది.

యు.సత్యవాణి సంపాదకత్వంలో 1991లో వచ్చిన *షేర్‌కాలం*, ఎం.రామ్మోహనరావు సంపాదకత్వంలో 1993లో వచ్చిన *మనీ బిజినెస్* వర్తకవ్యాపార వార్తలు ప్రధానంగా నడిచేవి. ఈ రెండూ విజయవాడ నుంచే వెలువడ్డాయి. 1999లో విజయవాడ నుంచి *లీగల్ మెయిల్* (కె.ఎస్.ఎన్.సుబ్రహ్మణ్యం), *లా టుడే* (?) న్యాయవార్తలు ప్రధానంగా ప్రచురిస్తూ వారపత్రికలుగా వెలువడ్డాయి. తెలుగుతో పాటు ఆంగ్లంలోనూ ఎన్నో వారపత్రికలు విజయవాడ నుంచి వెలువడ్డాయి. ఎస్.వి.స్వామి సంపాదకత్వంలో 1967లో *సండే స్టాండర్డ్*, 1968లో ఎం.ఎ.ఖాదర్ సంపాదకుడిగా *ప్లెడ్జ్*, 1999లో ఎస్.వి.స్వామి సంపాదకత్వంలో *స్క్రీన్*, 2000లో ఆర్.కె.ఝున్‌ఝున్‌వాలా సంపాదకుడిగా *ద న్యూ సండే ఎక్స్‌ప్రెస్* వారపత్రికలు వెలువడ్డాయి.

2009 నుంచి ఎన్.రాజారావు నేతృత్వంలో ఆంధ్ర ఛాంబర్ ఆఫ్ కామర్స్, అదే ఏడాది నుంచి బెజవాడ పాల్ కమల్‌కుమార్ సంపాదకత్వంలో మై ఓన్ సిటీ గైడ్ డాట్ కాం ఆంధ్రాంగ్ల భాషల్లో వారపత్రికలుగా వెలువడుతున్నాయి. స్థానిక సమాచారం ప్రధానంగా చేసుకుని వెలువడిన వారపత్రికలు కూడా కృష్ణాజిల్లాలో ఉన్నాయి. వీటిలో 1979లో ఎం.జనార్దనరావు సంపాదకత్వంలో వచ్చిన మచిలీపట్నం సమాచార్‌ను ప్రముఖంగా చెప్పుకోవచ్చు. ఇదేపేరుతో 2011లో ఎం.నాగరాజు సంపాదకుడిగా మచిలీపట్నం నుంచి దినపత్రిక వెలువడుతున్నట్లు ఆర్.ఎన్.ఐ.సమాచారం. వారపత్రికే దినపత్రికగా మారిందా లేక ఇది నూతన పత్రికా అనే విషయాన్ని నిర్ధారించుకోవాల్సి ఉంది.

4.2.1 స్వాతి

ఆధునికతరంలో వారపత్రికల గతిని మార్చిన ఘనత స్వాతి కే దక్కుతుందనడంలో సందేహం లేదు. వేమూరి బలరామ్ సంపాదకుడిగా 1965లో విజయవాడ నుంచి ఈ పత్రిక ప్రారంభమైంది. తొలుత కొద్దిసంఖ్యలోనే పాఠకులకు ఆకట్టుకున్నప్పటికీ, పాఠకుల నాడి తెలిసిన సంపాదకుడు కావడంతో బలరామ్ అచిరకాలంలోనే వినూత్న శీర్షికలతో తన పత్రికకు పాఠకాభిమానాన్ని సంపాదించుకోగలిగారు.

వారంవారం ఇందులో ప్రచురించే ప్రత్యేక కథలు పత్రిక విజయప్రస్థానంలో ప్రముఖ పాత్ర పోషించాయి. ముఖ్యంగా ఇంటిపట్టున ఉండే మహిళలను ఈ పత్రిక తొందరగా ఆకర్షించగలిగింది. చిన్నాపెద్దా, ఆడామగా... ఇలా సమాజంలోని ప్రతివర్గానికీ అవసరమైన శీర్షికలు స్వాతి ప్రవేశపెట్టింది. వీటితోపాటు జాతీయ, అంతర్జాతీయ సంఘటనల విశ్లేషణలు, బడికి వెళ్ళే చిన్నపిల్లల కోసం ప్రత్యేక శీర్షికలు, ధారావాహికలు పత్రికకు అదనపు ఆకర్షణగా నిలిచాయి. మల్లిక్ వంటి కార్టూనిస్టులతో ముఖాముఖి, కొంటెప్రశ్నలకు చిలిపి జవాబులు మొదలైన శీర్షికలు యువతను ఎంతగానో ఆకట్టుకున్నాయి. ఇతర విషయాలు ఎలా ఉన్నప్పటికీ, శృంగార సంబంధమైన అంశాలకు ఈ పత్రిక అధికప్రాధాన్యత ఇస్తుందనే ప్రచారం బాగా జరిగింది. దీంతో యువతరం ఈ పత్రికపై ఎక్కువగా మోజు పెంచుకున్నారు. అయితే ఇతరపత్రికలు ఇవ్వని ఆధ్యాత్మిక అంశాలను కూడా స్వాతి ప్రచురించిందన్న విషయం మరువరానిది. ఏదిఏమైనప్పటికీ తెలుగు వారపత్రికల చరిత్రలో వారానికి రెండులక్షలకు పైగా సర్క్యులేషన్ సాధించిన ఘనత మాత్రం నిస్సందేహంగా స్వాతిదే.

స్వాతి సాధించిన అపూర్వ పాఠకాదరణ ప్రేరణగా ఎన్నో వారపత్రికలు వెలువడ్డాయి. సన్‌ఫ్లవర్ (ఎం.డి.వి.ఎన్.ఆర్.వున్నంరాజు, 2009), నది (వి.ఆర్.రావు అవ్వాన్, 2010) ఈ కోవలోనివే. వీటిలో సన్‌ఫ్లవర్ వారపత్రిక సంస్థాగత కారణాల రీత్యా 2012లో ఆగిపోయింది. టి.వి.జి.ఎంటర్‌ప్రైజెస్ ఆధ్వర్యంలో 2011లో విజయవాడ ఎక్స్‌ప్రెస్, ఎం.హెచ్.ప్రభాకరరావు సంపాదకత్వంలో సిటీ మెయిల్ వారపత్రికలుగా ఆర్.ఎన్.ఐ. వద్ద నమోదయ్యాయి.

కృష్ణాజిల్లాలో పత్రికా ప్రస్థానం ప్రారంభమైన కాలంనుంచి నేటికి ఆర్.ఎన్.ఐ. అధికారిక సమాచారం ప్రకారం సుమారు 90 వరకు వారపత్రికలు వెలువడ్డాయి. వీటిలో ఆర్.ఎన్.ఐ. వద్ద నమోదై, తర్వాతికాలంలో ప్రచురణకు నోచుకోని పత్రికలు, ఒకటి రెండు సంచికలు వెలువడి ఆ తర్వాత కారణాంతరాలతో మూతబడిన పత్రికలు ఉన్నాయి. ఇవికాకుండా (ఆర్.ఎన్.ఐ.వద్ద నమోదు కానివి) సుమారు 20వరకు వారపత్రికలు జిల్లాలో వెలువడినట్లు అనధికార సమాచారం.

4.3 పక్ష పత్రికలు

వారపత్రికల తర్వాత ప్రముఖస్థానం పక్ష పత్రికలదేనని నిస్సందేహంగా చెప్పవచ్చు. వీటిలో ఎక్కువగా విద్యావిషయక, వైజ్ఞానిక పత్రికలు ఉండడం విశేషం. వారపత్రికలు నడపడం ఇతర పత్రికల కన్నా (దినపత్రికలు మినహాయిస్తే) చాలా శ్రమతో కూడుకున్న విషయం. కాలగమనంలో పత్రిక తయారుకావడానికి వారం రోజులు చాలా తక్కువ సమయమే అవుతుంది. నిర్వహణపరంగా ఇది ఎన్నో సమస్యలు తీసుకువస్తుంది. ఈకారణంగా పక్ష పత్రికలు నడపడానికి ఎక్కువమంది సంపాదకులు / నిర్వాహకులు ఆసక్తి చూపించడం కద్దు. సంఖ్యాపరంగా కొద్దిగా తక్కువగానే పక్షపత్రికలు జిల్లాలో తక్కువగా వెలువడ్డాయి. అయితే వీటిలో చాలావరకు పాఠకుల మనసును ఆకట్టుకున్నవి కావడం విశేషం. చిల్లరిగె శ్రీనివాసరాజు సంపాదకత్వంలో 1908లో నవయుగ పేరుతో పక్ష పత్రిక వచ్చింది. మచిలీపట్నం నుంచి వెలువడిన ఈ పత్రిక సమకాలీన అంశాలను ప్రచురిస్తూ పాఠకులను తొందరలోనే ఆకట్టుకుంది. ఆతర్వాతవచ్చిన పత్రికల్లో శివపురపు వీరభద్రపాకయాజి విజయవాడ నుంచి నడిపిన *శృతిధర్మ సంజీవని* (1917), బి.వి.కృష్ణారావు వెంట్రప్రగడ నుంచి వెలువరించిన *ఆంధ్రజనని* (1919) పక్షపత్రికలుగా చెప్పుకోదగిన ప్రగతి సాధించాయి. 1923లో మచిలీపట్నం నుంచి కె.ఆర్.జి.రాయ్‌చౌదరి వెలువరించిన కమ్మపత్రిక, ఆనాటికే కులప్రధాన పత్రికల పట్ల ప్రజలు చూపిన ఆదరణకు తార్కాణంగా నిలుస్తుంది. దేవాలయాల సమాచారంతో అగ్నిహోత్రం విజయసారథి నడిపిన *దేవాలయ సమాచార పత్రిక* (1927), గూడూరు రామచంద్రుడు గుడివాడ నుంచి నడిపిన *అహింస* (1928), మచిలీపట్నం నుంచి గద్దె లింగయ్య వెలువరించిన *ప్రభ* (1935) కూడా పాఠకాదరణ పొందాయి. నవ్వులరాణి (1957) పేరుతో మచిలీపట్నం నుంచి ఓ పక్ష పత్రిక వెలువడినట్లు ఆర్.ఎన్.ఐ. వెబ్‌సైట్ (http://rni.nic.in/) లో ఉంది. అయితే దీనికి సంపాదకుడు ఎవరన్న వివరాలు ఇందులో లేవు. పేరును బట్టి హాస్యప్రధాన పత్రికగా ఊహించుకోవచ్చు. దాసరి వేంకట సుబ్బారావు సంపాదకత్వంలో 1967లో విజయవాడ నుంచి *సహకారి*, భాగవతుల రామారావు సంపాదకుడిగా 1968లో మచిలీపట్నం నుంచి *న్యాయప్రచార్*, టి.దుర్గాపార్వతీశం సంపాదకత్వంలో *చట్టప్రచారిణి* (1969), ఎస్. శ్రీవాత్సవ సంపాదకత్వంలో నూజివీడు నుంచి *నూజివీడు రిపోర్టర్* (1975), సి.హెచ్.వి.సుబ్బారావు సంపాదకత్వంలో విజయవాడ నుంచి *శ్రామిక జనత* (1981), ఇక్కడినుంచే ఎం.వెంకట్రావు సంపాదకుడిగా *ఐతే న్యూస్* (1984), సైకం భాస్కరరావు సంపాదకుడిగా మచిలీపట్నం నుంచి *వినియోగదీపిక* (1997),

పి.విజయకృష్ణ సంపాదకుడిగా విజయవాడ నుంచి ఆధ్యాత్మిక వికాసం (1998) ద్విభాషా పత్రికలుగా (ఆంధ్రాంగ్లభాషలు) వెలువడ్డాయి. దళితుల అభ్యున్నతికి ఆలంబనగా నిలవాలనే సంకల్పంతో పి.కోటేశ్వరరావు విజయవాడ నుంచి 1978లో వెలువరించిన *దళితమార్గ్* ఆదిశగా కొంతవరకు సఫలమైంది. సినీవార్తలతో రూపొందించిన *తార సితార* 1983లో విడుదలై ఎక్కువసంఖ్యలో పాఠకులను ఆకట్టుకుంది. తాజా సినీవార్తలతో పాటు హీరోహీరోయిన్లతో పరిచయాలు, వారి వ్యక్తిగత వివరాలు, ఇతర ప్రత్యేక కథనాలతో తీర్చిదిద్దిన ఈ పత్రిక మరెన్నో సినీ పక్ష పత్రికలు వెలువడడానికి కారణంగా నిలిచింది. ఎ.పి.హెచ్.ఎన్.కుమార్ ఎంతో అట్టహాసంగా 1995లో విజయవాడ నుంచి ప్రారంభించిన పత్రిక *విద్య*. ఈ పత్రిక పతాకశీర్షిక కింద 'ఉద్యోగ విజయాల పక్ష పత్రిక' అని రాసిఉంది. ఉన్నతవిద్యావంతుడైన సంపాదకుడి నేతృత్వంలో వెలువడినప్పటికీ ఇతర వ్యావహారిక కారణాలతో కొద్దికాలంలోనే ప్రచురణ ఆగిపోయింది. తర్వాత కొంతకాలానికి హైదరాబాదు నుంచి మాసపత్రికగా వెలువడినప్పటికీ కేవలం పేరుకు మాత్రమే పత్రికగా మిగిలిపోయింది. ఇలా సుమారు 20 వరకు పక్షపత్రికలు కృష్ణా జిల్లాలో వెలువడినప్పటికీ ఒకటిరెండు పత్రికలు మినహా మరేవీ పాఠకులను చేరుకోలేకపోయాయి. వారపత్రికల ప్రభంజనం ఇందుకు కొంత కారణం కావచ్చు. మారుతున్న కాలంతో పాటు వేగాన్ని అందిపుచ్చుకుని, వారం రోజుల వ్యవధిలోనే అన్ని విషయాలను సమగ్రంగా వారపత్రికలు అందించడం వల్ల పక్షం రోజుల తర్వాత వచ్చే పత్రికలు పాఠకాదరణ ఎక్కువగా పొందలేకపోయాయి. ప్రస్తుతం పక్ష పత్రికల ప్రభావం ఎక్కువగా కనిపించడం లేదు. అయితే విద్య, ఉద్యోగ సమాచారంతో వచ్చే పత్రికలు మునపటి కన్నా ఓ మోస్తరు ఎక్కువగానే పేరు తెచ్చుకుని, ఆర్థికంగా నిలదొక్కుకున్నాయి.

4.4 మాస పత్రికలు

మాసపత్రికల విషయంలో అటు సంఖ్యాపరంగాను, ఇటు ప్రమాణాలపరంగాను కృష్ణాజిల్లా పత్రికారంగానికి మహోపకారమే చేసింది. తెలుగు సాహిత్యంలో వచ్చిన ఉత్తమోత్తమమైన రచనలెన్నో ఇక్కడి మాసపత్రికల్లో ముద్రితమయ్యాయి. ఇరవయ్యో శతాబ్ది ప్రారంభంనాటి కాకలుతీరిన సాహితీవేత్తలందరూ ఇక్కడి పత్రికలతో ఏదోఒకరకంగా అనుబంధం కలిగిఉండడం కూడా ఇందుకు కొంత దోహదం చేసింది. విద్యావైజ్ఞానిక, ఆధ్యాత్మిక, వ్యాపార వాణిజ్య, సాంస్కృతిక, వినోద, హాస్య, శృంగార, మహిళా, ఉద్యోగ తదితర రంగాలకు సంబంధించిన పత్రికలెన్నో జిల్లా నుంచి వెలువడ్డాయి. తెలుగుతో పాటు ఇంగ్లిషు, ఉర్దు భాషల్లోను ఇక్కడ మాసపత్రికలు వెలువడడం ఇక్కడి ప్రత్యేకత. ఆవర్తన వ్యవధి ఎక్కువగా ఉండడం, విభిన్న శీర్షికలు ప్రవేశపెట్టడం, పాఠకులతో నేరుగా సంబంధాలు కలిగి వారిచ్చిన లేఖలు ప్రచురించడం, ప్రచురణలో తగిన జాగ్రత్తలు తీసుకునేందుకు తగిన వెసులుబాటు దొరకడం... తదితరాలన్నీ మాసపత్రికలను పాఠకులు అక్కున చేర్చుకునేలా చేశాయి. వీటిలో కొన్ని పత్రికల వివరాలను ఈ అధ్యాయంలో చర్చించడం జరిగింది.

4.4.1 ఆంధ్రభారతి

అయ్యంకి వెంకట రమణయ్య సంపాదకత్వంలో మచిలీపట్నం నుంచి 1910లో ఆంధ్రభారతి మాసపత్రిక వెలువడింది. పత్రిక ప్రారంభసంచికలో గురజాడ అప్పారావు దిద్దుబాటును ప్రచురించారు. కథలు, కథానికలు, వ్యాసాలు, లేఖలు, కవితలు, పద్యాలు, నాటికలు, గేయకవితలు, విమర్శలు తదితర సాహిత్యప్రక్రియలన్నీ విస్తృతంగా ఇందులో వచ్చేవి. రాయప్రోలు సుబ్బారావు, ముట్నూరి కృష్ణారావు, భోగరాజు సీతారామయ్య, దువ్వూరి రామిరెడ్డి తదితరుల రచనలు ఇందులో ప్రచురించారు. నూతన రచయితలకు ఈ పత్రికలో ఎంతగానో ప్రోత్సాహం లభించేది. గురజాడవారి 'లవణరాజు కల', 'తోకచుక్క', 'కాసులు', 'కన్యక', విశ్వనాథవారి 'గిరికుమారుని ప్రేమగీతాలు' ఇందులో ప్రచురించారు. మాడపాటి హనుమంతరావు ఉర్దూ నుంచి తెలుగులోకి అనువదించిన కథలు కూడా ఇందులో ప్రచురితమయ్యాయి.

4.4.2 శారద

తెలుగులో తొలిగా వర్ణచిత్రాలతో వెలువడిన సాహిత్యమాస పత్రిక శారద. బందరు నుంచి 1923లో కౌతా శ్రీరామశాస్త్రి సంపాదకత్వంలో ఈ పత్రిక ప్రారంభమైంది. ప్రతినెలా 20వ తేదీన 160 పేజీలతో పత్రిక వెలువడేది. తెలుగులో వచ్చిన ఉత్తమ సాహిత్యాన్ని ఇందులో ప్రధానంగా ప్రచురించేవారు. ఈ పత్రిక ప్రతి సంచికనూ ఓ విజ్ఞానసర్వస్వంగా సంపాదకులు తీర్చిదిద్దేవారని చెన్నయ్య, జె. తన *తెలుగు దినపత్రికలు–భాషా సాహిత్య స్వరూపం*లో (1998, పుట 80)లో రాశారు. అడవి బాపిరాజు నవల *హిమబిందు* ఈ పత్రికలో తొలిగా ధారావాహికగా వచ్చింది. సాహిత్యంతో పాటు చరిత్ర, పరిశోధన, విమర్శ తదితర ప్రక్రియలు ఇందులో ప్రచురించేవారు. ఆతర్వాత వెలువడిన పత్రికల్లో చెప్పుకోదగినది జ్వాల. విజయవాడ నుంచి 1932లో ముద్దుకృష్ణ సంపాదకత్వంలో ఇది వెలువడింది. నారాయణబాబు, కొడాలి ఆంజనేయులు వంటి సుప్రసిద్ధుల రచనలు ఇందులో ప్రచురించేవారు. శ్రీశ్రీ మహాప్రస్థానగేయం తొలిగా ఇందులో ప్రచురితమైంది. ఇవికాకుండా మచిలీపట్నం నుంచే 1928లో ప్రేమరాజు సత్యనారాయణరావు నేతృత్వంలో స్వవృద్ధి, 1929లో విజయవాడ నుంచి మోపిదేవి వేణుగోపాలరావు సంపాదకత్వంలో వర్ణాశ్రమ మాసపత్రికలు వెలువడ్డాయి.

4.4.3 వీణ

సాహిత్య సంబంధ విషయాలతో పాటు లలితకళా విషయాలను ప్రచురించడం ఒక ఎత్తయితే, విశ్వనాథ, శ్రీశ్రీ, దేవులపల్లి, ద్రోణంరాజు లక్ష్మీబాయమ్మ, ప్రేమ్‌చంద్, నోరి నరసింహశాస్త్రి తదితర ఉద్దండుల విఖ్యాత రచనలను తొలిగా ప్రచురించిన ఘనత వీణ సొంతం చేసుకుంది. ఇది 1936లో విజయవాడ సమీపంలోని తేలప్రోలు నుంచి పాటిబండ్ల మాధవశర్మ సంపాదకుడిగా వెలువడింది.

సంపాదకవర్గంలో శ్రీశ్రీ, గుడిపాటి రాజగోపాల్, మద్దాలి సూర్యప్రకాశరావు, చందరాల రమమోహనరావు, మందలపర్తి ఉపేంద్రశర్మ సభ్యులుగా, మల్లాది రామకృష్ణశాస్త్రి, సోమంచి యజ్ఞన్నశాస్త్రి, కె.వి.పున్నయ్య, శ్రీపాద గణపతిరావు సభ్యులుగా ఉన్నారు. తెలుగు సంఖ్యలు ప్రచురిస్తూ, వ్యావహారిక భాషోద్యమానికి ఈ పత్రిక ఎనలేని సేవ చేసింది. ఈ పత్రిక సంవత్సర చందా రెండు రూపాయలు కాగా విడిసంచిక నాలుగు అణాలకు అమ్మేవారు. విశ్వనాథ సత్యనారాయణ రచించిన హాహాహూహూ నవల వీణలోనే ధారావాహికగా వచ్చింది. శ్రీశ్రీ మహాప్రస్థానంలో 'ఔను నిజం, ఔను నిజం, ఔను నిజం నీవన్నది..' అంటూ సాగే గేయం తొలిగా ఇందులోనే అచ్చయింది. ప్రేమ్‌చంద్ అనువాద కథ రసిక సంపాదకుడు, దేవులపల్లి రాసిన 'రారమ్మ, రారమ్మ మందారమా' గీతం, టాల్‌స్టాయ్ అనువాదాలు, శరత్ నవలానువాదాలు ఇందులో వచ్చేవి. ఎంతగా జనాదరణ పొందినా ఆర్థిక కారణాల దృష్ట్యా రెండేళ్ళకే (1937లో) ఈ పత్రిక కనుమరగవడం విషాదకరం అని నామాల విశ్వేశ్వరరావు తన *తెలుగు జర్నలిజం చరిత్ర* (పుట 143)లో రాశారు.

4.4.4 నవభారతి

సాహిత్య సాంస్కృతికాంశాలకు పట్టుకొమ్మగా విరాజిల్లిన మాసపత్రిక *నవభారతి*. 1958లో చదలవాడ పిచ్చయ్య ఈ పత్రికను విజయవాడ నుంచి ప్రారంభించారు. నాట్యం, శృంగారం, సంస్కృతం, వ్యాకరణం.. తదితర అంశాలన్నీ ఇందులో ప్రచురించేవారు. అప్పట్లో ఉద్దండులైన కవులు, న్యాయాధిపతులు ఈ పత్రిక సంపాదకమండలిలో ఉండేవారని, ప్రారంభించిన కొద్దికాలంలోనే పుంజుకున్నప్పటికీ ఎందుకనో ఈ పత్రిక స్వల్పవ్యవధిలోనే మూతపడిందని బాలశౌరిరెడ్డి (*తెలుగు పత్రికల చరిత్ర*, 2010, పుట20) రాశారు.

4.4.5 కమ్యూనిస్ట్ పత్రికలు

ఇరవయ్యో శతాబ్దం రెండో అర్ధభాగంలో కె.రాజగోపాలరావు సంపాదకత్వంలో కమ్యూనిస్ట్ పేరుతో ఓ మాసపత్రిక వెలువడినట్లు ఆర్.ఎన్.ఐ. అధికారిక వెబ్‌సైట్ (http://rni.nic.in/)లో ఉంది. ఇదేపేరుతో మాకినేని బసవపున్నయ్య సంపాదకుడిగా 1974లో మరో మాసపత్రిక వెలువడినట్లు కూడా ఇందులో ఉంది. ఆ తర్వాత మార్క్సిస్ట్ సిద్ధాంతాల పునాదుల మీద 1975లో విజయవాడ నుంచి కమ్యూనిస్ట్ పేరుతో మాసపత్రిక వెలువడినట్లు బాలశౌరిరెడ్డి తన *తెలుగుపత్రికల చరిత్ర* (2010, పుట 31)లో రాశారు. కమ్యూనిస్ట్‌పార్టీలో పేరొందిన ప్రముఖనేతలంతా దాదాపుగా ఈ పత్రిక సంపాదకమండలిలో పనిచేశారు. సమకాలీన సమస్యలు, గ్రామీణాభ్యుదయం, పీడిత ప్రజల అభ్యున్నతి ప్రధానలక్ష్యం ఇందులో వార్తలు ప్రకటితమయ్యేవి. నోబుల్ బహుమతి విజేత అమర్త్యసేన్ వ్యాసాల అనువాదాలు కూడా ఇందులో ప్రచురించేవారు. పత్రిక పక్షాన చర్చాగోష్ఠులు నిర్వహించేవారు. వామపక్ష భావజాలంతో ముప్పాళ్ళ రంగనాయకమ్మ ప్రారంభించిన పత్రిక ప్రజాసాహితి. 1977లో విజయవాడలో ప్రారంభమైన ఈ పత్రిక ప్రస్తుతం కొత్తపల్లి రవిబాబు సంపాదకత్వంలో వెలువడుతోంది.

కవితలు, వ్యాసాలు, విమర్శలకు సమానప్రాధాన్యత ఇవ్వడం ఈ పత్రిక ప్రత్యేకత. ఇతర భారతీయ భాషల నుంచి విదేశీ భాషల దాకా వెలువడుతున్న ఉత్తమ సాహిత్యాన్ని అనువాదం చేసి ఇందులో ప్రచురిస్తుంటారు. తెలుగు సాహిత్యంలో వస్తున్న ఆధునిక సాహిత్యప్రక్రియలన్నిటినీ ఈ పత్రిక ఆదరిస్తుంది. కమ్యూనిస్ట్ భావాలతో వెలువడినప్పటికీ ఇవి తెలుగు భాషా సాహిత్యాలపరంగా గొప్పసేవ చేశాయనే చెప్పుకోవాలి. సమకాలీన రచనలను ఆదరించి ముద్రించడమే ఇందుకు తార్కాణం.

4.4.6 మహిళా పత్రికలు

మహిళా విషయాలతో జిల్లానుంచి వెలువడిన మాసపత్రికల్లో ఎక్కువభాగం పాఠకుల ఆదరణ అందుకున్నాయి. వీటిలో రంగమ్మరెడ్డి సంపాదకత్వంలో విజయవాడ నుంచి వచ్చిన *నారీలోకం* (1957), మచిలీపట్నం నుంచి ఎం.రత్నారెడ్డి నేతృత్వంలో వెలువడిన *గృహజ్యోతి* (1961) తొలి తరానికి చెందినవి. ఆర్.మనోహరం సంపాదకుడిగా విజయవాడ నుంచి వెలువడిన *మహిళోదయ* (1967), విజయవాడ నుంచే కె.ఎల్.ఎన్.ప్రసాద్ సంపాదకత్వంలో వెలువడిన *వనితాజ్యోతి* (1976)లను ప్రముఖంగా చెప్పుకోవచ్చు. మాంటిస్సోరి విద్యాసంస్థల అధినేత డాక్టర్ వి.కోటీశ్వరమ్మ సంపాదకురాలిగా వచ్చిన పత్రిక ఇల్లు ఇల్లాలు ఇరవై అయిదు సంవత్సరాలకు పైగా ఈ పత్రిక వెలువడుతోంది. మహిళాస్వావలంబన, మహిళా సాధికారత ప్రధాన లక్ష్యాలుగా ఈ పత్రిక వ్యాసాలు ప్రచురిస్తుంది. ఇంకా మహిళా పత్రికలు మరెన్నో కృష్ణాజిల్లా నుంచి వెలువడ్డాయి. ఇవన్నీ మహిళలు మెచ్చే అనేకాంశాలను ప్రచురిస్తూనే సమకాలీన అంశాలకు ప్రాధాన్యతనిచ్చాయి.

4.4.7 ఆధ్యాత్మిక పత్రికలు

ఇతర విభాగాల కన్నా మాసపత్రికల్లో ఆధ్యాత్మిక పత్రికలు ఎక్కువ సంఖ్యలో వెలువడడంతో పాటు అత్యంత విశేషంగా పాఠకాదరణ పొందాయనడంలో సందేహం లేదు. వీటిలో ఏఒక్క పత్రికనూ ప్రత్యేకించి వివరించాల్సిన పరిస్థితి లేదు. ఇక్కడ నుంచి వచ్చిన ప్రతి పత్రిక భారతీయ ఆధ్యాత్మిక వారసత్వాన్ని సమాజానికి అందించడంలో సఫలమైందనే చెప్పుకోవాలి. అవతార్ మెహర్ (ఎస్.ప్రభాకర్, నూజివీడు, 1957), బైబిల్‌జ్యోతి (కె.ఇజ్రాయెల్, విజయవాడ, 1967), శైవవాణి (కె.సుబ్బారావు, విజయవాడ, 1968), బైబిల్‌మహిమ (పి.భూషణం, విజయవాడ, 1968), కామకోటివాణి (ఆర్.డి.ఎల్.నరసింహమూర్తి, మచిలీపట్నం, 1968), హనుమత్సేవ (ఎస్.ఎస్.లక్ష్మణరావు, విజయవాడ, 1976), సువార్తసునాదం (కె.ఎల్.పీటర్, 1976), వసుధ (వాసిరాజు రంగారావు, విజయవాడ, 2007) వీటిలో కొన్ని మాత్రమే. రాష్ట్రంలో ప్రముఖ పుణ్యక్షేత్రమైన శ్రీదుర్గామల్లేశ్వరస్వామివార్ల దేవస్థానం (ఇంద్రకీలాద్రి, విజయవాడ) 2003 నుంచి శ్రీకనకదుర్గప్రభ పేరుతో మాసపత్రిక నిర్వహిస్తోంది. దేవస్థానం కార్యనిర్వహణాధికారే దీనికి సంపాదకుడిగా వ్యవహరిస్తారు. ప్రస్తుతం జె.ప్రభాకరశ్రీనివాస్ కార్యనిర్వహణాధికారిగా బాధ్యతలు నిర్వహిస్తున్నారు.

4.4.8 విద్య / ఉద్యోగ పత్రికలు

విద్యాఉద్యోగ రంగానికి సంబంధించి విజయవాడ నుంచి ఆలూరి సుభాష్‌బాబు సంపాదకత్వంలో వచ్చిన *ఉద్యోగవిజయాలు* (1990) వేలాది నిరుద్యోగుల పాలిట వరంగా నిలిచింది. (1989 నుంచి ఈ పత్రిక వెలువడుతున్నట్లు డాక్టర్ బాలశౌరిరెడ్డి తన *తెలుగు పత్రికల చరిత్ర* (పుట 41)లో రాశారు. అయితే ఆర్.ఎన్.ఐ. సమాచారం ప్రకారం ఈ పత్రిక 1990లో విడుదలైంది) ఎక్కడెక్కడి ఉద్యోగావకాశాలను సేకరించి ప్రచురించడంతో పాటు, ఆయా ఉద్యోగాలకు సంబంధించిన పరీక్షలు / ప్రవేశ పరీక్షల్లో ఉత్తీర్ణులయ్యేందుకు అవసరమైన సమాచారాన్ని ఇందులో ఇచ్చేవారు. దాదాపుగా రాష్ట్రంలోని నిరుద్యోగులందరూ ఈ పత్రిక అభిమానులయ్యారు. విజయవాడ నుంచి 1991లో వచ్చిన *ఉద్యోగపర్వం*, 2000లో ఇక్కడ నుంచే ఎన్.నాగేశ్వరరావు సంపాదకత్వంలో వచ్చిన *ఉద్యోగకిరణాలు* ఈ కోవలోనివే. ఇంకా ఇలాంటి పత్రికలెన్నో ఇదే మార్గాన్ని అనుసరిస్తూ వెలువడడం *ఉద్యోగవిజయాలు* సాధించిన విజయంగా చెప్పుకోవచ్చు. దినపత్రికలు కూడా విద్య, ఉపాధిరంగాలకు సంబంధించిన శీర్షికలు ప్రవేశపెట్టడం, వాటికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం దీని తర్వాతనే అధికమైంది. దీనికన్నా ఎంతో ముందుగానే *ఉపాధ్యాయవాణి* (1957) పేరుతో ఎ.పూర్ణచంద్రరావు సంపాదకత్వంలో ఓ పత్రిక విడుదలైనట్లు ఆర్.ఎన్.ఐ. రికార్డుల్లో ఉంది. ఉపాధ్యాయరంగానికొస్తే *ఐక్యఉపాధ్యాయ* (ఎం.వెంకటరత్నం, విజయవాడ, 1999) బాగా ప్రసిద్ధి పొందింది. ఉపాధ్యాయులకు సంబంధించిన ప్రభుత్వ ఉత్తర్వులతో సహా అనేక విషయాలు, వారి సర్వీసుకు సంబంధించిన అనేక సూచనలు, సలహాలు ఇందులో వచ్చేవి.

4.4.9 కుల పత్రికలు / తెలుగు భాషా పత్రికలు

కులప్రధానమైన అంశాలకు మాత్రమే ప్రాధాన్యం ఇస్తూ 2009లో మాతి శ్రీకాంత్ *కాపుప్రభ*, *యాదవవార్త* పేరుతో బి.శ్రీరామ్‌యాదవ్ 2009లో కృష్ణాజిల్లా నుంచి పత్రికలు నడిపారు. తెలుగు సాహిత్యరంగానికి పెద్దపీట వేస్తూ 1993 నుంచి విజయవాడ కేంద్రంగా వెలువడుతున్న పత్రిక *నడుస్తున్న చరిత్ర*. సామల రమేష్‌బాబు దీనికి సంపాదకుడు, ప్రచురణకర్త కూడా. స్వదేశ, స్వభాషా సంస్కృతులను వికసింపజేసుకుంటూ, అనంత విజ్ఞానాన్ని ఆవాహనజేస్తూ, సంపూర్ణచైతన్యంతో విలసిల్లే సమాజం కోసం ఈ పత్రిక అంకితమైంది (డాక్టర్ బాలశౌరిరెడ్డి, *తెలుగుపత్రికల చరిత్ర*, పుట 40).

సమాజంలోని అన్నివర్గాల ప్రజలను తెలుగు భాషా పరిరక్షణ దిశగా చైతన్యవంతులను చేయాలనే సంకల్పంతో ఈ పత్రిక నడుస్తోంది. ఇందులో వచ్చిన స్పందన, రవ్వలు పువ్వులు శీర్షికలు చదువరులను ఎంతగానో ఆకట్టుకున్నాయి. ఇదేతీరు అనుసరిస్తూ 2005 నుంచి నందూరి రాజగోపాల్ విజయవాడ కేంద్రంగా నడుపుతున్న *చినుకు* పత్రిక కూడా తెలుగు భాషా ప్రియుల మన్ననలు అందుకుంటోంది.

4.4.10 హాస్యపత్రికలు

హాస్యరసం ప్రధానంగా వెలువడిన పత్రికల్లో అందిన సమాచారం మేరకు 1922, ఆగస్టు ఒకటోతేదీన మచిలీపట్నం నుంచి వెలువడిన నవ్వులతోట ఎక్కువ ప్రాచుర్యం పొందిన పత్రికగా తెలుస్తోంది. కోసూరు గురునాథమూర్తి దీనికి సంపాదకుడు. ఈ పత్రికలో వచ్చిన శీర్షికల్లో 'సంపాదకీయ వ్యాఖ్యానాలు, విలేఖరులకు ప్రత్యుత్తరములు, కబుర్లు, పిట్టకథలు..' మొదలైనవి ఎంతో ప్రాచుర్యం పొందాయి. ఇందులో వచ్చిన వ్యంగ్య రచనలు పాఠకాదరణ పొందాయి.

ఇందులోనే 'విదూషకోపన్యాసము' శీర్షికలో వచ్చిన 'స్త్రీల ప్రత్యేక సభ' వ్యాసం..."పీతవర్ణపు పింగళాక్షులును, రక్తవర్ణపు రమణీమణులును, కృష్ణవర్ణపు కేశినులును, శుక్లవర్ణపు సుదతులు సభనలంకరించి యుండిరి. నేను చతికిలబడి యైదారు నిముసములైనదో లేదో! జారుముళ్ళవారును, ముచ్చటముళ్ళవారును, ముందుకత్తిరింపులవారును, వలపలి పాపటలవారును, డాపలి పాపటలవారును, జారుముళ్ళవారును, జంట జడలవారును, కండ్లజోళ్ళవారును, కాళ్ళజోళ్ళవారును, మేజోళ్ళవారును, మెడపట్టీల వారును, పైట లంగాలవారును, పట్కాలవారును, గూడకట్లవారును, కుచ్చెళ్ళవారును, జాకెట్లవారును, జారుపైటల వారును..." అంటూ సాగుతూ పాఠకులను ఎంతగానో నవ్విస్తుంది. ఈ వ్యాసం రాసిన రచయిత పేరు ఇందులో లేదు. ఈ పత్రికలో మారుపేర్లతోనే రచనలు ఎక్కువగా వచ్చేవని *తెలుగు జర్నలిజం చరిత్రలో* (పుట 112) నామాల విశ్వేశ్వరరావు రాశారు.

సునిశితమైన హాస్యానికి వ్యంగ్యాన్ని జోడిస్తూ విజయవాడ నుంచి 2003లో వెలువడిన హాస్యానందం ఆధునిక కాలంలో ఓ చక్కని ప్రయత్నంగా కొనసాగింది. రాము పండా దీనికి సంపాదకుడు, ప్రచురణకర్త కూడా. సినీ, రాజకీయ వార్తలకు మాత్రమే ప్రాధాన్యతనిస్తూ పత్రికలు నడుపుతున్న ఈకాలంలో కేవలం హాస్యాన్ని నమ్ముకుని పత్రికను ప్రారంభించడం పెద్ద సాహసమే అవుతుంది. ప్రారంభంలో ఎన్నోఒడిదుడుకులను ఎదుర్కొన్న ఈ పత్రికను కొన్ని కారణాల వల్ల 2008, 2009 సంవత్సరాల్లో ప్రచురించలేదు. 2010 నుంచి తిరిగి ప్రారంభమైన ఈ పత్రిక ప్రస్తుతం గుంటూరు నుంచి క్రమం తప్పకుండా వెలువడుతోంది. రాష్ట్రంలోని ప్రముఖ హాస్యరచయితలందరి రచనలు ఇందులో ప్రచురిస్తున్నారు. వ్యాసాలతో పాటు వ్యంగ్య శీర్షికలు నిర్వహించడం దీని ప్రత్యేకత. ఇందులో వచ్చే కార్టూన్లు పాఠకులను కడుపు నొప్పి పుట్టేలా నవ్విస్తాయి. సినీ కథానాయికల చిత్రాలను ముఖచిత్రాలుగా ప్రచురించడం ఓ అలవాటుగా పెట్టుకుంది.

4.4.11 కంప్యూటర్ విజ్ఞాన పత్రికలు

ఆధునిక అవసరాలకు తగినట్లు కంప్యూటర్ విజ్ఞానాన్ని పాఠకులకు అందించాలనే సంకల్పంతో ప్రారంభించిన పత్రిక *కంప్యూటర్ విజ్ఞానం*. కె.రామారావు సంపాదకత్వంలో విజయవాడ నుంచి 1990లో ఇది వెలువడింది. కంప్యూటర్ సమాచారాన్ని తెలుగులో అందించిన తొలి తెలుగు పత్రికగా ఇది పేరుపొందింది. కంప్యూటర్ కోర్సులు తదితర వివరాలతో వచ్చిన ఈ పత్రిక అచిరకాలంలో ఎక్కువసంఖ్యలో పాఠకులకు చేరువ అయింది.

4.4.12 కళాసాంస్కృతిక పత్రికలు

ఇ.నారాయణరావు సంపాదకుడిగా *కళ* (1966) పేరుతో విజయవాడ నుంచి మాసపత్రిక విడుదలైనట్లు ఆర్.ఎన్.ఐ.వద్ద ఉంది. పేరునుబట్టి దీన్ని కళారంగానికి చెందిన పత్రికగా గుర్తించవచ్చు. కళాసాంస్కృతిక రంగాల్లోని సమస్యలు, ప్రముఖుల వివరాలు, వర్తమానంలో జరుగుతున్న కార్యక్రమాల వివరాలను అందిస్తూ 2001లో విజయవాడ నుంచి వెలువడిన పత్రిక *కళాదర్శిని*. సీతాల శివాజీ దీనికి ప్రచురణకర్త, సంపాదకుడు కూడా. సంగీతం, సాహిత్యం, నాటకం, నృత్యం అంశాలకు ప్రాధాన్యం ఇస్తూ వెలువడిన పత్రిక తొందరగానే అభిమానులను ఏర్పరచుకుంది. అయితే కారణాంతరాల వల్ల ప్రారంభమైన నాలుగేళ్ళకే ఇది మూతపడింది.

4.4.13 భక్తి పత్రికలు

భక్తిపత్రికల విషయంలో కృష్ణాజిల్లా పోషించిన పాత్ర ఎనలేనిది. ఇక్కడ నుంచి పదుల సంఖ్యలో భక్తిపత్రికలు వెలువడి, ప్రజల్లో ఆధ్యాత్మిక భావాలను పెంపొందిచడంలో సఫలమాయ్యాయి. విజయవాడ నుంచి 1907లో శ్రీనివాసాచార్యులు *శ్రీవేంకటేశ్వరపత్రిక* నడిపారు. తర్వాతికాలంలో వచ్చిన *శ్రీవైష్ణవ* (1920, తి.న.చక్రవర్తి శ్రీనివాస రంగాచార్యులు) పత్రిక కూడా ఆ కాలంలో ప్రముఖ భక్తి పత్రికగా పాఠకుల మన్ననలు అందుకుంది. క్రైస్తవమతపరంగా 1925లో మచిలీపట్నం నుంచి రెవరెండ్ నెథానియేల్ నడిపిన *ఆంధ్రక్రైస్తవ పత్రిక* ప్రాచీనమైనదిగా తెలుస్తోంది. అయితే ఇది వారపత్రికగా వెలువడింది.

ధ్యానమండలి నిర్వహణలో 2001 నుంచి విజయవాడ కేంద్రంగా వెలువడుతున్న పత్రిక *ధ్యానమాలిక*. భిక్షమయ్య గురూజీ దీనికి వ్యవస్థాపకుడు కాగా సత్యనారాయణ సంపాదకులు. యోగ, వైద్య విజ్ఞానాంశాలకు ఇది ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇస్తుంది. ధ్యానమండలి సభ్యులకు దీన్ని ఉచితంగా పంపిణీ చేస్తున్నారు. బహిరంగ మార్కెట్‌లో దొరకదు. ఆమంచి బాలసుధాకరశాస్త్రి సంపాదకత్వంలో విజయవాడ నుంచి 2002లో వచ్చిన *మహర్షికాలజ్ఞానం* కూడా మంచి పత్రికగా పేరుపొందింది. ఇక్కడనుంచే వెలువడుతున్న *భక్తిసుధ* కూడా పాఠకాదరణ పొందింది. అవ్వా హేమ సుందర వరప్రసాద్ దీనికి వ్యవస్థాపక సంపాదకుడు కాగా మైలవరపు శ్రీనివాసరావు సంపాదకుడుగా వ్యవహరిస్తున్నారు. ఆధ్యాత్మిక వ్యవహారాల్లో లోకప్రసిద్ధి పొందిన వ్యక్తులు ఈ పత్రిక సంపాదకమండలిలో సభ్యులుగా ఉన్నారు.

పి.ఎస్.పి.కుమార్ సంపాదకత్వంలో 2006 నుంచి వెలువడుతున్న *శ్రీకంఠవాణి* కూడా ఆధ్యాత్మిక విషయాలను ప్రచురిస్తోంది. అయితే ఇందులో వివాహ సంబంధ విషయాలను ఎక్కువగా ప్రచురిస్తున్నారు. ఇవికాకుండా కృష్ణాజిల్లా నుంచే *సాయిపథం* (ఎస్.వి.ఎల్.నారాయణరావు), *భాగవతసేవ* (భక్త సుబ్రహ్మణ్యం), *వేదభూమి* (జి.నరసింహశాస్త్రి) పత్రికలు వెలువడినట్లు తెలుస్తోంది. అయితే ఈ పత్రికల పూర్తి వివరాలు మృగ్యం.

4.4.14 బాలల పత్రికలు

తెలుగులో తొలిగా బాలల పత్రికను వెలువరించిన ఘనత కూడా కృష్ణాజిల్లాకే దక్కుతుంది. 1940లో మేడిచెర్ల ఆంజనేయమూర్తి విజయవాడ నుంచి ప్రారంభించిన బాలల పత్రిక *బాలకేసరి*. 'ఇందు బాలురు బాలికలకు సంబంధించిన ప్రత్యేక సబ్జెక్ట్‌ల పైన, క్రీడలపైనను, కట్టుకథల పైనను, పండగల పైనను, మృదుమధురమైన వ్యాసములు ప్రకటింపబడును' అని ఈ పత్రికలో రాసిఉన్నట్లు డాక్టర్ జె.చెన్నయ్య తన *తెలుగు దినపత్రికలు భాషా సాహిత్య స్వరూపం* (పుట 107)లో రాశారు. దీన్నిబట్టి బాలల కోసం ఈ పత్రిక అధిక ప్రాధాన్యం ఇచ్చినట్లు తెలుస్తోంది. తర్వాతి కాలంలో కృష్ణాజిల్లా చాగల్లు నుంచి కె.హెచ్.ఒస్‌బరోస్, సి.జె.కిల్స్‌లే నేతృత్వంలో *బాలపత్రిక* పేరుతో ఓ మాసపత్రిక విడుదలైనట్లు ఆర్.ఎన్.ఐ.వద్ద నమోదైంది. పేరును బట్టి ఇది కూడా బాలలకు సంబంధించిన పత్రికగా భావించవచ్చు.

4.4.15 ఇతర పత్రికలు

ఇతర రంగాల పత్రికలను పరిశీలిస్తే వింతలు, విశేషాలకు ప్రాధాన్యాన్ని ఇస్తూ వట్లూరి నారాయణరావు వ్యవస్థాపక సంపాదకుడిగా విజయవాడ నుంచి వచ్చిన *వండర్ వరల్డ్* (1986) అప్పట్లో పెద్దసంచలనమే సృష్టించింది. దేశవిదేశాల్లోని ఆశ్చర్యకరమైన వింతలతో పాటు, అక్కడి ప్రత్యేకతలు ఇందులో ప్రముఖంగా ప్రచురించేవారు. మొదట్లో ఈ అంశాలకే పరిమితమైనప్పటికీ క్రమంగా విద్యార్థులకు ఉపయోగించే సమాచారం, ఇంగ్లిషు భాషకు సంబంధించిన విషయాలు కూడా ఇందులో ప్రచురించేవారు. ఈకోవలోనే మరెన్నో పత్రికలు ఆకాలంలో వెలువడడం ఈ పత్రిక పొందిన విశేషపాఠకాదరణకు నిదర్శనంగా చెప్పుకోవచ్చు. సూరి వేంకట నరసింహశాస్త్రి, అయ్యంకి వేంకట రమణయ్య, గూడూరి రామచంద్రరావు విజయవాడ నుంచి వెలువరించిన పత్రిక *సహకారము*.

క్రీ.శ.1915లో వచ్చిన ఈ పత్రిక మొదట్లో *మదరాసు బులిటెన్ ఆఫ్ కో ఆపరేషన్* పేరుతో ప్రకటితమైంది. ఆంధ్రసహకార సమ్మేళనం ప్రారంభమైన తర్వాత మచిలీపట్నం నుంచి *సహకారి* పేరుతో విడుదలైంది. ఆ తర్వాత సమ్మేళనంతో పాటు గుడివాడకు మారింది. అక్కడి నుంచి విజయవాడకు చేరింది. గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు కూడా కొంతకాలం ఈ పత్రిక నిర్వహణలో పాలుపంచుకున్నారు.

'ఆయుర్వేదభూషణ' డాక్టర్ వేటూరి శంకరశాస్త్రి సంపాదకత్వంలో ముక్త్యాల నుంచి వెలువడిన పత్రిక *ధన్వంతరి*. ఆయుర్వేదానికి సంబంధించిన విషయాల ప్రచురణతోపాటుగా వివిధ శాస్త్రాల్లో పరిశోధనలు చేయడానికి సైతం ఈ పత్రిక కృషిచేసింది. ప్రాచీన వైద్యగ్రంథాలను ఈ పత్రికలో ధారావాహికంగా ప్రకటించారు. విఖ్యాత వ్యాకరణ పండితుడు ఎలకూచి బాలసరస్వతి రచించిన 'శరీరం' పద్యానువాదాన్ని ఇందులో ప్రకటించారు.

పాఠకాదరణ పొందిన పత్రికల్లో మరికొన్ని... *ఆంధ్ర ఫిలించాంబర్ జర్నల్* (విజయవాడ, ఎం.ఎస్.రాజు), *శ్రీధన్వంతరి* (వి.శంకరశాస్త్రి, విజయవాడ, 1967), *ఆయుర్వేద* (కె.విష్ణువర్ధనరావు, విజయవాడ, 1967), *రజకజ్యోతి* (ఎల్.తాతయ్య, విజయవాడ, 1972), *ట్యాక్స్‌వార్తలు* (జి.నాగేశ్వరరావు, విజయవాడ, 1973), *టెలిఫోన్ ట్రాఫిక్ బులిటెన్* (ఆంగ్లం, ఎం.వెంకట్రావు, విజయవాడ, 1977), *కాన్సెప్ట్ ఆఫ్ ప్రింటింగ్* (ఎం.త్యాగరాజు, విజయవాడ, 1990), *ఫిషరీస్ వరల్డ్* (ఎస్.కె.బాజీ, విజయవాడ, 1993), *సినీరాణి* (డి.చంద్రశేఖర్, విజయవాడ, 1977), *జనరల్ ఎడ్యుకేషన్ ఫర్ ఆల్* (ఆంగ్లం, ఎస్.సుందరాచారి, విజయవాడ, 1985), *క్వశ్చన్‌బ్యాంక్* (ఎస్.ఎం.కొండయ్య, విజయవాడ, 1987), *హెల్త్‌టుడే* (ఎ.పి.ప్రసాదబాబు, విజయవాడ, 1994), *భావతరంగిణి* (జి.వి.రమణారావు, మచిలీపట్నం, 1998).

ఆర్.ఎన్.ఐ. వద్ద నమోదైన మరియు నమోదుకాని పత్రికలన్నింటినీ కలుపుకుంటే దాదాపు 200కు పైగా మాసపత్రికలు కృష్ణాజిల్లా నుంచి వెలువడినట్లు తెలుస్తోంది. సంఖ్యాపరంగా చూసినా ఇది విశేషమైన అంశమే. రాశితో పాటు వాసి కూడా ఇక్కడ పోషించబడింది. తెలుగు ప్రజలకు... ముఖ్యంగా గృహిణుల్లో పఠనాసక్తిని పెంపొందించి, వారికి లోకజ్ఞానం కలిగించడంలో ఈ పత్రికలు చేసిన / చేస్తున్న కృషి ఎన్నతగినదిగా ఉంటోంది.

4.5. ద్వైమాసిక పత్రికలు

మాసపత్రికల తర్వాత ఆవర్తన వ్యవధుల్లో ద్వైమాసిక, త్రైమాసిక, అర్ధవార్షిక, వార్షికపత్రికలు వస్తాయి. ద్వైమాసిక పత్రికల్లో ఎక్కువభాగం సాహిత్యపత్రికలే వెలువడడం చెప్పుకోదగిన విషయం. పాఠకులకు తక్షణమే విషయాలను ప్రచురించి అందిచాల్సిన పరిస్థితి లేకపోవడమే ఇందుకు కారణం కావచ్చు. ఆవర్తనవ్యవధి ఎక్కువగా ఉండడంతో ద్వైమాసిక పత్రికల్లో నిండుదనం ఎక్కువగా కనిపించేది. అంశాల ఎంపిక నుంచి, పత్రికను తీర్చిదిద్దే వరకు ప్రతిఅంశంలోను ఇది స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. ఒకటిరెండు పత్రికలు మినహాయిస్తే వీటికి మాసపత్రికలంతగా ప్రాచుర్యం వచ్చినట్లు కనిపించదు. అలాగని, వీటిలో విషయనిష్ఠత లోపించిందని కాదు. ఎక్కువ ఆవర్తనవ్యవధి కావడం, అప్పటికే ఇతర పత్రికల్లో దాదాపుగా ఇదేరీతిలో సమాచారం రావడం ఈ పత్రికలకు ఆదరణ తగ్గడానికి కారణమై ఉండవచ్చు. ఎంచుకున్న అంశంపై ఈ పత్రికలు వెలువరించిన వ్యాసాల నాణ్యత మాత్రం ఎన్నతగినది.

తెలుగులో 1920 వరకు ద్వైమాసిక, త్రైమాసిక పత్రికలు వెలువడినట్లు ఆధారాలు లభించడం లేదు. తల్లావఝ్ఝుల శివశంకరశాస్త్రి 1919 ప్రాంతంలో ప్రారంభించిన సాహితి తొలి ద్వైమాసిక పత్రిక. ఆ తర్వాతనే తెలుగులో ద్వైమాసిక పత్రిక ప్రచురణ ప్రారంభమైంది. ఆనాటికి విఖ్యాతులైన వారితో శంకరశాస్త్రి తెనాలిలో 1919లో 'సాహితీ సమితి' నెలకొల్పారు. చింతా దీక్షితులు, నోరి నరసింహశాస్త్రి, మునిమాణిక్యం నరసింహారావు, మొక్కపాటి నరసింహశాస్త్రి, నండూరి సుబ్బారావు, నాయని సుబ్బారావు, విశ్వనాథ సత్యనారాయణ, దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి తదితరులంతా 'సమితి'లో సభ్యులుగా ఉండేవారు. వీరందరి కవిత్వంతో నిండిన 'సాహితి' నిజంగానే సాహితీలోకంలో నిండుకుండగా భాసించింది. వ్యావహారికవాదానికి ఇది ప్రాధాన్యం ఇవ్వడంతో పాఠకలోకంలో ఈ పత్రికకు ఆదరణ త్వరగా లభించింది.

4.5.1 జయంతి

'కవిసమ్రాట్' విశ్వనాథ సత్యనారాయణ సంపాదకత్వంలో 1927లో జయంతి ద్వైమాసికపత్రికగా ప్రారంభమైంది. మచిలీపట్నం, మద్రాసు రెండు ప్రాంతాల నుంచి ఇది వెలువడేది. భర్తృహరి నీతిశతకంలోని 'జయన్తితే సుకృతినో రససిద్ధా: కవీశ్వరా:, నాస్తితేషాం యశ:కాయే జరామరణజం భయం॥' అనే శ్లోకం పత్రిక పతాక శీర్షిక కింద ఉండేది.

ప్రారంభసంచికలో విశ్వనాథ రాసిన 'అధునా' అనే సంపాదకీయం నాటి సాహిత్యప్రక్రియల పరిస్థితిని కళ్ళకు కడుతుంది. '...ఖండకావ్యాల స్థితి కథలంత వాసిగా లేదు. ఖండకావ్యాలకీ రూపం ఏర్పడ్డది అంటానికి యింతమంది దుయ్యబట్టడమే సాక్ష్యం. రసవంతంగా వ్రాసేవాళ్ళు, దేశంలో తగినంతమంది ఉన్నారనీ, ప్రతివాడూ ఒక్కొక్క వ్యక్తిత్వంతో భాసిస్తున్నారు అనీ తేలుతోంది' అని రాశారు. ఇంకా ఆయనే మితిమీరుతున్న ఇంగ్లిషు వాడకం గురించి ఇలా రాశారు. "భావం బ్రతుకు మీద ఆధారపడి వుంటోంది. ప్రతి ఆంధ్రుడి బ్రతులకు ఇంగ్లిషు ఆక్రమిస్తే 'ఆంధ్ర' భావం ఎక్కడ?... ఏ జగత్తుకైనా జీవితానికయ్యే భాష పరిగ్రాహ్యం. ఇక మనదేశం బాగుపడాలంటే తెలుగుభాషే జీవితానికయ్యే భాష కావాలి. తక్కినవన్నీ తరువాత."

జయంతిలో సాహిత్యధార, పాఠకుల ఉత్తరాలు, ఆకాశవాణి, పుస్తకసమీక్ష, చర్చావేదిక వంటి శీర్షికలతోపాటు వ్యాసాలు, కథానికలు, కవితలు, నాటకాలు, సమీక్షలు, అనువాదాలు ప్రచురించేవారు. ఈ పత్రికలోనే విశ్వనాథ 'గ్రామ్యమా? వాడుకభాషా?' అనే శీర్షికతో రాసిన వ్యాసంలో వ్యావహారికభాషను ఎంతగానో సమర్థించారు. ఆయన విశ్లేషణ ఇలా సాగింది... 'ఏ కవికి, ఏ వ్రాతగాడికి ఎప్పుడు ఏది రమ్యంగా వుందని తోస్తే అది వ్రాస్తాడు. అది రమ్యం కాదూ అని తోస్తే కాలం తోసేస్తుంది. ఒకప్పుడు రమ్యమైనదాన్ని రమ్యంగా లేదని కాలం అనుకుని వదిలేస్తే అదే మళ్ళీ కొన్నాళ్ళకు దాన్ని పునరుద్ధరిస్తుంది'. ఇందులోనే చింతా దీక్షితులు గ్రాంథికవాదుల మీద వ్యంగ్యధోరణిలో 'సరస్వతీ పూజ' అనే కథ రాశారు. 'గ్రాంథిక వాణీస్తోత్ర మహామంత్రం' అనే పద్యాలు రాసి గ్రాంథికవాదులైన పండితులను ఎత్తిపొడిచారు.

ప్రారంభమైన కొద్దికాలానికే ఆగిపోయిన ఈ పత్రిక తిరిగి క్రీ.శ.1958లో విశ్వనాథ అధ్యక్షతన మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మ, దివాకర్ల వేంకటావధాని, కేతవరపు రామకోటిశాస్త్రి, జువ్వాడి గౌతమరావు సంపాదక మండలిగా తిరిగి ప్రారంభమైంది. తర్వాత కొద్దికాలానికే అనేక కారణాలతో మళ్ళీ ఆగిపోయింది.

4.5.2 మాతృక

కె.రమ సంపాదకత్వంలో 1992 నుంచి మాతృక పేరుతో ద్వైమాసిక పత్రిక వెలువడుతోంది. దీనికి విజయవాడ ప్రచురణ కేంద్రం. ఈ పత్రిక శీర్షిక కింద 'ప్రగతిశీల మహిళా కరదీపిక మన మాతృక' అని రాసిఉన్నట్లు డాక్టర్ బాలశౌరిరెడ్డి తన *తెలుగు పత్రికల చరిత్ర* (పుట 39)లో రాశారు. మహిళా హక్కుల రక్షణ, ఇందుకోసం సాగే ఉద్యమాలను సమర్థిస్తూ ఈ పత్రిక వ్యాసాలు ప్రచురిస్తుంది. స్త్రీలపై జరుగుతున్న అత్యాచారాలు, వివక్షలను ఈ పత్రిక నిరసిస్తుంది.

వీటితో పాటు వి.దక్షిణామూర్తి సంపాదకత్వంలో *జ్యోతిర్వేద* (1968), టి.శామ్యూల్ సంపాదకుడిగా *క్రీస్తులో విమోచనం* (1992), సి.అబ్రహాంవెస్లీ (1996) సంపాదకుడిగా *నిప్పురవ్వలు* (1996), దోరోతి జయరావు సంపాదకుడిగా *పాలించు ద్రాక్షవల్లి* (2002), ఎ.శేషాద్రి సంపాదకత్వంలో 2003లో *శ్రీదత్తవాణి* (ఆంధ్రాంగ్ల భాషల్లో వెలువడింది), అదే ఏడాది చుక్కపల్లి కుశలవ సంపాదకుడిగా *ఆంధ్ర ఛాంబర్ ఆఫ్ కామర్స్ అండ్ ఇండస్ట్రీ సమాచార్* (ద్విభాషా పత్రిక), పి.థామస్ వర్గీస్ సంపాదకత్వంలో *ధ్వజం* (ఇంగ్లిషు) పత్రికలు విజయవాడ కేంద్రంగా వెలువడ్డాయి.

కృష్ణాజిల్లా అరవిందపురం నుంచి 2000లో *దివ్యదీపిక* పేరుతో మరో ద్వైమాసిక పత్రిక వెలువడినట్లు ఆర్.ఎన్.ఐ.సమాచారం. కె.భాస్కరరావు దీనికి సంపాదకుడు. పి.అబ్రహాం శామ్యూల్ సంపాదకుడిగా *బానర్ ఆఫ్ ట్రూత్* పేరుతో విజయవాడ నుంచి ఆంగ్ల ద్వైమాసిక పత్రిక వెలువడినట్లు కూడా ఆర్.ఎన్.ఐలో నమోదైంది. ఇంతకుమించి ఈ పత్రికకు సంబంధించిన వివరాలు మృగ్యం.

4.6 త్రైమాసిక పత్రికలు

త్రైమాసిక పత్రికల విషయంలోనూ ద్వైమాసిక పత్రికల తీరే కనిపిస్తుంది. ఇవి కూడా 1910 వరకు వెలువడినట్లు ఆధారాలు లభించడం లేదు. అయితే 1916లో రెండు త్రైమాసిక పత్రికలు వెలువడ్డాయని, అయితే అవి క్రైస్తవ మత ప్రచారం కోసమే పనిచేశాయని, ప్రారంభించిన కొంతకాలానికే మూతపడ్డాయని డాక్టర్ జె.చెన్నయ్య తన *తెలుగు దినపత్రికలు భాషాసాహిత్య స్వరూపం* (పుట 54)లో రాశారు. 1912లో వచ్చిన *ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్పత్రిక* ఆనాటి త్రైమాసిక పత్రికల్లో ఎంతో పేరు పొందింది. ఇది కృష్ణాజిల్లాకు చెందిన పత్రిక కానప్పటికీ త్రైమాసిక పత్రికల్లో చారిత్రాత్మక స్థానం పొందింది.

ఇక, కృష్ణాజిల్లాలో వెలువడిన త్రైమాసిక పత్రికలను పరిశీలిస్తే 1915లో అయ్యంకి వెంకటరమణయ్య విజయవాడ నుంచి ప్రారంభించిన *గ్రంథాలయ సర్వస్వం* కనిపిస్తుంది. ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘం ఆధ్వర్యంలో నడిచిన ఈ పత్రిక గ్రంథాలయోద్యమ వ్యాప్తికి ఎంతగానో పాటుపడింది. ప్రారంభించిన రెండేళ్ళకు ద్వైమాసిక పత్రికగా మారి, ఆరవ సంపుటం నుంచి మాసపత్రికగా వెలువడింది.

విజయవాడ నుంచే 1946లో *అభ్యుదయ* పేరుతో త్రైమాసిక పత్రిక వెలువడింది. కొమర్రాజు వినాయకరావు దీనికి సంపాదకుడు. నాట్యకళకు సంబంధించిన విషయాలకు అత్యధిక ప్రాధాన్యం ఇస్తూ 1956లో *నాట్యకళ* పేరుతో మరో పత్రిక వచ్చింది. విజయవాడ నుంచి వెలువడిన ఈ పత్రికకు శ్రీనివాస చక్రవర్తి సంపాదకుడు. ఇక్కడి నుంచే 1999లో పి.ఎం.శామ్యూల్ సంపాదకుడిగా *గాస్పెల్ ఇల్యూమినేటర్*, కె.ఎస్.రావు సంపాదకుడిగా *కలంకారీ* అనే ఆంగ్ల త్రైమాసిక పత్రికలు వెలువడ్డాయి. కె.భాస్కరరావు సంపాదకత్వంలో గుడివాడ నుంచి 2001లో *దివ్యదీపిక*, కె.సి.హెచ్.పున్నయ్యచౌదరి సంపాదకుడిగా *బ్యాడ్మింటన్‌హౌస్* (2002) పత్రికలు వెలువడ్డాయి.

చలపాక ప్రకాష్ సంపాదకుడిగా 2003 నుంచి విజయవాడ కేంద్రంగా వెలువడుతున్న త్రైమాసిక పత్రిక *రమ్యభారతి*. తెలుగు భాషా సాహిత్యాలకు సంబంధించిన వ్యాసాలు ఇందులో ఎక్కువగా వస్తుంటాయి. తెలుగు సాహిత్యంలోని విభిన్న ప్రక్రియలను కూడా ఈ పత్రిక ఆదరిస్తోంది. ఇక్కడి నుంచే కె.ఆర్.కె.ప్రభాకరమూర్తి సంపాదకుడిగా *హెూమియోపతిక్ మెడికల్ అబ్జర్వర్* (2009) ఆంగ్లభాషలో వెలువడుతోంది. విజయవాడ కేంద్రంగా వి.సుదర్శనం సంపాదకుడిగా *యువకృష్ణ* పేరుతో మరో పత్రిక వెలువడింది. ఇది ఆంధ్రాంగ్ల భాషల్లో వెలువడినట్లు ఆర్.ఎన్.ఐ. సమాచారం. అలాగే, కృష్ణాజిల్లా అంపాపురం నుంచి పాటిబండ్ల మాధవశర్మ సంపాదకత్వంలో *ఉదయభారతి* పేరుతో త్రైమాసిక పత్రిక వెలువడినట్లు తెలుస్తోంది. ఈ పత్రికలకు సంబంధించిన ఇతర వివరాలు లభ్యం కాలేదు.

4.6.1 గణితచంద్రిక

వ్యాపార ప్రకటనలు ఉంటే తప్ప పత్రికను నడపలేని నేటి పరిస్థితుల్లో ఏడాదికి ఒకటి రెండు ప్రకటనలు మినహా వ్యాపారప్రకటనల ఊసే లేకుండా 1992 నుంచి నడుస్తున్న పత్రిక *గణిత చంద్రిక*. అసోసియేషన్ ఫర్ ఇంప్రూవ్‌మెంట్ ఆఫ్ మ్యాథ్స్ ఎడ్యుకేషన్ ఆధ్వర్యంలో నడుస్తున్న ఈ పత్రికకు ప్రఖ్యా సత్యనారాయణశర్మ వ్యవస్థాపకుడు, ప్రధాన సంపాదకుడు కూడా. గణిత విద్యా రంగంలో ప్రఖ్యాతి పొందిన పలువురు ఈ పత్రిక సంపాదమండలి సభ్యులుగా ఉన్నారు. పూర్వప్రాథమిక స్థాయి నుంచి స్నాతకోత్తరస్థాయి వరకు అవసరమైన గణితాంశాల్లోని ప్రాథమిక భావనలు, గణిత బోధనలో నూతన విధానాలు, గణితంలో బోధనోపకరణాల తయారీ, పోటీపరీక్షల్లో అడిగే గణితాంశాలకు సంబంధించిన వివరణలు తదితర అంశాలు ఇందులో ఉన్నాయి.

సర్వసాధారణంగా గణితానికి, సాహిత్యానికి పొసగదనే వాదన వినిపిస్తుంటుంది. కానీ, ఈ పత్రిక గణితానికి, తెలుగు సాహిత్యానికి చక్కని సమన్వయం చేస్తూ గణితంలో నాటికలు, కవితలు, పొడుపుకథలు ప్రచురించడం చెప్పుకోదగిన విషయం. గణితమేథావుల జయంతులు, వర్ధంతుల సందర్భంలో వారి జీవిత చరిత్రలను ముఖచిత్ర కథనాలుగా ఇవ్వడం మరో ప్రత్యేకత. రాష్ట్రవ్యాప్తంగా పాఠశాలలు, కళాశాలలో జరిగిన గణిత సంబంధ కార్యక్రమాల వివరాలను సంక్షిప్త కథనాలుగా అందిస్తోంది. జాతీయ, రాష్ట్రీయ స్థాయి సదస్సులు, సమావేశాల్లో పరిశోధకులు సమర్పించిన గణిత విద్యావిషయక గోష్ఠీపత్రాలను ప్రచురిస్తోంది. గణితంలో ప్రత్యేక ప్రతిభ కనబరుస్తున్న విద్యార్థులను ప్రోత్సహించే దిశగా వారి పరిచయ కథనాలు అందిస్తోంది. ప్రారంభించిన నాటి నుంచి నేటివరకు (20 సంవత్సరాల పాటు) ఓ విద్యావిషయిక గణిత పత్రికకు ఒకేవ్యక్తి సంపాదకుడిగా ఉండడమూ ఈ పత్రిక సాధించిన ఘనతల్లో ఒకటిగా చెప్పుకోవచ్చు.

4.7 లిఖిత పత్రికలు

పత్రికా ప్రపంచంలో ఎంచుకున్న అతిచిన్న సమాజానికి మాత్రమే పరిమితమైన పత్రికలు 'లిఖిత పత్రికలు'. వాస్తవానికి వీటిని చదివే పాఠకుల సంఖ్య పరిమితమైనప్పటికీ వీటిని తయారుచేసే వ్యక్తులు / సంపాదకుల తృష్ణ ప్రశంసనీయం. ముద్రణ వ్యయాన్ని కూడా భరించలేని స్వతంత్ర వ్యక్తి లేదా వ్యక్తులు లిఖిత పత్రిక వైపునకు మొగ్గుచూపిస్తారు. తమలో అంతర్లీనంగా దాగిఉన్న కళాసాంస్కృతిక పిపాసను ఈ తీరులో పత్రికా రూపంగా వీరు ప్రకటించడం జరుగుతోంది. జిల్లాలో ఇప్పటివరకు ఎన్ని లిఖితపత్రికలు వచ్చాయనే విషయంలో నిర్దుష్టమైన ఆధారాలు ఏవీ లభించలేదు. ఆర్.ఎన్.ఐ.వద్ద నమోదు చేయాల్సిన అవసరం లేకపోవడం, అతి తక్కువ ఆర్థిక వనరులు, తక్కువ పరిధి... ఇలా అనేక కారణాలు లిఖితపత్రికల చరిత్రను దాచిపెట్టడానికి అవరోధంగా నిలిచాయి. విజయవాడ నుంచి ప్రఖ్య సత్యనారాయణశర్మ సంపాదకుడిగా 1981లో *కృష్ణవేణి*, 1988లో *లీలావతి* లిఖిత పత్రికలు వెలువడ్డాయి. ఉన్నత పాఠశాల ఉపాధ్యాయుడిగా ఉన్న ఈ సంపాదకుడు తన విద్యార్థుల్లో దాగిఉన్న ప్రతిభను వెలికితీయాలనే ఉద్దేశంతో ఈ పత్రికను ప్రారంభించారు. ఇందులో విద్యార్థులే కార్టూన్లు, కవితలు, వ్యాసాలు రాయడం జరిగింది. అక్కడి చిత్రలేఖనోపాధ్యాయులు ఇందుకు సహకరించి వ్యాసాలకు తగిన చిత్రాలు గీయడం ప్రత్యేకత.

పత్రిక ప్రతి అణువులోను కొట్టొచ్చినట్లు కుదురుకున్న నిండుదనం పత్రిక నిర్వాహకులు దానిపట్ల చూపించిన ఆత్మీయతను ప్రకటిస్తోంది. *లీలావతి* కేవలం గణితశాస్త్ర సంబంధిత అంశాలతో మాత్రమే వెలువడేది. గణితంలోని అనేక సూక్ష్మప్రక్రియల వివరణలు, ప్రముఖుల జీవితచరిత్రలు, ప్రహేళికలు ఇందులో రాసేవారు. ఈ రెండు పత్రికలు మాసపత్రికలు గానే వెలువడ్డాయి. రెండేళ్లకాలంలోనే *లీలావతి* ముద్రిత పత్రికగా మారగా, వ్యవస్థాపరమైన కారణాలతో *కృష్ణవేణి* ప్రచురణ నిలిచిపోయింది. (లీలావతి, గణితచంద్రిక పత్రికల సంపాదకుడు ప్రఖ్య సత్యనారాయణశర్మతో పరిశోధకుడి ముఖాముఖి.

కె.రామకృష్ణ (ప్రస్తుత పరిశోధకుడు) సంపాదకుడుగా వెలువడిన మరో లిఖిత పత్రిక *గణితకౌముది* (2007). ఉపాధ్యాయ శిక్షణ పొందుతున్న విద్యార్థులను గణితవిద్యా పరిశోధన దిశగా ప్రోత్సహించేందుకు ఈ పత్రిక సంకల్పించింది. ఆధునిక గణితవిద్యా బోధన పద్ధతులు, నూతన గణిత ఆవిష్కరణలు, గణితశాస్త్రవేత్తల జీవితచరిత్రల్లోని నూతన కోణాల ఆవిష్కరణ ప్రధానాంశాలుగా ఇందులో వ్యాసాలు రాసేవారు. అర్ధవార్షిక పత్రికగా వచ్చిన గణితకౌముది మూడు సంచికలతోనే ఆగిపోయింది. ఇంకా మరికొన్ని లిఖిల పత్రికలు కృష్ణాజిల్లాలో వెలువడి ఉండవచ్చు. విస్తృతమైన పంపిణీ వ్యవస్థ, ప్రచారం అవసరం లేకపోవడం తదితర కారణాలతో అనేక లిఖిత పత్రికలు జిల్లాలో వెలువడి ఉన్నప్పటికీ అవి ఆయా సంస్థల వరకే పరిమితమవడంతో, బాహ్యప్రపంచానికి తెలిసే అవకాశం లేకపోయింది.

4.8 అర్ధవార్షిక / వార్షిక పత్రికలు

ప్రత్యేక ఆశయాలు లేదా కారణాలతో వచ్చిన పత్రికలు ఇవి. కేవలం సంపాదకులు లేదా ముద్రాపకుల ఆశయాల ప్రకటనకు ఉద్దేశించినవి ఇవి ఉండేవి. వీటికి ఉన్న పాఠకాదరణ అతి తక్కువ. చేబ్రోలు సరస్వతీదేవి ముద్రాపకురాలు మరియు సంపాదకురాలిగా *శ్రీవైజయంతి*, వార్షికపత్రిక పేరుతో రెండు వార్షికపత్రికలు వెలువడ్డాయి. కృష్ణాజిల్లా నూజివీడు కేంద్రంగా 1933లో ఇవి వచ్చాయి. నూజివీడు సంస్థానానికి సంబంధించిన వార్తలే వీటిలో ఎక్కువగా ఉండేవి. జి.ఎ.ప్రకాశరావు సంపాదకత్వంలో 1999లో విజయవాడ నుంచి *పీపుల్ టీచర్* పేరుతో ఆంధ్రాంగ్ల భాషల్లో వార్షిక పత్రిక వెలువడింది. *సంక్రాంతి* పేరుతో ఎం.కృష్ణారావు సంపాదకుడిగా మచిలీపట్నం నుంచి వార్షిక పత్రిక విడుదలైనట్లు అనధికారిక సమాచారం.

4.9 కళాశాల పత్రికలు / ప్రత్యేక సంచికలు

ఆర్థికంగా కొద్దిపాటి బలం ఉన్న ప్రతి పాఠశాల/ కళాశాల తనకంటూ ఓ ప్రత్యేక పత్రికను ప్రచురించడం అలవాటుగా వస్తోంది. కళాశాల ప్రత్యేకతలు, సాధించిన విజయాలు, ఉపాధ్యాయుల నైపుణ్యాలు, విద్యార్థుల రచనలు ప్రధానాంశాలుగా ఉంటాయి. కళాశాల/పాఠశాల విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు, సంస్థతో సంబంధం ఉన్న కొద్దిమంది వ్యక్తులకే ఈ పత్రికలు సాధారణంగా పరిమితమై ఉంటాయి. ఈకారణంగా ఎన్నిపత్రికలు వెలువడ్డాయి? వాటి ప్రత్యేకతలు ఏమిటి? మొదలైన అంశాలకు నిర్దిష్టమైన సమాధానం లభించడం లేదు. ఆర్.ఎన్.ఐ.వద్ద నమోదైన వివరాల ప్రకారం... ఎస్.ఆర్.ఆర్.అండ్ సి.వి.ఆర్. కళాశాల పత్రిక పేరుతో ఆర్.దయానిధి సంపాదకుడి అర్ధవార్షిక పత్రిక 1957లో విజయవాడ నుంచి విడుదలైనట్లు ఆర్.ఎన్.ఐ. వద్ద నమోదైంది. కళాశాల సాధించిన ప్రగతి, విద్యార్థుల వ్యాసాలు ఇందులో ప్రముఖంగా ఉండి ఉండవచ్చు. అన్నాథామస్ సంపాదకుడిగా బిషప్ అజరయ్య హైస్కూల్ పత్రిక (1967) వార్షిక పత్రికగా, పి.శరభరాజు సంపాదకుడిగా జైహింద్ హయ్యర్ సెకండరీ స్కూల్ మ్యాగజైన్ (1967) అర్ధవార్షిక పత్రికగా వచ్చాయి. రెండిటికీ విజయవాడే ప్రచురణ కేంద్రం.

దిఆంధ్ర ప్రొవెన్షియల్ హోమియోపతిక్ ఎండీ కాలేజ్ మ్యాగజైన్ పేరుతో ఆంధ్రాంగ్ల భాషల్లో అర్ధవార్షికపత్రిక వచ్చింది. ఇ.రామగోపాలరావు సంపాదకుడిగా 1967లో వచ్చిన ఈ పత్రిక ప్రచురణ కేంద్రం వివరాలు తెలియలేదు. యడవిల్లి సన్యాసిరావు సంపాదకత్వంలో గుడివాడ నుంచి ఎ.ఎన్.ఆర్.కాలేజ్ మ్యాగజైన్ (1999) అర్ధవార్షిక పత్రికగా వచ్చింది.

ప్రత్యేక సంచికలు కూడా ఇదే తీరులో వెలువడుతున్నాయి. సాధారణంగా కళాశాలలు నిర్వహించిన జాతీయ సదస్సులు, ఇతర విద్యావిషయిక కార్యక్రమాల వివరాలతో ఇవి రూపొందుతాయి. ఇప్పటివరకు ఇలాంటి సంచికలు ఎన్ని వచ్చాయని కచ్చితంగా చెప్పడం సాధ్యం కాదు. ఒక్కోసారి కళాశాలలు తమ వార్షిక పత్రికలను ప్రత్యేక సంచికలుగా వెలువరించిన సందర్భాలు కూడా ఉన్నాయి. విజయవాడలోని ఎస్.ఆర్.ఎస్.వి.కాలేజ్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్ విద్యాభారతి పేరుతో 2007 నుంచి ప్రచురిస్తున్న వార్షిక పత్రికను 2012లో తాను నిర్వహించిన జాతీయ సదస్సు ప్రత్యేక సంచికగా వెలువరించడం ఇందుకు ఉదాహరణ.

అధ్యాయం - 5

కృష్ణా జిల్లా పత్రికలు - భాషా స్వరూపం

ఏ సమాజపు ప్రగతికైనా అక్కడి భాషాభివృద్ధి ముఖ్యసాధనంగా నిలుస్తుంది. ప్రధానంగా స్థానిక భాషలో జరుగుతున్న నిత్యనూతన ప్రయోగాలు, వాటికి అనుగుణంగా భాషలో వస్తున్న మార్పులు సమాజపు పోకడలపై తమ ప్రభావాన్ని తప్పక చూపిస్తాయి. ఇందుకు ఉదాహరణగా పత్రికా ప్రసార మాధ్యమాలను పేర్కొనవచ్చు. సమాజ ప్రతిబింబాలుగా ప్రసిద్ధిపొందిన ఈ రెండు రంగాలు తమ చర్యల ద్వారా సమాజంలో ఆర్థిక, రాజకీయ, సామాజిక అంశాలపై తమ ముద్రవేస్తున్నాయి. ఇంకా చెప్పాలంటే సమాజంలోని ప్రధాన సంఘటనలకు ఇవే బీజావాపం చేస్తున్నాయి. అంటే కేవలం భాష ఆధారంగా, సమాజ సమాచార సాధనంగా ఊపిరిపోసుకున్న ప్రసార మాధ్యమాలు ఈ రోజున సమాజపు స్థితిగతులను శాసించగలిగే స్థాయికి చేరుకున్నాయని చెప్పవచ్చు. ఇందుకు కారణాలేమిటనే విషయాన్ని పరిశీలించడం అవసరం. ఇతర విషయాల సంగతి ఎలా ఉన్నా పత్రికారంగంలో వచ్చిన భాషావ్యవహార మార్పులు సమాజంలో కొత్తభాషాశైలిని ఏర్పరచడంలో కృతకృత్యులయ్యాయని చెప్పడంలో సందేహానికి తావులేదు. విస్తృతార్థంలో చెప్పాలంటే అన్ని ఇతర సాహిత్యప్రక్రియల తీరులో నూతనంగా పత్రికా సాహిత్యం ఏర్పడింది. పత్రికాభాష తనకంటూ ఓ ప్రత్యేకతను సంతరించుకుంది. ఇప్పటి వరకు వాడుకలో లేని సరికొత్త పదాలు సృష్టించి, అవి జనసామాన్య వ్యవహారంలో చెల్లుబడి అయ్యేలా చేయడంలో పత్రికా రచయితలు కృతకృత్యులవుతున్నారు. భాష విషయంలో పత్రికలు హద్దులేని స్వేచ్ఛ కలిగి ఉన్నాయి. ఇతర భాషా పదాలు, ప్రఖ్యాతి పొందిన సినీగీతాల్లోని పదాలు, మాండలిక పదాలు..ఒకటేమిటి జరిగిన సంఘటన తాలూకు వార్తను పాఠకుడికి అందించే క్రమంలో పత్రికా రచయితలు భాషా పరంగా నూతన పోకడలు పోవడానికి సిద్ధంగా ఉంటున్నారు. మొత్తమ్మీద సమాజంలో మాతృభాషోపాధ్యాయుడి స్థానాన్ని నేటి పత్రికలు కొంతవరకు ఆక్రమించాయని చెప్పడం అతిశయోక్తికాదు. ఈదృష్ట్యా ప్రస్తుత అధ్యాయంలో కృష్ణాజిల్లా పత్రికల భాషా స్వరూపాన్ని సమగ్రంగా చర్చించడం జరిగింది.

5.1 ఉపోద్ఘాతం

భాషలో వాడకూడని పదమంటూ ఏదీ ఉండదు. వాడకూడని శైలీ ఉండదు. కావలసిందల్లా ఔచిత్యాన్ని పాటించడమే. పత్రికా రచన సామూహిక విషయ ప్రసార ప్రక్రియ. పత్రికా రచయిత ఏది రాసినా అనేకమంది, భిన్న అవగాహనస్థాయులు కలవారు చదవడానికి ఉద్దేశించినదై ఉంటుంది. పత్రికా రచనను సమకాలీన చరిత్ర అనికూడా అంటారు. అంటే చెప్పేది కచ్చితంగా ఉండాలి. నిర్దుష్టంగా ఉండాలి. పత్రికా రచనను ఉరుకుల పరుగుల మీద సృష్టించిన సాహిత్యం అనికూడా అన్నారు కనుక వార్తారచనలో సృజనాత్మకతకు, కాల్పనికతకు అవకాశం ఉండదని అర్థం కాదు.

రాసింది ఉరుకుల పరుగుల మీదనే అయినా దానికీ సాహిత్యస్థాయి ఉండాలనేది దానర్థం. అంటే మొట్టమొదటగా స్పష్టత ఉండాలి. పాఠకుడిని ఆకట్టుకుని చదివించేదిగా ఉండాలి. భాష నేలబారుగా ఉండకూడదు. అలాగని కావ్యభాష వాడడం కూడా పనికిరాదు. భిన్న అవగాహన స్థాయి కలవారందరికీ అర్థమయ్యే విధంగా ఉండాలి. అంటే పదాలను అందరికీ తెలిసిన అర్థాల్లోనే వాడాలి. ప్రామాణిక భాషనే వాడాలి. కొత్త పారిభాషిక పదాలను సృష్టించవచ్చు. కొత్త పదబంధాలను ఏర్పరచవచ్చు. కొత్త ప్రయోగాలను చేయవచ్చు. కాని ఏమిచేసినా ప్రస్తుతం ఉన్న మాటలను ఉపయోగించినప్పటికంటే కొత్తవి ఉపయోగించినందువల్ల పాఠకుడి అవగాహన పెరిగితేనే వాటికి ప్రయోజనం, లేకుంటే పడ్డ కష్టమంతా వ్యర్థం. భాష విజ్ఞాన వినిమయ సాధనం. పత్రికారచన విషయ ప్రధానమైంది. ఇంగ్లిషులో కమ్యూనికేషన్ అన్నమాటను తెలుగులో విషయ ప్రసారం అని అంటున్నాం. పత్రికలు రోజూ అనేకానేక విషయాలను, ఇదివరకు తెలియని విషయాలను పాఠకుడికి అందజేస్తుంటాయి. ఆకారణంగా కొందరు విజ్ఞులు పత్రికను దైనందిన విజ్ఞాన సర్వస్వంగా వర్ణించారు. మరి ఆ నిర్వచనానికి సరితూగాలంటే పత్రికలో రాతలు నిర్దుష్టంగా, స్పష్టంగానే కాకుండా ఉదాత్తంగా కూడా ఉండాలి. కనుకు భాషను యథేచ్ఛగా కాక, సందర్భోచితంగా ఆచితూచి వాడవలసి ఉంటుంది. విషయం పత్రికా రచయిత చేతిలో ఉండదు. ఆకాశమే హద్దు అనే సూక్తికూడా పత్రికా రచయితకు వర్తించదు.

విశ్వంలో ఏమూలనో ఏదో ఒక కొత్త పరిణామం సంభవించవచ్చు. దాన్ని గురించి రాయాలి. దాన్ని వర్ణించడానికి అవసరమైన పదజాలం లేకుంటే సృష్టించుకుని పాఠకుడికి అర్థమయ్యేవిధంగా రాయాలి. అందుకే విషయాన్ని బట్టి భాష అన్నారు. ఆవు గురించి రాసినప్పుడు ఉపయోగించినంత సులభ భాష అణుశక్తి గురించి రాసినప్పుడు కుదరదు. ఇక్కడ పరిభాష అవసరం అవుతుంది. విషయాన్ని క్లుప్తంగా, స్పష్టంగా తెల్పడానికే పరిభాష ఉపయోగపడుతుంది. నుడికారం, సామెతలు కూడా అందుకే తోడ్పడుతాయి. అయితే, ఇవన్నీ పత్రికా రచయిత తన పాండిత్య ప్రకర్ష కోసం కాక, విషయప్రతిపాదనను నిర్దిష్టంగా ఉ ండడం కోసమే వాడాలి. మాతృభాషలో మాట్లాడేటప్పుడు ఎవరూ తప్పులు పట్టరు. కానీ రాసేటప్పుడు తప్పులు దొర్లే అవకాశం ఉంది. ఇందులో శబ్దదోషాలు, సమాస దోషాలు, వ్యాకరణ దోషాలు, అన్వయదోషాలు, పునరుక్తి దోషాలు, అత్యుక్తి దోషాలు, అన్యభాషా పదాల అనువాద లిప్యంతరీకరణల్లో దోషాలు మొదలైనవి ఉండవచ్చు. వీటిని తెలుసుకుని తప్పులు జరగకుండా జాగ్రత్త పడుతూ దోషరహితంగా వార్తారచన కాని, వ్యాస రచనకాని చేయవలసిన బాధ్యత పత్రికా రచయితపై ఉంది.

భాష నిత్యప్రవాహశీలం కలిగి ఉంటుంది. ఉండాలి కూడా. సమసమాజంలో వ్యవహారంలో ఉన్న స్థానికేతర భాషలనుంచి పదాలు స్వీకరిస్తూ ప్రతిభాషా ఆధునికీకరణ దిశగా మార్పుచెందుతూ ఉండాలి. లేకుంటే సమాజ ప్రగతి మందగిస్తుంది.

ప్రపంచం మొత్తాన్ని పాఠకుడి అరచేతిలో పెట్టే పత్రికలు ఈ బాధ్యతను అందరికన్నా ఎక్కువగా వహించాల్సి ఉంటుంది. తొట్టతొలి తెలుగు దినపత్రిక దేశాభిమాని మొదలు నేటి పత్రికల్లో వయస్సురీత్యా చిన్న పత్రిక అయిన సాక్షి వరకు పత్రికలన్నీ భాష విషయంలో కొత్తపుంతలు తొక్కడంలో పోటీపడుతున్నాయనేది స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. ఇరవయ్యో శతాబ్దపు ద్వితీయార్థంలో వైజ్ఞానిక, సాంకేతిక, వాణిజ్య, వైద్యరంగాల్లో పెనుమార్పులు వచ్చాయి. వాటికి అనుగుణంగా ప్రపంచభాషల్లో ముఖ్యంగా ఆంగ్లంలో గణనీయంగా నవ్యపదకల్పన, పర్యాయపదకల్పన, పదబంధాల కల్పన నిర్విరామంగా జరుగుతూ వచ్చింది. ఇది పత్రికా రచయితలు అందిపుచ్చుకుని పత్రికాభాషలో నవ్యశకానికి నాంది పలికారు.

5.2 దినపత్రికలు – శీర్షికారచన

పత్రికకు ప్రధాన ఆకర్షణ శీర్షికలు. శీర్షికలు ఎంత ఆకర్షణీయంగా ఉంటే పాఠకులు వాటిపట్ల అంత ఎక్కువగా ఆదరణ చూపిస్తారు. పాఠకుడిని వార్త చదివించేలా చేసేది శీర్షికే. వార్తలోని సారాంశాన్ని అతి సంక్షిప్త పదాలతో వ్యక్తం చేయడమే శీర్షిక. చదివిన వెంటనే పాఠకుడికి విషయబోధ జరగడంతో పాటు అతడి మనస్సుని వార్తాపఠనం పట్ల వెంటనే దృష్టికేంద్రీకరించేలా చేయాలంటే చక్కని శీర్షిక తప్పనిసరి.

ఈవిషయాన్ని రూఢిచేస్తూ పవన్‌కుమార్, పమ్మి. తన *భాషాభూషణం* (2009; 24)లో 'మనిషికి తల ఎటువంటిదో వార్తకు లేదా పత్రికలో ముద్రింపబడే సమాచారానికి దేనికైనా శీర్షిక అటువంటిది. ముఖం చూసి మనం మనిషిని గుర్తుపడతాం. అలాగే, పాఠకుడు శీర్షిక చదివి, ఆ సమాచారం దేనికి సంబంధించినదో గుర్తించగలుగుతాడు' అన్నారు.

పత్రికాపఠనంలో సర్వసాధారణంగా కనిపించే విషయం ఏమిటంటే.. ముందుగా శీర్షికలను చదివి, ఆ తర్వాత తనకు ఇష్టమైన లేదా తనను ఆకట్టుకున్న శీర్షికలోని అంశాన్ని పాఠకుడు చదువుతాడు. అంటే పాఠకుడిని ఆకట్టుకునేలా శీర్షిక ఉండాలనే విషయం స్పష్టమవుతోంది. చదివించేగుణం కలిగి ఉండడం శీర్షికకు తొలి లక్షణం కావాలి. అప్పుడే పత్రికకు పాఠకాదరణ పెరుగుతుంది. 'ఈకారణంగానే శీర్షికలను రాయటం అని కాకుండా శీర్షికారచన అనే మాటను వాడుతున్నామ'ని పవన్‌కుమార్, పమ్మి (భాషాభూషణం; 2009: 25) అన్నారు.

శీర్షికారచన బాధ్యతాయుతమైన పని. కొన్ని శీర్షికలను చూడగానే క్షణం ఆలస్యం లేకుండా వార్తను చదవాలనిపిస్తుంది. కొన్ని శీర్షికలు ఆసక్తి కలిగించకపోగా వెంటనే పేజీ తిప్పేయాలని అనిపించేలా ఉ ంటాయి. అంతిమంగా ఈ లక్షణం పత్రికల వ్యాప్తి (సర్క్యులేషన్)ని ప్రభావితం చేస్తుంది. కాబట్టి, నిత్యనూతనత్వం శీర్షికారచనలో తొలి అంకంగా ఉంటుంది. అలాగని, నూతనత్వానికి ప్రాధాన్యతనిచ్చి భాషను అలక్ష్యం చేస్తే విపరీత ఫలితాలు వచ్చే అవకాశాలు ఉన్నాయి. వచ్చిన సంఘటనలూ ఉన్నాయి. శీర్షికారచనలో కవితాత్మకత, శబ్దచమత్కారం, వ్యంగ్యం, అధిక్షేపం వంటివి ఉంటాయి. ఈతరహా శీర్షికలమీద మొదటగా పాఠకుల దృష్టి పడుతుంది.

5.2.1 శీర్షికారచన – వర్గీకరణ

‘వార్తారచన ఒక శిల్పం, శీర్షికారచన ఒక కళ. ఇవి 1914 నాటికి అంతగా సంపూర్ణంగా రూపుదిద్దుకోలేదు. శీర్షికారచన అత్యంత సహజంగా, సరళంగా, నిరలంకారికంగా సాగింది. విషయరంజకతకు, కళాత్మకత, కవితాత్మకత, ఆలంకారిక అభివ్యక్తికి అంతగా ఆరాటపడలేదు’ అని పగడాల చంద్రశేఖర్ తన *తెలుగు దినపత్రికల భాష ఆధునికీకరణ* (2011: 35)లో అభిప్రాయం వ్యక్తం చేశారు.

“తొలితరం తెలుగు దినపత్రికల్లో వచ్చిన శీర్షికలకు, నేడు వెలువడుతున్న పత్రికల్లోని శీర్షికలకూ ఎంతో తేడా ఉంటోంది. వార్తాంశంలో ఏదిచెప్పదలచుకున్నారో అదే శీర్షికగా ఆరోజుల్లో కనిపించేది. ఇప్పుడు అదే విషయాన్ని భంగ్యంతరంగా చెప్పడం అలవాటుగా మారింది. ఇందుకు అవసరమైన యమకం, గమకం, అనుప్రాస, అంత్యప్రాస, యతిప్రాసమైత్రులతో శీర్షికలు పెట్టడం ఇప్పటి పత్రికల్లో కనిపిస్తోంద”ని తెలుగుదినపత్రికలపై పరిశోధన చేసిన పవన్‌కుమార్, పమ్మి తన *భాషా భూషణం* (2009:26)లో చెప్పారు.

నిర్మొహమాటంగా చెప్పాలంటే కేవలం ప్రాస కోసం, అలంకారిక శ్లేషల కోసం గంటలతరబడి సమయాన్ని ఈ రోజుల్లో పత్రికా విలేకరులు కానీ, డెస్క్‌లో పనిచేసే ఉపసంపాదకులు వెచ్చిస్తున్నారని తెలిస్తే ఆశ్చర్యం కలుగకమానదు. అలాగని ఈ పరిశ్రమ పూర్తిగా వ్యర్థమైనదనీ చెప్పకూడదు.

వార్త వైపు దృష్టిని ఆకర్షించడానికి, మనసుకు హత్తుకు పోవడానికి మంచి శీర్షిక తోడ్పడుతుంది. ఇందులో కవితాత్మకత, శబ్దచమత్కారం, వ్యంగ్యం, అధిక్షేపం వంటివి ఉంటాయి. అటువంటి శీర్షికమీద ముందుగా పాఠకుల దృష్టి వాలుతుంది. వార్త చదివేందుకు ఉత్సాహాన్ని, ఉత్కంఠతను కలిగిస్తుంది. వార్తాపత్రికలో ప్రతి వార్తకూ శీర్షిక తప్పనిసరి. వార్తలోని సారాంశానికి మకుటాయమానంగా నిలిచేది శీర్షిక. శీర్షికా రచన ఒక కళ. వార్త నిడివి, పత్రికలో దానికి లభించే స్థల పరిమితి, వార్త ప్రాముఖ్యత, వైవిధ్యం, భావం.. ఇలా ఎన్నో అంశాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని శీర్షిక రాయాల్సి ఉంటుంది. వేగంగా జరిగే పత్రికారచనలో ఇన్ని అంశాలు దృష్టిలో పెట్టుకుని శీర్షిక రాయడమంటే కత్తిమీద సాముచేయడమే అవుతుంది.

అల్పాక్షరాల్లో అనల్పార్థం ఇచ్చే శీర్షిక కావాలి. ఆలంకారికత, సృజనాత్మకతతో కూడిన భాషాజ్ఞానం ఉన్నప్పుడే శీర్షిక రచన తేలిక అవుతుంది. ఆ శీర్షిక పాఠకుల మనసుకు హత్తుకుంటుంది. అందుకే శీర్షిక క్లుప్తంగా ఉండాలి. అసందిగ్ధంగా ఉండకూడదు. ఆకర్షణీయంగా ఉండాలి. నిర్మాణం, వాటిలోని అర్థం ఆధారంగా శీర్షికలను వివిధరకాలుగా వర్గీకరించవచ్చు. ఒక్కొక్కటిగా ఇప్పుడు వాటిని పరిశీలిద్దాం.

5.2.1.1 సాభిప్రాయ శీర్షికలు

పత్రికల్లో వచ్చే శీర్షికలు కొన్ని సాభిప్రాయంగా ఉంటాయి. విశేషణ, విశేష్యాలకు పరస్పర సంబంధాన్ని కల్గించి శీర్షిక పెట్టడం ఇందులో ఉంటుంది. వార్తలో ఉన్న కార్యకారణ సంబంధం ఈ శీర్షికలో కనిపిస్తుంది.

ఉదా : 1) ఎంసెట్‌లో 'టాప్'లేపిన అబ్బాయిలు (ఆంధ్రజ్యోతి, 30.6.2012)

ఇక్కడ ఎంసెట్‌లో టాప్ ర్యాంకు సాధించారనే అర్థంలో 'టాప్ లేపిన' అనే ప్రయోగం జరిగింది. వ్యవహారంలో 'టాప్ లేవడం' అనే పదం విపరీత అర్థాన్ని ఒక్కోసారి ఇస్తుంది. కానీ, ఇక్కడ టాప్ ర్యాంకు అనే వ్యవహారం ఉండడంతో ఈ శీర్షిక సముచితంగా ఉంది.

2) ఆర్టీసీలో సమ్మె సైరన్ (ఆంధ్రజ్యోతి, 30.6.2012)

ఆర్టీసీ బస్సులు 'సైరన్' – అంటే హారన్ మోగిస్తాయి. ఇక్కడి కార్మికులు సమ్మె చేయాలని నిర్ణయించుకున్నారు అనే అర్థంలో 'సమ్మె సైరన్' అనే పదాన్ని శీర్షికలో ప్రయోగించడం జరిగింది. ఈవిధమైన ప్రయోగంతో చక్కటి అర్థం సాధ్యపడింది. ఇదే తీరులో సాగిన మరికొన్ని శీర్షికలను డాక్టర్ జె.చెన్నయ్య తన *తెలుగు దినపత్రికలు భాషా సాహిత్య స్వరూపం* (1998:173)లో ఇచ్చారు. అవి..

3) హుస్సేన్‌సాగర్‌లో కన్నీటి కెరటాలు (ఈనాడు)

4) తూనికల అధికారుల్లో కొలతకందని అవినీతి (ఈనాడు)

5) కూత పెట్టని కోళ్ళ పరిశ్రమ (ఈనాడు)

6) తూటాలు పేల్చింది తుపాకీ రాజ్యమే (ఆంధ్రప్రభ)

5.2.1.2 వ్యంగ్య శీర్షికలు

వ్యంగ్యం ఉత్తమ రచన శైలికి నిదర్శనం. భాషమీద గట్టిపట్టు ఉన్న రచయిత వ్యంగ్య రచనకు ఇష్టపడతాడు. పత్రికా రచయిత కూడా వ్యంగ్య శీర్షికకోసం ఎక్కువ ఇష్టత చూపిస్తాడు. ఒకింత హాస్యం, ఎత్తిపొడుపు, చమత్కారం ..అన్నీ మేళవించి ఒకే పదంలో ఉండడమే ఇందుకు కారణం. పదానికి ఉన్న మౌలిక అర్థాన్ని అర్థపరివర్తన ద్వారా వ్యతిరేక అర్థం వచ్చేలా చెప్పడం జరుగుతుంది. ఈతీరులో వచ్చిన శీర్షికలు పాఠకుల్ని ఇట్టే ఆకట్టుకుంటాయి. ఇందుకు కొన్ని ఉదాహరణలు..

1) మోహనా..ఓ సమ్మోహనా (ఆంధ్రజ్యోతి, 30.06.2012)

ఆర్థికమంత్రిగా ఉన్న ప్రణబ్‌ముఖర్జీ రాష్ట్రపతి పదవికి ఎన్నికయ్యేందుకు సిద్ధం కావడంతో ప్రధాని మన్మోహన్‌సింగ్ ఆ శాఖను తనవద్దే ఉంచుకున్నారు. వెంటనే ఏర్పడిన పరిణామాల నేపథ్యంలో రూపాయి విలువ పెరిగింది.

2) ముం'భయ్'పాక్ పనే (ఆంధ్రజ్యోతి, 28.06.2012)

ముంబయిలో జరిగిన మారణకాండ కారణంగా అక్కడి ప్రజలు భయానికి గురయ్యారనే విషయాన్ని ప్రకటిస్తూ ఈ శీర్షిక సాగింది. ఈ హింసాకాండకు పాకిస్తాన్‌కు చెందిన సంస్థల హస్తం ఉ ందనే విషయం కూడా ఈ శీర్షికలో ప్రకటితం అవుతోంది.

3) శృతి తప్పిన రుతురాగం (ఆంధ్రజ్యోతి, 28.06.2012)

రాష్ట్రంలో నైరుతి రుతుపవనాల ప్రభావం ఎక్కడా కనిపించడం లేదనే విషయాన్ని ప్రకటిస్తూ పెట్టిన శీర్షిక ఇది. ఇలాంటివే మరికొన్ని శీర్షికలను చెన్నయ్య, జె. తెలుగు దినపత్రికలు భాషా సాహిత్య స్వరూపంలో (1998:174)లో ఇచ్చారు. అవి...

4) మద్దిలేరుకు అవినీతి పునాదిరాళ్ళు (ఆంధ్రప్రభ)

5) విద్యార్థుల భవిష్యత్తుకు 'స్పాట్' పెట్టొద్దు (ఈనాడు)

6) సింహపురిలో కాంగ్రెస్ గర్జన నేడే (వార్త)

5.2.1.3 అతిశయోక్తి శీర్షికలు

వాస్తవానికి అతిశయోక్తి జోడిస్తూ పెట్టే శీర్షికల్ని అతిశయోక్తి శీర్షికలుగా వర్గీకరించడం జరిగింది. వాస్తవ సంఘటనలో జరిగిన పరిస్థితి ఎంత తీవ్రంగా ఉందనే విషయాన్ని అతిశయోక్తిని ఉపయోగించి పాఠకులకు తెలియజేయాలనే లక్ష్యం ఈ తరహా శీర్షికలకు ప్రాణం పోస్తుంది. ఈ రకమైన శీర్షికలు చదవగానే పాఠకుడికి పూర్తివార్త చదవకపోయినా, అందులోని తీవ్రత వెంటనే అర్థమవడంతో పాటు మరింత లోతుగా ఆ వార్తను చదవాలనే ఆసక్తి కలుగుతుంది. ఇందుకు కొన్ని ఉదాహరణలు..

1) భగ్గుమంటున్న కూరగాయల ధరలు (ఆంధ్రప్రభ, 15.05.1997)

2) కూర'గాయాలు' (సాక్షి, 23.08.2010)

మొదటి శీర్షికలో కూరగాయల ధరలు బాగా పెరిగాయనే అర్థం స్ఫురిస్తుంది. నిజానికి 'భగ్గుమనడం' అంటే అక్కడేదో అగ్ని వెలిగి ఉండాలి. కానీ కూరగాయలు మండవు. వాటి ధర బాగా పెరిగిందనే అర్థానికి అతిశయోక్తి జోడించి, 'భగ్గుమన్న ధరలు' అనే పదాన్ని ప్రయోగించారు.

రెండో శీర్షిక కూడా కూరగాయలకు సంబంధించినదే. ఇక్కడా ధరలు పెరిగిన విషయాన్నే ప్రస్తావించారు. అయితే కూరగాయల ధరలు పెరగడంతో వినియోగదారులు ఇబ్బందులు పడుతున్నారనే విషయానికి అతిశయోక్తి జోడించారు. నిజానికి కూరగాయలు కొనుగోలు చేస్తే గాయాలు ఎలా అవుతాయి? ఇక్కడ అతిశయోక్తి ప్రధానం.

3) ధైన్యాగారం (ఆంధ్రజ్యోతి, 29.06.2012)

ఒకప్పుడు ధాన్యాగారంగా వెలసిన ఆంధ్రరాష్ట్రం ఇప్పుడు వర్షాలు లేక పంటలు పండక పోవడంతో ధాన్యం నిల్వలు కోల్పోతోందని వార్తలోని సారాంశం. దీన్ని చెప్పడానికి అతిశయోక్తి ఉపయోగించారు పత్రికా రచయిత. నిజానికి ధైన్యానికి ఆగారం ఉండదు. కానీ, రాష్ట్రంలో నెలకొన్న రైతుల దీనస్థితిని ఉన్నతంగా ప్రకటించడానిని 'ధైన్యాగారం' అనే ప్రయోగం చేయడం జరిగింది. ఇందులో ఒకింత శ్లేష కూడా కలసి ఉండడంతో శీర్షిక పాఠకులను బాగా ఆకట్టుకుంది. మరికొన్ని ఉదాహరణలు పుట 158లో చూడవచ్చు.

4) ప్రకృతి బీభత్సాన్ని మరిపిస్తున్న సర్కార్ కూల్చివేతలు (వార్త)

5) ఆకాశాన్నంటిన ధరలు (ఈనాడు)

6) ప్రజాప్రతిఘటన నరమేధం (ఆంధ్రజ్యోతి)

5.2.1.4 శ్లేష శీర్షికలు

ఒకటి కన్నా ఎక్కువ అర్థాలు సాధించడం, అర్థాన్ని భంగ్యంతరంగా చెప్పడం శ్లేష అవుతుంది. జరిగిన సంఘనటలోని విశేషం లేదా మరో అంశాన్ని చెప్పడానికి ఒక్కోసారి పత్రికారచయితలు శ్లేషను ఉపయోగించి శీర్షికలు పెట్టడం కనిపిస్తుంది. ఈ కోవలోకి వచ్చే శీర్షికలకు కొన్ని ఉదాహరణలు..

1) 'బల్క్'గా స్వగృహ (ఆంధ్రజ్యోతి, 30.06.2012)

రాజీవ్‌స్వగృహ పథకంలో వ్యక్తిగత ఫ్లాట్లను మాత్రమే అమ్ముకునేందుకు ఉన్న అవకాశాన్ని మారుస్తూ, సామూహికంగా (బల్క్‌గా) విక్రయించేందుకు ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకుంది. ఈవిషయంలో 'బల్క్' అనే పదాన్ని శ్లేష కోసం ఉపయోగించారు. బల్క్ అనే పదానికి ఏకమొత్తంగా అనే అర్థంతో పాటు 'ఒకే సారి ఒకటి కన్నా ఎక్కువ' అనే రెండు అర్థాలు వస్తాయి. దీన్ని ఉపయోగించుకుని ఇక్కడ పత్రికా రచయిత శీర్షిక పెట్టారు. ఇలాంటివే మరికొన్ని..

2) 'నరావతారం' సమాప్తం (ఈనాడు)

3) నువ్వే 'మో' వెళ్లిపోయావు (ఈనాడు)

ప్రముఖ పత్రికా సంపాదకుడు నండూరి రామ్మోహనరావు మరణించిన సందర్భంలో ఆయన రచనల్లో విఖ్యాతి పొందిన 'నరావతారా'న్ని ఉపయోగించిన తీరు అమోఘంగా ఉంది. అటు రచయిత పుస్తకాన్ని చెబుతూనే ఆ నరుడు మరణించాడని చెప్పడంలో శీర్షికా రచయిత చూపించిన ప్రతిభ ఎంతగానో ప్రశంసనీయంగా ఉంది. రెండో ఉదాహరణకు సంబంధించిన వివరణ ఇది.

ఇక, మూడో ఉదాహరణ కూడా ఇదే తీరులో ఉంది. ప్రముఖ కవి వేగుంట మోహనప్రసాద్ మరణ సందర్భంలో వార్తకు పెట్టిన శీర్షిక ఇది. ఆయన 'మో' అనే కలంపేరుతో ప్రసిద్ధుడు. మరణించిన వ్యక్తి కలంపేరు, 'వెళ్ళిపోయాడు' (మరణించాడు) అనే పలుకుబడి రెండూ ఉపయోగించుకుని పెట్టిన ఈ శీర్షిక ఎంతగానో అర్థవంతంగా ఉంది. ఇలాంటివే మరికొన్ని శీర్షికలను చెన్నయ్య, జె. *తెలుగు దినపత్రికలు భాషా సాహిత్య స్వరూపంలో* (1998:175)లో ఇచ్చారు. అవి...

3) జనారణ్యంలో హిరణ్యాక్షుడు (వార్త)

4) ఒక్క 'నెల'రాజు నాదెండ్ల ఆక్రోశం (ఈనాడు)

నెలరాజు అంటే చంద్రుడు అనే అర్థం ఉంది. నాదెండ్ల కేవలం ఒక నెల మాత్రమే రాష్ట్రానికి ముఖ్యమంత్రిగా పనిచేశారు. ఆ తర్వాత జరిగిన పరిణామాల్లో ఆయన పదవి కోల్పోయారు. తన ప్రత్యర్థిపై ఆవేశాన్ని వెళ్ళగక్కారు. కేవలం నెలరోజులే ముఖ్యమంత్రిగా పనిచేశారన్న విషయాన్ని చెప్పడానికి ఇక్కడ 'నెలరాజు' అనే పదప్రయోగం చేయడం ఎంతో ఔచిత్యంగా ఉంది.

5.2.1.5 అంత్యప్రాస శీర్షికలు

ఉచ్చారణలో సారూప్యత సాధిస్తూ, రెండు భాగాలుగా ఉన్న శీర్షిక పదాంతాల్లో భిన్న అర్థాలు కలిగిన పదాలను ప్రయోగించడం అంత్యప్రాస శీర్షిక రచన అవుతుంది. పాఠకుల్ని ఈ తరహా శీర్షికలు కూడా ఎక్కువగా ఆకట్టుకుంటాయి. ఇలాంటి శీర్షికలకు కొన్ని ఉదాహరణలు..

1) ముంగిట్లో ధాన్యం..ముఖంలో దైన్యం (ఈనాడు, 20.01.1997)

గిట్టుబాటు ధర ఆశించినస్థాయిలో రాకపోవడం వల్ల పంట బాగాపండినా రైతుకు లాభం రాలేదు. ఈ కారణంగా అతడి ముఖంలో ఆనందం కనిపించడంలేదు. ఈ విషయాన్ని చెప్పడానికి ఈ శీర్షిక రచయిత అంత్యప్రాసను ఎంచుకోవడం ఎంతో సముచితంగా ఉంది. ధాన్యం, దైన్యం అనే రెండు పదాల ఉచ్చారణ ఒకేతీరులో ఉన్నా వేర్వేరు అర్థాలు ఇవ్వడంతో వార్తలోని భావం ఇట్టే బోధపడుతుంది.

2) మహారాష్ట్రపై వేటు కేంద్రానికి చేటు (ఆంధ్రజ్యోతి, 19.07.1998)

3) ఆదాయంలో అగ్రస్థానం అభివృద్ధిలో అథమస్థానం (ఆంధ్రప్రభ, 22.06.1995)

4) పొదల్లో తీగలు..గుండెల్లో దిగులు (సన్‌ఫ్లవర్‌న్యూస్, 27.12.2012)

కరెంటు తీగల చుట్టూ పిచ్చిమొక్కలు పొదలుగా పెరిగడం వల్ల ఏ ప్రమాదం ముంచుకొస్తుందోనని ప్రజలు ఆవేదన చెందుతున్నారు. ఈ విషయాన్ని చెప్పడానికి 'పొదల్లో..'; 'గుండెల్లో..' అనేపదాలను ఎంచుకున్న తీరు ఉచితంగా ఉంది.

5.2.1.6 కవిత్వపాదాల శీర్షికలు

ప్రజల నోళ్ళలో బాగా నానుతున్న కవిత్వ పాదాలు తీసుకుని, సందర్భానికి తగినట్లు శీర్షికను పెట్టడం ఒక్కోసారి పత్రికల్లో కనిపిస్తుంది. ఇలాంటి శీర్షికల వల్ల తొందరగా ప్రయోజనం సిద్ధిస్తుంది. అప్పటికే ఆ వాక్యాలు ప్రజలకు బాగా పరిచయాలు కావడం ఇందుకు దోహదం చేస్తుంది. పేరడీలు, కవుల రచనల్లోని పాదాలు.. ఒక్కోసారి సినీగీతాల్లోని పాదాలు కూడా శీర్షికలుగా పెట్టిన సందర్భాలు ఉన్నాయి. ఈ తరహా శీర్షికలకు కొన్ని ఉదాహరణలు..

1) మనసొక మధుకలశం (సాక్షి, 7.12.2010)

ప్రపంచ మానసిక ఆరోగ్య వారోత్సవాల సందర్భంగా మానసిక ఆరోగ్యం గురించి రాసిన ప్రత్యేక వ్యాసానికి ప్రసిద్ధి చెందిన సినీగీతంలోని పల్లవిని శీర్షికగా పెట్టడం జరిగింది. మనసును జాగ్రత్తగా కాపాడుకోకపోతే శారీరక ఆరోగ్యం ఉన్నా ఉపయోగం లేనిదే అవుతుందనే అర్థం ఇందులో కనిపిస్తుంది. భావానికి తగిన ఉత్తమ శీర్షిక ఇది. ఈ తరహా శీర్షిక పెట్టే ప్రతిసారీ అప్పటికే ప్రజలకు సుపరిచితమైన పంక్తులే వాడాలనే నియమం లేదు. పాత్రికేయుడు తన బుద్ధిబలం, సృజనాత్మకత ఉపయోగించి చక్కటి శీర్షికలు పెట్టవచ్చు.

2) జనావళికి దీపావళి (ఈనాడు, 5.09.1984)

ఆగష్టు (1984) సంక్షోభం అనంతరం ఎన్టీఆర్ తిరిగి ముఖ్యమంత్రిగా ప్రమాణస్వీకారం చేసారనే వార్తను విలేకరి ఇలా శీర్షికతో ప్రకటించారు. ప్రజల్లో ఆనందం హెచ్చిందని చెబుతూ, అప్పటికి సుమారుగా దీపావళి సమయం కూడా కలసిరావడంతో దీపావళిని తన శీర్షికకు ఆ విలేకరి ఉపయోగించుకున్నారు.

3) ముగ్గు మందారాలు.. ముగ్ధ సింగారాలు (సాక్షి,10.01.2009)

ధనుర్మాసం సందర్భంగా మహిళలు ప్రత్యేకంగా ముగ్గుల అలంకరణపై శ్రద్ధ చూపిస్తారు. తెలుగునాట వ్యాప్తిలో ఉన్న రంగవల్లుల విశేషాలు ప్రకటిస్తూ రాసిన వ్యాసానికి ముగ్గులు, ముగ్ధలు అనే పదాలు వాడడం ఎంతో ఉన్నతి తీసుకువచ్చింది.

5.2.1.7 భావార్థక శీర్షికలు

కేవలం విషయ ప్రధానంగా సాగుతూ ఏవిధమైన ప్రత్యేకతలు లేకుండా సాగే శీర్షికలు ఈ కోవలోకి వస్తాయి. విషయాన్ని చెప్పడం మాత్రమే తన బాధ్యతగా భావించే పాత్రికేయుడు ఈవిధమైన శీర్షికలమీద మొగ్గుచూపుతాడని పగడాల చంద్రశేఖర్ తన తెలుగు దినపత్రికల భాష ఆధునికీకరణ (2011:38)లో చెప్పారు. ఇటువంటి శీర్షికల్లో ఆత్మాశ్రయశాన్ని, అనుభూతిని వ్యక్తీకరించడం కనిపించదని ఆయన చెప్పారు. కేవలం తాను ఓ పాఠకుడిగా, ప్రేక్షకుడిగా విలేకరి ఉండడం వల్ల ఇటువంటి శీర్షికలు వస్తాయి.

ఈ తరహా శీర్షికలు ఆంధ్రపత్రిక తొలినాళ్ళలో ఎక్కువగా కనిపిస్తాయి. ఈ తీరు దాదాపు అరవయ్యోదశకం వరకు కొనసాగింది. క్రియాపదాల మీద –ట వర్ణం చేరడం వల్ల భావార్థక క్రియలు ఏర్పడతాయి. –ట వర్ణం తత్సమ, దేశ్యపదాల మీద కూడా చేరుతుంది. సమాసాల్లోను, వ్యస్త పదాల్లోను క్రియల చివర చేరుతుంది. ఈవిధంగా ఏర్పడే శీర్షికలు భావార్థక శీర్షికలు అవుతాయి. ఇందుకు కొన్ని చంద్రశేఖర్, పగడాల *తెలుగు దినపత్రికల భాష ఆధునికీకరణ* (2011:38)లో ఇచ్చిన ఉదాహరణలు...

1) అల్లరిగుంపు అమెరికనులను జంపుట

2) స్టీమరు మునుగుట

3) క్లార్కు గారు సెలవు పుచ్చుకొనుట

ఈ ఉదాహరణలన్నీ ఆంధ్రపత్రికలోనివే. నేటి దినపత్రికలు మొదలు అన్ని ఇతర పత్రికల్లో ఈ తరహా శీర్షికలు ఇప్పుడు కనిపించడం లేదు. భావార్థక శీర్షికలు నేటి వ్యవహారం నుంచి దాదాపుగా దూరమైనాయనే చెప్పుకోవచ్చు.

5.2.1.8 కర్మణ్యర్థక శీర్షికలు

కర్మణిప్రయోగం కూడా పాతకాలం దినపత్రికల్లో కనిపిస్తుంది. విషయవివరణలో కూడా ఇటువంటి వర్ణనలు కనిపిస్తాయి. వార్తా వివరంలో కర్మణి ప్రయోగం ఉండడం మాట ఎలా ఉన్నా శీర్షికల్లో కర్మణి ప్రయోగం ఉండడం నాటి పత్రికల ప్రత్యేకతగా చెప్పుకోవచ్చు. ఇందుకు చంద్రశేఖర్, పగడాల *తెలుగు దినపత్రికల భాష ఆధునికీకరణ* (2011:38)లో ఇచ్చిన ఉదాహరణలు...

1) అమెరికనుల ప్రవర్తన గర్హింపబడుట

2) రేపటి సభలో చర్చింపబడనున్న విషయములు

ఈతరహా శీర్షికలు ఇప్పటి పత్రికల్లో కనిపించవు. ఈ ధోరణి ఇప్పుడు మారింది.

5.2.1.9. సమాపక క్రియాసహిత శీర్షికలు

వాక్యాలను శీర్షికలుగా పెట్టడం చాలా అరుదుగా జరుగుతుంది. అందులోను సమాపక క్రియతో ఉన్న వాక్యాలను శీర్షికగా పెట్టడం మరీ తక్కువ సందర్భాల్లోనే జరుగుతుంది. ఇందుకు ఉదాహరణలు..

1) విరోధ ప్రయత్నములేవియు జరుగవు

2) త్వరగా పరిష్కారము కావలెను

ఈ తరహా ప్రయోగాలు నేటి శీర్షికల్లో కనిపించవు. అయితే సమాసాల ప్రయోగాలు ఎక్కువగా ఉంటున్నాయి. ఇక శీర్షిక నిర్మాణమవుతున్న విధానాన్ని బట్టి మరొకొన్ని శీర్షికారకాలను కూడా చెప్పుకోవచ్చు. అవి

5.2.1.10 లేబిల్ శీర్షికలు

ఒకే విషయానికి సంబంధించినవి లేదా ఒకే సంస్థకు, వ్యవస్థకు సంబంధించిన వార్తలు చెప్పాల్సివచ్చినప్పుడు, వాటిని ఏ వార్తకు ఆ వార్త ప్రత్యేకంగా ఇవ్వకుండా, అన్నిటినీ కలిపే ఒకే శీర్షిక కింద ఇవ్వడం నేటి పత్రికల్లో కనిపిస్తుంది.

నిజానికి ఈ తీరు 1914 నాటి వార్తారచన కాలానికే ఉందని చంద్రశేఖర్, పగడాల తన *'తెలుగు దినపత్రికల భాష – ఆధునికీకరణ'* (2011:36)లో చెప్పారు. ఆంధ్రపత్రిక 1914, ఏప్రిల్ 2వ తేదీ నాటి సంచిక 11వ పేజీలో 'వృత్తాంత లేఖలు' పేరుతో శీర్షిక ఉందని ఆయన చెప్పారు. తుని సమాచారము, గుంటూరు సమాచారము, బాపట్ల వార్తలు.. మొదలైన లేబిల్ శీర్షికలు కూడా అప్పట్లో ఉన్నాయని కూడా చెప్పారు. ఇక, నేటి వార్తాపత్రికల్ని గమనిస్తే 'తిరుమల సమాచారం' (ఈనాడు) మొదలైన లేబిల్ శీర్షికల్ని గమనించవచ్చు.

5.2.1.11 డెక్ శీర్షికలు

శీర్షికలో చెప్పాల్సిన అంశం ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు రెండు లైన్లలో శీర్షికను పెట్టడం జరుగుతుంది. సాధారణంగా ఈ శీర్షికలు రెండు వాక్యాలుగా ఉంటాయి. మొదటి వాక్యాన్ని లేదా భాగాన్ని ప్రధాన శీర్షిక అని (మెయిన్), రెండో విభాగాన్ని డెక్ శీర్షిక అంటారు. ప్రధాన శీర్షిక పరిమాణం డెక్ శీర్షిక అంటారు. ఈ రెండిటికి మధ్య ఓ అడ్డగీత ఆంధ్రపత్రిక తొలినాళ్లలో ఉండేది. ఇలా రెండు శీర్షిక వాక్యాల మధ్య అడ్డుగీత ఇచ్చే విధానం నేటి పత్రికల్లో అరుదైన సందర్భాల్లో కనిపిస్తోంది. ఈ రెండు భాగాల శీర్షిక వల్ల కార్యకారణ సంబంధం తెలుస్తుంది. ప్రధాన శీర్షికలోని ఫలితం, సంఘటన జరిగిన ప్రదేశం, పాల్గొన్న వ్యక్తులు, సంఘటనకు కారణాలు డెక్ శీర్షికలో ఉంటాయి. ఇందుకు కొన్ని ఉదాహరణలు..

1) ఐక్య ఉద్యమాలకు సిద్ధం కావాలి
కేవీపీఎస్ జిల్లా ఉపాధ్యక్షుడు ఆర్.రఘు (ఆంధ్రజ్యోతి, 19.03.2013)

2) ఎరువుల వ్యాపారానికి వడ్డీలేని రుణాలు
డీసీసీబీ అధ్యక్షుడు పిన్నమనేని వెంకటేశ్వరరావు (ఆంధ్రజ్యోతి, 18.03.2013)

3) ప్రకృతిని పరిరక్షించండి
పోప్ ఫ్రాన్సిస్ పిలుపు (సాక్షి, 20.03.2013)

4) రూలింగ్ ఇస్తే ఎలా?
వ్యవసాయ బడ్జెట్‌పై సర్కారు ఇరకాటం (సాక్షి, 20.03.2013)

5.3 దినపత్రికలు – నవ్యపద కల్పన

భాష, సమాజం నిత్య పరిణామ శీలం కలిగినవి. అధునాతన సాంకేతిక పరిజ్ఞానం కారణంగా క్షణక్షణానికి నూతన ఆవిష్కరణలు జరుగుతున్నాయి. కొత్త వస్తువులు అందుబాటులోకి వస్తున్నాయి. విజ్ఞానశాస్త్ర పరిశోధనలు కొత్త పుంతలు తొక్కుతున్నాయి. వీటన్నిటి కారణంగా కొత్తపదాలు సృష్టించాల్సిన అవసరం ఈనాటి విలేకరులకు ఏర్పడుతోంది. ఈక్రమంలో పదాలను ఆదానంగా తెచ్చుకోవడం ఎంతో సులభమైన పని.

అన్యదేశ్యాలను కొద్దిగా లేఖన మార్పులు చేసి తెలుగులో వాడుకోవడం చాలాకాలంగా జరుగుతోంది. అలాకాకుండా, నూతనంగా పదాల్ని తయారుచేయాలనుకున్నప్పుడు విలేకరి శ్రమపడాల్సి వస్తుంది. విస్తృతమైన భాషా పరిజ్ఞానం, నేర్పు, సృజనాత్మకత, ఉత్సాహం పాత్రికేయులకు ఈ సందర్భంలో తప్పనిసరి అవుతాయి.

అనాయాసంగా అన్యదేశ్యాలను ఆశ్రయించడం తేలికైన పనే. అనువాదమార్గంలో ఇది అనుసరణీయమైన విషయమే. అయితే తెలుగులో నూతన పదసృష్టి చేసే ప్రయత్నం ఎల్లప్పుడూ ఆమోదయోగ్యమైందని, ఈ తరహా ప్రయత్నాలతో భాష సజీవంగా నిలుస్తుందని పత్రికారచయితల అభిప్రాయం.

'దినపత్రిక భాష ప్రజలకు సంపూర్ణంగా అర్థం కావడం లేదు. కాబట్టి సాధ్యమైనంతవరకు దేశ్యపదాలనే వాడాలి. తత్సమ, ఆంగ్ల పదాల వాడుకం తగ్గించాలి. గత్యంతరం లేని పరిస్థితుల్లో తప్పదు' అని ప్రసిద్ధ సంపాదకులు ఎబికె ప్రసాద్ అన్నట్లు చెన్నయ్య, జె. తన *తెలుగు దినపత్రికలు భాషా సాహిత్య స్వరూపం* (1998:153)లో చెప్పారు.

వార్తాపత్రికల పాఠకుల్లో ఎక్కువమంది అక్షరాస్యత దృష్ట్యా సామాన్యులు. ఈ విషయాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని విలేకరి వార్త రాయాలి. అందుకే పత్రికా భాషా శిష్టవ్యావహారిక దశ దాటి సామాన్యీకరణ చెందాలనే వాదన ఇటీవలికాలంలో వినిపిస్తోంది. ఈ వాదాలన్నిటి దృష్ట్యా వార్తాపత్రికల్లో నూతన పద కల్పనకు ముఖ్యంగా మూడు పద్ధతులు వాడుకలో ఉన్నాయి. అవి..

5.3.1 మణిప్రవాళ పద్ధతి

శాస్త్ర, వైజ్ఞానిక రంగాల్లో వస్తున్న పరిణామాల ఫలితంగా ప్రపంచవ్యాప్తంగా కొత్తపదాలు, పారిభాషిక పదాలు వాడుకలోకి వస్తాయి. వీటిని యథాతథంగా లిప్యంతరీకరణ చేసుకుని వాడడాన్ని మణిప్రవాళవాదంగా పేరుపొందింది. మూలభాషలోని పదాల్ని తెలుగులోకి ఉన్నదిఉన్నట్లుగా తీసుకోవడం వల్ల అర్థభేదాలు వస్తాయనే సందేహం కలుగదు. భావప్రసారం స్పష్టంగా ఉంటుంది. ఉదాహరణకు Cabinet (క్యాబినెట్) అనే ఆంగ్ల పదాన్ని అలాగే లిప్యంతరీకణం చేసి తెలుగులో క్యాబినెట్ అని పత్రికల్లో ఉపయోగిస్తున్నారు. బస్సు, కాఫీ, టీ, రోడ్డు మొదలైన పదాలన్నీ ఈ కోవకే చెందుతాయి.

5.3.2 సహజపరిణామ పద్ధతి

వివిధ భాషల నుంచి వచ్చే పారిభాషిక పదాల్ని ఒకే మాటలో అనువదించేందుకు అనేక ఇబ్బందులు వస్తాయి. ఈకారణంగా పదాన్ని ఏకమొత్తంగా కాకుండా రెండు మూడు పదాల్లో అనువదించడం లేదా నూతన పదాలను కల్పించడం ఈ పద్ధతిలోకి వస్తుంది. ఇలా ఒకటికన్నా ఎక్కువ పదాలు ఉపయోగించడం వల్ల నూతన పదంలో అర్థస్పష్టత ఉంటుంది. వివరణాత్మకంగా అర్థం తెలుసుకోవడం వల్ల క్రమంగా పదసృష్టికి అవకాశం ఏర్పడుతుంది. అయితే ఈ పద్ధతిలో ఒక్కొక్కరు ఒక్కోరీతిలో పదాల్ని అనువదించడం జరుగుతుంది. అందువల్ల ఏకరూపత కష్టమవుతుంది. అయితే ఆమోదయోగ్యతను బట్టి కాలక్రమంలో ఒకే పదం స్థిరపడే అవకాశం ఉంది. ఉదాహరణకు ఇటీవల 'యూనిఫాం' అనే ఆంగ్ల పదానికి జరుగుతున్న నూతన పదసృష్టి ప్రక్రియను చెప్పుకోవచ్చు. 'యూనిఫాం' అనే పదానికి తెలుగులో సమానార్థక నూతనపదంగా ఒక దినపత్రిక 'సమరూప దుస్తులు' అని, 'ఏకరూప దుస్తులు' అని మరోసారి, 'బడిదుస్తులు' అనే పదాన్ని మూడోసారి ప్రయోగించింది. వీటిల్లో ఏఒక్క పదమూ ఇంతవరకు స్థిరీకరణ పొందలేదు. పాఠశాల విద్యార్థుల సందర్భంలో బడిదుస్తులని, ఇతర కార్యాలయాలకు సంబంధించిన వార్తలో సమదుస్తులనీ వాడడం జరుగుతుంది. కాలక్రమంలో ఏదోఒక పదం స్థిరపడే అవకాశం ఉంది. ఇది సహజపరిణామ పద్ధతి.

5.3.3 పరిభాషా వివరణ పద్ధతి

కొన్ని సందర్భాల్లో పారిభాషిక పదాన్ని సంక్షిప్తంగా లక్ష్యభాషలోకి అనువదించడం లేదా నూతన పదాన్ని సృష్టించడం సాధ్యం కాకపోవచ్చు. ఇటువంటి సందర్భాల్లో వివరణపూర్వకంగా భావస్ఫూర్తితో అనువాదం చేయడం పరిభాషా వివరణ పద్ధతిలోకి వస్తుంది. యథాతథంగా లిప్యంతరీకరణం చేయడం కన్నా ఇది మేలైనపద్ధతి. ఈమూడు పద్ధతుల్లో జరిగే నూతన పదకల్పన రీతుల్ని కిందివిధంగా ఉదాహరణలతో చెప్పవచ్చు.

5.3.3.1 ప్రతిష్టాపాద ఆదానాలు

అచ్చతెలుగు పదాలు అందుబాటులో ఉన్నప్పటికీ అనువాదం లేదా నూతన పదకల్పన చేసే సందర్భంలో సంస్కృతం / ఉర్దూ / ఆంగ్ల పదాలను ఉపయోగించడం జరుగుతుంది. ఇందుకు ఉదాహరణలు..

ఆంగ్లం	తెలుగు	సంస్కృతం/ఇంగ్లిషు/ఉర్దూ
Smoking	పొగతాగడం	ధూమపానం
Goldmedal	బంగారుపతకం	స్వర్ణపతకం
First time	తొలిసారి	ప్రథమం
Sports	ఆటలు	క్రీడలు
And others	మొదలైనవారు	ప్రభృతులు

5.3.3.2 అవశ్యపూరక ఆదానాలు

ఇతర భాషల నుంచి పదాలు తీసుకోవాల్సిన అవసరం ప్రతి భాషకు ఉంటుంది. ఇలా చేయకపోతే ఏ భాషా సజీవంగా ఉండదు. ఈవిషయంలో తెలుగు భాషకు ఎంతో సౌలభ్యం ఉంది. ఆదానాలకు తెలుగు ఎంతో సులువైంది. ఈవిధంగా ఇతర భాషల నుంచి వచ్చిచేరిన పదాలు అవి తెలుగు పదాలు కావంటే నమ్మడానికి వీలులేనంతంగా తెలుగులో కుదురుకున్నాయి. పత్రికలు వీటిని తమ నిత్యవ్యవహారంలో ఎక్కువగా ఉపయోగించడం కూడా ఇందుకు కారణంగా ఉంది. ఈ తరహా పదాలకు ఉదాహరణలు..

ఆంగ్లం నుంచి వచ్చిన పదాలు : పార్టీ, గవర్నర్, ఎమ్మెల్యే, గేట్లు, బస్సు మొ॥నవి

పర్షో అరబిక్ నుంచి వచ్చిన పదాలు : మాజీ, హోదా, ఖరీదు, జిల్లా, పేషి, తహశీల్దార్ మొ॥నవి

సంస్కృతం నుంచి వచ్చిన పదాలు : ప్రాణం, అధికారం, లేఖ, భవనం, పక్షి, భూమి మొ॥నవి

5.3.3.3 సంపూర్ణ పద ఆదానం

ఇతర భాషల నుంచి వచ్చిన పదాలు అనేకం కేవలం లిపి మార్పులతో తెలుగులోకి వచ్చి చేరాయి. ప్రధానంగా ఆంగ్లం నుంచి ఈ తరహా పదాలు ఎక్కువగా వచ్చాయి. బ్రిటీషు కాలంలో ప్రారంభమైన ఆంగ్లవిద్య కారణంగా ఈ మార్పు రావడం ప్రారంభమైంది. తొలినాళ్ళలో ఆంగ్ల పదానికి సమానార్థక తెలుగు పదం తయారుచేయాలన్న ఆలోచన లేకపోవడం లేదా ఆ అవసరాన్ని గుర్తించకపోవడం జరిగింది. విదేశీ విద్యపట్ల ఆకర్షణ కూడా ఇందుకు తోడైంది. దీనివల్ల చాలా పదాలు ఆంగ్లం నుంచి లిప్యంతరీకరణ జరుపుకుని తెలుగులోకి ప్రవేశించాయి. దీన్నే సంపూర్ణ పదాదానం అంటారు. తొలినాళ్ళలో పత్రికలు కూడా లిప్యంతరీకరణకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం కూడా ఇందుకు కొంత దోహదం చేసి ఉండవచ్చు. ఆంగ్లం నుంచి తెలుగులో లిప్యంతరీకరణ జరుపుకుని వచ్చిన పదాలకు కొన్ని ఉదాహరణలు...

ఆంగ్లం : రాకెట్, క్లబ్, కంప్యూటర్, పార్లమెంట్, ఫోన్, ఆటోరిక్షా, కేబుల్.

5.3.3.4 మిశ్రసమాస కల్పన

సమాసాన్ని లేదా పదబంధాన్ని అనువాదం చేసేటప్పుడు అందులోని రెండు పదాల్లో ఒకదాన్ని తెలుగులోకి అనువాదం చేసి రెండో పదాన్ని కేవలం లిప్యంతరీకరణంతో ఉంచడం మిశ్రసమాసకల్పన అవుతుంది. దినపత్రికా రచనలో ఎక్కువగా ఆంగ్ల, తెలుగు పదాల సమ్మిళిత రూపాలు కనిపిస్తాయి. కొన్నిసార్లు ఆంగ్ల, సంస్కృత భాషా పదాలు కలిపి మిశ్ర సమాస కల్పన చేయడం కూడా జరుగుతోంది. కాలక్రమంలో ఇవే నిజమైన తెలుగు పదాలు అనిపించేంతా ఇవి తెలుగుభాషలో కుదురుకున్నాయి. వీటికి కొన్ని ఉదాహరణలు...వేర్వేరు గ్రూపులు, పార్లమెంటరీ పార్టీ నాయకుడు, ఓటర్ల జాబితా, బడ్జెట్‌ప్రసంగం, హైకోర్టు న్యాయమూర్తి, క్లోరిన్ వాయువు మొ॥నవి.

చాలాకాలం క్రితం భాషలో వేళ్లూనుకున్న దేశ్యపదాలు కొంతకాలానికి భావసారూప్యం కలిగిన కొత్తపదాలతో కలిసి మరో నూతన పదాన్ని ఆవిష్కరిస్తాయి. అంటే రెండు పదాల్లో ఒకటి ప్రాచీనపదం కాగా మరొకటి నూతన పదం అవుతుంది. ఈరెండూ కలసి కొత్తపదంగా ఏర్పడడంతో పాటు కొత్తఅర్థాన్ని తీసుకువస్తాయి. ఇందులో ఉండే ప్రాచీన పదానికి ఈ నూతనపదం వల్ల అర్థం కూడా కొత్తది ఏర్పడుతుంది. పత్రికా రచయితలు సాధారణంగా నూతన పదాలు నిర్మించేటప్పుడు అప్పటికే ప్రజలకు తెలిసిన పదాలతో కొత్త పదబంధాన్ని తయారుచేస్తే వెంటనే ప్రజామోదం పొందుతుందనే ఆలోచనలో ఉంటారు. ఈకారణంగా ప్రాచీన, నవీన పదాలు తీసుకుని, కావలసిన అర్థానికి అనుకూలంగా ఉన్నవాటిని జతకూర్చి కొత్తపదం తయారుచేయడం జరుగుతుంది. ఇదే అర్థానుకూలం అవుతుంది. ఇందుకు కొన్ని ఉదాహరణలు...

1) ప్రజాస్వామ్యం – ఇక్కడ స్వామ్యం అనేది ప్రాచీనపదం
2) శాసనసభా వ్యవహారాలు – శాసనసభ అనేది ప్రాచీనపదం
3) వాణిజ్యపన్నులు – వాణిజ్యం అనేది ప్రాచీనపదం కాగా పన్నులు అనేది నవీన పదం
4) అంతరిక్ష కర్మాగారం – అంతరిక్షం అనేది ప్రాచీనపదం
5) సినీతారలు – తారలు అనేది ప్రాచీన పదం

5.3.3.5 పదానువాదం

మూలభాషలో రెండు లేదా అంతకన్నా ఎక్కువ పదాలతో ఉండే పదబంధానికి సమానమైన పదాన్ని లక్ష్యభాషలో తయారుచేసే సందర్భంలో ఆ పదబంధంలోని పదాల విడివిడి సమానార్థకాలు తీసుకుని నూతన పదాన్ని తయారుచేయడం జరుగుతుంది. అంటే మూలభాషలోని సమాస పదాన్ని అనువాదం చేసేటప్పుడు అందులోని పదాల అర్థాన్ని ఆధారం చేసుకోవడం జరుగుతుంది. ఆవిధంగా తయారుచేసిన పదాలు ఎప్పటిలాగే ప్రాచీనపదాలుగా తెలుగులో మిగిలిపోయాయి. వీటికి కొన్ని ఉదాహరణలు పుట 169లో చూడవచ్చు.

ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్‌మెంట్ కార్పొరేషన్ – పరిశ్రమల అభివృద్ధి సంస్థ
రోడ్ ట్రాన్స్‌పోర్ట్ కార్పొరేషన్ – రోడ్డు రవాణా సంస్థ
ఎసెన్షియల్ కమోడిటీస్ – నిత్యావసర వస్తువులు
బేసిక్ ఎమినిటీస్ – కనీస సౌకర్యాలు
ఫస్ట్ ఇన్ఫర్మేషన్ రిపోర్ట్ – ప్రథమ సమాచార నివేదిక
రూరల్ వాటర్ సప్లై – గ్రామీణ నీటి సరఫరా

5.3.3.6 తాత్పర్యార్థం

మూలభాషలోని మాటను లక్ష్యభాషలో ఒకటి లేదా రెండు మాటలతో చెప్పలేనప్పుడు మరికొన్ని పదాలు తీసుకుని మూలపదంలోని భావాన్ని వివరణాత్మకంగా చెప్పడం జరుగుతుంది. సాధారణంగా ఈ అనువాదం రెండు కన్నా ఎక్కువ పదాలతో ఉంటుంది. ఉదాహరణలు..

1) భోపాల్‌గ్యాస్ ట్రాజెడీ – భోపాల్ గ్యాస్ విషాదం

2) డిపార్ట్‌మెంటల్‌ఎంక్వైరీ – శాఖాపరమైన దర్యాప్తు

3) వీకర్ సెక్షన్ హౌసింగ్ – బలహీనవర్గాల గృహనిర్మాణం

4) ఫారిన్ ఎక్స్ఛేంజ్ – విదేశీ మారకద్రవ్య నియంత్రణ

5) ఢిల్లీబేస్డ్ కంపెనీ – ఢిల్లీకి చెందిన కంపెనీ

5.3.3.7 అర్థపునర్వచనం

ఆధునిక కాలంలో వస్తున్న మార్పులకు అనుగుణంగా ఒక్కోసారి పాత పదాల్ని కొత్త అర్థాల్లో వాడడం జరుగుతుంది. దీనివల్ల ఆ ప్రాచీన పదానికి నూతన అర్థం రావడంతో పాటు ప్రాచీన అర్థం మరుగున పడిపోతుంది. పాతపదానికి ఉన్న అర్థపరిధి నూతన అర్థంలో మరింత విస్తారం చెందే అవకాశమూ ఉంటుంది. ఒకరకంగా ప్రాచీనపదానికి అర్థాన్ని పునర్వచించడం అన్నమాట. ఇందుకు కొన్ని ఉదాహరణలు పుట 170లో చూడవచ్చు.

స్ట్రాటజీ : వ్యూహం (ప్రాచీన అర్థంలో యుద్ధతంత్రానికి మాత్రమే వ్యూహం అనే పదాన్ని ఉపయోగించేవారు)

హెల్మెట్ : శిరస్త్రాణం (పూర్వకాలంలో సైనికులు యుద్ధసమయాల్లో వాడే శిరోరక్షణ కవచం. ఇప్పుడు ద్విచక్రవాహనాన్ని నడిపేవారికి ఇది అవసరంగా మారింది.)

ఇంపీరియలిజం : – సామ్రాజ్యవాదం (ప్రాచీనకాలంలో సామ్రాజ్యం అనే పదం రాచరిక సంప్రదాయానికి మాత్రమే ఉపయోగించేవారు. ఇప్పుడున్న అర్థం ఇందుకు భిన్నంగా ఉంటుంది)

ఆల్‌ఇండియా రేడియో : ఆకాశవాణి (ప్రాచీనకాలంలో అశరీరవాణిగా ఈ పదం వాడుకలో ఉంది. ఇప్పుడు రేడియో అని అర్థం వస్తోంది)

5.3.3.8 అర్థవ్యాకోచం

ఒక కాలంలో పరిమితమైన అర్థాన్ని ఇచ్చి, తర్వాతి కాలంలో తన అర్థపరిధిని విస్తరించి, ఎక్కువ అర్థాన్ని ఇవ్వడాన్ని అర్థవ్యాకోచం అంటారు. కొన్ని సంవత్సరాల క్రితం ఒక పదం తెలుగులో ఏదో ఒక సందర్భానికి మాత్రమే పరిమితమై అర్థాన్ని ప్రకటిస్తుంది. తర్వాతికాలంలో ఆ పదంతో లేదా ఆ పదం ఇచ్చే అర్థానికి సమానమైన సందర్భం మరొకటి వస్తుంది. ఇలా నూతన సందర్భాల ప్రకటన ద్వారా ఆ పదం అంతకుముందు ఇచ్చిన సంక్షిప్త అర్థాన్ని మించి ఎక్కువ పరిధిలో అర్థాన్ని ఇవ్వడమే అర్థవ్యాకోచం.

దీనికి కొన్ని ఉదాహరణలు..

1) పట్టువదలని విక్రమార్కుడు – విక్రమార్కుడనే మహారాజు తాను అనుకున్న లక్ష్యాన్ని చేరడం కోసం ఎటువంటి కష్టాలనైనా ఎదుర్కొన్నాడు. పట్టిన పట్టు వదలకుండా పనిచేసేవారికి కూడా విక్రమార్కుడి లక్షణాన్ని అనువర్తింపజేయడం కారణంగా 'పట్టువదలని విక్రమార్కుడు' అనే అర్థం ఖరారైంది.

2) అతిరథమహారథులు

3) భరతవాక్యం

4) మంగళం

5) ఉపసంహారణ

5.3.3.9 భావానువాదం

కొన్ని మాటలను యథాతథంగా అనువాదం చెయ్యటం ఒక్కోసందర్భంలో కుదరదు. రెండు పదాలు కలసి ఒక పారిభాషిక పదంగా ఏర్పడిన పదబంధంలో రెండూ వేర్వేరు అర్థాలను ఇవ్వవచ్చు. ఒకోసారి మాటకు ఉన్న అర్థం వేరుగా, పారిభాషిక పదంలో చేరినప్పుడు వచ్చే అర్థం వేరుగా ఉంటుంది. ఈ దృష్ట్యా పదాలకు భావానువాదం తప్పనిసరి అవుతుంది. ఇందుకు కొన్ని ఉదాహరణలు..

అప్రాప్రియేషన్ బిల్ – ద్రవ్యవినిమయ బిల్లు

ప్రివిలేజ్ మోషన్ – సభాహక్కుల ఉల్లంఘన తీర్మానం

బ్లాక్ డే – నిరసన దినం

గివ్ అప్ – విరమించడం

గ్రీన్ రివల్యూషన్ – వ్యవసాయ విప్లవం / హరిత విప్లవం

5.3.3.10 శబ్దపల్లవీకరణం

ఇంగ్లిషులో క్రియాపదంతో వ్యక్తమయ్యే భావం తెలుగులోకి వచ్చే సరికి నామవాచకానికి సహాయక్రియాపదం తోడుచేయవలసి ఉంటుంది. ఇందులో కొన్నిసార్లు ఇంగ్లిషు లేదా హిందీలో క్రియాపదాన్ని లిప్యంతరీకరణం చేసి ఆ మాటను యథాతథంగా వాడుతూనే దానికి తెలుగులో శబ్దపల్లవం జోడించి అనువాద పదసృష్టి చేయడం కనిపిస్తుంది. దాన్నే శబ్దపల్లవీకరణం అంటారు.

టు కాన్సిల్ – రద్దు చేయడం

(రద్దు అనే హిందీ మాటను 'చేయటం'తో శబ్దపల్లవీకరణ చేయడం జరిగింది)

టు అరెస్ట్ – అరెస్ట్ చేయటం

టు వోట్ – ఓటు వేయటం

5.4 తెలుగు దినపత్రికలు – లేఖన పద్ధతులు

భాషకు వాక్కు ఎంత ప్రధానమైనదో లిపి కూడా అంతే ప్రధానం. తొలుత వాగ్రూపంలో ఉన్న క్రమంగా లిఖిత రూపాన్ని సంతరించుకుంది. ఈ లిఖిత రూపం కచ్చితంగా ఇలాగే ఏర్పడింది అనడానికి తగిన ఆధారాలు పూర్తిగా లభించడం లేదు. కానీ, చిత్రలిపి అంటే చిత్రలేఖనం నుంచి ఏర్పడిఉంటుందని భాషాచరిత్రకారులు అంచనా వేస్తున్నారు. ఈ విషయాన్ని మరింతగా విశ్లేషిస్తూ చెన్నయ్య, జె తన *తెలుగు దినపత్రికలు భాషా సాహిత్య స్వరూపం* (1998:162)లో ' ఏ భాషకైనా ధ్వని మౌలిక లక్షణం. లిపి దానికి గౌణమే కానీ మౌలిక లక్షణం కాదు. ధ్వనికి, భాషకు ఉండే సంబంధం హేతుబద్ధమైనదేమీ కాదు. అది యాదృచ్ఛికమే కాకుండా పరంపరాగతమైనది కూడా. ఫలానా మాటకు ఫలానా లిఖిత రూపానికి మధ్య హేతుబద్ధమైన కారణాలేమీ లేవు. కాబట్టి ఈ రెండిటి మధ్య అంతరం ఉంది. భాషాధ్వనులకు లిపి నిర్మాణం సమగ్రంగా ఉండదు. ఒక లేఖన రూపానికి అనేక ధ్వనులు ఉండవచ్చు. ఒక ధ్వనికి అనేక లేఖన రూపాలు కూడా ఉండవచ్చు. పూర్తిగా ధ్వని విధేయలిపి అంటూ ఉండదు' అని ప్రకటించారు. ఈ కారణంగా లిపిలో అనేక భేదాలు కాలక్రమంలో వాడుకలోకి వచ్చాయి. వక్త ముఖయంత్రం నుంచి వచ్చిన ధ్వనిని లిఖితరూపంలో ఇలాగే కచ్చితంగా రాయలనే నియమం ఏదీ లేకపోవడంతో అనేక లిపిభేదాలు పుట్టుకువచ్చాయి. ప్రధానంగా పత్రికల్లో లిపిభేదాలు ఎక్కువగా కనిపిస్తాయి. ఎందుకంటే పత్రికాభాష శిష్టవ్యావహారికంలో సాగుతుంది. అంటే జనసామాన్యం భాషను ఎలా పలుకుతున్నారో / ఉచ్చారణ తీరు ఎలా ఉంటుందో అదే తీరులో లిపి ఉండాలనేది పత్రికల్లో ఓ నియమంగా కనిపిస్తోంది.

దీనివల్ల కాలక్రమంలో వచ్చిన ఉచ్చారణ భేదాలు క్రమంగా లిపి మార్పులకు కారణంగా నిలుస్తున్నాయి. ఈ లిపి పత్రిక ద్వారా జనసామాన్యంలోకి చొచ్చుకుకపోవడంతో ఆ లిపి రూపం స్థిరపడడం జరుగుతోంది. చంద్రశేఖర్, పగడాల తన *తెలుగు దినపత్రికల భాష ఆధునీకరణ* (2011:79)లో ఇదే విషయాన్ని చెబుతూ 'పత్రికా రచన శిష్టవ్యావహారికంలో జరుగుతున్నది. అంతేకాక ఉచ్చరించినట్లుగా రాయాలనే భావం కూడా కనబడుతుంది. ధ్వనులు మారటానికి ఉచ్చారణలోనూ, రాతలోను ఉన్న సౌలభ్యాపేక్ష, కాలాంతరం, లిపి నిర్బంధాలను కారణాలుగా పేర్కొనవచ్చు. అసాధారణం (మార్క్‌డ్‌నెస్) నుంచి సాధారణం (అన్‌మార్క్‌డ్‌నెస్) వైపు వర్ణాల ఆధునీకరణ జరుగుతున్నది. అంటే ప్రత్యేకం నుంచి సామాన్యం వైపు సాగుతున్నది. అన్యదేశ్య వర్ణాలు దేశ్యాలుగా, ప్రత్యేకవర్ణాలు సాధారణ వర్ణాలుగా ఆధునీకరణ చెందుతున్నాయి' అంటూ విశ్లేషించారు.

తెలుగు భాషలో 55 వర్ణాలు (అక్షరాలు) ఉన్నట్లు ప్రాచీన వ్యాకర్తలు గుర్తించారు. అందులో అచ్చులు 19, హల్లులు 36 ఉన్నాయి. వీటికి ప్రత్యేక లిపి రూపాలు ఉన్నాయి. అయితే ప్రాచీన తెలుగులో వర్ణంగా లెక్కించని, ప్రత్యేక లిపిరూపం కలిగిన వర్ణం 'ఱ'. దీంతో కలిపితే తెలుగులో మొత్తం 56 వర్ణాలు ఉన్నట్లవుతుంది. ఈ వర్ణాలన్నిటి ప్రయోగం ఆంధ్రపత్రిక తొలినాళ్ళలో కనిపిస్తుంది.

క్రమంగా 1970వ దశకం నాటికి తెలుగులో దేశ్యభాగాన్ని, తద్భవభాగాన్ని మాత్రమే దృష్టిలో ఉంచుకుని వర్ణ విభాగాన్ని ప్రత్యేకంగా ప్రకటించారు. వీటిలో 43 వర్ణాలు ఉన్నట్లు చేకూరి రామారావు గుర్తించారు. అందులో 10 అచ్చులు, 33 హల్లులు ఉన్నాయి. అవి

అచ్చులు : అ, ఆ, ఇ. ఈ, ఉ, ఊ, ఎ, ఏ, ఒ, ఓ

హల్లులు : క, ఖ, గ, ఘ, ఙ, చ, ఛ, జ, ఝ, ట, ఠ, డ, ఢ, ణ

త, థ, ద, ధ, న, ప, ఫ, బ, భ, మ

య, ర, ల, వ, శ, ష, స, హ, ళ

ఇక, వార్తారచన పరంగా చూస్తే 1980 దశకం ద్వితీయభాగం వచ్చేసరికి వర్ణాలు ఆధునిక రూపాన్ని సంతరించుకున్నాయి. కొన్ని వర్ణాలు సంయోజనం చెందడం వల్ల కొన్ని లిపులు కూడా లుప్తమయ్యాయి. వార్తాకథన రచన ఆధునిక ప్రామాణిక భాషలో సాగిందని చంద్రశేఖర్, పగడాల *తెలుగు దినపత్రికల భాష ఆధునీకరణ* (2011:80)లో చెప్పారు.

5.4.1 ఋ, ౠ; ఱ

ఋ, ౠ – సంస్కృతం నుంచి తెలుగులోకి వచ్చి చేరాయి. ఇవి పూర్తిగా అచ్చులు కావు, హల్లులు కావు. అచ్చు, హల్లు వర్ణధర్మ సమ్మిశ్రితమైన విశేషధ్వనులుగా వీటిని భాషాశాస్త్రవేత్తలు గుర్తించారు. ఈ వర్ణాల్ని వర్తమానకాలంలో ఎవరూ అచ్చుల్లాగా పలకడం లేదు. ఉచ్చారణలో 'ఋ' ను 'రు' గా లేదా 'రి' గా పలుకుతున్నారు. పత్రికారచన విషయానికి వచ్చేసరికి రాయడంలో సౌలభ్యం, స్థలం ఆదా తదితర కారణాల రీత్యా పాత్రికేయులు 'ర' – ప్రయోగానికే మొగ్గుచూపారు. దీనవల్ల 'ఋ' ఎక్కడ వాడాలి 'రు' ఎక్కడ వాడాలి అనే సందిగ్ధతకు తావులేకుండా పోయింది. ఇందుకు ఉదాహరణలు...

ఋణం – రుణం; ఋతువు – రుతువు

ఋజువు – రుజువు; ఋషి – రుషి

ఇదిలా ఉండగా, మరికొన్ని సందర్భాల్లో 'ఋ' – 'రి'గా మారిన సందర్భాలు ఉన్నాయి. సంప్రదాయంగా వస్తున్న 'ఋ'త్వం 'రి'గా మారడానికి ఆంగ్లభాష ప్రభావం ఉన్నట్లు భాషావేత్తలు నిర్ధారణ చేశారు. ఆంగ్లం నుంచి తెలుగులోకి లిప్యంతరీకరణ చేసే క్రమంలో 'ఋ' – 'రి'గా మారుతుంది. ఉదాహరణకు

కృష్ణుడు – క్రిష్ణుడు

ఇంగ్లిషులో 'కృష్ణుడు'ను Krishna అని రాస్తాం. దీన్ని తెలుగులోకి లిప్యంతరీకరణం చేసినసప్పుడు 'క్రిష్ణ'గా మారుతుంది. అయితే అతిశోధిత రూపాలు అక్కడక్కడా కనిపిస్తాయి.

ధ్రువపత్రం – ధృవపత్రం; ధ్రువీకరణ – ధృవీకరణ మొదలగునవి

ఇక 'ఱ' (శకటరేఫ) కూడా ఆధునిక భాషావ్యవహారం నుంచి దూరమైంది. ఆధునిక వర్ణమాలలో దీనికి స్థానం లేదు. ఇప్పుడు శకటరేఫ (ఱ) పూర్తిగా సాధురేఫ (ర)గా మారింది. ఇందుకు ఉదాహరణలు..

చెఱువు – చెరువు

కఱువు – కరువు

గుఱ్ఱం – గుర్రం

ఉఱుములు – ఉరుములు

దొఱకుట – దొరకుట

వెఱ్ఱి – వెర్రి

5.4.2 అర్ధానుస్వారం

అరసున్న కూడా నేటి వ్యవహారం నుంచి దూరమైంది. ప్రాచీన వ్యాకర్తల ప్రకారం 'అర్ధానుస్వారం' – అరసున్న ఒక వర్ణం. పదంలో దీన్ని రాయాల్సిన చోట రాయకపోతే పద అర్థంలో మార్పువచ్చేది. ఉచ్చారణలోను కొంత భేదం కనిపించేది. అయితే కాలక్రమంలో భాషలో జరిగిన ఆధునికీకరణ కారణంగా అర్ధానుస్వారం భాష నుంచి పూర్తిగా తొలిగింది. పత్రికా రచన లేదా పత్రికల ప్రభావం ఈ విషయంలో ఎంతో ఎక్కువగా ఉంది. అచ్చుయంత్రం నుంచి అనేక రూపాలకు మారుతూ, సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని తనలోకి తీసుకుంటున్న సమయంలో ముద్రణ యంత్రం ఈ భాషామార్పులకు కారణమైంది. పాత్రికేయులు వేగం దీనికి తోడైంది. ఫలితంగా తొలినాటి అర్ధానుస్వారం ఇప్పుడు భాష నుంచి పూర్తిగా తొలగింది. ఆంధ్రపత్రిక తొలినాటి సంచికలు, నేటి దినపత్రికలను పోల్చి చూస్తే ఈవిషయం స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. ఉదాహరణకు..

ఆంధ్రపత్రిక	**నేటి దినపత్రికలు**
చేయ జాలము	చేయజాలం
పెట్ట దలచుకొన్న	పెట్టదలచుకొన్న
రా బోవు	రాబోవు

5.4.3 పదాది సంయుక్తాక్షర రేఫ లోపం

పదాది సంయుక్తాక్షకం రేఫతో కూడి ఉంటే నేటి వ్యావహారిక భాషలో అది లుప్తమైంది. లేఖనంలో ఈ మార్పు స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది.

క్రొత్త – కొత్త

మ్రాను – మాను

క్రింద – కింద

త్రాచు – తాచు

త్రాగు – తాగు

త్రవ్వించు – తవ్వించు

వ్రేలాడు – వేలాడు

అయితే 'వ్రాయు' నుంచి నిష్పన్నమయ్యే నామ, క్రియా రూపాల్లో పదాది సంయుక్తాక్షరంలోని 'వ'కారం లోపించి 'ర'కారం మిగులుతుంది.

వ్రాత – రాత

వ్రాయు – రాయు

5.4.4 పదాంత 'ము'వర్ణకం

ప్రస్తుత వ్యవహార భాషలో పదాంతంలో 'ము'వర్ణకానికి బదులు పూర్ణానుస్వారం రాయడం వ్యాప్తిలో ఉంది. 'ము' వర్ణకంలోని ఉత్వం లోపించగా 'మ్' (పొల్లు మ కారం) మిగులుతుంది. కానీ, పూర్ణానుస్వారం రాయడం కనబడుతోంది. సమాసంలోని పూర్వపదాంత 'ము'వర్ణకం విషయంలోను ఈ వ్యవహారం కనిపిస్తోంది.

రాజ్యము – రాజ్యం

పుస్తకము – పుస్తకం

విగ్రహము – విగ్రహం

భయము – భయం

ఇస్లాము సంఘము – ఇస్లాం సంఘం

భూకంపము – భూకంపం

5.4.5 అల్పప్రాణ, మహాప్రాణ భేదాలు

సర్వసాధారణంగా పత్రికలు చదివేవాళ్లు సామాన్య విద్యావంతులై ఉంటారు. ఇది దినపత్రికల విషయంలో మరింత ఎక్కువగా ఉంటుంది. విద్యావంతులు దినపత్రికలతో పాటు తాము ఎంచుకున్న రంగంలోని ఉన్నతస్థాయి పత్రికలు చదువుతారు. ఈ కారణంగా దినపత్రికల్లో అల్పప్రాణ, మహాప్రాణ అక్షరాల వినియోగంలో అనేక మార్పులు కనిపిస్తాయి. సామాన్యుల ఉచ్చారణ లేదా వ్యవహారంలో అల్పప్రాణ అక్షరాల వినియోగం ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఈ కారణంగా దినపత్రికల్లో కూడా అల్పప్రాణ అక్షరాలనే వినియోగించడం జరుగుతోంది. దినపత్రికల ప్రారంభకాలంలో గ్రాంథిక భాష వినియోగంలో ఉండడం తదితర కారణాల వల్ల మహాప్రాణాక్షరాలు వాడేవారు. కాలక్రమంలో ఇవి అల్పప్రాణాక్షరాలుగా స్థిరీకరణ పొందాయి. ఉదాహరణకు..

విలేఖరి – విలేకరి

ఘంటలు – గంటలు

తెల్లవారుఝాము – తెల్లవారుజాము

పటిష్ఠం – పటిష్టం

పండితశ్రేష్ఠుడు	–	పండిత శ్రేష్టుడు
ఇష్టాగోష్ఠి	–	ఇష్టాగోష్టి

ఈ ఉదాహరణలకు కొన్ని మినహాయింపు కూడా ఉంది. అద్విత్వం, అసంయుక్తంగా ఉన్న 'ఠ' వినియోగం మారలేదు. అంటే 'ఠ' – 'ట'గా మారలేదు. ఉదా : కఠిన – కఠిన, హఠాత్తుగా – హఠాత్తుగా, పాఠం – పాఠం మొదలగునవి

5.4.6 థ – ధ; గ – వ; మ – వ; శ – స భేదాలు

మహాప్రాణం అల్పప్రాణంగా మారడం సర్వసాధారణంగా జరుగుతుంది. కానీ, 'థ', 'ధ'ల విషయంలో ఇందుకు కొంత మినహాయింపు కనిపిస్తుంది. మహాప్రాణ తాలవ్య శ్వాస స్పర్శం (థ) మహాప్రాణ తాలవ్య నాదస్పర్శం (ధ)గా మారింది. 'థ', 'ధ' ల విషయంలో ధ్వనిసామ్యం కన్నా లిపిసామ్యం ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. రెండిటికీ తేడా కేవలం పొట్టలో చుక్క మాత్రమే. ఈ కారణంగా 'థ', 'ధ'ల వినియోగంలో మార్పు తీసుకువచ్చి ఉండవచ్చు. ఇందుకు ఉదాహరణలు...

జగన్నాథ	–	జగన్నాధ
విద్యార్థి	–	విద్యార్ధి
అర్థశాస్త్రం	–	అర్ధశాస్త్రం
గ్రంథాలయం	–	గ్రంధాలయం
రథచక్రాలు	–	రధచక్రాలు
దృక్పథం	–	దృక్పధం
స్వార్థం	–	స్వార్ధం
ప్రగతిపథం	–	ప్రగతిపధం
ప్రాథమిక	–	ప్రాధమిక

వ్యావహారికంగా 'గ'కారం 'వ'కారంగా మారడం అనేక సందర్భాల్లో మనం గమనిస్తున్న విషయమే. పత్రికల్లో కూడా ఇది నియతంగా కనిపిస్తుంది. అయితే పదాదిలో ఉన్న 'గ'కారం 'వ'కారంగా మారడం లేదు. పదాంతం, పదమధ్య అద్విరుక్త 'గ'కారం 'వ'కారంగా మారుతోంది.
ఇందుకు ఉదాహరణలు..

కన్నుల పండుగ	– కన్నుల పండువ
పరుగులు	– పరువులు
నగుబాటు	– నవుబాటు
ప్రేగులు	– ప్రేవులు
బాగుంది	– బావుంది

మాండలిక భేదాల కారణంగా 'మ'కారానికి ఉచ్చారణ భేదం ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. ముఖ్యంగా 'మ'కారం 'వ'కారంగా మారడంలో దీన్ని గమనించవచ్చు. ఇందుకు ఉదాహరణలు...

మామయ్య	– మావయ్య
చందమామ	– చందమావ
మనుమడు	– మనువడు

మాండలిక భేదాల కారణంగా ఆధునికీకరణ పొందిన మరొక వర్ణం 'శ'. కోస్తాజిల్లాల మాండలికంలో 'శ', 'స'ల మధ్య ఉచ్చారణ భేదం ఎక్కువగా కనిపించదు. దీనివల్ల 'శ' 'స'గా మారడంతో పాటు కొన్ని సందర్భాల్లో 'స' 'శ'గా మారింది. ఇందుకు ఉదాహరణలు...

శెలవు	– సెలవు
చేశారు	– చేసారు
చూశారు	– చూసారు
సివంగి	– శివంగి
సీతాఫలం	– శీతాఫలం
సాయి	– శాయి
వెరసి	– వెరశి

ఈ మార్పులన్నీ స్థిరంగాను పత్రికల్లో కనిపించవు. ప్రామాణికీకరణ చేయకపోవడం ఇందుకు ఒక కారణం కావచ్చు. ఈ తీరులో ఉండే పదాలు ఒక్కో పత్రికలో ఒక్కో తీరులో కనిపిస్తాయి.

5.4.7 దీర్ఘలోపం

కొన్ని సందర్భాల్లో ఒక పదంలోని ఒక వర్ణం లోపించి, దానికి ముందు ఉన్న వర్ణం దీర్ఘంగా మారుతుంది. దీన్నే దీర్ఘలోపంగా వ్యవహరిస్తారు.ఔ. 'హ' వర్ణం లోపించిన సందర్భాల్లో ఇది ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. ఇందుకు ఉదాహరణలు..

సహాయం – సాయం

మొహమాటం – మోమాటం

సహోదరుడు – సోదరుడు

రహదారి – రాదారి

మహారాజు – మారాజు

5.5 తెలుగు దినపత్రికలు – లిప్యంతరీకరణ

ఒక భాషలోని పదాన్ని మరొక భాషాలిపిలో రాయడాన్ని లిప్యంతరీకరణం అంటారు. దీన్ని 'ప్రతిలేఖనం' అని కూడా పిలుస్తారు. లిప్యంతరీకరణ ప్రధానంగా రెండు భాషల మధ్య జరుగుతుంది. ఇందులో ఏ భాష నుంచి తొలిగా పదాన్ని స్వీకరిస్తున్నామో ఆ భాష మూలభాష అవుతుంది. ఏ భాషలోకి లిప్యంతరీకరణ చేసి రాస్తున్నామో అది లక్ష్యభాష అవుతుంది. ఉదాహరణకు ఆంగ్ల పదాలను తెలుగులోకి లిప్యంతరీకరణ చేస్తున్నట్లయితే ఆంగ్లభాష మూలభాష అవుతుంది. తెలుగు లక్ష్యభాష అవుతుంది. ఏ భాషలో అయినా లిప్యంతరీకరణం చేసే సందర్భంలో మూలభాష నుంచి తీసుకున్న పదాన్ని లక్ష్యభాష స్వభావానికి అనుగుణంగా మార్చి లిపి రాయడం జరుగుతుంది. ఆంగ్లం, తెలుగు భాషల్ని ఇందుకు ఉదాహరణగా తీసుకుందాం. ఆంగ్లభాష హలంత భాష. తెలుగు అజంత భాష. ఈ కారణంగా ఆంగ్లంలో హలంతం లేదా హలాదిగా ఉన్న పదాలు తెలుగులోకి వచ్చేసరికి అజంతాలుగా మారుతున్నాయి. ఇందుకు ఉదాహరణలు పుట 180లో చూడవచ్చు.

Accountant – అకౌంటెంటు

Bank – బ్యాంకు

Band – బ్యాండు

Passenger – ప్యాసెంజర్

Ballet – బ్యాలెట్

Banner – బ్యానర్

5.5.1 పదాది సంయుక్తాక్షరంలో 'య'కార లోపం

అనేక ఆంగ్ల పదాలను తెలుగులోకి లిప్యంతరీకరణం చేసి రాసే సందర్భంలో 'య' వత్తు లోపిస్తోంది. ఇందుకు కొన్ని ఉదాహరణలు..

ఆంగ్లం (హల్లు + యకారం)	హల్లు
జ్యుడిషియల్	జుడిషియల్
జ్యూట్	జూట్
మ్యునిసిపాలిటీ	మునిసిపాలిటీ

5.5.2 అద్విరుక్తీకరణం

లిప్యంతరీకరణలో కూడా కాలక్రమంలో అనేక మార్పులు వస్తుంటాయి. ఇందులో అద్విరుక్తీకరణ ఒకటి. అంటే ఆంగ్ల పదాలను తెలుగులోకి లిప్యంతరీకరణం చేసిన తొలి సందర్భంలో రాసిన రూపానికి, కొంతకాలం తర్వాత అదే ఆంగ్ల పదాన్ని తెలుగులోకి లిప్యంతరీకరణం చేసినప్పుడు రాసే లిపిరూపానికి తేడా ఉంటోంది. తొలిగా ద్విత్వాక్షరాలుగా వాడిన పదాలు కాలప్రభావానికి లోనై అద్విరుక్తాక్షరాలుగా ఉపయోగంలోకి వస్తున్నాయి. ఇందుకు కొన్ని ఉదాహరణలు పుట 181లో ఉన్నాయి.

ఆంగ్ల పదాలు	**తొలినాటి లిప్యంతరీకరణ రూపం**	**ప్రస్తుత రూపం**
Accountant	అక్కౌంటెంటు	అకౌంటెంట్
Head	హెడ్డు	హెడ్
Commission	కమ్మిషను	కమిషన్
Sherif	షెరీప్పు	షెరీఫ్
William	విల్లియం	విలియం

5.5.3 సంధి స్వరాల్లో మార్పులు

సంధి స్వరాలైన 'ఐ', 'ఔ' లు కాలక్రమంలో 'అయి', 'అవు'గా మారడం కనిపిస్తోంది. ఇందుకు నిరూపణగా కొన్ని ఉదాహరణలు

1)	**ఐ**	**అయి**
	స్ట్రైట్	స్ట్రయిట్
	సప్లై	సప్లయి
	రిప్లై	రిప్లయి
	ఫ్లైట్	ఫ్లయిట్
	కార్బైడ్	కార్బయిడ్
2)	**ఔ**	**అవు**
	బౌండరీ	బవుండరీ
	కటౌట్	కటవుట్
	నాకౌట్	నాకవుట్
	ఔట్	అవుట్
	హౌసింగ్	హవుసింగ్
	సరౌండింగ్స్	సరవుడింగ్స్

5.5.4 'వ'; 'వొ' లలో మార్పులు

ఆంగ్లంలో పదాలు 'వ', 'వూ', 'వొ', 'వో'లతో ప్రారంభమయ్యేవి కొన్ని ఉన్నాయి. వీటిని లిప్యంతరీకరణం చేసి రాసేటప్పుడు 'వ'కారం అచ్చుగా మారుతుంది. అంటే లిప్యంతరీకరణ జరిగి 'వొ', 'వో'లకు బదులుగా 'ఒ', 'ఓ'లు వస్తాయి. ఉదాహరణలు

వొకేషనల్	(Vocational)	ఒకేషనల్
వోకల్	(Vocal)	ఓకల్
వోటింగ్	(Voting)	ఓటింగ్
వొకాబ్యులరీ	(Vocabulary)	ఒకాబ్యులరీ
వోల్టేజీ	(Voltage)	ఓల్టేజీ
వోటు	(Vote)	ఓటు

ఇదిలా ఉండగా ఆంగ్లంలోని సంక్షిప్త రూపాలను లిప్యంతరీకరణం చేసి రాయాల్సివచ్చిన సందర్భంలో 'వొ','ఒ'లు పరస్పర వినిమయాన్ని పొందడం కనిపిస్తోంది. ఉదాహరణలు

డి.ఇ.ఒ	(D.E.O)	డి.ఇ.వొ
ఎన్.జి.ఒ	(N.G.O)	ఎన్.జి.వొ
ఎం.ఓ	(M.O)	ఎం.ఎ

5.5.5 హల్లుల లిప్యంతరీకరణ

ఆంగ్లంలో మూడు హల్లులు వరుసగా ఉన్న పదాలను తెలుగులోకి లిప్యంతరీకరణం చేసేటప్పుడు పద, ప్రత్యయ విభాగం చేసి రాయడం అలవాటుగా వస్తోంది. ఇందుకు సంబంధించిన ఉదాహరణలు పుట 183లో ఉన్నాయి.

ఆంగ్ల రూపం	**లిప్యంతరీకరణం**
Express	ఎక్స్ప్రెస్
Extension	ఎక్స్టెన్షన్
Instant	ఇన్స్టంట్
Institution	ఇన్స్టిట్యూషన్
Transport	ట్రాన్స్పోర్ట్
Government	గవర్న్మెంట్
Compartment	కంపార్ట్మెంట్

మరికొన్ని సందర్భాల్లో ఆంగ్లపదంలో వరుసగా వచ్చిన మూడు హల్లులను లిప్యంతరీకరించి ఒకే అక్షరంగా రాసిన సందర్భాలు కూడా ఉన్నాయి. ఉదాహరణలు..

ఆంగ్లరూపం	లిప్యంతరీకరణం
Electronics	ఎలక్ట్రానిక్స్
Straight	స్ట్రెయిట్
Chemistry	కెమిస్ట్రీ
Magistrate	మేజిస్ట్రేట్
Sports	స్పోర్ట్స్
Works	వర్క్స్
Administration	ఆడ్మినిస్ట్రేషన్

5.5.6 సంజ్ఞావాచకాలు

సంజ్ఞావాచకాల విషయంలో లిప్యంతరీకరణ ఒకే రూపంలో సాగడం లేదు. ఒకేవార్తాకథనంలో భిన్న విధాలుగా మూలభాషలోని పదాన్ని లిప్యంతరీకరణ చేయడం జరుగుతోంది. భిన్నపత్రికలతో పాటు ఒకే పత్రికలోని వివిధ వార్తల్లోను ఈ విషయం స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది. ఉదాహరణలు..

ఆంగ్లరూపం	లిప్యంతరీకరణ
Academy	అకాడెమి / అకాడమి
Desai	దేసాయ్ / దేశాయ్
Shahrukh	షారూఖ్ / షారూక్
University	యూనివర్సిటీ / యూనివర్శిటీ
Afghanistan	ఆఫ్ఘనిస్తాన్ / ఆఫ్ఘనిస్తాన్
December	డిసెంబరు / డిశెంబరు
Reagan	రీగన్ / రేగన్

5.5.7 పూర్ణానుస్వారం

పూర్ణానుస్వారం విషయంలో లిప్యంతరీకరణ అనేక మార్పులకు లోనవుతోంది. ఆంగ్లంలోని పొల్లు మకారంతో కూడుకున్న పదాలను తెలుగులోకి లిప్యంతరీకరణం చేసే విషయంలో పొల్లు మకారానికి బదులు తెలుగులో పూర్ణానుస్వారం వాడడం జరగుతోంది. ఇందుకు ఉదాహరణలు

రామ్‌జెర్మలానీ	/ రాం జర్మలానీ
రామ్ లాల్	/ రాం లాల్
భీమ్‌గల్	/ భీంగల్
టైమ్ టేబుల్	/ టైం టేబుల్

5.5.8 అతిశోధిత రూపాలు

లిప్యంతరీకరణంలో కొన్ని చోట్ల అతిశోధిత రూపాలు కనిపిస్తాయి. మూలపదం ఉచ్చారణకు తగినట్టుగా కాకుండా లక్ష్యభాషలోని పదాల స్వరూపానికి తగినట్లు చేయడం ఇందులో ప్రత్యేకత. కొన్ని ఉదాహరణలు..

ఆంగ్లరూపం	ఉండాల్సిన లిప్యంతరీకరణ	ఉపయోగిస్తున్న రూపం
Barrage	బరాజ్	బ్యారేజీ
Express	ఇక్స్‌ప్రెస్	ఎక్స్‌ప్రెస్
Cassette	కాసెట్	క్యాసెట్
Examiner	ఇగ్జామినర్	ఎగ్జామినర్
Electronic	ఇలెక్ట్రానిక్	ఎలక్ట్రానిక్

5.5.9 ఉర్దూ పదాలు

మూలభాష ఉర్దూగా ఉన్న సందర్భాల్లోను లక్ష్యభాషగా తెలుగులోకి లిప్యంతరీకరణం చేసే సందర్భంలో అనేక మార్పులు కనిపిస్తున్నాయి. మహాప్రాణాలు, అల్పప్రాణాల విషయంలో ఈ భేదం ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. కొన్ని ఉదాహరణలు..

ఫకీర్	పకీర్
ఫిర్యాదు	పిర్యాదు
ఫిరంగ్	పిరంగి

ఈవిధంగా పత్రికాభాషలో అనేక విధాలైన మార్పులు వచ్చాయి. ఇతర భాషల నుంచి ఆదానాలుగా వచ్చిన పదాల కారణంగా వచ్చిన మార్పులు కొన్నయితే, సాంకేతిక విజ్ఞాన పురోగతి కారణంగా భాషాప్రయోగాల్లో వచ్చిన మార్పులు మరికొన్ని. అయితే, మార్పులో ఏవి వాంఛనీయం? ఏవి అవాంఛనీయం? అనే ప్రశ్నకు పాఠకులే తమ ఆదరణ ద్వారా జవాబు చెబుతారు.

అధ్యాయం 6

కృష్ణా జిల్లా నుంచి వెలువడిన పత్రికలు - భాష, శైలి

తెలుగు సాహిత్యంలో పద్యం, గద్యం, నవల, నాటకం, జీవితచరిత్ర, కథ, గల్పిక మొదలైన ప్రక్రియలెన్నో ఉన్నాయి. ప్రతి ప్రక్రియకు వాటికంటూ సొంతమైన ఓ శైలి ఉంటుంది. అలాగే, ఇటీవలి కాలంలో పత్రికా రచన కూడా ఓ సాహిత్య ప్రక్రియగా గుర్తింపు పొందుతోంది. ఈ క్రమంలో పత్రికా రచన కూడా తనకంటూ ఓ శైలిని ఏర్పరచుకునే దిశగా అడుగులు వేస్తోంది.

భాషా ప్రయోగం అన్ని సందర్భాల్లోను ఒకే తీరులో ఉండదు. సందర్భాన్ని వ్యక్తీకరణ విధానం మారుతూ ఉంటుంది. మాట్లాడడం, రాయడం, ఉపన్యాసం, గృహవ్యవహారం, బహిరంగ వ్యవహారం, రచన ప్రక్రియ, శ్రోతల స్థాయి, పాఠకుల స్థాయి, రచయిత భాషాభినివేశం..ఇలా సందర్భానికి అనుగుణంగా భాషాప్రయోగ విధానం మారుతూ ఉంటుంది. అలాగే, భాషా ప్రయోగంలో సందర్భానికి అనుగుణమైన అంతరం కూడా కనబడుతుంది. మాతృభాషా వ్యవహర్తలు ప్రయోగించే భాషకు, అదే భాషను ద్వితీయ భాషగా అభ్యాసం చేసిన వారు ఉపయోగించే భాషా ప్రయోగానికి తేడా ఉంటుంది. ఇలా, భాషను ఆయా సందర్భాలకు అనుగుణంగా ప్రయోగించే సంవిధానాన్నే 'శైలి'గా చెప్పవచ్చు.

"శైలి అంటే రచన రీతి. భావాభివ్యక్తికి, భావోద్దీపనకు భాషను వాడుకునే తీరు శైలి. భాషా ప్రయోగ నైపుణ్యం, రచనావిధానం అనే మాటలతో కూడా శైలిని సూచించవచ్చు'' అని చంద్రశేఖర్, పగడాల తన *తెలుగు దినపత్రికల భాష ఆధునీకరణ (1914-1984)* (2011:195)లో చెప్పారు. ఇవన్నీ సాధారణ రచనకు సంబంధించిన అంశాలు. కానీ, పత్రికా భాష, శైలి విషయాల్లో ఇతర సాహిత్య ప్రక్రియల మాదిరిగా స్పష్టత, కచ్చితమైన సూత్రాల నిర్ణయం జరుగలేదు. అలాగని పత్రికా రచనకు నిర్దిష్టమైన శైలి లేదని చెప్పడమూ సమంజసం కాదు. సమాజం నిత్య చరశీలత కలిగి ఉంటుంది. ఈ కారణంగా సమాజాన్ని ప్రతిబింబించే లేదా ప్రతిబింబించాల్సిన వార్తాపత్రికా నిత్య చరశీలత కలిగి ఉంటుంది. ఉండాలి కూడా. అందుకనే వార్తా రచనలో నిత్యనూతన భాష, శైలీ విధానం కనిపిస్తాయి. నవ్యపద కల్పన, ఎత్తుగడలో వైవిధ్యం, వాక్య నిర్మాణంలో కొత్తదనం, సమాస నిర్మాణంలో నవ్యత... ఇవన్నీ వార్తా రచనలో కనిపిస్తాయి.

ఈ కారణంగా వార్తల నిర్మాణం, ఎత్తుగడ, విషయ వివరణ, ముగింపు తదితర అంశాలు ఇతర సాహితీ ప్రక్రియల కన్నా భిన్నంగా కనిపిస్తాయి. పత్రికా రచనలో విభిన్నత కనపడడానికి కారణం..పత్రిక మొత్తంగా ఏక కర్తృకం కాదు. అనేకమంది విలేకరులు రాసిన వార్తల సమాహారం ఒక పత్రిక అవుతుంది. ప్రతి విలేకరికి అతనికంటూ ప్రత్యేకమైన రచనాశైలి ఉంటుంది. ఇలా విలేకరులందరికీ ఎవరికి వారికి ప్రత్యేకమైన భాషా పాటవం, సృజనాత్మకత, కాల్పనిక శక్తి, ఊహ, రచనశిల్పం, అభివ్యక్తిగాఢత, దృష్టికోణం ఉంటాయి. వీటన్నిటి కారణంగా పత్రికారచనలో శైలీ విభిన్నత కనిపిస్తుంది. అలాగని ఏ వార్తకు ఆ వార్త విభిన్నమై, పత్రిక అతుకుల బొంతగానూ ఉండదు. ఏ వార్తకు ఆ వార్త ప్రత్యేకంగా ఉంటూనే అన్నిటినీ కలిపి ఉండే సాధారణ ప్రామాణిక భాషా శైలిని పత్రిక కలిగి ఉంటుంది. దీనివల్ల పత్రిక స్థూలంగా ఒకే భాషా ప్రయాణంలో సాగుతున్నట్లు అనిపిస్తుంది.

6.1 శైలి రకాలు

సాధారణ రచన అయినా, పత్రికా రచన అయినా ప్రతి రచనకు ఓ శైలి తప్పనిసరిగా ఉంటుంది. ఈ శైలి అనేక రకాలుగా ఉంటుంది. వచన రచనను బట్టి శైలీభేదం ఏర్పడుతుంది. ఈ భేదాలను శైలి రకాలుగా చంద్రశేఖర్, పగడాల తన *తెలుగు దినపత్రికల భాష ఆధునీకరణ (1914–1984)* (2011:196)లో ఇచ్చారు. ఆయన ప్రకారం శైలిరకాలను కిందివిధంగా విభజించవచ్చు.

6.1.1 కథన పద్ధతిని బట్టి శైలి

1. కథనాత్మక శైలి
2. వాదాత్మక శైలి
3. నాటకీయ శైలి
4. ఉపన్యాసాత్మక శైలి

6.1.2 విషయ వివరణను బట్టి శైలి

1. విశదాత్మక శైలి / వివరాణత్మక శైలి
2. సంక్షిప్త శైలి

6.1.3 అభివ్యక్తి తీరును బట్టి శైలి

1. వాచ్యార్థక శైలి
2. వ్యంగ్యార్థక శైలి
3. హాస్యాత్మక శైలి
4. అధిక్షేపాత్మక శైలి
5. విమర్శనాత్మక శైలి

6.1.4 పదాలు, పదబంధాల ప్రయోగాన్ని బట్టి శైలి

1. సరళ శైలి / శాస్త్ర శైలి
2. పదగుంఫన శైలి
3. వర్ణనాత్మక శైలి
4. సాహిత్య శైలి

6.2 పత్రికా రచన – పద నిర్మాణం / పద ప్రయోగం

పత్రికారచనలో శైలీవిభిన్నత ఒక పార్శ్వమైతే, ఒకే పత్రికకు భిన్న ప్రాంతాలు, వర్గాల పాఠకులు ఉండడం మరో పార్శ్వమవుతుంది. పత్రిక సమాజంలోని అందరిదీ. సామాన్య అక్షరాస్యుడు మొదలు పండితప్రకాండుల వరకు అందరూ పత్రికను చదువుతారు. నిరక్షరాస్యులు కూడా వేరొకరితో చదివించుకుని పత్రికలోని విషయాలు, విశేషాలు తెలుసుకుంటారు. పత్రిక చదవడానికి జాతి, కుల, మత, ప్రాంత భేదాలు అడ్డుకావు. పత్రిక ఏ భాషలో వెలువడుతుందో ఆ భాష రాకపోవడం ఒక్కటే పత్రిక చదవలేకపోవడానికి కారణం కావాలి. పత్రిక ఏ భాషలో వెలువడుతోందో ఆ భాష మాట్లాడేవారు లేదా ఆ భాష తెలిసిన వారందరూ చదువుతారు. ఈ కారణాలన్నిటినీ విశ్లేషిస్తే పత్రికలో అందరికీ ఆమోదయోగ్యమైన భాష వాడాలి (ఉండాలి) అనే విషయం స్పష్టమవుతోంది. శబ్ద, పదాడంబరాలు లేకుండా సాగే భాషను పండితులు కూడా అర్థం చేసుకోగలుగుతారు. కానీ, పండితులు అర్థం చేసుకునే కావ్యభాష సామాన్యులకు అర్థం కాదు. అందువల్ల పత్రికలో ఉపయోగించే భాష ఎల్లప్పుడు సాధారణ శైలిలోనే ఉండాలి. ఇందుకు సులభమైన పదాలనే వాడాలి.

6.2.1 సులభ పదాలు

పత్రికలు సామాన్య ప్రజానీకం కోసం అని నిర్ధారించుకుంటే అందులో ఉండే లేదా ఉపయోగించాల్సిన భాష ఎలా ఉండాలో అదే నిర్ణయమవుతుంది. పత్రిక ప్రజల కోసం, ప్రజల వల్ల నడుస్తుంది. అందువల్ల ప్రజల నిత్యవ్యవహారంలో ఉండే భాష పత్రికలో ప్రతిఫలించాలి. వార్తారచనలో భావం, ఉద్దేశం స్పష్టంగా తెలియాలి. అందుకోసం భాష సులభంగా, స్పష్టంగా, క్లుప్తంగా ఉండాలి. ‘‘భాషాండంబర ప్రదర్శనకు ఏ మాత్రం పోకుండా, ఏ మాత్రం దొక్కశుద్ధి ఉన్నవానికైనా అర్థమయ్యేవిధంగా పత్రికలు రాయాలి. రాసేదాన్ని సూటిగా రాయాలి. మనస్సుకు హత్తుకుపోయేటట్లు చెప్పాలి” అని చంద్రశేఖర్, పగడాల తన *తెలుగు దినపత్రికల భాష ఆధునికీకరణ (1914–1984)* (2011:18)లో అన్నారు.

పత్రికలో పాఠకుని భాషా పాటవానికి అనుగుణమైన పదప్రయోగం తప్పనిసరి. వ్యవహారంలోని పదాలు, రూఢ్యర్థ పదాలు రచనలో చోటు చేసుకోవాలి. మూసలో పోసి అచ్చొత్తిన పదాలు, అరిగిన పదాలు, నిరర్థక పదాలు పత్రికాభాషలో అనర్థాలకు దారి తీస్తాయి. కొన్ని సందర్భాల్లో ఈ తరాహా పదాలను ఉపయోగించడం వల్ల మేలు కన్నా కీడు జరిగే ప్రమాదమూ లేకపోలేదు. అయితే పదప్రయోగంలో ఔచిత్యం, సార్థకత ఉంటే తప్పనిసరిగా ఆ పదాన్నే వాడాలి. వార్తారచనలో కఠినపదాల ప్రయోగం అవసరం లేదు. ఒక్కోసారి సందర్భం పదప్రయోగాన్ని నిర్దేశిస్తుంది. అటువంటి ప్రత్యేక సందర్భాల్లో తప్పించి, ఇతర సందర్భాల్లో ఆడంబరం లేని పదం వాడడమే ఉత్తమం.

పిల్లి, మార్జాలం అనే పదాలు తీసుకుంటే...రెండూ సమానార్థకాలే. పర్యాయపదాలే. అయితే పదప్రయోగంలో, అర్థబోధనలో క్లిష్టత విషయంలో రెంటికీ తేడా ఉంది. కాబట్టి, పిల్లి అనే ప్రయోగం ఉత్తమం. భాషలోని తరతమ భేదాలను అనుసరించి పదప్రయోగం మారుతుంటుంది. మారాలి కూడా. ఉదాహరణకు మరణం అన్న పదాన్ని తీసుకుంటే..ప్రతి ప్రాణీ మరణిస్తుంది. కానీ, మరణాలన్నీ ఒకటి కావు. ప్రమాదంలో అయితే మరణం, దుర్మరణం అని; అకస్మాత్తుగా అయితే హఠాన్మరణం అని ప్రయోగించడం పత్రికల్లో కనిపిస్తుంది. మరణం కంటే మృతి అనేది గౌరవ వాచకం. ముసలివారయితే కాలధర్మం చెందారని, గొప్పవారయితే 'అస్తమయం' అని రాయడం వాడుకలో ఉంది. ఈవిధంగా సంఘటన ఒకటే అయినప్పటికీ సందర్భాన్ని బట్టి పదాన్ని ప్రయోగించడం వల్ల వార్త ఔచిత్యం పెరుగుతుంది.

జాగిలాలు', 'కుక్కలు' అనే పదాలు రెండిటికీ ఒకే అర్థం. కేవలం పదాల అర్థాలుగా మాత్రమే వీటిని తీసుకుంటే పోలీసు జాగిలాలు అనే పదప్రయోగం చేయాల్సి వచ్చిన చోట పోలీసు కుక్కలు అని రాయొచ్చు. అలా రాస్తే అందరికీ అర్థమవుతుందనే మాట వాస్తవం కూడా. అలాగని, ఆ పదాన్ని ప్రయోగిస్తే కొన్ని చిక్కులు వస్తాయి. 'పోలీసు కుక్కలు' అన్నప్పుడు నిందార్థం లేదా విరుద్ధార్థం వచ్చే అవకాశం ఉంది. ఒక వేళ పాఠకులు పోలీసులు కుక్కల వంటి వారనే అర్థం తీసుకుంటే ప్రమాదాలు కొనితెచ్చుకున్నట్లే అవుతుంది. పోలీసులు నేర నిర్ధారణలో ఉపయోగించే కుక్కలు సాధారణ కుక్కల కంటే ప్రత్యేకమైనవి. ఇవి దొంగలను పసిగడతాయి. అంతేకాదు, వీటి జీతభత్యాలు ఉంటాయి. రక్షణ ఉంటుంది. ఈ అర్థభేదం ఉపయోగించుకుని పోలీసు కుక్కలు అనే పద ప్రయోగం చేయడం కన్నా పోలీసు జాగిలాలు అనడమే సముచితంగా ఉంటుంది.

మరొక ఉదాహరణ.. తరలించడం, తీసుకు పోవడం– ఈ రెండు పదాలు సాధారణ అర్థంలో సమానార్థకాలే. ఒక్కోచోట పర్యాయ పదాలు కూడా అవుతాయి. కానీ, కొన్ని సందర్భాల్లో ఈ పదాలు కొన్ని చిక్కులు తెచ్చిపెడతాయి. ఓ పత్రికలో.."ఈ ప్రమాదంలో గాయపడిన రెడ్డిని ప్రథమ చికిత్స అనంతరం మద్రాసులోని అపోలో అసుపత్రికోసం తీసుకుపోయారు" అని వార్త వచ్చింది.

ఈ సందర్భంలో వ్యక్తి కదల్లేని స్థితిలో ఉన్నాడు. స్వీయ నియంత్రణ కోల్పోయాడు. ఈ సందర్భంలో అతన్ని ఆసుపత్రికి తరలించారనే పద ప్రయోగం నిండుగా ఉంటుంది. తీసుకుపోయారంటే వ్యతిరేకార్థం స్ఫురించే ప్రమాదం ఉంది.

ఈవిధంగా పాఠకుడికి అర్థమయ్యే భాష / పదాలనే పత్రికా రచనలో ఉపయోగించాలే కానీ, అనవసర పదాడంబరం పత్రికా రచయితలకు మేలు చేకూర్చదు. పత్రికా భాష ఎల్లప్పుడూ సరళంగా ఉండి, సామాన్య విద్యావంతులకు సైతం అర్థమయ్యేలా ఉండాలి. సులభమైన పదం అందుబాటులో ఉన్నప్పుడు కఠినపదాన్ని ఎట్టి పరిస్థితుల్లో వాడకూడదు. తక్కువ అక్షరాలు ఉన్న పదాలనే వార్తా రచనకు ఉపయోగించాలి. ఇదే సమయంలో పునరుక్తి దోషాల నుంచి విలేకరి తప్పించుకోవాలి.

వార్తలోని విషయాన్ని బట్టి భావం మారుతుంది. ఆవు మీద, అణువు మీద ఒకే తీరులో వ్యాసం రాయకూడదు. కుతూహల కథనం రాసినప్పుడు స్వేచ్ఛ ఎక్కువగా ఉంటుంది. హాస్యం, వ్యంగ్యం, వర్ణన, సృజనాత్మక అభివ్యక్తి వంటి కవిత్వాంశాలను జోడించవచ్చు. అయితే ఇవన్నీ పాత్రికేయుడి ప్రతిభా పాటవాల మీద ఆధారపడి ఉంటాయి.

" రెండు తరాలకు పూర్వం ఆంగ్ల పత్రికారంగంలో ఆక్స్‌ఫర్డ్, కేంబ్రిడ్జి విశ్వవిద్యాలయ పట్టభద్రులకు స్థానం ఉండేది కాదు. అనవసరంగా పాండిత్యం ప్రదర్శిస్తారని, సామాన్య ప్రజలకు అర్థంకాని పదజాలం వాడతారని భావించి, వారిని ఫ్లీట్‌స్ట్రీట్ (పత్రికా కార్యాలయాల వీధి) గుమ్మం తొక్కనిచ్చేవారు కాదు." (చంద్రశేఖర్, పగడాల. *తెలుగు దినపత్రికల భాష ఆధునీకరణ*; 2011, పుట 20).

"ప్రజాశక్తి వంటి వామపక్షసిద్ధాంత పత్రికల్లో తేట తెలుగు మాటలతో గ్రామీణ పలుకుబడులతో, చిన్నచిన్న వాక్యాలతో సులభగ్రాహ్యమైన పద్ధతిలో వ్యాసాలనూ, సంపాదకీయాలనూ ఈ పత్రికల్లో రాసేవారు. సామాన్య విద్యావంతులకు కూడా అర్థమయ్యే శైలిని ఈ పత్రికలు రూపొందించాయి" అని లక్ష్మణరెడ్డి, వి తన *తెలుగు జర్నలిజం అవతరణ వికాసం* (2002, పుట 145)లో రాశారు.

పత్రికా రచనలో క్లిష్ట పదాలు ఉండకూడదని పాత్రికేయులు, పాఠకులు, పత్రికా పరిశోధకులు చెబుతున్నారు. దీనివల్ల కఠిన పదాల నిర్ధారణకు ప్రమాణం ఏమిటి? అనే ప్రశ్న ఉదయిస్తుంది. పాఠకునికి తెలియని ప్రతి పదాన్నీ కఠినపదంగా భావించకూడదు. ఒకవేళ భావిస్తే అదీ తప్పే అవుతుంది.

ప్రతిరంగంలోను ప్రాథమిక విజ్ఞానాన్ని తెలిపే కొన్ని పదాలు ఉంటాయి. అందువల్ల వీటిని కఠినపదాలుగా గుర్తించకూడదు. "కఠినపదాల్ని నిర్ణయించాలంటే లేదా ఓ పదాన్ని కఠినపదంగా గుర్తించాలంటే అందుకు పద పౌన:పున్యం, పద నిర్మాణాత్మక సంక్లిష్టతలను పరిగణలోకి తీసుకోవాలి. ప్రయోగ బహుళత ఎక్కువగా ఉన్న పదం సులభపదం అవుతుంది. లేకుంటే కఠినపదం అవుతుంది. ఉపసర్గలు, ప్రత్యయాత్మకమైన పదాలు సులభంగా అర్థంకావు. అలాగని పదం పొడవుగా ఉన్నంతమాత్రాన అర్థం కాదని చెప్పలేం. ఇది ఆరోపణాంశమే కానీ నిర్ధారణాంశం కాదు.

దీర్ఘపదం కూడా ప్రయోగబాహుళ్యం ఉంటే అర్థమయ్యే అవకాశం లేకపోలేదు. ఆయా రంగాల్లో ప్రవేశం ఉండి, పాండిత్యం సంపాదించి ఉంటే, అతి సూక్ష్మభావాన్ని తెలిపే కఠినాతికఠినమైన పదం కూడా సులభంగా అర్థమవుతుంది. కాబట్టి, పాఠకునికి అర్థం కాని పదాలన్నింటిని కఠినపదాలుగా లెక్కించాల్సిన అవసరం లేదు.” (చంద్రశేఖర్, పగడాల. *తెలుగు దినపత్రికల భాష ఆధునీకరణ;* 2011, పుట 21).

6.2.2 సంక్షిప్త పదం

సర్వసాధారణంగా పత్రికా రచయితలందరూ తేలికగా, అతి తక్కువ పదాలు ప్రయోగించడానికి ఇష్టపడతారు. ఇందులో ప్రజలకు వార్త చదవగానే వెంటనే అర్థమవ్వాలనే కోరిక ఒక కోణమైతే, వీలైనన్ని ఎక్కువ వార్తలు పత్రికలో ఇవ్వాలనేది మరో కోణం. వార్త సంక్షిప్తంగా ఉండాలి. అంటే తక్కువ స్థలంలో ఇమిడేటట్లు ఉండడం, పదాలను తగ్గించడం కాదు. వార్తా రచనలో పరిమాణం కన్నా భావ సమగ్రత ముఖ్యంగా ఉంటుంది. సార్థక పదప్రయోగం, వ్యర్థ, నిరర్థక పద నిషేధం, పునరుక్తి పరిహారం వల్ల వార్తా రచనలో సంక్షిప్తత పెంచడానికి అవకాశం ఉంటుంది. వార్తారచనలో చిన్న పదాలకే పట్టం కడతారు. పర్యాయపదాల్లో చిన్న పదాన్నే ఎంపికచేస్తారు. ఆంగ్ల పదాలకు రూఢి అయిన, సులభంగా అర్థమయ్యే అనువాద పదాలు ఉన్నప్పటికీ చిన్నగా ఉన్నందువల్ల ఆంగ్ల పదాలనే ప్రయోగిస్తారు. స్థలాన్ని ఆదా చేయడానికి పదాలను ధ్వని పరిణామాలతో, సంక్షిప్త పదాలతో రాయడం పత్రికల్లో ఎక్కువగా కనిపిస్తోంది. ఇందువల్ల పత్రికలో అతి తక్కువ అక్షరాలతో ఉండే పదాలనే వాడతారు. ఇది శీర్షికారచనలో ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది.

శీర్షికలో అక్షరాల సంఖ్య ఎంత తక్కువ ఉంటే అంత తక్కువగా అంత ఎక్కువ స్పష్టత వస్తుంది. ఖతిపరిమాణం (ఫాంట్ సైజ్) కూడా ఎక్కువగా ఇవ్వచ్చు. ఇలాంటి శీర్షిక చూడగానే / చదవగానే ఇట్టే ఆకట్టుకుంటుంది. ఉదాహరణకు.. సాక్షి దినపత్రికలో వచ్చిన బీ‘మాయే’నా? అనే శీర్షిక. మచిలీపట్నం ప్రాంతంలో రైతుల బీమా విషయంలో జరిగిన అవకతవకలను వెలుగులోకి తీసుకువస్తూ రాసిన వార్తకు పెట్టిన శీర్షిక అది. శీర్షికలో ఉన్నది కేవలం నాలుగు అక్షరాలు. బీ‘మాయే’ అనడంలో సంఘటనలో బీమా విషయంలో జరిగినదంతా మాయే అనే ధ్వని ప్రకటిస్తూ ఈ శీర్షిక సాగింది. అతి తక్కువ పదాలు లేదా పద సంక్షిప్తతకు ఇది చక్కని ఉదాహరణ.

6.2.3 నవ్య పదకల్పన

పత్రికా రచన సమాజానికి అనుగుణంగా సాగుతుందనడంలో అతిశయోక్తి లేదు. వివాదమూ లేదు. కాబట్టి పత్రికా రచనలో నవ్య పదకల్పన అనివార్య అంశంగా మారింది. ఈ నూతన పదకల్పన ముఖ్యంగా రెండు రకాలుగా జరుగుతుంది. 1. పద ఆదానం 2. పదకల్పన.

పద ఆదానంలో అన్యభాషా పదాలను లేఖన సర్దుబాట్లతో తెలుగులోకి తీసుకురావడం పద ఆదానం అవుతుంది. ఇది చాలా సులభమైన పద్ధతి. ఇందుకు భిన్నంగా పద కల్పన సాగుతుంది. ఇతర భాషలో ఉన్న పదాలను తెలుగు సమాజం, సంప్రదాయాలకు అనుగుణంగా మారుస్తూ, నూతన పదాన్ని సృష్టించాలి. ఈ సందర్భంలో మూలభాషలోని పద అర్థం మారకుండా జాగ్రత్త తీసుకోవాలి. ఈ క్రమంలో నవ్య పదకల్పన పత్రికారచయితను కొద్దిగా ఇబ్బంది పెడుతుంది. ఈ రెండు విధానాలతో పాటు కృదంతాలు, తద్ధితాల ద్వారా నూతన పదాలను సృష్టించవచ్చు. ప్రాతిపదికలకు ప్రత్యయాలు, ఉపసర్గలు చేర్చడం వల్ల కొత్త పదాలు ఏర్పడతాయి. వీటితోపాటు నామ పదాల నుంచి విశేషణం వంటి భాషాభాగాలను నిష్పన్నం చేసుకోవడం వల్ల కూడా నూతన పదాల కల్పనకు అవకాశం ఏర్పడుతుంది. ఒక భాషాభాగ పదాన్ని వేరొక భాషాభాగ పదంగా నిష్పన్నం చేసుకోవడం వల్ల కూడా నవ్య పదకల్పన సాధ్యపడుతుంది.

ఇవన్నీ నవ్యపద కల్పనలో శాస్త్రీయంగా జరిగేవైతే, చమత్కారం కోసం ఒక్కోసారి పాత్రికేయులు చేసే పదకల్పన కూడా పాఠకులకు ఉత్సాహాన్నిస్తుంది. ఈ తరహా పదకల్పన ఇటీవలికాలంలో అన్ని ప్రధాన పత్రికల్లో విరివిగా కనిపిస్తోంది. ఉదాహరణకు...

1. అణుబంధం – అనుబంధం అనే పదాన్ని ఆధారంగా చేసుకుని అణుబాంబు గురించి రాయాల్సిన వార్తకు 'అణుబంధం' అనే శీర్షికను ఈ వార్తకు పెట్టడం జరిగింది.

2. వస్త్ర సన్యాసం – అస్త్ర సన్యాసం అనే ప్రాచీన పదాన్ని ఉపయోగించుకుని వస్త్ర వ్యాపారుల నిరసన తెలియజేయడానికి ఈ శీర్షికను పెట్టడం జరిగింది.

3. బకాయ్ సురులైన మంత్రులు – మంత్రులే బకాయిలు చెల్లించాల్సి ఉందనే విషయం చెప్పడానికి బకాసురుడు అనే పదాన్ని ఆధారంగా తీసుకోవడం జరిగింది.

4. బహుళార్థ బాధక ప్రాజెక్ట్ – ఆ ప్రాజెక్ట్ నిర్మించడం ద్వారా లాభాలు చేకూర్చాల్సి ఉండగా, లాభాల మాట ఎలా ఉన్నా ఆ ప్రాజెక్ట్ వల్ల బాధలే కలుగుతున్నాయి. ఈ విషయాన్ని చెప్పడానికి బహుళార్థ సాధక నుంచి సాధక తీసివేసి బాధక తగిలించారు.

5. ఢీ సిసిబి – డిసిసిబి ఎన్నికల్లో తీవ్రస్థాయిలో పోటీ జరుగుతోందని, విజయం కోసం ప్రత్యర్థులు ఒకరితోఒకరు తీవ్రంగా పోటీ పడుతున్నారని చెప్పడానికి ఇక్కడ 'ఢీ' అనే అక్షరాన్ని వాడి, కొత్త పదాన్ని సృష్టించుకోవడం జరిగింది.

ఇలా అనేక ఉదాహరణలు ఉన్నాయి. ఇటీవలికాలలో ఈ తరహా పదాలు ప్రయోగించడం పత్రికారచనలో విరివిగా కనిపిస్తోంది. ప్రత్యేకంగా ఆంగ్ల పదాలను నిషేధించడం; తత్సమ, ఉర్దూ, హిందుస్తానీ పదాలను ప్రయోగించడం కూడా ఇటీవలికాలంలో అత్యంత స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది. ఇవన్నీ పాత్రికేయుల పదకల్పన సామర్థ్యానికి ప్రతీకలుగా నిలుస్తున్నాయి. శాస్త్ర, సాంకేతిక విజ్ఞానానికి సంబంధించిన పదాలను, అత్యంత ఆధునిక విజ్ఞానాన్ని తెలియజేసే ఆంగ్ల పదాలను మాత్రం లిప్యంతరీకరించి వాడడం జరుగుతోంది.

6.2.4 పదం - నవ్యార్థ కల్పన

శబ్దానికి, అర్థానికి ఉన్న సంబంధం ఎప్పుడూ నియతం కాదు. అది కేవలం యాదృచ్ఛికమైంది. ఒక శబ్దానికి నియతంగా ఒక అర్థాన్ని ప్రకటించడం భాషావ్యవహర్త మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. దీంతోపాటు, ప్రతి పదానికి ఒక మౌలికార్థం ఉంటుంది. ఏదైనా ఒక పదాన్ని విన్నంతనే శ్రోతకు కలిగే భావం లేదా బోధపడిన అర్థమే ఆ పదానికి ఉన్న మౌలికార్థం అవుతుంది. తర్వాత అనేక ప్రభావాలకు లోనై, ఆ పదానికి నిష్పన్న, గౌణ , విస్తరణ అర్థాలు ఏర్పడడం జరుగుతుంది. వీటితోపాటు శబ్దానికి అభిదార్థం, లక్షణార్థం, వ్యంగ్యార్థం, సంకేతార్థం కూడా ఉంటాయి. ఒక్కోసారి ప్రతీకాత్మక (సింబాలిక్) అర్థాలు కూడా ఉంటాయి. రహస్య భావాలు ప్రకటించడానికి, రహస్య కార్యకలాపాలు నిర్వహించడానికి, పరోక్షంగా చెప్పడానికి ఈ అర్థాలు ఉపయోగిస్తాయి. ఒక శబ్దం భిన్న పరిభాషల్లో భిన్న అర్థాలను ఇస్తుంది. ఇవన్నీ రచయిత ప్రతిభ కారణంగా సాధ్యపడుతున్నాయి. మనిషికి సామాజిక అవసరాలు నిత్యం మారుతూ ఉంటాయి. ఈ కారణంగా నిత్యనూతన అభివ్యక్తి అవసరమవుతూ ఉంటుంది. ఈవిధంగా నూతన శబ్దప్రయోగం, పరంపరానుగతంగా ఉన్న శబ్దానికి నూతన భావ ప్రకటన వ్యవహారంలోకి వస్తున్నాయి. ఆధునిక కాలంలో ఉత్పన్నమవుతున్న నూతన భావాభివ్యక్తికి నూతన శబ్దకల్పన, నూతన సమాస కల్పన అత్యంత అవసరమవతున్నాయి. దీంతో ఆధునిక పత్రికా రచనలో నూతన సమాస రచన ఎక్కువగా కనిపిస్తోంది. దీనివల్ల శబ్దం బాహ్యరూపంలో నవ్యత కనిపించకపోయినప్పటికీ అర్థంలో మాత్రం నవ్యత కనిపిస్తోంది. కొన్ని శబ్దాల అర్థాలను వాటి ప్రాచీన ఉపయోగాలతో పోల్చి చూస్తే నవ్యార్థ కల్పన ఎలా జరిగిందో అర్థమవుతుంది. గతంలో ఉన్న అర్థాన్ని పూర్తిగా కోల్పోవడం గాని, లేదా అర్థంలో సంకోచం రావడం గాని జరుగుతుంది. ఇందుకు కొన్ని ఉదాహరణలు..

పదం	ప్రాచీన అర్థం	నవ్యార్థం
బ్రహ్మాండం	భువనగోళం	అత్యంత
వ్యూహం	యోధుల సన్నివేశ విశేషం	ఆలోచన విశేషం
బ్రహ్మచారి	వేదాధ్యయనం కోసం వ్రతం చేసేవాడు	అవివాహితుడు
బాకా	ఊదెడి వాద్య విశేషం	పొగడ్త
బట్టీ (ఉర్దూ)	బట్టలు ఉడకబెట్టే పొయ్యి	కంఠస్తం చేయడం
తడి	తేమ	డబ్బు / లంచం
కులపతి	వంశశ్రేష్ఠుడు	విశ్వవిద్యాలయానికి అధిపతి
ఉపాధి	కపటము, మోసము, స్ఫటికము	ఉద్యోగం
శకము	దేశ భేదం, జాతి భేదం	వినూత్న పరిణామ ఆరంభం
సవారీ (ఉర్దూ)	వాహనం	వాహనం మీది ప్రయాణికుడు
హస్తలాఘవం	చేతి నేర్పు, కనికట్టు విద్య	జేబులు కొట్టడం, దొంగతనం

6.2.4.1 అర్థ వ్యాకోచం

ఓ శబ్దానికి అంతకుముందు ఉన్న భావ పరిధిని విస్తృత పరచి, నూతన అర్థాన్ని చెప్పడం లేదా నూతన అర్థంలో ప్రయోగించడం అర్థవ్యాకోచం అవుతుంది. భాషలో వస్తున్న మార్పులు, సమాజంలో వస్తున్న నూతన సన్నివేశాలు అర్థ వ్యాకోచానికి కారణమవుతున్నాయి. గతంలో పరిమిత అర్థంలో వాడిన పదాన్ని, ఆధునిక అవసరానిక అనుగుణంగా నూతన అర్థంలో, విస్తృత పరిధిలో వాడడం కూడా అర్థవ్యాకోచం అవుతుంది.

పదం	**ప్రాచీన అర్థం**	**నవ్యార్థం (అర్థవ్యాకోచం)**
ధర్నా	రుణగ్రస్తుని ఇంటిముందు బైఠాయించడం	కోర్కెల సాధన కోసం యజమాని ఇంటి ముందు బైఠాయించడం
ఉపసంహరణ	మరలించుట	వెనక్కి తీసుకోవడం
అతిరథుడు	ఉత్తమ రథికుడు	గొప్పవాడు
సారథ్యం	రథము నడిపే పని	నాయకత్వం
శతకం	వంద పద్యాలు కలిగినది	వంద పరుగులు
శిబిరం	దండు విడిది చేసిన చోటు	విడిది చోటు
భరతవాక్యం	నాటకం చివరలో పలికే పద్యం	ముగింపు
బండబూతులు	బండజాతి వారు తిట్టుకునే పదాలు	నీచార్థంలో ఉండే తిట్లు
నాంది	పని ప్రారంభంలో చేసే దేవతా పూజ	ప్రారంభం
బోణీ	సరుకు తొలిగా అమ్మగా వచ్చిన సొమ్ము	మొదటగా పొందిన లబ్ధి

ఆంగ్లపదాల అర్థాలను తెలుగులో వ్యక్తం చేయాల్సిన సందర్భాలు అనేకం ఉంటాయి. ఇటువంటి కొన్ని సందర్భాల్లో ఒకే తెలుగు పదాన్ని అనేక ఇంగ్లిషు పదాల భావాలను వ్యక్తం చేయడానికి ఉపయోగించడం జరుగుతోంది. కొన్ని ప్రత్యయాలు లేదా ఉపసర్గలు ఆధారంగా చేసుకుని ఆయా ఇంగ్లిషు పదాలను తెలుగులోకి అనువాదం చేయడం ఇందులో జరుగుతుంది. ఇది ఒకరకంగా అర్థవ్యాకోచం వంటిదే. ఒకే పదాన్ని అనేక సందర్భాల్లో భిన్న అర్థచ్ఛాయల్లో వాడి, విభిన్న పదాలను సృష్టించడం ఈ విధానం. ఇప్పటికే తెలుగు పదాలుగా స్థిరీకరణ పొందిన ఉర్దూ, పార్శీ పదాలను ఇందుకు వాడడం జరగుతోంది. కొన్ని ఉదాహరణలు..

1. ఉప = ఆసన్నము, సమీపముగా ఉన్నది

తెలుగు పదం	**ఇంగ్లిషు పదం**
ఉప ఎన్నికలు	బై ఎలక్షన్స్
ఉప సంపాదకుడు	సబ్ ఎడిటర్
ఉప అధ్యక్షుడు / ఉపాధ్యక్షుడు	వైస్ ప్రెసిడెంట్

2. మాజీ = పదవీ విరమణ చేసిన, విశ్రాంత

తెలుగు పదం	**ఇంగ్లీషు పదం**
మాజీ మంత్రి	ఫార్మర్ మినిస్టర్
మాజీ మంత్రి	ఎక్స్ మినిస్టర్

3. సంఘం = సమాజము, సంస్థ

తెలుగు పదం	**ఇంగ్లీషు పదం**
అంచనాల సంఘం	ఎస్టిమేట్స్ కమిటీ
ఉద్యోగుల సంఘం	ఎంప్లాయిస్ అసోషియేషన్
ఎన్నికల సంఘం	ఎలక్షన్ కమీషన్
విద్యార్థి సంఘం	స్టూడెంట్స్ యూనియన్

4. సంస్థ

తెలుగు పదం	**ఇంగ్లీషు పదం**
రోడ్డు రవాణా సంస్థ	రోడ్ ట్రాన్స్‌పోర్టేషన్ కార్పొరేషన్
విద్యాసంస్థ	ఎడ్యుకేషనల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్

6.2.4.2 అర్థాపకర్ష

ఓ పదానికి అంతకుముందు ఉన్న అర్థం మారి, ప్రస్తుతంలో నీచార్థం వాడుకలోకి రావడాన్ని అర్థాపకర్ష అంటారు. దీనివల్ల రూఢిలోని మౌలికార్థానికి నష్టం కలిగి పరిహాసార్థంలో గాని, నిందార్థంలోగాని, నిమ్నార్థంలోగాని పదాన్ని వాడడం జరుగుతుంది. ఇందుకు ఉదాహరణలు పుట 198లో చూడవచ్చు.

పదం	**ప్రాచీన అర్థం**	**నవ్యార్థం (అర్థాపకర్ష)**
అక్షింతలు	ఆశీర్వదించునపుడు ఉపయోగించు బియ్యం	చీవాట్లు, మందలింపు
సుత్తి	చిన్న సమ్మెట / పనిముట్టు	అధికంగామాట్లాడి విసుగు కలిగించడం
సన్మానం	గౌరవించడం	అవమానించడం
స్వస్తి	క్షేమం, లాభం	నిష్క్రమించడం
సన్మానం	గౌరవించడం	అవమానించడం
ముడుపు	దేవుడి కోసం కట్టిన డబ్బు మూట	లంచం
కైంకర్యం	ఊడిగం, సేవ చెయ్యడం	దొంగతనం
చుక్క	నీటి బొట్టు	మద్యం
దక్షిణ	బ్రాహ్మణులకు ఇచ్చే ధనం	లంచం

దయచేయు	ఇంటికి రావడం	బయటకు వెళ్ళు
బరువు	తూకం	లంచం
మామూలు	సాధారణం	లంచం
ప్రబుద్ధుడు	పండితుడు	బుద్ధిహీనుడు
మంగళం	శుభకరం	వినాశం, అశుభం
శ్రీముఖం	పెద్దలు రాసి పంపించే పత్రం	మెమో, వివరణ కోరుతూ ఇచ్చే లేఖ

6.2.4.3 సభ్యోక్తి

కొన్ని పదాలను నలుగురి మధ్యలో అంటే సభలో పలకడం మర్యాదగా ఉండదు. శ్రోతకు ఇబ్బందిగా అనిపించవచ్చు. లేదా ఎవరిని ఉద్దేశించి మాట్లాడుతున్నామో వారికి కూడా తలవంపు తేవచ్చు. ఇటువంటి ఇబ్బందుల నుంచి తప్పించడానికి ఏర్పడిన పదాలే సభ్యోక్తులు. సాధారణంగా కొన్ని నీచవృత్తులు, నిమ్న కులాల పేర్లను బహిరంగంగా చెప్పడం ఇబ్బందికరంగా ఉంటుంది. ఈ పరిస్థితిని నివారించడానిక సభ్యోక్తులు వాడుకలోకి వచ్చాయి. ఇందుకు ఉదాహరణగా కంసాలి – విశ్వబ్రాహ్మణ; గొల్ల – యాదవ; బోయ – వాల్మీకి; చాకలి – రజక; మంగలి – నాయీ బ్రాహ్మణ; బెస్త – గంగపుత్ర మొదలైన వాటిని చెప్పవచ్చు. ఇందుకు వ్యతిరేకంగా అభివ్యక్తి వక్రత వల్ల కొన్నిసార్లు ఉన్నతభావాలతో పదాల్ని వ్యక్తం చేయడం కూడా జరుగుతుంది. జైలు – కృష్ణజన్మస్థానం; బేడీలు – అరదండాలు వంటివి ఇందుకు ఉదాహరణలు.

6.2.4.4 అర్థపరివర్తనం

భాష నిత్యప్రవాహ శీలం కలిగినది. ప్రత్యేకించి తెలుగు భాషలో ఈ లక్షణం మరింత ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. ఈ కారణంగా అన్య భాషా పదాలు ఎక్కువగా తెలుగులోకి వచ్చి చేరాయి. ఈ కారణంగా ఆ పదాలకు అప్పటికే తెలుగులో ఉన్న అర్థం మారి, సరికొత్త అర్థం ఏర్పడింది. ఇతర సంస్కృతుల నుంచి సంక్రమించిన భావాలను తెలుగులో వ్యక్తం చేయవలసి రావడం కూడా ఇందుకు ఒక కారణం. ఈవిధంగా జరిగిన పద అర్థాల మార్పులను అర్థ పరివర్తన అంటారు. దీనివల్ల అర్థ నవ్యత సాధ్యపడుతోంది. ఇందుకు ఉదాహరణలు

పదం	**ప్రాచీన అర్థం**	**నవ్యార్థం (అర్థ పరివర్తన)**
తార	నక్షత్రం	చలనచిత్ర నటులు
వాచకము	చెప్పునది, వివరించునది	పాఠ్యపుస్తకం
శ్వేతపత్రం	హంస	ప్రభుత్వం విడుదల చేసే పత్రం

6.2.5 సంక్షిప్త పదకల్పన

పత్రికల్లో సంక్షిప్త పదాల ప్రయోగం ఓ ప్రత్యేకత సంతరించుకుని ఉంటుంది. సమాజంలో ప్రసిద్ధి పొందిన వ్యక్తులు, సంస్థలు తదితరుల పేర్లు రాయల్సివచ్చినప్పుడు పాత్రికేయులు వారి పూర్తి పేరును రాయకుండా, వాటిని సంక్షిప్తరూపంలో రాస్తారు. ఈవిధంగా సంక్షిప్త పదాలతో నూతన పదకల్పన జరగుతుంది. అయితే సంక్షిప్త పదాలు వాడాలనే నియమమేదీ పత్రికలో లేదు. ఇది పాత్రికేయుడి వెసులుబాటు మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. సాధారణంగా వ్యక్తులు లేదా సంస్థల పేర్లలో ఎక్కువ పదాలు ఉన్నప్పుడు సంక్షిప్త పద కల్పనకు పాత్రికేయులు ప్రయత్నిస్తారు. పత్రికలో స్థల సమస్య తీవ్రంగా ఉంటుంది. తక్కువ స్థలంలో ఎక్కువ వార్తలు ఇవ్వాల్సి ఉంటుంది. అందువల్ల ఎక్కువ పదాలున్న పేర్లు రాయడానికి బదులు సంక్షిప్త పదాన్ని తయారు చేసి వాడడం జరుగుతుంది. క్రమగా ఆ సంక్షిప్త పేర్లతోనే సదరు వ్యక్తులు / సంస్థలు ప్రఖ్యాతి పొందిన సందర్భాలు అనేకం ఉన్నాయి. సంక్షిప్త పద కల్పన పత్రికలో మూడు రకాలుగా జరుగుతుంది.

1. సంజ్ఞావాచకం (పేరు)లోని పదాల మొదటి అక్షరాలను తీసుకుని సంక్షిప్త పదం తయారుచేయడం. ఈవిధానంలో ప్రతి అక్షరానికి మధ్య పూర్ణబిందువు (ఫుల్‌స్టాప్) ఉంటుంది. ఉదాహరణ:

ఎం.ఎల్.ఎ	(M.L.A.)	– మెంబర్ ఆఫ్ లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ
ఒ.ఎన్.జి.సి	(O.N.G.C.)	– ఆయిల్ అండ్ నేచురల్ గ్యాస్ కంపెనీ
ఎన్.డి.ఎ.	(N.D.A.)	– నేషనల్ డెమొక్రటిక్ ఎలయెన్స్
యు.పి.ఎ	(U.P.A.)	– యునైటెడ్ ప్రోగ్రెసివ్ ఎలయెన్స్
జె.ఎ.సి	(J.A.C.)	– జాయింట్ యాక్షన్ కమిటీ

2. ఈ విధానంలో కూడా సంజ్ఞావాచకంలోని పదాల మొదటి అక్షరాలను తీసుకుని సంక్షిప్త పదం తయారుచేయడం జరుగుతుంది. అయితే అక్షరాల మధ్యలో పూర్ణబిందువు ఉండదు. దీనివల్ల పదాది అక్షరాలతో ఏర్పడిన సంక్షిప్త పదం ఓ ప్రత్యేక నూతన పదంగా తయారవుతుంది. ఈవిధంగా తయారైన పదాలను ఇంగ్లిషులో ఆక్రోనిమ్ అంటారు. ఇందుకు ఉదాహరణలు..

ఒపెక్ (O.P.E.C.) – ఒపిఇసి (ఆయిల్ అండ్ పెట్రోలియం ఎక్స్‌పోర్టింగ్ కంట్రీస్)

తుల్ఫ్ (T.U.L.F) – టియుఎల్ఎఫ్ (తమిళ్ యునైటెడ్ లిబరేషన్ ఫ్రంట్)

ఇవన్నీ ఇంగ్లిషు నుంచి వచ్చినవైతే, తెలుగులో ఇలాంటి ఉదాహరణలు కొన్ని ఉన్నాయి.

తెదేపా – తెలుగుదేశం పార్టీ

భాజపా – భారతీయ జనతా పార్టీ

వైకాపా – వైఎస్ఆర్ కాంగ్రెస్ పార్టీ

3. కొందరు వ్యక్తులు వారి పేర్లతో కాకుండా వారి ఇంటి పేర్లతో ప్రఖ్యాతి పొందుతారు. మరికొంతమంది వారి పేరులోని మొదటి భాగం లేదా సమాజంలో వారికి గుర్తింపు వచ్చిన పేర్లతో ప్రఖ్యాతి పొందుతారు. ఈ తరహా పేర్లతో సంక్షిప్త పదాన్ని తయారు చేయడం కూడా పత్రికారచనలో వాడుకలో ఉంది. ఇందుకు ఉదాహరణలు..

ఘంటసాల – ఘంటసాల వేంకటేశ్వరరావు

ఇందిర – ఇందిరాగాంధి

రాజీవ్ – రాజీవ్‌గాంధి

సచిన్ – సచిన్ టెండూల్కర్

కాసు – కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డి

బాబు – నారా చంద్రబాబు నాయుడు

6.2.6 ప్రాచీన పదాల ప్రయోగం

పత్రికా రచనలో కనబడే విశిష్టత / ప్రత్యేకతల్లో ప్రాచీన పద ప్రయోగం ఒకటి. పత్రికలో సాధారణ గ్రామీణ ప్రజలు ఉపయోగించే భాషే ఉపయోగించాలి, భాష అత్యంత సరళంగా ఉండాలి..మొదలైన పత్రికా భాషా నిర్మాణ సూత్రాలు కొన్ని ఉన్నాయి. అయితే వీటికి భిన్నంగా పత్రికల్లో ప్రాచీన పదాలు, సంస్కృత పదాలు, క్లిష్టమైన పదాలను వాడడం తరచుగా జరుగుతోంది. నిజానికి ప్రాచీన పదాలే అయినప్పటికీ పాఠకులు కూడా వీటిని కొత్త పదాలుగా లేదా క్లిష్ట పదాలుగా భావించరు. తమకు తెలిసిన / నిత్య వ్యవహారంలో ఉపయోగించే పదాలుగానే వీటిని స్వీకరిస్తారు. మరొక కోణంలో పత్రికాభాష అత్యంత ఆధునికీకరణ దిశగా పయనిస్తోంది అనుకుంటున్న తరుణంలోనూ సంస్కృత పదాల వినియోగం తప్పని సరి అవుతోంది. తెలుగు భాష మీద సంస్కృత భాషా ప్రభావం అత్యధికంగా ఉండడమే ఇందుకు కారణమని చెప్పవచ్చు. ఈవిధంగా ఆధునిక పత్రికారచనలోనూ ప్రాచీన పదాల వినియోగం జరుగుతోంది. ఉదాహరణ: ఉద్ఘాటించారు, వెల్లడించారు, స్వీకరించారు, ప్రభృతులు, కైవసం మొదలగునవి.

6.2.7 అన్యభాషా పద ప్రయోగం

పత్రికల్లో కనిపించే నవ్యపద ప్రయోగాల్లో ఆంధ్రేతర భాషల నుంచి తీసుకున్న పదాలు ఎక్కువగా ఉంటున్నాయి. ప్రపంచీకరణ ఇందుకు ప్రధానకారణమైతే శతాబ్దాల కాలం మనదేశాన్ని ఏలిన ఇతర దేశీయులు మరొక కారణంగా ఉన్నారు. ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో ఆంగ్లభాషా వినియోగం ప్రపంచవ్యాప్తంగా పెరిగిందనే విషయం తెలిసిందే. ఇదే సందర్భంలో తెలుగు మీద ఆంగ్ల భాషా ప్రభావం అత్యధికంగా ఉందన్న విషయమూ తెలిసిందే. ఈ కారణంగా తెలుగులో ఉపయోగించే పదాల్లో ఎక్కువభాగం ఇంగ్లిషు నుంచే వస్తున్నాయి. ఆయా ఆంగ్ల పదాలకు తెలుగు విభక్తి ప్రత్యయాలు చేర్చి తెలుగు పదాలుగా వాడడం జరుగుతోంది. రైలు, బస్సు, రోడ్డు..ఇలా వందలాది ఉదాహరణలు ఇందుకు ఉన్నాయి.

తెలుగు భాషలో వాడుకలో ఉన్న ఇతర భాషా పదాల్లో రెండవ భాష ఉర్దూ. దేశాన్ని పాలించిన ముస్లింల కాలంలో ఇక్కడ వారి భాష ఉర్దూ ప్రాంతీయభాషల్లో కలిసిపోయింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజధాని హైదరాబాదు నిజాం పాలనలో ఉండడం వల్ల కూడా తెలుగు భాషలో అనేక పదాలు ఉర్దూ నుంచి వచ్చి చేరాయి. కాలక్రంలో ఆ పదాలు తెలుగు వ్యవహార పదాలుగానే వాడుకలోకి వచ్చాయి. ఇందుకు ఉదాహరణలు..

ఉర్దూ పదం	**తెలుగులో వాడుతున్న అర్థం**
అటకాయించు	అడ్డగించు
చోరీ	దొంగతనం
నల్లా	కుళాయి / కొళాయి
ఈనామ్	బహుమతి
గల్లీ	వీధి
దోభీఘాట్	చాకిరేవు

6.2.8 ప్రతీకార్థం

పత్రికా రచయితకు ఉన్న ఊహాశక్తి, కల్పనాచాతుర్యాన్ని బట్టి ఒక్కోసారి విచిత్రమైన పదకల్పనలు జరగుతుంటాయి. విషయాన్ని నిగూఢంగా చెప్పాలనుకున్న సందర్భంలో రచయిత విచిత్రమైన ఉపమానాలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. వాస్తవానికి ఆ ఉపమానానికి, ఉపమేయానికి దగ్గరి పోలిక ఉండదు. ఒక్కోసారి పూర్తిగా విభిన్నంగాను ఉండవచ్చు. కానీ, రచయిత తన ప్రతిభతో ఉపమాన గుణవిశేషాలతో ఉపమేయానికి అభేదం కల్పించడం పత్రికల్లో కనిపిస్తుంది. ఈ తరహాలో సృష్టించిన పదాలు ప్రతీకార్థాన్ని ఇస్తాయి. ఇక్కడ ప్రతీక అంటే ఆంగ్లంలోని సింబల్ అనే పదానికి సమానార్థకంగా తీసుకోవడం జరిగింది. అంటే పత్రికారచయిత తాను తీసుకున్న / చెప్పదలచుకున్న అంశానికి / విషయానికి ప్రతీకగా ఓ పదాన్ని ఎంచుకుంటాడు. దానిద్వారా విషయంలోని ప్రత్యేకతను చాటుతాడు. ఇందుకు ఉదాహరణలు..

పదం	**వాస్తవ అర్థం**	**ఉపయోగించిన సందర్భం / అర్థం**
ఖాకీ	ఒక రంగు	పోలీసు
చుక్క	నీరు తదితర ద్రవరూప వస్తువుల బిందువు	మద్యం
పాసింజెర్	ప్రయాణికుడు	సరసుడు, విటుడు
పిట్ట	పక్షి	వేశ్య, వయసులో ఉన్న స్త్రీ
మందు	ఔషధం	మద్యం
చిలుక	పక్షి	యువతి, వయసులో ఉన్న స్త్రీ

6.3 వ్యాకరణం, వాక్యరచన

పత్రికాభాషకు వ్యాకరణం ఉంటుందా? లేదా? అన్న చర్చ చాలాకాలంగా జరుగుతూనే ఉంది. పత్రికా పరిశోధకులూ ఈ విషయంలో కచ్చితమైన నిర్ణయాన్ని ఏకగ్రీవంగా ప్రకటించలేదు. రెండు వాదాలను బలపరిచినవారున్నారు. పత్రికారచన ప్రజోపయోగం ప్రధానంగా సాగే రచన. కాబట్టి, ప్రజలకు ఉపయోగించని / అర్థం కాని ఏ ప్రయోగమూ అభిలషణీయం కాదు. పాఠకులకు అర్థం కావడం, వారిలో పఠనోత్సాహాన్ని పెంచడం పత్రికారచనకు ప్రధాన లక్షణం..లక్ష్యం కూడా. ఆ దృష్టితో ఆలోచించినపుడు వ్యాకరణ బంధాల నుంచి పత్రికాభాషకు విముక్తి కలిగించాలనేది కొందరి వాదన. అయితే పత్రికాభాషలో వ్యాకరణ నియమాల సడలింపులకు తావేలేదనేది మరొక వాదన. పత్రికలో ఏ స్థాయిలో వ్యాకరణాన్ని ఉపయోగించాలనేది ఆయా పత్రికాధిపతులు, వారి పాఠకుల మధ్య జరిగే అంగీకారం. ఇది పాఠకుల ఆదరణ ద్వారా ప్రకటితమవుతుంది అనేది మరికొందరు పత్రికా పరిశోధకుల వాదన.

వాదాల వివాదాల సంగతి ఎలా ఉన్నా ప్రయోగాన్ని అనుసరించే వ్యాకరణం ఉంటుందని వ్యాకరణ పండితులు తేల్చి చెప్పిన విషయాన్ని ఆధారంగా చేసుకుంటే జనామోదయోగ్యంగా ఉండే భాష, అందుకు తగిన వ్యాకరణమే పత్రిక మనుగడకు కీలకం. కాబట్టి వ్యాకరణబద్ధత కంటే అర్థబోధనకే అధిక ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలనేది ఎక్కువమంది పాత్రికేయుల అభిప్రాయంగా కనిపిస్తోంది.

ఇక, పత్రికారచనలో వాక్యరచనను పరిశీలిస్తే సరళ వాక్యాల ఉపయోగమే పత్రిక మనుగడకు అత్యంత అవసరంగా కనిపిస్తుంది. ఎందుకంటే, సంశ్లిష్ట సంయుక్త వాక్యాలను అర్థం చేసుకోవడం కష్టం. ఇవి పాఠకుల ఏకాగ్రతను దెబ్బతీస్తాయి. అవగాహనకు అంతరాయం కలిగిస్తాయి. ఈకారణంగా క్లిష్ట వాక్యాల ప్రయోగాన్ని నేటి పాత్రికేయులు అంగీకరించడం లేదు. రచయితకు అభ్యివక్తి ఎంతో ముఖ్యం. అయితే పాత్రికేయునికి భావ ప్రసారం (కమ్యూనికేషన్) ముఖ్యం. తాను రాసిన వార్త పాఠకుడికి అర్థం అవుతోందా? లేదా? అనేదే పాత్రికేయుడికి ప్రధానం. అంతేకాని, తన పాండిత్య నిరూపణకు పత్రికను వేదికగా చేసుకోవడం తగదు. గ్రామాల్లోని ప్రజలకు సైతం తన వార్త, అందులోని ప్రతి పదం అర్థమవ్వాలనేదే పాత్రికేయుడి లక్ష్యం కావాలి.

6.4 వార్తా రచన శైలి

వార్త ఎలాంటిదైనా, దాన్ని రాసే విధానమే ఆ వార్తను పాఠకుల హృదయానికి చేరువ చేస్తుంది. వార్తలు సేకరించడంతోనే పాత్రికేయుడి పని పూర్తికాదు. సేకరించిన వార్తను పాఠకులకు మనోల్లాసం కలిగేట్లు, మనసుకు హత్తుకునేట్లు రాయాలి. అలాసాగిన వార్త మాత్రమే పాఠకుల ప్రశసంలు అందుకుంటుంది. ఈకారణంగానే వర్తమాన పాత్రికేయ వృత్తిలో ఏది వార్త అనేది కాకుండా రాసే తీరు వార్తగా ప్రసిద్ధిపొందింది.

కేవలం ఎముకలాంటి వాస్తవాలకు రక్తం, మాంసం, జీవం తోడు చేసి, దాన్ని వార్తగా తీర్చిదిద్ది, పాఠకులను సంఘటనలో తాదాత్మ్యం చెందించడానికి పత్రికారచయిత నిరంతరం ప్రయత్నిస్తూ ఉంటాడు. ఉండాలి కూడా.

తెలుగులో పత్రికలు వచ్చిన తొలినాళ్ళలో వార్తను పాఠకులకు దృష్టికి తీసుకువెళ్ళడమే ప్రధానంగా ఉండేది. క్రమంగా వార్తలు రాయడంలో అలంకారికత వచ్చి చేరింది. ఈనాడు దినపత్రిక రాకతో తెలుగు పాత్రికేయ వృత్తిలో అలంకారికత మరింతగా పెరిగింది. వార్తాపత్రికలో పాత్రికేయుడి స్వభావ వ్యక్తీకరణ ముఖ్యం కాదు. ఇందులో సామాజిక జాగృత చిత్తవృత్తి ప్రతిఫలిస్తుంది. అలంకారిక రచన, నుడికారాలు ప్రయోగించడం వల్ల వార్తాకథన వాతావరణాన్ని పాఠకుడు అర్థం చేసుకుంటాడు. కేవలం పాఠకులకు వార్తను చదవాలన్న ఆసక్తి కలిగించడం కోసమే పాత్రికేయులు అలంకారిక రచనకు మొగ్గు చూపుతున్నారు.

ఆధునిక పాత్రికేయ రచనలో వార్తను పాఠకుల ముందుకు చక్కని భావావేశంతో తీసుకువెళ్ళేందుకు పాత్రికేయులు ప్రయత్నిస్తున్నారు. పత్రికాధిపతులు, సంపాదకులు కూడా ఈ తీరుగానే వారి పాత్రికేయ సిబ్బందిని సమాయత్త పరుస్తున్నారు.ఉత్తేజితుల్ని చేస్తున్నారు. దీంతో వర్తమానంలో వార్తా కథన రచన అత్యంత ఆకర్షణీయంగా, కళాత్మకంగా రూపుదిద్దుకుంటోంది. పాఠకుల్లో పఠనానక్తిని పెంపొందిస్తోంది. వార్త చదవాలన్న ఉత్కంఠ పెంచుతోంది. తర్వాత ఏం జరిగిందో తెలుసుకోవాలన్న కుతూహలం కలిగిస్తోంది.

వార్తను పాత్రికేయుడు రాసే తీరు పాఠకులను వార్త చదివేందుకు ఉన్ముఖులను చేయాలి. అంటే వార్త ఎత్తుగడలోనే నూతనత్వం పాఠకులకు కనిపించాలి. ఇందుకోసం వార్తలను కవితాత్మకంగా రాయడం, తగిన పదగుంఫన శైలిని ఉపయోగించడం నేటి పత్రికల్లో కనిపిస్తోంది. మొత్తమ్మీద పత్రికా సాహిత్యానికి కావ్యగౌరవం సంపాదించితెచ్చేలా నేటి పాత్రికేయులు చక్కని శైలి అనుసరిస్తున్నారు. అంతేకాదు.. పాత్రికేయులు సమకాలీన సంఘటనలకు, సమస్యలకు స్పందిస్తున్నారు. వీటిపట్ల ప్రజలను జాగృతం చేస్తున్నారు. సాంఘిక దురాచారాల పట్ల ప్రజలకు కనువిప్పు కలిగిస్తున్నారు. ఆధునిక పత్రికారచన శైలిలో ఆలంకారికత పెరుగుతోంది. సామెతలు, నుడికారాలు, జాతీయాలు వాడడం అధికమవుతోంది. దీనివల్ల వార్తలు పాఠకులను ఎంతగానో ఆకట్టుకుంటున్నాయి. మరోకోణంలో వర్తమాన పాత్రికేయులు వార్తా కథనాలను విమర్శ స్పర్శతో, వ్యంగ్య వైభవంతో, ప్రతీక ప్రతిభతో కూరుస్తున్నారు.

ఇందుకోసం నూతన ఉపమలు, ప్రతీకలు ఉపయోగిస్తున్నారు. నూతన పదకల్పన చేస్తున్నారు. అభివ్యక్తి పునరుక్తి కాకుండా జాగ్రత్తపడుతున్నారు. అందుకోసం అభివ్యక్తుల్లోని తీరులను పరిపరి విధాలుగా విస్తరింపజేస్తున్నారు. 'పాడిందే పాటగా...' కాకుండా ప్రతిసారి కొత్తగొంతుక వినిపిస్తూ, కొత్తరాగాన్ని పలికిస్తున్నారు.

6.5 వార్తా రచన – పరిచయం

వార్తా రచనలో అత్యంత ప్రధానమైన అంశాల్లో పరిచయం ఒకటి. వార్త ప్రారంభంలో వార్తా కథన సారాంశాన్ని వీలైనన్ని తక్కువ పదాలతో, చదవగానే మొత్తం కథనంలోని సారాంశం అర్థమయ్యేలా రాసిన వార్తాభాగం పరిచయం అవుతుంది. సుమారు 30 నుంచి 40 పదాలతో పరిచయ రచన పూర్తవుతుంది. ఎవరు? ఎప్పుడు? ఎక్కడ? ఎందుకు? ఎలా? ఏమిటి? (5W's+1H) అనే ప్రధాన అంశాలు పరిచయంలో ఉంటాయి. వార్తా కథన ప్రారంభవాక్యంలో ఉండే ఈ అంశాలు వార్తలోని మొత్తం సమాచారాన్ని అతి సంక్షిప్తంగా పాఠకుడి ముందుంచుతాయి.

6.5.1 ప్రత్యేక సంఘటనలు – పరిచయం

సర్వసాధారణంగా పరిచయ రచన సూటిగా జరుగుతుంది. లేకుంటే పాఠకుడు ఒకింత అయోమయానికి గురయ్యేప్రమాదం ఉంది. చెప్పదలచుకున్న విషయంలో స్పష్టత లోపించే అవకాశమూ ఉంది. అయితే సూటిదనానికి కొన్ని మినహాయింపులు ఉన్నాయి. వార్త ప్రాధాన్యం, తీవ్రతను బట్టి సంబంధిత పరిచయ రచనను సూటిగా కాకుండా కొద్దిపాటి కవిత్వం, శ్లేష, అలంకారాలు, లోకోక్తులు, వివరణలు, అభిప్రాయాలు కలగలిపి రాయడం అవసరమవుతుంది. అలాచేస్తేనే సదరు వార్తకు నిండుదనం, తీవ్రత, స్థాయి ఉంటాయి. మరికొన్నిసార్లు కథనాత్మకంగా, విమర్శనాత్మకంగాను పరిచయాన్ని రాసిన సందర్భాలు పత్రికల్లో కనిపిస్తాయి. ఈ ప్రయోగాలన్నీ వార్తను అత్యంత ఆకర్షణీయంగా, వార్తలోని ప్రధానాంశం వెంటనే మనసుకు హత్తుకునేలా చేయడం కోసం ఉద్దేశించినవే. ఈవిధమైన పరిచయ రచన పాత్రికేయుడి ప్రతిభ మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. అతనిలోని భావావేశం, సంఘటన పట్ల అతనికి కలిగిన స్పందన, వార్తను అత్యంత విశ్వసనీయతతో పాఠకులకు చేరవేయాలన్న తపన, వార్తా సందర్భం, వార్తాంశం పట్ల అతనికి ఉన్న అవగాహన తదితర అంశాలు పరిచయ రచన మీద ప్రభావం చూపిస్తాయి.

ఈ అంశాలన్నీ సమపాళ్లలో మేళవించి చేసిన పరిచయ రచన పాఠకులను ఇట్టే ఆకట్టుకుంటుంది. పరిచయాన్ని చదివినంతనే మొత్తం వార్తను చదవాలనే ఉత్సాహం, ఆసక్తి కలిగిస్తుంది. సమాజంలో జరిగే కొన్ని ప్రత్యేక సంఘటనల విషయంలో పాత్రికేయులు సర్వసాధారణంగా పరిచయాన్ని మామూలు రీతికి భిన్నంగా రాస్తారు. విషాదమైనా, వినోదమైనా, విప్లవమైనా, విజ్ఞానమైనా.. అ అంశానికి సంబంధించిన ప్రత్యేకత ఈ పరిచయంలో కొట్టొచ్చినట్లు కనిపిస్తుంది. తద్వారా ఆ వార్తలకు ప్రాధాన్యత కలగడంతో పాటు పత్రికా ప్రమాణం, పాత్రికేయుడి రచనాసామర్థ్యం వెల్లడి అవుతాయి. ఇందుకు కొన్ని ఉదాహరణలు ఈ దిగువున చూడవచ్చు.

6.5.1.1 మరోప్రపంచానికి మహాకవి ప్రస్థానం

“గంధర్వలోకాలలో ఊహల తూగుటుయ్యాలలో అప్సరసల వెచ్చని కౌగిళ్ళలో సొక్కి సోలుతున్న తెలుగు కవిత్వాన్ని నేలకు దించి ఇప్పటికి 50 ఏళ్ళుగా అభ్యుదయపథంలో నడిపిస్తున్న యుగకర్త శ్రీశ్రీ ఇవ్వాళ సాహిత్య చరిత్ర గర్భంలో కలిసిపోయారు. నేను సైతం ప్రపంచానికి సమిధనొక్కటి ఆహుతిచ్చాను. నేను సైతం విశ్వవీణకు తంత్రిపై మూర్ఛనలు పోతాను అంటూ సరిగ్గా 50 సంవత్సరాల క్రితం 1993 జూన్ 2వ వేదీన శ్రీశ్రీ తెలుగు కవితా భువన భవనపు బావుటాయై పైకి లేచాడు. ఆ తర్వాత ఏడాదికే మరో ప్రపంచం మరో ప్రపంచం మరో ప్రపంచం పిలిచింది, పదండి తోసుకు పదండి ముందుకు పోదాం పోదాం పైపైకి అని విప్లవ శంఖం పూరించాడు.” (ఆంధ్రప్రభ, 1983, జూన్ 16)

6.5.1.2 అంతా అయిపోయింది

“బరువెక్కిన గుండెల్లోని దు:ఖం కన్నుల్లో మున్నేరై పారిన వేళ... జనగణాల ఆక్రందనలు ఆకాశపుటంచుల్లో ప్రతిధ్వనించిన వేళ... ఆప్తులు, ఆత్మీయులు, ప్రేమించిన ప్రజల మనసులు వేదనాజ్వాలల్లో కుమిలి కుమిలిపోయినవేళ... అభిమానించి, లాలించి, ఆదరించే ‘అమ్మ’ ఇంకెక్కడని కోటానుకోట్ల భారత ప్రజా హృదయాలు కంపించిపోతున్న వేళ.. శ్రీరాజీవ్‌గాంధీ వణికేచేతులతో సజల నయనాలతో శ్రీమతి ఇందిరకు కడసారి వందనం చేసి చితాగ్ని అంటించారు. శాంతి, సుఖ, సౌందర్య విలసిత నవభారతదేశ నిర్మాణం కోసం అహరహమూ శ్రమించి, తపించి, కట్టకడపటి నెత్తుటిబొట్టు దాకా భారతమాత సేవకే అంకితమైన శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ శాశ్వతంగా ఏ పిలుపుకూ అందని దూరతీరాలకు తరలిపోయింది. అవును – అంతా అయిపోయింది.” (ఆంధ్రభూమి, 1984, నవంబరు 4)

6.5.1.3 త్రీడీ... మోడీ

“గుజరాత్‌లో కమలం గుభాళించింది. హిమాచల్‌లో కాంగ్రెస్ గెలుపుబాట పట్టింది. అభివృద్ధి నినాదంతో ఎన్నికలకు వెళ్ళిన నరేంద్రమోడీకి గుజరాత్ ప్రజలు పట్టం కట్టారు. మూడింట రెండొంతుల మెజారిటీ ఆయనకు కట్టబెట్టారు. ఆయన ‘ఢిల్లీ’ ఆశలకు ఊపిరులూదారు. వెంటనే ఆయనా తన ఆశను దాచుకోలేకపోయారు. హిందీలో విజయోత్సవ ప్రసంగం చేయడం ద్వారా ప్రధాని పీఠానికి గట్టిపోటీదారుననే సంకేతమిచ్చారు. ఇక భాజపా చేతిలో ఉన్న హిమాచల్‌ప్రదేశ్ చేజారిపోయింది. అక్కడ వీరభద్రసింగ్‌పై వచ్చిన అవినీతి ఆరోపణలను తోసిరాజని కాంగ్రెస్ విజయం సాధించింది. గుజరాత్ ఓటమిదెబ్బ నుంచి కాస్త ఊరట చెందింది. గుజరాత్‌లో ముఖ్యమంత్రిగా ప్రస్తుతానికైతే మోడీనే ప్రమాణస్వీకారం చేసే అవకాశం ఉంది. ఆయన జాతీయరాజకీయాల్లోకి వెళ్తే అప్పుడు కొత్తనేతను తెరపైకి తీసుకువచ్చే అవకాశం ఉంది. హిమాచల్‌లో కాంగ్రెస్ ముఖ్యమంత్రి అభ్యర్థులుగా ఇద్దరు తెరమీద ఉన్నారు. వారిలో మాజీ ముఖ్యమంత్రి వీరభద్రసింగ్ ఒకరు కాగా ఆ రాష్ట్ర కాంగ్రెస్‌నేత విద్యాస్టోక్స్ మరొకరు.” (ఈనాడు, 2012, డిసెంబరు 21)

6.5.1.4 స్వామీ నీ దరి చేరగ...

"అదివో..! బంగారు పద్మపీఠం. ఆ పీఠంపై ఉన్న శ్రీవారి కనకపు పాదాలు.. ఆ పైన ఘనపట్టు పీతాంబరం. ఆ పీతాంబరం కుచ్చిళ్ళపై జీరాడుతూ వేలాడుతున్న సహస్రనామాల మాలలు. నడుమున వడ్డాణం. బంగారు మొలతాడు. అదివో వజ్ర ఖచిత వరదహస్తం.. వక్షస్థలంపై ఆసీనురాలై అనుగ్రహిస్తున్న వ్యూహలక్ష్మి. సాక్షాత్తూ శ్రీమహాలక్ష్మి. అదివో..! శ్రీదేవి, భూదేవి పతకాల హారాలు.కంఠమాలలు...

అదె..బంగారు యజ్ఞోపవీతం. చేతులకు నాగాభరణాలు. ఆపైన భుజకీర్తులు. భక్తులకు అభయమొసంగే శంఖుచక్రాలు. అదిగో నల్లనిమోము. అదే చెరగని తరగని మందహాసం. భక్తులను కటాక్షిస్తూ ఎడతెగని అరవిరిసిన చూపులు. శిరస్సుపై అమరిఉన్న నవరత్నాల మకుటరాజం.. అపై బంగారు మకరతోరణం..! అయన్ను చూస్తుంటే..ఏదో తెలియని లోకాల్లో విహరిస్తున్న ఆనందపుటంచుల్ని తాకుతున్నట్లుంది కదూ..!" (ఈనాడు, 2013, జనవరి 1)

ఈ ఉదాహరణలన్నీ ఆయా సందర్భాల్లో జరిగిన వార్తల్లోని సారాంశాన్ని ప్రత్యేకంగా ప్రస్తావిస్తూ కొంత ఆలంకారికత, మరికొంత విశ్లేషణ జరుపుతూ సాగినవే. ఏదో సంఘటన జరిగినట్లుగా కాకుండా పాత్రికేయుడు తన ప్రతిభతో విశ్లేషణలు జోడించడం వల్ల వార్త దృశ్యకావ్యంగా మారింది. ఆ ఆనందానుభూతి పాఠకుడికి మిగులుతుంది.

6.5.2 విషయాన్ని సూటిగా పరిచయం చేయడం

ఇంతకుముందు ప్రస్తావించిన ఉదాహరణల్లో ఉండే అలంకారికత, ఇతర విశేషాలు అన్ని సందర్భాల్లోను పాఠకులను ఆకట్టుకోలేవు. అనవసర ప్రయోగాల వల్ల అనర్థమూ జరిగే అవకాశం ఉంది. కాబట్టి తీవ్రత అంతగాలేని సందర్భాల్లో పాత్రికేయులు వార్తా పరిచయాన్ని నేరుగా అంటే సూటిగా రాయడానికే మొగ్గుచూపుతారు. ఇందులో ఏవిధమైన వర్ణనలు, విశ్లేషణలు, అభిప్రాయాలు ఉండవు. జరిగిన సంఘటన తాలూకు వార్తాంశ సారాంశాన్ని తేలికైన పదాలతో రాయడం జరుగుతుంది. ఇందుకు కొన్ని ఉదాహరణలు...

6.5.2.1 రాష్ట్రంలో 32 పథకాలకు నగదు బదలీ

"రాష్ట్రంలోని ఐదు జిల్లాలో జనవరి 1 నుంచి ఉపకారవేతనాలు, ఆసరా పథకాలకు సంబంధించిన మొత్తాలు మాత్రమే లబ్ధిదారుల బ్యాంకుఖాతాల్లో జమవుతాయి. ఈ పథకాలన్నీ కలిపి 32 వరకు ఉంటాయి. బియ్యం, కిరోసిన్ వంటి వాటి స్థానే లబ్ధిదారులకు నగదును బదలీ చేసే ఉద్దేశమేమీ లేదని ఆర్థికశాఖ ఉన్నతాధికారి ఒకరు స్పష్టం చేశారు." (ఈనాడు, 2012, జనవరి 21)

6.5.2.2 వైద్య పీజీకి ప్రత్యేక పరీక్ష

"వైద్య కళాశాలల్లో పీజీ కోర్సుల్లో ప్రవేశాలకు సంబంధించి రాష్ట్రంలో సొంతంగా ప్రవేశ పరీక్ష నిర్వహించడానికి ప్రభుత్వం సన్నాహాలు చేస్తోంది. జాతీయస్థాయిలో ప్రవేశపరీక్ష నుంచి మినహాయింపు ఇస్తూ ఇటీవల హైకోర్టు మధ్యంతర ఉత్తర్వులు జారీచేసిన నేపథ్యంలో వైద్యవిద్యాశాఖ ఈ నిర్ణయం తీసుకుంది." (ఈనాడు, 2012 నవంబరు 19)

6.5.2.3 గుటకాయస్వాహా..!

"సహకార ఎన్నికల్లో అధిష్ఠానం పంపిన సొమ్ముపై కాంగ్రెస్‌లో లొల్లి మొదలైంది. ఏదోవిధంగా పార్టీ అభ్యర్థులను గెలిపిస్తే కావలసిన అంగ, అర్థబాలను అందిస్తామని చెప్పిన పార్టీ పెద్దలు ప్రస్తుతం నోరు మెదపడం లేదని ద్వితీయశ్రేణి నేతలు మథనపడుతున్నారు. సొసైటీల ఎన్నికకకు ముందు అధిష్ఠానం భారీగా పంపిన సొమ్మును జిల్లా నేతలు దిగమింగారని వారు ఆరోపిస్తున్నారు. ఇప్పటికే ఈ విషయాలపై కొంతమంది రాష్ట్ర రాజధానికి ఫిర్యాదులు చేస్తున్నారు." (సాక్షి, 10.2.2012)

6.5.2.4 దేనికైనా సిద్ధం

"ఈనెల 22న ప్రారంభమయ్యే పార్లమెంటు శీతాకాల సమావేశాల్లో విపక్షాల దాడిని ఎదుర్కొంటూ కీలక బిల్లులను నెగ్గించుకునేందుకు కాంగ్రెస్‌పార్టీ సమాయత్తం అవుతోంది. ఈ క్రమంలో ఎఫ్‌డీఐపై అవిశ్వాస తీర్మానాన్ని ఎదుర్కోవడానికైనా సిద్ధమేనని శుక్రవారం విలేకరుల సమావేశంలో మాట్లాడిన ముగ్గురు కేంద్రమంత్రులు ప్రకటించారు. 2014 వరకు ప్రభుత్వం కొనసాగుతుందని, మధ్యంతర ఎన్నికల ప్రసక్తే లేదని తేల్చిచెప్పారు." (ఈనాడు, 17.9.2012)

6.5.3 విషయాన్ని పరోక్షంగా పరిచయం చేయడం

లోకోక్తులు, సూక్తులు, సామెతలు, జాతీయాలు, వ్యంగ్యం, శ్లేష తదితరాలు ఉపయోగిస్తూ వార్తాంశ సారాంశాన్ని పరోక్షంగా పరిచయం చేయడం కూడా కొన్ని సందర్భాల్లో జరుగుతుంది. ఇది పాఠకుడి హృదయాన్ని చూరగొనే ప్రయత్నంలో ఓ భాగం. శ్లేష ఉపయోగిస్తూ భంగ్యంతరంగా విషయాన్ని చెప్పడం వార్తకు చెప్పలేని ఓ అందాన్ని సంతరించిపెడుతుంది. వార్తలోని నూతన కోణానికి ప్రాధాన్యం వస్తుంది. ఈవిధమైన పరోక్ష కథనాల ద్వారా వార్తా పరిచయం రాయడంలో పలు రకాలు ఉన్నాయి. అవి..

6.5.3.1 లోకోక్తులతో విషయాన్ని పరిచయం చేయడం

అప్పటికే ప్రజలకు బాగా తెలిసి ఉండడం వల్ల సామెతలు, సూక్తులు, లోకోక్తులు ఉపయోగించి వార్తా పరిచయం రాయడం వల్ల వార్తలో వచ్చే తర్వాతి అంశం పాఠకులకు వెంటనే స్ఫురణకు వస్తుంది.

వార్తాంశాన్ని లోకోక్తులతో కలపడం వల్ల పాఠకుడికి చదివే అంశం ఏదో కొత్తది అనే భావన కాకుండా తన చుట్టుపక్కల జరిగిన సంఘటనే అనే భావనకు గురవుతాడు. దీనివల్ల విషయ స్పష్టత సాధ్యమై, వార్తాంశం త్వరగా పాఠక హృదయాలను చేరుతుంది. ఇందుకు కొన్ని ఉదాహరణలు..

1. ప్రతి పురుషుడి విజయం వెనుకా ఓ స్త్రీ ఉంటుందనేది ఆంగ్లోక్తి.. (ఈనాడు, 1984 నవంబరు 21)

2. దెబ్బకు రెండు పిట్టలు అనే సామెత ముమ్మిడివరం ఎమ్మెల్యే సక్కుబాయి విషయంలో మరోసారి రుజువయింది. (ఈనాడు, 1984 నవంబరు 2)

3. బ్రహ్మకైనా పుట్టు రిమ్మ తెగులు అని ఊరికే అనలేదని రుజువుచేశాడో మంత్రిగారు. (ఈనాడు, 1984 సెప్టెంబరు 23)

4. తోకలేని పిట్ట 49 ఏళ్ళు తిరిగింది. జర్మనీలోని బాడ్‌గాడ్స్‌బెర్గ్ నుంచి గద్రస్ రెస్‌ట్రోవ్ తన 17 ఏళ్ళ వయసులో లండన్‌లోని తన కలం స్నేహితుడు డెరిక్‌లూయిస్‌కు ఈ ఉత్తరాన్ని పంపారు.(ఈనాడు, 2102, నవంబరు 17)

ఈ ఉదాహరణలన్నిటిలో మొదటిగా వచ్చిన లోకోక్తి తర్వాత జరగబోయే (పాఠకుడు చదువబోయే) వార్తలో ఉండే వార్తాంశాన్ని ముందుగానే సూచిస్తుంది. ఇది పాఠకుడికి విషయసౌకర్యం కలిగిస్తుంది. అంతిమంగా పత్రికా రచయిత పడిన శ్రమ ఫలితానికి వస్తుంది. పత్రిక లక్ష్యం సిద్ధిస్తుంది.

6.5.3.2 విమర్శనాత్మకంగా విషయాన్ని పరిచయం చేయడం

విమర్శ ఉపయోగిస్తూ వార్తాంశ పరిచయం రాయడం పరిచయ రచనలో మరొక పద్ధతి. సమాజంలో జరిగిన ఓ సంఘటన (సాధారణంగా అవాంఛనీయ సంఘటనలకు ఈ తరహా పరిచయ రచన చేస్తారు), వ్యక్తులు లేదా సంస్థలు తమ పరిధి దాటి ప్రవర్తించినప్పుడు, రాజకీయ నాయకులు ఇచ్చిన హామీలు నిలబెట్టుకోనప్పుడు విమర్శనాత్మకంగా ఆ వార్తా విషయ పరిచయాన్ని రాస్తారు.

సమాజంలో జరిగిన ఏ సంఘటనకు పాత్రికేయుడు లేదా పత్రిక యాజమాన్యం స్పందించినప్పుడు కూడా ఈ తరహా పరిచయ రచన జరుగుతుంది. సదరు సంఘటన పట్ల సమాజాన్ని జాగృతం చేయాల్సివచ్చినప్పుడు ఈ తరహా పరిచయ రచన చేయడం జరుగుతుంది. ఇందుకు ఉదాహరణలు..

1. "అర్ధరాత్రి ఊరి బయట నుంచి స్వేచ్ఛగా స్త్రీ ఇంటికి చేరగలిగిన సంస్కార పూరిత సమాజాన్ని తీర్చిదిద్దగలరని చెప్పిన ముఖ్యమంత్రి శ్రీరామారావు రాజ్యంలో ఆ మాటలకు అర్థాలే వేరులే అని ప్రజలు అనుకుంటున్నారు." (ఆంధ్రభూమి, 1984, నవంబరు 22)

2. "పురుష ఆధిక్యతకు, అహంకారానికి నిదర్శనంగా ఈ వ్యవస్థ వికృత రూపాన్ని ప్రతిబింబించే వరకట్నపు హత్యలు ప్రతిరోజు దేశంలో ఏదో ఒక ప్రాంతంలో జరుగుతూనే ఉన్నాయి." (ఆంధ్రభూమి, 1984 నవంబరు 15)

3. "మా రాజుగారికి మీసాలే మిగిలాయి. సర్వం పోయింది. 20 ఎకరాలు సాగు చేసి పంట మొత్తం కోల్పోయిన ఓ రైతును ఉద్దేశించి తోటిరైతు చేసిన వ్యాఖ్య ఇది. ఇది రాజుగారొక్కరి వ్యథ కాదు. నీలం తుపాను తర్వాత గోదావరి జిల్లాల్లో అత్యధిక రైతుల పరిస్థితి. ఏ రైతును కదిపినా కళ్ల వెంబడి నీళ్లే. కౌలు రైతులైతే దిక్కుతోచక జీవచ్ఛవాల్లా కనిపిస్తున్నారు." (ఈనాడు, 2012 నవంబరు 19)

ఈ ఉదాహరణలన్నీ ఆయా సందర్భాల్లో జరిగిన సంఘటన తాలూకు వాస్తవాల్ని ప్రతిబింబిస్తున్నాయి. ఆయా వార్త పరిచయ రచనలో చేసిన విమర్శ సంఘటనకు సంబంధించిన తీవ్రతను ప్రకటించడం జరుగుతోంది. తద్వారా వార్తా రచన లక్ష్యం నేరవేరినట్లవుతుంది.

6.5.3.3 ఉత్కంఠాత్మకంగా విషయాన్ని పరిచయం చేయడం

ఆధునిక వార్తారచనలో, ప్రత్యేకించి వార్తా పరిచయ రచనలో చోటు చేసుకున్న నూతన విధానం – ఉత్కంఠాత్మకంగా విషయాన్ని పరిచయం చేయడం. శీర్షికలో చెప్పిన అంశాన్ని పరిచయంలో ప్రస్తావనకు తీసుకురాకుండా, సంఘటన నేపథ్యాన్ని పాఠకులకు ఉత్కంఠకలిగేలా తీర్చిదిద్దడం ఈ విధానంలో కనిపిస్తుంది. ఈ తరహా పరిచయాన్ని చదువుతున్నప్పుడు తర్వాత ఏం జరుగుతుందనే ఆసక్తి పాఠకుడికి కలుగుతుంది. అసలు వార్తాంశం చదవకుండానే పాఠకుడిలో సంఘటన గురించిన ఓ అభిప్రాయం ఏర్పడుతుంది. పరిచయం తర్వాత జరిగిన విషయాన్ని చదివేందుకు పాఠకుడిలో ఆతృత పెరుగుతుంది. అందువల్ల పత్రికా పఠనం శరవేగంతో సాగుతుంది. ఇందుకు ఉదాహరణలు...

1. "చలికాలం, చీకటి రాత్రి. భారత సరిహద్దులో ఒక ప్రాంతం. అక్కడ నలుగురు సైనికులు కూర్చుని ఉన్నారు. వాళ్ళలో ఒకతను చటుక్కున లేచాడు. చిమ్మచీకటిలో ఏం కనబడడం లేదు. అతను చెవులు రిక్కించి ఏదో విన్నాడు. సహచరులను అప్రమత్తం చేశాడు. శబ్దం అంతకంతకూ దగ్గరవసాగింది. అకస్మాత్తుగా సైనికులు తుపాకులు ఎత్తి కాల్పులు మొదలుపెట్టారు. దూరంగా ఆర్తనాదం. సైనికులు అటు ఇటు పరుగెత్తారు. పాకిస్తాన్‌లోకి జారుకుంటున్న మరో స్మగ్లర్ సరిహద్దు భద్రతాదళానికి అక్కడ దొరికిపోయాడు." (ఈనాడు, 1984 డిసెంబరు 1)

2. "రాష్ట్రంలో చనిపోయినవారి ఆత్మలూ లేచి వస్తున్నాయి. వారి సమాధుల సాక్షిగా నెలనెలా ప్రభుత్వ పింఛన్లు తీసుకొంటున్నాయి. అందుకు ఆధారంగా పింఛను పట్టికల్లో క్రమం తప్పకుండా వేలిముద్రలూ వేస్తున్నాయి. అవును. ఇది నిజం. నమ్మలేని నిజం. వివిధ ప్రభుత్వ విభాగాల వద్ద ఉన్న రికార్డులూ ఇదే చెబుతున్నాయి." (ఈనాడు; 2013 ఫిబ్రవరి 12)

3. "ఏ తప్పూ చేయకపోయినా..సమాజం వేలెత్తి చూపుతోంది. అనుమానాస్పద చూపులతో హింసిస్తోంది. ఆంక్షలు, అడ్డుగోడల మధ్య ఒంటరిని చేసి వెంటాడుతోంది. పిల్లల్ని, కుటుంబాన్ని నిలబెట్టుకోవడానికి ఆసరా ఇవ్వకుండా జీవితంతో ఆడుకుంటోంది. సమానత్వం, సాధికారత అంటూ ఎన్నో చట్టాలు, పథకాల పేరుతో ప్రచారం చేసుకుంటున్న పాలకవర్గాలు కనీస మద్దతు ఇవ్వకుండా నిర్లక్ష్యం వహిస్తున్నాయి." (ఈనాడు, 2013 ఫిబ్రవరి 18)

6.5.3.4 కథనాత్మకంగా విషయాన్ని పరిచయం చేయడం

సుమారుగా ఓ కథ చదువుతున్న అభిప్రాయాన్ని కలిగించేలా వార్తా పరిచయం రాయడం వార్తా విషయ రచన శైలీభేదాల్లో ఒకటి. ఈ తరహా రచనలో వార్తను సంఘటనగా కాకుండా, వార్త చదువుతున్నప్పుడు అందులోని అక్షరాలకు దృశ్యరూపం పాఠకుల కళ్ళముందు మెదిలేలా పరిచయాన్ని రాయడం జరుగుతుంది. ఈ తరహా విషయ రచనలో ఓ ప్రత్యేకత ఉంది.

సాధారణంగా వార్తా పరిచయ రచన వేరుగా, వార్తాంశం వేరుగా ఉంటాయి. కథనాత్మకంగా విషయాన్ని పరిచయం చేసే సందర్భంలో పరిచయం వేరుగా, వార్తాంశం వేరుగా ఉండవు. రెండూ కలసి పాఠకుడికి ఓ కొత్త అనుభూతిని ఇస్తాయి. వార్తా రచనలో ఇది నూతన పోకడ.

ఈ తరహా వార్తా రచన చేయడానికి పాత్రికేయుడి సామర్థ్యంతో పాటు సందర్భ శుద్ధి కూడా ఎంతో అవసరం. విషయనిష్ఠ లేని అంశానికి ఈ తరహా పరిచయం చేయడం వ్యర్థప్రయత్నం అవుతుంది. కాబట్టి, కథనాత్మక పరిచయం చేసే విషయంలో పాత్రికేయుడు జాగరూకతతో ఉండాలి. కథనాత్మక విషయ పరిచయానికి కొన్ని ఉదాహరణలు..

1. "ఉదయం 11 గంటలకు ఎండ చురుగ్గా కాస్తోంది. కడప జిల్లా మద్దనూరుకు కిలో మీటరు దూరంలోని శివాలయ సత్రం దగ్గర అరవైఏళ్ళ ముదుసలి చేతిలో పూలదండ పట్టుకుని రోడ్డు పక్కన నిలబడి ముద్దనూరు వైపు వెళ్ళే వాహనాలవైపు ఆత్రంగా చూస్తోంది. విలేఖరులు ఆమెను పలకరించగా రామారావు కోసం ఉదయం నుంచి వేచి ఉన్నానని, ముద్దనూరులో అయితే జనం తోస్తారని ఊరి బయటకు వచ్చానని, అన్నకు దండ వేయాలని చెప్పింది." (ఈనాడు, 1984)

2. "ఎంబీఏ పూర్తిచేసిన సంతోష్‌కుమార్ చోరీచేస్తూ పట్టుబడ్డాడు. ఉన్నత చదువులు అభ్యసించి కూడా దొంగగా మారడంతో ఆశ్చర్యపోయిన పోలీసులు కారణాలు ఆరాతీసి నోరెళ్లబెట్టారు. తన గర్ల్‌ఫ్రెండ్‌కు మల్టీప్లెక్స్‌లో సినిమా చూపించడానికే ఈ దొంగతనానికి పాల్పడ్డానని చెప్పడంతో కంగుతిన్నాడు." (ఈనాడు, 2013, ఫిబ్రవరి 1)

3. "మహారాష్ట్ర సింధుదుర్గా జిల్లా వెంగుర్లా గ్రామానికి చెందిన నిఖిల్‌మోరే అమీర్‌పేటలోని ఒక సాఫ్ట్‌వేర్ సంస్థలో డిజైన్ ఇంజినీర్‌గా పనిచేస్తున్నారు. స్నేహితురాలితో కలసి నారాయణగూడలో అద్దె ఇంట్లో నివసిస్తున్నారు. మంగళవారం సాయంత్రం విధులు ముగించుకున్న తర్వాత నిఖిల్ ఆటోలో మాదాపూర్‌లో ఒక బ్యూటీ పార్లర్‌కు వెళ్లారు. అక్కడి నుంచి షేరింగ్ ఆటో ఎక్కి అమీర్‌పేట మైత్రీవనానికి బయలుదేరారు. ఆటోలో అప్పటికే మరో యువతి, ఇద్దరు యువకులు ఉన్నారు." (సాక్షి, 2013, ఫిబ్రవరి 21)

4. "నరసింహ వరంగల్‌లో ఓ చిరుద్యోగి. ఈ మధ్య నీరసంగా ఉంటోందని స్థానికంగా ఉన్న వైద్యుడిని కలిశాడు. పరీక్షలు చేసి..గుండె కవాటాల్లో సమస్య ఉందని..హైదరాబాదులో ఓ కార్పొరేట్ ఆస్పత్రికి వెళ్లమన్నారు ఆ వైద్యుడు. ఆ ఆసుపత్రి వివరాలు కూడా రాసిచ్చారు. అక్కడ ఇక్కడా అప్పులు చేసి వెళ్లడానికి సిద్ధమయ్యాడు నరసింహ. విషయం తెలిసిన ఒక పరిచయస్తుడు.. 'ఇంకా రెండు మూడు ఆసుపత్రుల్లోనూ దీనికి సంబంధించిన నిపుణులు ఉన్నారు. వారి అభిప్రాయాలు కూడా తీసుకుంటే మంచిదని సలహా ఇచ్చాడు." (ఈనాడు, 2013 జనవరి 20)

5. "గుంటూరు జిల్లా పల్నాడు..ఈ పేరు వింటేనే పౌరుషం కలిగిన చారిత్రక వీరులు, వీరనారీమణులు స్ఫురణకు వస్తారు. చెతనే మానవ నిర్మిత మహాద్భుత కట్టడం నాగార్జునసాగర్ ఉందన్న విషయమూ గుర్తుకువస్తుంది. సిమెంటు పరిశ్రమకు కావలసిన ముడిఖనిజం ఉన్న ప్రాంతం ఇదేనన్న సంగతీ తెలిసిందే. అభివృద్ధికి అన్ని వనరులు ఉన్న పల్నాటిసీమలో చేసిన అప్పులు తీర్చడానికి తమ శరీరభగాలనే అమ్ముకుంటున్న అభాగ్యులూ ఉండడం విషాదకరం." (ఈనాడు, 2013 ఫిబ్రవరి 17)

6.6 వార్తా రచన – ముగింపు

వార్తా రచనలో ప్రారంభం / పరిచయం ఎంత ప్రధానమైందో ముగింపు కూడా అంతే ప్రధానమైంది. చక్కని ఎత్తుగడతో ప్రారంభమైన వార్తకు చక్కని ముగింపు ఇవ్వకపోతే వార్తా రచన పరిపూర్ణం కాదు. సాధారణమైన వార్తల విషయంలో అంటే..ఏదైనా సభ, సమావేశం, ఉత్సవం తదితర వార్తల విషయంలో ఎత్తుగడ (పరిచయం), ముగింపు రెండూ సాధారణ స్థాయిలోనే ఉంటాయి. అంటే ఆ సందర్భంలో ఏం జరిగింది? ఎవరు పాల్గొన్నారు? అతిథులు ఎవరు? వారు మాట్లాడిన అంశాలేమిటి? అనే అంశాలే ఉంటాయి. హత్యలు, ప్రమాదాలు మొదలైన సంఘటనల విషయంలోను ఇదే పరిస్థితి ఉంటుంది. సంఘటన ఎక్కడ జరిగింది? కారణం ఏమిటి? ఎవరు మరణించారు లేదా గాయపడ్డారు? కేసు దర్యాప్తు చేస్తుంది ఎవరు? అనే విషయాలు ఉంటాయి. ఇవన్నీ సాధారణ వార్తల్లో ఉండే అంశాలు.

ఇవికాకుండా కొన్ని ప్రత్యేక సంఘటనలు జరిగినప్పుడు పాత్రికేయుడు తన విశ్లేషణను వార్తకు జోడిస్తాడు. ఇంతకుముందు విభాగాల్లో చర్చించినట్లు వివిధ రీతుల్లో వార్తను పరిచయం చేస్తాడు. ఈ క్రమంలో వార్త ముగింపును కూడా ప్రత్యేకంగా తీర్చిదిద్దుతాడు. కొన్ని ప్రశ్నలను పాఠకులనే అడిగి వార్తను ముగించడం జరుగుతుంది. ఒక్కోసారి నిరాశ, నిస్పృహలతో వార్తను ముగిస్తాడు. వేదాంత ధోరణిలో పలాయనవాదాన్ని ప్రకటిస్తూ వార్తను ముగిస్తాడు.

ఇలా వివిధ రకాలుగా వార్తను ముగించడం జరుగుతుంది. వార్తా పరిచయం తీరులోనే వార్త ముగింపు కూడా సంఘటన తీవ్రతను బట్టి మారుతుంది. సర్వసాధారణ విషయాల్లో ముగింపు కూడా సాధారణంగానే ఉంటుంది. అలాకాకుండా, ఏదైనా దుస్సంఘటన, తీవ్ర విషాదం, కరువు కాటకాలు వంటివి జరిగినప్పుడు వార్తా పరిచయంతో పాటు ముగింపు కూడా కొత్త కోణాన్ని సంతరించుకుంటుంది. ఇది పాఠకుడికి ఉత్కంఠ కలిగించడం కోసమే. వాడుకలో ఉన్న శైలులను బట్టి ముగింపు రచనను కింది విధాలుగా వర్గీకరించవచ్చు.

6.6.1 కొసమెరుపు ముగింపు

వార్తా కథనాన్ని వర్ణిస్తున్నప్పుడు పాత్రికేయుడు జరిగిన విషయాలను పూసగుచ్చినట్లు వర్ణిస్తాడు. ఒకదాని తర్వాత మరొక విషయాన్ని కథలాగా చెబుతాడు. వార్తా కథాంశం చివరికి వచ్చేసరికి తన కథనాన్ని ఓ మలుపుతిప్పి, పాఠకుడిని ఉత్కంఠకు గురిచేస్తాడు. కొసమెరుపు ప్రశ్న ఒకటి అడుగుతాడు. లేదా అయ్యో! అనే భావం కలిగించేలా ముగింపు చేస్తాడు. అంతవరకు సాగిన కథాగమనం ఉన్నట్టుండి ఆగిపోతుంది. ఈ రకమైన కొసమెరుపు ముగింపు పాత్రికేయుడి రచనాసామర్థ్యానికి దర్పణం పడుతుంది. ఇందుకు ఉదాహరణ..

1. "....నలుగురి ప్రాణాలు కాపాడడం కోసం తన చీర ఇచ్చిన ఆ స్త్రీ మాత్రం ఆ చలికి, వర్షానికి తట్టుకోలేక ప్రాణాలు విడిచింది పాపం." (ఈనాడు, 1984, డిసెంబరు 2). ప్రవాహంలో కొట్టుకుని పోతున్న మనుషుల ప్రాణాలు కాపాడడానికి ఓ స్త్రీ తన చీర ఇచ్చి, వారు ప్రవాహానికి బలికాకుండా కాపాడింది. అందులో నలుగురు బ్రతికారు. కానీ, ఆ స్త్రీమాత్రం మరణించింది. ఇలా స్త్రీ మరణించిందన్న విషయాన్ని వార్తా కథనంలో చివరిదాకా ఎక్కడా చెప్పకుండా, ఉన్నట్టుండి చివరి వాక్యంలో 'ఆ స్త్రీ ప్రాణం విడిచింది' అని పాత్రికేయుడు వార్తను ముగించాడు. ఈ రకమైన ముగింపు వల్ల పాఠకుడికి ఆ స్త్రీ త్యాగం పట్ల సానుభూతి ఏర్పడుతుంది.

6.6.2 ప్రశ్నలతో ముగింపు

ప్రశ్నలతో వార్తా కథనాన్ని ముగించడం మరొక పద్ధతి. జరిగిన సంఘటన తాలూకూ సమాచారం ఇస్తూనే, సందర్భ తీవ్రతను పాఠకుడికి తెలియజేయడం కోసం కొన్ని ప్రశ్నల్ని ముగింపులో వేయడం ఈవిధానంలో కనిపిస్తుంది. సమాధానాన్ని పాఠకుల విచక్షణకు పాత్రికేయుడు ఈ సందర్భంలో వదిలివేస్తాడు. తన విశ్లేషణను అందించడు. ఏదైనా అవమానం, అపచారం వంటివి జరిగిన సందర్భాల్లో ఆ వార్తలను అందించే క్రమంలో ఈ తరహా ముగింపు కనిపిస్తుంది. దీనివల్ల పాఠకుల్లో ఆలోచన, స్పందన కలుగుతాయి. ఒక్కోసారి ముగింపు ప్రశ్నలు చర్చలకూ దారితీస్తాయి. ఇందుకు ఉదాహరణలు...

1. "జాతీయ జెండాకు చెప్పులు కట్టి మొత్త ం జాతి గౌరవాన్నే అవమాన పరిచిన దేశద్రోహులు ఎవరో? నేరం మాత్రం జరిగిపోయింది. నిందితులు ఎవరు? వారికి శిక్ష ఏమిటి?" (ఈనాడు, 1984 డిసెంబరు 10)

2. "బస్‌షెల్టర్‌లో ఉండనిచ్చినందుకు ఆ పేద ప్రజలు ఎవరికి కృతజ్ఞతలు చెప్పుకోవాలి. ఆర్టీసీకా? టెలిఫోన్ శాఖకా? పన్ను కట్టేవారికా? ఈ వ్యవస్థకా? ఆలోచించండి." (ఆంధ్రప్రభ, 1984 నవంబరు 15)

3. "ఒక్కమార్కు చాలు అభ్యర్థుల తలరాతను తారుమారు చేయటానికి. అలాంటిది ఏకంగా పదుల సంఖ్యలో ప్రశ్నలకు జవాబులు మారిపోతుంటే..పోటీ పరీక్షలకు ఏళ్ల తరబడి శ్రమిస్తున్న వారి పరిస్థితి ఎలా ఉంటుంది? అసలు పరీక్షల నిర్వాహక సంస్థ సామర్థ్యంపైనే సందేహం రాదా? ఒకటి అరా తప్పులు జరగటం సహజమే. కానీ, తప్పులు చేయడమే అలవాటుగా మారితే! తప్పులు జరుగుతున్నాయని తెలిసీ.. సవరించటానికి చిత్తశుద్ధితో ప్రయత్నించకపోతే ఆ సంస్థ సామర్థ్యంపై విశ్వాసం ఎలా కలుగుతుంది?" (ఈనాడు, 2013 ఫిబ్రవరి 18)

4. "ఎక్కువ హోదా కలిగిన గెజిటెడ్ పోస్టుల భర్తీకి తక్కువ మార్కులతో, దానికంటే తక్కువ హోదా ఉన్న నాన్‌గెజిటెడ్ పోస్టులకు ఎక్కువ మార్కులతో పరీక్షలు నిర్వహించడం ఎంతవరకు సమంజసం? గెజిటెడ్, నాన్‌గెజిటెడ్ పోస్టుల్లో ఏ పోస్టులు గొప్పవని భావించాలి?" (ఈనాడు, 2013 ఫిబ్రవరి 17)

పైన చెప్పిన అన్ని సందర్భాల్లోను పాఠకుడి ఊహకే సమాధానాన్ని వదలివేయడం జరిగింది. వార్తకు కొత్తదనాన్ని ఇవ్వడమే కాకుండా సజీవత్వాన్ని కూడా ఈ తరహా ముగింపు ద్వారా సాధించడానికి వీలవుతుంది.

6.6.3 వేదాంత ప్రబోధంతో ముగింపు

విద్యుక్త ధర్మానికి అంకితమైన పాత్రికేయుడు ఒక్కోసారి నిరాశకు గురవుతాడు. తాను కలమెత్తి పోరాడిన సమస్యలు పరిష్కారానికి నోచుకోకపోవడం పట్ల విరక్తి చెందుతాడు. ఇక ఈ పోరాటాల వల్ల లాభం లేదనుకుని, వేదాంతాన్ని ఆశ్రయిస్తాడు. సమస్యల పట్ల ముందుగానే జాగరూకత అవసరమని పాఠకులను హెచ్చరిస్తాడు. వేదాంతాన్ని ఒంటబట్టించుకుని, తన వార్తారచన ముగింపులో ఆ భావాల్ని ప్రకటిస్తాడు. ఇందుకు ఉదాహరణలు..

1. "…..ఈ సంఘటన గురించి తెలియరాగా కోరుట్ల ప్రజలు ఆనందపరవశులైనారు. న్యాయ విచారణ జరిపించాలని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేశారు. కోరుట్ల పట్టణంలో పూర్తిబంద్ పాటించారు. కానీ ఏమి లాభం? పోయిన వరలక్ష్మి తిరిగిరాలేదు."

2. "తూర్పు మండల విద్యుత్తు పంపిణీ సంస్థ (ఈపీడీసీఎల్) పరిధిలో విజయనగరం జిల్లాలో నాలుగు విడతల్లో విద్యుత్తు సరఫరా చేయడంతో రైతులకు ఏమాత్రం ఉపయోగం ఉండట్లేదు. ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వం ఒకటి లేదా రెండు విడతల్లోనే 7 గంటలు సరఫరా చేయాలని కోరుతున్నారు. దీనివలన కొంతమేరైనా పంటలు ఎండిపోకుండా కాపాడుకోవచ్చునని ఆశిస్తున్నారు. డిస్కంల వారీగా వ్యవసాయ విద్యుత్తు సరఫరా తీరిలా ఉంది." (ఈనాడు, 2013 ఫిబ్రవరి 11)

6.7 ఆలంకారిక రచన

వార్తా రచన ఒక్కోసారి వర్ణనాత్మక శైలిలో ఉంటుంది. ఆ సందర్భంలో పత్రికా రచయిత తన భాషా సామర్థ్యాన్ని సందర్భానికి తగినట్లు ప్రదర్శిస్తాడు. సాధారణ వార్తల్లో ఉపయోగించే భాష కన్నా ఎక్కువస్థాయి భాష ఉపయోగిస్తాడు. సందర్భాన్ని తన కల్పనాచాతుర్యంతో వర్ణించడానికి ప్రయత్నిస్తాడు. ఇది కొద్దిగా ప్రబంధ రచన తీరులో సాగుతుంది. కవితాత్మకత ఈ తరహా వార్తా రచనలో కనిపిస్తుంది. ఇదంతా ఆయా సంఘటనల తాలూకు భావాలను పాఠకులకు మరింత చేరువ చేయడానికి ఉపయోగించేవే. ప్రతిభావంతుడైన పత్రికారచయిత తాను రాసే వార్తల్ని భిన్న రీతుల్లో పాఠకుల ముందు ఉంచడానికి ప్రయత్నిస్తాడు. ఈ క్రమంలో రసపోషణ చేస్తూ తన వార్తారచన కొనసాగిస్తాడు. ఈ తరహా వార్తారచన ఆలంకారిక రచన అవుతుంది. ఇందుకు ఉదాహరణలు ఈ దిగువన చూడవచ్చు.

1. "…సాయంకాలమైతే కొండచిలువలా చుట్టుకుంటున్న చీకటిలో, ఎముకలు కొరికేస్తున్న చలిలో కొరడా దెబ్బల్లా తగులుతున్న చలి గాలుల్లో, ఆకలితో అలమటిస్తున్నారు. తుఫానులో చిక్కుకుని చనిపోయిన తమవారిని తలచుకుని గుండెలు పగిలేలా రోదిస్తున్నారు. ఈ శోకమంతా చీకటిని మరింత చిక్కబరుస్తోంది. ఈ ప్రాంతం గ్రామాల్లో శ్మశాన నిశ్శబ్దం రాజ్యమేలుతోంది." (ఈనాడు, 1984, నవంబరు 24)

2. "…సృష్టికి ప్రతీకగా గంభీరముద్రతో నిలిచి ఉండే పర్వతాలు, వాటి సానువులలో నీడనిచ్చే చెట్లు… సమీపంలో గలగల పారే సెలయేరు…ప్రశాంతమైన ఆహ్లాదకరమైన ఆ స్వేచ్ఛా వాతావరణంలో జీవించాలని" (ఈనాడు; 1984, నవంబరు 11)

6.8 కరుణరసాత్మక రచన

జరిగిన సంఘటనలోని బాధాకరమైన విషయాన్ని చెప్పడానికి పత్రికారచయిత కరుణరసాత్మకమైన రచనా మార్గాన్ని ఎంచుకుంటాడు. సంఘటన తాలూకు ప్రభావం పాఠకుల మీద కనబడాలంటే ఈ తరహా రచన అనివార్యమవుతుంది. అలాగే, సంఘటన సజీవ దృశ్యకావ్యంగా మారడానికీ ఈ తరహా రచన అవసరమవుతుంది. సర్వసాధారణంగా హత్యలు, ప్రమాదాలు తదితర మరణ వార్తల విషయంలో కరుణరసాత్మక రచనాధోరణి పత్రికా రచయితల్లో ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. ఇందుకు ఉదాహరణలు..

1. "ముక్కుపచ్చలారని పసిపాప. పేరు హోలీర్గఫీ. ఇంకా నెలన్నా నిండలేదు. తల్లిదండ్రుల అచ్చటా ముచ్చటా తీరలేదు. పుట్టిన ఇరవైఎనిమిది రోజులకే నూరేళ్ళు నిండిపోయాయి. పట్టుమని పదిరోజులన్నా కేరింతలు కొట్టిందో లేదో, ఆమెను బతికించాలని వైద్యులు చేసిన యత్నాలన్నీ విఫలమయ్యాయి. అమ్మానాన్నలకు కడుపుకోత మిగిలింది. లండన్‌లోని నేషనల్ హార్ట్ హాస్పిటల్‌లో శుక్రవారం ఆ పాప మరణించింది." (ఆంధ్రభూమి, 1984, ఆగష్టు 20)

2. "మలి సంధ్య. అప్పుడే చీకటి తెరలు కమ్ముకుంటున్నాయి. అలసి సొలసిన నగరజీవి ఇళ్లకు చేరుకునే హడావిడిలో ఉన్నాడు. షాపింగ్ పనుల్లో ఇంకొందరున్నారు. అంతటా రద్దీ.. అందరూ బిజీబిజీ. ఇంతలో చెవులు చిల్లులు పడేలా భీకర శబ్దం. మానవ మృగాలు సృష్టించిన దారుణ మారణ హోమం. ఒకటి తర్వాత ఒకటిగా రెండు బాంబు పేలుళ్ళు. రెప్పపాటులో బీభత్స దృశ్యం. ఛిద్రమైన దేహాలు.. చెల్లాచెదురుగా ఎగిరిపడిన క్షతగాత్రులు.. మిన్నంటిన హాహాకారాలు..దగ్ధమైన వాహనాలు.. తగులబడిన దుకాణాలు! చారిత్రాత్మక హైదరాబాదు నగరం మరోసారి నెత్తురోడింది. ఐదేళ్లుగా తీవ్రవాద ఘటనలకు దూరంగా గుండెమీద చెయ్యేసుకుని నిబ్బరంగా ఉంటున్న నగరజీవి ఒక్కసారిగా ఉలిక్కిపడి లేచాడు. అత్యంత రద్దీగా ఉండే రాజధాని దిల్‌సుఖ్‌నగర్‌లో గురువారం సాయంత్రం 6.45కు, 6.49 గంటలకు రెండు వరుస పేలుళ్లు సంభవించాయి…" (ఈనాడు, 2013, ఫిబ్రవరి 22)

3. “ఇది ఆధునిక మహాభారతంలో మరో పర్వం. ఆరుగురే నూరుగురైన మానభంగపర్వం. ప్రాణాన్ని తోడేసిన దుశ్శాసనుల పరిష్వంగం. ఇనుపచువ్వలై గుచ్చిన దుర్యోధనుల దుర్వినీతం. జలగలే జలదరించుకునేలా రక్తాన్ని పీల్చేసిన రాక్షసత్వం. నాగులే నమ్మలేని విధంగా పేగుల్ని పీల్చేసిన పైశాచికత్వం... ఇంతటి భయానక బీభత్స అకృత్యానికి తట్టుకోలేక..13రోజుల చావుబతుకుల పోరులో ఆమె ఓడిపోయింది. ఢిల్లీలో ఈ నెల 16న ఆరుగురు నరరూప రాక్షసుల చేతుల్లో దారుణ మారణ అత్యాచారానికి గురైన యువతి కన్నుమూశారు. సింగపూర్‌లోని ఆధునిక వైద్యసదుపాయాలు కూడా ఆమెను కాపాడలేకపోయాయి....” (ఈనాడు, 2012, డిసెంబరు 30)

4. “ఉద్యాన నగరిలో మానవత్వం మంటగలిసింది. అభం, శుభం తెలియని నాలుగేళ్ల మమతను కిడ్నాప్ చేసిన కసాయిలు... లైంగికంగా వేధించి హత్య చేశారు. హత్యకు ముందే బాలిక కనుగుడ్లను పాశవికంగా పీకేశారు. ఈ ఘోరం నగరంలో చోటు చేసుకుంది.” (ఈనాడు, 2013, ఫిబ్రవరి13)

5. “నెల్లూరులో ముగ్గురు యువకులు పట్టపగలే దారుణ హత్యలకు తెగించారు. బకాయి వసూలు పేరుతో ఇంటికొచ్చి దోపిడీకి యత్నించారు. అడ్డుకోబోయిన ఇంటి యజమాని భార్యను, ఆమె కుమార్తెను కర్కశంగా చంపేశారు. ప్రాణాలు కోల్పోయిన ఆ యువతి వైద్య విద్యార్థిని. ఆమె చదువుల్లో మేటి. తల్లీ కూతుళ్లను హత్యచేసిన తర్వాత ఆదే ఇంటిలో నక్కిన దుండగులు కుటుంబ యజమానిపైనా, మరో వ్యక్తిపైనా దాడికి దిగి దొరికిపోయారు. (ఈనాడు, 2013, ఫిబ్రవరి 13)

6.9 మాండలిక రచన

పత్రికా రచన ఎల్లప్పుడూ ప్రామాణిక భాషలోనే సాగుతుంది. జాతీయ, అంతర్జాతీయ వార్తలన్నీ ప్రామాణిక భాషలోనే వస్తాయి. అయితే, ఒక్కోసారి సందర్భం తప్పనిసరి అయినప్పుడు మాండలిక పదాన్ని లేదా మాండలిక శైలిని వార్తా రచనలో పాత్రికేయుడు ఉపయోగిస్తాడు. వార్తలోని వ్యక్తుల భావాలు పూర్తిగా వ్యక్తం చేయడానికి, ఆ భావాలు పాఠకుడికి అంతే తీవ్రతలో అర్థం కావడానికి మాండలికాల ఉపయోగం లేదా మాండలిక రచన ఎంతో అవసరమవుతుంది. ఇది ఒకరకంగా పాత్రోచిత భాష ఉపయోగించడం లాంటిది. అలాగని వార్త పూర్తిగా మాండలికంలో ఉండదు. ఆయా పాత్రల సంభాషణలు మాత్రం మాండలికంలో కొనసాగుతాయి. ఈ తరహా రచన వల్ల వార్తకు నూతన సొగసులు అద్దినట్లవుతుంది. పాఠకుడూ చక్కని అనుభూతికి లోనవుతాడు. ఇందుకు ఉదాహరణలు..

1. ఆయమ్మ సేసిందంతా మంచే. వాళ్ళ సేతులు కాల. ఎట్లా సంపిందు. ఇందిరమ్మ సావలేదు...అంటూ గట్టిగా కేకలు పెడుతోంది. ఏడుస్తోంది. (ఆంధ్రపత్రిక, 1984, నవంబరు 3)

2. చిన్నప్పటి నుంచి చిన్న చెంపదెబ్బ కూడా ఎరుగని కొడుకు కదల్లేని స్థితిలో ఉండడం చూసి ఆ తల్లి తట్టుకోలేకపోతోంది. 'చిన్నా!.. నీకు ఇదేం గోస బిడ్డా..? అని కన్నీరు మున్నీరుగా విలపిస్తోంది.." (ఆంధ్రజ్యోతి, 2013, మార్చి12)

6.10 చిత్ర కథనాలు

వార్తా రచనలో చోటుచేసుకున్న నూతన విధానాల్లో చిత్రకథనం ఒకటి. సాధారణంగా వార్తా రచన చేసేటప్పుడే కథాంశానికి తగిన చిత్రాన్ని (ఫొటో) పాత్రికేయుడు ఎంచుకుంటాడు. తాను వార్తలో రాసే అంశం, ఆ వార్తకు పెట్టిన ఫొటోకు సమన్వయం కుదిరేలా అంటే రెండూ ఒకే భావాన్ని ప్రకటించేలా జాగ్రత్తలు తీసుకుంటాడు. ఇది మొదటి దశ అయితే డెస్క్‌లో పనిచేసే ఉపసంపాదకులు కూడా వార్తకు తగిన చిత్రాన్ని (ఫొటో) ఎంపికచేయడంలో ఎన్నో జాగ్రత్తలు తీసుకుంటారు. చిత్ర నాణ్యత, అందులో పాఠకుడికి కనిపించే కోణం, వార్తాంశంతో సమన్వయం, చిత్ర పరిమాణం ఇవన్నీ వారు పరిగణించి, ఆ తర్వాత వార్తకు ఆ చిత్రాన్ని జతచేస్తారు. ఇదంతా సర్వసాధారణ ప్రక్రియ.

ప్రతివార్తకు తప్పకుండా చిత్రాన్ని జత చేయాలనే నియమమేదీ లేదు. అలాగే ఒక వార్తకు ఎన్ని చిత్రాలు పెట్టాలనే నియమమూ లేదు. ఇవన్నీ ఉపసంపాదకుడి విచక్షణ మీద ఆధారపడి ఉంటాయి. ఒక్కోసారి చిత్రం లేకుండా కేవలం వార్తను ఇవ్వడం జరుగుతుంది. అయితే, ఒక్కోసారి వార్త కన్నా చిత్రం గొప్పగా ఉండవచ్చు. అంటే పాత్రికేయుడి కలం బలం కన్నా ఛాయాగ్రాహకుడి చిత్రబలం ఎక్కువగా ఉండచ్చు. వందమాటల్లో చెప్పలేని భావాన్ని, అనుభూతిని ఒక చిత్రం కలిగిస్తుంది. ఇటువంటి సందర్భాల్లో వార్తాంశం రాయకుండానే కేవలం చిత్రాన్ని ఉపయోగించి వార్తాంశాన్ని ప్రదర్శించడం జరుగుతుంది.

కాలక్రమంలో..ఛాయాగ్రాహక నైపుణ్యం ఛాయాగ్రాహకుల్లో పెరిగింది. అత్యాధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానం ఉపయోగించి తయారవుతున్న ఛాయాగ్రాహక యంత్రాలు ఎంతో నాణ్యంగా చిత్రాలు తీయడానికి ఉపయోగిస్తున్నాయి. ఎంచుకున్న దృశ్యంలోని చిన్న రేణువు కూడా చిత్రంలో ప్రతిబింబించేంత స్పష్టంగా చిత్రాల్ని తీయడానికి ఇవి ఉపయోగిస్తున్నాయి. వీటన్నిటి కారణంగా ఇటీవలి కాలంలో ఆయా సందర్భాలను బట్టి రెండు మూడు పేరాల వార్త ఇవ్వడం కన్నా ఒక చిత్రాన్ని పెద్ద పరిమాణంలో ఇచ్చి, దానికి సంబంధించిన వివరణను ఒకటి రెండు వాక్యాల్లో ఇవ్వడం వ్యాప్తిలోకి వచ్చింది. చిత్రకథనాలుగా వీటికి ఆయా పత్రికలు శీర్షికలు పెడుతున్నాయి. తెలుగు పత్రికల్లో ఈనాడు, సాక్షి; ఆంగ్ల పత్రికల్లో ది హిందూ, ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్ పత్రికల్లో ఈ తరహా చిత్రకథనాలు ఎక్కువగా కనిపిస్తాయి.

చిత్రకథనాల వల్ల పాఠకుడిలో ప్రధానంగా సౌందర్యానుభూతి కలుగుతుంది. మనోహరమైన ప్రకృతి దృశ్యాలు ఎక్కువగా వీటిలో ఉంటాయి. కరుణ రసావిష్కరణ చేసే చిత్రాలకూ ఇటీవల పత్రికలు ఎక్కువ ప్రాధాన్యం ఇస్తున్నాయి. అలాగే, ప్రజలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకురావడానికి సైతం ఈ తరహా కథనాలను పత్రికా రచయితలు ఎక్కువగా ఉపయోగిస్తున్నారు.

6.10.1 మసకబారిన నిఘా కన్ను (ఈనాడు దినపత్రిక, 26.02.2013 సంచిక)

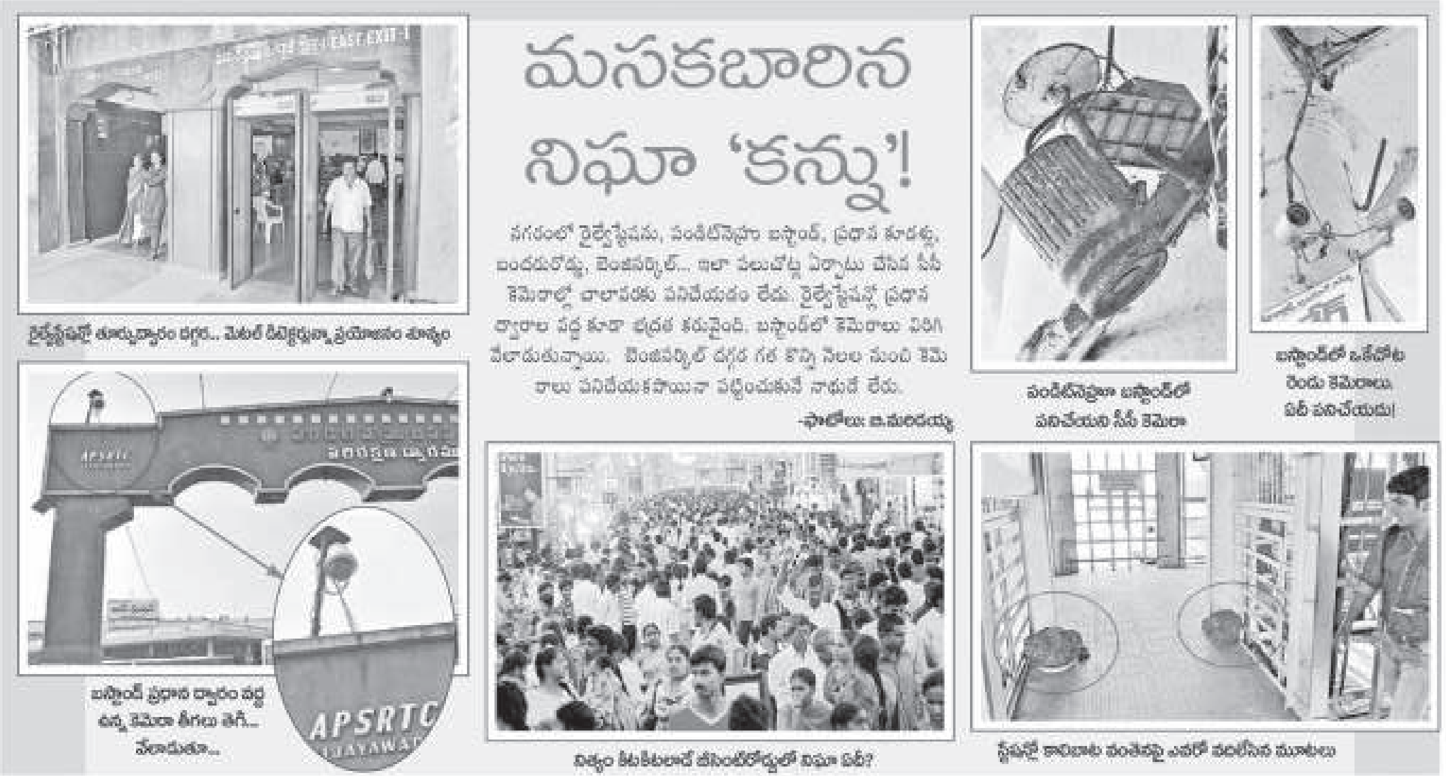
మసకబారిన నిఘా 'కన్ను'!

నగరంలో రైల్వేస్టేషను, పండిట్‌నెహ్రూ బస్టాండ్, ప్రధాన కూడళ్లు, బందరురోడ్డు, బెంజిసర్కిల్... ఇలా పలుచోట్ల ఏర్పాటు చేసిన సీసీ కెమెరాల్లో చాలావరకు పనిచేయడం లేదు. రైల్వేస్టేషన్లో ప్రధాన ద్వారాల వద్ద కూడా భద్రత కరువైంది. బస్టాండ్‌లో కెమెరాలు విరిగి వేలాడుతున్నాయి. బెంజిసర్కిల్ దగ్గర గత కొన్ని నెలల నుంచి కెమెరాలు పనిచేయకపోయినా పట్టించుకునే నాథుడే లేడు.

-ఫొటోలు: జి.మరిదయ్య

రైల్వేస్టేషన్లో తూర్పుద్వారం దగ్గర... మెటల్ డిటెక్టర్లున్నా ప్రయోజనం శూన్యం

బస్టాండ్ ప్రధాన ద్వారం వద్ద ఉన్న కెమెరా తీగలు తెగి... వేలాడుతూ...

నిత్యం కిటకిటలాడే బీసెంట్‌రోడ్డులో నిఘా ఏదీ?

పండిట్‌నెహ్రూ బస్టాండ్‌లో పనిచేయని సీసీ కెమెరా

బస్టాండ్‌లో ఒకేచోట రెండు కెమెరాలు. ఏదీ పనిచేయదు!

స్టేషన్లో కాలిబాట వంతెనపై ఎవరో వదిలేసిన మూటలు

6.10.2 ప్రమాదం నడుమ...(ఈనాడు దినపత్రిక, 19.03.2013 సంచిక)

రోడ్డుపైనే విద్యార్థుల ఆటలు

రోడ్డు మధ్యగా సైకిల్ దాటిస్తున్న విద్యార్థి

ప్రమాదం చెంతనే పరుగులు

అటు వాహనాలు... పక్కనే విద్యార్థులు

ప్రమాదం నడుమ...

సత్యనారాయణపురం బీఆర్టీఎస్ రోడ్డు నిత్యం ప్రమాదాలకు చిరునామాగా మారింది. కొన్నాళ్లుగా ఈ రోడ్డులో ఆర్టీసీ ప్రత్యేక బస్సులు నడుపుతోంది. ఈ మార్గంలో ఇతర వాహనాలు కాని, పాదచారులు కాని వెళ్లరాదంటూ ట్రాఫిక్ పోలీసులు బోర్డులు పెట్టి పట్టించుకోవడం మానేశారు. ఇదే రోడ్డులో ప్రభుత్వ, ప్రయివేటు పాఠశాలలు, కళాశాలలు ఉన్నాయి. సాయంత్రం ఇళ్లకు వెళ్లే విద్యార్థులు బీఆర్టీఎస్ మార్గం మధ్యగా పరుగులు తీస్తున్నారు. దూసుకొచ్చే బస్సుల ముందు వెళుతూ ప్రమాదాల బారిన పడుతున్నారు.

-ఫొటో: జి.మరిదయ్య

6.10.3 రోడ్లపైనే పశువుల సంచారం (సాక్షి దినపత్రిక, 25.02.2013 సంచిక)

రోడ్లపైనే పశువుల సంచారం

నిత్యం రద్దీగా ఉండే కేదారేశ్వరపేట రైతు బజారు రోడ్డులో పశువులు రాకపోకలకు ఆటంకం కలిగిస్తున్నాయి. సాయంత్ర మయ్యే సరికి పశువులు రోడ్లపైకి చేరు కుంటున్నాయని వాహనాలు వచ్చినప్పుడు పక్కకు కూడా జరగడంలేదని స్థానికులు వాపోతున్నారు. మీసాల రాజారావు వంతెన వద్ద కూడా పశువులు నిలిచిపో తున్నాయి. దీంతో వంతెనపై భారీ వాహనాలు కొంత సేపు నిలిచిపోతున్నాయి. దీంతో తరచూ ట్రాఫిక్‌కు అంతరాయం కలుగుతోందని, దీనిపై పశువుల యజమానులు జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలని స్థానికులు కోరుతున్నారు.

- న్యూస్‌లైన్, కేదారేశ్వరపేట

6.10.4 'అడవి' గాచిన ఆరోగ్యం!(ఈనాడు దినపత్రిక, 16.03.2013 సంచిక)

6.10.5 కాలువల కడగండ్లు (ఈనాడు దినపత్రిక, 15.03.2013 సంచిక)

నీటి ప్రవాహానికి కొట్టుకుపోయిన చప్టా

ధ్వంసమైన సిమెంటు దిమ్మలు

కాలువల కడ'గండ్లు'

- దుస్థితిలో పోలవరం కాలువ
- పెరిగిన మొక్కలతో చప్టాలు ధ్వంసం..

విజయవాడ గ్రామీణ మండలంలోని నున్న ప్రాంతంలోని పాతపాడు వద్ద పోలవరం కాలువ గట్లు ధ్వంసమై దీనస్థితిలో ఉన్నాయి. వర్షాలు కురిసిన సందర్భాల్లో పొలాల్లో నిలిచిన వర్షపునీరు కాలువ గట్లలోకి ప్రవేశించే సమయంలో చప్టాలు ధ్వంసమవుతున్నాయి. కాలువ పొడవునా పలుచోట్ల ఇవే దృశ్యాలు కనిపిస్తున్నాయి. చప్టాలపై పిచ్చి మొక్కలు వృక్షాలుగా ఎదగడం కూడా అవి ధ్వంసమవడానికి కారణమవుతున్నాయి. వేల ఎకరాల పంటకు నీరందించే పోలవరం కాలువ గట్ల పరిస్థితి దయనీయంగా మారినా అధికారులు ఇటువైపు కన్నెత్తి చూడక పోవడం గమనార్హం.

- ఫొటోలు: వై.వి.సత్యనారాయణ

సిమెంటు చప్టాల మధ్యలో మొలిచిన పిచ్చి మొక్కలు

కాలువకు పడిన గండి

6.10.6 మానవత్వం మరణించింది..పేగు బంధం తెగింది

(శ్రీసన్‌ఫ్లవర్‌న్యూస్ దినపత్రిక, 24.02.2013 సంచిక)

మానవత్వం మరణించింది... పేగు బంధం తెగింది...

ఎక్కడ...! నాకు కడుపు కోత పెట్టిన కసాయి?

నన్ను ఒంటరి దాన్ని చేశావా తల్లీ!

మీరు మనుషులా! పొండి

చిట్టి తల్లికి చివరి ముద్దు

సాటి మనిషి పట్ల సమాజంలో మృగ్యమవుతున్న కరుణ మూగజీవాల విషయంలోనూ నిజమైంది. బీఆర్టీఎస్ రహదారిలో వేగంగా వాహనం నడిపిన ఓ వ్యక్తి ఓ లేగ దూడ మరణానికి కారణమయ్యాడు. జంతువైనా జన్మనిచ్చిన బిడ్డ కళ్లెదుట కన్నుమూసే సరికి ఆ గోమాత ఇలా విలవిలలాడింది.

6.11 సంపాదకీయాలు

సంపాదకుడి హృదయాన్ని ఆవిష్కరించేది సంపాదకీయం. వివిధ అంశాలపై సంపాదకుడు వెలిబుచ్చే అభిప్రాయం, చేసే వ్యాఖ్య సంపాదకీయం అవుతుంది. ప్రజలను ప్రభావితం చేసే నిమిత్తం దైనందిన పరిణామాలను పత్రికా సంపాదకుడు విశ్లేషించి రాసే వ్యాసమే సంపాదకీయం. సంపాదకీయంలోని ఎత్తుగడ సంపాదకుడి ధోరణిని సూచిస్తుంది.

6.11.1 సంపాదకుడు - నాడు నేడు

ఇంగ్లిషులో 'ఎడిటర్' అనే పదానికి సమానార్థకంగా తెలుగులో 'సంపాదకుడు' అనే పదాన్ని ఉపయోగించడం జరుగుతోంది. నిజానికి సంపాదకుడు అనే పదం 'ఎడిటర్' అనే ఇంగ్లీష్ మాటకు సమానార్థకం కాదు. కొమర్రాజు వెంకట లక్ష్మణరావు, గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు 1911–13 మధ్య ఈ పదాన్ని బొంబాయినుంచి ఆంధ్ర దేశానికి దిగుమతి చేశారు. వ్యుత్పత్తి అర్థం ప్రకారం 'సం' ఉపసర్గ 'పద' అనే ధాతువుతో కలవడం వలన రూపొందిన పదం 'సంపాదకుడు'. ఈ పదానికి కూర్పు చేసేవాడు, సేకరించేవాడు అనే అర్థం వస్తుంది. కాని 'ఎడిట్' 'ఎడిటర్' అనే క్రియావాచక శబ్దాలకు సంపాదక శబ్దంతో సమన్వయం సాధ్యపడదు. కానీ, పత్రికల ద్వారా సంపాదక శబ్దం విరివిగా వ్యాప్తిలోకి తీసుకురావడం వల్ల సంపాదక శబ్దం తెలుగులో స్థిరపడింది.

గత 50 సంవత్సరాల కాలంలో పత్రికా నిర్వహణలో సంపాదకుడి పాత్రకు సంబంధించి విప్లవాత్మకమైన మార్పులు చోటుచేసుకున్నాయి. పత్రికల ప్రారంభకాలంలో ఉద్యమాలను నడపాలనుకొన్నవారు సొంతగా పత్రికను పెట్టుకొని నడుపుకొనేవారు. ఇక్కడ సంపాదకుడు, పత్రికాధినేత ఇద్దరూ ఒకరే అయ్యేవారు. ముట్నూరి కృష్ణారావు కృష్ణాపత్రిక సంపూర్ణ ఆధిపత్యం తీసుకున్న తర్వాత పత్రిక యజమాని, సంపాదకుడు రెండూ ఆయనే కావడం ఇందుకు ఉదాహరణగా చెప్పుకోవచ్చు. ఆంధ్రపత్రికను ప్రారంభించిన కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు మొదలైన తొలినాటి ప్రముఖ పత్రికా సంపాదకులందరూ ఈ కోవలోకి వస్తారు. ఇలా పత్రికాధినేత, సంపాదకుడు ఇద్దరూ ఒకటే కావడం వల్ల సంపాదకుడి ఆత్మ పత్రికలో ప్రతిఫలించేది. పత్రికను తాను అనుకున్న రీతిలో సంపాదకుడు తీర్చిదిద్దేవాడు. రూపురేఖలు తీర్చిదిద్దడం నుంచి పత్రికకు సంబంధించిన సమస్త విషయాల్లో సంపాదకుడిదే తుది నిర్ణయంగా ఉండేది.

క్రమంగా పెట్టుబడి పెట్టే వ్యక్తి వేరు, పత్రిక సంపాదకుడు వేరు అయ్యారు. పత్రిక సమాజ ఆశయాలకు ప్రతిరూపం అనే దశ నుంచి వ్యాపారమార్గంగా మారింది. ఈపరిస్థితి వచ్చిన తొలినాళ్ళలో కూడా పత్రికకు పెట్టుబడి వ్యక్తి తాను నమ్మిన పాత్రికేయుని పత్రిక బాధ్యత పూర్తిగా అప్పగించేవాడు. ఒకసారి అలా అప్పగింత పెట్టిన తరువాత జోక్యం చేసుకొనేవారు కాదు. అలా చేసుకొని ఉంటే అది చాలా అరుదైన సందర్భం అనుకోవచ్చు. అంటే సంపాదకుడికి స్వేచ్ఛ ఉండేది.

ఏ విధానాన్ని అనుసరిస్తే ఏమి కొంప మునుగుతుందో, ఏమి రాస్తే యజమానికి ఆగ్రహం కలిగి ఉద్యోగంలో నుంచి పీకివేస్తాడో అనే భయం ఉండేది కాదు. అలా భయం లేని వాతావరణంలో రాసేటప్పుడు స్పష్టమైన అభిప్రాయాలు వ్యక్తమవుతాయి. సత్యం చెప్పటానికి అవకాశం ఉంటుంది.

మహాత్మాగాంధీ 'యంగ్ ఇండియా', 'హరిజన్' పత్రికలైనా, కాశీనాధుని నాగేశ్వరరావు 'ఆంధ్రపత్రికై'నా ప్రారంభమైన తరువాత చాలాకాలం ఐదువేల నుండి పదివేలలోపు మాత్రమే అమ్ముడవుతుండేవి. కాని ఆ రోజుల్లో పత్రికలు నాయకులను ప్రభావితం చేస్తుండేవి. నాయకులు ప్రజలను ప్రభావితం కావిస్తుండేవారు. ఆ విధంగా సర్క్యులేషన్ తక్కువ అయినా పత్రికలు ప్రజల అభిప్రాయాలను తీర్చిదిద్దుతుండేవి. కావాలని పొగడడం కాని, కావాలని తెగనాడడం కాని అరుదుగా జరిగేవి. నిర్మొహమాటంగా అభిప్రాయ ప్రకటన జరుగుతుండేది. పత్రికా సంపాదకుడికి పూర్తి స్వేచ్ఛ ఉండడం వల్ల ఇదంతా సాధ్యపడింది.

ఇప్పుడు పరిస్థితి మారింది. పత్రికలోని అన్ని ఇతర ఉద్యోగాల మాదిరిగానే సంపాదకుడు అనేది కూడా ఒక ఉద్యోగంగా మారింది. సంపాదకుడికి స్వేచ్ఛ నశించింది. ఇప్పుడు పెట్టుబడి పెట్టేవారే సంపాదకులుగా ఉండి, తమకు నచ్చిన పద్ధతిలో వార్తలు రాయించుకుంటున్నారు. సంపాదకీయాలు రాయించి ప్రచురించుకొంటున్నారు. పత్రికాధినేత ఇష్టానికి అనుగుణంగా సంపాదకుడు సంపాదకీయం రాయాలి. యజమానికి చెప్పిన అంశం మీదనే సంపాదకీయం రాయాలి.

వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛ సంపాదకుడికి పూర్తిగా దూరమైంది. సంపాదకీయం రాసే వ్యక్తి తాను ఫలానా పత్రికకు సంపాదకుడిని అని బయటకు చెప్పుకునే స్థితి లేకుండా పోయింది. తాను రాసిన సంపాదకీయం తెల్లవారిన తర్వాత పత్రికలో కనిపించకపోవడంతో ఆశ్చర్యపోయిన సంపాదకులూ ఉన్నారు. పత్రిక పూర్తిగా వ్యాపారధోరణికి మారడం వల్ల వచ్చిన మార్పుల్లో ఇది కూడా ఒకటి.

సుమారు 40 సంవత్సరాలకు పూర్వం వర్కింగ్ జర్నలిస్టులకు భద్రత కలిగించే చట్టం అమలులోకి వచ్చింది. దీనిప్రకారం సంపాదకుడు కూడా వర్కింగ్ జర్నలిస్టే. కానీ, ఇప్పుడు అలాంటి ఉద్యోగ భద్రత లేదు. చట్టాన్ని నిరుపయోగం కావిస్తూ యాజమాన్యాలు కాంట్రాక్టు పద్ధతిలో ఉద్యోగులను నియమించుకుంటున్నాయి. ఇతర ఉద్యోగులకు ఉండే భద్రత కూడా సంపాదకుడికి లేకుండా పోయిందనడంలో అతిశయోక్తి లేదు. సంపాదకుడు ఎవరున్నా, అసలెవరూ లేకపోయినా పత్రికలు యథాప్రకారం వస్తుంటాయనే పరిస్థితి ఇప్పుడుంది. సంపాదకుడనే పదానికే విలువ తగ్గుతూ వచ్చింది. (*తెలుగు పత్రికారంగం : నిన్న నేడు రేపు*, వ్యాస సంకలనం,2001, పుట 10)

6.11.2 సంపాదకీయాలు – ఆధునిక ధోరణులు

పత్రికా స్వేచ్ఛను సంపాదకుడి స్వేచ్ఛతో ముడిపెట్టడం సహజం. ఎందుకంటే ఇటీవలి వరకూ (కొన్ని యాజమాన్యాలు అంగీకరించకపోయినా.. గుర్తింపు ఇవ్వకపోయినా.. ఇప్పటికీ) సంపాదకుడిది ప్రముఖమైన పాత్ర. ఈ ప్రాముఖ్యం క్రమంగా తగ్గుతున్నది. అందులో సందేహం లేదు. సంపాదకుడి ప్రాముఖ్యం తగ్గిన కొద్దీ వ్యాపార ధోరణుల ప్రాధాన్యం పెరుగుతోంది. లేదా వ్యాపార ధోరణుల ప్రాధాన్యం పెరిగేకొద్దీ సంపాదకుడి ప్రాముఖ్యం తగ్గుతోంది.

పత్రికా స్వేచ్ఛ అంటే స్థూలంగా సంపాదకుడి స్వేచ్ఛగా, సంపాదకుడి ప్రాముఖ్యంగా పరిగణిస్తున్నాం. సమాజ హితం కోసం సంపాదక మండలి ఏమిరాయాలని అనుకుంటే అది రాసే స్వేచ్ఛ ఉండటాన్ని పత్రికా స్వేచ్ఛగా స్థూలంగా నిర్వచించుకోవచ్చు. ఈ స్వేచ్ఛ భంగం ఏ కారణంగా కలిగినా అది పత్రికా స్వేచ్ఛకు హాని కలిగినట్టే భావించవలసి ఉంటుంది. పత్రిక వ్యాపార ప్రయోజనలే అందుకు కారణం కావచ్చు.

సమాజానికి విస్తృతంగా సేవ చేయాలంటే పత్రిక విస్తృతి పెరగాలనీ, అందుకు పత్రిక ఆర్థికంగా బలపడాలనీ వాదిస్తూ ఆర్థికంగా బలపడాలంటే యాజమాన్యం నిర్దేశించిన పద్ధతిలో పత్రిక నడవాలని చెప్పేవారు పెరుగుతున్నారు. నిత్యం నీతులు వల్లించే సంపాదకీయాలు చదివే సమయం, ఆసక్తి పాఠకులకు అంతగా లేదనీ, పాఠకుల అభిరుచికి అనుగుణంగా పత్రికా విధానం మారుతుండాలనీ యజమానులు భావిస్తున్నారు. పత్రిక సర్క్యులేషన్ పెంచుకుంటూ, ప్రకటనలు (అడ్వర్టయిజ్‌మెంట్లు) సేకరిస్తూ ఆర్థికంగా ఎదగాలని యాజమాన్యం ప్రయత్నించడాన్ని ఎవరు తప్పుపడతారు?

పత్రికల పాత్ర కాలానుగుణంగా మారుతూ వస్తున్నది. స్వాతంత్ర్య సమరంలో అది పోరాట పాత్ర. స్వాతంత్ర్య సిద్ధి తర్వాత కొన్నాళ్ళపాటు అది నవభారత నిర్మాణ పాత్ర. ఈ రెండు పాత్రలలోనూ త్యాగం ఉ ంది. సొంత లాభం కొంత మానుకోవాలన్న సందేశం ఉంది. అందుకే అంత వరకూ పత్రికలు సొంత వ్యాపార ప్రయోజనాలను పక్కన పెట్టి సామాజిక ప్రయోజనాలకు పెద్దపీట వేశాయి. కానీ పత్రికలు ఎప్పుడైతే పరిశ్రమగా మారాయో పరిశ్రమలకు వర్తించే విధానాలన్నీ పత్రికలూ ఆపాదిస్తున్నారు. ఇందులో ఎవ్వరినీ తప్పు పట్టడానికి లేదు. పరిస్థితులు మారుతున్నాయని చెప్పుకోవడమే ఉద్దేశ్యం. వ్యాపార ధోరణి పెరిగే కొద్దీ సంపాదక మండలి స్వేచ్ఛ తగ్గుతూ వస్తుంది. వ్యాపార ప్రయోజనాలు రాజకీయాలకు దారితీసినప్పుడు రెండు రకాల ప్రయోజనాలూ జమిలిగా సంపాదక మండలిని శాసిస్తాయి. ఇది సహజం వ్యాపార ప్రయోజనాలు పత్రికలలో వ్యాపార సంస్థల జోక్యానికి దారితీసినట్టే రాజకీయ ప్రయోజనాలు రాజకీయ జోక్యాన్ని అనివార్యం చేస్తాయి. (*తెలుగు పత్రికారంగం – నిన్న నేడు రేపు*; 2001, పుట 67)

బిపిన్ చంద్రపాల్ 1906లో జరిపిన పర్యటనతో ఆంధ్రప్రాంతంలో జాతీయ ఉద్యమం ప్రారంభమైంది. బిపిన్ చంద్రపాల్ పర్యటన ప్రాముఖ్యాన్ని కృష్ణాపత్రిక తన సంపాదకీయంలో వివరంగా రాసింది. ఆయన పర్యటన ప్రజల్లో కల్గించిన ప్రభావాన్ని కూడా చాటిచెప్పింది. 'బిపిన్ చంద్రపాల్ పట్ల ప్రజలు విశేషంగా గౌరవాభిమానాలు చూపారు. ఆయన ప్రసంగాలపట్ల అమితాసక్తి కనపరిచారు. ఇవి ప్రజల తాత్కాలిక భావోద్వేగాలు కావు. నివురు గప్పిన నిప్పులా ప్రజల్లో రగులుతున్న స్వాతంత్ర్య కాంక్షకు ఇవి సంకేతాలు. ప్రజల్లో పెల్లుబుకుతున్న ఈ కొత్త స్ఫూర్తి సామ్రాజ్యవాదులైన పాశ్యాత్యులకు గుణపాఠం నేర్పుతుంది. ఆయుధాల ద్వారానో, యుద్ధం ద్వారానో కాకుండా రక్తపాతం లేని త్యాగాల ద్వారా ప్రజలు గుణపాఠం చెప్పనున్నారు.' అని ఆ సంపాదకీయంలో ఉంది.

ఈ రకమైన సంపాదకీయాలు ప్రజల్లో దేశభక్తిని తట్టిలేపేవి. కాలక్రమంలో వచ్చిన పత్రికా యాజమాన్య వైఖరి ఈ తరహా సంపాదకీయ రచనను పూర్తిగా పక్కకు నెట్టింది. దీంతో సంపాదకీయ రచనలో తొలినాటికి ఇప్పటికీ స్పష్టమైన తేడా కనిపిస్తోంది. కొన్ని సంవత్సరాల కిందట కనపడిన పరిశోధనాభిలాష, అవకతవకలను కనిపెట్టి అరికట్టే శ్రద్ధ, ఆసక్తి ఇప్పటి పత్రికల్లో పెద్దగా కనిపించడం లేదు. ప్రజాభిప్రాయాన్ని సంపాదించడం కంటే అడ్వర్టయిజ్‌మెంట్లను సంపాదించడమే పత్రికా నిర్వాహకులకు ప్రధానమైంది. విశేష వ్యయ ప్రయాసల కోర్చి, ఉత్పత్తి ఖర్చుకన్నా తక్కువ వెలకు పత్రికను అమ్ముకొన్నందువల్ల ఎవరికీ ఏమీ ఒరగదు. ఒక స్థాయి మించాక సర్క్యులేషన్ ఎంత పెరిగితే అంత నష్టమే తప్ప లాభం ఉండదు.

ఈ రకమైన నష్టాలన్నీ పూడ్చుకొని, లాభాల పూలు పూయించగలగడం గంగిగోవులాంటి అడ్వర్టయిజ్‌మెంట్ల ద్వారానే సాధ్యపడుతుంది. అందుకే ఇవాళ చాలా పత్రికా కార్యాలయాల్లో అడ్వర్టయిజ్‌మెంట్లు తెచ్చేవారికి ఉండే ప్రాధాన్యం సంపాదక సిబ్బందికి ఉండటం లేదు. పేజీలోపల ఇచ్చే వార్తలు, వ్యాఖ్యలు, వార్తా చిత్రాలు మరీ ఆకర్షణీయంగా ఉంటే పాఠకులు వాటినే తప్ప పేజీలో ఉండే అడ్వర్టయిజ్‌మెంట్లను గమనించరు. అడ్వర్టయిజ్‌మెంట్లు గొప్పగా కనపడాలంటే 'ఎడిటోరియల్ మేటరు' (సంపాదకీయం) ఎంత నిస్సారంగా ఉంటే అంతమంచిది. కాబట్టి ముఖ్యమైన పెద్ద అడ్వర్టయిజ్‌మెంట్లు ఉండే పేజీలను సాధ్యమైనంత కాంతిహీనంగా తయారు చేయమని కొన్ని జాతీయ దినపత్రికలవారే శాసిస్తున్నారు. పత్రికా ప్రమాణాలకు ఇది గొడ్డలిపెట్టువంటిది. అయినా, పత్రిక మనుగడ దృష్ట్యా తప్పడం లేదు. (ఈనాడు దినపత్రిక విజయవాడ ఎడిషన్ ఇన్‌ఛార్జి శ్రీ గొడవర్తి శ్రీనివాస భరణికుమార్‌తో పరిశోధకుడి ముఖాముఖి; పూర్తి ముఖాముఖి పుట 271-273లో ఇవ్వబడింది)

గతంలో పేజీల అంచులకు పరిమితమైన 'ప్రకటనల' వారు ఇప్పుడు ఏకంగా పేజీల మధ్యలోనే తిష్టవేసి, క్రీడావార్లనుంచి కథలు, ఫీచర్ల వరకూ స్పాన్సర్ చేస్తూ ఆయా పేజీల్లో ఏమిరాయాలో, ఎవరు రాయాలో, దేన్ని ఎలా ఫీచరు చెయ్యాలో తెగబడి నిర్ణయించడం మొదలెడితే పత్రికల 'విశ్వసనీయత' ఇంకెక్కడ మిగులుతుంది. (*తెలుగు పత్రికా రంగం – నిన్న నేడు రేపు*, 2001, పుట 67). ఒకపత్రిక ప్రాముఖ్యం భాషా స్వరూపాలు, విషయసేకరణ, ముద్రణ, వార్తలు, శీర్షికలు విశ్వసనీయతమీద ఆధారపడి ఉంటుంది. దినపత్రికలలో సంపాదకీయానికి బాధ్యత వహించే వ్యక్తి సంపాదకుడే కాదు, పత్రికాధిపతి పైన కూడా ఆధారపడి ఉంటుంది.

స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వం సంపాదకులు నిర్భయంగా నిజాయితీగా ప్రభుత్వ ఆగ్రహానికి వెరవకుండా ప్రజల పక్షాన నిలబడి సంపాదకీయాలు రాసేవారు. ఆ సంపాదకీయాల్లో ప్రత్యక్ష ప్రమాణాలను సేకరించి ఆ సంఘటనల పూర్వాపరాలను విశ్లేషించి సమీక్షించి తమ అభిప్రాయాలను చెప్పేవారు. ఆకారణంగా అప్పుడప్పుడు వారు కొన్ని జాతులు, పార్టీలు, సంఘాలు, మతాలు, చివరకు ప్రభుత్వం లోపాలు చర్చిస్తూ సంపాదకీయాలు రాసిన సందర్భాలలో వాళ్ల ఆగ్రహానికి గురికావాల్సి వచ్చేది. అలాంటప్పుడు సంపాదకులపైన, పత్రిక కార్యాలయంపైన దాడులు జరుగుతుంటాయి. వాళ్లను భయభ్రాంతులను చేసి భవిష్యత్తులో జాగ్రత్త వహించాలని హెచ్చరికలు చేయడం జరుగుతుంది. అలాంటి పత్రికలను మూసివేయించడం కానీ లేక వాటికి జరిమానాలు విధించిన సందర్భాలు లేకపోలేదు.ఆంగ్లేయుల పరిపాలనలో బాలగంగాధర్ తిలక్, ముట్నూరు కృష్ణారావు, దేశభక్తి కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులు జైలు శిక్షను కూడా అనుభించవలసి వచ్చింది. పత్రికలు ప్రజాస్వామ్యం యొక్క నాల్గవ స్తంభమని సగర్వంగా చెప్పే సంఘాలు, న్యాయస్థానాలు సంపాదకులు, పత్రికలపైన జరిగే ఈ దౌర్జన్యాలను అరికట్టలేకపోతున్నాయి. ప్రజల పక్షాన నుంచి ప్రజల యోగక్షేమాల కొరకు పాటుపడే పత్రికలకే ప్రజాస్వామ్యంలో రక్షణ లేకుండా పోతోంది. ఈ దుస్థితిని తొలగించాలంటే ప్రజలు, సంఘం, ఎంతో చైతన్యవంతం కావలసివుంది.

రాజ్యాంగం పౌరులకు వాక్ స్వాతంత్ర్యం ప్రాథమిక హక్కుగా ప్రసాదించింది. అలాంటి హక్కు పరిరక్షణకు పత్రికలు ఎంతగానో కృషి చేస్తున్నాయి. కానీ స్వాతంత్ర్యానంతరం పత్రికలు వ్యక్తుల చేతుల నుంచి పారిశ్రామిక వేత్తల చేతుల్లోకి మారాయి. ఈనాడు పత్రికా ప్రచురణ ఒక పరిశ్రమగా రూపొందింది. అలాంటి పరిశ్రమల్లో పనిచేసే పాత్రికేయులు కొన్ని సందర్భాల్లో స్వేచ్ఛగా తమ అభిప్రాయాలను వ్యక్తం చేయలేకపోతున్నారు. ఒకప్పుడు పత్రికా రచన ఒక బోధనోద్యమంగా ప్రజల, సంఘ, దేశ ప్రయోజనాలకు అంకితమైవుండేది. ఈనాటి పాత్రికేయులు కేవలం ఉద్యోగులుగా పరిశ్రమల యాజమాన్యపు విధానాలకు కట్టుబడి రచనలు చేయవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. యాజమాన్యానికి వ్యతిరేకంగా రచనలు చేసిన వారెందరో ఉద్యోగ విరమణ చేయవలసి వచ్చింది. (ఆంధ్రజ్యోతి దినపత్రిక పూర్వ సంపాదకుడు తుర్లపాటి కుటుంబరావుతో పరిశోధకుడి ముఖాముఖి; పూర్తి ముఖాముఖి పుట 274–277లో ఇవ్వబడింది)

అధ్యాయం - 7

కృష్ణా జిల్లా పత్రికారంగం అనుబంధ అంశాలు

సర్వసాధారణంగా పత్రిక అనగానే మొదటగా గుర్తుకువచ్చేది పాత్రికేయుడు. ఆ తర్వాత సంపాదకుడు. కానీ, ఒక పత్రిక సర్వాంగ సుందరంగా ముస్తాబై పాఠకుడి చేతిలోకి రావాలంటే అందుకు ఎన్నో విభాగాలు అత్యంత సమర్థవంతంగా, సమష్టిగా కృషి చేయాలి. అప్పుడే పత్రిక పాఠకుల మన్ననలు పొందుతుంది. ముద్రణ విభాగం, ప్రకటనల విభాగం, సర్క్యులేషన్ విభాగం, ఎకౌంట్స్ విభాగం..ఇలా ఎన్నో విభాగాలు తమ బాధ్యతలు పూర్తిగా నెరవేరిస్తేనే పత్రిక మనుగడ సాగుతుంది. ఆ పత్రిక ఉత్తమమైనదిగా, నాణ్యమైన పత్రికగా సమాజంలో గుర్తింపు పొందుతుంది. ఇవన్నీ భౌతికమైన అంశాలు..అంటే ప్రత్యక్షంగా మనకు కనిపిస్తూ, పత్రికా ప్రచురణలో భాగం పంచుకుంటాయి. ఇవికాకుండా కొన్ని అభౌతికమైన అంశాలు ఉన్నాయి. అవి పాత్రికేయుల నైతిక నియమావళి, పాత్రికేయ సంఘాలు, పత్రికలు - ప్రభుత్వ చట్టాలు మొదలగునవి. ఇలా కొన్ని అంశాలు పత్రికా గమనంలో అంతర్లీనంగా ఉండి, పత్రిక మనుగడకు దోహదం చేస్తాయి. ప్రత్యక్షంగా కనిపించకపోయినా పత్రిక విజయవంతంలో వీటి పాత్ర ఎంతో ఉంటుంది. ఇలా పత్రికారంగంతో ముడిపడిన అనేక ఇతర అంశాలను ఈ అధ్యాయంలో 'పత్రికారంగం అనుబంధ అంశాలు' పేరుతో చర్చించడం జరుగుతుంది.

7.1 కృష్ణాజిల్లా పత్రికలు - జాతీయోద్యమాలు

స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో ప్రజలు పెద్ద ఎత్తున పాలుపంచుకోవడానికి పత్రికలు ప్రేరణగా నిలిచాయి. ప్రజల్లో దేశభక్తిని, జాతీయ స్పృహను ఏర్పరచడంలో మహత్తర పాత్ర నిర్వర్తించాయి. ప్రజల్లో జాతీయ స్ఫూర్తిని పాదుగొల్పడానికి వైభవోపేత భారతావనిని పత్రికలు ప్రజలకు కళ్లకు కట్టించాయి. తెలుగులో *కృష్ణాపత్రిక, ఆంధ్రపత్రిక, కాంగ్రెస్, సత్యాగ్రహి,* ఇంగ్లీషులో *స్వరాజ్య, జన్మభూమి, న్యూ ఇండియా* పత్రికలు ఈ కృషిలో ముందునిలిచాయి.

ఆధ్యాత్మిక, మతపరమైన రంగాల్లో ప్రపంచదేశాలకు భారత్ మార్గదర్శిగా నిలిచిందని 1905 మార్చి 1వ తేదీ సంచికలో కృష్ణాపత్రిక ప్రశంసించింది. తమ మాతృభూమిని ప్రేమించటం భారతీయులందరి కర్తవ్యమని ప్రభోధించింది. ఆంధ్రులంతా దేశాభిమానంతో మెలగాలని ఆంధ్రపత్రిక ప్రజలకు ఉద్బోధించింది. దేశానికి సేవచేయటమంత మహోన్నత కర్తవ్యం మరొకటి లేదని ఈ పత్రిక పేర్కొంది. పత్రికలు మతసహనాన్ని కూడా ప్రభోధించాయి. భారతీయ క్రైస్తవులను తమ కుటుంబ సభ్యులుగా అభిమానించాలని హిందువులకు విజ్ఞప్తి చేశాయి. తమ మాతృభూమి సేవకు భారతీయ క్రైస్తవులు అంకితమైతే భారతదేశ నిర్మాణం మరింత సులభమవుతుందని కృష్ణాపత్రిక 1916 డిసెంబర్ 30వ తేదీ సంచికలో పేర్కొంది.

టంగుటూరి ప్రకాశం స్వరాజ్య, ఇతర అనేక పత్రికలు కూడా ఈ ఉద్యమాన్ని ప్రచారం చేశారు. కోర్టులను బహిష్కరించవలసిందిగా కృష్ణాపత్రిక న్యాయవాదులకు పిలుపునిచ్చింది. విధులను బహిష్కరించటం ద్వారా అధికారులను నిస్సహాయులను చేయవచ్చని పేర్కొంది. బ్రిటిషువారికి, భారతీయులకు మధ్య కోర్టులు వివక్ష చూపుతున్నందున ఇలాంటి సంస్థలను బహిష్కరించటం తక్షణ అవసరమని కూడా కృష్ణాపత్రిక పిలుపునిచ్చింది.

సహాయ నిరాకరణ ఉద్యమంలో ప్రజలు పెద్ద సంఖ్యలో పాల్గొనాలని *దేశాభిమాని* పిలుపునిచ్చింది. మరింత మంది నాయకులు అవసరం. మరికొందరు న్యాయవాదులు తమ వృత్తిని విడనాడి ఉద్యమంలో పాల్గొనకపోతే సహాయ నిరాకరణ రథం వేగం పుంజుకోదు అని *దేశాభిమాని* పత్రిక 1920 అక్టోబర్ 10వతేదీ సంచికలో వ్యాఖ్యానించింది. మహాత్మాగాంధీ చేపట్టిన ఈ ఉద్యమం భారతావనికి కొత్త జవజీవాలు సంతరించిపెట్టిందని కూడా ఆ పత్రిక అభిప్రాయపడింది.

ఈ సమయంలోనే లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్‌కు ఎన్నికలను ప్రకటించారు. ఈ ఎన్నికలను బహిష్కరించవలసిందిగా మహాత్మాగాంధీ పిలుపునిచ్చారు.'పరీక్ష' పేరిట 1920 నవంబర్ 27వ తేదీన కృష్ణాపత్రిక ప్రచురించిన వ్యాసంలో ఓటింగ్‌ను బహిష్కరించాలన్న కాంగ్రెస్ నిర్ణయానికి మనం కట్టుబడి ఉండాలని హితవు చెప్పింది. మనం ఈ పరీక్షకు నిలబడితే మన లక్ష్యం నెరవేరుతుంది. జాతీయ గౌరవం పదిలంగా ఉండి దేశానికి విముక్తి లభించగలదని పేర్కొంది. స్వాతంత్ర్య ఉద్యమానికి ప్రజల విశ్వాసాన్ని పొందేందుకు ఆంధ్రలోని పత్రికలు పండగలను ఉపయోగించుకున్నాయి. విఘ్నేశ్వరుని పూజల ద్వారా ప్రజల్లో జాతీయ భావాలను పాదుగొల్పాలని 1920 సెప్టెంబర్ 18వ తేదీ సంచికలో రాసిన సంపాదకీయంలో కృష్ణాపత్రిక పిలుపునిచ్చింది.

7.2 కృష్ణాజిల్లా పాత్రికేయ సంఘం

కళా, సాహిత్య, రాజకీయ రంగాలకు రాజధాని అనిపించుకున్న విజయవాడ తెలుగు పత్రికా రంగానికీ పుట్టినిల్లుగా వినుతికెక్కింది. అనేక ఉద్యమాలకు ఊపిరినిచ్చిన విజయవాడే జర్నలిస్టుల యూనియన్ స్థాపనకూ నాందీ పలికింది. జర్నలిస్టులు, నాన్‌జర్నలిస్టుల ఉద్యమాలకు బీజం పడిందిక్కడే. అనంతరకాలంలో నాన్‌జర్నలిస్టుల యూనియన్ల స్థాపనకూ నాంది పలికింది ఈ బెజవాడ గడ్డమీదే.

కృష్ణాజిల్లాలో స్వాతంత్ర్యోద్యమానికి అక్షరాయుధాలు అందించిన కృష్ణాపత్రిక బందరులో ప్రారంభమయ్యింది, తరువాత *ఆంధ్రప్రభ,* ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్ ప్రచురణ కూడా విజయవాడ నుంచే ప్రారంభమయ్యింది. అనంతరం *ఆంధ్రజ్యోతి* విజయవాడలో ప్రచురణ ప్రారంభించగా, మద్రాసులో ప్రచురితమవుతున్న *ఆంధ్రపత్రిక* కూడా విజయవాడ నుంచి ప్రచురణ ప్రారంభించింది. *జనశక్తి, ప్రజాశక్తి* పత్రికల ప్రచురణకు కేంద్రస్థానం విజయవాడడే. విజయవాడకు తొలి దినపత్రికను అందించిన ఘనత '*విశాలాంధ్ర*'కే చెందుతుంది.

ఆ విధంగా పత్రికల రాజధానియైన విజయవాడలో 1950లో జర్నలిస్టుల సంఘం స్థాపనకు అంకురార్పణ జరిగింది. దీని తదనంతర చర్యగా 1951 జనవరి 2వ తేదీన ఆంధ్రా ప్రొవిన్షియల్ జర్నలిస్ట్స్ అసోసియేషన్ స్థాపన జరిగింది. ప్రారంభంలో ఈ అసోసియేషన్ ట్రేడ్ యూనియన్ కార్యకలాపాలను చేపట్టలేదు. వృత్తిపరమైన అంశాలకు మాత్రమే ప్రాధాన్యం ఇచ్చింది.

ఐదు సంవత్సరాల తర్వాత 1956 జనవరి 22వ తేదీన ఐ.ఎఫ్.డబ్ల్యు.జె.కు అనుబంధంగా ఆంధ్రప్రాంతానికి చెందిన జర్నలిస్టులతో ఒక సమావేశం జరిగింది. ఆంధ్రలోని వివిధ ప్రాంతాలకు చెందిన 50 మంది జర్నలిస్టులు ఆ సమావేశంలో పాల్గొన్నారు. ఆంధ్రపత్రికలో పనిచేస్తున్న మంగళంపల్లి చంద్రశేఖర్ ఆంధ్రజర్నలిస్టుల యూనియన్‌కు అధ్యక్షుడుగా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికయ్యారు. వి.ఆర్.బొమ్మారెడ్డి, తాళ్లూరి సుబ్బారావు, ఫణిభూషణరావు, కంభంపాటి సత్యనారాయణ, ఎ.కె.ఆర్.బి.కోటేశ్వరరావు, రాంభట్ల కృష్ణమూర్తి ఏడుగురితో ఒక కమిటీ ఏర్పాటైంది. దీనికి బొమ్మారెడ్డి కన్వీనర్‌గా ఉన్నారు. ఆ విధంగా విజయవాడలో ఆంధ్ర యూనియన్ ఆఫ్ వర్కింగ్ జర్నలిస్ట్స్‌కు ఒక రూపం ఏర్పడింది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ఆవిర్భావం తరువాత యూనియన్ పేరు 'ఆంధ్రప్రదేశ్ యూనియన్ ఆఫ్ వర్కింగ్ జర్నలిస్ట్స్' (ఎ.పి.యు.డబ్ల్యు.జె)గా మార్పు చెందింది. దీని తొలి సమావేశం 1957 ఆగస్టు 17న హైదరాబాద్‌లో జరిగింది. ఐ.ఎఫ్.డబ్ల్యు.జె. వ్యవస్థాపక అధ్యక్షుడు మనికొండ చలపతిరావు ఆ సమావేశానికి హాజరయ్యారు. ఆ విధంగా విజయవాడలో బీజంపడిన జర్నలిస్టుల యూనియన్ నేడు దేశంలోనే అత్యధిక సభ్యత్వం (సుమారు 16,000 పైగా) కలిగిన జర్నలిస్టు సంఘంగా భాసిల్లుతోంది.

ఈ నేపథ్యంలో ఎ.పి.యు.డబ్ల్యు.జె.తో ఉత్తేజం పొందిన విజయవాడ వర్కింగ్ జర్నలిస్టులు కృష్ణాజిల్లాలోనూ జర్నలిస్టుల యూనియన్ స్థాపించాలని భావించారు. పొత్తూరి పుల్లయ్య, కంచర్ల పూర్ణచంద్రరావు, పరకాల పట్టాభిరామారావు, వి.జి.బాలకృష్ణ వి.కె.ఎం.తిలక్ తదితర సీనియర్ జర్నలిస్టులు 1967లో విజయవాడలో కృష్ణాజిల్లా జర్నలిస్టుల యూనియన్‌ను స్థాపించారు. దీనిని ఎ.పి.యు.డబ్ల్యు.జె.కు అనుబంధంగా చేశారు. ఈ యూనియన్‌కు తొలి అధ్యక్ష కార్యదర్శులుగా పరకాల పట్టాభిరామారావు, వి.కె.ఎం.తిలక్ ఎన్నికయ్యారు. అదే విధంగా 1967లోనే ప్రెస్‌క్లబ్ వ్యవస్థాపక అధ్యక్ష, కార్యదర్శులుగా పొత్తూరి పుల్లయ్య, పి.వెంకట్రావు ఎన్నికయ్యారు.

అనంతరం ఈ నేతల అవిశ్రాంత కృషి ఫలితంగా యూనియన్‌కు ప్రభుత్వం నుంచి విజయవాడ గాంధీనగర్, హనుమాన్‌పేటలో స్థలం మంజూరయ్యింది. అప్పటి ముఖ్యమంత్రి కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డి, మంత్రులు శీలం సిద్ధారెడ్డి, టి.అంజయ్య, మండలి వెంకటకృష్ణారావు, కాకాని వెంకటరత్నంలాంటి ఎందరో జర్నలిస్టుల శ్రేయోభిలాషులు ఇందుకు సాయపడ్డారు. అనంతరం ఆ స్థలంలో భవన నిర్మాణానికి యూనియన్ ఉద్యమించింది.

ప్రభుత్వ సహకారం, స్టార్‌నైట్ కార్యక్రమాల ద్వారా నిధులు సమకూర్చి భవన నిర్మాణం చేపట్టగలిగారు. కాలక్రమేణా ప్రజాప్రతినిధులు తదితరులు సహాయ సహకారాలతో ప్రెస్‌క్లబ్ హాలుకు కొన్ని హంగులు సమకూర్చగలిగారు. నేడు పత్రికా రంగంలో ప్రింట్ మీడడియాలోను, ఎలక్ట్రానిక్ మీడియాలోను ఉన్నత శిఖరాలనందుకున్న ఐ.వెంకట్రావు, వి.వాసుదేవ దీక్షితులు, కె.రామచంద్రమూర్తి కృష్ణాజిల్లా జర్నలిస్టుల సంఘంలో బాధ్యతగల పాత్ర నిర్వహించినావారే!

విజయవాడలో నెలకొల్పిన కృష్ణాజిల్లా జర్నలిస్టుల యూనియన్ కేవలం జర్నలిస్టుల సమస్యల పరిష్కారానికే పరిమితం కాలేదు. నాన్ జర్నలిస్టుల సమస్యల పరిష్కారానికి కూడా ఉద్యమం తోడ్పాటునందించింది. ఈ యూనియన్ స్థాపన ఆంధ్రప్రభ, ఆంధ్రజ్యోతి సంస్థలలో ప్లాంటుస్థాయి యూనియన్ల స్థాపనకు ఒక ఉత్తేజాన్నిచ్చింది. 1970లో *ఆంధ్రప్రభ*-ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్ సంస్థలో విజయవాడ న్యూస్‌పేపర్ ఎంప్లాయీస్ యూనియన్ స్థాపన జరిగింది. ఆ తరువాత ఆంధ్రజ్యోతి ఎంప్లాయీస్ యూనియన్ కూడా స్థాపించారు. జర్నలిస్టులు, నాన్ జర్నలిస్టుల సమస్యల పరిష్కారంలో విజయవాడ న్యూస్ పేపర్ ఎంప్లాయీస్ యూనియన్ (గుర్తింపు పొందిన) చూపిన ఉద్యమ స్ఫూర్తి అందుకు ఎ.పి.యు.డబ్ల్యు.జె. అందించిన సహాయ సహకారాలు జర్నలిస్టులు, నాన్ జర్నలిస్టుల ఉద్యమ చరిత్రలో ఒక సువర్ణాధ్యాయంగా చెప్పుకోవచ్చు.

విజయవాడ న్యూస్‌పేపర్ ఎంప్లాయీస్ యూనియన్ 25ఏళ్ల సుదీర్ఘ ప్రస్థానంలో ఎన్నో ఆటుపోట్లను ఎదుర్కొంది. 1995 అక్టోబర్ 3న రజతోత్సవ వేడుకలు జరుపుకొంది. ఈ రజతోత్సవ సమావేశంలోనే-పత్రికా ఉద్యోగుల చిరకాల వాంఛ అయిన – ఆంధ్రప్రదేశ్ న్యూస్‌పేపర్ ఎంప్లాయీస్ ఫెడరేషన్ (ఎ.పి.ఎన్.ఇ.ఎఫ్.) స్థాపన జరిగింది. ఈ సమావేశానికి అఖిల భారత న్యూస్ పేపర్ ఎంప్లాయీస్ ఫెడరేషన్ (ఎ.ఐ.ఎన్.ఇ.ఎఫ్.) అధ్యక్షులు సంతోష్‌కుమార్ హాజరయ్యారు. దీనికి వ్యవస్థాపక అధ్యక్షులుగా అంబటి ఆంజనేయులు ఎన్నికయ్యారు.

కృష్ణాజిల్లాలో జర్నలిస్టుల సంఖ్యాబలం పెరగడంతో కృష్ణాజిల్లా జర్నలిస్టుల సంఘాన్ని కృష్ణాజిల్లా రూరల్, కృష్ణా అర్బన్ (విజయవాడ) యూనిట్లుగా విభజించారు. విజయవాడ ప్రెస్‌క్లబ్ భవన విస్తరణలో భాగంగా ఆంధ్రపత్రిక యజమాని శివలెంక రాధాకృష్ణ, ప్రభుత్వం ఇచ్చిన నిధులతో తొలి అంతస్తు నిర్మించి హాలుకు 'శివలెంక శంభుప్రసాద్ హాలు' గా నామకరణం చేశారు. అక్కడి గ్రంథాలయానికి ప్రముఖ కమ్యూనిస్టు నాయకుడు, రాజ్యసభ సభ్యులు 'దాసరి నాగభూషణరావు లైబ్రరీ'గా నామకరణం చేశారు.

ఇంతటి ఘన చరిత్ర కల్గిన ఎ.పి.యు.డబ్ల్యు.జె. కృష్ణా అర్బన్ యూనిట్ 2008 నవంబర్ 9వ తేదీన ఎ.పి.యు.డబ్ల్యు.జె. స్వర్ణోత్సవ వేడుకలను విజయవాడలో ఘనంగా నిర్వహించింది. ఈ సందర్భంగా గత 40 ఏళ్ల కాలంలో కృష్ణాజిల్లాలో యూనియన్ అభివృద్ధి కోసం ఎంతో శ్రమించిన జర్నలిస్టులు, ప్లాంట్ యూనియన్ల నాయకులను సత్కరించారు.

ఈ కార్యక్రమంలో బాటుగా 2012లో జర్నలిస్టులు, నాన్ జర్నలిస్టులతో బాటు, వారి కుటుంబాలకు కూడా అనేక సేవా కార్యక్రమాలు యూనియన్ నిర్వహిస్తుంది. దానిలో భాగంగా, నిపుణులైన డాక్టర్లతో కంటి, గుండె, జనరల్ హెల్త్ చెకప్ వంటి శిబిరాలు ఏర్పాటు చేస్తున్నది. జర్నలిస్టుల పైన, పత్రికా సంస్థలపైన జరుగుతున్న అవాంఛనీయ దాడులు, ప్రభుత్వ జులుం వంటి వాటిపై ఐ.జె.యు., ఎ.పి.యు.డబ్ల్యు.జె. ఇచ్చిన పిలుపుమేరకు ధర్నాలు, నిరసన కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తున్నది.

7.3 ముద్రణ విభాగం – నాడు నేడు

పత్రిక పాఠకుడికి ఆహ్లాదం కలిగించడానికి, చూడగానే చదవాలని అనిపించడానికి ప్రధానకారణం నాణ్యమైన ముద్రణ. పాత్రికేయుడు ఎంత గొప్ప వార్త రాసినా, సంపాదకుడు దాన్ని ఎంత అందంగా తీర్చిదిద్దినా, ముద్రణ సరిగా లేకపోతే ఆ వార్త పాఠకుడిని ఆనందింపజేయదు. పాత్రికేయుడు ఆశించిన ఫలితం రాదు. కాబట్టి పాత్రికేయుడు, సంపాదకుల నేర్పుతో పాటు ముద్రణ విభాగంలో పనిచేసే వ్యక్తుల నైపుణ్యం కూడా పత్రిక విజయవంతం కావడానికి తోడ్పడుతుంది.

వేదకాలంలో భారతీయులు తమ విజ్ఞాన సంపదను ఒక తరం నుంచి మరొక తరం వారికి మౌఖిక కృత్యాల ద్వారా అందించేవారు. గురువు చెప్పిన విషయాల్ని కంఠస్తం చేయడం ద్వారా శిష్యుడు జ్ఞానం సంపాదించేవాడు. ఇందుకు ఎంతో కాలవ్యవధి అవసరమయ్యేది. ఈవిధంగా వేదాలు, ఉపనిషత్తులు, పురాణాలు తదితరాలన్నీ భావితరాలకు వారసత్వంగా అందాయి.

తరువాత లిపి ఆవిర్భావంతో వైదిక విజ్ఞానాన్ని గ్రంథస్థం చేసేందుకు వీలైంది. ఈ క్రమంలో అమూల్యమైన గ్రంథాలను లేఖకుల సహకారంతో ప్రతులు రాయించి భద్రపరచటం జరిగింది. ఈవిధంగా తొలినాళ్ళలో కేవలం మౌఖిక రూపంలో ఉన్న విజ్ఞానం లిపిబద్ధమై, గ్రంథస్తమైంది. అనంతరకాలంలో ముద్రణ యంత్రాలు అభివృద్ధి చెందడంతో ఈ ప్రక్రియ వేగం పుంజుకుంది. పత్రికల వికాసానికి ముద్రణకు సంబంధించి యాంత్రిక విప్లవం ఎంతో సహకరించింది. స్వల్ప వ్యవధిలో లక్షలాది ప్రతులు అచ్చయి, దేశంలోని ప్రతి ఇంటికి చేరేవిధంగా తోడ్పడింది. ముద్రణ యంత్రాలలో విప్లవాత్మకమైన మార్పులు వచ్చాయి.

టెలిగ్రాఫ్, టెలిఫోన్, రేడియో ఆవిర్భావం తర్వాత సమాచారాన్ని పంపించే వైజ్ఞానిక సదుపాయాలు అభివృద్ధి చెందడంతో లక్షలాది ప్రతులను స్వల్ప వ్యవధిలో ముద్రించడం జరుగుతోంది. ఉపగ్రహాల ద్వారా ప్రపంచంలోని ఏ సమాచారమైనా కొద్ది వ్యవధిలో ప్రపంచంలోని నలుమూలలకు పంపడం సాధ్యమైంది. ఈవిధంగా సమాచార సేకరణ, పంపిణీ వ్యవస్థలో విప్లవాత్మకమైన మార్పులు చోటుచేసుకున్నాయి. చాటింపు ద్వారా ప్రజలకు సమాచారాన్ని అందించే దశ నుండి ఉపగ్రహాల ద్వారా విశ్వాంతరాలకు సమాచారాన్ని అందజేయడం సులభసాధ్యమైంది.

"పత్రికలు ప్రారంభమైన తొలినాళ్ళలో అచ్చులో వెలువడిన విశేషాల పట్ల ప్రజలు చాలా ఆసక్తి చూపేవాళ్లు. (ఇప్పుడూ అంతే!) వర్తమాన తరంగిణి పత్రికలో ప్రజలలో దురాచారాలను, ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల దుశ్చర్యలను చదవటానికి ముచ్చటగా, కథాక్రమంలో వర్ణిస్తూ రాసేవాళ్ళు. కానీ అప్పట్లో సరైన కాగితం దొరికేది కాదు. పీచు కాగితం దిగుమతి అయ్యేది. దానిని 'గుజలీ' అనేవాళ్ళు. చెన్నపురిలో గుజలీ బజారు అని ఉన్నదనుకుంటాను. పీచు కాగితం ఒకవైపు అచ్చువేస్తే, ఆ సిరా రెండో పక్కకు ఇంకేది. పాఠకులకు ఆ గజిబిజి అచ్చు బోధపడకపోయేది. పాపం! అచ్చుపడటంలేదు అని జాబులు రాసుకునేవాళు ్లు. సంపాదకుడు క్షమాపణ చెప్పుకుని పాఠకుల అభిమానం కావాలని విజ్ఞప్తి చేసుకుంటూ ఉండేవాడు. ఇదెందుకు చెప్తున్నానంటే, అప్పటి పాఠకులు ఆ పత్రికకు అభిమానులు. పాఠకుల అభిమతం సంపాదకుని ధ్యేయం." (*తెలుగు పత్రికారంగం – నిన్న నేడు రేపు*, 2001, పుట 16)

పత్రికలు ప్రారంభమైన తొలినాళ్ళ ముద్రణకు, నేటికి ఎంతో మార్పు వచ్చింది. వేగం పెరిగింది. ఒకప్పుడు ప్రచురణ కేంద్రాలలో పత్రికలు పాఠకులకు కొన్ని గంటలలో అందేవి. గ్రామాలకు చేరాలంటే పన్నెండు గంటల నుంచి 24 గంటలదాకా పట్టేది. ఇప్పుడు ప్రచురణ కేంద్రాలు పెరిగాయి. పల్లెటూళ్ళలో సైతం అర్ధరాత్రి వరకు జరిగిన వార్తలతో పత్రికలు తెల్లవారేసరికి పాఠకులను చేరుతున్నాయి.

అక్షరాస్యత, కొనుగోలు శక్తి పెరగడంతో పత్రికలు కొని చదివేవారి సంఖ్య పెరిగింది. ఇరవయ్యవ శతాబ్ది మధ్యకాలంలో తెలుగు పత్రికల సర్క్యులేషన్ లక్షదాటడం గొప్ప. ఇప్పుడు పదిలక్షలు దాటడడం గొప్ప. అప్పుడు నాలుగు పేజీలకు పరిమితమైన పత్రికలు మూడు రెట్లు పెరిగాయి. ధర పోలిక లేనంత పెరిగింది. రంగుల బొమ్మల ముద్రణ సర్వసాధారణమైంది. రంగులేని ఫోటోను ప్రచురిస్తే పాఠకులు పెదవి విరుస్తున్నారు. పాఠకులకు ఎక్కువ సమాచారం అందడంలో ఇంత వరకు ఇది మంచి పరిణామమే. అయితే పెద్ద పత్రికల మధ్య ఏర్పడిన పోటీ చిన్న పత్రికలను దెబ్బ కొట్టింది. ఎవరు ఎక్కువ పెట్టుబడి పెట్టగలిగితే వారే పోటీలో నిలవగలుగుతున్నారు.

ఎవరు ఎక్కువకాలం నష్టాలను భరించగలిగితే వారు మాత్రమే పోటీలో మిగిలి, తరువాత కాలంలో నష్టాలను భర్తీ చేసుకోవడంతో పాటు అధిక లాభాలు అర్జిస్తున్నారు. దిన పత్రికలో 'తల్లిపత్రిక', 'పిల్లపత్రిక'లుగా; 'ఆవు–దూడ'లుగా 'బ్రాడ్‌షీట్' పత్రికభాగం ఒకటి, 'టాబ్లాయిడ్' మరొకటి ఉంటున్నాయి.

టాబ్లాయిడ్‌లు జిల్లా స్పెషల్‌గా వెలువడుతూ స్థానిక వార్తలను విస్తృతంగా, వివరంగా ప్రచురిస్తున్నాయి. ఇందువల్ల వారం వారం వెలువడే న్యూస్ మాగజైన్ల ప్రాముఖ్యం తగ్గిపోయింది. దీనికి తోడు పెద్ద పత్రికలు అడ్వర్‌టైజ్‌మెంట్ల మీద దృష్టితో, సర్క్యులేషన్ పెంచడం కోసం ధరను కొన్నిచోట్ల అసాధారణంగా తగ్గించివేశాయి. ఈ పోటీలో చిన్న పత్రికలు తీవ్రంగా నష్టపోయాయి. చివరకు అరవై సంవత్సరాలకు పైగా ఆంధ్ర పాఠకలోకానికి సేవ చేసిన *ఆంధ్రపత్రిక, భారతి* లాంటి పత్రికలు మూతపడ్డాయి.

టెక్నాలజీ రంగంలో సాధించిన అభివృద్ధి పత్రికల స్వరూప స్వభావాలను మార్చివేసింది. వార్తలను క్షణాలమీద ఎక్కడ నుంచి ఎక్కడికైనా పంపగలుగుతున్నాము. ఫొటోలతో సహా సంఘటనలు జరిగిన కొద్ది సేపటిలోనే వార్తలను ప్రజలకు అందించడం సాధ్యమవుతున్నది. కంప్యూటర్లతో అక్షరాల కూర్పు, ఆఫ్‌సెట్ ప్రింటింగ్ ముద్రణను బాగా మెరుగుపరచాయి. పోతపోసిన లోహపు అక్షరాల అవసరం తీరిపోయింది.

ఈ పెనుమార్పులను చిన్న పత్రికలు సైతం ఉపయోగించుకోవచ్చు. పెద్ద పత్రికలతో పోటీ ఉండని విధంగా వార్తలను, వ్యాఖ్యలను ప్రచురించే మార్గాలు ఉన్నాయి. పద్ధతులు కొన్నింటిని మార్చుకొంటే చిన్న పత్రికలు కూడా బతకవచ్చు. సిద్ధాంతాలు, అభిప్రాయాల విషయంలో రాజీపడలేని జర్నలిస్టులు, రచయితలు సొంతంగా పత్రికలు పెట్టుకొని, స్థానికంగా సర్క్యులేషన్ సంపాదించవచ్చు.

7.4 పత్రికా రంగం – పాత్రికేయుల పాత్ర

వార్తా పత్రిక ప్రచురణకు సంపాదకుడు, విలేకరి, ఫొటోగ్రాఫరు, ముద్రాపకుడు ఇలా ఎంతో మంది సంయుక్త సహకారం ఎంతైనా అవసరం. ఇందులో అందరి పాత్రలు సమపాళ్ళలో ఉంటాయి. జర్నలిస్టుల విషయానికి వస్తే మానసికంగానే కాక శారీరికంగా కూడా ఆరోగ్యవంతులై ఉండాలి. అతడు సామాన్య వ్యక్తికంటే మంచి యోగ్యత కలవాడై ఉండాలి.

ఒకప్పుడు పాత్రికేయునికి టైపు, షార్టుహాండుల్లో నైపుణ్యం ముఖ్యమైన అర్హతలుగా పరిగణించేవారు. కానీ ఈనాడు కంప్యూటర్, ఫ్యాక్స్, మోడెమ్ గురించిన పరిజ్ఞానం ఎంతైనా అవసరం. వీటితోపాటు పాత్రికేయుల్లో కలుపుగోలుతనం, చొరవ, అన్ని స్థాయుల వ్యక్తులతోనూ సాధికారంగా మాట్లాడగల సామర్థ్యం ఉండాలి.

పాత్రికేయునికి ఆత్మాభిమానం ఒక గీటురాయి లాంటిది. తన స్వాభిమానాన్ని కాపాడుకొంటూ అతను తన కర్తవ్యాన్ని పూర్తి చేయాల్సి ఉంటుంది. పత్రికారంగం ఈనాడు ఒక వాణిజ్య రంగంగా మారినప్పటికీ పాత్రికేయులు తమ పరిధిలో కర్తవ్యాన్ని నిర్వర్తించుకొంటూ తమ ఆత్మాభిమానం కూడా కాపాడుకోవాల్సి ఉంటుంది. లేకపోతే, ఆ పత్రిక ప్రతిష్ఠతో పాటు అతడు కూడా అపహాస్యం పాలు కావాల్సి వస్తుంది. పాత్రికేయుడు వార్తలను సేకరించే సందర్భంలో యథార్థ సంఘటనలను నిజాయితీగా రిపోర్టు చేయాలి. ఒక రచయితలాగ ఊహాజనితమైన వార్తలను పత్రికలో ప్రచురించడం తగదు.

పాత్రికేయునికి కావలసిన మరొక గుణం అతనిలో ఆత్మవిశ్వాసం సంపూర్ణంగా ఉండాలి. అంతేకాదు తన అర్హతను గురించి విశ్వాసం ఉండాలి. పాత్రికేయునిలో పరిశోధనతో పాటు పర్యటనాభిలాష కూడా ఉ ండాలి. ఈ రంగంలో సోమరిపోతుకు ఎలాంటి చోటులేదు. పత్రికారంగంలో ప్రవేశించేందుకు ఒక నిశ్చితమైన కొలతబద్ద లాంటి పరీక్షలు అవసరం లేదు. కానీ విశ్వవిద్యాలయాల యోగ్యతలు అతడి నైపుణ్యాభివృద్ధికి ఎంతగానో ఉపయోగిస్తాయి.

తెలుగు పత్రికా ప్రపంచంలో ఇటీవల పెనుమార్పులు వచ్చాయి. ఈ మార్పులు పత్రికా వ్యవస్థపైన, వృత్తిపైన, పత్రికా రచయితలమీద, పాఠకులపైన ఎనలేని ప్రభావాన్ని కలిగించాయి, కలిగిస్తున్నాయి. వీటిలో ప్రధానమైన మార్పులను పుట 244, 245లలో చూడవచ్చు.

– పత్రికల సర్క్యులేషన్, పాఠకుల సంఖ్య ఎన్నోరెట్లు పెరిగింది.

– ఒకే పత్రిక ప్రచురితమయ్యే కేంద్రాలు పెరిగాయి. విశాఖపట్నం, తిరుపతి సహా ఇతర పట్టణాలు ప్రచురణ కేంద్రాలుగా క్రొత్తగా ముందుకు వచ్చాయి.

– పత్రికల ఎడిషన్లు పెరిగి పెరిగి జిల్లాకొక ఎడిషన్‌గా ప్రచురించే స్థాయి (స్థితి)కి చేరుకున్నాం.

– జిల్లా స్థాయిలోనే పూర్తికాలం పూర్తి వేతనం మీద పనిచేసే విలేకరులను నియమించడం ప్రారంభమైంది.

– మండల కేంద్రాల్లో కూడా కంట్రిబ్యూటర్లను నియమించే పద్ధతి వల్ల రాష్ట్రంలో పత్రికా వృత్తిని చేపట్టిన వారి సంఖ్య కొన్ని వేలు దాటతోంది.

– శిక్షణ, రిఫ్రెషర్ కోర్సులు ప్రారంభమయినట్లే ప్రారంభమై, ఆ తర్వాత మటుమాయమై పోయాయి. వార్తలు పంపిస్తామన్న వారికల్లా గుర్తింపు కార్డు ఇచ్చే పరిస్థితి ఏర్పడింది.

– బహుశా ప్రపంచంలోనే అరుదైన విశేషం. అవసరం, ఔచిత్యం, సందర్భ విచక్షణతో నిమిత్తం లేకుండా తెలుగు దినపత్రిక తొలిపేజీ ప్రతిరోజు రంగుల్లో ముద్రితమవుతోంది.

– రాష్ట్రస్థాయి పత్రికలు జిల్లా ఎడిషన్లు ముద్రించడం ప్రారంభించడంతో స్థానిక దినపత్రికలకు ముప్పు ఏర్పడింది.

– పత్రికల ఖరీదు పెరిగింది. ఎంత పెరిగిందంటే ప్రతికూల ఫలితాల దిశగా (Counter-Productive) ఆందోళనకర పరిస్థితులు ఏర్పడుతున్నాయి.

– అసలు సంపాదకుల పేర్లు అదృశ్యమవుతున్నాయి. పత్రికాధిపతులే సంపాదకులుగా, వారి పేర్లే రోజూ పత్రికల్లో దర్శనమిస్తున్నాయి.

– పత్రికల్లో భాష ప్రామాణికం చేయకపోవడంతో విశృంఖలత పెరిగింది. హెడ్డింగుల్లో సెన్సేషనలిజం, ప్రాస, నివారించదగిన ప్రయాసకు ప్రాధాన్యత ఏర్పడింది.

– ప్రింటింగ్ టెక్నాలజీ, కంప్యూటర్ల రంగ ప్రవేశంతో పత్రికా రచయిత వృత్తిలో చేరగలిగే వారి సంఖ్య తగ్గుతోంది. ప్రింటింగ్ క్వాలిటీ పెరిగిందే కానీ వార్తల నాణ్యతలో కాదు.

– టెక్నాలజీ ప్రవేశంతో పత్రికా నిర్వహణ ఖర్చులు విపరీతంగా పెరిగి, కొత్త పత్రికలు పెట్టే అవకాశం సన్నగిల్లుతోంది. ఉన్నవారిదే, అందులో ఆర్థిక శక్తి ఉన్నవారిదే గుత్తాధిపత్యం అవుతోంది.

– పత్రికా విలేకరులను కొనివేయవచ్చుననే అభిప్రాయం రాజకీయ నాయకుల్లో ఏర్పడింది. శిక్షణ లేకుండా గుర్తింపు కార్డు ఇవ్వడంతో పాత్రికేయ వృత్తిలో అక్కడక్కడ అసాంఘిక శక్తులు ప్రవేశించాయి. తామూ పౌరులం అనే భావన పాత్రికేయుల్లో సన్నగిల్లుతోంది.

– ఫలానా పత్రిక ఫలానా పార్టీది, లేక ఆ పార్టీలో ఫలానా గ్రూపుది, ఫలానా వ్యక్తికి అనుకూలంగా రాస్తుంది. అనే భావన పాఠకుల్లో కలుగుతోంది. ఆ మేరకు విశ్వసనీయత, నిష్పాక్షికత నీరసిస్తోంది.
– పత్రిక ఈ చివరి నుంచి ఆ చివరి వరకూ రాజకీయమే. అందులోనూ వ్యక్తుల చుట్టూ పరిభ్రమించే రాజకీయాలు, ఇతర విషయాలకు ప్రాధాన్యత పెరుగుతోంది. ప్రజల విజ్ఞానాన్ని పెంపొందించడం, రాజకీయేతరంగా ఉన్నా ముఖ్య సమస్యలపై ప్రజలకు సమాచారాన్ని అందజేయడం రానురాను సన్నగిల్లుతోంది.
– పెద్దదైన ప్రతి పత్రికా జర్నలిస్టుల నోట మట్టిగొట్టడానికి తనదైన ఒక వార్తా సర్వీసు ప్రారంభించింది. (*ఆంధ్రప్రదేశ్ దర్శిని వ్యాస సంకలనం*; రాఘవాచారి,సి. *తెలుగు పత్రికలు పరిణామం*, పుట 288–289)

7.5 పాత్రికేయులు – నైతిక నియమావళి

కేవలం వార్త రాయడం ఒక్కటే పాత్రికేయుడి పనికాదు. రాసే వార్తలో నిజాయితీ ఉండాలి. తన వ్యక్తిగత అభిప్రాయాన్ని పాత్రికేయుడు వార్తగా ప్రకటించకూడదు. సమాజానికి ఉపయోగించే అంశాలనే పాత్రికేయుడు ఎంచుకోవాలి. తనను నమ్మి సమాచారం అందించిన వ్యక్తి వివరాలను పత్రికా రచయిత గోప్యంగా ఉంచాలి. నేరవార్తలు, మహిళలపై అత్యాచారాల వార్తలు రాసేటప్పుడు కులమతాల ప్రస్తావన తెచ్చి ఆయా వర్గాల మధ్య కలతలు, కలహాలు చెలరేగే విధంగా వార్తలు రాయడం – సమాచారం సరైందే అయినా అనైతికమవుతుంది.

అలాగే మత కలహాలు జరిగినప్పుడు రెచ్చగొట్టే రాతలు రాయడం, ప్రజల నైతిక స్థైర్యాన్ని దెబ్బతీయటం, అధికార వ్యవస్థపై నమ్మకం సడలేట్టు చేయడం తగదు. అయితే సమస్యకు పరిష్కారం చూపటానికి చారిత్రకాంశాలను వివరించి, విశ్లేషించి, సందర్భశుద్ధి గల అభిప్రాయాన్ని ప్రకటించడంలో తప్పులేదు. వ్యంగ్యరచనలు, వెటకారపు రాతలు కేవలం శైలినిబట్టే ఆక్షేపణీయం అయిపోవు. కానీ, అవి దూషణలు, అసభ్యరాతల స్థాయికి దిగజారినట్టయితే అనుచితమవుతాయి.

ఏదో ఒక సంఘటను ఆధారంగా తీసుకుని ఒక వర్గం, ఒక కులం, ఒక మతం యావత్తును జాతి వ్యతిరేక వర్గంగా, నేర ప్రవృత్తిగల వర్గంగా చిత్రించడం అనైతికమవుతుంది. అయితే ఆయా సంస్థల కార్యకలాపాలను, వాటి అభివృద్ధి నిరోధక, జాతి విద్రోహకర తత్వాన్ని, సహేతుకంగా వివరించడం తప్పు కాదు. వార్తలో అతిశయోక్తులు రాయడం, ముఖ్యమైన అంశాలను రాయకుండడా వదిలేయడం అనుచితమవుతుంది. వార్తారచనలో, ప్రచురణలో పత్రికా రచయితలు పూర్తి జాగ్రత్త వహించాలని నైతిక సూత్రావళి నిర్దేశిస్తున్నది. కొన్నిసార్లు వార్తలు వాటి సేకరణకు నియమించిన విలేకరి ద్వారా కాక ఇతరుల నుండి అందుతాయి.

కొత్త వ్యక్తుల నుండి అందిన సమాచారాన్ని ధ్రువపరచుకున్నాకే ప్రచురించాలి. పత్రిక నియోగించిన విలేకరులు పంపిన వార్తలను సంపాదకుడు మళ్ళీ ధ్రువపరచుకోవాలసిన అవసరం లేదు. సామాన్యంగా వారిని నమ్మి వార్తలను ప్రచురించడంలో తప్పులేదు. కానీ, తేడా వచ్చినప్పుడు ఆ విషయం తెలిసిన వ్యక్తులు గుర్తు చేస్తే ధ్రువపరచుకున్న తర్వాత సవరణ వేయడం నైతికం. ఖండనవస్తే, దాన్ని ప్రచురించడం వృత్తి ధర్మం.

ఇతర పత్రికలు ప్రచురించిన, తీవ్ర పరిణామాలకు దారితీసే అంశం మీద, అది నిజమో కాదో ధ్రువపరచుకోకుండా సంపాదకీయ వ్యాఖ్యలు రాయగూడదు. వార్తను వెంటనే ప్రచురించడం వృత్తి ధర్మం. కాని ధ్రువపడని వార్తలపై తొందరపడి వ్యాఖ్యలు రాయడం వంటి తొందరపాటువల్ల అనర్థమే తప్ప సాధించే అదనపు ప్రయోజనం ఉండదు. తప్పుడు వార్త ఆధారంగా చేసిన వ్యాఖ్యను నిజం తెలిసిన వెంటనే స్వచ్ఛందంగా సవరించడమేగాక విచారం కూడా ప్రకటించాలి.

నిజానికి, వివరణ ప్రచురించినంత మాత్రానే సరిపోదు. ఒక బహిరంగ సభలో అప్పటి ప్రధాని చేసిన ప్రసంగంలో ఆయన అనని మాటలను ఆపాదించి ప్రముఖ పత్రిక ఒకటి వ్యాఖ్య రాసింది. ఆ సభలో ఉన్న పాఠకుడొకరు సవరణ పంపాడు. పత్రిక ప్రచురించలేదు. పత్రికా మండలిని ఆశ్రయించాడు. పాఠకుడు పంపిన సవరణను ప్రచురించాలని మండలి ఆదేశించింది. పొరపాటు జరిగినప్పుడు ఎవరైనా యదార్థాన్ని తెలియపరుస్తూ సమాచారం పంపినట్టయితే కనీసం లేఖలలో భాగంగానైనా దాన్ని ప్రచురించడం ధర్మం. తొలి సమాచారాన్ని అందించిన వారిపై దూషణలకు దిగకూడదు. అలాంటి దూషణలను, స్పష్టత కొరవడిన సందిగ్ధంగా ఉన్న వివరాలను, మానహాని కలిగించే అంశాలను ప్రచురించడానికి సంపాదకుడు నిరాకరించవచ్చు. (*తెలుగు పత్రికారంగం – నిన్న నేడు రేపు*, 2001, పుట 95)

7.6 పత్రికలు – ప్రభుత్వ ఆంక్షలు

పత్రికలు ప్రజాస్వామ్య పరిరక్షణకు సిపాయిల లాంటివి. ప్రజల హక్కులు, యోగక్షేమాల కొరకు నిరంతరం కాపలాదారుగా జాగరూకత వహిస్తుంటాయి. ఆయుధాలకన్నా అక్షరాలే శక్తివంతమైనవి మేధావులు చెప్పిన సూత్రవాక్యం నూరుపాళ్ళు సత్యం అని చెప్పవచ్చు.

పత్రికలు యువకులను బానిసత్వం నుండి భారతదేశాన్ని విముక్తి కలిగించేందుకు ఎంతగానో ప్రభావితం చేశాయి. అంతేకాకుండా ప్రజలను ఉత్తేజపరిచి పరాయి ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా సమరానికి సమాయత్త పరిచాయి. బ్రిటిషు ప్రభుత్వం భారతీయ ప్రజలను బానిసలుగా చేసుకొని వారిపట్ల అమానుషంగా ప్రవర్తించేది. క్రమంగా భారతీయుల్లో చైతన్యం కలిగింది. 1905లో ప్రారంభమైన వందేమాతరం ఉద్యమం స్వాతంత్ర్య పోరాటానికి బీజం వేసింది. అంతేకాకుండా మహారాష్ట్ర కేసరి పేరుతో ప్రఖ్యాతి గాంచిన మేధావి బాలగంగాధర తిలక్ స్వాతంత్ర్యం మన జన్మహక్కు అనే పిలుపునిచ్చారు. పత్రికలు ఆ ఉద్యమాన్ని ప్రోత్సహించాయి.

ప్రభుత్వం పత్రికా స్వాతంత్ర్యాన్ని హరించేందుకు 1908, 1910లో కొన్ని చట్టాలు అమలు చేసింది. అంతేకాకుండా 1932లో కొన్ని ఆర్డినెన్స్‌ల ద్వారా పత్రికా వార్తలపైన కొన్ని చర్యలు చేపట్టింది. కానీ పత్రికలను, పత్రికా స్వాతంత్ర్యాన్ని ఆ చట్టాలు అణచివేయలేక పోయాయి. 1910లో ప్రెస్ యాక్ట్ అమలు చేయబడింది. ఆకారణంగా భారతీయ పత్రికలపై ఆంక్షలు విధించబడ్డాయి.

తరువాత కాలంలో మరికొన్ని ఆర్డినెన్స్‌లు అమలు చేసి ప్రభుత్వం పత్రికల గొంతు నొక్కేందుకు శతవిధాల ప్రయత్నించింది. అప్పుడు పత్రికాధిపతులు, పత్రికా సంపాదకులు ఆ చట్టాలకు అతీతంగా చేతిరాత పత్రికలు, గోడపత్రికలు, సైక్లోస్టయిల్ పత్రికలు ప్రారంభించారు. వాటిని కూడ అణచేందుకు 'క్రిమినల్‌లా'ను ప్రవేశపెట్టారు. వాటితో పాటు కొన్ని ఎమర్జెన్సీ చట్టాలను కూడా రూపొందించి జాతీయ పత్రికల అణచివేతకు ఇండియన్ పీనల్‌కోడ్‌ను కూడా ప్రయోగించారు. ఆ పీనల్ కోడ్‌లోని కొన్ని సెక్షన్ల ప్రకారం పత్రికా యాజమాన్యాన్ని, సంపాదకులను నిర్బంధించే ప్రయత్నాలు జరిగాయి. కానీ పత్రికా ప్రపంచం వాటిని లెక్క చేయలేదు.

పత్రికా స్వాతంత్ర్యాన్ని హరించేవిధంగా 1910లో ఒక చట్టాన్ని ప్రవేశపెట్టి వార్తా పత్రికల యజమానుల నుండి ధరావత్తు క్రింద కొంత మొత్తాన్ని వసూలు చేసేవారు. ఆ చట్టం ముఖ్యమైన ఉద్దేశం ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా ఎలాంటి విషయాలైనా ప్రచురిస్తే ముందు చెల్లించిన ధరావత్తును హస్తగతం చేసుకోవడమే కాకుండా అధిక ధరావత్తులను వసూలు చేసేవారు. ఈ యాక్టు ప్రకారం దాదాపు 25 పత్రికలు మూతపడ్డాయి. అంతేకాకుండా కొన్ని పత్రికలను అభ్యంతరకరమైన వ్యాసాలను ప్రచురించారనే నెపంతో మూసి వేయిచండం కూడా జరిగింది.

ఆంధ్రపత్రిక వారపత్రిక 1914 ఏప్రిల్ 1వ తేదీన దినపత్రికగా మారింది. ఆ పత్రికలో ప్రచురించిన వ్యాసాలను ప్రభుత్వం అభ్యంతరకరమైన విషయాలుగా భావించి అనేక పర్యాయాలు హెచ్చరికలు చేయడం జరిగింది. అలాగే *కృష్ణాపత్రిక, హితకారిణి* పత్రికలకు కూడా ప్రభుత్వం తరపున హెచ్చరికలు అందుతూ వచ్చాయి. అలాగే క్రమంగా బ్రిటిషు ప్రభుత్వానికి ఏ రకంగా నైనా వ్యతిరేకమైన చిన్న సమాచారం పత్రికల్లో ప్రచురింపబడితే ఆ పత్రికలన్నింటిని కూడా ప్రభుత్వం హెచ్చరికలు చేస్తూనే వచ్చింది. ఆ తరువాత బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం మరొక చట్టాన్ని కూడా అమలులోనికి తెచ్చింది. విదేశాల నుండి బ్రిటిషు వ్యతిరేక పత్రికలను, సాహిత్యాన్ని దిగుమతి చేసుకొన్న వారిపట్ల కఠిన చర్యలు తీసుకుంటామని హెచ్చరిక కూడా చేయడం జరిగింది. ఈ 15వ ప్రెస్‌యాక్ట్ చట్టం ద్వారా ప్రభుత్వం పత్రికా స్వాతంత్ర్యాన్ని అణచివేసేందుకు చేసే ప్రయత్నాలను ప్రజలు, పత్రికలు వ్యతిరేకించాయి. దేశ వ్యాప్తంగా ప్రారంభమైన ఈ ఉద్యమాన్ని తెలుగు పత్రికలు కూడా సమర్థించాయి. అంతేకాదు ఆ చట్టాన్ని విమర్శిస్తూ తీవ్ర పదజాలంతో సంపాదకీయాలు రాయడం కూడా జరిగింది. ఈ చట్టాన్ని జాతీయ పత్రిక అయిన కృష్ణాపత్రిక విమర్శిస్తూ సంపాదకీయం రాసింది.

అలాగే కాంగ్రెస్ పత్రిక ఆ చట్టం భారతీయ పత్రికల ఆత్మగౌరవానికి ఒక సవాలుగా అభివర్ణించింది. ప్రభుత్వం విధించిన ధరావత్తు చెల్లించలేక 1930లో టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులు నడిపిన ఇంగ్లీషు 'స్వరాజ్య' పత్రిక, తెలుగు పత్రికలలో *'కృష్ణాపత్రిక', 'సత్యాగ్రహి', 'కాంగ్రెస్' 'ఇంద్రావతి', 'సింహపురి'* మొదలైన పత్రికలు మూతబడ్డాయి. అయితే పత్రికాధిపతుల ధరావతులు కట్టడం ఇష్టం లేక పోయినా స్వాతంత్ర్యోద్యమ కార్యక్రమాలు ప్రజలకు తెలియకుండా పోతాయని కొన్ని పత్రికలు ధరావత్తు చెల్లించాయి. అందులో *ఆంధ్రపత్రిక* ఒకటి.

తెలుగు పత్రికారంగంలో మొదటిసారి ప్రభుత్వ ఆగ్రహానికి గురై అరెస్టు చేయబడిన వ్యక్తి స్వరాజ్య సంపాదకులైన గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు. ఆ తరువాత కృష్ణాపత్రిక సంపాదకుడైన మట్నూరి కృష్ణారావును నిర్బంధించాలనే ప్రయత్నం జరిగింది. కానీ ఈ పత్రిక కృష్ణాజిల్లా అసోసియేషన్ ఆధ్వర్యంలో నడుపబడేది. ఆ అసోషియేషన్ అధ్యక్షుడు హనుమంతరావు ప్రభుత్వ పబ్లిక్ ప్రసిక్యూటర్‌గా ఉన్నారు. ఆయన జిల్లా మెజిస్ట్రేట్‌ను కలిసి కృష్ణారావును సంపాదకత్వం నుండి తొలగిస్తామని హామీ ఇచ్చి వారెంట్ రద్దు చేయించారు. అలాగే రాజమండ్రికి చెందిన మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్య సంపాదకత్వాన వెలువడుతున్న వారపత్రిక 'కాంగ్రెస్'కు చెందిన అయిదుగురు సంపాదకులు కారాగార శిక్ష అనుభవించారు. పత్రికారంగంలో ఇది ఒక అనూహ్యమైన సంఘటనగా భావించవచ్చు.

ఈవిధంగా బ్రిటీషు పాలనలో భారతదేశ పత్రికారంగం ఎన్నో ఆటుపోట్లు ఎదుర్కొంది. స్వాతంత్ర్యానంతరం మన ప్రభుత్వం పత్రికలకు స్వేచ్ఛ కల్పించింది. ఎమర్జెన్సీ వంటి ఒకటి రెండు పరిస్థితుల్లో తప్ప దేశీయ పత్రికారంగం స్వతంత్ర దేశంలో ఏవిధమైన ఇబ్బందులకు గురికాలేదు. వ్యవస్థాపరమైన ఉన్న ఇబ్బందులను ఆయా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు లేదా కేంద్ర ప్రభుత్వమే స్వయంగా పరిష్కరించడం జరుగుతోంది. ఈ విషయంలో పాత్రికేయ సంఘాలు.. అందులోను కృష్ణాజిల్లా పాత్రికేయ సంఘం ఎంతో చురుకుగా పనిచేస్తోంది. పత్రికాస్వేచ్ఛకు, పాత్రికేయుల స్వేచ్ఛకు ఏవిధమైన విఘాతం కలుగకుండా అన్ని చర్యలూ తీసుకుంటోంది.

అధ్యాయం - 8

ముగింపు

సమాజంలోని ప్రజల మనోభావాలకు ప్రతిబింబాలుగా, సమాజ అభివృద్ధికి మార్గదర్శక తారగా పత్రికలు రూపుదిద్దుకుంటాయి. ప్రజల ఆకాంక్షలకు, ఆశయాలకు ఇవి దర్పణాలు. సమాజంలో జరిగిన సంఘటనలు పత్రికల ద్వారా ప్రకటితమై, ప్రజాబాహుళ్యంలో విస్తృత ప్రచారం పొందుతాయి. సమాజంలోని ప్రతి సంఘటనకు పత్రికలు వేదికగా నిలుస్తాయి. సమాజంలోని ప్రతి వ్యక్తి అవసరానికి పత్రికలు ఆకరాలుగా పనిచేస్తాయి. అందుకనే పత్రికలు లేని సమాజాన్ని ఊహించుకోవడం కష్టమనే నానుడి వ్యాప్తిలోకి వచ్చింది. కేవలం జరిగిన విషయాలను ప్రకటించడం మాత్రమే పత్రికల పని కాదు.

తెల్లదొరల పాలనలో మగ్గుతున్న దేశపౌరుల్లో స్వతంత్ర భావాలను ఉద్దీపింపజేయాలనే ప్రధాన లక్ష్యంతోనే తొలినాటి పత్రికలు ఊపిరిపోసుకున్నాయి. నాటి సమాజం యావత్తు పత్రికలను కరదీపికలుగా భావించి, చైతన్యవంతం అయింది. అనంతర కాలంలో కూడా అనేక ఉద్యమాలకు పత్రికలు పురిటిగడ్డగా నిలిచాయి. ప్రకృతి విపత్తులు సంభవించినప్పుడు ఆపన్న హస్తం అందించి, ప్రజలను ఆదుకున్నాయి. ఈవిధంగా పత్రికలు తమ బహుముఖీనమైన కార్యనిర్వహణ ద్వారా సమాజ చైతన్యదీప్తులుగా నిలుస్తున్నాయి.

చట్టసభలు, న్యాయస్థానాలు కూడా చేయలేని పనిని కొన్ని సందర్భాల్లో పత్రికలు పూర్తిచేసిన సంఘటనలు ఉన్నాయి. ప్రభుత్వ లోపాలను ఎత్తిచూపుతూ, ప్రజా సమస్యల పట్ల, ప్రజల దుస్థితి పట్ల, సమాజంలో జరుగుతున్న అన్యాయాలు, అక్రమాలు, ప్రజాప్రతినిధుల దుశ్చర్యల పట్ల పత్రికలు ప్రభుత్వాన్ని అప్రమత్తం చేశాయి. సమాజంలోని అనేక సమస్యలను వెలుగులోని తీసుకువచ్చి, అధికారులు, ప్రభుత్వం వాటి పట్ల స్పందించేలా చేయడం కూడా పత్రికలు సాధిస్తున్న ఘన విజయం. కత్తికి భయపడని వాడు కలానికి భయపడతాడన్న నానుడికి నిఖార్సయిన నకళ్ళుగా పత్రికలు నిలుస్తాయి.

దుందుడుకుగా వ్యవహరిస్తున్న ప్రభుత్వాల పతనానికి పత్రికలే దోహదపడిన సంఘటనలూ చరిత్రలో ఉన్నాయి. ఈవిధంగా పత్రికలు ప్రభుత్వాన్ని మార్చివేసే / ఏర్పాటుచేయగలిగే గొప్పశక్తిని కలిగి ఉన్నాయి. అంతేకాదు..మనిషి ఆలోచన క్రమాన్ని, జీవిత విధానాన్ని మార్చివేసే శక్తి పత్రికలకు ఉంది. మొత్తంగా ప్రజాస్వామ్య మనుగడకు, ప్రజాశ్రేయస్సుకు పత్రికలు ఆలంబనగా నిలుస్తున్నాయి.

8.1 తొలితరం తెలుగు పత్రికలు

తెలుగులో పత్రికల చరిత్రను గ్రంథస్థం చేయడంలో అనేక లోపాలు జరిగాయి. చరిత్రకారుల నిర్లక్ష్యానికి ఫలితమా అన్నట్లు నేటికీ తెలుగులో తొలిపత్రిక ఏదన్న విషయంలో సందిగ్ధత తొలగలేదు. తెలుగులో మొదటి పత్రిక సత్యదూత అని ఎక్కువమంది అభిప్రాయం వ్యక్తంచేస్తున్నారు. నిడదవోలు వెంకటేశ్వరరావు, నార్ల వేంకటేశ్వరరావు తదితరులు దీన్ని సమర్థించారు. అయితే ఈ పత్రికే తొలి పత్రిక అని నిరూపించే ఆధారాలేవీ ఇంతవరకు పూర్తిగా స్పష్టంగా లభించలేదు. *మద్రాస్ క్రానికల్, కర్నాటిక్ క్రానికల్, ఫోర్ట్‌సెంట్ జార్జ్‌గెజిట్, వృత్తాంతి, వర్తమాన తరంగిణి, హితవాది, దినవర్తమాని* మొదలైనవి తొలినాటి తెలుగు పత్రికలు. ఇవన్నీ ఆకాలంలో తమదైన శైలిలో సమాజం మీద ప్రభవాన్ని చూపించాయి.

8.2 కృష్ణాజిల్లా నుంచి వెలువడిన పత్రికలు

చారిత్రకంగా కృష్ణాజిల్లా ఎంతో ప్రసిద్ధి పొందింది. తొట్టతొలి తెలుగు దినపత్రిక దేశాభిమాని కృష్ణాజిల్లాలోని విజయవాడ నుంచే వెలువడింది. తెలుగు పత్రికల చరిత్రలో సుస్థిర స్థానాన్ని సంపాదించుకున్న కృష్ణాపత్రిక జిల్లాలోని మచిలీపట్నం నుంచి వెలువడింది. *ఆంధ్రజ్యోతి, ప్రజాశక్తి, విశాలాంధ్ర, ఉదయం* వంటి దినపత్రికలు కృష్ణాజిల్లా విజయవాడలోనే తొలిగా ప్రకటితమయ్యాయి. ఇతర ప్రఖ్యాత దినపత్రికలైన *ఈనాడు, సాక్షి, ఆంధ్రభూమి, ఆంధ్రప్రభ, సూర్య* మొదలైనవన్నీ కృష్ణాజిల్లా శాఖలు ప్రారంభించి, ఇక్కడి నుంచి కూడా వెలువడుతున్నాయి. ముట్నూరి కృష్ణారావు, కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, శివలెంక శంభుప్రసాద్, నార్ల వేంకటేశ్వరరావు, నండూరి రామ్మోహనరావు, జి.వి.కృపానిధి, కోలవెన్ను రామకోటీశ్వరరావు, సి.రాఘవాచారి, తుర్లపాటి కుటుంబరావు వంటి ఉద్దండులైన పత్రికా సంపాదకులు కృష్ణాజిల్లాకు చెందిన వారే. కేవలం దినపత్రికలే కాకుండా వార, పక్ష, మాస, ద్వైమాసిక, త్రైమాసిక, అర్ధవార్షిక, వార్షిక పత్రికలెన్నో కృష్ణాజిల్లా నుంచి వెలువడుతున్నాయి. విద్య, ఉద్యోగం, విజ్ఞానం, రాజకీయం, వాణిజ్యం, రవాణా, సాహిత్యం, వ్యవసాయం, వైద్యం, భక్తి, ఆధ్యాత్మికం... ఇలా అనేక రంగాలకు సంబంధించి, వివిధ ఆవర్తన వ్యవధుల్లో 500కు పైగా పత్రికలు కృష్ణాజిల్లా నుంచి వెలవడుతున్నాయి.

8.3 కృష్ణాజిల్లా పత్రికలు – భాషా స్వరూపం

8.3.1 శీర్షికలు

పత్రికలకు ప్రధాన ఆకర్షణ శీర్షికలు. ఇవి ఎంత ఆకర్షణీయంగా ఉంటే పాఠకులు వాటిపట్ల అంత ఎక్కువగా ఆదరణ చూపిస్తారు. పాఠకుడిచేత వార్త చదివింపజేయడంలో శీర్షికదే ప్రధాన పాత్ర. ఆసక్తికరంగా లేని శీర్షిక పాఠకుడు వేరొక వార్త వైపునకు తిరిగేలా చేస్తుంది. చదివిన వెంటనే పాఠకుడు సదరు వార్తను పూర్తిగా చదవడానికి ఆసక్తి చూపించేలా చేయడమే శీర్షిక గొప్పదనం / ప్రధానవిధి. శీర్షిక రచనలో కనిపిస్తున్న వైవిధ్యాన్ని ఆధారంగా చేసుకుని, శీర్షికలను వివిధ రకాలుగా వర్గీకరించడం జరిగింది.

సాభిప్రాయ శీర్షికలు, వ్యంగ్య శీర్షికలు, అతిశయోక్తి శీర్షికలు, శ్లేష శీర్షికలు, అంత్యప్రాస శీర్షికలు, కవిత్వ పాదాల శీర్షికలు, భావాత్మక శీర్షికలు, కర్మణ్యర్థక శీర్షికలు, సమాపక క్రియా సహిత శీర్షికలు, లేబిల్ శీర్షికలు, డెక్ శీర్షికలు ఈ విభజలో ముఖ్యమైనవి.

8.3.2 నవ్యపద కల్పన

భాష, సమాజం– రెండూ నిత్య పరిణామ శీలం కలిగిఉంటాయి. ఈ క్రమంలో పత్రికాభాష కూడా అనేక మార్పులకు లోనవుతూ వచ్చింది. పత్రికా రచనలో నవ్యపద కల్పనకు ప్రాధాన్యత పెరిగింది. ఇందుకు అనేక ఉదాహరణలు ఉన్నాయి.

అచ్చుతెలుగు పదాలు అందుబాటులో ఉన్నప్పటికీ పత్రికా రచనలో నూతన పద కల్పన చేసే విషయంలో సంస్కృతం / ఉర్దు / ఆంగ్ల పదాలను విరివిగా ఉపయోగించడం జరుగుతోంది. పొగతాగడం, బంగారు పతకం, తొలిసారి... మొదలైన పదాలు తెలుగులో ఉన్నప్పటికీ వీటికి వరుసగా ధూమపానం, స్వర్ణపతకం, ప్రథమం, ప్రభృతులు పదాలు వాడడాన్ని ఉదాహరణగా చెప్పవచ్చు. ఆంగ్లం నుంచి నేరుగా వచ్చిన పదాలు మరికొన్ని పత్రికారచనలో కనిపిస్తాయి. పార్టీ, గవర్నర్, ఎమ్మెల్యే, గేట్లు, బస్సు మొదలైన పదాలు ఇందుకు ఉదాహరణ. అలాగే పర్షో అరబిక్ నుంచి మాజీ, హోదా, ఖరీదు, జిల్లా, పేషీ, తహశీల్దార్ మొదలైన పదాలు; సంస్కృతం నుంచి ప్రాణం, అధికారం, లేఖ, భవనం, పక్షి, భూమి మొదలైన పదాలు తెలుగులోకి వచ్చి చేరాయి.

మిశ్ర సమాసాలను తయారుచేసే సందర్భంలో అప్పటికే ప్రజల్లో బాగా వ్యాప్తిలో ఉన్న పదాలు తీసుకుంటే తేలికగా ఉంటుందన్న ఆలోచన పత్రికారచయితలకు ఉంటుంది. అంతరిక్ష కర్మాగారం, సినీతారలు, శాసనసభా వ్యవహారాలు, ప్రజాస్వామ్యం, వాణిజ్యపన్నులు మొదలైన పదాలు ఇందుకు ఉదాహరణ.

మూలభాషలో రెండు లేదా అంతకన్నా ఎక్కువ పదాలతో ఉన్న పదబంధాన్ని లక్ష్యభాషలోకి అనువదించే సందర్భంలో పత్రికా రచయిత ఆ పదబంధంలోని విడివిడి పదాల భావాలను తీసుకుని, మొత్తంగా కలిపి నూతన పదబంధం తయారుచేయడం పత్రికారచనలో కనిపిస్తుంది.

రూరల్ వాటర్ సప్లై – గ్రామీణ నీటి సరఫరా; ఎసెన్షియల్ కమోడిటీస్ – నిత్యావసర వస్తువులు, బేసిక్ ఎమినిటీస్ – కనీస సౌకర్యాలు..మొదలైనవి ఇందుకు ఉదాహరణ. మూలభాషలోని పదాలు లేదా పదబంధాలను నేరుగా అనువాదం చేయలేని సందర్భంలో ఆ పదాల అర్థాలను వివరణాత్మకంగా చెబుతూ నూతన పదాలను సృష్టించడం కూడా పత్రికా రచనలో కనిపిస్తుంది. డిపార్ట్‌మెంటల్ ఎంక్వైయిరీ – శాఖాపరమైన దర్యాప్తు; వీకర్ సెక్షన్ హౌసింగ్ – బలహీనవర్గాల గృహనిర్మాణం, ఫారిన్ ఎక్స్ఛేంజ్ – విదేశీ మారకద్రవ్య నియంత్రణ మొదలైన పదబంధాల సృష్టి ఈ తరహా పదకల్పనకు ఉదాహరణగా చెప్పుకోవచ్చు.

8.3.3 లేఖన పద్ధతులు

వార్తా రచన పరంగా 1980 దశకం ద్వితీయభాగం వచ్చేసరికి వర్ణాలు (అక్షరాలు) ఆధునిక రూపాన్ని సంతరించుకున్నాయి. కొన్ని వర్ణాలు సంయోజనం చెందడం వల్ల లిపులు కూడా లుప్తమయ్యాయి. వార్తా కథారచన ఆధునిక ప్రామాణిక భాషలో సాగింది.

✦ ఋ, ౠ లు పూర్తిగా వాడుక నుంచి దూరమయ్యాయి. ఋణం – రుణం; ఋషి – రుషి..తదితరాలు ఇందుకు ఉదాహరణ.

✦ పదాదిలో ఉండే సంయుక్తాక్షరం రేఫతో కూడి ఉంటే, అది నేటి వ్యవహారం నుంచి దూరమైంది. క్రొత్త – కొత్త; వ్రేలాడు – వేలాడు; త్రవ్వించు – తవ్వించు, క్రింద – కింద.. మొదలైనవి ఇందుకు ఉదాహరణ.

✦ ప్రస్తుత వ్యవహారంలో పదాంతలో 'ము' వర్ణకానికి బదులు పూర్ణానుస్వారం రాయడం వ్యాప్తిలోకి వచ్చింది. రాజ్యము – రాజ్యం; భూకంపము – భూకంపం; విగ్రహము – విగ్రహం మొ॥నవి ఇందుకు ఉదాహరణ.

✦ మహాప్రాణాక్షరాలు పత్రికారచనలో అల్పప్రాణ అక్షరాలుగా స్థిరీకరణ పొందాయి. ఇందుకు ఉదాహరణగా పటిష్ఠం – పటిష్టం, ఘంటలు – గంటలు; విలేఖరి – విలేకరి, ఇష్టాగోష్ఠి – ఇష్టాగోష్టి తదితర పదాలను చెప్పవచ్చు.

✦ థ – ద; గ – ప; మ – వ; శ – స భేదాలు ఆధునిక పత్రికా రచన నుంచి దూరమయ్యాయి.

8.3.4 లిప్యంతరీకరణ

వర్తమాన తెలుగు భాషలో ఆంగ్లం నుంచి తీసుకున్న పదాల వినియోగం ఎక్కువగా ఉందన్న విషయం తెలిసిందే. ఈ క్రమంలో పత్రికారచనలోను ఆంగ్ల పదాల వినియోగం పెరిగింది. ఈ ఆంగ్ల పదాల విషయంలోను తొలినాటి పత్రికా రచనకు, వర్తమాన పత్రికా రచనకు భేదాలు కనిపిస్తున్నాయి.

✦ ఆంగ్ల పదాలను తెలుగులోకి లిప్యంతరీకరణం చేసి రాసేటప్పుడు 'య' వత్తు లోపిస్తోంది. జ్యుడీషియల్ – జుడీషియల్; జ్యూట్ – జూట్; ప్యాను – పాను మొదలైన పదాలు ఇందుకు ఉదాహరణ.

✦ తొలిగా ద్విత్వాక్షరాలుగా వాడిన ఆంగ్ల పదాలు తర్వాత కాలప్రభావానికి లోనై అద్విరుక్తాక్షరాలుగా వినియోగంలోకి వస్తున్నాయి. అక్కౌంటెంటు – అకౌంటెంట్; క్యుషను – కుషన్, విల్లియం – విలియం; హెడ్డు – హెడ్ మొదలైనవి ఇందుకు ఉదాహరణ.

✦ సంధిస్వరాల్లో మార్పులు వచ్చాయి. 'ఐ', 'ఔ'లు కాలక్రమంలో 'అయి'; 'అవు'గా మారాయి. ఉదా: స్ట్రయిట్ – స్ట్రైట్; రిప్లయి – రిప్లై; ఫ్లయిట్ – ఫ్లైట్; సరవుడింగ్స్ – సరౌండింగ్స్; కటవుట్ – కటౌట్, అవుట్ – ఔట్.

✦ లిప్యంతరీకరణలో కొన్నిచోట్ల అతిశోధిత రూపాలు కనిపిస్తున్నాయి. మూలపదం ఉచ్చారణకు తగినట్టుగా కాకుండా లక్ష్యభాషలోని పదాల స్వరూపానికి తగినట్టుగా లిపిని మార్చి రాయడం జరుగుతోంది. ఉదా: బరాజ్ – బ్యారేజీ; ఇలెక్ట్రానిక్ – ఎలక్ట్రానిక్; ఇగ్జామినర్ – ఎగ్జామినర్ మొదలగునవి.

✦ ఉర్దూ నుంచి తెలుగులోకి పదాలను లిప్యంతరీకరణ చేసే సందర్భంలో అల్పప్రాణాలు, మహాప్రాణాక్షరాలు విషయంలో స్పష్టమైన తేడా కనిపిస్తోంది. ఉదా: ఫిర్యాదు – పిర్యాదు; బందిఖానా – బందికానా; ఖరీద్ – ఖరీదు; ఖబర్ – కబురు మొ॥నవి.

8.4 కృష్ణాజిల్లా నుంచి వెలువడుతున్న పత్రికలు – శైలి

అన్ని ఇతర సాహిత్య ప్రక్రియల తీరులోనే పత్రికా సాహిత్యం కూడా తనకంటూ ఓ ప్రత్యేకతను సంతరించుకుంది. ఈ క్రమంలో పత్రికా భాషకంటూ ఓ శైలి ఏర్పడింది. అయితే ఇతర సాహిత్య ప్రక్రియల మాదిరిగా పత్రికల భాషాశైలికి స్థిర రూపం ఏర్పడలేదు. పత్రికా రచన స్థూలంగా ఒకే రచయిత చేతిమీదుగా సాగినది కాకపోవడం ఇందుకు కారణం. ఒకరు కన్నా ఎక్కువ మంది రచయితలు రాసినప్పటికీ పత్రికలోని వార్తలన్నీ ఒక అంతస్సూత్రంతో నిండి ఉంటాయి. ఏ వార్తకు ఆ వార్త ప్రత్యేకంగా ఉంటూనే అన్నిటినీ కలిపి ఉంచే సాధారణ ప్రామాణిక భాషాశైలిని పత్రిక కలిగి ఉంటుంది. దీనివల్ల పత్రిక ఒకే భాషలో ప్రయాణించినట్లు అనిపిస్తుంది.

8.4.1 శైలి రకాలు

పత్రికా రచన అయినప్పటికీ ప్రతి రచనకూ ఓ శైలి తప్పనిసరిగా ఉంటుంది. ఈ శైలి అనేక రకాలుగా ఉంటుంది. వచన రచనను బట్టి శైలీభేదం ఏర్పడుతుంది. ఈ భేదాలను కింది విధంగా వర్గీకరించడం జరిగింది.

8.4.1.1 కథన పద్ధతిని బట్టి శైలి

1. కథనాత్మక శైలి
2. వాదాత్మక శైలి
3. నాటకీయ శైలి
4. ఉపన్యాసాత్మక శైలి

8.4.1.1.2 విషయ వివరణను బట్టి శైలి

1. విశదాత్మక శైలి / వివరాణత్మక శైలి
2. సంక్షిప్త శైలి

8.4.1.1.3 అభివ్యక్తి తీరును బట్టి శైలి

1. వాచ్యార్థక శైలి
2. వ్యంగ్యార్థక శైలి
3. హాస్యాత్మక శైలి
4. అధిక్షేపాత్మక శైలి
5. విమర్శనాత్మక శైలి

8.4.1.1.4 పదాలు, పదబంధాల ప్రయోగాన్ని బట్టి శైలి

1. సరళ శైలి / శాస్త్ర శైలి
2. పదగుంఫన శైలి
3. వర్ణనాత్మక శైలి
4. సాహిత్య శైలి

8.4.2 వార్తా రచన – పరిచయం

వార్తను పాఠకుడు చదివేలా చేయడంలో ఆ వార్త ప్రారంభవాక్యమే ప్రధానపాత్ర పోషిస్తుంది. దీన్నే పరిచయ వాక్యం అంటారు. అన్నిరకాల వార్తలను ఒకే తీరుగా పరిచయం చేయడం వల్ల పాఠకుడికి విసుగు కలుగుతుంది. లేదా చెప్పదలచుకున్న వార్తలోని ప్రాధాన్యత లోపిస్తుంది. ఒక్కోసారి మనసుల్ని కలిచివేసే సంఘటన జరగుతుంది. ఆ సన్నివేశాన్ని సాధారణ వార్తలాగా పరిచయం చేసి రాయడం వల్ల పత్రిక / పాత్రికేయుడు ఆశించిన ప్రయోజనం నెరవేరదు. ఈక్రమంలో వార్తా పరిచయ రచనను వివిధ రకాలుగా వర్గీకరించడం జరిగింది.

- ప్రత్యేక సంఘటనల పరిచయం
- విషయాన్ని సూటిగా పరిచయం చేయడం
- విషయాన్ని పరోక్షంగా పనిచేయించడం
- లోకోక్తులతో విషయాన్ని పరిచయం చేయడం
- విమర్శనాత్మకంగా విషయాన్ని పరిచయం చేయడం
- ఉత్కంఠ కలిగిస్తూ విషయాన్ని పరిచయం చేయడం
- కథనాత్మకంగా విషయాన్ని పరిచయం చేయడం

పరిచయం చేయడంలో విభిన్న రీతులు ఉన్నట్లుగానే వార్త ముగింపులో కూడా భిన్నరీతులు ఉన్నాయి. వాటిని కింది విధంగా వర్గీకరించడం జరిగింది.

- కొసమెరుపు ముగింపు
- ప్రశ్నలతో ముగింపు
- వేదాంత ప్రబోధంతో ముగింపు

పత్రిక కేవలం ఒక ప్రాంతానికి మాత్రమే చెందింది కాదు. పత్రిక ఏ భాషలో వెలువడుతుందో ఆ భాష మాట్లాడే అన్ని ప్రాంతాల వారికీ అర్థమయ్యేలా పత్రికాభాష ఉండాలి. ఆ భాషలో ఉన్న మాండలికాలకు సైతం వార్తలో ప్రాధాన్యత ఉండాలి. అందుకనే ఇటీవలి కాలంలో వార్తారచనలో మాండలిక ప్రయోగాలకు పత్రికా రచయితలు పెద్దపీట వేస్తున్నారు.

ఆధునిక పత్రికా రచనలో కనిపిస్తున్న మరొక ధోరణి – చిత్రకథనం. వేలాది పదాలతో రాసే వార్త కన్నా ఒక చిత్రంతో రచయిత చెప్పదలచుకున్న భావాన్ని పాఠకుడికి చేరవేసేలా చేయడమే చిత్రకథ. ఇటీవలి కాలంలో అన్ని పత్రికలు ఈ తరహా వార్తలు ప్రచురిస్తున్నాయి. సమాజంలో జరిగిన సంఘటన తాలూకు చిత్రాన్ని పెద్ద పరిణామంలో వేసి, ఆ సంఘటన తాలూకు విషయాన్ని అత్యంత సంక్షిప్తంగా దానికింద రాస్తారు. సంఘటన జరిగిన తాలూకు దృశ్యం కళ్ళముందు కనిపిస్తుండడంతో పాఠకుడికి చక్కటి సౌకర్యం కలిగి, భావం వెంటనే పూర్తిగా అర్థమవుతుంది.

ఏ పత్రికైనా పాఠకాదరణ పొందాలంటే అందుకు కారణమైన అంశాల్లో పత్రిక ముద్రణ నాణ్యత కూడా ఒక అంశంగా ఉంటుంది. సాంకేతిక ప్రగతి కారణంగా ముద్రణ రంగం ఎంతో అభివృద్ధి చెందింది. గంటలకు వేల కాపీలు ముద్రించే సామర్థ్యం ఉన్న యంత్రాలు అందుబాటులోకి వచ్చాయి. రంగుల్లో ముద్రించడం కూడా తక్కువ ఖర్చుతో (తొలి రోజులతో పోలిస్తే) పూర్తిచేసే సౌకర్యం వచ్చింది. ముద్రణ రంగంలో వచ్చిన ఈ మార్పులు అటు వార్తాసేకరణ మీద కూడా ప్రభావం చూపించాయి. ఒకప్పుడు సాయంత్రం తర్వాత జరిగిన సంఘటన తాలూకు వార్త రెండో రోజు గానీ పత్రికలో వచ్చేది కాదు. కానీ, ముద్రణలో నేడు పెరిగిన వేగం కారణంగా అర్ధరాత్రి వరకు జరిగిన సంఘటనల తాలూకు విషయాల్ని తీసుకునే అవకాశం సంపాదక వర్గానికి కలుగుతోంది. దీంతో తెల్లవారే సరికి అత్యంత తాజా సమాచారం పాఠకులకు అందించే వీలు కలుగుతోంది. పత్రికలు విజయవంతం కావడానికి ఈ అంశాలు కూడా దోహదం చేస్తున్నాయి.

ఈవిధంగా నిత్యనూతనమైన మార్పులతో కృష్ణాజిల్లా పత్రికారంగం దినదినాభివృద్ధి చెందుతోంది. వార్తా సేకరణ నుంచి పత్రికను తీర్చిదిద్దడం, ముద్రణ, పాఠకుల ఇంటికి చేరవేత.. ఇలా పత్రికకు సంబంధించిన అన్ని అంశాల్లోను వేగం పెరిగింది. నాణ్యత పెరిగింది. తొలినాళ్ళలో లేని పాత్రికేయ సంఘాలు ఏర్పడ్డాయి. పాత్రికేయుల సంక్షేమానికి ఇవి కృషి చేస్తున్నాయి. వారి సమస్యలు తీర్చడంలో ఎంతగానో సహాయపడుతున్నాయి. ప్రభుత్వం కూడా పత్రికలు, పాత్రికేయుల ప్రయోజనాలు కాపాడడానికి ఎన్నో చట్టాలు చేసింది.

ఒకరి కోసం అందరు, అందరి కోసం ఒకరు అన్నట్లు పత్రిక కోసం ప్రజలు, ప్రజల కోసం పత్రికలు పనిచేస్తూ, సమ సమాజం, నవ్య సమాజం స్థాపించే దిశగా వడివడిగా అడుగులు వేస్తున్నాయి. ఆంధ్రరాష్ట్రంలో ప్రత్యేకించి కృష్ణాజిల్లా పత్రికారంగ రాజధానిగా వెలుగొందుతోంది. ప్రస్తుతం అన్ని ప్రధాన దినపత్రికలు తమ ప్రధానకార్యాలయాల్ని హైదరాబాదులో ఏర్పాటుచేసుకున్నప్పటికీ రాజకీయంగా ఎక్కువ చైతన్యం ఉన్న ప్రాంతం కావడం వల్ల విజయవాడ / కృష్ణాజిల్లా విభాగానికి పత్రికలన్నీ ఎంతో ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నాయి. తద్వారా తెలుగు పత్రికారంగంపై నాటికీ, నేటికీ కృష్ణాజిల్లా తన ప్రత్యేక ముద్ర చూపిస్తూనే ఉంది.

ఉపయుక్త గ్రంథ సూచి

1. గోపాల్‌రెడ్డి, జి., హరిహరశర్మ, టి. (సం) 2003. జనమాధ్యమాలు సామాజిక బాధ్యత. హైదరాబాదు : రచన జర్నలిజం కళాశాల

2. పవన్‌కుమార్, పమ్మి. 2009. భాషా భూషణం. హైదరాబాదు

3. రామానుజరావు, దేవులపల్లి. 1988. కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు. హైదరాబాదు : తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం

4. రాజగోపాలరావు, సి.వి. 2008. స్వాతంత్ర్య పోరాటం జర్నలిస్ట్ యోధులు – జైలు శిక్షలు. హైదరాబాదు : ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రెస్ అకాడమి

5. వెంకట సత్యనారాయణ, రావూరు. 1981. మన ముట్నూరి. హైదరాబాదు : డాక్టర్ రావూరు డెబ్బయ్యవ జన్మదినోత్సవ సన్మాన సంఘం

6. నరసింహారెడ్డి, సి.వి. 2006. ఉత్తమ ప్రజా సంబంధాలు. హైదరాబాదు : తెలుగు అకాడమి

7. సుబ్రహ్మణ్యం, పి.ఎస్. 2007. ఆధునిక భాషాశాస్త్ర సిద్ధాంతాలు. హైదరాబాదు :పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం

8. నరసింహారెడ్డి, సి.వి.2005. సమాచార వైతాళికులు. హైదరాబాదు : మీడియా హౌస్ పబ్లికేషన్స్

9. గోపాల్‌రెడ్డి, జి., చక్రధర్ గోవిందరాజు. (సం) 2005. తెలుగు పత్రికలు ఆధునిక ధోరణులు. హైదరాబాదు : రచన జర్నలిజం కళాశాల

10. వెంకటేశ్వరరావు, నార్ల. 2004. నార్ల రచనలు. తెనాలి : నార్ల కుటుంబం

11. వెంకటేశ్వరరావు, టి. 2008. విజయవాడ సమగ్రదర్శిని. విజయవాడ

12. వెంకట సూర్యారావు, దామెర. 2013. తెలుగు కీర్తి కేతనాలు. న్యూఢిల్లీ : రీమ్ పబ్లికేషన్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

13. రామమోహనరావు, నండూరి. 2013. అక్షరయాత్ర. విజయవాడ : విక్టరీ పబ్లికేషన్స్

14. ప్రసాద్, ఎబికె. 2010. కదిలేదీ... కదిలించేదీ. ఎమ్మిగనూరు : బసవేశ్వర ప్రచురణలు

15. చంద్రశేఖర్, పగడాల. 2011. తెలుగు దినపత్రికల భాష ఆధునీకరణ (1914–1984). హైదరాబాదు : పగడాల పబ్లికేషన్స్

16. చెన్నయ్య, జె. 1998. తెలుగు దినపత్రికలు భాషా సాహిత్య స్వరూపం. హైదరాబాదు : రవికిరణ్ పబ్లికేషన్స్

17. బాలశౌరిరెడ్డి. 2010. తెలుగు పత్రికల చరిత్ర (1947–2006). విజయవాడ : ఎమెస్కో పబ్లికేషన్స్

18. కృష్ణ, కొమాండూరి. 2008. సి.రాఘవాచారి గారి సంపాదకీయశైలి. విజయవాడ

19. కుటుంబరావు, తుర్లపాటి. 2012. నా కలం – నా గళం. విజయవాడ : శ్రీసుందర శేషమాంబ పబ్లికేషన్స్

20. గోపాలరెడ్డి, జి., చక్రధర్, గోవిందరాజు (సం). 2001. తెలుగు పత్రికారంగం నిన్న నేడు రేపు. హైదరాబాదు : రచన జర్నలిజం కళాశాల

21. వరదాచారి, జిఎస్. 1999. దిద్దుబాటు. హైదరాబాదు : రచన జర్నలిజం కళాశాల

22. లక్ష్మణరెడ్డి, వి. 2002. తెలుగు జర్నలిజం అవతరణ వికాసం. హైదరాబాదు : రచన జర్నలిజం కళాశాల

23. రామచంద్ర, తిరుమల. 1989. తెలుగు పత్రికల సాహిత్య సేవ. హైదరాబాదు : విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్

24. మీనా, బిఆర్. 2003. కృష్ణా తరంగాలు – 2003. కృష్ణా మహోత్సవాల ప్రత్యేక సంచిక. విజయవాడ : కృష్ణా మహోత్సవాల నిర్వహణ కమిటీ

25. మీనా, బిఆర్. 2003. కృష్ణా తరంగాలు – 2002. కృష్ణా మహోత్సవాల ప్రత్యేక సంచిక. విజయవాడ : కృష్ణా మహోత్సవాల నిర్వహణ కమిటీ

26. కృష్ణారావు, వైవి. 2007. ఆంధ్రప్రదేశ్ దర్శిని. హైదరాబాదు : విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్

27. వెంకటప్పయ్య, వెలగా. 2004. ఆంధ్రప్రదేశ్ మీడియా డైరెక్టరీ. హైదరాబాదు : ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రెస్ అకాడమి

28. బొమ్మారెడ్డి, వి. 2002. కమ్యూనిస్టు పత్రికలు. విజయవాడ : శ్రీశ్రీ ప్రింటర్స్

29. కృష్ణారావు, వైవి. 1996. ఆంధ్రప్రదేశ్ దర్శిని. హైదరాబాదు : విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్

30. వెంకటేశ్వరరావు, పొత్తూరి. 2003. నాటి పత్రికలు మేటి విలువలు. హైదరాబాదు : రచన జర్నలిజం కళాశాల

31. శేఖర్‌రెడ్డి, కట్టా. 2005. జర్నలిస్టు కరదీపిక. హైదరాబాదు : న్యూమీడియా కమ్యూనికేషన్స్

32. విశ్వేశ్వరరావు, నామాల. 2003. తెలుగు జర్నలిజం చరిత్ర. హైదరాబాదు : ప్రోగ్రెసివ్ క్యూనికేషన్స్

33. రామదాస్, కె. 2001. తెలుగు దినపత్రికల్లో సాహిత్యం. హైదరాబాదు : నవ్య ప్రింటర్స్

34. నరసింహారెడ్డి, సి.వి. ప్రభుత్వం – పత్రికలు. హైదరాబాదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రెస్ అకాడమి

35. వరదాచారి, జిఎస్. పత్రికాభాష. హైదరాబాదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రెస్ అకాడమి

36. దత్తాత్రేయశర్మ, ఎం. 1992. ముట్నూరి కృష్ణారావు గారి సంపాదకీయాలు. హైదరాబాదు : ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం

37. ఏకాంబరాచార్యులు, రాపాక. 2008. మన ప్రముఖ పత్రికా సంపాదకులు. హైదరాబాదు : శ్రీసాయిరాం కోఆపరేటివ్ ప్రింటింగ్ ప్రెస్ లిమిటెడ్.

38. ఎం.ఎ. (జర్నలిజం). స్టడీ మెటీరియల్. దూరవిద్యాకేంద్రం, ఆంధ్ర విశ్వకళాపరిషత్తు

39. బుద్ధప్రసాద్, మండలి. (సం). వజ్రభారతి. విజయవాడ. కృష్ణాజిల్లా రచయితల సంఘం

40. కృష్ణ, జి. 2001. అప్పుడు ఇప్పుడు. హైదరాబాదు : రచన జర్నలిజం కళాశాల

41. వరదాచారి, జిఎస్. 2011. మన పాత్రికేయ వెలుగులు. హైదరాబాదు : వయోధిక పాత్రికేయ సంఘం

42. సీతారామాచార్యులు, బహుజనపల్లి. 2005. శబ్దరత్నాకరము. విజయవాడ : విక్టరీ పబ్లికేషన్స్

43. బుద్ధప్రసాద్, మండలి. 2011. కృష్ణాజిల్లా సర్వస్వం. విజయవాడ : కృష్ణాజిల్లా రచయితల సంఘం.

44. Ahuja, BN.2011. Theory and Practice of Journalism. New Delhi.: Surjet Publications

45. Some Eminent Indian Editors. 1902. New Delhi. Publications Division, Ministery of Information and Broadcasting

ఈనాడు దినపత్రిక విజయవాడ ఎడిషన్ ఇన్‌ఛార్జి

శ్రీ గొడవర్తి శ్రీనివాస భరణీకుమార్గారితో ముఖాముఖి

పరిశోధకుడు : భాష విషయంలో దినపత్రికల్లో ఎటువంటి మార్పులు వచ్చాయి?

భరణి : భాషలో మార్పు అనేది అత్యంత సహజమైంది. ప్రజల వాడుక భాషలో దినపత్రిక వచ్చినప్పుడే దానికి ఆదరణ ఉంటుంది. పత్రిక స్థాపించిన / ప్రచురించిన ప్రయోజనం కూడా అప్పుడే నెరవేరుతుంది. అయితే ఇటీవల కొన్ని విపరీత ధోరణులు చోటుచేసుకుంటున్న మాట వాస్తవం. సినీ మాధ్యమం ద్వారా సమాజంలో వాడుకలోకి వస్తున్న భాషా స్వరూపం / పదాలు ఒక కారణమైతే, ఇతర భాషలు..ప్రధానంగా ఇంగ్లిషు భాష నుంచి తెలుగులోకి వస్తున్న పదాల వరద మరొక కారణం. ఈ రెండిటి వల్ల ఇటీవల తెలుగు దినపత్రికల భాషలో అనూహ్యమైన మార్పులు వచ్చాయి. అయితే ఇప్పటికీ పత్రికా భాష అత్యంత ప్రామాణికంగానే ఉంది. ఉంటోంది. ఎందుకంటే పత్రికా భాష ఎలా ఉండాలో చెప్పేందుకు కొన్ని నియమాలు ఉన్నాయి. పాత్రికేయ సిద్ధాంతాలు ఉన్నాయి. దృశ్యమాధ్యమానికి ఈ నియమాలు, హద్దులు లేకపోవడంతో అక్కడి భాష కొంతవరకు అభిలషణీయంగా ఉండడం లేదు.

పరిశోధకుడు : దినపత్రికలు ప్రకటనలకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నాయనే మాట వినిపిస్తోంది...

భరణి : నిజమే. అన్ని దినపత్రికలు.. దినపత్రికలనేమిటి. ఏ పత్రిక మనుగడకైనా ప్రకటనలనేవి చాలా అవసరం. వాస్తవానికి దినపత్రికను ముద్రించే ధరకి, దాన్ని అమ్ముతున్న ధరకు ఏమాత్రం పొంతన ఉండదు. కేవలం వ్యాపార ప్రకటనలు వచ్చినప్పుడు మాత్రమే పత్రిక నడవడం సాధ్యమవుతుంది. ప్రకటనలే లేకపోతే పత్రికలంటూ అసలు ఉండనే ఉండవు. వర్తమాన ధరలకు అనుగుణంగా ప్రకటనలు లేకుండా పత్రికలు నడపడం ఎవరికీ సాధ్యం కాదు.

పరిశోధకుడు : ప్రకటనలకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చి వార్తలకు ప్రాధాన్యత తగ్గిస్తున్నారని అంటున్నారు. నిజమేనా?

భరణి : కొంతవరకు నిజమే. ఇందాకనే చెప్పానుగా. ప్రకటనే లేకపోతే పత్రికనేదే ఉండదు. అందువల్ల ఒక్కోసారి ప్రకటనకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వక తప్పడం లేదు. అయినా ఇప్పుడు మీరంటున్నట్లు ప్రకటనలు కూడా పత్రికలకు రావడం లేదు. అంతర్జాలం, దృశ్యమాధ్యమాల కారణంగా ముద్రిత పత్రికలకు ప్రకటనలు ఇచ్చేవారు బాగా తగ్గారు. మధ్యతరగతి వ్యాపారస్తులు, వ్యక్తిగతంగా వచ్చే ప్రకటనలే ఇప్పుడు పత్రికకు ప్రాణాధారం. ఈ విషయంలో ఏ పత్రికనూ తప్పు పట్టాల్సిన పనిలేదు. ప్రకటనలు లేకుండా ముద్రిత ధరకు అమ్మినా, ఏ ఒక్కరూ పత్రికను కొనలేరు. ఒక పత్రికను ముద్రించడానికి అంత ఖర్చు అవుతుంది.

పరిశోధకుడు : నాటికి, నేటికి పత్రికా సంపాదకుడి పాత్రలో వచ్చిన మార్పులేమిటి?

భరణి : ఒకప్పుడు సంపాదకుడే పత్రిక యజమాని. ఇప్పుడు యజమాని వేరు. సంపాదకుడు వేరు. సంపాదకుడు కూడా పత్రికలో ఓ ఉద్యోగే. కాకపోతే..కాస్తంత పెద్ద ఉద్యోగి. తనకు నచ్చిన వృత్తాంతం మీద సంపాదకీయం రాసుకునే స్వేచ్ఛ ఇవాళ సంపాదకులకు లేనిమాట వాస్తవం. అలాగని అన్ని పత్రికలూ ఇదే ధోరణిలో లేవు. ఏదిఏమైనా పత్రికల్లో సంపాదకుడి స్థానానికి ప్రాధాన్యత తగ్గుతూ వస్తోంది. యాజమాన్యం దృష్టి పూర్తిగా ఉండడంతో సంపాదకుడు స్వతంత్రత కోల్పోయి, కేవలం కాగితం పులిలా మిగిలే పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది.

పరిశోధకుడు : పాత్రికేయుల నీతి నియమావళి ఎలా ఉండాలనుకుంటున్నారు?

భరణి : ఇది ఎవరూ చెప్పే అంశం కాదు. తాను చేస్తున్న వృత్తికి, తీసుకుంటున్న రూపాయికి న్యాయం చేయాలన్న తపన లేనంతకాలం ఎన్ని సూత్రాలు, నియమాలు చెప్పినా ఉపయోగం లేదు. అంతర్జాలం వినియోగం బాగా పెరగడంతో పాత్రికేయులు కొద్దిగా నియమాలు ఉల్లంఘించే పరిస్థితి సమాజంలో కనిపిస్తోంది.

పరిశోధకుడు : అంతర్జాలం, దృశ్యమాధ్యమాలు వచ్చిన తర్వాత పత్రికారంగం ఎలాంటి మార్పులకు లోనైంది?

భరణి : దినపత్రికల హవా కొంతవరకు తగ్గిందనే చెప్పాలి. అయితే ఇది శాశ్వతం కాదు. దృశ్యమాధ్యమం ఎంత పెరిగినా దినపత్రికలు చదివే అలవాటు సమాజంలో నాటుకుని పోయింది. విషయం తెలుసుకోవడం మాత్రమే కాకుండా ఉత్తమ పఠన లక్షణాలు కూడా పత్రికా పఠనం వల్ల అలవడుతాయి. దృశ్యమాధ్యమ విప్లవం వచ్చిన తొలిరోజుల్లో తప్పించి, ఇప్పుడు మళ్ళీ ప్రజలందరూ పత్రికలు చదువుతున్నారు.

పరిశోధకుడు : పాత్రికేయులకు శిక్షణ అవసరమంటారా?

భరణి : పాత్రికేయునికి ఆత్మాభిమానం ఒక గీటురాయి లాంటిది. తన స్వావభిమానాన్ని కాపాడుకొంటూ అతను తన కర్తవ్యాన్ని పూర్తి చేయాల్సి ఉంటుంది. పత్రికారంగం ఈనాడు ఒక వాణిజ్య రంగంగా మారినప్పటికీ పాత్రికేయులు తమ పరిధిలో కర్తవ్యాన్ని నిర్వర్తించుకొంటూ తమ ఆత్మాభిమానం కూడా కాపాడుకోవాల్సి ఉంటుంది. అలా లేనట్లయితే ఆ పత్రిక ప్రతిష్ఠతో పాటు అతడు కూడా అపహాస్యం పాలు కావాల్సి వస్తుంది. పాత్రికేయుడు వార్తలను సేకరించే సందర్భంలో యథార్థ సంఘటనలను నిజాయితీగా రిపోర్టు చేయాలి. ఒక రచయితలాగ ఊహాజనితమైన వార్తలను పత్రికలో ప్రచురించకూడదు. పాత్రికేయునికి కావలసిన మరొక గుణం అతనిలో ఆత్మవిశ్వాసం సంపూర్ణంగా ఉండాలి. అంతేకాదు తన అర్హతను గురించి విశ్వాసం ఉండాలి. పాత్రికేయునిలో పరిశోధనతో పాటు పర్యటనాభిలాష కూడా ఉండాలి. ఈ రంగంలో సోమరిపోతుకు ఎలాంటి చోటులేదు. పత్రికారంగంలో ప్రవేశించేందుకు ఒక నిశ్చితమైన కొలతబద్ద లాంటి పరీక్షలు అవసరం లేదు. కానీ విశ్వవిద్యాలయాల యోగ్యతలు అతనికెంతో ఉపయోగంగా ఉన్నాయి. ప్రస్తుతం పత్రికల్లో పనిచేయటానిక ఏదో ఒక డిగ్రీ అవసరమనుకుంటున్నారేగానీ భాషా పరిజ్ఞానం అవసరమనుకోవడం లేదు. వార్తలను అనువదించుకోవలసిన అవసరముందని గుర్తించినవాళ్లు కూడా మూలభాషలోను (Source Language) తగినంత పరిచయం సంపాదించాలనీ, స్వభాషలో (Target Language) అంతకన్నా విశేష పరిజ్ఞానం అవసరమనీ గుర్తించటం లేదు. ప్రాథమిక విద్య కన్నీటి తుడుపుగా, పాఠశాలా విద్యలో భాషబోధన నామమాత్రంగా, కళాశాల విశ్వకళాపరిషత్తుల్లో విషయ ప్రధానబోధన పరీక్షణలేనిగాని భాషా పాటవ పరిశీలన లేక మొక్కుబడిగా సాగుతున్నందువల్ల పాత్రికేయ వృత్తిలోనో ఆ పేరుగల ఉద్యోగంలోనో ప్రవేశించిన వాళ్లు కాలం దొర్లించటమే ప్రధానంగా జీవిస్తున్నారు. అందువల్ల పత్రికల్లో సాంకేతిక ప్రమాణాలెంత పెరిగాయో విద్యా ప్రమాణాలంత తగ్గుముఖం పట్టాయి.

పరిశోధకుడు : పత్రికాభాషకు వ్యాకరణం అవసరం ఎంతవరకు ఉంది?

భరణి : జీవద్భాషకు నిశ్చితమైన ఏకైక ప్రమాణంలేదు–ఉండదు. సంప్రదాయ వ్యాకరణ గ్రంథాలు కొన్ని సూత్రాల ద్వారా భాషకు ప్రామాణిక రూపం కల్పించే ప్రయత్నం చేశాయి. ఈ ప్రయత్నాలు ఎందరెన్ని విధాల భిన్నకాలాల్లో చేసిన భాషా సమగ్ర స్వరూపం ఏ ప్రమాణాలకూ లొంగలేదు. వైదిక సంస్కృతం నుంచి లౌకిక సంస్కృతం భిన్నమైన లక్షణాల ప్రదర్శించి భిన్న ప్రమాణాలకు దారితీసింది. అలాగే సమస్త సహజ భాషల్లోనూ భిన్నకాలాల్లో భిన్న ప్రమాణాలేర్పడ్డాయి. ఈ పరిస్థితిని మార్చేందుకు కృత్రిమంగా సృష్టించి భాషలు కూడా మార్పులు పొంది ఏక ప్రమాణ భావన అసాధ్యాదర్శమని నిరూపించాయి.

ఆంధ్రజ్యోతి దినపత్రిక పూర్వ సంపాదకుడు

'పద్మశ్రీ' తుర్లపాటి కుటుంబరావుతో పరిశోధకుడి ముఖాముఖి

పరిశోధకుడు : నాటికీ, నేటికీ పత్రికా సంపాదకుడి స్థానంలో ఎలాంటి మార్పు వచ్చింది?

తుర్లపాటి : కడచిన అర్ధశతాబ్ది కాలంలో వచ్చి ఒక పెద్ద మార్పు పత్రికా నిర్వహణలో సంపాదకుడి పాత్రకు సంబంధించినది. ఒకప్పుడు ఉద్యమాలను నడపాలనుకొన్నవారు సొంతగా పత్రికను పెట్టుకొని నడుపుకొనేవారు. క్రమంగా పెట్టుబడి పెట్టేవారు వేరు, పత్రాకా సంపాదకుడు వేరు అయినారు. పెట్టుబడి పెట్టినవారు సహజంగా తనకు విశ్వాసం ఉన్న జర్నలిస్టుకే సంపాదకత్వ బాధ్యతను అప్పగించేవారు. ఒకసారి అలా అప్పగింత పెట్టిన తరువాత జోక్యం చేసుకొనేవారు కాదు. అంటే సంపాదకుడికి స్వేచ్చ ఉండేది. ఏ విధానాన్ని అనుసరిస్తే ఏమి కొంప మునుగుతుందో, ఏమి రాస్తే యజమానికి ఆగ్రహం కలిగి ఉద్యోగంలో నుంచి పీకివేస్తాడో అనే భయం ఉండేది కాదు. అలా భయం లేని వాతావరణంలో రాసేటప్పుడు స్పష్టమైన అభిప్రాయాలు వ్యక్తమవుతాయి. సత్యం చెప్పటానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఇప్పుడు పెట్టుబడి పెట్టేవారే సంపాదకులుగా ఉండి, తమకు నచ్చిన పద్ధతిలో వార్తలు రాయించి వేయించుకుంటున్నారు. సంపాదకీయాలు రాయించి ప్రచురించుకొంటున్నారు. నాలుగు దశాబ్దులు క్రిందట వర్కింగ్ జర్నలిస్టులకు భద్రత కలిగించే చట్టం అమలులోకి వచ్చి, ఎంతో మేలు చేసింది. సంపాదకుడు కూడా వర్కింగ్ జర్నలిస్టే.

కానీ, ఇప్పుడు అలాంటి ఉద్యోగ భద్రత లేదు. చట్టాన్ని నిరుపయోగం కావిస్తూ యాజమాన్యాలు కాంట్రాక్టు పద్ధతిలో ఉద్యోగులను నియమించకుంటున్నాయి. ఇతర ఉద్యోగులకు ఉండే భద్రత కూడా సంపాదకుడికి లేకుండా పోయిందనడంలో అతిశయోక్తి లేదు. సంపాదకుడు ఎవరున్నా, అసలెవరూ లేకపోయినా పత్రికలు యథాప్రకారం వస్తుంటాయనే పరిస్థితి ఇప్పుడుంది.

పరిశోధకుడు : పాత్రికేయుడ వార్తారచనలో ఎలాంటి శైలి పాటించాలంటారు?

తుర్లపాటి : పాఠకులకు సబోధకంగా ఉండే తీరున వ్రాయటం పత్రికా రచయిత విధి. పలువురు పత్రికా రచయితలు తాము వ్రాసినది, పాఠకులకు చక్కగా అవగతం కావాలనే అభిలషిస్తూ వ్రాస్తున్నారు. కానీ తెలుగు బాగా రానివాళ్ళు అధికారులు అయినప్పుడు, వాళ్ళకి అర్థం కావటం కోసం (తెలుగును కాదని) ఇంగ్లీషు శబ్దాలు వాడుతూ ఉంటారనవలసి వస్తుంది! భాషా శైలిని డబ్బులలాగా నిక్కచ్చిగా లెక్కగట్టలేము. పైగా పత్రికలలో స్వంత శైలిని వదలివెయ్యాలి. వేరొకరి శైలి వ్రాయాలి. తెలుగులో శైలి అనేదే ఎక్కడోగానీ కానరాదు. ఆ స్థితిలో వేరొకని జోక్యం వలన శైలి రూపొందదు. దస్తావేజుల మతలబువలే రూపొందుతుంది.

పరిశోధకుడు : పత్రికాభాషలో ఎలాంటి మార్పులు చోటుచేసుకుంటున్నాయి?

తుర్లపాటి : సమాజ ధర్మాల్లో లక్షణాల్లో వచ్చిన పరిణామాలే పత్రికా భాషనూ తలకిందులుగా మార్చివేశాయి. ఈ నేపథ్యంలో పత్రికా భాషలో వచ్చిన పరిణామాలను స్థూలంగా నిర్దేశించవచ్చు. 1938లో జనవాణి పత్రికా సంపాదకీయాల్లో తాపీ ధర్మారావుగారు వ్యవహారిక రూపాలను ప్రవేశపెట్టేదాకా కొన్ని సాహిత్య పత్రికలు వీరగ్రాంధిక భాషలోనే నడిచాయి. అటువంటి అనేక పత్రికల్లో అర్ధగ్రాంథికమో, గ్రాంథికమనే భ్రమతో వాడిన వ్యవహారికమో కనిపించేది. భాషా పరిణామ క్రమం నిరంతరాయం కాబట్టి సంధిరూపాలూ, మాధ్యమిక రూపాలూ ప్రయుక్తం కావటంలో ఆశ్చర్యంలేదు. చిన్నయసూరి వంటివాడు సంపాదకులకు లేఖలు రాసినప్పుడు తరవాతికాలంలో తానే నిషేధించిన 'చేతురు, కోతురు' వంటి 'గ్రామ్య' రూపాలను వాడాడు. 'తమ ఘనతను' అనటానికి బదులు 'ఘనమును' అని ప్రయోగించాడు. ఇది పరిణామదశను సూచిస్తుంది. ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్పత్రిక వంటి సాహిత్య పత్రికల్లో కూడా అక్కడక్కడ అపప్రయోగాలుడేవి. కానీ మొత్తం మీద తొలితరం పత్రికలు భాషా విషయంలో చాలా సంయమనం పాటించాయని చెప్పాలి. రాజకీయ సామాజికార్థిక విషయాలకు ప్రాముఖ్యమిచ్చిన పత్రికల్లో ఆయా శాస్త్ర సాంకేతిక పదాలను ఇంగ్లీషునుంచి తెలుగులోకి అనువదించే ప్రయత్నాలు జరిగాయి. సాధ్యమైనంత వరకు. 'అగ్నిమాపకదళం' వంటి అసంబద్ధ పదబంధాలున్నా వాటి సంఖ్య అత్యల్పం – అవి కావాలని కల్పించినవి కావు, పొరపాటున దొర్లినవే. ఆ దశలో ఏ విషయాన్ని వార్తగా ఇచ్చినా, విమర్శించినా, వ్యాఖ్యానించినా భాషలో తెలుగుదనం సాధించాలనే తపన ఉంది. సంస్కృత పదాలను వాడినా అవి తత్సమ తద్భవరూపాల్లో తెలుగు మాటలనే భావించి ప్రయోగించారు. అనువాద రచనల్లో మాత్రం యత్తదర్థక ప్రయోగం, కర్మణి ప్రయోగం అధికంగా ఉండేది. అయితే అందుకు ఆంగ్లమూలాలేగాక సంస్కృత సంప్రదాయం కూడా కారణమని చెప్పాలి.

పరిశోధకుడు : సంపాదకుడి స్వేచ్ఛలో ఎలాంటి మార్పులు మీరు గమనించారు?

తుర్లపాటి : పత్రికా స్వేచ్ఛను సంపాదకుడి స్వేచ్ఛతో ముడిపెట్టడం సహజం. ఎందుకంటే ఇటీవలి వరకూ (కొన్ని యాజమాన్యాలు అంగీకరించకపోయినా.. గుర్తింపు ఇవ్వకపోయినా.. ఇప్పటికీ) సంపాదకుడిది ప్రముఖమైన పాత్ర. ఈ ప్రాముఖ్యం క్రమంగా తగ్గుతున్నది. అందులో సందేహం లేదు. సంపాదకుడి ప్రాముఖ్యం తగ్గిన కొద్దీ వ్యాపార ధోరణుల ప్రాధాన్యం పెరుగుతోంది. లేదా వ్యాపార ధోరణుల ప్రాధాన్యం పెరిగేకొద్దీ సంపాదకుడి ప్రాముఖ్యం తగ్గుతోంది. పత్రికా స్వేచ్ఛ అంటే స్థూలంగా సంపాదకుడి స్వేచ్ఛగా, సంపాదకుడి ప్రాముఖ్యంగా పరిగణిస్తున్నాం. సమాజ హితం కోసం సంపాదక మండలి ఏమిరాయాలని అనుకుంటే అది రాసే స్వేచ్ఛ ఉండటాన్ని పత్రికా స్వేచ్ఛగా స్థూలంగా నిర్వచించుకోవచ్చు.

ఈ స్వేచ్ఛగా భంగం ఏ కారణంగా కలిగినా అది పత్రికా స్వేచ్ఛకు హాని కలిగినట్టే భావించవలసి ఉంటుంది. పత్రిక వ్యాపార ప్రయోజనలే అందుకు కారణం కావచ్చు. మరేదైనా కావచ్చు. సమాజానికి విస్తృతంగా సేవ చేయాలంటే పత్రిక విస్తృతి పెరగాలనీ, అందుకు పత్రిక ఆర్థికంగా బలపడాలనీ వాదిస్తూ ఆర్థికంగా బలపడాలంటే యాజమాన్యం నిర్దేశించిన పద్ధతిలో పత్రిక నడవాలని చెప్పేవారు పెరుగుతున్నారు. నిత్యం నీతులు వల్లించే సంపాదకీయాలు చదివే సమయం, ఆసక్తి పాఠకులకు అంతగా లేదనీ, పాఠకుల అభిరుచికి అనుఉగణంగా పత్రికా విధానం మారుతుండాలనీ యజమానులు భావిస్తున్నారు.

పత్రిక సర్క్యులేషన్ పెంచుకుంటూ, ప్రకటనలు (అడ్వర్టయిజ్‌మెంట్లు) సేకరిస్తూ ఆర్థికంగా ఎదగాలని యాజమాన్యం ప్రయత్నించడాన్ని ఎవరు తప్పుపడతారు? పత్రికల పాత్ర కాలానుగుణంగా మారుతూ వస్తున్నది. స్వాతంత్ర్య సమరంలో అది పోరాట పాత్ర. స్వాతంత్ర్య సిద్ధి తర్వాత కొన్నాళ్ళపాటు అది నవభారత నిర్మాణ పాత్ర. ఈ రెండు పాత్రలలోనూ త్యాగం ఉంది. సొంత లాభం కొంత మానుకోవాలన్న సందేశం ఉ ంది. అందుకే అంత వరకూ పత్రికలు సొంత వ్యాపార ప్రయోజనాలను పక్కన పెట్టి సామాజిక ప్రయోజనాలకు పెద్దపీట వేశాయి. కానీ పత్రికలు ఎప్పుడైతే పరిశ్రమగా మారాయో పరిశ్రమలకు వర్తించే విధానాలన్నీ పత్రికలూ ఆపాదిస్తున్నారు. ఇందులో ఎవ్వరినీ తప్పు పట్టడానికి లేదు. పరిస్థితులు మారుతున్నాయని చెప్పుకోవడమే ఉద్దేశ్యం. వ్యాపార ధోరణి పెరిగే కొద్దీ సంపాదక మండలి స్వేచ్ఛ తగ్గుతూ వస్తుంది. వ్యాపార ప్రయోజనాలు రాజకీయాలకు దారితీసినప్పుడు రెండు రకాల ప్రయోజనాలూ జమిలిగా సంపాదక మండలిని శాసిస్తాయి. ఇది సహజం వ్యాపార ప్రయోజనాలు పత్రికలలో వ్యాపార సంస్థల జోక్యానికి దారితీసినట్టే రాజకీయ ప్రయోజనాలు రాజకీయ జోక్యాన్ని అనివార్యం చేస్తాయి.

పరిశోధకుడు : పత్రికలకు ఇటీవల రాజకీయాసక్తి మెండుగా ఉన్నట్లుంది..

తుర్లపాటి : నిజాయితీతో వృత్తిధర్మాన్ని నిర్భయంగా నిర్వర్తించే పత్రికలు నేటికీ ఉన్నాయి. కాలక్రమంలో ప్రాచుర్యం తగ్గి వాటిగొంతు మరీ పీల అయింది. ఏదో ఒక పార్టీని కొమ్ము గాయడమే పనిగా పెట్టుకుని, ఆ పార్టీని ఇబ్బంది పెట్టే వాస్తవాలను కప్పిపుచ్చి, ఆ పార్టీ ప్రయోజనాలకు తగట్టు నిజం నడుంవిరిచి, అర్ధసత్యాలతో, అసత్యాలతో వార్తలను మలిచి, ఆ పార్టీ నేతలను పనిగట్టుకుని ఆకాశానికెత్తి ఆ పార్టీ శత్రువులను కక్షగట్టి పాతాళానికి అణగతొక్కడమే జర్నలిజంగా చలామణీ అయ్యే రోజులు వచ్చాక పత్రికా రంగం స్వరూపమే మ ఆరిపోయింది. పత్రికా రచనకు, గోబెల్స్ ప్రచారానికి సామాన్యుల దృష్టిలో తేడా లేకుండా పోయింది. ఒక పార్టీని పైకి తేవడానికి, ఇంకో పార్టీకి హాని చేయడానికి సామాన్యుల దృష్టిలో తేడా లేకుండా పోయింది.

ఒక పార్టీని పైకి తేవడానికి, ఇంకో పార్టీకి హాని చేయడానికి.. సొంత పార్టీలోనే తన వర్గం బలాన్ని పెంచుకోవడానికీ, విరోధి వర్గం బలాన్ని దెబ్బతీయడానికి.. ఒక కులం ప్రయోజనాలను కావలికాయడానికి, ఇంకో కులం ప్రయోజనాలను కూల్చి వేయడానికి.. తన వ్యాపారం బాగు చేసుకోవడానికి, ఇంకొకరి వ్యాపారం పాడదు చేయడానికి.. కొంతమంది నిక్షేపరాయుళ్ల చేతిలో కొన్ని పత్రికలు పనిముట్లు కావడంతోటే.. అనేక కారణాల వల్ల అలాంటి పత్రికలకే ప్రాచుర్యం హెచ్చి, వృత్తి నిబద్ధతగల పాతపత్రికలు మూలపడటంతోటే పత్రికా రంగంలో విశ్వసనీయత క్రమేణా తగ్గుతూ వచ్చింది. లోగడ ఎన్నికల్లో ఫలానా పార్టీకి విజయావకాశాలు బాగా ఉన్నాయనీ, ఫలానా చోట్ల ఫలానా అభ్యర్థి గెలవవచ్చని పత్రికా విలేకరులు సొంత అభిప్రాయాలు రాస్తేనే అది యధార్థ పరిస్థితికి ప్రతిబింబమైనట్టు పాఠకులు విలువ ఇచ్చేవారు. ఈ రోజు అగ్రశ్రేణి దినపత్రిక రాష్ట్రమంతటా 'శాస్త్రప్రకారం' సర్వేను జరిపించి, భారీ ఎత్తున వేలాది జనం అభిప్రాయాలు సేకరించి, వాటిని గొప్ప కంప్యూటర్లలో వింగడించి, నూటికి నూరుపాళ్ల కరెక్టు ఫలితాలు ఏమిటో అందులో ఏ పార్టీకి ఎన్ని సీట్లు ఇవ్వబోతున్నారో అవతల పార్టీ నాయకులు ఒకరోజు ముందే ప్రెస్‌కాన్ఫరెన్స్ పెట్టి కరెక్టుగా చెప్పగలగడాన్ని బట్టే ఆ బాపతు పత్రికల క్రెడిబిలిటీ ఎంత లక్షణంగా ఉందో విస్పష్టమవుతుంది.

‘గణిత చంద్రిక’ పత్రిక ప్రధాన సంపాదకుడు

డాక్టర్ ప్రఖ్య సత్యనారాయణశర్మతో పరిశోధకుడి ముఖాముఖి

పరిశోధకుడు : లిఖిత పత్రిక నిర్వహించాలనే ఆలోచన మీకు ఎందుకు వచ్చింది?

శర్మ : నేను ఉపాధ్యాయవృత్తిలోకి ప్రవేశించిన తర్వాత, విద్యార్థులతో వినూత్న కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తూ ఉండేవాడిని. అప్పటికే కొందరు లిఖిత పత్రిక నడుపుతున్నట్లు విన్నాను. నా విద్యార్థుల చేత ఈ తరహా కృత్యం చేయించాలని సంకల్పించి ‘కృష్ణవేణి’ పేరుతో లిఖిత పత్రిక ప్రారంభించాను.

పరిశోధకుడు : లిఖిత పత్రిక నిర్వహణ చాలా కష్టం కదా? మీరెలా నిర్వహించారు?

శర్మ : కష్టం అనుకుంటే ఏదైనా కష్టమే. మొదట్లో నా ఆలోచన ఎవరికీ అర్థం కాలేదు. నేనే స్వయంగా కాగితాలు తీసుకుని పత్రికలో ఒక్కో పేజీ రాయడం మొదలు పెట్టాను. క్రమంగా ఒక్కొక్కరు నాతో కలిశారు. అదొక మరపురాని అనుభూతి.

పరిశోధకుడు : గణిత చంద్రిక అనే పత్రిక కూడా నడుపుతున్నట్లున్నారు?

శర్మ : అవును. కృష్ణవేణి అనేది లిఖిత పత్రిక. నేను పనిచేస్తున్న పాఠశాల వరకు పరిమితం. గణిత చంద్రిక అనేది ముద్రిత పత్రిక. విజయవాడకు చెందిన అసోసియేషన్ ఫర్ ఇంప్రూవ్‌మెంట్ ఆఫ్ మాథమెటిక్స్ ఎడ్యుకేషన్ ఆధ్వర్యంలో నడుస్తోంది. ఇందులో పూర్తిగా గణితాంశాలు ఉంటాయి.

పరిశోధకుడు : ఇవాల్టి రోజున గణిత విషయాలతో పత్రిక నడపడం సాధ్యమవుతుందంటారా?

శర్మ : తలచుకుంటే ఏదైనా సాధ్యమే. గణిత చంద్రికనే తీసుకుంటే ఇప్పటికి 20 ఏళ్ళుగా వస్తోంది. ఇదే గొప్ప విజయం. గణితచంద్రిక స్ఫూర్తితో మరో రెండు గణిత పత్రికలు గోదావరి జిల్లాలో ప్రారంభమయ్యాయి. ఇంతకన్నా కావలసింది ఏముంటుంది?

పరిశోధకుడు : మీకు ప్రకటనలు వస్తాయా?

శర్మ : పత్రిక ప్రారంభించిన నాటి నుంచి ఇప్పటికి...అంటే 20 ఏళ్లు గడిచినా పట్టుమని 100 ప్రకటనలు కూడా రాలేదు. ఇలా ప్రకటనలు లేకుండా పత్రిక నడపడమూ కష్టమే. అయినా గణితాభిమానుల ఆదరణ ఉండడం వల్ల కొద్దిపాటి ఇబ్బందులు ఉన్నప్పటికీ పత్రికను విజయవంతంగా నడపగలుగుతున్నాం.

పరిశోధకుడు : పత్రిక కోసం గణితాంశాలను ఎవరైనా పంపిస్తారా?

శర్మ : చాలా తక్కువగా ఉంటాయి. ఒక్కోసారి నేనే ఎవరో ఒక రచయితను ఎంచుకుని, వారికి కాన్సెప్ట్ చెప్పి రాయిస్తుంటాను. తగినన్ని వ్యాసాలు చేతి నిండా ఉండవు. ఇక్కడే సంపాదకుడి ప్రతిభ ఆధారపడి ఉ ంటుంది.

పరిశోధకుడు : ఎలాంటి అంశాలను మీరు పత్రికలోకి తీసుకుంటారు?

శర్మ : ఇతర పత్రికల్లాగా గణిత పత్రికకు పాత్రికేయ వ్యవస్థ ఉండదు. కాబట్టి, గణిత కృత్యాలు నిర్వహించే పాఠశాలలు లేదా కళాశాలలతో నిరంతరం సంప్రదింపులు జరపాలి. ఇందుకోసం ఇతర పాఠశాలలు / కళాశాలలు / ఇతర సంస్థలతో సాన్నిహిత్యం తప్పనిసరి. ఇక అంశాల ఎంపిక అనేది విషయపరంగా కాకుండా పాఠశాల / కళాశాల స్థాయులకు అనుగుణంగా తీసుకుంటాము. ఈ పత్రికను ఎక్కువగా ఆదరించేది / మేం ఆశించేది కూడా విద్యార్థులే. కాబట్టి, విద్యార్థులు గణితంలో ఉత్తమ ప్రతిభ కనబరడానికి వీలుపడే అన్ని అంశాలను ప్రచురిస్తాం.

పరిశోధకుడు : పత్రిక జయాపజయాల గురించి..

శర్మ : పత్రికలో వచ్చిన వ్యాసాల స్ఫూర్తితో గణిత పరిశోధన రంగంలో ప్రవేశించిన విద్యార్థులు, గణిత కార్యక్రమాల నిర్వహణ ద్వారా పాఠశాలల మధ్య ఏర్పడిన సత్సంబంధాలు పత్రిక సాధించిన విజయాలు. ఇక, పరిశోధనాత్మక వ్యాసాల వంటి స్నాతకోత్తర స్థాయి అంశాలు పాఠశాల విద్యార్థుల స్థాయిని మించి ఉ ండడం వల్ల పత్రిక ఆశించిన ప్రయోజనం నెరవేరడం లేదు. పాఠశాల స్థాయిలో తెలుగులో గణిత పత్రిక లేదన్న కొరత గణిత చంద్రిక వల్ల తీరినప్పటికీ, కాలక్రమంలో ఆంగ్లంలో ఎక్కువ వ్యాసాలు ప్రచురించడం వల్ల పత్రిక తన నియమాల్ని తానే ఉల్లంఘించినట్లయింది.

పరిశోధకుడు : లిఖిత పత్రిక, గణిత పత్రిక – ఈరెండింటిలో దేని నిర్వహణ కష్టంగా అనిపించింది?

శర్మ : రెండూ కష్టమైనవే. లిఖిత పత్రిక నిర్వహణలో సంపాదకత్వం, యాజమాన్యంతో పాటు చిత్రకళా నైపుణ్యం కూడా అవసరమవుతుంది. గణిత పత్రిక ముద్రిత పత్రిక కాబట్టి, కంప్యూటర్ వంటి అధునాతన యంత్రాల పరిజ్ఞానం ఉంటే సరిపోతుంది. మిగిలిన అంశాలు రెండిటికీ సమానమే. విద్యార్థుల్లోని సృజనాత్మక శక్తిని వెలికితీయడానికి ఈ రెండింటినీ నేను రెండు విభిన్న మార్గాలుగా ఎంచుకున్నాను.

గణిత చంద్రిక, కృష్ణవేణి, తూర్పుగాలి, నూతన తరం పత్రికల తొలి సంచికలు

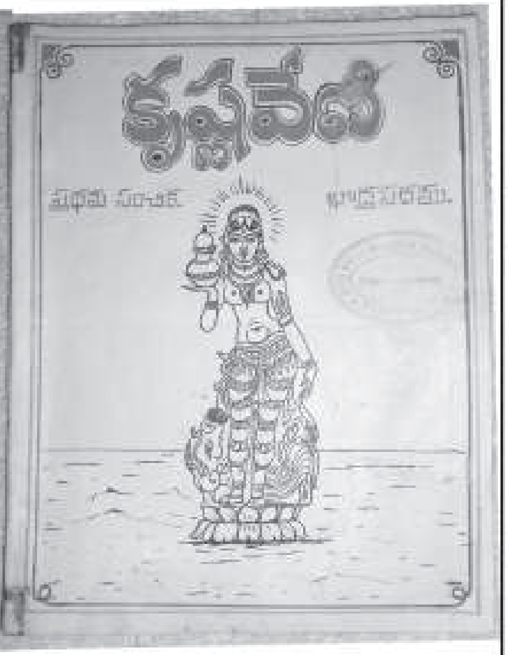

సిసింద్రీలు, రోజా, ఆహ్వానం, యువ సంచలనం
పత్రికల తొలి సంచికలు

ఎయిడ్స్, ఖాళీ ఉద్యోగాలు, రుద్రభూమి, ఫిలిమ్ ఎన్‌కౌంటర్ పత్రికల తొలి సంచికలు

షేర్‌కాలం, అష్టైశ్వర్యాలు, మేథ్స్ అండ్ సైన్స్, క్యాపిటల్ మార్కెట్ పత్రికల తొలి సంచికలు

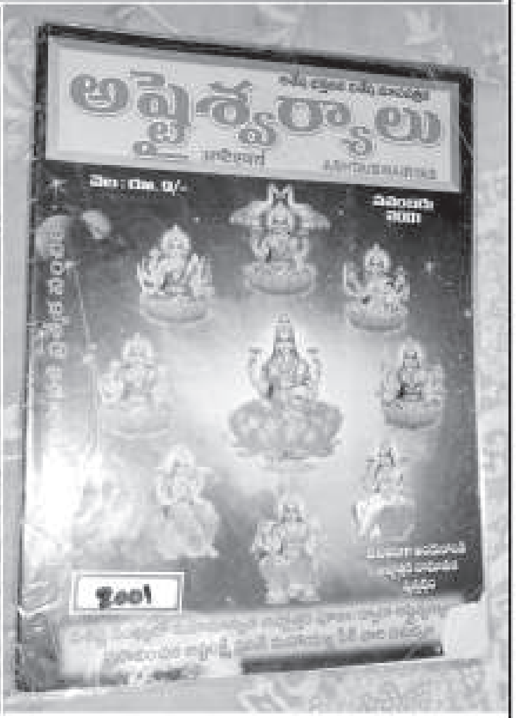

ఉష, కలువబాల, దిక్సూచి, పాలిటిక్స్
పత్రికల తొలి సంచికలు

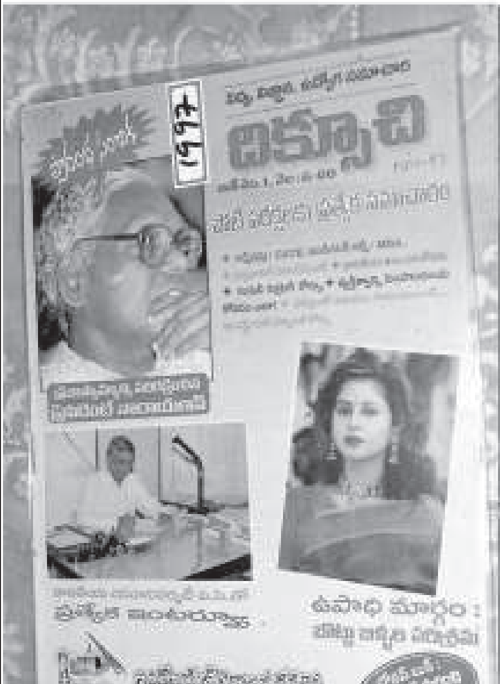

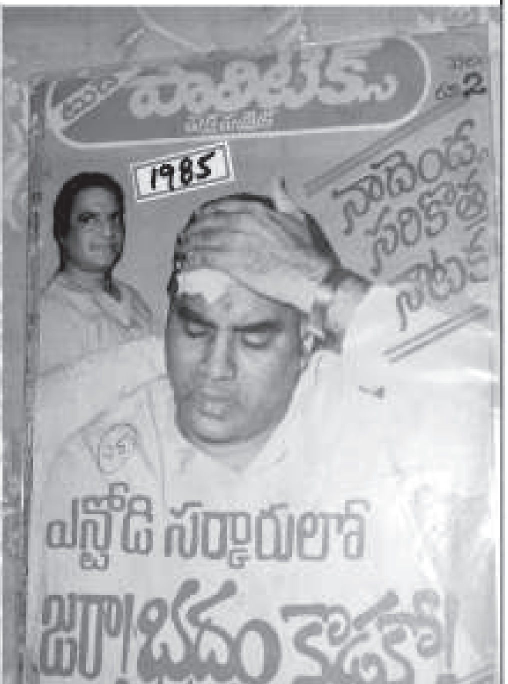

నవచిత్ర కథ, సుమన, సిరివెన్నెల, ఉద్యోగపర్వం

పత్రికల తొలి సంచికలు

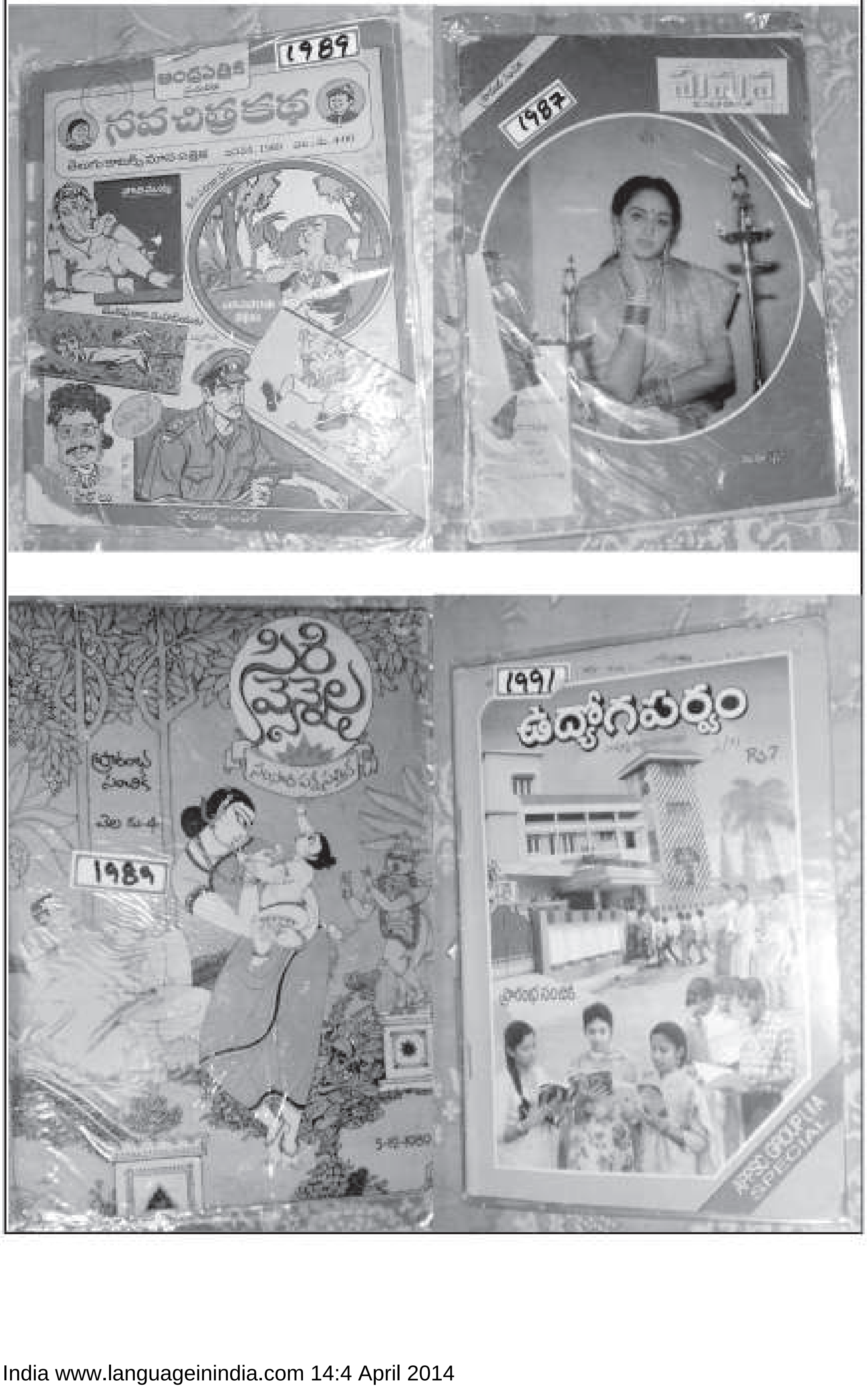

ప్రజావిప్లవం, మాయాప్రపంచం, ఎన్‌కౌంటర్ పత్రికల తొలి సంచికలు

ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేక సంచిక

విజయవాడ ఛాంబర్, సన్‌ఫ్లవర్ వారపత్రిక, కనకదుర్గప్రభ మాసపత్రిక, శ్రీసన్‌ఫ్లవర్‌న్యూస్ దినపత్రికల సంచికలు

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

2.4.1. అసంపూర్తి వివరాలు లభ్యమవుతున్న పత్రికలు					
వరుస సంఖ్య	పత్రిక పేరు	ప్రారంభించిన సంవత్సరం	ప్రచురణ స్థలం	సంపాదకుడు/ప్రచురణకర్త	ఆవర్తన వ్యవధి
1	సంక్రాంతి		మచిలీపట్నం	ఎం.కృష్ణారావు	వార్షిక
2	క్రైం మిర్రర్		విజయవాడ	మహమ్మద్ సర్వర్	
3	లైఫ్ మిర్రర్		విజయవాడ	డాక్టర్ సత్రీ	
4	స్టేట్ ఈవినింగ్ డైలీ		విజయవాడ	సీతారాం	
5	రెడ్డిజ్యోతి		విజయవాడ	ఎ.డి ఆనంద్	
6	అక్షరకృష్ణ		విజయవాడ	కృష్ణమోహన్	
7	హాస్యానందం		విజయవాడ	రాము పండా	మాస
8	తెలుగు విద్యార్థి		మచిలీపట్నం	కొల్లూరి కోటేశ్వరరావు	మాస
9	కవిత		విజయవాడ	విశ్వేశ్వరరావు	
10	విజ్ఞానసుధ		మచిలీపట్నం	ఫిలిప్‌బాబు	మాస
11	అందరికీ ఆరోగ్యం				
12	ఎన్‌కౌంటర్		విజయవాడ	మహమ్మద్ సర్వర్	మాస
13	కరెంట్ ఎఫైర్స్		విజయవాడ	టి.చంద్రశేఖర్	మాస
14	క్రిమినల్		విజయవాడ	వి.లక్ష్మీమోహన్	మాస

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

15	కెమెరా		విజయవాడ	వినాయకరావు	మాస
16	క్రైం రిపోర్టర్		విజయవాడ	ఎస్.కె.జానీ	మాస
17	క్రైం న్యూస్		విజయవాడ	నందూరి సీతారామారావు	మాస
18	గువ్వ గోరింక		విజయవాడ	కె.ఎన్.డి బాబు	మాస
19	చిత్రజ్యోతి		విజయవాడ	కె.ఎన్.డి బాబు	
20	జనపథం		విజయవాడ	సి.భాస్కరరావు	మాస
21	ట్రైబ్‌న్యూస్		విజయవాడ	ఎ.గోపాలకృష్ణమూర్తి	మాస
22	డ్రీంగర్ల్		విజయవాడ	జి.కృష్ణ	మాస
23	నాన్‌స్టాప్		విజయవాడ	నందూరి సీతారామారావు	మాస
24	నేరప్రపంచం		విజయవాడ	టివిఎన్‌రాజు	మాస
25	పల్లవి		విజయవాడ	ఎస్.జె. బాషా	మాస
26	మందాకిని		విజయవాడ	ఎస్.కె. జానీ	మాస
27	హిందూ నగారా		విజయవాడ	కె.రామచంద్రరావు	మాస
28	యువసంచలనం		విజయవాడ	జి.కృష్ణ	మాస
29	రసవంతి		విజయవాడ	జి.కృష్ణ	మాస
30	ఉపదేశం		కంకిపాడు	బి.పి.ఎస్. రాజు	మాస

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

31	సమాచార్		విజయవాడ	చుక్కపల్లి కుశలవ	మాస
32	సాంస్కృతిక వేదిక		మచిలీపట్నం	డి.దేవదాసు	మాస
33	సాయిపథం		విజయవాడ	ఎస్.వి.ఎల్. నారాయణరావు	మాస
34	సురభి		విజయవాడ	సిద్దు నగేష్కుమార్	మాస
35	స్పందన		విజయవాడ	ఆర్.ఆర్.కె. మూర్తి	మాస
36	స్వర్ణసేద్యం		విజయవాడ	వి.ఆర్. రావు అవ్వాస్	మాస
37	హెల్త్ వరల్డ్		విజయవాడ	ఎస్.గజేంద్రరావు	మాస
38	ఎడ్యుకేషనల్ ఇండియా		మచిలీపట్నం		
39	దరిద్ర నారాయణ		గుడివాడ		
40	భాగవతసేన		విజయవాడ	భక్త సుబ్రహ్మణ్యం	వార
41	వేదభూమి		విజయవాడ	జి. నరసింహశాస్త్రి	వార
42	నిత్యానంద		మైలవరం	భక్త సుబ్రహ్మణ్యం	మాస
43	భారతీయ వైశ్య		విజయవాడ	అన్నవరపు సుబ్బారావు	వార
44	ఉదయభారతి		అంపాపురం	పాటిబండ్ల మాధవశర్మ	త్రైమాస
45	ప్రభాత్		మచిలీపట్నం	టి.సూర్యప్రకాశరావు	వార
46	యుగవాణి		విజయవాడ	ఎస్.గోవర్ధనరావు	వార

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

47	కల్యాణి		గుడివాడ	కృష్ణమాచార్యులు	పక్ష
48	ఆంధ్రవాణి		విజయవాడ	వి.ఎన్. శర్మ	మాస
49	గాంధి		విజయవాడ	కందికొండ వీరభద్రయ్య	మాస
50	మాతృవాణి		విజయవాడ	కుర్రా ప్రభాకరరావు	మాస
51	కార్మిక బులిటెన్		విజయవాడ	టి.వెంకటేశ్వరరావు	మాస
52	లా జర్నల్		గుడివాడ	వి.కనకరాజు	పక్ష
53	పశు సంరక్షిణి		అంగలూరు	డాక్టర్ ఎం.శ్రీరాములు చౌదరి	మాస
54	కుమారమిత్ర		విజయవాడ	టి.వి. కృష్ణమాచార్యులు	మాస

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

2.4.2. రిజిస్ట్రార్ ఆఫ్ న్యూస్ పేపర్స్ వద్ద నమోదు కాని పత్రికలు					
వరుస సంఖ్య	పత్రిక పేరు	ప్రారంభించిన సంవత్సరం	ప్రచురణ స్థలం	సంపాదకుడు/ప్రచురణకర్త	ఆవర్తన వ్యవధి
1	హితవాది	1848	మచిలీపట్నం	ఎడ్మండ్ షార్కీ	మాస
2	శారద	1865	అత్తిలి	ఆచంట సూర్యనారాయణరాజు	మాస
3	పురుషార్థప్రదాయిని	1872	మచిలీపట్నం	చెరుకూరి ఉమారంగనాయకులు	మాస
4	స్వధర్మ ప్రకాశిని	1872	మచిలీపట్నం	ద్వైతం కోటేశ్వరశర్మ	మాస
5	స్వధర్మ ప్రకాశిని	1872	మచిలీపట్నం	ద్వైతం కోటేశ్వరశర్మ	
6	తెలుగు బాప్టిస్టు	1875	విజయవాడ	వేల్పుల జార్జి	మాస
7	అనల్పజల్పితాకల్పవల్లి	1880	మచిలీపట్నం	దాసు శ్రీరాములు	మాస
8	దేశాభిమాని	1887	విజయవాడ	దేవగుప్తం శేషాచలపతిరావు	దిన
9	బుధవిధేయ	1891	మచిలీపట్నం	నాదెళ్ల పురుషోత్తం	మాస
10	ఉపాధ్యాయోపయోగిని	1892	మచిలీపట్నం	కోట సూర్యనారాయణ	మాస
11	బుద్ధి ప్రదాయిని	1891	గుడివాడ	నందగిరి వెంకట అప్పారావు	మాస
12	రత్నాకరము	1894	మచిలీపట్నం	మల్లంపల్లి భైరవమూర్తి	మాస
13	సుజన వినోదిని	1894	మచిలీపట్నం	గోనుగుంట్ల కోటయ్య శాస్త్రి	మాస
14	కృష్ణాపత్రిక	1902	మచిలీపట్నం	కొండా వెంకటప్పయ్య	పక్ష

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

15	హితవాది	1905	మచిలీపట్నం	రెవరెండ్ ధన్నవాడ అనంతం	మాస
16	బాలసరస్వతి	1905	పిప్పర	కొల్లిపర పాపయ్యశ్రేష్ఠి	మాస
17	శ్రీవెంకటేశ్వరపత్రిక	1907	విజయవాడ	శ్రీనివాసాచార్యులు	వార
18	నవయుగ	1908	మచిలీపట్నం	చిల్లరిగె శ్రీనివాసరాజు	పక్ష
19	స్వరాజ్య	1908	విజయవాడ	గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు	వార
20	ఆంధ్రభారతి-1	1910	మచిలీపట్నం	అయ్యంకి వెంకటరమణయ్య	మాస
21	జ్ఞానోదయ	1913	మచిలీపట్నం	సేతు బ్రదర్స్	మాస
22	గ్రంథాలయ సర్వస్వం	1915	విజయవాడ	అయ్యంకి వెంకట రమణయ్య	త్రైమాసిక
23	సహకారము	1915	విజయవాడ	సూరి వెంకట నరసింహశాస్త్రి	మాస
24	దీనబంధు	1917	మచిలీపట్నం	వేమూరి రాంజీరావు	వార
25	శృతిధర్మసంజీవని	1917	విజయవాడ	శివపురపు వీరభద్రపాకయాజి	పక్ష
26	ఆంధ్రజని	1919	వెంట్రప్రగడ	బివి కృష్ణారావు	పక్ష
27	జన్మభూమి (ఇంగ్లిషు)	1919	మచిలీపట్నం	భోగరాజు మట్టాభి సీతారామయ్య	
28	తెలుగు లా జర్నల్	1919	మచిలీపట్నం	తురగా పురుషోత్తం	మాస
29	శ్రీవైష్ణవ	1920	పెంటపాడు	తి.న.చక్రవర్తిశ్రీనివాసరంగాచార్యులు	మాస
30	నవశక్తి	1921	విజయవాడ	రాజా కోటగిరి వెంకట కృష్ణారావు	వార

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

31	నవ్వులతోట	1922	మచిలీపట్నం	కోసూరి గురునాథమూర్తి	మాస
32	స్వరాజ్య	1922	విజయవాడ	దుగ్గిరాల రాఘవచంద్రయ్య	వార
33	శారద	1922	మచిలీపట్నం	కౌతా శ్రీరామశాస్త్రి	మాస
34	సరస్వతి (ముక్త్యాల)	1923	ముక్త్యాల	రాజా వాసిరెడ్డి దుర్గా సదాశివేశ్వర బహద్దూరు	మాస
35	కమ్మ పత్రిక	1923	మచిలీపట్నం	కె.ఆర్.జి. రాయ్ చౌదరి	పక్ష
36	ఐకమత్యం	1923	విజయవాడ	సూర్యదేవర సంజీవరావు	మాస
37	సత్సంగ	1923	మచిలీపట్నం	ఎం.శేషాచలం	మాస
38	విద్యాపత్రిక	1923	మచిలీపట్నం	దుల్ల పట్టాభిరామయ్య	మాస
39	కమ్మకుల పత్రిక	1923	మచిలీపట్నం	టి. రామశేషయ్య	వార
40	ఐకమత్యం	1923	విజయవాడ	సూర్యదేవర సంజీవరావు	మాస
41	ప్రకృతి	1924	విజయవాడ	ఎన్.హనుమయ్య	మాస
42	కాపు	1924	మండవల్లి	ఇక్కుర్తి తిరుపతినాయుడు	వార
43	ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రాథమికోపాధ్యాయ పత్రిక	1924	పెద్దపాడు	భోగరాజు ధర్మరాజు	మాస
44	విద్యార్థి	1925	విజయవాడ	కురుగంటి సీతారామయ్య	పక్ష

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

45	ఆంధ్రభారతి-2	1925	మచిలీపట్నం	తల్లాప్రగడ రామారావు	మాస
46	ఆంధ్రక్రైస్తవ పత్రిక	1925	మచిలీపట్నం	రెవరెండ్ నెథానియెల్	వార
47	పుష్కరిణి	1925	విజయవాడ	పంద్రంగి రామారావు	మాస
48	సుమనోల్లాసిని	1925	పెదకళ్ళేపల్లి	సుసర్ల కుమారస్వామి శాస్త్రి	మాస
49	కొరడా	1925	విజయవాడ	నోరి వెంకటేశ్వర్లు	పక్ష
50	విజయవాడ	1925	విజయవాడ	ధన్వాడ రామచంద్రరావు	వార
51	ఆంధ్రవైద్య సమ్మేళన పత్రిక	1926	ముక్త్యాల	వేటూరి శంకరశాస్త్రి	మాస
52	అమ్నాయపత్రిక	1926	విజయవాడ	వి.శ్రీనివాసాచార్యులు	మాస
53	జయంతి	1927	మచిలీపట్నం	విశ్వనాథ సత్యనారాయణ	ద్వైమాసిక
54	పుష్పమాల	1927	మచిలీపట్నం	హనుమంతరావు, సిహెచ్ చలపతిరావు	మాస
55	ప్రకృతి	1927	విజయవాడ	సి.హనుమయ్య	మాస
56	విజ్ఞానవల్లరి	1927	విజయవాడ	దంతనాల నాగేశ్వరశాస్త్రి	పక్ష
57	అర్చక పత్రిక	1927	విజయవాడ	వి.శ్రీనివాసాచార్యులు	మాస
58	దేవాలయ సమాచార పత్రిక	1927	మచిలీపట్నం	అగ్నిహోత్రం విజయసారథి	పక్ష

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

59	నిఖనస్	1927	విజయవాడ	వి.శ్రీనివాసాచార్యులు	మాస
60	స్వవృద్ధి	1928	మచిలీపట్టణం	ప్రేమరాజు సత్యనారాయణరావు	మాస
61	సత్యసాధని	1928	మచిలీపట్టణం	శీరం జగన్నాథరావు	వార
62	కృష్ణా సహకార పత్రం	1928	మచిలీపట్టణం	కృష్ణాజిల్లా సహకార బ్యాంక్	మాస
63	అహింస	1928	గుడివాడ	గూడూరి రామచంద్రుడు	పక్ష
64	వర్ణాశ్రమ	1929	విజయవాడ	మోపిదేవి వేణుగోపాలరావు	మాస
65	ప్రథమ పాఠశాల	1929	ఘంటసాల	అయినంపూడి గురునాథరావు	మాస
66	సంజీవి	1929	మచిలీపట్టణం	తాడేపల్లి సుబ్బారావు	మాస
67	దేశసేవ	1930	విజయవాడ	చోడపాటి రామలింగం	?
68	ప్రజామిత్ర	1932	విజయవాడ	కృష్ణాజిల్లా ప్రజా మిత్రపక్షం	వార
69	జ్వాల	1932	విజయవాడ	ముద్దు కృష్ణ	మాస
70	శ్రీవైజయంతి	1933	నూజివీడు	చేబ్రోలు సరస్వతీదేవి	వార్షిక
71	పాంచజన్యం	1933	విజయవాడ	వేమూరి సుబ్రహ్మణ్యం	
72	వార్షిక పత్రిక	1933	నూజివీడు	చేబ్రోలు సరస్వతీదేవి	వార్షిక
73	ఉషస్సు	1934	తెలప్రోలు	పాటిబండ్ల మాధవశర్మ, యజ్ఞన్న శాస్త్రి	మాస

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

74	వీణ	1935	తేలప్రోలు	పాటబండ్ల మాధవశర్మ	మాస
75	ఆంధ్రజాతి		మచిలీపట్నం		వార
76	ప్రభ	1935	మచిలీపట్నం	గద్దె లింగయ్య	పక్ష
77	ప్రభాతము	1935	విజయవాడ		మాస
78	బాలసరస్వతి	1936	విజయవాడ	మాజేటి రామచంద్రరావు	మాస
79	స్వతంత్రభారత్	1939	విజయవాడ	మద్దుకూరి చంద్రశేఖరరావు	
80	బాలకేసరి	1940	విజయవాడ	మేడిచెర్ల ఆంజనేయమూర్తి	మాస
81	కృషి	1941	విజయవాడ	కె.వేమనరెడ్డి	మాస
82	ప్రజాశక్తి	1942	విజయవాడ	-	వార
83	ప్రజాశక్తి	1945	విజయవాడ	మద్దుకూరి చంద్రశేఖరరావు	దిన
84	అభ్యుదయ	1946	విజయవాడ	కొమర్రాజు వినాయకరావు	త్రైమాసిక
85	మాతృభూమి	1947	విజయవాడ	అన్నె అంజయ్య	వార
86	వర్కర్	1947	విజయవాడ	అన్నె అంజయ్య	మాస
87	జాగృతి	1948	విజయవాడ	బుద్ధవరపు వెంకటరత్నం	వార
88	సంఘం	1949	విజయవాడ	గోరా	
89	మాతృభూమి	1949	విజయవాడ	అన్నె అంజయ్య	దిన

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

90	విశాలాంధ్ర	1952	విజయవాడ	రాజగోపాలరావు	దిన
91	ఆర్థిక సమత	1953	విజయవాడ	లవణం	
92	ఆరాధన	1955	మచిలీపట్నం	వి.వెంకటకృష్ణయ్య	
93	నాట్యకళ	1956	విజయవాడ	శ్రీనివాస చక్రవర్తి	త్రైమాసిక
94	హంస	1958	విజయవాడ	బొందలవాడ శివరామకృష్ణ	మాస
95	నవభారతి	1958	విజయవాడ	చదలవాడ పిచ్చయ్య	మాస
96	చుక్కాని	1959	మాస	రావూరి వెంకట సత్యనారాయణ	వార
97	ఆంధ్రజ్యోతి	1960	విజయవాడ	నార్ల వెంకటేశ్వరరావు	దిన
98	సాహితి	1961	విజయవాడ	సామవేదం జానకీరామశర్మ	మాస
99	జనశక్తి	1966	విజయవాడ	ఎ.బి.కె. ప్రసాద్	దిన
100	జ్యోతి	1970	విజయవాడ	వెన్నెలకంటి వీరరాఘవయ్య	మాస
101	కమాండో	1975	విజయవాడ	నాగరాజు	
102	కాగడా	1975	విజయవాడ	శర్మ	
103	నాస్తికవాదం	1977	విజయవాడ	మైత్రి, హేమలత లవణం	
104	ఎన్‌కౌంటర్	1980	విజయవాడ	పింగళి దశరథరామ్	మాస
105	గౌడప్రభ	1980	విజయవాడ	వీరంకి నాగేశ్వరరావు	మాస

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

106	కృష్ణవేణి లిఖిత పత్రిక	1981	విజయవాడ	ప్రఖ్య సత్యనారాయణ శర్మ	మాస
107	లీలావతి	1988	విజయవాడ	ప్రఖ్య సత్యనారాయణ శర్మ	మాస
108	లీలావతి	1988	విజయవాడ	ప్రఖ్య సత్యనారాయణ శర్మ	మాస
109	విజయం	1988	విజయవాడ	ముక్కాముల వెంకటేశ్వరరావు	దిన
110	కంప్యూటర్ విజ్ఞానం	1990	విజయవాడ	కె.రామారావు	మాస
111	క్రయ విక్రయ సమాచారం	1990	విజయవాడ		
112	రైస్‌మిల్ రిపోర్టర్	1992	విజయవాడ	డాక్టర్ సత్రీ	
113	మాతృక	1992	విజయవాడ	కె.రమ	ద్వైమాసిక
114	నడుస్తున్న చరిత్ర	1993	విజయవాడ	సామల రమేష్‌బాబు	మాస
115	అక్వా రిపోర్టర్	1993	విజయవాడ	డాక్టర్ సత్రీ	
116	అంజలి	1994	విజయవాడ	కొల్లూరి	
117	ఉద్యోగ కిరణాలు	2000	విజయవాడ	ఎన్.నాగేశ్వరరావు	మాస
118	దివ్యదీపిక	2000	అరవిందపురం	కె.భాస్కరరావు	ద్వైమాసిక
119	అభిలాష	2001	విజయవాడ	టి.వి. రమణ	మాస
120	వండర్ విజన్	2001	విజయవాడ	పి.లక్ష్మీరమణ	మాస
121	వారధి	2001	విజయవాడ	ఎన్.గజేంద్రరావు	మాస

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

122	అష్టైశ్వర్యాలు	2002	విజయవాడ	ఎల్. నిర్మల	మాస
123	ఈ నెల	2002	విజయవాడ	సి. హెచ్.ఆర్.చౌదరి	పక్ష
124	న్యాయస్థానం	2003	విజయవాడ	వి.ఎస్.ఎన్. మూర్తి	పక్ష
125	ఆంధ్ర మోటార్స్ న్యూస్	2003	విజయవాడ	ఎన్.వి.ప్రసాద్	మాస
126	ఫిలిం టుడే	2004	విజయవాడ	పానుగంటి	మాస
127	ఫిలిం స్టార్	2004	విజయవాడ	జానీ బాషా	మాస
128	విశ్వమోహిని	2004	విజయవాడ	జి.కృష్ణ	మాస
129	గణిత కౌముది				
130	లిఖిత పత్రిక	2007	విజయవాడ	కె. రామకృష్ణ	అర్ధవార్షిక
131	విద్యాభారతి	2008	విజయవాడ	కె.రామకృష్ణ	వార్షిక
132	చిత్ర	2009	విజయవాడ	నరసారెడ్డి	మాస

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

2.3.4. రిజిస్ట్రార్ ఆఫ్ న్యూస్ పేపర్స్ అధికారిక సమాచారం ప్రకారం కృష్ణాజిల్లాలో వెలువడుతున్న పత్రికలు					
వ.సంఖ్య	పత్రికపేరు	ఆవర్తన క్రమం	ప్రచురణకర్త / సంపాదకుడు	ప్రచురణ	సంవత్సరం
1	ఎపి స్మాల్ ఇండస్ట్రీస్ అసోసియేషన్ బులిటెన్	మాస	జి.వి చలపతిరావు	విజయవాడ	
2	ఆంధ్రపత్రిక	దిన	ఎస్.రాధాకృష్ణ	విజయవాడ	
3	బానర్ ఆఫ్ ట్రూత్ (ఆంగ్లం)	ద్వైమాసిక	పి.అబ్రహాం శామ్యూల్ /		
			అలిరహీం శామ్యూల్	విజయవాడ	
4	ఈనాడు	దిన	రామోజీరావు	విజయవాడ	
5	ఫ్లాష్టైమ్స్	దిన	ఆర్.ఎస్ మూర్తి	విజయవాడ	
6	హోమియోపతిక్ జర్నల్ (తెలుగు)	దిన	మద్దాలి ఆదినారాయణరావు		
7	జ్వాల	వార	కె.వి చలపతిరావు	విజయవాడ	
8	మార్గదర్శని	పక్ష		మచిలీపట్నం	
9	పంచాయతీదర్శిని	మాస	డి.సరోజినీదేవి	మచిలీపట్నం	
10	రజకజ్యోతి	మాస	ఎల్. తాతయ్య	విజయవాడ	
11	రవాణా సమాచార్	మాస	జె.భాస్కరరావు	విజయవాడ	
12	సౌజన్య	వార	డి.రంగారావు	విజయవాడ	

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

13	స్ఫూర్తి	మాస	ఎస్.ఎల్.ఎన్. ఆచార్యులు		
14	స్వాతి	వార	వేమూరి బలరాం	విజయవాడ	
15	టాక్స్ సెంటినల్ (బహుభాష)	మాస	కె.పట్టాభిరామయ్య	విజయవాడ	
16	వాహిని	వార	జి.ఉమామహేశ్వరరావు	విజయవాడ	
17	జీవయాత్ర (ద్విభాష)	మాస	కె.జి. బాబూరావు	మచిలీపట్నం	1956
18	నారీలోకం	మాస	రంగమ్మరెడ్డి	విజయవాడ	1956
19	ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల పత్రిక	అప్పుడప్పుడు	బి.కుటుంబరావు	మచిలీపట్నం	1957
20	అవతార్ మెహర్	మాస	ఎస్.ప్రభాకర్	నూజివీడు	1957
21	బాలపత్రిక	మాస	కె.హెచ్. ఒస్‌బరోన్/ సిజె కిల్స్‌లే	చాగల్లు	1957
22	బొమ్మలబస్తీ	పక్ష	వి.రామకోటయ్య	విజయవాడ	1957
23	గురుకుల వాణి (ద్విభాష)	మాస	ఎల్.చిరంజీవిరావు	విజయవాడ	1957
24	ఇండియన్ మెడిసిన్ (తెలుగు)	మాస	డి.ఎల్. నారాయణ	విజయవాడ	1957
25	ఇన్‌శాన్ (హిందీ)	మాస	వి.నాగేశ్వర్	కృష్ణాజిల్లా	1957
26	జనశక్తి	పక్ష	సి.జశ్వంతరావు	విజయవాడ	1957
27	జీవయాత్ర (ద్విభాష)	మాస	కె.జి. బాబూరావు	మచిలీపట్నం	1957
28	ములుకోల	వార	డి.బుచ్చయ్య	విజయవాడ	1957

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

29	ప్రజావాణి	వార	బి.సోమయాజులు		1957
30	ప్రజాసేవ	వార	టి.వెంకట కుటుంబరావు / టి.వి.ఎస్. చలపతిరావు	విజయవాడ	1957
31	ప్రతిభ	వార	కె.రామారావు		1957
32	ఎస్ఆర్ఆర్ & సివిఆర్ కళాశాల పత్రిక	అర్ధవార్షిక	ఆర్.దయానిధి	విజయవాడ	1957
33	ది మహాత్మా (తెలుగు)	వార	కె. సూర్యప్రకాశరావు	విజయవాడ	1957
34	ది సారోన్ (తెలుగు)	మాస	కె. మనోహరమ్	విజయవాడ	1957
35	ది యూనియన్ (ద్విభాష)	మాస	పి.ఎన్. మూర్తి	నూజివీడు	1957
36	ఉపాధ్యాయవాణి (ద్విభాష)	మాస	వి.విజయరామరాజు	విజయవాడ	1957
37	ఉపాధ్యాయవాణి	మాస	ఎ.పూర్ణచంద్రరావు	కృష్ణా జిల్లా	1957
38	విశాలాంధ్ర	వార	టి.వెంకటేశ్వరరావు	విజయవాడ	1957
39	విశాలాంధ్ర	దిన	కె. రాజగోపాలరావు	విజయవాడ	1957
40	విశ్వప్రభ	మాస	షరీఫ్ ఐ హుస్సేన్ అహ్మద్	విజయవాడ	1957
41	వర్కర్	వార	ఎన్.ఎస్.రావు	విజయవాడ	1957
42	ఆటో ఇంజిన్ సమాచార్ (తెలుగు)	మాస		విజయవాడ	1957
43	హోమియో గృహవైద్యం	మాస		కృష్ణా జిల్లా	1957

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

44	జనపథం	పక్ష		విజయవాడ	1957
45	నవ్వులరాణి	పక్ష		విజయవాడ	1957
46	ప్రజాశక్తి	వార		విజయవాడ	1957
47	ది భారత భూమి (ద్విభాష)	మాస		విజయవాడ	1957
48	ది న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్	దిన		విజయవాడ	1957
49	నేచర్ క్యూర్ (ఇంగ్లిషు)	మాస	ఎం.సీతారామావధానులు	విజయవాడ	1958
50	నగర జన పత్రిక	మాస	కె.విష్ణువర్ధనరావు	విజయవాడ	1958
51	పరాశరి	మాస	వడ్లమూడి వెంకట్రావు	మచిలీపట్నం	1960
52	పల్లెసీమ	వార	ఎం.ఆర్. చంద్ర		1960
53	గృహజ్యోతి	మాస	ఎం.రత్నారెడ్డి / డిడి.రావు	మచిలీపట్నం	1961
54	యుగధర్మ	మాస	జి.వెంకటేశ్వరరావు	విజయవాడ	1962
55	ప్రకృతిమాత	మాస	ఎం. సీతారామావధూత	విజయవాడ	1962
56	విజయవాడ మార్కెట్ న్యూస్	వార	ఎ.బి.స్. మణ్యం	విజయవాడ	1962
57	సమాజవు సువార్త ప్రతిధ్వని	మాస	ఆర్మాసై హెలోనిన్		1962
58	బృందయానం	వార	జె.వెంకటేశ్వరరావు	మచిలీపట్నం	1963
59	యువశక్తి	పక్ష	వి.వెంకటేశ్వరరావు	మచిలీపట్నం	1963

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

60	కమ్యూనిస్ట్	మాస	కె.రాజగోపాలరావు/టి.సత్యనారాయణ	విజయవాడ	1965
61	విశ్వప్రేమ	వార	షరీఫ్ ఇక్బాల్ హుస్సేన్ అహ్మద్	విజయవాడ	1965
62	ఆంధ్రజ్యోతి సచిత్రవార పత్రిక	వార	కె.జగదీష్ ప్రసాద్	విజయవాడ	1966
63	స్నేహదూత	మాస	జాన్ లియోన్సీ	నూజివీడు	1966
64	కళ	మాస	ఇ.నారాయణరావు	విజయవాడ	1966
65	పట్టెదారు	మాస	వి.వి.రాఘవయ్య	విజయవాడ	1966
66	ఆంధ్ర ఫిలిం ఛాంబర్ జర్నల్ (ద్విభాష)	మాస	ఎం.ఎస్. రాజు	విజయవాడ	1967
67	ఆంధ్రజ్యోతి	దిన	వేమూరి రాధాకృష్ణ	విజయవాడ	1967
68	ఆంధ్ర స్పోర్ట్ అండ్ గైడ్	మాస	సి.కుటుంబరావు / రామానుజాచారి	మచిలీపట్నం	1967
69	ఆరోగ్య ప్రచార్ (ద్వి భాష)	మాస	ఎం.పూర్ణచంద్రరావు	విజయవాడ	1967
70	అయుర్వేద	మాస	కె.విష్ణువర్ధనరావు	విజయవాడ	1967
71	బెజవాడ కమర్షియల్ డైలీరిపోర్టు (ఇంగ్లీషు)	దిన	ఎం. ఆదినారాయణమూర్తి	విజయవాడ	1967
72	భాగ్యనగర్	పక్ష	జి.నిరీక్షణరావు	మచిలీపట్నం	1967
73	బైబిల్ జ్యోతి	మాస	కె.ఇజ్రాయెల్	విజయవాడ	1967
74	బిషప్ అజరయ్య హైస్కూల్ పత్రిక (బహు)	వార్షిక	అన్నాథామస్	విజయవాడ	1967
75	చుక్కాని	పక్ష	కె.వాసుదేవరావు	మచిలీపట్నం	1967

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

76	గ్రంథాలయ సర్వస్వం	మాస	పి.నాగభూషణం	విజయవాడ	1967
77	జైహింద్ హయ్యర్ సెకండరీ స్కూల్	అర్ధవార్షిక	పి.శరభరాజు	విజయవాడ	1967
78	జయశ్రీ	మాస	ఎం.వి.కృష్ణారావు	విజయవాడ	1967
79	జయశ్రీ	వార	ఎం.వి.కృష్ణారావు	విజయవాడ	1967
80	జీవవాహారం	మాస	బండ్ల రాజారత్నం	విజయవాడ	1967
81	కవిరాజు	మాస	కె.సూర్యనారాయణరావు	విజయవాడ	1967
82	కృష్ణాపత్రిక	దిన	పిరాట్ల వెంకటేశ్వర్లు/ఎం.సుబ్రహ్మణ్యశర్మ	విజయవాడ	1967
83	కృష్ణవేణి	మాస	కె.సుబ్బారావు	విజయవాడ	1967
84	లా జర్నల్	పక్ష	బి.శారదాంబ	విజయవాడ	1967
85	మహిళోదయ	మాస	ఆర్.మనోహరం	విజయవాడ	1967
86	రమణవాణి	పక్ష	ఎం.ఆర్. నాగేశ్వరరావు	విజయవాడ	1967
87	సహకారి (ద్విభాష)	పక్ష	దాసరి వెంకట సుబ్బారావు	విజయవాడ	1967
88	సమృద్ధి జీవం	మాస	ఎస్.పి. గురుపాల్	మచిలీపట్నం	1967
89	శ్రీధన్వంతరి	మాస	వి.శంకరశాస్త్రి	విజయవాడ	1967
90	సండే స్టాండర్డ్ (ఇంగ్లీషు)	వార	ఎస్.వి.స్వామి	విజయవాడ	1967
91	తత్వప్రబోధ	మాస	కె.హరిష్ చంద్రభట్ట	విజయవాడ	1967

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

92	ది ఆంధ్ర ప్రొవెన్షియల్ హోమియోపతిక్				
	ఎండీ కాలేజ్ మ్యాగజైన్ (ద్వి)	అర్ధ	ఇ.రామగోపాలరావు		1967
93	ది గాస్పెల్ ఇల్యూమినేటర్	మాస	పి.ఎం.శ్యామ్యూల్	విజయవాడ	1967
94	ది హిందూ కాలేజ్ హైయ్యర్				
	సెకండరీ స్కూల్ మ్యాగజైన్	అర్ధ	ఎ.లక్ష్మణస్వామి	మచిలీపట్నం	1967
95	ద న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్	దిన	ఎస్.వి.స్వామి	విజయవాడ	1967
96	టింబర్ సమాచార్ (ద్విభాష)	మాస	టి.గోపాలరావు	విజయవాడ	1967
97	త్రివేణి (ఆంగ్లం)	త్రైమాసి	బి.నరసింహరావు	మచిలీపట్నం	1967
98	ఉపాధ్యాయ	మాస	చెన్నుపాటి లక్ష్మయ్య	విజయవాడ	1967
99	వేదాంతభేరి	మాస	స్వామి విద్యాస్వరూపానందగిరి	విజయవాడ	1967
100	విద్యాప్రబోధ (ద్విభాష)	మాస	పి.శ్రీరామ్మూర్తి	విజయవాడ	1967
101	విజయవాడ డైలీ మార్కెట్ రిపోర్టు (ఇం)	దిన	సుఖదేవ్ రాఠి	విజయవాడ	1967
102	విశ్వవాణి	మాస	పి.రామకోటేశ్వరరావు	విజయవాడ	1967
103	విజయవాణి	వార	మల్లెల రామ్మూర్తి	విజయవాడ	1967
104	వైద్యకళ	మాస	సి.నరసింహాచార్యులు	విజయవాడ	1967
105	ది హేతెస్ట్ (ఇంగ్లీషు)	మాస	జి.విజయం	విజయవాడ	1968

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

106	జ్యోతిర్వేద	ద్వైమాసిక	వి.దక్షిణామూర్తి	విజయవాడ	1968
107	ప్లెడ్జ్ (ఇంగ్లీషు)	వార	ఎం.ఎ.ఖాదర్	విజయవాడ	1968
108	శైవవాణి	మాస	కె.సుబ్బారావు /పి.సింగారావు	విజయవాడ	1968
109	బైబిల్ మహిమ	మాస	పి. భూషణం	విజయవాడ	1968
110	ప్రైవేట్ మెడికల్ ప్రాక్టీషనర్స్ (ద్విభాష)	మాస	ఆర్. సంపూర్ణం	విజయవాడ	1968
111	న్యాయప్రచార్ (ద్విభాష)	పక్ష	భాగవతుల రామారావు	మచిలీపట్నం	1968
112	కామకోటివాణి (ఇంగ్లిషు)	మాస	ఆర్.డి.ఎల్.నరసింహమూర్తి	మచిలీపట్నం	1969
113	జనమిత్ర	దిన	డి.కృష్ణమూర్తి	విజయవాడ	1969
114	చట్టప్రచారిణి (ద్విభాష)	పక్ష	టి.దుర్గాపార్వతీశం		1969
115	రవిప్రభ	మాస	ఎ.జరిమయ్య/వి.కోటిలిరం	కైకలూరు	1969
116	పసిడిబాల	మాస	చింతా హనుమంతరావు	మచిలీపట్నం	1969
117	ఆంధ్రవాణి	వార	ఎం.నాగభూషణం	విజయవాడ	1970
118	ప్రాథమికవిద్య (ద్విబాష)	మాస	తోట రంగారావు	విజయవాడ	1971
119	ఆంధ్ర సచిత్రవారపత్రిక	వార	ఎస్ నాగేశ్వరరావు	విజయవాడ	1971
120	మోటార్ ట్రాన్స్‌పోర్టు మాసపత్రిక		వివి ఈశ్వరరావు	విజయవాడ	1971
121	సందేశం	మాస	జి.రాధాకృష్ణమూర్తి/ఎ జనార్ధనరావు	విజయవాడ	1971

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

122	వీచిక	మాస	జి.మల్లారెడ్డి	విజయవాడ	1972
123	రజకజ్యోతి	మాస	ఎల్.తాతయ్య	విజయవాడ	1972
124	సంఘజ్యోతి	మాస	పి.జె.క్రిస్టోఫర్	మచిలీపట్నం	1972
125	ఎడ్యుకేషనల్ ఇండియా (ఆంగ్లం)	మాస	నరసింహం/ఎం.వి.సుబ్బారావు	మచిలీపట్నం	1972
126	ట్యాక్స్ వార్తలు	మాస	జి.నాగేశ్వరరావు	విజయవాడ	1973
127	చలనచిత్ర	పక్ష	పి.చిన్నపరెడ్డి	విజయవాడ	1973
128	దీనజ్యోతి (ద్వి)	మాస	ఎం.శ్రీరాములు	విజయవాడ	1974
129	లాటరీ సమాచార్	వార	పి.లక్ష్మీనారాయణ	విజయవాడ	1974
130	కమ్యూనిజం	మాస	ఈడ్పుగంటి నాగేశ్వరరావు	విజయవాడ	1974
131	ఆయుర్వేద మెడికల్ ప్రాక్టీషనర్	మాస	యు.సూర్యనారాయణ	విజయవాడ	1975
132	నూజివీడు రిపోర్టర్ (ద్విభాష)	పక్ష	ఎస్.శ్రీవాత్సవ	నూజివీడు	1975
133	అణుయుగంలో ఇండియా	మాస	సి.పి.సారథి	విజయవాడ	1975
134	రేపు	మాస	సి.నరసింహారావు	విజయవాడ	1975
135	చార్వాక	మాస	కె. త్యాగరాజు	విజయవాడ	1975
136	సేవా సంక్రాంతి	మాస	ఎస్.వి.ఎల్.నరసింహం	విజయవాడ	1975
137	హనుమత్సేవ	మాస	ఎస్.ఎస్.లక్ష్మణరావు	విజయవాడ	1976

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

138	వనితాజ్యోతి	మాస	కె.ఎల్.ఎన్.ప్రసాద్	విజయవాడ	1976
139	సువార్త సునాదం	మాస	కె.ఎల్.పీటర్		1976
140	జనమిత్ర	వార	డి.కృష్ణమూర్తి	విజయవాడ	1976
141	జ్యోతిచిత్ర	వార	కె.జగదీష్ప్రసాద్	విజయవాడ	1976
142	అరుణతార	మాస	చలసాని ప్రసాద్	విజయవాడ	1977
143	ప్రజాసాహితి	మాస	కొత్తపల్లి రవిబాబు	విజయవాడ	1977
144	టెలిఫోన్ ట్రాఫిక్ బులిటెన్ (ఆంగ్లం)	మాస	ఎం.వెంకట్రావు	విజయవాడ	1977
145	నవభారతి	మాస	జె.రాధాకృష్ణారెడ్డి/సి.పిచ్చయ్య	విజయవాడ	1977
146	ప్రభవ	మాస	టి.లలితాగోపాలరావు	విజయవాడ	1977
147	సినీరాణి	మాస	డి.చంద్రశేఖర్	విజయవాడ	1977
148	జనరంజని	మాస	పింగళి సోమశేఖర్	విజయవాడ	1978
149	దళితమార్గ్	పక్ష	పి.కోటేశ్వరరావు	విజయవాడ	1978
150	యువకృష్ణ (ద్విభాష)	త్రైమాసిక	వి.సుదర్శనం	విజయవాడ	1978
151	కృత్తిక	పక్ష	విన్నకోట సుబ్బారాయుడు	మచిలీపట్నం	1979
152	మచిలీపట్నం సమాచార్	వార	ఎం.జనార్దనరావు	మచిలీపట్నం	1979
153	ఆంధ్రజ్యోతి	వార	ఆర్.ఎస్.మూర్తి	విజయవాడ	1979

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

154	బాలజ్యోతి	మాస	కె.ఎల్.ఎన్.ప్రసాద్	విజయవాడ	1979
155	నడుస్తున్న చరిత్ర	మాస	వి.కృష్ణారావు/ఎం.చంద్రశేఖరరావు	విజయవాడ	1980
156	ఎమెస్కో	మాస	ఎం.ఎస్.కుమార్	విజయవాడ	1980
157	శ్రామిక జనత (ద్విభాష)	పక్ష	సి.హెచ్.వి.సుబ్బారావు	విజయవాడడ	1981
158	యుటిఎఫ్ వార్తలు	మాస		విజయవాడ	1981
159	ఓం ఆంధ్రావాణి	దిన	జి.వి.సత్యనారాయణ	విజయవాడ	1981
160	నారదవాణి	పక్ష	డి.మాధవరావు	విజయవాడ	1982
161	జనపథం	పక్ష	ఎస్ శేషగిరిరావు	విజయవాడ	1982
162	బాలభాను	మాస	జి.శ్రీకృష్ణమోహన్	విజయవాడ	1983
163	మరనాత మెసెంజర్	మాస	గుళ్లపల్లి మోజెస్ చౌదరి	విజయవాడ	1983
164	స్టేట్ బ్యాంక్ ఎంప్లాయిస్				
	యూనియన్ న్యూస్ (ద్విభాష)	మాస	జి.కృష్ణమూర్తి	విజయవాడ	1983
165	సూపర్ పాలిటిక్స్	పక్ష	పి.వెంకటస్వామి	విజయవాడ	1983
166	తార సితార	పక్ష	పి.వెంకటస్వామి	విజయవాడ	1983
167	బాల రంజని	మాస	ఎస్.నాగేశ్వరరావు	విజయవాడ	1983
168	శ్రీవాణి	మాస	కె.కృష్ణమోహనరావు	విజయవాడ	1984

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

169	ఐతే న్యూస్ (ఇంగ్లీషు)	పక్ష	ఎం.వెంకట్రావు	విజయవాడ	1984
170	తెలుగు తీర్పు (ద్విభాష)	మాస	వి.సుబ్బారావు	విజయవాడ	1985
171	మక్నాతీస్ ఉర్దు	పక్ష	లతీఫ్	విజయవాడ	1985
172	టుడే పాలిటిక్స్	పక్ష	ఎ.అజయ్‌కుమార్	విజయవాడ	1985
173	స్వాతి	వార	వేమూరి బలరాం	విజయవాడ	1985
174	జనరల్ ఎడ్యుకేషన్ ఫర్ ఆల్ (ఆంగ్లం)	మాస	ఎన్.సుందరాచారి	విజయవాడ	1985
175	స్టార్ పాలిటిక్స్	పక్ష	ఆర్.పాంచజన్య/ఆర్.సుశీలాదేవి	విజయవాడ	1985
176	ఫిలిం ఎన్‌కౌంటర్	పక్ష	ఎం.బెనర్జీనాథ్	విజయవాడ	1985
177	వండర్ వరల్డ్	మాస	వి.నారాయణరావు	విజయవాడ	1986
178	సినిమా రంజని	వార	ఎస్.నాగేశ్వరరావు	విజయవాడ	1986
179	క్వశ్చన్ బ్యాంక్ (ద్విభాష)	మాస	ఎస్.ఎం.కొండయ్య	విజయవాడ	1987
180	పంచదార చెరకు	మాస	వాసిరెడ్డి సత్యనారాయణ	విజయవాడ	1987
181	ఉదయం	దిన	మాగుంట శ్రీనివాసులు	విజయవాడ	1987
182	అరణ్య స్పందన	మాస	ఎం.శాంతాదేవి / సి.అన్నపూర్ణ	విజయవాడ	1987
183	శ్రీనివాస హేచరీస్ వార్తామోహిని	మాస	కె.సోమిరెడ్డి	విజయవాడ	1987
184	యువజన విద్యార్థి నవశక్తి	మాస	బి.వెంకట్ / వి.కృష్ణ	విజయవాడ	1987

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

185	నవచిత్ర కథ	మాస	సి. హెచ్.సత్యనారాయణ	విజయవాడ	1987
186	కృష్ణ హెరాల్డ్	దిన	కె.ఐ.కిశోర్	విజయవాడ	1988
187	దక్కన్ క్రానికల్	దిన	క్రోసూరి ప్రభాకర్	విజయవాడ	1988
188	శుభ ప్రాధాన్య నిరీక్షణ	మాస	బ్రదర్ ఎం.డబ్ల్యు. జాబ్	విజయవాడ	1989
189	ఆస్తికభూమి	మాస	కుక్కమళ్ల వెంకటప్పయ్య	విజయవాడ	1989
190	సిరివెన్నెల	మాస	పాలడుగునారాయణ	విజయవాడ	1989
191	మాయాదండం మ్యాజిక్ మాసపత్రిక	మాస	డి.లక్ష్మి	విజయవాడ	1990
192	ఉద్యోగ విజయాలు	మాస	ఆలూరి సుభాష్‌బాబు	విజయవాడ	1990
193	కాన్సెప్ట్ ఆఫ్ ప్రింటింగ్ (ఇంగ్లిషు)	మాస	ఎం.త్యాగరాజు	విజయవాడ	1990
194	ఆంధ్రవాణి	వార	జివి సత్యనారాయణ	విజయవాడ	1990
195	ఉద్యోగపర్వం (ద్విభాష)	మాస	ఎన్.భూపతిరావు	విజయవాడ	1990
196	మిల్లింగ్ టుడే (తెలుగు)	పక్ష	ఎస్‌కె సుభాని	విజయవాడ	1991
197	షేర్‌కాలం	వార	యు.సత్యవాణి	విజయవాడ	1991
198	హిందూరాష్ట్ర	మాస	వి.కృష్ణారావు	విజయవాడ	1992
199	శ్రీగురుచరణం	మాస	శ్రీస్వామి విఠలానంద సరస్వతి	విజయవాడ	1992
200	దళితులొస్తున్నారు	మాస	వి.ఎల్.సెబాస్టియన్	విజయవాడ	1992

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

201	యాదవ సంఘం	ద్వైవార	పి.వెంకటస్వామి	విజయవాడ	1992
202	క్రీస్తులో విమోచనం	ద్వైమాసిక	టి.శామ్యూల్	విజయవాడ	1992
203	ఆహ్వానం	మాస	ఎస్.ఎస్.లక్ష్మి	విజయవాడ	1992
204	హిందూనగరా	మాస	టి.వి.ఎస్.శ్రీనివాసరావు	విజయవాడ	1992
205	ఫిషరీస్ ఫార్ట్యూన్	పక్ష	ఎస్.కె.షహిముద్దీన్	విజయవాడ	1993
206	ఫిషరీస్ వరల్డ్ (ఇంగ్లిషు)	మాస	ఎస్.కె.బాజీ	విజయవాడ	1993
207	అదృష్టం	దిన	ఎస్.మణిమరన్	విజయవాడ	1993
208	మనీ బిజినెస్	వార	ఎం.రామ్మోహన్	విజయవాడ	1993
209	నేటి ప్రపంచం	మాస	జి.కృష్ణ	విజయవాడ	1993
210	లా టుడే	వార	బీరం సుబ్బారావు	విజయవాడ	1993
211	ఎపిటిఎఫ్ న్యూస్‌లెటర్	మాస	ఎన్.పరమేశ్వరరావు	విజయవాడ	1993
212	ఉపాధ్యాయ చైతన్యం	మాస	నాగలింగం	విజయవాడ	1993
213	వస్త్రసుధ	మాస	యు.శ్రీనివాసరావు	విజయవాడ	1993
214	శిలువ ప్రకాశం (ఇంగ్లిషు)	మాస	రెవరెండ్ లాము ఇజ్రాయెల్	విజయవాడ	1993
215	ఎక్స్‌రే	మాస	కొల్లూరి	విజయవాడ	1993
216	విఎన్ఎస్ ప్రిస్క్రైబర్స్ మంత్లీగైడ్ (ఇంగ్లిషు)	మాస	వి.శ్రీదేవి	విజయవాడ	1993

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

217	క్రీస్తు సువార్త పత్రిక (బహుభాష)	మాస	పి.వెంకటరత్నం	గుడివాడ	1993
218	హెల్త్‌టుడే	మాస	ఎ.పి.ప్రసాదబాబు	విజయవాడ	1994
219	రహ్మత్ (తెలుగు)	మాస	షేక్ మస్తాన్	విజయవాడ	1994
220	ఉపదేశం	మాస	కూనపులి రాధాకృష్ణ	విజయవాడ	1994
221	ఆంధ్రబాల	మాస	వడాలి అంజన్‌రాజు	విజయవాడ	1994
222	స్వర్ణదీపిక	పక్ష	బి.శివాజీరాజు	విజయవాడ	1994
223	ఈరోజు రేపు	దిన	పి.వెంకటస్వామి	విజయవాడ	1994
224	ఇవాళ రేపు	దిన	పి.వెంకటస్వామి	విజయవాడ	1994
225	సుగుణ మ్యాథ్స్ అండ్ సైన్స్ (ద్విభాష)	మాస	జి.సుగుణరావు	విజయవాడ	1994
226	సేవా సమర్పణ్	మాస	ఆర్.లక్ష్మీనారాయణ	విజయవాడ	1994
227	ఈ న్యూస్ (ఆంగ్లం)	మాస	దాసరి రామకృష్ణ	విజయవాడ	1994
228	ఆంధ్రదర్శిని	మాస	వి.జోసెఫ్	విజయవాడ	1994
229	లేటెస్ట్ జనరల్ నాలెడ్జ్ (ద్విభాష)	మాస	బి.హెచ్.కృష్ణమోహన్	విజయవాడ	1994
230	రాజయోగం	వార	ఆర్.అజయ్‌కుమార్‌ఘోష్	విజయవాడ	1994
231	ఫిషరీస్ వరల్డ్ (వారానికి రెండు సార్లు)		ఎస్.కె.బాజీ	విజయవాడ	1994
232	ధర్మప్రచారం	మాస	సి.హెచ్.వి.సుబ్బయ్య	విజయవాడ	1994

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

233	విద్య	పక్ష	ఎ.పి.వి.హెచ్.ఎన్.కుమార్	విజయవాడ	1995
234	శుభం	మాస	పి.వి.రాఘవన్న	విజయవాడ	1995
235	ఉద్యోగ విజయాలు (ద్విభాష)	మాస	ఎల్.నారాయణ	విజయవాడ	1995
236	పౌల్ట్రీఫార్మర్	మాస	వాసిరెడ్డి సత్యనారాయణ	విజయవాడ	1995
237	చిట్స్ ఫైనాన్స్ రియల్ ఎస్టేట్ ఇన్వెస్టిమెంట్ బిజినెస్ మీడియా	మాస	టి.ఆర్.సీతారామ్	విజయవాడ	1995
238	క్రైం వరల్డ్	మాస	వి.వీర్రాజు	విజయవాడ	1996
239	సి.కె.ఎస్.గ్రూప్ భారత్ పత్రిక (ద్విభాష)	మాస	ఆర్.కె.ప్రసాద్	విజయవాడ	1996
240	విశ్వకర్మజ్యోతి	మాస	వి.కె.వి.జి.శర్మ	విజయవాడ	1996
241	నిప్పురవ్వలు	ద్వైమాసిక	సి.అబ్రహాంవెస్లీ	విజయవాడ	1996
242	సుజనప్రియ	మాస	ఎన్.దయానందరాజు	విజయవాడ	1996
243	మొగ్గ	మాస	కె.ఎ.పి.వై.దీక్షితులు	విజయవాడ	1996
244	ఈనాటి విద్యుత్ కార్మికుడు (ద్విభాష)	మాస	సయ్యద్ ఇబ్రహీం	విజయవాడ	1997
245	అగ్రిగోల్డ్ స్వర్ణసేద్యం (ద్విభాష)	మాస	వి.ఆర్.రావు అవ్వాస్	విజయవాడ	1997
246	ఐ క్యాచ్ (తెలుగు)	మాస	ఎన్.ప్రసన్నకుమార్	విజయవాడ	1997
247	సి అండ్ సీ అప్టుడేట్ జనరల్ నాలెడ్జి	మాస	ఎండి.సర్వర్	విజయవాడ	1997

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

248	అంజలి	మాస	కొల్లూరి	విజయవాడ	1997
249	ఆటో ఇంజిన్ సమాచార్ (బహుభాష)	మాస	సి. హెచ్. ఆర్. కె. ప్రసాద్	విజయవాడ	1997
250	వినియోగదీపిక (ద్విభాష)	పక్ష	సైకం భాస్కరరావు	మచిలీపట్నం	1997
251	ఉదయ సంచార్	మాస	ఆడిదం నరసింహమూర్తి	మచిలీపట్నం	1998
252	సిటీ ఇమేజ్	దిన	టి. రవి	విజయవాడ	1998
253	క్రీస్తురాకడ వాణి	మాస	సి. ఎస్. ప్రసన్నకుమార్	విజయవాడ	1998
254	క్రీస్తు సైనిక సువార్త	మాస	ముద్దరబోయిన అబ్రహాం	విజయవాడ	1998
255	శ్రీసాయి ఆస్ట్రోలాజికల్ మ్యాగజైన్	మాస	టి. సుశీలాదేవి	విజయవాడ	1998
256	సిటీస్క్రీన్	వార	కొండవీటి మురళి	విజయవాడ	1998
257	భావతరంగిణి	మాస	జి. వి. రమణారావు	మచిలీపట్నం	1998
258	ఆక్వాకల్చర్‌గైడ్	మాస	కె. రవిప్రసాద్	విజయవాడ	1998
259	గ్లోబల్‌ఐ	పక్ష	పర్వతనేని శాంతికిషోర్	విజయవాడ	1998
260	స్వర్ణాంధ్ర	దిన	కె. బి. జి. తిలక్	విజయవాడ	1998
261	ఆధ్యాత్మికవికాసం (ద్విభాష)	పక్ష	పి. విజయకృష్ణ	విజయవాడ	1998
262	విశ్వసాయి తత్వప్రబోధ	పక్ష	స్వామి విఠల్	విజయవాడ	1999
263	ఆలయం	మాస	మైకేల్ రాజు	విజయవాడ	1999

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

264	ఆదృశ్యవాణి (ద్విభాష)	మాస	ఎం.లక్ష్మీనారాయణ	మచిలీపట్నం	1999
265	ఐక్యోపాధ్యాయ	మాస	ఎం.వెంకటరత్నం	విజయవాడ	1999
266	ఎ.ఎస్.ఆర్.కాలేజ్ మ్యాగజైన్ (బహుభాష)	అర్ధ	యడవిల్లి సన్యాసిరావు	గుడివాడ	1999
267	అమృతమధనం (ద్విభాష)	దిన	క్రోసూరి ప్రభాకరరావు	విజయవాడ	1999
268	ఆంధ్రకేసరి (ద్విభాష)	వార	సుబ్బారావు	మచిలీపట్నం	1999
269	అనమిక	మాస	విజయలక్ష్మి బి.	విజయవాడ	1999
270	అరుణాచల రమణ (ఆం)	మాస	ఎం.ఆర్.నాగేశ్వరరావు	కృష్ణాజిల్లా	1999
271	ఎథెస్ట్ (ఇంగ్లిషు)	మాస	గోరా	విజయవాడ	1999
272	చేతన	మాస	వి.వెంకటరమణయ్య	విజయవాడ	1999
273	క్రీస్తుద్వారా స్వస్థత	మాస	రాట్నీ రాజు. ఎస్	జగ్గయ్యపేట	1999
274	కమర్షియల్ ఎడ్యుకేషన్ (బహు)	పక్ష	జి.వి.రాఘవాచార్యులు	విజయవాడ	1999
275	గాస్పెల్ ఇల్యూమినేటర్ (ఇంగ్లిషు)	త్రైమాసిక	పి.ఎం.శామ్యూల్	విజయవాడ	1999
276	ఇల్లు ఇల్లాలు	మాస	డాక్టర్ వి.కోటీశ్వరమ్మ	విజయవాడ	1999
277	జయభేరి	వార	శివరామకృష్ణ ఎ.	కృష్ణాజిల్లా	1999
278	కలంకారీ (ఇంగ్లిషు)	త్రైమాసిక	కె.ఎస్.రావు	విజయవాడ	1999
279	లేబర్ల్యాండ్ (ద్విభాష)	మాస	ఎం.ఎస్.నాయుడు	మచిలీపట్నం	1999

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

280	లాటుడే	వార		విజయవాడ	1999
281	లీగల్‌మెయిల్ (ద్విభాష)	వార	కె.ఎస్.ఎన్.సుబ్రహ్మణ్యం	విజయవాడ	1999
282	మార్గదర్శిని	వార	పి.కె.పూర్ణచంద్రరావు	మచిలీపట్నం	1999
283	నాస్తికమార్గం	మాస		విజయవాడ	1999
284	నవ్యసాహితి (ద్విభాష)	వార	కె.శ్రీచంద్రమూర్తి	మచిలీపట్నం	1999
285	నవ్యకళ	మాస	బోయపాటి వెంకటకృష్ణారావు	విజయవాడ	1999
286	పెంతెకోస్తుధుని	మాస	పాస్టర్ సి.ఆర్.డేవిడ్‌సన్	విజయవాడ	1999
287	కోస్టల్ యూనిటీ (ద్విభాష)	మాస	రామ్మూర్తి పి	విజయవాడ	1999
288	ప్రగతి	వార	ముక్కాముల నాగభూషణం	విజయవాడ	1999
289	ప్రగతి	పక్ష	రామకోటయ్య	విజయవాడ	1999
290	ప్రియ	మాస	ఎం.రాధాకృష్ణ	విజయవాడ	1999
291	పీపుల్స్ టీచర్స్ (ద్విభాష)	వార్షిక	జి.ఎ.ప్రకాశరావు	విజయవాడ	1999
292	స్క్రీన్ (ఇంగ్లిషు)	వార	ఎస్.వి.స్వామి	విజయవాడ	1999
293	శిలువ ప్రకాశం	మాస	రెవరెండ్ లాము ఇజ్రాయెల్	విజయవాడ	1999
294	శ్రీమాత	మాస	ఎం.ఇందిరాదేవి	విజయవాడ	1999
295	సువార్తవాణి	మాస	పి.సాల్మన్‌రాజు	విజయవాడ	1999

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

296	స్వప్నజగత్	పక్ష	ఎం.స్వరాజ్యలక్ష్మి	విజయవాడ	1999
297	తటాక	మాస	టి.రామారావు	విజయవాడ	1999
298	వార్త	దిన	గిరీష్ సంఘీ	విజయవాడ	1999
299	తెలుగు వెలుగు	వార	పి.రామకృష్ణారెడ్డి	విజయవాడ	1999
300	తాండవ న్యూస్	వార	బి.ఎ.రాజు	జగ్గయ్యపేట	1999
301	టుడే ఫ్రీడం (ఆంగ్లం)	దిన	బి.దేవదాసు	విజయవాడ	1999
302	తుషార్	పక్ష	కలవగుంట శ్రీరామ్	మచిలీపట్నం	1999
303	ఊర్వశి	పక్ష	ఎం.రాధాకృష్ణ	విజయవాడ	1999
304	వైద్యసేవక్ (ద్వి)	మాస	పి.సోమశేఖర్	విజయవాడ	1999
305	వైద్యరహస్య	మాస	ఎం.చలపతిరావు	విజయవాడ	1999
306	వారధి	వార	ఆర్.ఎస్.మూర్తి	విజయవాడ	1999
307	వికాసం	మాస	ఎం.వి.సుబ్బమ్మ	విజయవాడ	1999
308	యదుకుమార్	మాస	పి.జగన్నాథరావు	కృష్ణాజిల్లా	1999
309	పొద్దు	దిన	బి.రామదాసు	విజయవాడ	1999
310	గుడ్‌టిడింగ్స్ (ఆంగ్లం)	మాస	జాన్ ప్రభాకరరావు	విజయవాడ	1999
311	ఆంధ్రమోటార్‌మర్చంట్స్ అసోసియేషన్	మాస	జి.విజయ	విజయవాడ	1999

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

312	విలువ	మాస	సజ్జ బర్నబాస్	గుడివాడ	1999
313	పల్లెబాట	దిన	కె.నాగేశ్వరరావు	గుడివాడ	1999
314	శ్రీరామాస్థాన్	పక్ష	ఎల్.పవన్‌కుమార్	గుడివాడ	1999
315	సిక్స్ఓక్లాక్ (ఇంగ్లిషు)	దిన	వి.వి.ఎస్ రాయుడు	విజయవాడ	1999
316	భాగ్యనగర్ సాయంకాల పత్రిక	దిన	వి.వి.ఎస్ రాయుడు	విజయవాడ	1999
317	యువజనదర్శిని	వార	తూనుగుంట్ల సాయిబాబ	విజయవాడ	2000
318	ధరణి	దిన	జి.లక్ష్మయ్య	మచిలీపట్నం	2000
319	గణితచంద్రిక	త్రైమాసిక	ప్రఖ్య సత్యనారాయణశర్మ	విజయవాడ	2000
320	కృషిపండిట్	మాస	కె.వెంకటేశ్వర్లు	విజయవాడ	2000
321	విద్యార్థి ప్రతిభ	మాస	జి.హరిప్రసాద్	మచిలీపట్నం	2000
322	బాలతేజం	మాస	నండూరి సీతారాం	విజయవాడ	2000
323	ధర్మగంట	పక్ష	నూతక్కి జ్యోత్స్న	విజయవాడ	2000
324	జ్యోతిషదీపిక	మాస	కాకర్ల శ్రీనివాసరావు	విజయవాడ	2000
325	ప్రింట్‌వరల్డ్	మాస	ఎం.ఎన్.డి ప్రసాద్	విజయవాడ	2000
326	బౌద్ధవిహార్	పక్ష	కె.నాగరాజు	గుడివాడ	2000
327	శాఖ	పక్ష	ఎల్.రాధాకృష్ణ	గుడివాడ	2000

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

328	ద న్యూ సండే ఎక్స్‌ప్రెస్ (ఇంగ్లిషు)	వార	ఆర్‌కె ఝున్‌ఝున్‌వాలా	విజయవాడ	2000
329	అక్షరజ్యోతి	మాస	ఎస్.వెంకటేశ్వరరావు	విజయవాడ	2001
330	కళాదర్శిని	మాస	ఎస్.శివాజీ	విజయవాడ	2001
331	ఎద్యుకేషనల్ వాణి	మాస	బి.వి.శ్రీధర్	విజయవాడ	2001
332	ఉన్నతవిద్య	మాస	బి.బాబ్జీ	విజయవాడ	2001
333	ఆర్షవాణి	మాస	బుర్రా నీలకంఠ	విజయవాడ	2001
334	కల్యాణసమాచార్	మాస	ఎస్.రామదుర్గ	విజయవాడ	2001
335	వైష్ణవి	మాస	వి.రాజనాని	విజయవాడ	2001
336	వీకెండ్	వార	దాసరి నాగరాజు	విజయవాడ	2001
337	వండర్ న్యూస్	మాస	అవ్వారి వెంకట్రావు	విజయవాడ	2001
338	షిర్డీసాయి	మాస	జి.భాస్కరరావు	విజయవాడ	2001
339	దివ్యదీపిక	త్రైమాసిక	కె.భాస్కరరావు	గుడివాడ	2001
340	ఆక్వాటెక్ (ద్విభాష)	మాస	కె.జోసెఫ్	విజయవాడ	2002
341	జీవితనిర్మాణం	మాస	ముఫ్తీమహమ్మద్ ఫరూక్	విజయవాడ	2002
342	వార్తాప్రభ	దిన	వీర్ల శ్రీరామయాదవ్	గుడివాడ	2002
343	చిరుజల్లు	పక్ష	వడ్డి రామాంజనేయులు	విజయవాడ	2002

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

344	మహర్షి కాలజ్ఞానం (ద్విభాష)	మాస	ఆమంచి బాలసుధాకరశాస్త్రి	విజయవాడ	2002
345	నేటి మనదేశం	దిన	కె.ఎస్.రంగసాయి	విజయవాడ	2002
346	అష్టైశ్వర్యాలు (బహుభాష)	మాస	లక్కోజు రత్నాజీ	విజయవాడ	2002
347	స్పైలాన్ (ఇంగ్లిషు)	దిన	కెఎస్ఆర్ సాయి	విజయవాడ	2002
348	స్టూడియో రౌండప్	వార	ఎస్.శ్రీనివాసరావు	విజయవాడ	2002
349	కేబుల్ వరల్డ్	మాస	ఎస్కె బాజీ	విజయవాడ	2002
350	వరప్రసాదముల మాత	మాస	రెవరెండ్ ఫాదర్ జాకోబ్	విజయవాడ	2002
351	వివేక పథం	మాస	పుట్టా సురేంద్రబాబు	విజయవాడ	2002
352	ట్రాన్స్‌పోర్టు రిపోర్ట్	మాస	తమ్మిన శ్రీధర్‌బాబు	విజయవాడ	2002
353	సినీస్టార్	వార	కోమల కీర్తి	విజయవాడ	2002
354	రోజా	వార	టి.రామకృష్ణ	విజయవాడ	2002
355	యూనిక్	పక్ష	కె.బాబు	విజయవాడ	2002
356	విజయవాడ ఛాంబర్	పక్ష	గడ్డం సుబ్బారావు	విజయవాడ	2002
357	బ్యాడ్మింటన్ హౌస్	త్రైమాసిక	కెసిహెచ్ పున్నయ్య చౌదరి	విజయవాడ	2002
358	ది సొల్యూషన్	పక్ష	ఎ.అబ్రహం	మచిలీపట్నం	2002
359	క్రియేటివ్ స్కూల్	మాస	అట్లూరి కమల	విజయవాడ	2002

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

360	పాలించు ద్రాక్షవల్లి	ద్వైమాసిక	దోరోతి జయరావు	విజయవాడ	2002
361	శ్రీనకకదుర్గప్రభ	మాస	ఇ.గోపాలకృష్ణారెడ్డి	విజయవాడ	2003
362	విజయాంధ్ర (ద్విభాష)	దిన	వి.గోపాలరావు	విజయవాడ	2003
363	శ్రీదత్తావాణి (ద్విభాష)	ద్వైమాసిక	ఎ.శేషాద్రి	విజయవాడ	2003
364	మహిళాప్రభ (ద్విభాష)	మాస	కనుమూరి సర్వారావు	విజయవాడ	2003
365	రైస్‌మిల్లర్స్ వరల్డ్ (ద్విభాష)	మాస	ఎ.రాంబాబు	విజయవాడ	2003
366	దివ్య సమాచార్	వార	టి.రామ్మోహనరావు	మచిలీపట్నం	2003
367	కర్షకజ్యోతి	మాస	టి.అశోక్‌కుమార్	విజయవాడ	2003
368	హరిఓం	మాస	టి.అశోక్‌కుమార్	విజయవాడ	2003
369	ఓం సుఖీభవ	మాస	టి.అశోక్‌కుమార్	విజయవాడ	2003
370	విహార సమాచార్	మాస	టి.అశోక్‌కుమార్	విజయవాడ	2003
371	వేదాద్రి వాణి	మాస	డాక్టర్ బి.సుధామయి	విజయవాడ	2003
372	ఆంధ్ర ఛాంబర్ ఆఫ్ కామర్స్				
	అండ్ ఇండస్ట్రీ సమాచార్ (ద్విభాష)	ద్వైమాసిక	చుక్కపల్లి కుశలవ	విజయవాడ	2003
373	రైస్‌టెక్ (ద్విభాష)	మాస	ఎస్‌కె షర్మిల	విజయవాడ	2003
374	అవోపా	మాస	కె.రాజేంద్రప్రసాద్	మచిలీపట్నం	2003

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

375	అక్షర మైథిలి	మాస	జి.వెంకటేశ్వరరావు	విజయవాడ	2003
376	షహ్ న్యూస్	వార	ఎండి హుమయూన్	విజయవాడ	2003
377	అంతర్నేత్రం	వార	సుంకర ఫణిరాజు	విజయవాడ	2003
378	అమ్మ	మాస	కె.బాపిరాజు	విజయవాడ	2003
379	బాపు	మాస	కె.బాపిరాజు	విజయవాడ	2003
380	మండల ప్రగతి (ద్విభాష)	మాస	వి.రాజు	విజయవాడ	2003
381	నడకతో ఆరోగ్యం	మాస	టివి నరసింహారావు	విజయవాడ	2003
382	నమస్తే	దిన	ముత్యాల సిద్దేశ్వరరావు	విజయవాడ	2003
383	తెలుగు తోరణం	పక్ష	ఎ.బ్రహ్మయ్య	విజయవాడ	2003
384	ధ్వజం	ద్వైమాసిక	పి.థామస్ వర్గీస్	విజయవాడ	2003
385	రమ్యభారతి	త్రైమాసిక	చలపాక ప్రకాష్	విజయవాడ	2003
386	కృష్ణజ్యోతి	దిన	మాతి చిన్నారి	గుడివాడ	2004
387	విజయవాటిక ఛాంబర్	పక్ష	కె.వి.సత్యవర్ధనరావు	విజయవాడ	2004
388	క్రీస్తుకారుణ్యం	మాస	కూనాటి డేవిడ్‌రాజు	నూజివీడు	2004
389	భారత వెలుగు (ద్విభాష)	మాస	కెబిబి చంద్రపాల్	విజయవాడ	2004
390	కథాకేళి	మాస	ఎం.రామారావు	విజయవాడ	2004

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

391	శ్రీగురుపాదుక	మాస	ఎం.బుద్ధేశ్వరరావు	మచిలీపట్నం	2004
392	గంద్రగొడ్డలి	దిన	పిహెచ్‌వి నారాయణశాస్త్రి	విజయవాడ	2004
393	మనయుగం	మాస	మహమ్మద్ కరీముల్లా	విజయవాడ	2004
394	రక్షణ	దిన	తుర్లపాటి రాజేష్	విజయవాడ	2004
395	నగరభేరి	మాస	ఏనుగుల కృష్ణ, ముత్యాలరావు	విజయవాడ	2004
396	న్యూస్‌బూమ్ (ఆంగ్లం)	దిన	బిఎస్‌ఎన్ మూర్తి	విజయవాడ	2004
397	సినిమా వరల్డ్	మాస	కె.బాపిరాజు	విజయవాడ	2005
398	ష్రింప్‌కేర్ (ద్విభాష)	మాస	షేక్ బాబావలి	విజయవాడ	2005
399	చినుకు	మాస	నండూరి రాజగోపాలరావు	విజయవాడ	2005
400	సమత (హిందీ)	మాస	ఎస్.చంద్రశేఖర్	విజయవాడ	2005
401	ఫ్రైడే మెయిల్	మాస	దేవిరాజు	విజయవాడ	2005
402	భక్తిసుధ	మాస	ఎ.హెచ్.ఎస్.వి ప్రసాద్	విజయవాడ	2005
403	ప్రౌఢ్	పక్ష	ఎం సుబ్బారావు	విజయవాడ	2005
404	ఉదయభారతం	దిన	డిఎస్‌ఎన్‌మూర్తి	విజయవాడ	2006
405	కంప్లీట్ మెడికల్ జర్నల్ (ద్విభాష)	మాస	ఎస్.వెంకటరమణ	విజయవాడ	2006
406	ధ్యానమాలిక	మాస	భిక్షమయ్య	విజయవాడ	2006

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

407	సిసింద్రీలు	మాస	కృత్తివెంటి బాపిరాజు	విజయవాడ	2006
408	ఇస్లాం కాంతి	మాస	మహమ్మద్ ఉదయదూర్ రహ్మాన్	విజయవాడ	2006
409	మన ఆరోగ్యం	మాస	వివెల్ నరసారెడ్డి	విజయవాడ	2006
410	స్తపకవాణి	మాస	ఎస్‌వి సుధాకరరావు	విజయవాడ	2006
411	ఆల్ట్రూత్‌వే	మాస	అబ్రహాం వేల్పుల	విజయవాడ	2006
412	ఇమ్మాన్యుయేల్ స్వరం	మాస	సుదర్శన్ మోసెస్ కనగాల	కృష్ణాజిల్లా	2006
413	వెన్నెల	దిన	అంబడిపూడి సత్యనారాయణమూర్తి	విజయవాడ	2006
414	ఎడిటర్ వాయిస్	వార	సి.హెచ్.రమణారెడ్డి	విజయవాడ	2006
415	సెల్ ఐటి (ఇంగ్లిషు)	మాస	దినేష్ శ్యామ్	విజయవాడ	2006
416	ద ఫోర్త్ వాయిస్ (ఇంగ్లిషు)	దిన	ఆర్ మురళీధర్	విజయవాడ	2006
417	శ్రీకంఠవాణి	మాస	పిఎస్‌పి కుమార్	విజయవాడ	2006
418	కలం శక్తి	మాస	షేక్ ఇస్మాయిల్ ఒ మేరి	విజయవాడ	2006
419	ప్రాఫిట్ టుడే (ఇంగ్లిషు)	మాస	నితిన్ కె పరేఖ్	విజయవాడ	2006
420	గిరిజన గూడు	మాస	సి.హెచ్ జానకీరామారావు	విజయవాడ	2006
421	సేన	దిన	అద్దంకి వెంకట శ్రీనివాసరావు	కృష్ణాజిల్లా	2006
422	బేతెస్థ క్రీస్తు ద్వారా స్వస్థత	మాస	సబ్బితి రత్న అబ్రహాం	విజయవాడ	2006

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

423	రత్నగర్భ	దిన	పివిఎ ప్రసాద్	విజయవాడ	2006
424	ఎంప్లాయిమెంట్ క్రానికల్ (ఆంగ్లం)	మాస	వి.పట్టాభి సీతారామయ్య	విజయవాడ	2007
425	వసుధ	మాస	వాసిరాజు రంగారావు	విజయవాడ	2007
426	ఢమరుకం	మాస	ఆర్.పవన్ కిశోర్	కృష్ణాజిల్లా	2007
427	ఎంప్లాయింట్ క్రానికల్ (తెలుగు)	మాస	వి.పట్టాభిసీతారామయ్య	విజయవాడ	2007
428	పల్లీ వార్త	వార	చొప్పరపు సాంబశివరావు	విజయవాడ	2007
429	ఆంధ్రవాయిస్	దిన	బి.గిరిబాబు	విజయవాడ	2007
430	సివిల్స్ హెరాల్డ్ (ఇంగ్లిషు)	మాస	వి.పట్టాభి సీతారామయ్య	విజయవాడ	2007
431	వార్తా మండలి	దిన	ఎ.ప్రతాప్‌చంద్	విజయవాడ	2007
432	మంచి స్నేహితుడు	మాస	బండి ఐజాక్	విజయవాడ	2007
433	వర్షిత	మాస	ఉడత స్వాతికరుణ	విజయవాడ	2007
434	బ్లాక్ అండ్ వైట్	దిన	బి.శ్రీనివాసులు	విజయవాడ	2007
435	దైవజ్ఞప్రభ	మాస	జివిఎన్ ధనలక్ష్మి	విజయవాడ	2007
436	ఒక క్షణం	పక్ష	ముప్పల లక్ష్మీనారాయణ	విజయవాడ	2007
437	సూర్య	దిన	ఎన్.సూర్యప్రకాశరావు	విజయవాడ	2007
438	సినిమా రౌండప్	మాస	ఎ.నీలకంఠేశ్వరరెడ్డి	విజయవాడ	2008

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

439	లోకల్ న్యూస్ 5 పిఎం (తెలుగు)	దిన	కె.విజయ్‌కుమార్	విజయవాడ	2008
440	తెలుగుతేజం	వార	పులివర్తి బాబూరావు	విజయవాడ	2008
441	శ్రీన్‌ఫ్లవర్‌న్యూస్	దిన	ఎండివిఎస్‌ఆర్ పున్నంరాజు	చల్లపల్లి	2008
442	సాక్షి	దిన	ఎస్.రామకృష్ణారెడ్డి	విజయవాడ	2008
443	న్యూస్ అబ్జర్వర్స్ (ఇంగ్లిషు)	దిన	యువిఎస్ సూర్యకుమార్	విజయవాడ	2008
444	మంచి విత్తనం	మాస	పాల యెహోషువా	విజయవాడ	2008
445	పీపుల్ వాయిస్	వార	షేక్ నాగూర్	విజయవాడ	2008
446	ప్రజాభీష్టం	దిన	ఎం.వి.సుబ్బారావు	విజయవాడ	2008
447	విజయభాను	దిన	బి.చంద్రశేఖర్	విజయవాడ	2008
448	జనవాహినిలో నేడు	దిన	పులిపాక సత్యమూర్తి	విజయవాడ	2008
449	చిత్ర సకుటుంబం	మాస	ఎ.హెచ్.ఎస్.వి.ప్రసాద్	విజయవాడ	2009
450	సువార్త వెలుగు	పక్ష	జి.శ్యాంబాబు	విజయవాడ	2009
451	ఉదయాంధ్ర	వార	కూన అజయ్‌బాబు	విజయవాడ	2009
452	తెలుగువారం	దిన	టి.ప్రియంవద	విజయవాడ	2009
453	అంతిమతీర్పు	దిన	వల్లూరు ప్రసాద్‌కుమార్	విజయవాడ	2009
454	ఆంధ్ర ఛాంబర్ ఆఫ్ కామర్స్ (ద్విభాష)	వార	ఎన్.రాజారావు	విజయవాడ	2009

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

455	అబ్లిగేషన్ (ఇంగ్లిషు)	దిన	కె.సత్యనారాయణ	విజయవాడ	2009
456	మైత్రి ఉషస్సు	వార	పులిపాక హరికృష్ణ	విజయవాడ	2009
457	ప్రగతిబాట	దిన	పీరం శ్రీనివాసరావు	కృష్ణాజిల్లా	2009
458	మల్లెతీగ	మాస	కలిమికొండ రాజేశ్వరి	విజయవాడ	2009
459	సన్‌ఫ్లవర్ స్టూడెంట్ పవర్ (ద్విభాష)	మాస	ఎండివిఎస్ఆర్ పున్నంరాజు	చల్లపల్లి	2009
460	కాపు ప్రభ	మాస	మాతి శ్రీకాంత్	కృష్ణాజిల్లా	2009
461	ఆకాశరామన్న	మాస	ఎస్.రవీంద్రనాథ్	విజయవాడ	2009
462	స్వచ్ఛందవాణి	మాస	పాటిబండ్ల సుధీర్‌బాబు	విజయవాడ	2009
463	మై ఓన్ సిటీ గైడ్ డాట్ కాం (ద్విభాష)	వార	బెజవాడ పాల్ కమల్‌కుమార్	విజయవాడ	2009
464	నేటి ప్రతిరోజు	దిన	పులిపాక శ్రీలక్ష్మి	విజయవాడ	2009
465	సన్‌ఫ్లవర్ సంపూర్ణవార పత్రిక	వార	ఎండివిఎస్ఆర్ పున్నంరాజు	చల్లపల్లి	2009
466	ఢీ	వార	పోతుల బాలకోటయ్య	విజయవాడ	2009
467	లక్ష్మీప్రతిరోజు	దిన	పి.శ్రీలక్ష్మి	విజయవాడ	2009
468	క్షేత్రవైభవం	మాస	విఎల్ నరసింహారావు	కృష్ణాజిల్లా	2009
469	రీజినల్ రియల్ న్యూస్	దిన	దుక్కిపాటి వెంకటకృష్ణారావు	కృష్ణాజిల్లా	2009
470	గ్రేటర్ వాయిస్	దిన	సి.హెచ్.రమణారెడ్డి	విజయవాడ	2009

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

471	ఉపాధ్యాయ ఆలోచన	మాస	గొరిపర్తి సత్యనారాయణ	కృష్ణాజిల్లా	2009
472	ద వాయిస్ ఆఫ్ డౌన్ ట్రోడెన్		ఎపిఎస్‌పిడిసిఎల్ ఎస్ఎస్‌టి		
	ఎలక్ట్రిసిటీ ఎంప్లాయర్స్	మాస	డిసి ఎంప్లాయిస్ అసోసియేషన్	కృష్ణాజిల్లా	2009
473	యాదవ వార్త	మాస	బి.శ్రీరామ్ యాదవ్	కృష్ణాజిల్లా	2009
474	హోమియోపతిక్ మెడికల్ అబ్జర్వర్ (ఇం)	త్రైమాసిక	కెఆర్‌కె ప్రభాకరమూర్తి	విజయవాడ	2009
475	కృష్ణా ఎక్స్‌ప్రెస్	దిన	దేవరపల్లి ఏసుబాబు	విజయవాడ	2009
476	పొలిటికల్ ఎన్‌కౌంటర్	మాస	తోట రాము	విజయవాడ	2009
477	రైస్ ఇంటర్నేషనల్ (ఇంగ్లిషు)	మాస	ఎస్‌కె బాజీ	విజయవాడ	2009
478	డిజైన్ మాస్టర్స్ (ద్విభాష)	మాస	డి.రాజశేఖర్	విజయవాడ	2009
479	ట్రస్ట్ న్యూస్ (ఇంగ్లిషు)	దిన	కొమ్మరాజు రవి	విజయవాడ	2010
480	ఆంధ్ర సాక్షి	దిన	జగతి పబ్లికేషన్స్	కృష్ణాజిల్లా	2010
481	మార్కండేయ	దిన	పద్మశాలి ఇంటర్నేషనల్	కృష్ణాజిల్లా	2010
482	ఉత్తరాంధ్ర సాక్షి	దిన	జగతి పబ్లికేషన్స్	కృష్ణాజిల్లా	2010
483	ఆంధ్రశక్తి		ఎం.అబ్బుల్ రవూఫ్	విజయవాడ	2010
484	పల్లెక్రాంతి	దిన	దాసరి నాగరాజు	విజయవాడ	2010
485	సీతారామప్రభ	మాస	ఎం.శ్రీనివాసమూర్తి	విజయవాడ	2010

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

486	గ్రంథాలయవాణి	మాస	కె.మధుసూదనరాజు	విజయవాడ	2010
487	నది వారం వారం	వార	విఆర్ రావు అవ్వాస్	విజయవాడ	2010
488	వందే గోమాతరమ్	మాస	ఎల్ కె శర్మ	విజయవాడ	2010
489	ది సదరన్ న్యూస్ (ఇంగ్లిషు)	మాస	వి.వి. సుబ్బారావు	విజయవాడ	2010
490	స్పెషల్ న్యూస్	దిన	వి.నాగేశ్వరరావు	విజయవాడ	2010
491	హంసలేఖ	పక్ష	తాడంకి కోటీశ్వరరావు	కృష్ణాజిల్లా	2010
492	హాలిక	దిన	పాటిబండ్ల శివశర్మ	విజయవాడ	2010
493	నీలిమేఘం	దిన	విన్నకోట శ్రీనివాస్	విజయవాడ	2010
494	బ్యూరోక్రాట్ వాయిస్	వార	అన్నంగి శ్రీనివాసరావు	విజయవాడ	2010
495	నిప్పు	దిన	కొంగర బ్రహ్మయ్య	విజయవాడ	2010
496	భారత శక్తి	దిన	కె.పెంటారెడ్డి	విజయవాడ	2010
497	అరచేతిలో ఆయుర్వేదం	మాస	ఎస్.గజేంద్రరావు	విజయవాడ	2010
498	ఫిల్మ్ సినీ సరదాలు	మాస	శ్రావణం మహేష్	విజయవాడ	2010
499	మహిత	వార	బద్దె ప్రభాకరన్	కృష్ణాజిల్లా	2010
500	మేఘాలలో ఏసు	మాస	గుంజ ఏబెల్	కృష్ణాజిల్లా	2010
501	వాచకం	పక్ష	చీకటి త్రినాథులు	విజయవాడ	2010

Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software
http://www.foxitsoftware.com For evaluation only.

502	ధర్మ విజ్ఞానం	మాస	చామర్తి వెంకట సుబ్బయ్య	విజయవాడ	2010
503	సేవ్ ఎన్ షాపింగ్ (ద్విభాష)	మాస	బొబ్బా సాయిలక్ష్మి	విజయవాడ	2010
504	శ్రీ విశ్వనాథ సుధ	మాస	చింతాడ సూర్యప్రకాష్	విజయవాడ	2010
505	నవ్యవిజ్ఞానం	దిన	గొట్టిపాటి పద్మజ	కృష్ణాజిల్లా	2010
506	కేసరి	దిన	కె.సత్యనారాయణ	విజయవాడ	2010
507	బెజవాడ టైమ్స్	మాస	ఎం.వేణుగోపాల్	విజయవాడ	2011
508	విజయవాడ ఎక్స్‌ప్రెస్	వార	టివిజి ఎంటర్ ప్రైజెస్	కృష్ణాజిల్లా	2011
509	కృష్ణాతీరం	దిన	మద్దినేని భాస్కరరావు	విజయవాడ	2011
510	ఆత్మ	పక్ష	బేతపూడి రమేష్	కృష్ణాజిల్లా	2011
511	విజయవాడ మార్కెట్ మిర్రర్	మాస	వి.వెంకట శరత్‌బాబు	విజయవాడ	2011
512	లీడర్ టుడే	మాస	సి. హెచ్.శ్రీనివాసరావు	కృష్ణాజిల్లా	2011
513	మచిలీపట్టణం టైమ్స్	దిన	మెట్టా నాగరాజు	మచిలీపట్నం	2011
514	అక్షర స్పందన	దిన	కన్నెకంటి సజ్జనరావు	విజయవాడ	2011
515	ఉయ్యూరు న్యూస్	పక్ష	గబ్బిట దుర్గాప్రసాద్	ఉయ్యూరు	2011
516	సిటీ మెయిల్	వార	ఎం. హెచ్.ప్రభాకరరావు	విజయవాడ	2011

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Novels as a Tool to Enhance Thinking Skills – An Activity-Based Language Teaching Method Using Vikram Seth's *An Equal Music*

T. Sathya, M.A., Ph.D. Candidate
Dr. R. Saravana Selvan, M.A., M.Phil., M.Ed., P.G.D.J., P.G.D.T.E., Ph.D.

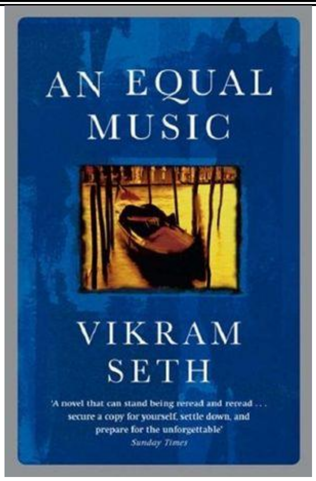

Abstract

Thinking skill is an essential element of most profession in this competitive world. It is a vital part in the process of learners' progress. Thinking Skills are the mental processes of solving problems, making decisions, asking questions, making plans, passing judgments, organizing information and creating new ideas. Novels lend a hand to improve the productive thinking skills of the learners.

The range and length of Vikram Seth's literary productivity present a ground-breaking challenge to undertake the power of thinking competence. His *An Equal Music* is shot through with the elements of European classical legacy. It is based on the Greek myth of Orpheus and Eurydice that has haunted music lovers through the ages. It managed to convey the psychology, thinking abilities even the human potentialities of those who practice music for a living. It displays a paradoxical twinning of discordance, anxiety and tension with aspirations to harmony.

Vikram Seth used a strategy to detail a particular kind of egoistical or illusion-ridden protagonist, Michael, a professional violinist. He never forgot his love for Julia, a pianist and their musical career was affected by this affair. The story of this novel induces the productive thinking skills of the learners. This paper aims to show how the activities are considered as the practical approach to the acquisition and learning, and also aims to present how the Activity Based Language Teaching assists the learners to improve their thinking skills through Vikram Seth's *An Equal Music*.

Introduction

Indian Writing in English has a diversity of themes, forms and styles. Along with Salman Rushdie and Amitav Ghosh, Vikram Seth is arguably one of the three Indian English authors today. He has proved his power of flexing and using the English language in his literary works. His reputation as a stylist and a perfectionist is also supplemented by the hype around the advances his fiction receives and his location as a celebrity in the global literary market place.

An Equal Music is the second prose novel of Vikram Seth and published in 1999. The European setting of this novel focuses on the lives of classical musicians. Music has been a recurring preoccupation in his work. It is based on the Greek myth of Orpheus and Eurydice that has haunted music lovers through the ages. The range and length of Vikram Seth's literary productivity present a ground-breaking challenge to undertake the power of thinking competence. It displays a paradoxical twinning of discordance, anxiety and tension with aspirations to harmony.

Thinking Skill

Thinking skill is an essential element of most professions in this competitive world. It is a vital part in the process of learners' progress. Thinking Skills are the mental processes of solving problems, making decisions, asking questions, making plans, passing judgments, organizing information and creating new ideas. Researchers at Newcastle University, UK found well over 50 different classifications of thinking skills. Productive Thinking skills are as follows:

- Using information and understanding
- Creating, deciding, analyzing, evaluating.

Lower Order Thinking Skills to Higher Order Thinking Skills

- Remembering
- Understanding
- Applying
- Analysing
- Evaluating
- Creating

Novels lend a hand to improve the productive thinking skills of the learners. An Equal Music managed to convey the psychology, thinking abilities even the human potentialities of those who practice music for a living. Michael Holme, the narrator and main protagonist, is a violinist in London. He reveals his love affair to Virginie, a young French student in String quartet called Maggiore. Ten years before he had an affair with Julia, a pianist and an Austrian mother. Their love was broken because of misunderstanding and the behavior of professor Kall. The theme of the novel is encapsulated in a piece of music by Beethoven: Opus 104. On his return from old library in Manchester, he sees Julia, who has become deaf. He comes to discern from her letter that she wants to live with her husband James and her son Luke. The final straw is when Julia goes back on her promise to play the "Art of Fugue", which is a birthday gift for him. He uses his talent for commercial purpose and makes peace and harmony with himself and music.

Activities

Activities are practical approach to enhance the skills of the learners. It is to discern the comprehension and thinking skills of the learners. It will be designed by the teacher to implement inside the classroom to develop the thinking skills of the learners through novels. Some sample activities are as follows:

Activity 1

"I did not think at first that I could live through it. Music is the heart of my life. For me, of all people, to be betrayed by my ears was unbearable"

Aim : To improve thinking skills

Skills aimed at : Creative Thinking and Decision making

Level : Under Graduate

Question : How will you react creatively to the situation, if you were in the place of Julia?

Time : Two Minutes

Step 1 : Students are asked to read the above mentioned extract from *An Equal Music.*

Step 2 : They are asked to link themselves with the character Julia and also asked to think and decide creatively.

Activity 2

"It is a beauty beyond imagining- clear, lovely, inexorable, phrase across phrase, phrase echoing phrase, the incomplete, the unending "Art of Fugue". It is an equal music."

Aim : To improve the Thinking Skills

Skills Aimed at: Analytical Thinking and Evaluation

Level : Under Graduate

Question : How will you analyze and evaluate "Music" in your life, if were in the place of Michael?

Time : Five Minutes

Step 1 : Students are asked to read the above mentioned extract from *An Equal Music.*

Step 2 : They are asked to analyze and evaluate "Music" in their life in an innovative manner within five minutes.

Summing Up

Amidst the various tools used in improving the thinking skills of the learners, novel too acts as an effective tool to enhance the thinking skill. When a novel is introduced in the classroom as a tool to enhance productive thinking skills, it also improves creative thinking, analytical thinking, decision-making and evaluation skills. The activities given above will help the learners to acquire the thinking skills rather than learning.

==

References

Hosking, Susan. "An Equal Music: A Novel In-between."New Delhi: Prestige, 2005.

Mokashi-Punekar, Rohini. "Contemporary Indian Writers in English." New Delhi:

Cambridge University Press, 2008.

www.teachingthinking.net/thinking/

==

T. Sathya, M.A., Ph.D. Research Scholar (Full-Time)
Department of English and Foreign Languages
Bharathiar University
Coimbatore
Tamilnadu 641046
India
sathyathangavel.89@gmail.com

Dr. R. Saravana Selvan, M.A., M.Phil., M.Ed., P.G.D.J., P.G.D.T.E., Ph.D.
Associate Professor & Head i/c.
Department of English and Foreign Languages
Bharathiar University
Coimbatore 641046
Tamilnadu
India
raja_saravanan@rediffmail.com

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D. Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Pronominal Markers in Hmar

Elangbam Sharatkumar Singh, Ph.D.

Abstract

This paper attempts to highlight the pronominal markers of Hmar. Hmar language belongs to Tibeto-Burman language family (Grierson, G.A. 1904). There are 7 (seven) pronominal markers in Hmar, they are - /kə-/, /kən-/ or /əi-/, /i-/, /in-/, /ə-/ and /ən-/. These pronominal markers can be divided into two types as singular and plural pronominal markers. Singular pronominal markers are: /kə-/ 'I', /i-/ 'you (SG.)', and /ə-/ 'she/he', examples are - /kəpa/ 'my father', /ipa/ 'your father' and /əpa/ 'his/her father' respectively. The plural pronominal markers are - /kən-/ or /əi-/ 'we', /in-/ 'you (PL.)', and /ən-/ 'they'. Examples are: /kənpa/ or /əipa/ 'our father', /inpa/ 'your father (PL.)' and /ənpa/ 'their father'. The first person plural pronominal marker can be classified into two as - /kən-/ and /əi-/.

These pronominal markers can occur with nouns and verbs. The unrealized aspect marker /tih/ is also used with these pronominal markers. This aspect marker is suffixed to the pronominal markers, for example: /əma-ni bu p^hak ən- tih / ‘They eat rice’.

Key words: pronominal markers, first person, second person and third person.

Pronominal Markers

There are 7 (seven) pronominal markers in Hmar. They are: /kə-/, /kən-/ or /əi-/, /i-/, /in-/, /ə-/ and /ən-/. These pronominal markers can be used as markers with nouns and verbs. The pronominal marker /kən-/ indicate the exclusiveness whereas /əi-/ indicates inclusiveness in the first person plural nouns.

The pronominal markers are shown as:

	Person	Singular	Plural
A.	1st person	/kə-/	/kən-/ (EXCL.)
			/əi-/ (INCL.)
B.	2nd person	/i-/	/in-/
C.	3rd person	/ə-/	/ən-/

Table - Hmar Pronominal markers

First Person Singular Pronominal Marker /kə-/

The first person singular pronominal marker **/kə-/** is prefixed to kin terms and the personal or intimate belongings, which are inalienable to the possessor. It is attached before the nouns and verbs. It is discussed as below:

/kə-/ with Noun

The first person pronominal marker /kə-/ is attached just before the nouns in the first person singular number. Examples are as below:

	Hmar	Gloss	Hmar	Gloss
1.	/pa/	‘father’	/kə-pa/	‘my father’
2.	/nu/	‘mother’	/kə-nu/	‘my mother’

3.	/pi/	‘grandmother’	/kə-pi/	‘my grandmother’
4.	/pu/	‘grandfather’	/kə-pu/	‘my grandfather’

/kə-/ with Verb

The first person pronominal marker **/kə-/** is attached just before the verbs in the first person singular number. Examples are given:

5. /kəi bu kə - pʰak/
   I rice 1PP. eat
   ‘I eat rice.’

6. /kəi mənipur ah kə- pʰe/
   I manipur LOC. 1PP. go
   ‘I go to Manipur.’

7. /kəi tui kə- don/
   I water 1PP. drink
   ‘I drink water.’

8. /kəi- in puon kə- sop/
   I NOM. cloth 1PP. wash
   ‘I wash cloth.’

9. /kəi əmanu hi kə- luŋsiet/
   I she DET. 1PP. love
   ‘I love her.’

First Person Plural Pronominal Markers, /kən-/ and /əi-/

There are two types of first person plural pronominal markers in Hmar, namely, /kən-/ and /əi-/. The plural pronominal marker /kən-/ is used with exclusive pronouns whereas /əi-/ is used with inclusive pronouns. Examples are given below:

/kən-/ with Noun

The first person pronominal marker **/kən-/** is attached just before the nouns in the first person plural sentence.

	Hmar	Gloss
10.	/kən-pa/	'our father (EXCL.)'
11.	/kən-nu/	'our mother (EXCL.)'

/kən-/ with Verb

The first person pronominal marker /kən-/ is attached just before the verbs in the first person plural number. Examples are given below:

12. /kəi- ni bu kən- p^hak/

I PL. rice 1PP. eat

'We eat rice (EXCL.).'

13. /kəi- ni sa kən- p^hak/

I PL. meat 1PP. eat

'We eat meet (EXCL.).'

/əi-/with Noun

The first person pronominal marker /əi-/ is attached just before the nouns in the first person plural number. Examples are as follows:

14.	/əi-pa/	'our father (INCL.)'
15.	/əi-nu/	'our mother (INCL.)'

/əi-/ with Verb

The first person pronominal marker /əi-/ is attached just before the verbs in the first person plural number. Examples are as below:

16. /əi-ni bu əi- p^hak/

I PL. rice 1PP. eat

'We eat rice (INCL.).'

17. /əi-ni sa əi- p^hak/

I PL. meat 1PP. eat

'We eat meet (INCL.).'

Second Person Singular Marker /i-/

The second person singular pronominal marker /i-/ is prefixed to kin terms and the personal or intimate belongings, which are inalienable to the possessor.

/i-/ with Noun

The second person singular pronominal marker /i-/ is attached just before the nouns in the second person singular number. Examples are shown as:

	Hmar	Gloss
18.	/pa/	'father'
	/i-pa/	'your father'
19.	/pu/	'grandfather'
	/i-pu/	'your grandfather'
20.	/nu/	'mother'
	/i-nu/	'your mother'
21.	/pi/	'grandmother'
	/i-pi/	'your grandmother'
22.	/kut/	'hand'
	/i-kut/	'your hand'
23.	/mit/	'eye'
	/i-mit/	'your eye'

/i-/ with Verb

The second person singular pronominal marker **/i-/** is attached just before the verbs in the second person singular number. Examples are as below:

24. /nəŋ bu i- p^{h}ak/
you rice 2PP. eat
'You (SG.) eat rice.'

25. /nəŋ tui i- don/
you water 2PP. drink
'You (SG.) drink water.'

26. /nəŋ- in əmanu hi i- luŋsiet/
you NOM. she DET. 2PP. love
'You (SG.) love her.'

27. /nəŋ- in puon cu i- sop/
you NOM. cloth DET. 2PP. wash
'You (SG.) wash the cloth.'

28. /nəŋ- in kʰeŋ cu i- sop/

you NOM. plate DET. 2PP. wash

'You (SG.) wash the plate.'

Second Person Plural Pronominal Marker /in-/

The second person plural pronominal marker **/in-/** is prefixed to kin terms and the personal or intimate belongings, which are inalienable to the possessor. Examples as:

/in-/ with Noun

	Hmar	Gloss
29.	/pa/	'father'
	/in-pa/	'your (PL.) father'
30.	/nu/	'mother'
	/in-nu/	'your (PL.) mother'
31.	/nau/	'child'
	/in-nau/	'your (PL.) child'

/in-/ with Verb

The second person plural pronominal marker **/in-/** is prefixed to the verbs in the second person plural number. Examples:

32. /nəŋ-ni- in əmapa kʰa in- luŋsiet/

you PL. NOM. he DET. 2PP. love

'You (PL.) love him.'

33. /nəŋ-ni- in ton kʰa in- tʰo/

you PL. NOM. work DET. 2PP. do

'You (PL.) do the work.'

34. /nəŋ-ni lekʰəbu in- tiem rəu/

you PL. book 2PP. read COM.

'Read your (PL.) book.'

Third Person Singular Pronominal Marker /ə-/

The third person singular pronominal marker /**ə-/** is also prefixed to kin terms and the personal or intimate belongings, which are inalienable to the possessor.

/ə-/ with Noun

The third person singular pronominal marker **/ə-/** is attached to kin terms and the personal pronouns. Examples are given below.

	Hmar	Gloss
35.	/pa/	'father'
	/ə-pa/	'his/her father'
36.	/pu/	'grandfather'
	/ə-pu/	'his/her grandfather'
37.	/pi/	'grandmother'
	/ə-pi/	'his/her grandmother'
38.	/nu/	'mother'
	/ə-nu/	'his/her mother'

/ə-/ with Verb

The third person singular pronominal marker **/ə-/** is prefixed to the verb in the third person singular number. Examples are given below.

39. /əmapa bu ə- pʰak/
he rice 3PP. eat
'He eats rice.'

40. /ram tui ə- don/
ram water 3PP. drink
'Ram drinks water.'

41. /tombə lekʰəbu ə- tiem/
tomba book 3PP. read
'Tomba reads the book.'

Third Person Plural Pronominal Marker /ən-/

The third person plural pronominal marker /ən-/ is prefixed to kin terms and the personal pronouns which are inalienable to the possessor.

/ən-/ with Noun

The third person plural pronominal marker /ən-/ is prefixed to the nouns in the third person plural number. Examples are as follows:

42.	/pa/	'father'
	/ən-pa/	'their father'
43.	/nu/	'mother'
	/ən-nu/	'their mother'
44.	/pu/	'grandfather'
	/ən-pu/	'their grandfather'

/ən-/ with Verb

The third person plural pronominal marker /ən-/ is prefixed to the verbs in the third person plural number. In the examples below, the pronominal marker /ən-/ is prefixed just before the verbs (p^hak 'to eat' in eg.45, tiem 'to read' in example 46, and veŋ 'to watch' in example 47) respectively.

45. /əma-ni bu ən- p^hak/
he PL. rice 3PP. eat
'They eat rice.'

46. /əma- ni lek^həbu ən- tiem/
he PL. book 3PP. read
'They read books.'

47. /əma-ni sinema ən- veŋ/
he PL. cinema 3PP. watch
'They watch cinema.'

Pronominal Markers with Aspect Markers

These 7 (seven) pronominal markers: /kə-/, /kən-/ or /əi-/, /i-/, /in-/, /ə-/ and /ən-/ can be used with unrealized aspect markers. The unrealized aspect marker /tih/ is used with pronominal markers. In the example (48) below, the third person plural pronominal marker /ən-/ is used with the unrealized aspect marker /tih/. Examples are given below.

48. /kə-ni bu pʰak kən- tih /

he PL. rice eat 1PP. UNR.

'We shall eat rice.'

49. /nəŋ- ni lekʰəbu tiem in- tih/

you PL. book read 2PP. UNR.

'You (PL.) will read books.'

50. /əma- ni sinema veŋ ən- tih/

we PL. cinema watch 3PP. UNR.

'They will watch cinema.'

Conclusion

In the above analysis, it is found that there are 7 (seven) pronominal markers in Hmar, such as- /kə-/, /kən-/ or /əi-/, /i-/, /in-/, /ə-/ and /ən-/. These pronominal markers can be divided into two types as singular and plural pronominal markers. Singular pronominal markers are /kə-/ 'I', /i-/ 'you (SG.)', and /ə-/ 'she/he' and plural pronominal markers are - /kən-/ or /əi-/ 'we', /in-/ 'you (PL.)', and /ən-/ 'they' respectively. The first person plural pronominal marker (kən-) 'we' expresses exclusive meaning whereas (əi-) 'we' expresses inclusive meaning. These pronominal markers can occur with nouns and verbs. They can be used with unrealized aspect markers also. The unrealized aspect marker /tih/ is used with these pronominal markers.

==

Abbreviations

1PP.	:	'first person pronominal marker'
2PP.	:	'second person pronominal marker'
3PP.	:	'third person pronominal marker '
SG.	:	'singular'
PL.	:	'plural'
UNR.	:	'unrealized aspect marker'
NOM.	:	'nominative'
DET.	:	'determiner'

LOC.	:	‘locative’
INCL.	:	‘inclusive’
EXCL.	:	‘exclusive’

==

References

Grierson, G.A. : Linguistics Survey of India. Vol. III. Part III. Calcutta, Reprinted 1967, Motilal Banarasidas, Delhi, 1904.

Hale, A. : Research of Tibeto-Burman Languages Trends in Linguistics 14. Mouton, The Hague, 1982.

Shobhana, L. C. : A Grammar of Meithei. Mouton de Gruyter, Berlin, New York, 1997.

Trask, R.L. : A Dictionary of Grammatical Terms in Linguistics. Routledge II New Fetler Lane, London, 1993.

Elangbam Sharatkumar Singh, Ph.D.
Department of Linguistics
Manipur University
Imphal 795103
Manipur
India
skyelangbam@gmail.com

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Investigating the Need to Embrace Native English Speaking Culture to Enhance the ESL Experience as Expressed by Pakistani Learners

Sheraz Akhtar

===

Abstract

Language portrays the cultural values of the people who utilize it on daily basis, language and culture are inextricable, and thus learning a second language can require the learner to attain its cultural perspectives. This study endeavors to comprehend to what extent does the current Native English Speaking Culture (NESC) need to be included in the Pakistani English textbook? English textbooks can be one of the major and easily accessible

sources for the Pakistani ESL (English as Second Language) learners to explore native English speaking culture.

This study investigated how do ESL teachers in Pakistan explore the NESC in their classroom when Pakistani English and culture seems like getting firm grip in the classroom milieu. This study also probed; can the juxtaposition of local and NESC meet the need of Pakistani ESL experience? And, this study disseminated the voice of Pakistani ESL learners who urge to embrace current NESC with the amalgamation of rich Pakistani culture to meet their needs, and enhance their ESL experience.

Key Words

Native English Speaking Culture, Pakistani Culture, Pakistani English, Obsolete language, English as Second Language, English Language Learning

Introduction

Learning English as a second language has high demand among the Pakistani students in Lahore, Pakistan. To learn English as second language can some ways necessitate the learner to obtain or assimilate its culture. According to Kramsch (1998), "Language is a principal means whereby we conduct our social life". Therefore, language is a way to depict or convey the cultural identity where it belongs, "language and culture are not isomorphic" (Cheng, 2008). Therefore, Seeyle (1984) emphasized that language learning should not be isolated from its society that uses it on daily basis. In addition, Scrivener (1994) states that English language teaching is not only simply learning the language, but also learning the culture of that country. But, on the other hand, Pakistani ESL experience seems to avoid the target culture in their textbooks and classroom milieu. Pakistani students and teachers may not be much interested to learn about festivities (e.g. Christmas, Easter, and Thanksgiving), movies, music and entertainment of native English speakers, because of difference between their own Pakistani cultural values and English ways of living. Yet Pakistani learners can possibly be interested to explore native English speakers' cultural values like attitudes, behaviors, beliefs, values, and free time activities which may be similar to Pakistani culture, because it can help them to learn the English language at the neutral or middle ground.

According to David (2008), "knowledge and awareness of cultural variation in speech will make the learner communicative competent". Thus, lack of current target culture cognizance can be one of the reasons why Pakistani ESL students may be reluctant to carry on conversation using English language. Aliakbari (2004) illustrates that native English speaking culture in ESL experience is not helping the Iranian ESL learners to improve their intercultural communication and understanding.

Now, this study investigates the Pakistani ESL experience which may have lack of opportunity for learners to explore NESC. But, every year numbers of Pakistanis are moving to Native English speaking countries for employment, education and business, etc. Therefore, there appears to be a need to embrace current NESC in Pakistani ESL experience, in order to enhance and prepare the learners for their future plans.

The main goal of this study was to understand the students' and teachers' opinions, belief and attitudes towards the inclusion of native English speaking culture in their ESL experience. Therefore, this study endeavored :1) to investigate what extent the NESC need to be included in the English textbook, 2) to comprehend how do ESL teachers in Pakistan explore the native English speaking culture in their classrooms, 3) to figure out if the juxtaposition of local and native English speaking culture could meet the need of Pakistani ESL experience.

Literature Review

Language and Culture

Language and culture are embedded with each other. Learning a foreign language involves learning its culture as well. Moran (2001) illustrates that language and culture clearly reflect each other. Culture can be a very arduous topic to put it into words; culture consists of all the shared products of human society (Deng 1989). In addition, Kramsch (1998) stresses that culture is the membership in the community where we share the common social space, history and standards to conduct our lives. Pennycook (1995:47) views culture "as the process by which people make sense of their lives". Moreover, Swiderski (1993) states that "Culture is not learned as language, yet language is not learned until culture is". According to Bachman (1990), competence in a language must include competence in the culture of the target language. A language is a part of a culture and a culture is a part of a language; the two are intricately interwoven so that one cannot separate the two without losing the significance of either language or culture (Brown 2001; Syed 2008). Hence, the L2 learner may have to develop the cultural cognizance in order to learn and communicate in the English language.

Communicative Approach and Target Culture

Clark and Ivanic (1991, 170) described the connection between language and culture in communication: language forms cannot be considered independently of the ways they are used to communicate in context. Therefore, language teaching may need to realize the imperativeness of the target culture. According to David (2008), "Raising students' awareness of these cultural differences resulting in varying responses to compliments will

help to improve the communicative competence of language learners". Marek (2009) highlighted in his study that the target language culture is an essential element in the process of effective communicative language learning and teachers are strongly recommended to cover more of the target language culture in the classroom. Hao and Zhang (2009) pinpointed in their research that in spite of twelve years of English language learning Chinese college students' could not do well in intercultural communication context, due to lack of target cultural awareness. Hence, teachers and students may need to explore target culture in their classroom milieu in order to ameliorate their communicative skills.

English Textbook Evaluation and Culture

Textbook evaluation is a significant process because textbook selection can have a massive impact on English language teaching and learning experience. English textbooks have a substantial role when it comes to impart the knowledge about the target language culture. According to (Cortazzi and Jin 1999), English textbook is potentially a teacher, a map, a resource, a trainer, an authority, and an ideology. ESL teachers make references to the textbook (Cunningsworth 1995; Harmer 1991; McGrath 2002) and construct their whole syllabus based on particular textbook (Garinger 2002; Harmer 1991). Some studies pinpointed that ESL textbooks are constructed for commercial purpose and may not rely on the core principles of language acquisition and theories introduced by educators and scholars (Tomlinson 2010). Moreover according to Tomlinson (2008), ESL textbook writing depends on teachers, administrators, and in some cases parents' liking. In addition, these textbooks emphasize on language items rather than providing students opportunity to acquire the target culture.

Yuen Ka-Ming (2011) investigated the representation of foreign cultures in English textbook in Hong Kong, and exposed the dominance of the English speaking countries. Ahmed and Narcy-combes (2011) conducted an English book evaluation from cultural vantage point; and discovered unbalanced representation of target culture and local culture. Furthermore, Alakbari (2004) evaluated the Iranian English textbook, and discovered inadequacy of western culture, and proposed to augment western culture in the Iranian ESL experience. However, the present study focuses also on the extent the NESC needs to be included in the Pakistani English textbook.

Target Culture and Language Teaching

Teaching second language and its culture can have paramount significance in the ESL (English as second language) classroom. Khuwaileh (2000) claimed that one way or another culture always manages to become a part of the language classroom. Thanasoulas (2001) goes to the extent of stating that learning foreign language essentially entails learning its

culture. Ilter & Guzeller (2005) highlights the positive effect of using culture on the cognitive attitude of learners. Ho Meng-Ching (1998) claims that target language and culture teaching can increase the motivation level of ESL students. But, on the other hand, Alptekin (1993) argues that teaching target culture may hinder learners' ability to attain the understanding about the language because learning unfamiliar vocabulary with alienated culture can be arduous and laborious for ESL learners. Duenas (2002) proposed the approach of "de-culture" in which language teaching has nothing to do with local and western culture. Al-Abed al Haq & Smadi (1996) advocated the same viewpoint and aver that English language teaching may need to be neutral from any sort of culture.

Some of the ESL teachers and linguists favor the amalgamation of both local and target language cultures, and therefore advocate for "re-culturing" teaching because it can enhance the communicative aptitude and comprehension of L2. Ariffin (2006) suggested that this juxtaposition of local and target culture is the best way to teach those ESL learners who are going to be ESL teachers or planning to move to western countries for educational or employment purpose. Robatjazi & Mohanlal (2007) recommended that teachers may take the context into account and create an amalgamation of target and local language cultures, according to the need and demands of ESL learners. This study urges the need to embrace the amalgamation of NESC and local culture.

Methodology

Research Method

This research utilized the mixed method (qualitative & quantitative) to probe the need to embrace the NESC so as to enhance the ESL experience in Lahore, Pakistan. The subjects of this study were 69 sixth grade ESL students (section A & B) and 2 teachers from St. Anthony High School, Lahore, Pakistan. Moreover, this research used well-known form of data triangulation in which the researcher drew data from multiple sources, e.g., teachers, students and English textbooks (Denzin, 1970; Bailey and Nunan, 1996). Due to the complexity and rigmarole of the cultural learning in ESL experience, this study also utilized "methodological triangulation." Thus, this study used more than one method for gathering data such as interviews, questionnaires, observations and textbook evaluation to figure out the cultural aspects.

The methodology of this research study endeavored to answer three salient questions set by the researcher.

1. To what extent does the current NESC need to be included in the English textbook?
2. How does an ESL teacher in Pakistan explore the NESC in their classrooms?

3. Can the juxtaposition of local and NESC meet the need of Pakistani ESL experience?

Instruments

The instruments used in this study were 1) four set of questionnaires from students and teachers 2) Interviews from two teachers 3) two classroom observations 4) Text Analysis of 6th grade 'New Oxford English' textbook and 5) Proposed lesson plan which contained the amalgamation of local and native English Speaking culture. The quantitative data was analyzed by utilizing the Word Excel program, and interpreted in arithmetic mean, percentage and standard deviation. The qualitative data (textbook evaluation, interviews, open-ended questions, and observation notes) was analyzed by employing the grounded theory which is comprised on codes, concepts, categories and theories.

Results

Research Question 1

With the purpose to draw meaning from the first research question - *To What extent does the current NESC need to include in the English textbook?* This research commenced with the evaluation of 'New Oxford Modern English' textbook (Horsburgh, 2009), in which there were 581 (100%) occurrences of cultural words and phrases wherein 91(15.67%) portrayed International culture (Egyptian & Native American Indian), 186 (32.01%) illustrated NESC, and 304 (52.32%) depicted the Pakistani culture (as shown in table 1).

Table 1 Various Cultural Aspects

	Total Cultural Words & Phrases	NESC (Native English Speaking Culture)	PKC (Pakistani Culture)	IC (International Culture)
Frequency	581	186	304	91
Percentage	100%	32.01%	52.32%	15.67%

This English textbook contained 186 (100%) NESC words wherein 46 (24.73%) words and phrases out of 186 (100%) are being used in everyday life and the rest are 89 (47.85%) poetic and 35 obsolete (18.82%) words and phrases (as shown in Table 2).

Moreover, NESC identities were only mentioned 16 times (8.60%) compared to Pakistani identities which were revealed 189 times in this textbook. In order to examine the reliability and validity of this book evaluation content, three Native English Speakers with different age (20's, 30's & 50's) groups and nationalities (UK, US & Australia) evaluated the list of NESC words and phrases. All of them mentioned that it is arduous for them to entirely comprehend the obsolete and abstruse English language. In addition, they corroborated with the themes, concepts, categories and results of these native English speaking cultural words and phrases (as shown in table 2).

Table 2 NESC (Native English Speaking Cultural) Aspects

	Current NESC	**Poetic words & phrases**	**NESC Identity**	**Obsolete**
Frequency	46	89	16	35
Percentage	24.73%	47.85%	8.60%	18.82%

The findings of the students' (set1) questionnaire clearly depicted that this group of students ($\bar{x}$ 4.26) strongly agreed that they have arduous time understanding the NESC values etc. But on the other hand, they can easily understand the Pakistani cultural values from their English textbook ($\bar{x}$ 4. 72). The Results portrayed that students are interested in and enjoyed (Accumulated $\bar{x}$ 4.4) exploring the NESC from their textbook evaluation as shown in (table 3). The ESL learners strongly agreed ($\bar{x}$ 4.4) that English language teaching is one of the main sources, and they ($\bar{x}$ 4.3) strongly agreed watching TV in Hindi, Urdu and Punjabi rather than English ($\bar{x}$ 4.2). In addition, ESL students expressed their opinions by agreeing ($\bar{x}$4.1) regarding barely using the internet.

Table 3 Questionnaire (set 1) Results from Students

	Mean	**Interpretation**
Comprehension		
In my English textbook, I don't understand native English speakers' behavior, attitudes, jokes and values in our textbook.	4.26	Strongly agreed
I can understand the Pakistani cultural values in my English textbook.	4.72	Strongly agreed
Zeal		
I am interested to learn the native English speakers'	4.4	Strongly

attitudes, relationships, behavior and free time activities.		agreed
I enjoy learning English language and explore NESC.	4.4	Strongly agreed
Available Resources		
English textbook is one of the main sources to learn English language and NESC.	4.4	Strongly agreed
Most of the time, I watch TV shows in Hindi, Punjabi and Urdu.	4.3	Strongly agreed
I hardly watch any English TV channels and movies	4.2	Agreed
I barely use the internet at home	4.1	Agreed
NESC Presentation		
Our English textbook presents some current NESC which is not enough.	4.3	Strongly agreed
Our English textbook has some international culture, but mostly Pakistani culture.	4.4	Strongly agreed
Goals and Objectives		
I like to study in English speaking country (UK, USA, Canada & Australia etc.) for higher education.	4.7	Strongly agreed
Learning English with native English speaking cultural values help to improve my communicative English language skill.	4.7	Strongly agreed
Learning English language with NESC in our Oxford English textbook can also help me to learn other subjects like social studies, science, history, and geography.	4.5	Strongly agreed
Need to Include NESC		
Our English textbook need to include current native English speaking culture.	4.6	Strongly agreed
Oxford English textbook need to include 50% of everyday native English speaking culture.	4.6	Strongly agreed

Interpretive Key: 4.21-5.00 = Strongly Agree, 3.41-4.20 = Agree, 2.61-3.40 = Uncertain
1.81-2.60 = Disagree
1.00-1.80 = Strongly Disagree

Furthermore, according the ESL students' point of view ($\bar{x}$ 4.3) strongly agreed about the lack of current NESC in their English textbook, but they believed it has majority of

Pakistani culture ($\bar{x}$ 4.4) as shown under the theme of NESC presentation (table 3). In this questionnaire, students ($\bar{x}$ 4.7) urged to study in English speaking countries, enhanced their communicative English aptitude ($\bar{x}$ 4.7), and thought exploring NESC can help them in tertiary education ($\bar{x}$ 4.5). In the end, students strongly agreed (Accumulated $\bar{x}$=4.6) that their English textbook needs to include 50% of current NESC culture.

The questionnaire results from couple of ESL teachers (as shown in table 4) depicted that they strongly agreed ($\bar{x}$ 4.5) about the significance of exploring the NESC culture, and in their opinion NESC cannot be neglected ($\bar{x}$ 5.0) in their classroom. But, on the other hand, these teachers were tentative regarding to NESC as fifth skill ($\bar{x}$ 3.5), Both teachers strongly agreed that 'New Oxford Modern English' textbook has lack of current NESC ($\bar{x}$ 5.5) behaviors, attitudes, values and social rules, etc. However, it presented NESC in the form of old poems and moral stories which contain plethora or ample of obsolete English language (Accumulated $\bar{x}$ 5.0). The ESL teachers agreed ($\bar{x}$ 4.0) that 'New Oxford Modern English' mostly presented Pakistani culture, but in their opinion ($\bar{x}$ 5.0), this Pakistani English textbook need to include 50% of current NESC because it can augment the ESL learner's comprehension and communicative aptitude.

Table 4 Questionnaire (set 4) Results from Teachers

	Mean	Interpretation
Significance of NESC:		
I need to explore English Language with native English speaking culture.	4.5	Strongly Agreed
In English language teaching, I cannot completely neglect the NESC.	5.0	Strongly Agreed
In my opinion, NESC is essential as fifth skill (addition to macro skills) to learn the English language.	3.5	Uncertain
It is very hard to explore the NESC through the poems and moral stories.	5.0	Strongly Agreed
Cultural Aspects:		
At this present time, our English textbook often uses obsolete English language.	5.0	Strongly Agreed
At this time, this English textbook has lack of NESC behaviors, attitudes, values, social rules and expectations etc.	5.0	Strongly Agreed
In our English textbook, NESC has presented in the form	5.0	Strongly Agreed

of poems and moral stories.

Need to include NESC:		
Mostly our English text book presents Pakistani culture.	4.0	Agreed
New Oxford Modern English textbook need to include 50% of current NESC.	5.0	Strongly Agreed
In my opinion, inclusion of NESC can help my ESL learners to enhance their communicative English.	5.0	Strongly Agreed

Interpretive Key: 4.21-5.00 = Strongly Agree, 3.41-4.20 = Agree, 2.61-3.40 = Uncertain
1.81-2.60 = Disagree
1.00-1.80 = Strongly Disagree

In the open-ended questions, both teachers concurred that this textbook illustrated the relationship amid language and culture, but mostly showed Pakistani culture; first teacher said that "we do have western cultural values in this textbook, anyhow it's mostly present Pakistani culture". And, second teacher expressed that "there is a relationship between English language and culture in 'New Oxford Modern English' but majority of cultural aspects show local culture". The two ESL teachers also harmonized with each other in second question, basically both of them said that exploring culture from old or obsolete English language seems like not helping the students to improve their communicative skills.

The findings of this interview provided good insight and reasons concerning to what extent NESC need to be included in the English textbook. Teachers emphasized that English textbooks are one of the main sources to explore the NESC. In the teacher's view point, most of the ESL "learners do not have access to internet or sometimes their parents don't allow them to use internet". Teachers also believed that "most of the time their students watch TV dramas and movies in Hindi, Urdu and Punjabi". But on the other hand, first teacher mentioned that "this English textbook cannot fulfill students' intercultural communicative needs".

The ESL teachers agreed that 'New Oxford Modern English' textbook need to include current NESC instead of 18th and 19th century poems and moral stories. Teachers described that "the vocabulary used in this textbook is very difficult for the 6th grade ESL students; they do not understand the content and meaning of the poems and moral stories, and they cannot relate it with their lives". Both teachers stated that this English textbook presented plenty of Pakistani culture which cannot help the ESL learners to fulfill their present needs (tertiary education) and future goals like further education and employment in English speaking countries. One teacher thought that "the English textbook needs to include 50% of present-day NESC in their textbook", although in the second teacher's point of view, "the

English textbook needs to entail 75% of up-to-date NESC in their textbook". The second teacher expressed that "it can give students more opportunity to explore the NESC, prepare them for their future goals; in addition the students already know their cultural values."

Research Question 2

In order to capture the reality about *how does an ESL teacher in Pakistan explore the NESC in their classrooms?*, the results of student's questionnaire clearly depicted that according to student's opinion ($\bar{x}$ 4.6) their ESL teacher mostly utilized 'New Oxford Modern English' textbook, and scarcely employed authentic material such as magazines and newspapers, etc. ($\bar{x}$ 4.7). In the ESL learners' view point ($\bar{x}$ 4.7) their English textbook mostly has Pakistani culture. The ESL students strongly agreed ($\bar{x}$ 4.6) that their ESL teachers mostly explored the NESC from old poems and moral stories which made it grueling ($\bar{x}$ 4.6) for them to understand the English language. The learners voiced ($\bar{x}$ 4.8) that their ESL teacher didn't use role plays, and video clips ($\bar{x}$ 4.5) to explore the NESC in their classroom. In addition, the Pakistani ESL learners expressed vehemently ($\bar{x}$ 4.8) that teachers didn't elucidate the discrepancies between NESC and PKC, and this lack of NESC exploration built up exertion for them to learn the English language.

Table 5 Questionnaire Results from Students

	Mean	**Interpretation**
Exploration of NESC:		
My ESL Teacher explores NESC from New Oxford Modern English textbook.	4.6	Strongly Agreed
New Oxford Modern English textbook mostly have local & Pakistani culture.	4.7	Strongly Agreed
My ESL teacher rarely uses English magazine, video clips, newspapers and travel brochure etc. to explore NESC.	4.7	Strongly Agreed
My Teacher usually explores the NESC from poems and moral stories which are included in our English textbook.	4.6	Strongly Agreed
It is very difficult for me understand the English language when my teacher explores NESC through poems and moral	4..6	Strongly Agreed

stories.		
My ESL teacher seldom uses English proverbs or phrases to explore the NESC.	4.7	Strongly Agreed
Activities:		
My ESL teacher doesn't use role play activities in our classroom to explore the NESC.	4.8	Strongly Agreed
My ESL Teacher doesn't explore the NESC by using the video clips which show the behaviors, attitude, manners of interacting, values and customs etc.	4.5	Strongly Agreed
Cultural Differences:		
My ESL teacher doesn't describe us the difference between Pakistani culture and NESC.	4.8	Strongly Agreed
In my opinion, Lack of exploration about the NESC makes it difficult for me to learn the English language.	4.8	Strongly Agreed

Interpretive Key: 4.21-5.00 = Strongly Agree, 3.41-4.20 = Agree, 2.61-3.40 = Uncertain
1.81-2.60 = Disagree
1.00-1.80 = Strongly Disagree

During interview, the ESL teachers told that typically they utilized 'New Oxford Modern English' to explore NESC, because school administration emphasized the use of this textbook, and they prepared their students for Examination. According to one teachers' point of view, "this textbook didn't entirely fulfill the ESL leaner's need because they have a hard time explaining the poems, moral stories and difficult words [vocabulary]". One selected teacher reluctantly said that "sometimes I use authentic material, role play, debates and discussion in my classroom". Other teacher said "rarely" she uses authentic material. In addition, they expressed that they just have 45 min English period, and have 35 students in their class and these activities require time. During the interview, the ESL teachers shared that sometimes they explain the discrepancies between Pakistani culture and NESC behaviors, attitude and beliefs, etc. Moreover, they believed that exploration of current NESC can definitely improve the ESL learners' communicative skill, because students can easily understand and relate it to their daily life. However, in the interview session, teachers showed hesitation and reticence when they were answering some of the significant questions regarding exploring cultures in their classroom settings.

The results of observation (6th Grade section A) captured by checklist showed that 33 (100%) instances were related to cultural aspects. However, NESC aspects were only explored by the teacher 2 times (6.06%) compared to the PKC (Pakistani Culture) which were explored by teacher 5 times (15.15%), and AL (Abstract language) was also used 5 times (15.15%) in the classroom. Nevertheless, ESL teachers spent quite a bit of time on defining the obsolete language from the English textbook which were 8 times (24.25%). In another classroom observation (6th Grade section B), 40 (100%) cultural instances were explored by the ESL teacher in the classroom. The NESC culture was only explored 3 times (7.5%), but on the other hand PKC (Pakistani culture) 7 times (17.5%), PKE (Pakistani English) 7 times (17.5%) and AL (Abstract Language) 5 times (12.5%). In this classroom observation, the teacher was teaching from the English textbook which had a lot of obsolete language, and therefore the teacher spent a lot of time on DOL (defining obsolete language) which was recorded 9 times (22.5%) by the researcher in the observation.

Researcher Question 3

This section depicts the results of research question C*an the juxtaposition of local and native English speaking culture meet the need of Pakistani ESL experience?* In this endeavor, the researcher constructed a lesson material and plan according to the students' and teachers' opinions which they expressed through questionnaires, interviews, result of book evaluation, and observations. The proposed lesson 'Manners' included the amalgamation of NESC and local culture, because the ESL students (accumulated $\bar{x}$ 4.6) and teachers (accumulated $\bar{x}$ 4.7) strongly agreed that their English textbook needs to include 50% of current NESC. Moreover, the students depicted the interest (accumulated $\bar{x}$ 4.4) to explore native English speakers' attitudes, behaviors and relationships, etc., and thereby the proposed lesson entailed all current NESC aspects.

Both teachers strongly agreed that the proposed lesson helped their students to comprehend the English language, because it gave the students opportunity to use communicative English language rather than abstract language. One teacher said that "students were participating in the activities". One teacher also described that "the learners were discussing with each other's about 'manner statements' in NESC, and later write the do's and don'ts about their local culture". According to teachers' viewpoint, exploring the difference between local and NESC gave them knowledge and understanding to relate the English language with their daily lives. One teacher mentioned that "the juxtaposition of PKC and NESC can definitely amplify their understanding in tertiary education" because the students struggle to understand the content in social science and history, etc. Other teachers said that "indeed amalgamation of local and NESC prepare them for their future goals [employment and study, etc.] in Native English speaking countries".

The findings of the students' questionnaire demonstrated that ESL learners enjoyed ($\bar{x}$ 4.6), liked ($\bar{x}$ 4.7) and interested ($\bar{x}$ 4.7) to explore the current NESC (as shown in table 6) through this lesson which contained authentic material (newspapers and magazines, etc.) in their ESL experience.

Table 6 Questionnaire (set 3) Results from Students

	Mean	Interpretation
Interested to explore NESC		
I enjoy exploring NESC in my classroom setting.	4.6	Strongly agreed
I liked to explore Pakistani culture & current NESC in this lesson.	4.7	Strongly agreed
I am interested to know more about NESC through authentic material like newspaper, magazines and travel brochures.	4.7	Strongly agreed
It was interesting to explore and compare the current Native English speakers beliefs, values, customs and attitudes etc. with my own cultural values as mentioned in this lesson.	4.6	Strongly agreed
Juxtaposition of local and NESC		
In my opinion, combination of local and NESC can help me improve my English language skills (Reading, writing, listening & speaking).	4.6	Strongly agreed
I enjoyed exploring the differences between my culture and NESC with role play.	4.7	Strongly agreed
In my opinion, exploring local and NESC in ESL experience can also improve my understanding of other subjects like history, social studies and geography etc.	4.8	Strongly agreed
Exploring NESC and local culture helped us to relate the English language with our daily lives.	4.5	Strongly agreed
Need to Embrace NESC and Local Culture		
Learning the English language with Pakistani culture doesn't help us for our future goals like employment at call center and study in native English speaking countries etc.	4.8	Strongly agreed
Learning English language with exploration of NESC and PKC is	4.8	Strongly agreed

need to be the part of my ESL experience.

Interpretive Key: 4.21-5.00 = Strongly Agree, 3.41-4.20 = Agree, 2.61-3.40 = Uncertain
1.81-2.60 = Disagree
1.00-1.80 = Strongly Disagree

The students strongly agreed that the merger of PKC and NESC is helping them to relate the English language to their daily lives ($\bar{x}$ 4.5). Moreover, the ESL students voiced vehemently ($\bar{x}$ 4.8) to embrace NESC and local culture in their ESL experience.

Discussion

This study revealed the need to embrace the native English speaking culture, in order to enhance the ESL experience in Pakistan. This study was able to highlight the dearth of current NESC in 'New Oxford Modern English' textbook, although this English textbook contained the poems and moral stories, but the English language was obsolete, and it was not an everyday language. As a result, the ESL students could not explore the current NESC and improve their intercultural communicative aptitude and comprehension of the English language.

The ESL students and teachers urged that their textbook include at least 50% of current NESC in their English textbook, because English textbook is the easily accessible source for the ESL students to explore the NESC (Native English Speaking Culture). The researcher observed that both the ESL teachers were spending majority of their time exploring the cultural aspects from the English textbook. During the interview, the teacher explained that one of the reason they utilize English textbook was because they needed to prepare students for the examination. In addition, one of the ESL teachers said that "it is hard to explore the target cultural aspects in 45 minutes classroom session with approximately 35 to 40 students". Definitely, it can be challenging to explore NESC aspects in limited time, but the teachers may not need to do everything by themselves. Instead they may try to facilitate and guide the learners in their classroom milieu.

Therefore, this study suggests the ESL teachers use the authentic material, pair work, small group activities, explore discrepancies between PKC and NESC, and relate the cultural aspects with their daily life. In addition, the ESL teacher needs to meet their present cultural needs in tertiary education, communicative aptitude, and comprehend the English language. The ESL teacher also needs to look for creative ways to prepare the Pakistani learners for their future goals like further education, employment and migration to native English speaking countries, etc.

The amalgamation of PKC and NESC was strongly accepted by the ESL students and teachers, because it helps the leaners to embrace the NESC, and also cling on to their rich and precious Pakistani cultural values. This study concurred with the researchers who promulgates the notion to merge local and NESC in the ESL teaching (Jabeen, F., Zahid, S. & Satta, A. 2013; Alakbari 2004; Ariffin 2006; Duenas, 2002, and Robatjazi & Mohanlal 2007), to enhance the ESL experience.

Conclusion

Without a shadow of doubt, Pakistani English textbooks need to include the current NESC aspects in order to enhance the ESL experience. And, according to ESL students' and teachers' view point at least 50% of current NESC needs to be included in the English textbook. ESL teachers need to revamp their teaching method in lieu of expounding or elucidating the definition of arcane and esoteric vocabulary of poems and moral stories. They need to introduce the acceptable authentic material (approved by Pakistani society) and explore the NESC by showing the discrepancies between NESC and PKC in their classroom milieu. According to the ESL students' and teachers' opinion, the juxtaposition of local and current NESC can help them to meet their present and future needs (study or employment in Native English Speaking Countries), and enhance or enrich their ESL experience in Lahore, Pakistan.

Recommendations for Further Study

- Further study can be done with different sets of ESL students and teachers at different locations.
- Further study can investigate the measure of English language comprehension due to the inclusion of the current NESC.
- Further study can also fathom or gauge the improvement in the ESL learner's communicative skill.

References

Abed, F. & Smadi, O. (1996*). Spread of English and westernization in Saudi Arabia*: World Englishes. *4(1), 75-78*

Ahmed,F., Narcy-Combes, M. F. (2011) '*An analysis of Textbooks from a cultural point of view*' TESOL Journal Vol. 5, December 2011, pp. 21-37.

Aliakbari,M.(2004). *'The Place of Culture in the Iranian ELT Textbooks in the High School*'. [online] retrieved Aug,13, 2013. http://www.paaljapan.org/resources/proceedings/2004/Aliakbari.pdf

Alptekin, C. (1993). *Target language culture in EFL material*. ELT Journal, *47* (2), 136-143.

Ariffin, S. (2006). *Culture in EFL teaching: Issues and solutions*. TESL Working Paper Serie ,Babylonia 3 , 58-62.

Bachman, L. F. (1990). *Fundamental considerations in language testing*. Oxford: Oxford University Press.

Bailey, K.M., & Nunan, D. (Eds.). (1996). *Voices from the language classroom.* Cambridge: Cambridge University Press.

Brown, H. D. (2001). *Principles of language learning and teaching*. Beijing: Foreign Language Teaching and Research Press.

Cheng, K. K.Y. (2008). *Bilingualism, Culture and Identity*: The Case of Malaysia, BOCA, The South Florida Journal of Linguistics.

Clark, Romy & Roz Ivanic. 1991. Consciousness-raising about the writing process. In Carl James & Peter Garrett (eds.), *Language awareness in the classroom*, 168 – 185. London: Longman.

Cortazzi, M. and Jin, L. (1999) "Cultural mirrors materials & method in EFL classroom, in E. Hinkel (Ed.), Culture in Second language teaching and learning. Cambridge: Cambridge University Press.

Cunningsworth , A. (1995). *Choosing your Course book.* UK; Heinemann English Language Teaching.

David, K, M. (2008). *Analyzing Cultural Norms through Literary Texts*: A Pedagogical Approach. FL: Boca Journal, Vol 12, (2).

Deng, Yanchang, & Liu, Runqing. (1989). *Language and culture*. Beijing: Foreign Language Teaching and Research Press.

Denzin, L.K. (1970). *The research act*: A theoretical introduction to sociological methods. Chicago: Aldine.

Dueñas, M. (2002). *Acquiring cultural knowledge through content-enriched instruction*: babylnia [online] retrieved http://www.juntadeandalucia.es/averroes/iesaguadulce/dpto-ingles/docus/spain5.pdf

Garinger, D. (2002). Textbook Selection For the ESL Classroom. Eric Diges,[Retieved online] http://www.cal.org/digest /digest-pdfs/0210grainger.pdf

Hao, Q, H., & Zhang, Y. (2009). *A Survey on Chinese College Students' Intercultural Literacy*. US-China Foreign Language. 7(7), 1-5

Harmer, J. (1991). *The Practice of English Language Teaching.* New York: Longman Publishing

Ho, Meng-Ching (1998). *Culture studies and motivation in foreign and second language Learning in Taiwan.* Culture and Curriculum, 11 (2), 165-169

Horsburgh, N. (2009). *New Oxford Modern English*. Karachi: Oxford University Press.

Ilter, B. G., &Güzeller, C. O. (2005).*Cultural problems of Turkish students while learning English as a foreign language.* Modern Language Journal, 89(2), 456-461.

Khuwaileh, A. A. (2000). *Cultural barriers of language teaching*: A case study of classroomcultural obstacles. Compuetr Assissted Language Learning , 13(3), 281-290.

Kramsch, C. 1998. *Language and Culture*. Oxford: Oxford University Press.

Marek, D. (2008). *The Place of the Target Language Culture in the Language Classroom*: A Few Modest Proposals.In M. Pawlak (ed.), Investigating English Language Learning and Teaching. Poznań: Adam Mickiewicz University Press. pp. 347-356

McGrath, I. (2002). *Materials Evaluation and Design for Language Teaching*. Edinburgh :Edinburgh University Press.

Moran,P.R. 2001. *Teaching cultures*: perspective in Practice. Boston: heinle & heinle.

Pennycook, A (1994), *The Cultural Politics of English as an International Language*, Harlow, Essex, UK: Longman Group Limited

Robatjazi, M. A. & Mohanlal, S. (2007). *Culture in second and foreign language teaching*. Language in India, 7 (2).

Scrivener. J . (1994). *Learning Teaching*. UK: Macmillan Education .

Seelye, H. N. (1984). *Teaching culture: Strategies for intercultural communication* (Rev. ed.). Lincolnwood, IL: National Textbook Company.

Swiderski, R. M (1993). *Teaching Language and Learning Culture* , Westport: Bergin & Gravey Press.

Syed, K.T. (2008). *Cultural Understanding*: Establishing Common: Ground for Teaching and Learning Second Languages. FL: BOCA Journal, Vol 12 (2).

Thanasoulas, D. (2001). *The importance of teaching culture in the foreign language classroom*.tlie World Wide Web: liit~1:iiwww.prc~Iessori;ickricliards.~oin!pdf~!3O-~ears-of-'l'HFI..~df

Tomlinson, B. (2010). *Principles of Effective Material Development*. In N, Harwood (Ed.) (2010). English Language Teaching Materials: Theory and Practice. New York: Cambridge University Press.

Yuen Ka-Ming (2011) ‘The representation of foreign cultures in English textbooks’ ELT journal Volume 65/4 ; doi:10.1093/ccq089

==

Sheraz Akhtar, M.A. TESOL
97/139 Sirin Home, Sankampaeng Road, Amphur San Klang
Chiang Mai 50000, Thailand
akhtar.sheraz@yahoo.com

Payap University
Super-highway Chiang Mai - Lumpang Road Amphur Muang
Chiang Mai, 50000 THAILAND

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Haptic Communication - The Unspoken Dialogue

Chippy Susan Bobby

==

Abstract

Touch is the earliest sense which is developed in the foetus. Although a very important form of nonverbal communication, the significance of touch in our lives often goes unnoticed and is very often taken for granted. However, the impact of touch in a person's life is tremendous and can play a vital role in the holistic development of an individual. Thus, touch behavior is very significant because learning them can really improve our communication and help in understanding others. Learning to improve our communication through proper use of touch behaviors will put us in a better position by communicating effectively everywhere we go. Therefore, Haptics is a subject which needs to be explored and understood.

Touch is the Earliest Sense, Taken for Granted

Touch is the earliest sense which is developed in the foetus. Since the largest tissue in our body is our skin, the effect of touch has much impact on our well-being. Although a very important form of non-verbal communication, the significance of touch in our lives often goes unnoticed and is very often taken for granted.

However, the impact of touch in a person's life is tremendous and can play a vital role in the holistic development of an individual. It's heart-warming to see how a baby responds to its mother's loving touch, which is vital to the normal development and emotional well-being of the child. In the mother's womb, each part of the foetus' body is touched by the amniotic fluid, which may be the origin of the yearning for touch all our lives.

Haptics

Haptics or communication by touch, as it is commonly known, is essential to a person's healthy development .In the early 19th and 20th centuries, many babies died from a disease called Marasmus, which, in Greek meant, wasting away. When researchers tracked down the causes of this disease, they found that many infants suffered from lack of physical contact with parents or nurses rather than poor nutrition, medical care or other factors. From this knowledge, came the practice of mothering children in institutions - picking babies up, carrying them around ,and handling them several times a day. Once this practice was started , it was observed that the death rate for infants fell to below 10% .

Touch increases a child's mental functioning as well as physical health. It has been found that babies who have been given plenty of physical stimulation by their mothers have significantly higher risk than those receiving less contact. Contemporary research confirms the value of touch in infants. Premature babies grow faster and gain more weight when massaged.

Healing through Touch

Touch can also boost the immune function of Cancer and HIV patients. If we examine some of our ancient scriptures too, we will find how people were healed through the impact of touch. In the Bible, for instance, several of the miracles performed by Jesus where people were healed reveals the significance of the power of touch. In the New Testament, we read that Jesus brought joy to the blind who went away seeing, to the deaf who went away hearing, and many others who were instantly freed from their ailments. For the lepers, the Bible records thus of Jesus - '*Then He put out His hand and touched him, saying "I am willing; be cleansed". And immediately the leprosy left him'*. **(Luke 5:13-The *New King James Version, pg. 46)***

No Need for Words

The sense of touch communicates without the need for words. Gently stroking a child will induce sleep, soothe pain, and quiet rage. Physical contact informs the other of our presence, our

caring and our support. We hold the person who is grieving. We touch to say Hello," "Good-bye," and "It's OK." A pat on the back signals approval, a slap on the hand says the opposite.

The Skin and Sensory Receptors

As the largest organ of the body, the skin comprises almost one-fifth of the total body weight and engages a major percentage of the operation of the brain. The skin is constantly growing and changing in sensitivity as it performs its many functions: protection, sensation, regulation of temperature, excretion, respiration, and the metabolism and storage of fat.

As the infant takes its first breath, it reaches out to learn what this new world is all about. Sensory receptors located in the skin start picking up enormous quantities of information and sending them to the brain. Pressure, temperature, pain – all carry a message about the environment. Each one adds another dimension to the infant's accumulating experience.

Two Kinds of Touch

Research shows two kinds of touch language - bodily contact and touching with hands. Bodily contact refers to touches that are accidental and unconscious and any part of the body may be involved in it. On overcrowded buses and trains like in India, back pushes or elbow rubbings, stepping on someone else's feet are so common. Touching implies that the actions are deliberate, conscious and are primarily made by hands.

Communicate through Touch

Limiting ourselves to verbal expression cuts us off from the full range of communication. Since touching means closeness, it can help to bridge the distances that separate us from one another. Thus connected, one can communicate better. As we approach others with a hand extended in a gesture of acceptance, we stand a better chance of reaching a mutual understanding.

Thus we communicate a great deal through touch. The messages we give through various tactile gestures could be many-a firm hand shake, a timid tap on the shoulder, a warm bear hug,a reassuring pat on the back, a patronising pat on the head , or a controlling grip on the arm.

Cultural Differences

Every country has a different perception of touch as communication. Haptic customs differ greatly throughout the world. In the Spanish-speaking countries of Latin America, people greet each

other with one kiss on the cheek. In Spain, people greet each other with two kisses on the cheek. In the United States, the main form of greeting is shaking hands. When meeting someone for the first time, shaking hands is most appropriate. Though when greeting friends it is not uncommon for them to hug.

Other countries have different customs. In Japan, people bow to each other in greeting and think it rude to touch. In Western countries, men and women can walk freely holding each other's hands in public .But in India, Pakistan, and other conservative countries, men and women do not generally do so in public. In India, touch language is restricted to people who know one another and that, at best, is the pat on the shoulder from a senior to a junior or touching both palms together to greet a visitor or a person touching the feet of elderly people to show respect. (Swaroop and Bhagaban , pgs. 190-191**)**

Touch is an important way to convey warmth, comfort and reassurance. It is so powerful, and it is governed by cultural customs that establish who can touch whom and how in various circumstances. In the U.S. and Great Britain, people usually touch less frequently than people in France or Costa Rica . (Bovee and Thill, pg. 41)

Even within each culture's norms, however, individual attitudes towards touch can vary widely. A manager might be comfortable using hugs to express support or encouragement, but his or her subordinates might interpret those hugs as either show of dominance or sexual interest. This is a complex subject. Touch usually communicates intimacy. However, which part of the body can be touched by whom and when depends on the culture of the people involved. Therefore, one has to be careful while using the touch language so as to avoid misunderstanding.

Unwanted Touching

In contemporary society, unwanted touching is cause for concern, and even legal action. In general, the degree of touch comfort goes along with openness to express intimate feelings, an active interpersonal style, and satisfactory relationships. (Adler,R B. ,Rosenfeld pgs. 124-125)

Healthy Touching

However, this form of nonverbal communication is widely used and it is believed that touching and being touched are essential to a healthy life. It serves as an interesting ground for study , and they differ greatly throughout the world. The haptics concept is interpreted differently all over the world and therefore is a subject that needs to be explored and understood. Touch also

plays a part in how we respond to others and to our environment.

Amount of Touching

The amount of touching usually decreases with age. Grown up children touch each other less than younger ones do. Parents touch their older children less often than their younger ones. A hug can be given as an indication of support, comfort, and consolation, particularly where words are insufficient. A hug is usually a demonstration of affection and emotional warmth, sometimes arising out of joy or happiness at meeting someone or seeing someone that they have not seen in a long time. A non-reciprocal hug may demonstrate a problem in the relationship. A hug can range from a brief one-second squeeze, , to an extended holding. The length of a hug in any situation is socially and culturally determined.

Hugging

Hug therapy often creates awareness about a healthy and wholesome habit that is endangered by the bustle of modern life. Tactile contact is very important for people with certain handicaps and can even be therapeutic. It only takes a hug, a heartfelt and warm embrace, to change the lives of others. Reaching out and touching someone, and holding him or her tight, is a way of saying that one cares. Its effects are immediate. It should not be forgotten that the skin is also a sense organ. Therefore, one will realize that both the hugger and the person being hugged feel good.

If we hug a person spontaneously, we show love and affection. If we offer a limp handshake, we show that we are not interested, or are nervous by nature. Although Indians were never averse to touch, especially while expressing grief or joy, urban India seems to be becoming more of a hands-off culture. The hugging or pecking on the cheek we see nowadays at parties is very superficial. Hugging in families, particularly between parents and their grown-up children is something that needs to be cultivated to strengthen family bonding. Hugging breaks the bonds of body as well as of society and brings more warmth in relationships.

Bonding

Touch is an important component of attachment as it creates bonds between two individuals say psychiatrists, hugging is simply a natural expression of show love and care. Cuddling and caressing make the growing child feel secure and is known to aid in self-esteem. The tactile sense is all-important in infants. When a two-year-old cries, to comfort him, one does not philosophize but hold him on one's lap. A baby recognizes its parents initially by touch. Cultural variations

pertaining to hugging: In the West, hugging a friend of the opposite sex is common, while in India you see more physical contact between friends of the same sex.

Touch has come full circle in the West this century. There was a time when parents and hospitals were advised to leave a crying baby alone. Today the paediatricians and psychologists tell us to pick up and cuddle the children. Toys, even teddy bears, whose use has been increasing in the recent decades, are a poor substitute for the human contact needed by children.

Psychoanalysis and Touch

In psychoanalysis, developed early this century, the couch symbolized the distance from the patient that the therapist had to maintain. The taboo against touch was broken in the 1960s and '70s when many psychological counsellors are expanding the definition of "hug" by even patting and massaging their clients in the course of normal therapy. The idea is to add touch to the powers of speech, listening and observation. The argument goes that the client's skin can perceive care and reassurance. Touch increases self-disclosure, verbalisation of psychiatric patients, and also compliance.

Therapeutic Touch

Hugging is being used even as an aid in treating some physical illnesses, following research that it leads to certain positive physiological changes. For example, touch stimulates nerve endings, thereby helping in relieving pain. It is thus not uncommon for a chronic pain patient to be prescribed "Therapeutic touch" which involves placing the hands on or just above the troubled area in the patient's body for half-an-hour This pushes up the haemoglobin levels in the blood, increasing the delivery of blood to tissues, a study at the nursing department of New York University showed. Some nurses' associations in the USA have since endorsed therapeutic touch.

Any health problem makes the sufferer feel vulnerable, frightened, angry, frustrated and helpless. The patient usually needs to educate himself to make certain life changes. Hugging can give him the positive emotional state necessary to make these changes. In one study, pet ownership was seen to contribute to the survival of heart patients. The inference is that the cuddling of pets has a soothing effect that reduces the stress levels in heart attack victims.

Five Senses and Touch

Kory Floyd, in his book *Interpersonal Communication*, says that touch behaviors are from

our five senses. Learning touch behaviors can improve the understanding of how people are behaving and how they improve themselves communicating non-verbally to others. Non-verbal communication includes affectionate touch, control touch, caregiving, aggressive touch, and ritualistic touch. Each specific touch has its different significant meaning for us to understand better in communicating to those who are unable to understand the language you speak, disable or relational understanding.

Kory Floyd's research focuses on the communication of affection in personal relationships, and on the interplay between communication, physiology and health. He has studied affectionate communication in a host of family relationships, as well as between romantic partners, friends, and new acquaintances. His work in the Communication Sciences Laboratory demonstrates how affectionate behavior can alter stress hormones, lower blood glucose, reduce lipids, and improve immune system parameters. His most recent project, funded by the National Institutes of Health, investigated the role of the peptide hormone oxytocin in the stress-alleviating effects of affectionate communication. (Floyd, K. (2009).)

Touch and Management

Touch can be used very effectively by managers in the work place to provide encouragement such as a pat on the back .Especially after reprimanding an employee, a pat on the back can really change the attitude of the worker toward the work and also improve employer - employee relations. A pat on the back from a superior signifies a job well done and also boosts the morale of the employee to a great extent.

Early Years and After

Among the earliest forms of communication for any human being is touch, and it continues to be very important throughout our early years. Once past this period, however, we are relatively cautious about the use of touch in our culture. Except for the "intimate distance", touch is a rather carefully used means of communication in our society.

Comforting

And yet a touch can often say as much as a lot of words. This is probably most obvious when someone we know is in trouble or in sorrow, taking hold of his or her hand or putting an arm around the shoulder often is much more effective than words. The nearness, the closeness, the touch says that we are ready to help if needed.

Intimate Relationship

Touch is usually reserved for our most intimate relationships and for communication between close friends. Although it is acceptable for women to touch in public, many believe it is not 'proper' for men to do so. Sadly, even in the privacy of the home, a son may be embarrassed when he is embraced by his father. And so, many are a little surprised when we see pictures of men in other countries embracing or walking arm in arm.**(*leehopkins.com/nonverbal-communication-touch.html*)**

Alternate Form of Communication

Non-verbal touch behaviors can also be used to understand people who are blind or deaf and also to understand people who speak a different language. Affectionate touch develops better romantic relationships, friendship, and understanding different types of parent-child relationship. Controlling touch should be used in appropriate situations. Touch behaviors are important, such as caregiving, in hospital to understand patients who can't verbally talk and when they are feeling hurt in certain areas, they could motion where they feel pain. Ritual touch varies in cultures. And an aggressive touch can lead to a criminal act.

A Great Deal of Information

How one person touches another communicates a great deal of information. Is a grip gentle or firm, and does one hold the other person on the back of the upper arm, on the shoulder, or in the middle of the back. Is the gesture a push or a tug? Is the touch closer to a pat, a rub, or a grabbing? People have different areas of personal intimacy, and this refers not only to the sexual dimension, but also to the dimension of self-control. Many adolescents are particularly sensitive to any touching that could be interpreted as patronising or undue familiarity **(**Swaroop and Bhagaban , pg.191)

Even the angle of one's holding another's hand might suggest a hurrying or coercive implicit attitude , or on the other hand, a respective, gentle permission giving approach. Touches that can be defined as communication include handshakes, holding hands, kissing, back slap, high five, shoulder pat, or brushing arm. Each of these gives off non-verbal messages as to the touching person's intentions and feelings. They also cause feelings in the receiver, whether positive or negative. (Swaroop and Bhagaban , pg.191)

Culture and Communication

It is also important to analyse the significance of touch in the context of culture and communication. Not only does verbal communication vary from one culture to another, but also so does nonverbal communication. Touching is no exception. It is important to remember when communicating with people from other countries and other cultures that their nonverbal communications differ from each other just as their languages do. Touching may be a very acceptable and a very common form of nonverbal communication in the country where one is transacting business; one should understand this and be prepared for it.It is important to remember that people communicate in terms of their own experiences. One should keep this in mind while encoding and decoding messages.

Handshake is still a significant social exchange which should not be underrated. It is important to make sure that the handshake is conveying the message that it ought to convey. Form a personal connection with the hand clasp. This is better for sales and social situations than business situations. When shaking hands, take the other hand and use it to cover the back of the person's hand one is shaking. This reinforces an emotional connection and is appropriate when one wants to establish rapport and show sympathy.

A confident, comfortable person uses the hand shake as a positive nonverbal interaction and this is expressed through a firm, dry, confident hand shake. The hand shake should give assurance of the candidate’s desire for a positive first interaction and impression. A limp hand shake signals low confidence and low self-esteem. An excessively strong hand shake may reveal that the person is overly aggressive.
(http://humanresources.about.com/od/selectemployees/a/nonverbal_com.htm)

In creating a professional image, the foremost factor that sets the tone for creating a mark is a proper hand shake. One's hand shake is the single most important tool in one's communications tool box. A proper hand shake can smooth the rough waters of the business world and even open new doors of opportunity.(http://gmagoldie.hubpages.com/hub/Communications-The-Handshake)

Without learning touch behaviors, communication would be difficult like not having the right conveyance to travel to various places. Learning to improve ourselves in touch behaviors will put us in a better position by communicating effectively everywhere we go.

Works Cited

Adler,R.B., Rosenfeld ,LB., Proctor, R F. Interplay- the process of interpersonal communication-9th ed. OUP 2004

Bovee, C L. and Thill, JV. Business communication today-9th ed ,2008

Copyright by Thomson Nelson,Inc.Holy Bible (The New King James Version). 1982

Floyd, K. (2009). Interpersonal Communication: The Whole Story. New York: McGraw-Hill.

http://humanresources.about.com/od/selectemployees/a/nonverbal_com.htm

http://gmagoldie.hubpages.com/hub/Communications-The-Handshake

*leehopkins.com/nonverbal-**communication-touch**.html*

Swaroop , D S. and Bhagaban , Das. Business communication .Phi Learning, 2009

==

Chippy Susan Bobby, M.A.
Assistant Professor of English
Smt. MMK College of Commerce and Economics
Bandra West
Mumbai – 400050
Maharashtra
India
chippysusan@gmail.com

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Family Relationships in R.K.Narayan's Novels A Study of *The English Teacher* and *The Dark Room*

R. Baby Gowri

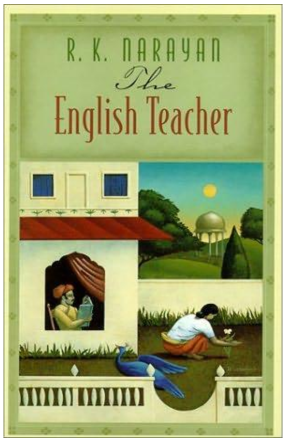

Composite Culture of India and Indian English Literature

Indian English Literature is the outcome of the cross-fertilization of two fruitful cultures of Indian and English. Indian writing in English is a definite contribution to the composite culture of India. It is primarily a part of the literature of India like other literatures written in various regional languages. All Indian writers in English since the days of Raja Ram Mohan Roy down to our time belong to Indian English writings. In has come to say a part of world Literature growing steadily in bulk, variety and maturity. Indian English literature has now caught the attention of quite a number of readers and literary scholars both in India and abroad.

Authenticity of Creative Writing in English in India

The creative writing of English has a bearing on our socio-political consciousness; therefore it is likely to be more authentic. Except for a few who use English as their mother-tongue, Indian writers in English by and large are bi-lingual and their best writings are concerned with the socio-economic problem of the country. It spontaneously and powerfully expresses the varying shades of emotions, thought and feelings of typical Indian people.

Indian English Fiction and R. K. Narayan

Indian English Fiction is a very popular known component of Indian English Literature. Fiction in India has been a graphic chronicle of varied vicissitudes of the people as they passed from economic, sociological, cultural and political subjugation of various hues and shades. R.K.Narayan was born in Madras, India on October 10, 1906. His full name was Rasipuram Krishnaswami Ayyer Narayanaswami. First he worked as a clerk in the Mysore secretariat, and decided to devote all his time to writing. He marriage Rajam in Coimbatore on July, 1934. Their marriage was a very happy one.

Focus on Human Relationship

Human relationship is the most important of human existence. It is a bond that binds human beings intimately, emotionally, sentimentally, spiritually and intellectually. In this world, none is more vital, important, real and enduring than those human relationships of home and family. Love and marriage, the joys of parenthood and family ties, are the bases of all that is

best in life the supreme happiness. Besides the traditional relationship, the lover-beloved relationship has become an important feature of human relationship. Such a relationship can be between two unmarried man and woman or between married man and woman.

R.K. Narayan is duly regarded as one of the harbingers of a new age in Indian English Fiction. He took it far from the immature, imitative, romantic and nationalistic narrative of early phase and gave it a firm native footing and brought it close to socio-cultural life of the people. Narayan is primarily preoccupied with man's filling of the life-role entrusted to him by tradition and environment.

Comedies of Characters and Comedies of Situations

The novels of R. K. Narayan comedies of characters as well as comedies of situations. The characters are all drawn from middle class, and Narayan creates comedies by imaginatively recreating their oddities and eccentricities. He is extremely successful at character drawing in his novels. His characters are life-like and have been drawn from the middle or lower middle class of society. Narayan openly tackles the problems in family relationships and has beautifully portrayed its emotional tangles.

Simplicity and Gentle Humour

Narayan's novels are characterized by Chekhovian simplicity and gentle humour. He told of simple folks trying to live their simple lives in a changing world. The characters in these novels were very ordinary, down to earth Indians trying to blend tradition with modernization, often resulting in tragic-comic situations. His writing style was simple, unpretentious and Witty with a unique flavor as if he were writing in a native tongue. Many of Naranyan's works are rooted in everyday life, though he was not shy of invoking Hindu tales or traditional Indian folklore to emphasize a point. His easy going outlook in life has sometimes been criticized, though in general he is viewed as an accomplished, sensitive and reasonably prolific writer.

Easy to Read

Narayan's stories are incredibly easy to read because of their simplicity. He almost

always wrote about India in some way and usually put cultural influences about Indian life in his works. Though Narayan's writing have been extremely popular amongst readers, the Literary classes never really warmed up to him. Narayan adequately reflects the various human relationships including the image of woman and man-woman relationships.

R. K. Narayan's central characters in his novels show is everything that occurs in the development of human relationships. His heroes are aware of the social and political changes, but they do not take sides not do they commit themselves to any ideology. Narayan has created all sorts of the human relationships in which he depicts his strong sense of tradition which he respects too much. It is important to note that Narayan is a conservative Indian both in thought and spirit in the presentation of human relationship.

Indian Setting

In all the novels of Narayan, one can find the Indian setting like depiction of school life and college life, family relationships, traditions and religious customs, superstitious, humour, irony etc.

The Husband and Wife Relationship in *The English Teacher*

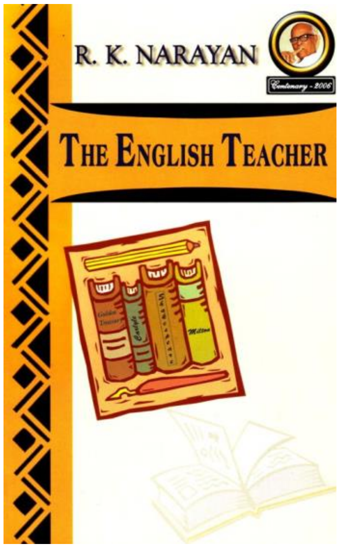

The relationship between the husband and wife is carried through Narayan's world of values in his next novel ***The English Teacher*** also The novel ***The English***

Teacher narrates about a simple, stylish ordinary living man Krishnan who lives with small dreams and limited expectations. It says how much he loves his family and care. This story revolves around a very soft spoken, kind hearted and sensitive lead character, typical orthodox village lady, one eccentric character in atypical village environment. The lead character narrates his story (Krishnan) about his different phases of life. All the charters are very natural and you can believe them. We have used this word *believe* because this story is all about belief and faith. How a person starts believing the supernatural things and slowly gets involved into it.

Sublimity

As contrasted with ***The Dark Room***, where the relationship between Krishna and Susila in ***The English Teacher*** achieves the point of sublimity. Proper understanding of each-other, self-respect for each-other, and the frank communication between them are the marked features of the relationship between Krishna and Susila in ***The English Teacher***. In ***The English Teacher*** R. K. Narayan has beautifully projected the role of love and death as inevitable agents in the formation of a successful husband-wife relationship. In the relationship between Krishna and Susila, love and romance are successfully resolved and future of the relationship depends upon fate and chance. The sublimity of the relationship between Krishna and Susila lies in Krishna's acceptance of Susila's death in a natural manner. Krishna accepts the reality of human existence in the form of death.

Vivid and Fascinating

Narayan's portrayal of Krishna – Susila relationship is vivid and fascinating. They make themselves a unique pair because there is no question of individuality, pride and ego in their relationship. The strength of their relationship lies in their sublime nature which inspires them to face one of the bitterest realities of human existence. It is because of mutual devotion for each-other and proper understanding for each-other that the relationship between Krishna and Susila that

their relationship attains the high of sublimity. R. K. Narayan has presented the importance of husband-wife relationship by observing the daily affairs of both the husband and the wife. Unlike Ramani, Krishna is a devoted husband. In this novel, we find that owing to his true love of his wife, even death is not capable of separating Krishna from his wife Susila. After a brief period, Krishna has entered into direct communion with the spirit of his wife and this rejuvenates him and he reconciles with life again.

Separation and Loneliness

The husband-wife relationship presented in **The English Teacher** clearly reveals that the separation and loneliness are the two natural agents of human relationships. Every human being to fight against them.

The presentation of relationship between Krishna and Susila is the basis of the novelists' new philosophic understanding of life as well as death.

The Dark Room

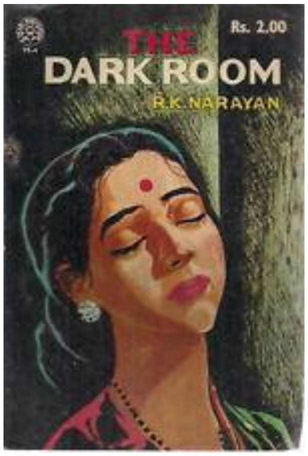

R. K. Narayan ***The Dark Room*** concentrates on the problems in the relationships among the family members. ***The Dark Room*** is one of the rare R. K. Narayan novels, which deals with social consciousness.

Savitri and Ramani

In ***The Dark Room***, Narayan has presented the husband-wife relationships in a somber manner.

The novel is and account of marriage from the wife's point of view in which the image that has been projected is that of an Indian woman oas a victim. Savitri is a middle-class woman who is not well-educated and who is loaded with the immense weight her multifaceted duties as the wife and the mother. In this novel, Narayan is very critical in presenting the relationship between a devoted and submissive wife and a cruel husband. Savitri is an outstanding representative of wifely devotion cited in the Indian myths and legends, but Ramani is very cynical and domineering. The happiness or unhappiness, and the quiet or disquiet of the house depends purely on his mood.

Emotion and Sentiments

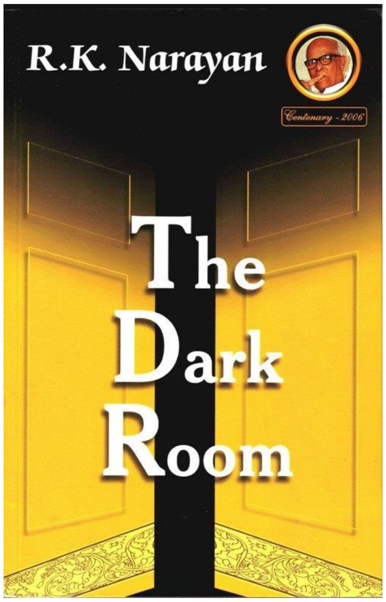

Ramani does not respect the emotion and sentiments of his devoted and submissive wife. Ramani's relationship with Shanta Bai compels Savitri goes directly against the classical and traditional rule. She asserts individuality independent of her husband. Savitri revolts against her husband's brutality and cruelty in bold manner. Savitri does not remain in her devotional and

submissive temper throughout the novel. The inner-self of Savitri becomes conscious and rebellious about her social as well as economic independence. But at the same time she is aware of the sublime nature of the husband-wife relationship.

No Interference of the Third Woman

It is the reason that she never wants to marry once again although she wants economic independence. In presenting the husband-wife relationship in ***The Dark Room***, R.K.Narayan has presented that there is no interference of the third woman. Savitri's devotion and submissiveness are challenged by Ramani's callousness and his illicit relationship with Shanta Bai. The husband-wife relationship treated in Indian tradition is of sublime nature. Savitri's return to her husband's home cannot be called her submissiveness. Nostalgic for her children makes her realize the futility of her attempt to escape from them.

A Harbinger of New Age

R.K.Narayan is duly regarded as one of the harbingers of a new age in English Fiction. He took it far from the immature, imitative, romantic and nationalistic narrative of early phase and gave it a firm native footing and brought it close to socio-cultural life of the people. Narayan is primarily preoccupied with man's filling of the life role entrustred to him by tradition and environment.

Comedies of Characters as well as Comedies of Situations

Novels of R. K. Narayan are comedies of characters as well as comedies of situations. The characters are all drawn from middle class and he creates comedies by imaginatively recreating their oddities and eccentricities. He is extremely successful at character drawing in his novels. Narayan openly tackles the problems in family relationships and has portrayed its emotional tangles. He adequately reflects the various human relationships including the image of woman and man-woman relationships.

Role of Love and Death

In ***The English Teacher*** novel he has beautifully projected the role of love and death as inevitable agents in the formation of a successful husband-wife relationship. In the relationship between Krishna and Susila love and romance are successfully resolved and the future of this relationship depends upon fate and chance. The sublimity of the relationship between Krishna and Susila lies in Krishna's acceptance of Susila's death in a natural manner. Krishna accepts the reality of human existence in the form of death. They make themselves a unique pair because there is no question of individuality pride and ego in their relationship. The strength of their relationship lies in their sublime nature which inspires them to face one of the bitterest realities of human existence. It is because of mutual devotion for each other .in this novel we can find that owing to his true love of his wife even death is not capable of separating Krishna from his wife. The husband and wife relationship presented in ***The English Teacher*** clearly reveals the separation and loneliness are the two natural agents of human relationships.

Narrative Techniques

The narrative techniques centre around the unique devices by R.K.Narayan. He is remarkable not only for his outstanding and grand qualities of humour, descriptive beauty and characterization, but also for his simple and easy language and unaffected and elegant prose style. His characters mostly belong to India's life wisdom and ignorance, profusion and poverty, joys and sorrows.

Narayan's writing style is simple and unpretentious with a natural element of humour about it. The portrayal of life of Narayan's fictional world is engagingly realistic. It blends both the tragic and the comic aspects of life. Even through unlike them, the plots and characters in his novels are not annihilated the technique of the stream of consciousness retards the full free flow of his stories. The reader finds in his novels the backward and forward movement of the events. The novels of R.K. Narayan are a unique mix of myth and reality. Both have been so deafly fused together that they seem to coalesce as in actual life. His

realism is psychological and sociological. By the use of myths and fables, Narayan penetrates the core of Indian mind and reveals it with all its bewildering contradictions, superstitions and traditions.

Hindu Myths and Legends

Narayan weaves his themes around Hindu myths and legends and vivifies Indian Social reality. Narayan has an extraordinary power of presenting the multiple facts of life. Though not a critic of society, he is certainly a keen observer of life and manners. Narayan creates his comedy by employing all the effective devices of the humorist both traditional and innovative. Narayan has made his language highly comprehensible with the touch of Indianness. In the simplicity of the dialogues and first person narration, Narayan sets an adequate mirror of reality. It can be said that in his use of language Narayan is simple, readable and without any purple patches. He has a kind of humour strange in English Writing.

==

References

Ahamd Quzi, Khurshed. ***A Lacanian Reading of R.K.Narayan's Novels.*** New Delhi: Penguin Books,1990.

Bhatnagar, M.K.***New Insights into The Novels of R.K.Narayan.*** New Delhi:Atlantic Publishers and Distribution, 2002.

Khatri, ChoteLal. ***R. K. Narayan : Reflections and Re-evalution.*** New Delhi: Sarup& Sons Publishers, 2006.

Narayan, ***R. K. The English Teacher***. Mysore: Indian Thought Publications, 1998.

Narayan, ***R K. The Dark Room***. Mysore: Indian Thought Publications, 1988.

Purohit, J. M. ***Major Novels of R. K. Narayan.*** Jaipur: Mark Publishers, 2011.

Remteke, **S. R. *R. K. Narayan & His Social Perspective.*** Jalandhar:
ABS Publications, 1993.

Verma, R. M. ***Some Aspects of Indo-English Fiction.*** New Delhi:
Jainsons Publications, 1985.

Walsh, William. ***The Novels of R. K. Narayan.*** London:
Heineman Publication, 1932.

R. Baby Gowri
D/o. T. Rajendran
4/895, Hussain Colony
P.K.N. Road
Sivakasi-(East)
Tamilnadu
India
swethagowri2007@gmail.com

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Alienation in Wesker's Play *The Kitchen*

Dr. Vandana Goyal, M.A., M.Phil., Ph.D.

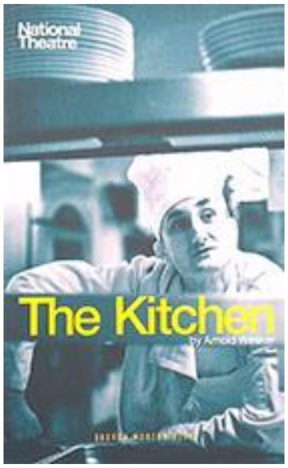

Abstract

The literary works of 1950's have a distinct characteristic. They are seen as a protest against the situation that prevailed after World War-II, not only in England but outside England as well. The period is full of moral perplexity and uncertainty. The gap between the poor and the rich has been widened. In such a confused and chaotic time, writers came to the rescue of common men. Arnold Wesker is one of those writers who has made a significant contribution to the New Wave of English Drama. Most of Wesker's plays illustrate the social and cultural poverty of the working class. His earliest play *The Kitchen* (1959) is a documentary on the lives of the working class people. In this play, Wesker is criticizing the meaningless and mechanical life of the contemporary working class people. This paper is a theatrical representation of the experiences of alienation and frustrations of working class in the capitalist society.

Keywords: Alienation, Kitchen, Dehumanization, Society, Working Class

Arnold Wesker

Courtesy: http://crudeapache.wordpress.com/2012/03/06/a-review-of-arnold-weskers-roots/

The literary works of 1950's are seen as a protest against the situation that prevailed after World War-II, not only in England but outside England as well. The major playwrights of this age are Osborne, Wesker, Arden and Pinter. This playwright of fifties "feels himself inside the society he is writing about, the fears and frustrations of his

character are his own, or even if he does not share them he can sympathies with them." (Bamber Gascoigne, *Twentieth-Century Drama*). To understand why these writers wrote such works, it is necessary to look back and to know the factors which are responsible for the present situation and scenario.

Age of Moral Perplexity and Uncertainty

20th Century is a century of moral perplexity and uncertainty. The rise of the scientific spirit and rationalism led to a questioning of accepted social beliefs, conventions and traditions. The wholesale criticism of the existing order from different angles and points of view, often opposite and contradictory, has increased the perplexity of the common man and has been further enhanced by the two World Wars and also by the new developments in the field of psychology and politics. The gap between the poor and the rich widened. The common man discovered that they had been cheated, given false hopes, and found themselves trapped in the iron fame of the industrial society that has a distinct bias for class and hierarchy. So, in such confused and chaotic times, writers came to the rescue of common men. These writers raised a voice against the corrupt industrial society in post World War-II and after.

Arnold Wesker is also one of those writers who has made a significant contribution to the New Wave of English Drama. Most of Wesker's plays illustrate the social and cultural poverty of the working class. His continuing preoccupation with this subject is not surprising when one considers his own life before he became a playwright. His spells of employment as carpenter's mate, a furnisher's apprentice, book seller's assistant, kitchen porter, plumber's mate, farm labourer and pastry cook gave him a first hand experience of the working class life.

The Kitchen: A Documentary of the Lives of Working Class

Arnold Wesker's earliest party *The Kitchen* (1959) is also a documentary on the lives of the working class people. In this play, Wesker is criticizing the meaningless and

mechanical life of the contemporary working class people. It is a theatrical representation of the experience of alienation and frustrations of working class in the capitalist society. By use of overwhelming metaphors and characterization, the play captures certain aspects of the problem which have been emphasized in the Marxian analysis of alienation. Marx traces forms of alienation under capitalism, to the nature of the working process, to the conditions of private ownership under which work cease to be the expression of the creative power of the worker. Analyzing alienation in terms of the relation of the worker to his work, to the product of his labour, to fellow workers and to the owner of the means of production, Marx explains the way in which the objects created by man acquire an independent power and rule over him. Work becomes a kind of enslavement and, as a consequence, the worker becomes unhappy and apathetic.

World is like a 'Kitchen'

The statement of the play has been made by the dramatist himself. "The world might have been a stage for Shakespeare, but to me, it is a kitchen where people come and go and cannot stay long enough to understand each other and friendship, loves and enmities are forgotten as quickly as they are made." (Arnold Wesker, *The Kitchen*). The theatrical environment in the kitchen is of a large London restaurant, conceived as the "microcosm" of the industrial capitalist society – oppressive, inhuman, mad, indifferent and omnipresent. Wesker who himself worked for four years in Kitchen as a cook, knows the milieu and recreates it with abundance of documentary details of kitchen routine. This kitchen is just like the "stokehole" of O'Neill's play *The Hairy Ape*. Its area is limited and the persons who work here consider that life inside it is not different in anyway from life outside this area.

Impersonalism

There are thirty odd characters in this play and their personalities seem to be the product of the kitchen itself. The characters in the kitchen appear superficial and impersonal. Every character is assigned some particular job. Their depiction is valid in the context of the environment in which they work, for it is the environment which has

made them superficial and impersonal. Their behaviour marked by casually sparked squabbles, frayed tempers and the inability to relate to one another is the manifest consequence of the physically oppressive routine and the all pervasive continuous noise of the ovens. There is a lack of warmth and communication gap in their relation with each other. They are least interested in each other's grieves or happiness. They work, work and work only. They are all dissatisfied with their work, their lives, nervous about losing their job and eager to escape the drudgery. Peter, the main protagonist, cries out in anguish. "What kind of life is that, in a kitchen! Is that a life, I ask you?" (p. 110)

All this busy routine has resulted in their alienated and monotonous lifestyle. It becomes evident when Peter remarks, "This-this mad house it's always here," (p. 124). Arrival of a new cook does not create any happiness of excitement in them. They are unmoved by Kevin's presence.

> Paul (shouting): Is the new cook here? Alfredo (shrugging his shoulders): He didn't ask for me (p. 104).

Lack of Communication and Dehumanization

The reason for communication gap and lack of warmth in interpersonal relationships is that they are depersonalized. It is a place where men cannot pause to know each other because most of their time they have to pass inside the kitchen, working continuously for long hours. They do not even respond to each other's greetings like when Alfredo enters into the 'mad house' and wish good morning to Max, Max in turn reminds him, "The veal is there," (p. 104). The job is more important than the individuals who hold it. Few in the kitchen knew that Winnie was pregnant. When her miscarriage occurs, no one stops working. In face, she is removed so that work can continue. The incident when Hans's face is burnt is also taken casually by the staff. Even if somebody tries to be sympathetic, the idea is dismissed.

> A waitress (calling after them): Put some of the yellow stuff on him.

> Frank: He'll live. (To the crowd) All right, it's all over, came on (p. 114).

This shows their dehumanization. Their acts are selfish. They hate helping each other. The new cook, Kevin, has very bad experience in the kitchen. He enquires about some dishes from Chef and Chef rudely reacts saying, "I do not know anything about it, it was my day off yesterday. See the second Chef," (p. 110). Again during heavy rush, Kevin needs a cutting board but Peter snatches away his cutting board from Kevin's hand. Kevin's outburst at this time shows their dehumanization:

> Kevin (surprised at this change in Peter): Well, speak a little human life, will you, please? Peter: No time, no time (p. 122).

Alienation

The workers in the kitchen are not only alienated from each other but also from their own selves, for they do not act as one expects people to act in such situations. Their normal human impulse appears to have been inoperative. Instead, they have bad tempers and are ready to fly at each other's throat on the minutest possible excuse or provocation. As the concept of alienation is something abstract and more psychological than objective and does not connote or denote anything exclusively, specifically and finally. But the fact remains that the causes of alienation may be different in different contexts but the effect is paralyzing the personality.

Peter, the central character, and all his associates have no vision before them. Their personalities have been moulded by the environment they live in. they are also burning from inside as the burning ovens of the kitchen. All the characters seem to be unaware of their own needs. They do not want to be a part of this mad house i.e. *The Kitchen*. But still they are here. Dimitri is a very talented guy. He has made a portable record player. But talent goes waste in this capitalist society. Even Peter, who is more determined than others to relate himself to others around him, joins the system. We see how at the peak of activity reached during lunch time service at the close of the first part, the kitchen sucks all personal responses into itself and how everything becomes part of

the brutalizing routine. During interlude, they give a thought inside their hearts and speak out their real self. At this time, Wesker has shown dramatically the humanization of their relationships. But the important point is that work in the kitchen has stopped now. So, it is apparent that their work load is responsible for dehumanization of their feelings. Paul as usual articulates the feeling when talking to the dislikable Peter, he observes:

> But now it's quite, the ovens are low, the work has stopped for a little and now I'm going to know you. I still think you are a pig – only now, not so much of a pig. So that's what I dream. I dream of a friend. You give me a rest. You give me silence. You take away this mad kitchen so I make friends, so I think – may be all the people I thought were pigs are not so much pigs (p. 57).

At least Peter tries. During the interlude he encourages others to sit with him and dream. The dream sequence is the frustrated effort of these people to life themselves beyond their environment, to express their social being and to share their sense of being with their fellowmen. Unable to respond to each other as human beings, they escape into the world of fantasy, the only world where their alienation is temporarily muted. In this world, Peter says: "No one is going to laugh, we love each other, we protect each other…" (p. 123).

The horror of alienation in such society is touched by Paul and the horror is that that "there is a wall, a big wall between me and millions of people like him," (p. 127). Both of them, Peter and Paul, compare the kitchen with the modern world. The irony is that in such a capitalist society only persons like Alfredo can boast of to be in harmony with his work. He does not interfere in anybody's work nor does he like other's interference in his work. He does not question others. The only thing which fills up all the gaps on superficial level is money. Everyone consoles himself that atleast they are being paid for working in the mad house. Alfredo declares, "No, I work only for the money," (p. 130).

Even love is paralyzed by money power in this capitalist society. There is always a feeling of insecurity in worker's hearts about their love. Peter and Monique are in love but still there is insecurity in their relationship. Monique enjoys her time-pass relationship. She always dismisses Peter's idea of taking divorce from her husband. In her unmindful talks, she mentions happily that her husband is buying a house for her.

> Monique: Monty has promised we shall soon have our own house.
>
> Peter (screaming): Monique! (p. 138).

Wesker depicts not only the alienated lives of the working class people and the environment in which they live but he goes further and explores how the power holders too are alienated. Marango, the 'boss', whom Alfredo hates is the typical bourgeois proprietor who has made his kitchen synonymous with his existence. His life is also full of monotony and sense of alienation. He is an old man without any emotional bondings. Peter refers to him as a "restaurant" (p.109). He is unwilling to understand the plight of the workers. Right through the play, we are kept reminded of the workers hatred for Marango the "boss" and of the traditional conflict between workers and the system. His reactions towards any mishappening in the kitchen are very mechanical and emotionless. When Hans's face is burnt, Marango comes to enquire about him. Chef remarks behind him:

> Chef (to Frank): Much he cares. It interrupts the kitchen so he worries (p. 114).

Marango's use of words like "Sabotage" shows his cunning materialistic attitude. All the cooks use different words to describe Marango's personality. Peter refers to him as "a bastard man" (p. 109). Kevin, the new cook mocks Marango's behaviour.

> Kevin: In this air it goes, sudden and his face gets worried as though today were the last day and he had to be a closing for good and he was taking a last sad glance at everything going on (p. 132).

So, that's how we come to know about Marango's capitalistic attitude and its effects upon his workers from the workers of the kitchen itself.

Conclusion

The whole point of the play is that if a man's work is base, as it is under the capitalist system, he becomes alienated from his universal social being. The tension he experiences in his work derives from the inner conflict between what he wants to be and what he has become because of what he is doing. Peter tries to infuse into his work a sense of joy; he tries to become himself and to encourage others to do likewise. But the unfriendly atmosphere of the kitchen, with its constant humming of the burning ovens, like their burning hearts, reminds him of the total loss of dignity and freedom. In sheer frustration, he axes the gas lines, bringing the ovens to a halt, trying to assert his sense of dignity.

This incident is of great dramatic importance. It is a violent physical gesture which was repressed by Marango's capitalist system for long. His violent act should have aroused some feeling of sympathy to the heart of capitalist boss, Marango. But nothing changes. Marango as expected, however, can only respond:

> I don't know what more to give a man. He works, he eats, I give him money. This is life, isn't it? I haven't made a mistake, have I? I live in the right world, don't I?…What is there more? What is there more? What is there more? (pp. 142-143).

And the question that is raised that what is that "something more" needs to be answered. "Something more" does not lie merely in tidying up this particular kitchen so as to provide "Creative Cookery" (Glenda Leeming and Simor Trussler, *The Plays of Arnold Wesker*). Finally, the kitchen stands for the industrial capitalist system and the problem of the cooks is the problem of the whole working class in the system. In *The Kitchen*, Arnold Wesker critically analyses the causes and the effects of alienation on the working class people. The effects of alienation have left them totally dehumanized and emotionless.

References

Bamber Gascoigne, *Twentieth-Century Drama* (London: Hutchinson & Co. Ltd., 1962).

Arnold Wesker, *The Kitchen* (Harmonds Worth: Penguin Books, 1960).

Further citations from this edition are incorporated in the text with page numbers within the parenthesis in this paper.

Glenda Leeming and Simor Trussler, *The Plays of Arnold Wesker: An Assessment* (London: Victor Gollancz Ltd., 1971).

===

Dr. Vandana Goyal, M.A, M.Phil., Ph.D.
Assistant Professor
Department of English
Government Post Graduate College
Hisar 125001
Haryana
India
vandanagoyal16@gmail.com

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Polyphonic Voices of Survival: Diaspora in Caryl Phillips's *The Nature of Blood*

Gils. M. George. M.A., B.Ed., M. Phil., Ph.D. Research Scholar

==

Caryl Phillips
Courtesy: http://www.carylphillips.com/biography.html

Characters Disrupted in Space

Caryl Phillips is one of the major contemporary black British writers. He was born in St. Kitts, in the Eastern Caribbean in 1958. Phillips explores the sufferings and the scattered life of the people in the diaspora through the characters disrupted in space, time, race, and gender. Phillips's novels offer the reader to sympathize with the intricacies of lives which deserve to be explored, even if they are fictional, they are emblematic of the broken dreams and the suffering that are part and parcel of the human condition all over the world.

***The Nature of Blood* (1997)**

Phillips's sixth novel, *The Nature of Blood* (1997) alternates between four narratives, two of which take place in the late fifteenth and early sixteenth century Venice and two in post-World War II Europe and Israel, while it also interjects opposing viewpoints on the two Venetian narratives.

Focus of This Paper

This paper analyses the diasporic issues of alienation, sense of belonging, racial discrimination and atrocities experienced by both the Jewish and black characters in the novel, *The Nature of Blood*.

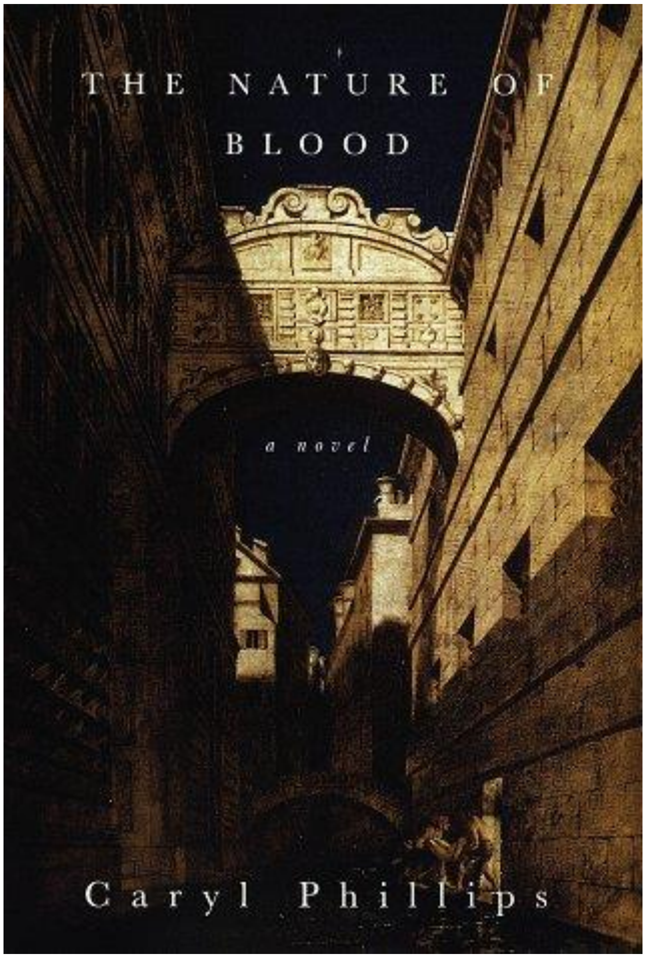

Loosely Connected Narratives

The first narrative records the experience of Eva Stern, a European Jewish woman liberated from a concentration camp during the time of World War II. The second narrative presents Eva's uncle Stephan Stern, who leaves his family in 1930s to defend the Israeli settlement in Palestine. Another character is associated with Stephan's story is the young Ethiopian Jewess named Malka, who is one of the Falasha airlifted to Israel in 1984. Malka appears at the end of the novel and elderly Stern solicits her companionship. The third narrative depicts the plight of three Venetian Jews who in 1480 are wrongly accused of ritually sacrificing

a Christian boy, and the fourth narrative tells of Othello's experience of Venice in 1516. In the novel, narratives are loosely related by circumstances and are interwoven throughout.

Eva's Life

The novel starts with the story of Eva's uncle Stephan Stern, who left his family to establish a new state of Israel in the 1930s. The story of Eva Stern in the post war Europe appears immediately after Stephan's narrative. The first narrative of Eva commences on the day the English liberate the concentration camp in Germany. Her story is interwoven with flashbacks which detail her childhood, her displacement, and her traumatic experiences after the camp. Phillips depicts the sufferings of the Holocaust survivors through Eva's story.

Eva experiences abandonment throughout her life which leads to estrangement and mental deterioration. She comes out of the concentration camp in a disrupted state, both physically and mentally. Being parentless and unable to locate her sister, Eva cannot look to the future as the concentration camp surviving were encouraged to do, but rather succumbs to the "violence of memory" (33). Even though Eva tries to live in the present, she is haunted by her past. The novel gradually unravels her memories detailing number of scenes from the Holocaust, including the life before the war, the emerging tensions in the streets, the forced movement into the ghetto, the ride up on the trains and finally the concentration camp itself.

The Shift in Story

Paul Smethurst in his article notes the shift in Eva's story: "Eva is always drawn back into the past, as she attempts, in vain, to rediscover who she is, in what is for her, the vacuum of the present. . . .So the novel moves between the past's present, with its fragments of memory and story" (Smethurst 15). Eva's description of the camp, represented in a highly fragmented form

reflects her tenuous grip on her sanity. She describes the camp poignantly and chilling that the newly British soldiers who "drag bodies towards the mass grave, the leg and arms forming convenient handles" (15).

She is unable to make any personal relationship with other people in the camp, which results even more loneliness. She says: "Since mama left, I have grown accustomed to being solitary. But these days, even if I wished for company I would probably find myself alone. There is no companionship in despair" (29). Experiencing the alienation, she despairs that "now there seems to be just me and the night and the sky" (24). Continuous loneliness makes her hallucinating as she imagines her mother is still alive and living with her at the camp. She imagines:

> Today, Mama arrived back in the camp. At first I was angry, for I thought the person lying in the cot next to me must have broken in during the night in order to steal something. Why not go to one of the other cots? Before I could say anything, the woman turned her face towards me and I saw it was Mama. I wasn't frightened. I was expecting her to return, for I never truly believed that she had gone. (35)

Holocaust Survivors

Phillips portrays the inability and impossibility of the Holocaust survivors to connect with the society they live in. Eva's estrangement from her community enfeebles the images of past, present, and the future in her mind. She remarks: "The sun rises, gloriously ignorant of the fact that a new day is not necessarily a good day. I want to survive. I remind myself that this sunrise has already happened in some other place. And later, our sunset will be somebody else's sunrise" (18).

Thinking about the Future

Eva really thinks about a future when she imagines her mother's return which gives her strength to leave the camp. Eva feels ease and security in the concentration camp. But once she left the camp, she feels the insecurity as she is haunted by the past memories. She imagines being followed by a girl with red lipstick. This other girl can be seen as her former self, a self she left behind in the camp, the girl she used to be. She says: "I decide to put Eva away in some place for safe-keeping until all of this is over. But already Eva refuses to be hidden. There is no new name in my throat. Eva refuses to disappear" (164). The solution Eva finds to escape from the "other girl" is death as she thinks only in death she can feel the rest that she deserves: "I know that somewhere, buried deep inside me, is a place where I will be able to lay down in peace. And this other girl will not be able to follow me. But until then? Can I ever be truly happy?" (198).

Worrisome Future

Eva finds difficult to continue in this world as she sees no future, particularly when Gerry abandons her. Gerry is the British soldier, who liberates Eva from the camp. She refuses his proposal thinking that nobody can ever understand her. Later she starts to London to live her future with Gerry. But her exile to London again puts her in a new world where no one recognizes her as she is overwhelmed with the haste of the people. "I stand in the middle of a great rush of human activity. It is difficult to know which way to turn. All around me there is purposeful haste. Faces are set, minds focused" (188). Eva is shocked again when she finds that Gerry was already married when he proposed her. Eva becomes mentally ill and admitted to a mental hospital. Eva wants to join her family in death rather than living in a solitary life. Ironically, Eva's uncle, Stephan Stern was working to resettle refugees in Israel at the time of her death and is desperate to recollect with family himself. If they had found each other, he would

have provided her with a reason and a means of remaining connected to life. Phillips presents Eva's tragic end like his other characters, who suffers the Holocaust and subsequent traumatic death. Through Eva's story, Phillips exposes the discrimination, oppression, and violence experienced by the Jewish diaspora.

Born Out of Sacrifice

Eva's uncle Stephan Stern sacrificed so much to establish Israel. He left his family behind to fulfill his home. Stephan considers Israel as the Promised Land. He says to Moshe: "And in Israel the fruit is on the trees. You may take the fruit straight from the branch" (4). Stephan joins the underground army in order to protect the Jewish settlements from the attack of the Arabs. Stephan hopes for a day, which brings a new beginning for the Jewish survivors. Stephan finally feels loneliness as Israel did not bring the joy he hoped for. Alied Fokkema in his article comments that: "Stephan is a symbolical character, one of the novel's samples of the displaced. In his new country, he does not belong, but his old country had become a dangerous place" (Fokkema 286). Phillips presents Stephan as a wandering person who does not know where to belong. Even though he considered Israel as his promised land, he does not feel at home.

Promised Land

Another Jewish survivor named Malka, an Ethiopian Jewess taken to Israel with her family. Like Stephan, Malka also sees Israel as her Promised Land. She says: "And when we arrived, and stepped down off the plane, we all kissed the ground. We thanked God for returning us to Zion" (201). Malka's transportation from Ethiopia to Israel bears some resemblances to Eva's transportation to the Lager. Once she reaches in Israel, Malka finds difficult to integrate with the society of Israel. She does not find any job because the norms and values are too

different in Israel. As a black Jew, Malka has double difficulties to be accepted in the society. The society never accepts Malka as a real Jew, because of her skin colour. Malka and her family seem to have big problems in adjusting to the new living conditions. Most of the black Jews are deliberately adapts themselves to the norms and values of the new world. Ethiopian Jews like Malka are limited to a dilapidated housing development and are kept away from participating in Israeli society. Malka's description of the living conditions reminds the Jewish ghettos of fifteenth century Venice.

Narratives of Venetian Jews

Phillips includes another narrative of three Venetian Jews accused of ritual murder in the fifteenth century in the novel and establishes a historical precedent for the twentieth century anti-Semitism responsible for the deterioration of Eva. The three Jews encounter severe tortures by the investigators during the inquiry of the murder of a Christian boy for which the Jews were falsely accused. The crazy torturing faced by the Jews is also comparable to the hunting down of the Jews in the concentration camp during the Holocaust. The Venetians justify their treatment towards the three Jews in a similar way as the Nazi's justified their extermination of the Jews. Without any proof the innocent Jews fall victim to the subdued racism that lives in Portobuffole: "But here on the earth, in the 'yes' of Christians, he [Servadio] knew it was easy for a Jew to sin. One could sin even without knowing it" (97). In the end, the three Jews are burned at the stake, an obvious precursor to the burning in the ovens of the concentration camps during the Holocaust.

Foregrounding the Roots of Racism

Phillips foregrounds the roots of racism against the blacks by comparing Othello's reception in sixteenth century Venice and Malka's treatment in the twentieth century Israel. In

his eighteen months stay in Venice before meeting Desdemona, no one befriends him except the city itself which “had remained ever faithful to her enchanted promise” (122). He realizes that it is only his well-established military reputation which “might lay to rest any hostility that my natural appearance might provoke” (118). When he repeatedly attempts to receive an audience with a Venetian Senate, he is pushed aside and reminded that as a revered leader of military men he “was to serve only in a time of crisis” (115). He feels humiliated and thinks that: “Some among these people, both high and low, were teaching me to think of myself as man less worthy that the person I knew myself to be” (118). Phillips connects the experiences of the Jews across time with the experience of people of African descent. He outlines the historical roots of intolerance and points out several commonalities in the experiences of these two diasporic people who have suffered so greatly. In Venice, both Othello and the Jews are tolerated only because of their usefulness to the city-state. Hanz Okazaki remarks: “Venice also serves as the catalyst for further reflection on the similarities and commonalities between Europe’s treatment of people of African descent and its treatment of Jews” (Okazaki 42).

Othello’s Suffering of Psychological Torment

Othello struggles with the psychological torment of a black man searching for an identity in a racist white world. Unlike the three Jews and Eva, Othello deliberately chooses to live his life in Venice. He arrives in Venice with an air of confidence, considering himself as a man of royal blood and a highly-accomplished soldier. He expresses disdain for those Venetians: “I was naturally suspicious of the motives behind the simplest actions on the part of those professed that they wished to help me, for I knew the world to be full of those who sought to increase their status by strutting beneath the outstretched wings of their superiors” (108).

Internalizing Discrimination

Othello rapidly internalizes the discrimination that the Venetian shows towards him. He states: “I had moved from the edge of the world to the centre” (107) and thinking of himself as “a man less worthy than the person I know myself to be” (118). He spends a good share of his money on new costumes so that he might dress according to Venetian fashion to make him “look upon him with a kinder eye” (122) by the Venetians. He says: “It was this desire to be accepted that was knotting my stomach and depriving me of sleep” (122). Both Othello and Eva destroy themselves by committing suicide because of disconnection from their own people and their rejection by others. All the characters live in a confusing situation in which they have to try to survive.

Connection between the African and Jewish Diasporas

The connections Phillips establishes between the African diaspora and Jewish diaspora indicate that the discrimination and the nature of intolerance is not really about race or creed; rather it is the mechanism of power which a dominant group uses arbitrarily to confirm its own sense of identity. Phillips chooses a literary form of disconnection and abandonment to capture how unwieldy and scattered life can become for those who must live under the threat of anti-Semitism or racism. Benedicte Ledent comments on the structure of the novel that “If the structure of the novel is labyrinthine, so are the lives of its main characters. Each of them is trapped in a kind of existential maze and involved in a quest for its center” (Ledent 188).

Common Suffering and Common Quest

In spite of their different origins, the characters in *The Nature of Blood* have a lot in common, above all their humanity, as demonstrated by the structure of Phillips’s fiction which often puts their similar experience of suffering side by side. The characters jointly invoke polyphonic voices of their survival, even though they are separated by centuries. However, they

fail to get over the visible barriers that separate them, so that their friendship, or love, eventually aborts. The tension between loneliness and belonging, which is after all the common fate of the diaspora, is perhaps most dramatically played out in the context of the dysfunctional family.

==

Works Consulted

Fokkema, Aleid. "Identity, Trauma and Exile: Caryl Phillips on Surviving." *European Review* 13.2 (2005): 283-92. Print.

Ledent, Benedicte. "A Fictional and Cultural Labyrinth: Caryl Phillips's *The Nature of Blood*." *Ariel* 32.1 (Jan. 2001): 185-95. Print.

Okazaki, Hanz. "On Dislocation and Connectedness in Caryl Phillips' Writing." *Literary Criterion* 26.3 (1991): 38-47. Print.

Phillips, Caryl. *The Nature of Blood.* London: Faber and Faber, 1997. Print.

Smethurst, Paul. "Postmodern Blackness and Unbelonging in the Works of Caryl Phillips." *Journal of Commonwealth Literature* 37.2 (2002): 5-19. Print.

Gils. M. George. M.A., B.Ed., M. Phil., Ph.D. Research Scholar
Department of English
Annamalai University
Annamalainagar
Tamilnadu
India
gilsmg@gmail.com

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

A Brief Review of *Relationship between Language Use and Status*, a book in Tamil by Dr. P. Perumalsamy

M. S. Thirumalai, Ph.D.

An Original and Significant Contribution to Indian Sociolinguistics

This book, written in Tamil, ***Relationship between Language Use and Status***, is a significant and original contribution to Tamil and Indian sociolinguistics by a senior language-census analyst and scholar. Dr. Perumalsamy has done an excellent in-depth study of a village in Tamilnadu.

This study is presented here as a monograph. The study identifies and describes the processes of language communication and shows how these processes include marking and allocation of social status among the interactants of conversations.

This is an empirical study based on the description of the data collected from the field. Statistical measures are not applied, but significant elements that signal status are clearly identified. Indeed, it is an excellent social anthropological investigation.

There are 10 chapters in the book.

Dr. P. Perumalsamy

Chapter 1

Chapter 1 presents various factors that may impact conversations to revel the social and other types of status of those engaged in the conversation or dialogue. Interestingly, the author starts with a very significant and easily identified linguistic variable of laterals used in Tamil. There is an introduction to the history of Tamilnadu and its people and how caste is established at present in all walks of life. That language is a very significant tool to reveal, establish and assert identity and status is presented with examples.

Chapter 2

Chapter 2 focuses on the description of research methodology adopted. A village well connected by roads is the focus of the study. A variety of castes, truly representing the spectrum found throughout Tamilandu, is found in this village which has several branch settlements in established distance from each other. Two types, among others, were investigated: conversations between relatives and conversations between non-relatives. Data collection was pursued using a questionnaire. Data was also collected through observation of conversations. In general, both methods and identification of contexts are done in such a way that there was abundant exposure to actual conversations.

Chapter 3

Chapter 3 focuses on the use of second person pronouns and inflections which reveal the status of individuals or groups involved in conversations. Inclusive and exclusive provisions were also looked into. Indian languages, especially those belonging to the Indo-Aryan and Dravidian, have exploited these provisions for centuries to signal the status of individuals involved in conversations. Gods are also part of this scheme. Use of singular is not necessarily a sign that the person addressed is inferior. It could also signal endearments and even superior status. Hindus have the system of addressing their gods and goddesses in singular and this reveals their closeness and devotion to their gods. In the past, parents were addressed in singular, but this has changed in many castes now. Dr. Perumalsamy has done an excellent analysis of the context and status relating to the use of second person pronouns and their inflections and derivations.

Chapter 4

Chapter 4 focuses on the status-revelation processes though the use of finite verbs and their inflections. Once again, the analysis is detailed with abundant illustrations from the data collected. Caste and other contexts are taken up for in-depth study relating to the revelation processes of status. Dr. Perumalsamy points out the changes that take place in the use of inflections for finite verbs. However, such changes are not widespread in village contexts. Education and job status force people to adopt honorific endings in face to face conversations. It may not be done when the same person is referred to in his or her absence. This is an ongoing conflict as Thirumalai pointed out in his 1983 book ***Aspects of Language Use.*** The sad part is that after 30 years since he published his study, we still find that the same factors continue to influence processes of status revelation. Urbanization in Tamilnadu has not helped much to delete caste-based choice of terms of address and reference, etc. Dr. Perumalsamy uses carefully chosen words so that description is given an upper hand in his book.

Chapter 5 discusses the nuances of terms of address and reference. This is an important part of conversation. Once again, terms of address and reference act as an important and **explicit** source to reveal the status of individuals in a conversation.

Chapter 6 focuses on kinship and conversational elements. Kinship demands its own nuances to reveal the status of individuals in a conversation. For one thing, more often than not, kinship is established usually within the same caste. This eliminates several other connotations we may find in the use of second person pronouns, finite verb and its inflections and terms of address and reference. Kinship has put in place a system which all in the family, all the relatives and even those who may not be related but are part of the same caste may follow. Dr. Perumalsamy has offered many insights here also as in other chapters.

Chapter 7 is an interesting investigation of how nonverbal communication reveals the status of individuals engaged in a conversation. Specific postures are prescribed in Indian societies.

Chapter 8 focuses on how the use of space between individuals engaged in a conversation reveals their respective status. This, like other nonverbal features are universally found, with suitable variations adopted in each culture. Touch and space are crucial elements in Indian societies where stringent rules for bodily contact between male and female are enforced. **Chapter 9** is about the expression and revelation of power and authority through language use. **Chapter 10** presents a brief summary of the study.

What Shall We Do Now?

What do we do to bring in some sense of respect for all involved in a conversation? It is undeniable that at present respect is extended in language use based on the caste or category of caste or the economic and educational status they belong to. Do our Tamil textbooks do anything about it? How do the characters in stories narrated in the textbooks address each other? Are signals of status revealed through terms of address and reference, second person pronoun choice and finite verb endings, etc.? Are there not caste stigmas indirectly communicated?

Tamil classes focus more on history and literary ethics and morals. Can we not deal with the reality of the present in the classes and suggest ways to address others in a respectful and loving manner irrespective of social, educational, economic and religious differences?

Dr. Perumalsamy has done a really useful study and has presented the findings in objective language and description.

M. S. Thirumalai, Ph.D.
languageinindiausa@gmail.com

LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 14:4 April 2014
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Rythm and Liveliness in the Poems of Sarojini Naidu

Mrs. S. Lalitha

==

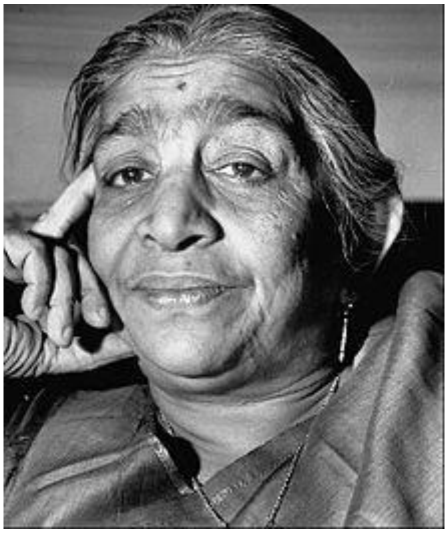

Sarojini Naidu (1879-1949)
Courtesy: http://en.wikipedia.org/wiki/Sarojini_Naidu

Abstract

Sarojini Naidu, a child prodigy, Indian independence activist and a poet, is also known by the sobriquet, "The Nightingale of India". Born in an intellectual family, the charm of writing poetry was in her blood for her mother was also a poet of Bengali language. A woman, proficient in many languages, she started to write poetry at a young age.

Motivated by famous poet laureates during her college education abroad, Sarojini Naidu convinced herself to stick to Indian themes while expressing her views through poetry. Her collections were related to life, nature, national independence, women's empowerment and so on. She was active both as a poet and a politician, and had tremendous success in her family life also. Her poems speak volumes about the emotions of an Indian soul, with English words. She roamed around the country like an army general, to sow her enthusiasm within the hearts of Indians through politics and poetry. She was the first woman governor of independent India.

Sarojini Naidu was one of the greatest women poets who were responsible for the awakening of the spirit of the women of India. She brought them out of the kitchen to the limelight, intellectually, emotionally and culturally. Her poems based on various themes highlighted her vast knowledge and thirst for enlightenment, which has brought many of her readers from darkness to light. The present paper highlights how Sarojini Naidu has penned her poems with great zeal to connect literature and life through her pen-portrayals.

Nightingale of India

Sarojini Naidu, popularly known as the "Nightingale of India", is one of the most eminent women poets.Her poems are noted for the quality, theme and rhythm in her writings. Born in an intellectual family, Sarojini Naidu has penned many poems on various themes, which melt the hearts of the readers (Naravane 1996).

Lyrical Wealth

What makes Sarojini Naidu's poetry so lively and charming, is the lyrical wealth which happens to be the pre-dominant aspect of her poetic techniques. Her poems express the personal emotions and quality of life through rhyme. Her spontaneous overflow of emotions and Indian ethos is poured out in a lyrical style. This fusion of feelings, music and imagery in expressing Indian life has made her worthy to be called, "The Nightingale of India".

With this lyrical wealth, she has beautifully expressed the hearts and emotions of Indians. She attempted to write mostly short poems, each dealing with a single concept and emotion. She has dealt with various concepts like the life of Indian people, beauty of nature, philosophy of life, Indian women, and patriotism and so on.

Characteristics of Sarojini's Poetry

Simplicity, brevity, spontaneity, emotional intensity, compactness and vision, music and melody are the wonderful characteristics of her poetry. Expression extraordinary is a remarkable feature of Sarojini Naidu's lyrics. She is never obscure; her language is as clear as crystal. The rhyme scheme with a flawless rhythm in all her poems is simply superb.

Radha, the Milkmaid

Sarojini's poem, "Song of Radha, the milk-maid" (*The Golden Threshold*, Sarojini Naidu,1905, www.manybooks.net) is a true and sincere piece of poetry to express one of India's deepest spiritual experiences, so simply and directly as:

"I carried my curds to the Mathura fair…….

How softly the heifers were lowing……..

I wanted to cry, "who will buy

These curds that are white as the clouds in the sky

When the breezes of Shrawan are blowing?

But my heart was so full of your beauty, Beloved,

They laughed as I cried without knowing

Govinda! Govinda!!

Govinda! Govinda!!

How softly the river was flowing! "

Rhythmic Flow of River Yamuna

The rhythm in these lines captures the rhythmic flow of river Yamuna. The calling of Govinda produces as well as conveys a mystic vision and a deep spiritual experience. With simple musical words, Sarojini Naidu has been able to present a message of the soul's high yearnings.

Village Song – Pain and Emotions

Sarojini Naidu's lyrics are an entity of powerful feelings and emotions. These spontaneous lines seem to come to her naturally with an effortless ease. The lines from "Village Song" (*The Golden Threshold*, Sarojini Naidu,1905, www.manybooks.net) are ones which need no explanation, but just be read and enjoyed. The intensity of emotion, spontaneity, and naturalness create a powerful feeling in the verses of Sarojini Naidu.

"Full are my pitchers and far to carry,

Lone is the way and long,

Why, O why was I tempted to tarry?

Lured by the boatman's song?"

The poem brings about the pain and emotions of the lady carrying the pitchers. She is bound between her duty and the music of the boatman. Such references intensify her Indian flavour. If we carefully read between the lines we can see the symbolic meaning of the poem; it is a song about the burden of duties in one's life, which if one delays due to pleasures that distract one, burden can become heavier and more painful with the passage of time.

Religious Experience as well as Patriotic Flavor

Sarojini's poems like , "The flute player of Brindhavan" , "Ecstasy"," The Quest", (*The Golden Threshold*, Sarojini Naidu,1905, www.manybooks.net) are all beautifully marked by spontaneity, emotional intensity, and in many cases by symbolic meaning. Her lyric "Awake "(*The Golden Threshold*, Sarojini Naidu,1905, www.manybooks.net) is really a soul stirring call for unity and action, in the form of a patriotic prayer to spread the message of universal brotherhood, patriotism, and hope for a bright future for all Indians:

"Wake, O mother! Thy children implore thee,

Who kneel in thy presence to serve and adore thee!

The night is aflush with a dream of the morrow,

Why still dost thou sleep in thy bondage of sorrow? "

Compact Thought and Vision

Sarojini's lyrics are marked with a compactness of thought and vision, especially remarkable for their musical effect. Her poems are written in the manner of Indian folk songs, such as Palanquin Bearers, Indian Weavers, Indian Dancers, Wandering Singers, and so on. She turned herself totally mystic and thoughtful in the lyrics which deal with the true philosophy of human life.

The rhyme scheme set in the poem "Palanquin Bearers" (*The Golden Threshold*, Sarojini Naidu,1905, www.manybooks.net) reveals the movement of the palanquin with a beautiful bride inside. The lines are beautifully set in such a way that her expressions relate both to the palanquin and the bride inside:

"Lightly, O Lightly, we bear her along,

She sways like a flower in the wind of our song,

She skims like a bird on the foam of a stream,

She floats like a laugh from the lips of a dream.

Gaily O' Gaily we glide and we sing,

We bear her along like a pearl on the string"

It is the rhythm of comfortable swift swaying movement of the palanquin, with the bride inside. The rhythm here creates the proper atmosphere of the movement of the palanquin.

Optimism

The poems "Life", "To the God of Pain", "Love and Death", and "A Souls Prayer" (*The Golden Threshold*, Sarojini Naidu,1905, www.manybooks.net) are some of the poems where she has spread the optimistic message of life, to enjoy life despite all sorrows and sufferings. Herpoem, "Indian Weavers" (*The Golden Threshold*, Sarojini Naidu,1905, www.manybooks.net) is unquestionably reflective in nature and thoughtful in content, throwing light on man's total life on earth.

The use of rhyming and appropriate words in each line has brought a wonderful richness and melody to her verses.

Indian Dance and Indian Dancers

Another important poem is the "Indian Dancers" (*The Golden Threshold*, Sarojini Naidu,1905, www.manybooks.net). She uses the onomatopoeic words, rich alliteration and vivid rhythm to portray the flexibility of the Kathak dancers.

"Now silent, now singing and swaying and singing,

Like blossoms that bend to the breezes or showers,

Now want only winding, they flash, now they faster,

And lingering, languish in radiant choir".

The alliteration used in this poem abundantly expresses the beat of the dancing feet.

***Bangle Sellers* - Different Stages of an Indian Woman's Life**

When we think of Sarojini Naidu as a poet, we think of her lyrics, short, simple and musical. We find the same rhyme in the poem, "Bangle Sellers". She has added realism with a melodious touch:

"Some are meant for maiden's wrist,

Silver and blue as a mountain's mist:

Some are like fields of sun-lit corn,

Meet for a bride on her bridal morn.

Some are purple and gold flecked grey,

For her who has journeyed through life half way".

These rhyming lines express the different stages of an Indian woman's life through the radiant colors of the bangles. The simplicity, melody and the rhythmic flow suggest the lively musical flow in Sarojini's poems.

***Coramandal Fishers*- Row to the Blue of the Verge!**

The music and melody in Sarojini's poem, "Coramandal Fishers" is the very echo of her mood, to awaken the young Indian minds to reach their target at an early stage:

"But sweeter, O brothers, the kiss of the spray and

The dance of the wild foam's glee:

Row, brother, row to the blue of the verge,

Where the low sky mates with the sea".

By introducing the musical words, row, dance, low kiss, etc., Sarojini Naidu has presented a melodious lyric in which, the intense love for the sea of the fisher-folk finds full expression. The poem goes beyond the fisher-folk and calls upon all of us to seek goals that look almost impossible to achieve! For a nation that was under an alien rule for centuries and for a nation that got freedom only recently, unceasing constructive endeavor is encouraged. Both individual and nation becomes the target of this poem.

To Conclude

Besides the lyrical wealth, Sarojini Naidu demonstrates her mastery in the handling diction and versification of poetry. There is perfect harmony in the poetic thought and expression of the meaning. She has combined an eloquent sense of expression with Indian thought. Sarojini Naidu has used a number of stylistic devices to convey her meaning with much lyrical wealth in her poetry. Comparison and contrast are used frequently. This lends a variety and vitality to her poetic art. Her writings are a unique expression of her Indianness and her artistic sincerity. She

combines the graphic and visionary modes of observing nature and relating them to her inner experience. She finds meaning and fulfillment only in the context of human aspiration, but she has proved through her lyrics that nature too needs man as its instrument of self-expression.

References

Vishwanath S. Naravane.
Sarojini Naidu: An Introduction to Her Life, Work and Poetry, Orient Blackswan, 01-Jan-1996

Sarojini Naidu, 1905. *The Golden Threshold*, www.manybooks.net
.

==

S. Lalitha
HOD/Assistant Professor of English
VelTech Dr. RR & Dr.SR Technical University
Avadi
Tamilnadu
India
lalitha.balakumar@yahoo.com